

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТ-
РІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

**для написання курсових та наукових робіт
з навчальної дисципліни
«Теорія держави і права»
(для студентів юридичного факультету та
Навчально-наукового інституту заочного навчання
та підвищення кваліфікації)**

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора,
Заслуженого юриста України
Л. Р. Наливайко*

Видання п'яте, перероблене і доповнене

Дніпро
2020

УДК 340
Б 59

*Схвалено Науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ, протокол №8 від 23.04.2020 р.*

Рецензенти:

- Костицький В.В.** – Президент Всеукраїнської громадської організації «Асоціація українських правників», професор кафедри теорії права і держави Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, дійсний член (академік) Національної академії правових наук України;
- Верба І.О.** – суддя Дніпропетровського окружного адміністративного суду, кандидат юридичних наук

Укладачі:

- Наливайко Л.Р.** – проректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України;
- Грицай І.О.** – професор кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;
- Чепік-Трегубенко О.С.** – доцент кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Б 59 **Бібліографічний покажчик** для написання курсових та наукових робіт з навчальної дисципліни «Теорія держави і права» (для студентів юридичного факультету та Навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації) / Л.Р. Наливайко, І.О. Грицай, О.С. Чепік-Трегубенко ; за заг. ред. д.ю.н, проф., Засл. Юриста України Л. Р. Наливайко. 5-е вид., перероб. і доп. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 388 с.

Бібліографічний покажчик розрахований на широке коло читачів: студентів, слухачів, курсантів, аспірантів, викладачів, а також усіх, хто займається науковими дослідженнями.

© Укладачі, 2020
© ДДУВС, 2020

З М І С Т

ВСТУП.....	5
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	7
ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ.....	9
ТЕМА 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА	16
ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ, ПОХОДЖЕННЯ, СУТНІСТЬ ТА ТИПОЛОГІЯ ДЕРЖАВИ	30
ТЕМА 3. ФОРМА ДЕРЖАВИ	49
ТЕМА 4. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ.....	73
ТЕМА 5. ТЕОРІЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ	100
ТЕМА 6. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО, ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВА.....	120
ТЕМА 7. ДЕМОКРАТИЧНА, СОЦІАЛЬНА, ПРАВОВА ДЕРЖАВА	147
ТЕМА 8. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРАВА	162
ТЕМА 9. ФОРМИ ПРАВА	174
ТЕМА 10. ПРАВОТВОРЧІСТЬ. НОРМОТВОРЧА ТЕХНІКА. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ	196
ТЕМА 11. СИСТЕМА ПРАВА І СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА	211
ТЕМА 12. ПРАВОВІДНОСИНИ	230
ТЕМА 13. ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА	242
ТЕМА 14. РЕАЛІЗАЦІЯ НОРМ ПРАВА	252
ТЕМА 15. ПРАВОМІРНА ПОВЕДІНКА. ПРАВООПОРУШЕННЯ.....	264
ТЕМА 16. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	283
ТЕМА 17. ЗАКОННІСТЬ ТА ПРАВООПОРЯДОК.....	306
ТЕМА 18. ПРАВОСВІДОМІСТЬ ТА ПРАВОВА КУЛЬТУРА. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ.....	319

ТЕМА 19. ЮРИДИЧНА ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ. ЮРИДИЧНИЙ ПРОЦЕС.....	334
ТЕМА 20. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	345
ТЕМА 21. ОСНОВНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ.....	356
ДСТУ 8302:2015 «ІНФОРМАЦІЯ ТА ДОКУМЕНТАЦІЯ. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»	365
ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ В СПИСКУ ДЖЕРЕЛ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ У НАУКОВІЙ РОБОТІ.....	385

ВСТУП

Сучасний процес розвитку науки характеризується системним накопиченням інформації, що вимагає її систематизації та детального опрацювання. Будь-які дослідження базуються на вже існуючих досягненнях науки. Невипадково кожна наукова робота включає в себе посилання на попередні дослідницькі здобутки. Доповідь, реферат, курсова робота, стаття, монографія, дисертація тощо також мають містити огляд літератури за темою. Пошук, обробка та аналіз опублікованих джерел надає можливість виявити рівень дослідженості конкретної теми, створити список використаних джерел. Для цього доцільно використовувати бібліографічні покажчики, які є джерелом актуальної та систематизованої інформації.

Бібліографічний покажчик з навчальної дисципліни «Теорія держави і права» підготовлено на основі матеріалів із теорії держави і права та інших суміжних наук, виданих з 1970 по 2020 роки. Бібліографічний покажчик є корисним для підготовки наукових статей, тез доповідей, курсових та конкурсних та інших наукових робіт, рефератів, доповідей на семінарські та практичні заняття. Усього до покажчика включено понад 5000 бібліографічних джерел. У бібліографічний покажчик включено інформацію про нормативно-правові акти до кожної теми з урахуванням останніх законодавчих змін. До видання зібрані, проаналізовані і систематизовані такі бібліографічні описи джерел, як: монографії, статті наукових фахових видань, підручники, навчальні посібники, довідкові видання, словники, енциклопедії, дисертації та автореферати дисертацій, підготовлені та видані як в Україні, так і в інших державах.

Метою цього навчального видання є ознайомлення студентів, слухачів, курсантів, аспірантів та науково-педагогічних з нормативно-правовими актами та останніми науковими дослідженнями, які сприяють формуванню базових знань з теоретичних і практичних питань державотворення та правотворення.

Бібліографічний покажчик з навчальної дисципліни «Теорія держави і права» є унікальним систематизованим виданням, підготовленим завдяки творчій роботі науково-педагогічних працівників кафедри загальноправових дисциплін. При підготовці цього видання укладачі дотримувалися принципів об'єктивності та неупередженості у підборі наукових доробків, не віддаючи перевагу роботам тих чи інших дослідників, наукових шкіл та ін. Такий під-

хід надасть можливість якомога ширше ознайомитися читачам з різними науковими позиціями. Симбіоз теоретичних здобутків вітчизняних та зарубіжних науковців – представників різних наукових шкіл, поколінь у сфері державотворення та правотворення надасть можливість здобувачам вищої освіти пізнати всебічно різні аспекти цих явищ й головне застосовувати їх у подальшому на практиці.

Матеріал розташовано за темами, а в межах теми прізвища авторів та назви публікацій – за алфавітом. Кожна тема містить докладний змістовний опис. Покажчик містить видання українською, англійською та російською мовами.

Відомості про джерела, включені до бібліографічного покажчика, надані відповідно до вимог міжнародних і державного стандартів, зокрема: ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

з/п	Назва теми	Всього	Кількість годин, відведених на:		
			Лекції	Семінари	Самостійну та індивідуальну роботу
Перший заліковий кредит (1 семестр)					
Змістовий модуль I					
Предмет і методологія теорії держави і права.					
Сутність і типологія держави. Форма держави.					
Громадянське суспільство. Демократична держава					
	Всього	120	30	30	60
1.	Теорія держави і права як наука та навчальна дисципліна	14	4	4	6
2.	Поняття, походження, сутність та типологія держави	10	2	2	6
3.	Форма держави	14	4	4	6
4.	Механізм держави	10	2	2	6
5.	Теорія функцій держави	10	2	2	6
6.	Громадянське суспільство, політична система суспільства і держава	10	2	2	6
7.	Демократична, соціальна, правова держава	10	2	2	6
Змістовий модуль II					
Поняття і сутність права. Форми права.					
Правотворчість					
8.	Поняття та сутність права	14	4	4	6
9.	Форми права	14	4	4	6
10.	Правотворчість. Нормотворча техніка. Систематизація нормативно-правових актів	14	4	4	6
	Форми підсумкового контролю	Залік			

<p align="center">Другий заліковий кредит (2 семестр) Змістовий модуль III Система права. Правовідносини. Реалізація норм права. Правомірна поведінка. Правопорушення та юридична відповідальність</p>					
	Всього	120	18	36	66
11.	Система права і система законодавства	14	4	6	4
12.	Правовідносини	12	2	4	6
13.	Тлумачення норм права	12	2	4	6
14.	Реалізація норм права	12	2	4	6
15.	Правомірна поведінка. Правопорушення	10	2	2	6
16.	Юридична відповідальність	10	2	2	6
<p align="center">Змістовий модуль IV Законність і правопорядок. Правосвідомість та правова культура. Юридичний процес. Правове регулювання суспільних відносин</p>					
17.	Законність та правопорядок	8	-	2	6
18.	Правосвідомість та правова культура. Правове виховання	10	2	2	6
19.	Юридична практична діяльність. Юридичний процес	8	-	2	6
20.	Правове регулювання суспільних відносин	12	2	4	6
21.	Основні правові системи сучасності	12	-	4	8
	Форми підсумкового контролю	Екзамен			

ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ

- Актуальні проблеми теорії держави та права: навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, Є. О. Гіда, А. М. Завальний та ін.; за заг. ред. Є. О. Гіди. Київ: О. С. Ліпкан, 2010. 260 с.
- Актуальные проблемы теории государства и права: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. зав. / [М. М. Рассолов и др.]; под ред. А. И. Бастрыкина. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2014. 471 с.
- Алексеев С. С. Теория государств и права: учеб. Москва: Норма, 2005. 496 с.
- Андрусяк Т. Г. Теорія держави і права. Львів: Фонд «Право для України», 1997. 198 с.
- Андрусяк Т. Г., Шульженко Ф. П. Історія політичних і правових вчень. Київ: Юрінком Інтер, 1999. 304 с.
- Антошкіна В. К., Мурзіна О. А. Інтерпретаційна діяльність Конституційного Суду України: проблеми теорії та практики: навч. посіб. Донецьк: Юго-Восток, 2009. 252 с.
- Апт Л. Ф. Теория государства и права: учеб. / под ред. В. Н. Корнева. Москва: Российская академия правосудия, 2013. 558 с.
- Артеменко В. Проектування нормативно-правових актів: навч. посіб. Київ: Фонд «Європа ХХІ», 2007. 256 с.
- Бабін Б. В., Ковбан А. В. Права людини та громадянське суспільство: навч. посіб. Одеса: Фенікс, 2014. 258 с.
- Бабкіна О. В., Волинка К. Г. Теорія держави та права у схемах і визначеннях: навч. посіб. Київ: МАУП, 2004. 144 с.
- Багатомовний юридичний словник-довідник / І. О. Голубовська та ін.; відп. ред. І. О. Голубовська. І. Ю. Штиченко. Київ: Київський ун-т, 2012. 543 с.
- Беляева О. М. Теория государства и права в схемах: учеб. пособ. Москва: Эксмо, 2009. 96 с.
- Братановский С. Н., Джамбалаев Я. Р., Елифанов А. Е. Теория государства и права: курс лекций. Москва: Юнити, 2013. 214 с.
- Бухтерева М. А. Форма государства: учеб. пособ. Тюмень: Организ.-науч. и ред.-издат. отдел Тюмен. юрид. ин-та, 2010. 137 с.
- Васильев А. С., Борщевський І. В., Іванов В. В., Канзафарова І. С., Притченко Р. С., Труба В. І. Теорія права і держави: підруч. Харків: Одиссей, 2007. 447 с.
- Ведерніков Ю. А., Папірна А. В. Теорія держави та права: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 333 с.
- Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах / редкол.: В. Д. Гончаренко (гол.) та ін. Харків: Право, 2016. Том 1: Історія держави і права України. 848 с.

- Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах / редкол.: С. І. Максимов (гол.) та ін. Харків: Право, 2017. Том 2: Філософія права. 1128 с.
- Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах / редкол.: О. В. Петришин (гол.) та ін. Харків: Право, 2017. Том 3: Загальна теорія права. 952 с.
- Великий енциклопедичний юридичний словник. А-Я / за ред. Ю. С. Шемшученка. 2-е вид., переробл. і допов. Київ: Юридична думка, 2012. 1017 с.
- Венгеров А. Б. Теория государства и права: учеб. 10-е изд., стер. Москва: Омега-Л, 2014. 607 с.
- Власов В. И., Власова Г. Б., Денисенко С. В. Теория государства и права: учеб. пособ. / 3-е изд., перераб. и доп. Ростов-на-Дону: Феникс, 2014. 332 с.
- Волинка К. Г. Теорія держави і права: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: МА-УП, 2006. 240 с.
- Воронин М. В. Основания и проявления системности права: моногр. Москва: Юрлитинформ, 2016. 196 с.
- Гаврилова Ю. А. Толкование и конкретизация права: учеб. пособ. Волгоград: ФГАОУ ВПО «Волгоградский гос. ун-т», 2015. 46 с.
- Ганич О. А. Правотворчість в державному управлінні: навч. посіб. Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2014. 414 с.
- Головатий М. Ф. Демократія: історія, теорія, практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Персонал, 2011. 227 с.
- Головка О. М. Теорія держави та права: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2010. 277 с.
- Гриценко М. В., Летушева Н. И. Теория государства и права: учеб. 7-е изд., перераб. Москва: Академия, 2013. 220 с.
- Гуков А. С. Теория государства и права в схемах и определениях: учеб. пособ. Москва: Финансовый ун-т, 2013. 110 с.
- Гуреев В. И. Юридическая норма: теория и практика: учеб. пособ. Москва: РЭУ им. Плеханова Г. В., 2013. 47 с.
- Гусарев С. Д. Теорія права і держави: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2008. 270 с.
- Гусарева С. Д., Тихомирова О. Д. Теорія держави та права: навч. посіб. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
- Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії: моногр. / І. О. Кресіна, О. В. Скрипнюк, А. А. Коваленко, Є. В. Перегуда, О. М. Стойко та ін.; за ред. І. О. Кресіної. Київ: Логос, 2007. 314 с.
- Дроботушенко Е. В. Основы социального государства и социального права: учеб. пособ. Чита: ЗабГУ, 2013. 276 с.
- Дудченко О. С. Теорія держави і права: навч.-метод. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 99 с.

- Ершов В. В., Марченко М. Н. Современное правопонимание: курс лекций. Москва: НОРМА, 2016. 367 с.
- Загальна теорія держави та права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб. / О. Л. Копиленко, О. В. Зайчук, А. П. Заєць, В. С. Журавський та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 400 с.
- Загальна теорія держави та права: навч. посіб. / В. В. Копейчиков, А. М. Колодій, С. Л. Лисенков та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2000. 320 с.
- Загальна теорія держави та права: навч. посіб. / Р. А. Калюжний, С. М. Тимченко, Н. М. Пархоменко, С. М. Легуша. Київ: Паливода А. В., 2007. 296 с.
- Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. Теорія держави та права. Академічний курс: підруч. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
- Законність: теоретико-правові проблеми дослідження та впровадження: моногр. / ред.: О. В. Зайчук, С. В. Бобровник. Київ: ЮСТІНІАН, 2004. 211 с.
- Зыков С. В. Актуальные проблемы правовой теории государства: учеб. пособ. Москва: ЮНИТИ, 2013. 181 с.
- Зозуля Є. В., Іванов І. В., Гончаров А. В. Теорія держави і права: підготовка до державної атестації: навч. посіб. / за заг. ред. Є. В. Зозулі. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 163 с.
- Камінська Н. В. Словник міжнародно-правових термінів. Київ: КУТЕП, 2013. 150 с.
- Кармаліта М. В., Старостюк А. В. Теорія держави: навч. посіб. Ірпінь: [б. в.], 2013. 152 с.
- Карпунов В. М. Теорія держави та права: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-е вид. Луганськ: РВВ ЛАВС, 2005. 208 с.
- Каткова Т. Г. Теорія держави і права: навч. посіб. 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2020. 96 с.
- Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави та права: підруч. Київ: Кондор, 2006. 477 с.
- Кириченко В. М., Куракін О. М. Теорія держави та права: модульний курс: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2010. 264 с.
- Комаров С. А. Общая теория государства и права: учеб. 7-е изд. Санкт-Петербург: Питер, 2008. 512 с.
- Коталейчук С. П. Теорія держави та права: навч. посіб. для підготов. до держ. іспитів. Київ: КНТ, 2009. 320 с.
- Котюк В. О. Загальна теорія держави та права: навч. посіб. Київ: Атіка, 2005. 592 с.
- Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підруч. для юрид. ВНЗ. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 581 с.
- Кузнецов И. А. Теория государства и права: учеб. 4-е изд., доп. и пере-

- раб. Волгоград: Волгоградського фил. ФГОБУ ВПО РАНХиГС, 2013. 319 с.
- Кузьмін С. А., Карпенко Д. М. Теорія держави та права в питаннях і відповідях: посіб. Київ: Паливода А. В., 2010. 128 с.
 - Кулапов В. Л. Теория государства и права: учеб. Москва: КноРус, 2014. 380 с.
 - Лазарева В. В. Общая теория права и государства: учеб. Москва: Юристъ, 2005. 520 с.
 - Лациба М. В. Місцева демократія в Україні: нові стандарти. Київ: Агентство «Україна», 2013. 232 с.
 - Левченко К. Б. Людина. Свобода. Демократія. Київ: Юрисконсульт, 2006. 621 с.
 - Лемак В. В. Загальна теорія держави та права: навч. посіб. Ужгород: Медіум, 2003. 251 с.
 - Леоненко Н. Т. Законодательная техника: науч. пособ. Новосибирск: РАНХиГС, 2015. 275 с.
 - Лившиц Р. З. Теория права: учеб. 2-е изд. Москва: БЕК, 2001. 224 с.
 - Лукашева Е. А. Права человека и правовое социальное государство в России: учеб. пособ. Москва: Норма, 2011. 399 с.
 - Лушников А. М. Теория государства и права: базовый курс: учеб. пособ. Москва: Юрлитинформ, 2013. 270 с.
 - Макушев П. В., Хрідочкін А. В. Теорія правозастосування: навч. посіб. Дніпро: Гельветика, 2018. 360 с.
 - Малахов В. П. Общая теория права и государства. К проблеме правопонимания: учеб. пособ. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. 143 с.
 - Малько А. В. Теория государства и права в вопросах и ответах: учеб.-метод. пособ. 5-е изд. Москва: Дело, 2014. 350 с.
 - Марченко М. Н. Теория государства и права: учеб. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Проспект; Изд-во Московского ун-та, 2016. 636 с.
 - Марченко М. Н. Теория государства и права в вопросах и ответах: учеб. пособ. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Проспект, 2014. 239 с.
 - Марчук В. М., Корольков О. В. Теорія держави і права: навч. посіб. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 415 с.
 - Матузов Н. И., Малько А. В. Теория государства и права: учеб. 4-е изд., испр. и доп. Москва: Дело, 2016. 525 с.
 - Мелехин В. А. Теория государства и права: учеб. Москва: Маркет ДС, 2007. 640 с.
 - Морозова Л. А. Теория государства и права: учеб. 5-е изд., перераб. и доп. Москва: Норма, 2013. 663 с.
 - Мухаев Р. Т. Теория государства и права: учеб. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: Юрайт, 2014. 584 с.
 - Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: моногр. Харків: Право, 2009. 600 с.

- Наливайко Л. Р., Беляєва М. В. Політична функція Української держави: теоретико-правові та конституційно-правові засади: моногр. Київ: Хай-Тек Прес, 2013. 316 с.
- Наливайко Л. Р., Грицай І. О. Неурядові правозахисні організації України: навч. посіб. (2-ге вид., перероб. та допов.). Київ: Хай-Тек Прес, 2016. 245 с.
- Нерсисянц В. С. Загальна теорія права і держави: підруч. для юрид. вуз. і фак. Москва: НОРМА ИНФРА, 2010. 552 с.
- Новик М. К., Новик В. А. Теорія держави та права: практикум. Житомир: Полісся, 2004. 213 с.
- Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч. посіб. / В. Г. Ротань та ін.; відп. ред. В. Г. Ротань. Харків: Право, 2013. 751 с.
- Осауленко О. І. Загальна теорія держави та права: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Істина, 2007. 336 с.
- Основы права: учеб. пособ. / [В. В. Блажеев и др.]; под ред. В. В. Блажеева. Москва: Проспект, 2013. 384 с.
- Пендюра М. М. Теорія держави і права: навч. посіб. Київ: О. С. Ліпкан, 2013. 302 с.
- Перевалов В. Д. Теория государства и права: учеб. 3-е изд., испр. и доп. Москва: Юрайт, 2013. 428 с.
- Письменицький А. А., Слинко Д. В., Спаський А. С. Теорія держави та права: навч. посіб. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. 242 с.
- Плавич В. П. Проблеми сучасного праворозуміння: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 215 с.
- Погребной И. М. Теория права: учеб. пособ. 3-е изд., испр. и доп. Харків: Основа, 2003. 128 с.
- Поляков А. В. Общая теория права: проблемы интерпретации в контексте коммуникативного подхода: учеб. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Проспект, 2016. 832 с.
- Правова доктрина України: у 5-ти т. / редкол.: В. Я. Тацій [та ін.]. Харків: Право, 2013. Т. 1: Загальнотеоретична та історична юриспруденція / [О. В. Петришин та ін.]; за заг. ред. О. В. Петришина. 2013. 975 с.
- Правові системи сучасності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: Юридична думка, 2012. 490 с.
- Протасов В. Н. Теория государства и права: учеб. Москва: Юрайт, 2014. 494 с.
- Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави. 5-те вид., зі змін. Київ: Атіка, 2001. 176 с.
- Радько Т. Н. Теория государства и права в схемах и определениях: учеб. пособ. Москва: Проспект, 2014. 175 с.
- Радько Т. Н., Лазарев В. В., Морозова Л. А. Теория государства и права: учеб. Москва: Проспект, 2014. 562 с.
- Рассказов Л. П. Теория государства и права: учеб. 6-е изд. Москва: РИ-

- ОР, 2014. 473 с.
- Ришелюк А. М. Законотворчість в Україні: навч. посіб. Київ: Ін-т законодавства, 2013. 383 с.
 - Романенкова Е. Н. Теория государства и права: конспект лекций: учеб. пособ. Москва: Проспект, 2014. 94 с.
 - Рудик П. А. Основы теории держави: навч. посіб. Київ: Алерта, 2013. 206 с.
 - Самоленский М. Б. Теория государства и права: учеб. Москва: ИНФРА-М, 2013. 270 с.
 - Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій): навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Ун-т «Україна», 2013. 197 с.
 - Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підруч. 4-те вид., допов. і переробл. Київ: Правова єдність; Алерта, 2014. 524 с.
 - Скірський І. В. Теорія держави та права: навч. посіб. Вінниця: [б. в.], 2006. 292 с.
 - Словник юридичних термінів і понять: навч. посіб. / [В. Г. Гончаренко та ін.]; за ред. В. Г. Гончаренка та З. В. Ромовської. Київ: Юстініан, 2013. 597 с.
 - Субботін В. М., Філонов О. В. та ін. Теорія держави та права: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 327 с.
 - Сухонос В. В. Теорія держави і права: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2005. 536 с.
 - Теория государства и права: курс лекций / С. Н. Братановский, Я. Р. Джамбалаев, А. Е. Епифанов. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. 214 с.
 - Теория государства и права: учеб. / [В. К. Бабаев и др.]; под ред. В. К. Бабаева. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: Юрайт, 2013. 715 с.
 - Теория государства и права: учеб. для вуз. / под ред. В. М. Корельского, В. Д. Перевалова. 2-е изд. Москва: ИНФРА М-НОРМА, 2002. 616 с.
 - Теорія держави і права: підруч. / [О. М. Бандурка та ін.]; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 415 с.
 - Теорія держави і права у схемах та таблицях: навч. посіб. / кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Дніпро: Хай-Тек, 2020. 296 с.
 - Теорія держави і права в тестових завданнях: навч. посіб. / кол. авт.; за заг. ред. Наливайко Л. Р. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 715 с.
 - Теорія держави і права: навч. посіб. / [С. К. Бостан та ін.]. Київ: Академія, 2013. 346 с.
 - Теорія держави і права: навч. посіб. для підготов. до держ. іспитів / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський, Г. О. Христова; за заг. ред. О. В. Петришина. 5-те вид., допов. і змін. Харків: Право, 2016. 198 с.
 - Теорія держави і права: практикум / О. М. Гришко, В. І. Риндюк, Ю. М. Рижук; за заг. ред. Ф. П. Шульженка. Київ: КНЕУ, 2013. 308 с.

- Теорія та практика правозастосування у тестових завданнях: навч. посіб. / кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. 2-ге вид., перероб. і доп. Дніпро: Дніпроп. держ. унів. внутр. справ, 2019. 252 с.
- Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional law) / кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ: Хай-Тек Прес, 2016. 628 с.
- Третьякова Е.-Д. С. Правотворчество и экспертиза нормативных правовых актов: учеб. пособ. Новосибирск: Новосибирский гос. технический ун-т, 2013. 59 с.
- Хахуліна К. С., Малига В. А., Стаднік І. В. Теорія держави та права в схемах та визначеннях: навч. посіб. Донецьк: Донбас, 2011. 340 с.
- Хрестоматія по теории государства и права / под общ. ред. И. И. Лизиковой. 2-е изд. Москва: Проспект, 2009. 720 с.
- Хропанюк В. Н. Теория государства и права: учеб. 3-е изд. Москва: ОМЕГА-Л, 2008. 336 с.
- Черданцев А. Ф. Теория государства и права: учеб. для вуз. Москва: Юристъ, 2003. 393 с.
- Шестопалова Л. Теорія права та держави: навч. посіб. Київ: Паливода А. В., 2012. 256 с.
- Энциклопедический юридический словарь / В. Н. Додонов. 2-е изд. Москва: ИНФРА-М, 1999. 367 с.
- Юридична енциклопедія: в 6-ти томах / редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. Київ: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1998. Том 1: А-Г. 672 с.
- Юридична енциклопедія: в 6-ти томах / редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. Київ: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1999. Том 2: Д-Й. 744 с.
- Юридична енциклопедія: в 6-ти томах / редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. Київ: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 2001. Том 3: К-М. 792 с.
- Юридична енциклопедія: в 6-ти томах / редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. Київ: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1998. Том 4: Н-П. 720 с.
- Юридична енциклопедія: в 6-ти томах / редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. Київ: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1998. Том 5: П-С. 736 с.
- Юридична енциклопедія: в 6-ти томах / редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. Київ: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1998. Том 6: Т-Я. 768 с.
- Ямбушев Ф. Ш., Тараканова Н. Г. Теория государства и права: учеб. пособ. 2-е изд., перераб. и доп. Саранск: Принт-Издат, 2013. 315 с.

ТЕМА 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Поняття та система теорії держави і права, її об'єкт, предмет, ознаки. Функції теорії держави і права: поняття, види та їх характеристика.

Методологія і методи в пізнанні держави і права. Загальні (філософські) підходи до дослідження держави і права. Загальнонаукові методи пізнання держави і права. Спеціальні та власні методи правознавства.

Понятійно-категоріальний апарат та концепція теорії держави і права. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук. Теорія держави і права та суспільні науки: питання взаємодії. Теорія держави і права як навчальна дисципліна: поняття, система, завдання.

Ключові поняття:

теорія, закономірність, теорія держави і права, риси теорії держави і права, предмет теорії держави і права, структура предмета теорії держави і права, функції теорії держави і права, загальні функції теорії держави і права, спеціальні(власні) функції теорії держави і права, аксіологічна функція, онтологічна функція, евристична функція, прогностична функція, методологічна функція, ідеологічна функція, політична функція, системотворча функція, комунікативна функція, навчальна функція, науково-прикладна функція, метод теорії і держави права, методологія теорії держави і права, структура методології теорії і держави права, філософські підходи, загальнонаукові методи, власні методи, спеціальні методи, теорія держави і права як наука, теоретичні юридичні науки, історичні юридичні науки, галузеві юридичні науки, прикладні юридичні науки, понятійно-категоріальний апарат теорії держави і права, концепція теорії держави і права, загальнотеоретичні юридичні поняття, теорія держави і права як навчальна дисципліна.

Дисертації, автореферати:

1. Андріюк В. В. Теоретико-методологічні основи юридичного прогнозування: дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2006. 207 с.
2. Баланаєва О. В. Лексико-семантична, словотворча і синтаксична структура сучасної юридичної терміносистеми (на матеріалі російської, української, німецької термінологій): автореф. дис. ... канд. філол. наук. Донецьк, 2013. 20 с.
3. Баранова Ю. О. Методологічні правила порівняльно-правових досліджень: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 24 с.
4. Бигич О. Л. Порівняльне правознавство: природа та методологічне значення: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 208 с.
5. Бутенко В. О. Феноменологічні, методологічні та практичні основи правової експертизи юридичних документів: автореф. дис. ... канд. юрид.

- наук. Київ, 2011. 19 с.
6. Вербенец М. Б. Юридична термінологія української мови: історія становлення і функціонування: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2004. 242 с.
 7. Воронов І. О. Правова держава як предмет політології: історія, теорія, методологія дослідження: дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 2003. 399 с.
 8. Габаковська Х. В. Дослідницький підхід як елемент методології у сучасній юриспруденції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018. 20 с.
 9. Гетьман О. М. Теоретико-методологічні проблеми історико-правової науки в працях українських вчених ХІХ - початку ХХ сторіччя: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2006. 177 с.
 10. Гиляка О. С. Юридичний документ: поняття, особливості, види: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017. 20 с.
 11. Глухарёва Л. И. Права человека в системе теории права и государства: общетеоретические, философско-правовые и методологические проблемы: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2004. 417 с.
 12. Горгота О. Б. Методологія історико-філософського дослідження: від раціоналістичного монізму Г.В.Ф. Гегеля до комунікативного плюралізму К. Ясперса: дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2007. 185 с.
 13. Грачёв М. В. Иоганн Вольфганг Гёте как гносеолог и методолог: дис. ... канд. филос. наук. Москва, 2003. 168 с.
 14. Дубов Г. О. Становлення методології юридичних досліджень: особливості радянського та сучасного етапів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 16 с.
 15. Иванов В. Ф. Методологія та методика дослідження змісту масової комунікації: дис. ... д-ра філол. наук. Київ, 1996. 467 с.
 16. Кельман М. С. Методологія сучасного правознавства: становлення та основні напрями розвитку: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2013. 35 с.
 17. Корнев А. В. Консервативная и либеральная теории государства и права в России (ХІХ – начало ХХ вв.): дис. ... д-ра. юрид. наук. Москва, 2004. 428 с.
 18. Корчевна Л. О. Проблема різноджерельного права: дослід порівняльного правознавства: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2005. 36 с.
 19. Коцюбинська О. Ю. Теорія держави і права: системний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2012. 199 с.
 20. Кривцова І. С. Методологічна роль синергетики у порівняльно-правовому пізнанні: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2008. 233 с.
 21. Кузенко О. В. Структуралістська методологія та її роль в соціально-гуманітарних дослідженнях: дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2006. 166 с.
 22. Кучук А. М. Феномен правового поліцентризму: загальнотеоретичний і методологічний аспекти: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Івано-

- Франківськ, 2017. 36 с.
23. Лисенко О. М. Порівняльне правознавство як наука та його місце в системі юридичних наук: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2001. 19 с.
 24. Литвинов О. М. Філософія права Новгородцева П. І.: осмислення права і держави в контексті суспільного ідеалу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 20 с.
 25. Лобода Ю. П. Цінність держави як її соціальна сутність (теоретико-методологічні аспекти дослідження): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2001. 20 с.
 26. Луць Л. А. Європейські міждержавні правові системи: загальнотеоретична характеристика : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2005. 32 с.
 27. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 20 с.
 28. Меленко О. В. Методологія правознавства в науковій спадщині Б.О. Кістяківського: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2008. 196 с.
 29. Мірошкина Н. В. Природничо-наукові аспекти цивілізаційних досліджень (методологічний та філософсько-історичний аналіз): дис. ... канд. філос. наук. Одеса, 1999. 162 с.
 30. Неженець Е. В. Варіантність російських термінів юриспруденції в системному та комунікативно-прагматичному аспектах: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Дніпро, 2003. 23 с.
 31. Ноздрін О. М. Правове життя як категорія сучасної юридичної науки: теоретико-методологічне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Маріуполь, 2013. 20 с.
 32. Паночко М. М. Розвиток української юридичної термінології в Західній Україні (1772-1918 рр.): автореф. дис. ... канд. філол. наук. Івано-Франківськ, 2013. 20 с.
 33. Пархоменко Н. М. Джерела права: теоретико-методологічні засади: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2009. 32 с.
 34. Пучков О. А. Юридическая антропология и развитие науки о государстве и праве (теоретические основы): дис. ... д-ра юрид. наук. Екатеринбург, 2001. 502 с.
 35. Рижков А. Г. Юридична термінологія корейської мови: структура та семантика: дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2007. 253 с.
 36. Рустемов О. Д. Юридична термінологія кримськотатарської мови: еволюція розвитку, сучасний стан, способи кодифікації: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2012. 19 с.
 37. Чистякова Ю. В. Методологічна роль семіотичного підходу у порівняльно-правовому пізнанні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 24 с.
 38. Шапиро Е. А. Системный анализ методологических проблем теории государства и права как науки: дис. ... канд. юрид. наук. Краснодар, 2000. 220 с.

39. Шипков К. А. Когнитивно-деривационный и интерпретационный потенциал языка права (на материале терминосферы «теория государства и права»): дис. ... канд. филол. наук. Ставрополь, 2004. 182 с.
40. Яковлев А. В. Институциональный подход в юридической теории государства: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2009. 194 с.

Монографії:

1. Белая-Тиунова Л. Г. Служебная карьера в Украине: моногр. Одеса: Феникс, 2011. 538 с.
2. Гацалов Р. Р. Лидерская теория происхождения государства и права: актуальные проблемы теории и практики: моногр. Санкт-Петербург: Политехнический ун-т, 2013. 111 с.
3. Гетьман І. В. Концепція правового спілкування: зміст, витоки, перспективи. Харків: Право, 2007. 240 с.
4. Калиновський Ю. Ю. Правосвідомість українського суспільства: генеза та сучасність: моногр. Харків: Право, 2008. 288 с.
5. Колодій А. М. Принципи права України: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
6. Косович В. М. Оціночні поняття як засіб юридичної техніки: моногр. Львів: Тріада-плюс, 2010. 211 с.
7. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: моногр. Харків: Права людини, 2015. 277 с.
8. Оніщенко Н. М. Вступ до теорії правових систем: моногр. Київ: Юридична думка, 2006. 432 с.
9. Оніщенко Н. М. Правова система і держава в Україні: моногр. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. 132 с.
10. Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика): моногр. Харків: Право, 2008. 240 с.
11. Сердюк О. В. Соціологічний підхід у сучасному правознавстві: пізнання соціальності права: моногр. Харків: Яшма, 2007. 320 с.
12. Сырых В. М. Метод правовой науки. Москва: Юридическая литература, 1980. 176 с.
13. Тягнирядно Є. В., Яворська Г. Х. Риторичні вміння правників: теорія і практика: моногр. Одеса: ОДУВС, 2009. 188 с.
14. Цимбалюк М. М. Онтологія правосвідомості: теорія та реальність: моногр. Київ: Атіка, 2008. 288 с.

Наукові статті:

1. Абасов Г. Г. Проблеми визначення та структурні елементи методології дослідження гарантій прав місцевого самоврядування. *Юрист України*. 2012. № 1-2. С. 29-34.
2. Айтов С. Ш. Історична антропологія та пізнавальний потенціал синергетики. *Гуманітарний журнал*. 2014. № 1-2. С. 64-67.

3. Арнаутова Л. П. О. В. Сурілов про призначення та функції теорії держави і права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 67. С. 214-221.
4. Бабкін В. Д. Філософія права та загальна теорія держави і права: проблеми взаємодії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2013. Вип. 12. С. 3-8.
5. Батрименко О. В. Методологія дослідження бюрократії як феномену суспільно-політичного життя. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія*. 2014. Вип. 1. С. 54-57.
6. Білас І. Г., Білас Ф. І. Трансформація загальної теорії держави і права у сучасну юриспруденцію та її функціональне призначення у формуванні праворозуміння юристів. *Наше право*. 2015. № 4. С. 5-16.
7. Бобрик В. І. Методологічні підходи до поняття «диференціація» в юридичній науці. *Приватне право і підприємництво*. 2018. Вип. 18. С. 14-18.
8. Бобровник С. В. Юридична антропологія: становлення та науковий статус. *Правова держава*. 2017. Вип. 28. С. 111-118.
9. Богуцька Н. М. Методологічне значення юридичних конструкцій у контексті методу правознавства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 5. С. 10-17.
10. Буга Г. С., Буга В. В. Історичні витоки та сучасність юридичної освіти та науки в Україні. *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 1. С. 14-20.
11. Буран В. В. Місце науки поліцейського права в сучасній системі юридичних знань та правовій системі України. *Наука і правоохорона*. 2016. № 2. С. 229-235.
12. Варламова Н. Методологія юридичної науки: спокуса постмодерном. *Право України*. 2014. № 1. С. 69-77.
13. Ветютнев Ю. Методологічні проблеми розуміння істини як правової цінності. *Право України*. 2014. № 1. С. 106-112.
14. Вільчинська С. Проект методології нового типу (підхід філософської антропології). *Університетська кафедра*. 2018. № 7. С. 93-98.
15. Войтанович О. Й. Ідеологія глобалізації у сучасному світі та її вплив на державу і право: аспекти теорії. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2013. № 3. С. 36-42.
16. Гаврилюк Р. Чи можливо наукове неklasичне пізнання права? *Право України*. 2014. № 1. С. 94-105.
17. Гальченко М. С. Методологічна природа мислення в еволюції пізнавальних дискурсів. *Гілея*. 2018. Вип. 131. С. 251-255.
18. Ганьба Б. Системний підхід та його застосування в дослідженні державно-правових явищ. *Право України*. 2000. № 3. С. 41-44.
19. Голюк В. Я. Методологія системного аналізу та його використання у

- формуванні державної економічної політики. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки.* 2016. Вип. 19 (1). С. 32-35.
20. Гоменюк З. П. Філософський зміст функціонування правової держави у державознавчій теорії Б. Кістяківського. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2016. № 845. С. 373-384.
21. Гоменюк З. П. Онтологічні підходи Б. Кістяківського до з'ясування взаємозалежності права і держави. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична.* 2013. Вип. 1. С. 438-446.
22. Горбань В. І. Щодо розбіжностей у визначенні форми держави між теорією та історією держави і права. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія: Право.* 2012. Вип. 18. С. 5-12.
23. Григоренко Є. І. Відмежування предмету філософії права від предмету загальної теорії держави і права та галузевих юридичних наук. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право.* 2014. № 1137. Вип. 18. С. 46-49.
24. Гриценко Д. До питання методології наукових досліджень. *Гуманітарні науки.* 2010. № 2. С. 154-158.
25. Гусарєв С. Діяльнісний підхід у структурі методології сучасного правознавства. *Право України.* 2011. № 8. С. 160-166.
26. Гусарєв С., Колодій А. Фундаменталізація теорії держави і права. *Право України.* 2009. № 4. С. 194-196
27. Денисов С. Використання діалектико-матеріалістичного методу в пізнанні права. *Право України.* 2014. № 1. С. 86-93.
28. Дубов Г. О. Плюралізм правової методології: зміст, особливості інтерпретацій та умов формування юридичної науки на сучасному етапі розвитку. *Часопис Київського університету права.* 2011. № 1. С. 48-51.
29. Дубов Г. О. Дослідження юридичної методології у період виникнення та становлення юридичної науки незалежної України. *Альманах права.* 2019. Вип. 10. С. 128-132.
30. Єрмоленко І. Проблеми методології дослідження правових феноменів у творчості Б. Кістяківського. *Підприємництво, господарство і право.* 2009. № 8. С. 126-129.
31. Жаровська І. М. Сучасна теорія держави і права: традиційність та новаторство підходів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2016. № 837. С. 252-257.
32. Жаровська І. М. Теорія держави і права як фундаментальна та світоглядна дисципліна. *Часопис Київського університету права.* 2016. № 3. С. 15-18.
33. Жаровська І. М. Щодо проблем методології теорії держави і права. *Віс-*

- ник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2015. № 827. С. 138-141.
34. Жуков В. Н. Место теории государства и права, философии права и истории политических учений в системе высшего юридического образования. *Государство и право*. 2000. № 12. С. 99-102.
 35. Журбелюк Г. В. Основні концептуальні підходи викладання історії держави і права: спадщина і перспективи. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія*. 1999. Вип. 1. С. 163-168.
 36. Завальнюк В. В. Антропологія в системі цінностей права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 68. С. 31-37.
 37. Завальнюк В. В. Предмет юридичної антропології та теорії держави і права: особливості взаємодії. *Актуальні проблеми держави і права*. 2010. Вип. 53. С. 259-363.
 38. Завальнюк В. В. Юридична антропологія та інші напрями антропологічного знання. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 44. С. 342-345.
 39. Завальнюк В. В. Юридична антропологія та правозначуща поведінка. *Митна справа*. 2013. № 6. С. 3-15.
 40. Завальнюк В. Юридична антропологія та типологія сучасного праворозуміння. *Юридичний вісник*. 2014. № 2. С. 14-18.
 41. Завальнюк В. Юридична антропологія влади. *Юридичний вісник*. 2013. № 4. С. 5-9.
 42. Завальнюк В. Юридична антропологія у формуванні правової культури сучасного українського суспільства. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2014. Svazek 1., 6. vydání. С. 38-46.
 43. Завгородній В. А. Інтерпретація поняття «юридична практика» у сучасній теорії права. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 5. С. 11-14.
 44. Зякун А. І., Дегтяр Р. О. Методологічні основи юридичної психології як науки. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 6. С. 7-10.
 45. Іваненко О. В. Метод загальної теорії держави та права: окремі питання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 14 (1). С. 8-11.
 46. Івашев Є. В. Антропологія як підґрунтя аксіології права: людські потреби – інтереси – цінності. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 61. С. 298-305.
 47. Кабанець Н. І. Науковий статус контрактної теорії держави в загальній теорії права. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 15. С. 65-73.
 48. Калюжний Р. А. Теорія держави і права в основі регулювання інформаційного суспільства. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2016. № 4. С. 200-202.
 49. Калюжний Р. А. Теорія держави і права – основа формування професій-

- ної компетентності майбутніх правників. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2017. № 1. С. 194-196.
50. Кампо В. Філософія і розвиток інноваційної методології досліджень у сфері конституційної юстиції в Україні. *Юридична Україна*. 2014. № 3. С. 33-38.
51. Кельман М. Осмислення методологічних підходів у сучасному правознавстві. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2018. Вип. 18. С. 24-30.
52. Кельман М. С. Методологічна ситуація у сучасному правознавстві та тенденції розвитку його методології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 5. С. 4-8.
53. Кельман М. С. Методологічні проблеми у сучасному правознавстві, перспективи та тенденції розвитку його методології. *Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія: Юридична*. 2015. Вип. 2. С. 23-32.
54. Кельман М. С. Переосмислення методології сучасного правознавства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2016. № 837. С. 258-264.
55. Кельман М. Аналіз традиційності і новацій у розвитку теорії держави і права. *Право України*. 2006. № 9. С. 38-42.
56. Кельман М. С., Кельман Р. М. Методологія як форма мислення. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 5. С. 38-44.
57. Ковальчук С. О. Методологія вчення про речові докази у кримінальному процесі. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право*. 2017. № 4. С. 184-190.
58. Козюбра М. Загальнотеоретичне правознавство: стан та перспективи. *Право України*. 2010. № 1. С. 32-43.
59. Козюбра М. І. Місце філософії права в системі суспільствознавства (до питання про дисциплінарний статус філософії права). *Проблеми філософії права*. 2003. Т. 1. С. 27-32.
60. Козюбра М. Методологія правознавства та методологія права: співвідношення понять та їх особливості. *Право України*. 2014. № 1. С. 22-32.
61. Козюбра М. І. Правознавство, наука, методологія: еволюція підходів до їхніх взаємозв'язків. *Наукові записки НаУКМА. Серія: Юридичні науки*. 2018. Т. 1. С. 3-8.
62. Копейчиков В. В. Проблеми загальної теорії держави та права. *Право України*. 1993. № 4. С. 91-92.
63. Коростей В. На захист конституційного вчення про державу і права. *Право України*. 2002. № 3. С. 25-27.
64. Косович В. Юридичний техніко-технологічний інструментарій та верховенство права (методологія дослідження). *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2018. Вип. 66. С. 14-26.

65. Костицький М. В. Нормативізм як методологія юриспруденції. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2016. № 1. С. 18-30.
66. Кравець К. А. Синергетика – теорія самоорганізації. *Управління розвитком*. 2013. № 14. С. 141-142.
67. Кравчук М. Сучасна методологія пізнання юриспруденції. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 12. С. 114-117.
68. Кресін О. Розвиток методології порівняльного правознавства: історичний аспект. *Право України*. 2006. № 2. С. 128-130.
69. Кресін О. Формування теоретико-методологічних засад порівняльного правознавства у працях Пауля Йоганна Анзельма фон Файєрбаха. *Право України*. 2012. № 1-2. С. 380-394.
70. Кривчик Г. Г. Методологічні принципи як норми етичного і професійного кодексу історика. *Проблеми політичної історії України*. 2018. Вип. 13. С. 270-280.
71. Кротов К. В. Теологія як антропологія у філософії неопротестантизму. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2016. Вип. 9. С. 50-54.
72. Крушельницька Т. А. Теорія синергетики – нова методологія розвитку податкової системи. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Державне управління*. 2010. № 2. С. 25-29.
73. Кудін С. В. Теоретико-методологічні аспекти порівняльного правознавства у працях М. К. Ренненкампа. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 274-280.
74. Кукарцев О. В. Значення методу типологізації у методології порівняльного історико-соціологічного дослідження імперій Ш. Айзенштадта. *Гілея*. 2018. Вип. 131. С. 387-391.
75. Кунєв Ю. Методологія дослідження державно-правових явищ як актуальна проблема. *Право України*. 2009. № 11. С. 118-123.
76. Кунєв Ю. Об'єкт правознавства: системодіяльний підхід. *Право України*. 2008. № 3. С. 32-35.
77. Курінний Є. Об'єкт права: доктринальні питання визначення категорії. *Право України*. 2003. № 10. С. 33-36.
78. Куринная А. Ф., Медуница А. Н., Мороко Л. В. Синергетика как эвристический инструмент в работе над словом. *Горизонти освіти*. 2013. № 3. С. 29-34.
79. Кучук А. М. Методологія правознавства: пропедевтичний аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 4 (1). С. 21-24.
80. Кучук А. М. Моделі розвитку юридичної науки: філософсько-правовий дискурс. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 62-67.
81. Кучеренко Д. С. Правничі поняття і термінологія у методології юридичної науки. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. № 2. С. 30-38.
82. Лобода Ю. Плюралізація методології правової науки і проблема розме-

- жування наукових дисциплін: до питання про дисциплінарну приналежність досліджень правової традиції у науці радянського періоду та сучасній вітчизняній правовій науці. *Юридична Україна*. 2009. № 5. С. 4-7.
83. Луцький Р. П. Юридико-лінгвістична теорія як нова парадигма пізнання права. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 117-118.
84. Максимов С. Антропологічні передумови правової теорії: досвід класичної філософії права. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2002. Вип. 37. С. 64-69.
85. Мамченко Н. Теорія та філософія права: проблема розмежування. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 12. С. 3-5.
86. Манжук І. В. Визначення методів пізнання в науковій літературі. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 11. С. 11-17.
87. Мельник П. П. Синергетика як складова методології системи екологічного менеджменту. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.2. С. 292-298.
88. Мерник А. М. Державно-правові явища – об’єкт розгляду теорії держави та права й політології права як міждисциплінарного напрямку юридичного дослідження. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 2 (1). С. 37-40.
89. Минченко О. Герменевтика как философско-правовая основа юридической лингвистики. *Leges si Viata*. 2018. № 3, ч. 2. С. 97-100.
90. Михайлюк О. В. Соціокультурний підхід як методологія історичного дослідження. *Український селянин*. 2016. Вип. 16. С. 9-14.
91. Мінченко О. В. Плюралізм методологічних підходів у юридико-лінгвістичному дослідженні. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2017. № 2. С. 51-62.
92. Мірошниченко М. Системно-інформаційний підхід у контексті методологічного забезпечення наукового аналізу проблем теорії правової системи України. *Право України*. 2007. № 6. С. 22-25.
93. Молодцов О. В. Методологічні аспекти теорії інституціональних матриць у контексті динаміки інституціональних змін. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2018. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2018_1_8
94. Оборотов Ю. Аспекти розгортання методології юриспруденції. *Право України*. 2014. № 1. С. 33-39.
95. Оборотов Ю. Н. Актуализация методологической функции общетеоретической юриспруденции. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 67. С. 99-105.
96. Онищук І. Техніка юридичного письма: понятійно-категоріальний. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3. С. 87-94.
97. Оніщенко Н. М. Методологія теорії держави і права (деякі аспекти розгляду). *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2016. Вип. 71. С. 3-

- 20.
98. Павлишин О. Методологічне значення семіотики права та її місце у структурі правового пізнання. *Право України*. 2014. № 4. С. 160-165.
99. Павлов С. Методологія наукового пізнання правових традицій. *Право України*. 2007. № 10. С. 17-21.
100. Панов М. Проблеми методології формування категоріально-понятійного апарату юридичної науки. *Право України*. 2014. № 1. С. 50-60.
101. Панов М. Проблеми формування понятійного апарату юридичної науки: методологічні аспекти. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 2-3. С. 47-51.
102. Пацурківський П. Методологія правопізнання Євгена Ерліха: неklasична парадигма: [австр. вчений-правознавець]. *Право України*. 2012. № 9. С. 383-391.
103. Пендяга Г. Щодо питання організації та методології проведення правової практики. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 4. С. 15-18.
104. Погрібний І. Прогностична функція правової політики. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2015. Вип. 61. С. 65-71.
105. Подорожна Т. Конституційно-правові категорії в системі понятійно-категоріального апарату конституційного права. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 12. С. 15-17.
106. Поліщук Н. Прагматизм: деабсолютизація філософської методології (історико-філософський аспект). *Філософська думка*. 2008. № 4. С. 100-121.
107. Почтовий М. М. Стадії, критерії ефективності, форми та функції правової політики держави: співвідношення понять у загальній теорії держави і права. *Юридична наука*. 2014. № 11. С. 7-12.
108. Рабінович П. Загальна теорія права та держави: стан, тенденції. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 364-374.
109. Рабінович П. М. Загальнотеоретичне право та державознавство в Україні: здобутки, проблеми, перспективи. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 1. С. 16-26.
110. Рабінович П. Методологія вітчизняного загальнотеоретичного праводержавознавства: деякі сучасні тенденції. *Право України*. 2014. № 1. С. 11-21.
111. Рабінович П. Пріоритетна функція загальнотеоретичного праводержавознавства. *Право України*. 2010. № 1. С. 25-31.
112. Рабінович П. Проблема формування універсальної теорії права як спільної концептуальної основи теорій національного права і міжнародного права. *Право України*. 2013. № 5. С. 240-244.
113. Рабінович П. Проблеми трансформації методології вітчизняного правознавства: досягнення, втрати, перспективи. *Вісник Академії правових наук України*. 2002. № 4 (31). С. 3-14.

114. Ракітянська Л. М. Наукові підходи як теоретико-методологічне підґрунтя педагогічних досліджень. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія: Педагогічні науки.* 2018. Вип. 163. С. 124-129.
115. Руденко С. В. Основні принципи історико-філософської концепції З. А. Каменського (методологічні та методичні аспекти). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія.* 2014. Вип. 2. С. 24-28
116. Саїдов А. Методологічні проблеми антропології права. *Право України.* 2014. № 1. С. 56-165.
117. Саїдов А. Порівняльне правознавство та закономірності розвитку права в умовах глобалізації. *Право України.* 2012. № 3-4. С. 463-472.
118. Салихов М. М. Методология исследования проблем воздействия права на государство в свете социологических исследований. *Аграрное и земельное право.* 2013. № 9. С. 111-116.
119. Семеніхін І. До питання про співвідношення і взаємодію правової доктрини та юридичної науки. *Вісник Національної академії правових наук України.* 2013. № 3. С. 64-72.
120. Сердюк О. В. Типологія підходів у методології сучасного правознавства. *Форум права.* 2008. № 3. С. 458-463.
121. Сердюк І. А. Визначення предмету теорії держави і права: доктринальні підходи та правове закріплення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2013. № 3. С. 37-48.
122. Сивий Р. До методології системного дослідження приватного права у структурі позитивного права: формально та діалектико-логічний аспект. *Право України.* 2004. № 12. С. 58-68.
123. Ситар І. М. Предмет порівняльного правознавства (методологічний плюралізм). *Держава і право. Юридичні і політичні науки.* 2014. Вип. 64. С. 42-51.
124. Скакун О. Загальна теорія права і держави: проблематизація та переосмислення метатеорії. *Бюлетень Міністерства юстиції України.* 2012. № 4. С. 27-36.
125. Скиба Е. К. Принцип методологічного плюралізму як інструмент дослідження концепту «гендерна ідентичність». *Грані.* 2018. Т. 21. № 1. С. 12-18.
126. Скрипнюк О. В. Міжнародно-правова діяльність інституту держави і права: питання теорії і практики. *ScienceRise. Juridical Science.* 2019. № 2. С. 4-8.
127. Скрипнюк В. М. Методологія компаративного аналізу в сучасних конституційно-правових дослідженнях. *Держава і право. Юридичні і політичні науки.* 2013. Вип. 62. С. 85-90.
128. Скрипнюк О. Методологічні проблеми теорії конституційного права. *Право України.* 2013. № 5. С. 253-261.

129. Сорока М. В. Методологічні засади дослідження історії української політичної філософії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія.* 2014. Вип. 3. С. 26-32.
130. Стеценко С. Біоюриспруденція – фундаментальна частина сучасного загальнотеоретичного правознавства. *Право України.* 2013. № 9. С. 194-216.
131. Тимошина О. Методологічні підстави соціології права: Л. Петражицький vs. Є. Ерліх. *Право України.* 2014. № 1. С. 195-202.
132. Тихомиров О. Компаративний метод: постнекласична інтерпретація. *Право України.* 2014. № 4. С. 197-203.
133. Тихомиров О. Д. Проблеми компаративної саморефлексії порівняльного правознавства як юридичної компаративістики. *Право України.* 2019. № 3. С. 30-48.
134. Тихомиров О. Методологія юридичної компаративістики: проблеми філософського осмислення. *Право України.* 2006. № 2. С. 32-34.
135. Тімочко О. Проблеми розвитку методології сучасного правознавства. *Підприємництво, господарство і право.* 2009. № 11. С. 10-13.
136. Тімочко О. Ю. Про предмет і об'єкт теорії держави та права. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична.* 2007. Вип. 2. С. 64-70.
137. Токарчук О. Співвідношення держави і права в науково-теоретичній спадщині українських учених у еміграції. *Публічне право.* 2018. № 4. С. 198-205.
138. Токарчук О. В. Теоретичні засади взаємодії держави і права в концепціях українських інтелектуалів у зарубіжжі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право.* 2016. Вип. 31. С. 73-78.
139. Толстенко В. Л. Методологічні основи аналізу форми держави й розвиток сучасної теорії держави та права. *Філософські та методологічні проблеми права.* 2014. № 1. С. 24-35.
140. Торяник В. М. Філософські погляди А. Шопенгауера на деякі питання теорії держави та права. *Право і суспільство.* 2016. № 1. С. 42-45.
141. Удовика Л. Г. Формування теорії правової системи у юридичній науці (частина 1). *Часопис Київського університету права.* 2019. № 3. С. 12-20.
142. Фальковський А. О. До визначення поняття аксіологічного дослідницького підходу в методології юриспруденції. *Актуальні проблеми держави і права.* 2008. Вип. 40. С. 59-64.
143. Фальковський А. О. Підходи в сфері посткласичної методології юриспруденції. *Право і суспільство.* 2015. № 5. С. 54-59.
144. Федіна Н. В. Концепція соціальної справедливості в теорії держави і права. *Правові новели.* 2018. № 4. С. 66-72.
145. Халилова Р. М. Специально-юридическая методология исследования реализации права человека на защиту закона. *Современное право.* 2013.

№ 6. С. 25-28.

146. Хахуліна К. С. Теорія держави і права як основа буття юриспруденції. *Правничий часопис Донецького університету*. 2013. № 1. С. 116-121.
147. Цвік М. Основні напрямки наукових досліджень в галузі теорії та історії держави і права. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 2-3. С. 25-37.
148. Цуркан-Сайфуліна Ю. В. Антропологія права і влади як філософсько-правова проблема. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Вип. 2. С. 7-20.
149. Честнов І. Посткласична методологія права. *Право України*. 2014. № 1. С. 78-85.
150. Чорноморденко І. Позанаукова і наукова методологія. Постановка проблеми. *Університетська кафедра*. 2018. № 7. С. 85-92.
151. Шай Р. Я. Питання типології держави і права з позиції формаційного підходу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2015. № 813. С. 175-180.
152. Шайтан О. Теорія держави та права (проблеми вивчення). *Історія України*. 2001. № 6. С. 6-8.
153. Шафіров В. Людиноцентристський підхід як методологічна основа наукових досліджень у правознавстві. *Право України*. 2014. № 1. С. 148-155.
154. Шевченко М. Є. Деякі аспекти методологічного комплексу сучасної методичної науки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2017. Вип. 58. С. 178-183.
155. Шмоткін О. В. Філософія права як фундаментальна юридична наука. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 2. С. 307-320.
156. Шутак І. Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3. С. 81-86.
157. Ющик О. До питання методології пізнання законодавчого процесу в Україні. *Право України*. 2009. № 10. С. 89-95.
158. Ющик О. До проблеми розвитку методології права. *Право України*. 2014. № 1. С. 40-49.
159. Ющик О. Правознавство і теорія права: проблема узагальненого знання. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 2. С. 25-35.
160. Яцино К. С. Соціологія права: деякі аспекти методології. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 8. С. 160-169.
161. Яценко В. А. До питання про методологію теорії держави та права. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2014. Вип. 20. С. 38-44.

ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ, ПОХОДЖЕННЯ, СУТНІСТЬ ТА ТИПОЛОГІЯ ДЕРЖАВИ

Поняття та ознаки держави. Сутність та соціальне призначення держави. Причини та передумови походження держави. Теорії походження держави: основні положення та їх представники.

Державна влада: поняття та елементи. Співвідношення держави і державної влади.

Суверенітет держави: поняття, ознаки та нормативно-правова регламентація. Суверенітет держави, суверенітет народу, суверенітет нації: питання співвідношення та взаємодії.

Типологія держав: поняття та характеристика. Відмінності між типами держави. Підходи до визначення типології держави: формаційний і цивілізаційний.

Ключові поняття:

держава, ознаки держави, територія, населення, публічна влада, громадянство, патріархальна теорія походження держави, теологічна теорія походження держави, договірна теорія походження держави, органічна теорія походження держави, теорія насильства, класова теорія походження держави, олігархічна теорія походження держави, теократична теорія походження права, теологічна теорія походження права, природно-правова теорія походження права, суверенітет, суверенітет держави, види державного суверенітету, суверенітет народу, суверенітет нації, суверенні права, верховенство, соціальна влада, державна влада, нація, сутність держави, первісна держава, рабовласницька держава, феодальна держава, капіталістична держава, соціалістична держава, світська держава, теократична держава, постсоціалістична (перехідна) держава, типологія держави, тип держави, формаційний підхід до типології держав, цивілізаційний підхід до типології держав, первісна цивілізація, вторинна цивілізація, класифікації держав за цивілізаційним підходом, економічний базис соціалістичної держави.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. Ст. 429.
- ❖ Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради

УРСР від 24 серпня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.

- ❖ Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 53. Ст. 799.
- ❖ Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 46. Ст. 617.

Дисертації, автореферати:

1. Бабенко К. А. Принцип поділу державної влади та сучасні проблеми його реалізації в Україні (конституційно-правовий аналіз): дис. ... канд. юрид. наук. Острог, 2004. 212 с.
2. Бабурин С. Н. Территория государства: теоретико-правовые проблемы: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 1998. 297 с.
3. Батура Н. Ю. Політичні передумови та чинники становлення соціальної держави: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2009. 20 с.
4. Беззубко Б. І. Вдосконалення державних механізмів стратегічного планування соціально-економічного розвитку територій: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Маріуполь, 2017. 20 с.
5. Белов А. В. Международно-правовые аспекты двойного гражданства: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2002. 192 с.
6. Береза О. І. Органи більшовицької влади та управління в українському селі в 1917-1920 рр. (державно-управлінський аспект): дис. ... канд. наук з держ. упр. Львів, 2006. 224 с.
7. Бодрухин В. М. Князівська влада і проблеми державотворення в Україні: удільний період (XII-XIV ст.): дис. ... д-ра іст. наук. Донецьк, 2005. 419 с.
8. Бочкова М. С. Суверенитет в условиях политических трансформаций: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2011. 217 с.
9. Бредихин А. Л. Суверенитет как политико-правовой феномен: дис. ... канд. юрид. наук. Белгород, 2011. 165 с.
10. Висоцький О. Ю. Теоретико-методологічні виміри технологій легітимації політичної влади: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Чернівці, 2011. 32 с.
11. Волинець В. В. Легітимність влади як фактор політичної стабільності суспільства: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2008. 19 с.
12. Гапотій В. Д. Теоретичні та практичні аспекти суверенітету народу, нації та держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 17 с.
13. Герилів Д. Ю. Типологія держави: теоретико-правове дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Львів, 2014. 22 с.
14. Джус О. А. Міжнародне військове партнерство та його роль у забезпеченні державного суверенітету України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2018. 23 с.
15. Дмитрасевич Н. О. Внутрішній та міжнародний аспекти легітимації ра-

- дьянської влади в Україні в 1917-1922 рр.: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 19 с.
16. Дьяконов В. В. Контроль и надзор в системе функций государства: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 209 с.
 17. Забейворота Т. В. Модернізація системи державного управління в умовах децентралізації влади: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Харків, 2017. 20 с.
 18. Заєць А. П. Правова держава в Україні: концепція і механізми реалізації: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 1999. 36 с.
 19. Захарчук А. С. Політико-правові аспекти державотворення періоду Центральної Ради: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2010. 36 с.
 20. Зварич Р. В. Національна держава: поняття, ознаки, функції: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 214 с.
 21. Іванов І. Ю. Формування української політичної нації в сучасних умовах: проблеми і перспективи: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2005. 20 с.
 22. Каламанова С. В. Суверенитет государства в условиях глобализации: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2011. 203 с.
 23. Кіндрачук Н. М. Боротьба Народного Руху України за незалежність України: автореф. дис. ... канд. іст. наук. Одеса, 2010. 16 с.
 24. Клиненко О. В. Сутність і особливості унітарного та федерального державно-територіального устрою: політологічний аналіз: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 1996. 185 с.
 25. Конотопцев О. С. Концептуальні основи реформування територіальної організації державного управління: дис. ... канд. наук з держ. упр. Харків, 2003. 207 с.
 26. Кремень Т. В. Трансформація державного суверенітету в умовах глобалізації: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2004. 178 с.
 27. Лебедева О. В. Сутність держави та її типологія: теоретичні засади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
 28. Луценко А. О. Зовнішній суверенітет держави у постбіполярній системі міжнародних відносин: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2011. 199 с.
 29. Людвік В. Д. Принцип народного суверенітету в історії політико-правової думки, теорії права та політичній практиці: дис. ... канд. юрид. наук. Дніпропетровськ, 2009. 205 с.
 30. Макарчук В. С. Державно-територіальний статус західноукраїнських земель у період Другої світової війни (1939-1945 рр.): історико-правове дослідження: дис. ... д-ра юрид. наук. Львів, 2006. 454 с.
 31. Манько Д. Г. Легалізація як правова процедура: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2010. 21 с.
 32. Маслов А. В. Государственный суверенитет в современном международном праве: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2010. 152 с.
 33. Матвієнко А. С. Політико-правові засади територіальної організації

- держави: світовий досвід і Україна: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 2015. 32 с.
34. Мацола М. І. Політична та державна влада: теоретико-правові проблеми співвідношення та взаємодії: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 18 с.
35. Миколайчук М. М. Діагностика соціально-економічного розвитку території як елемент механізму державного управління: дис. ... канд. наук з держ. упр. Одеса, 2004. 268 с.
36. Милусь В. І. Державна влада і православна церква на Волині у другій половині 40-х - 50-ті роки ХХ ст.: дис. ... канд. іст. наук. Луцьк, 2002. 248 с.
37. Митровка Я. В. Конституційні засади поділу державної влади в Україні та Чеській Республіці: дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2007. 197 с.
38. Міщенко А. Б. Довіра як складова легітимації влади в умовах сучасної демократії: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2010. 20 с.
39. Настюк А. А. Роль князівської влади у процесі державотворення Київської Русі в IX - на початку XII ст.: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
40. Нечипоренко В. О. Філософсько-правовий аналіз легітимації правової держави: автореф. дис. ... канд. філософ. наук. Київ, 2003. 16 с.
41. Павлюк Н. В. Організаційно-правовий механізм розвитку публічного управління у контексті децентралізації влади в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Львів, 2018. 20 с.
42. Панкулич Л. А. Реформування адміністративно-територіального устрою: досвід держав-членів Європейського Союзу і Україна: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2013. 20 с.
43. Плешко М. В. Витоки й еволюція ідеології українського державотворення в середньовічну і ранньомодерну добу: автореф. дис. ... канд. філософ. наук. Київ, 2011. 16 с.
44. Сеидов А. В. Воздействие глобализации на концепцию государственного суверенитета в международном праве: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2004. 170 с.
45. Семененко А. І. Діяльність політичних партій та громадських організацій України по утвердженню її державного суверенітету (1985-1991 рр.): дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2010. 251 с.
46. Сіваш О. М. Розвиток українськими і російськими юристами-міжнародниками вчення про державний суверенітет (XVIII - початок ХХ ст.): дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. 204 с.
47. Скуратович І. М. Адміністративно-територіальний устрій України в 1920-1930-х рр. і його впливи на організацію державного управління: історико-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 20 с.
48. Смирнов С. В. Суверенитет современного государства в условиях глоба-

- лизації: вопросы теории и практики: дис. ... канд. юрид. наук. Ульяновск, 2011. 204 с.
49. Супрун В. М. Теоретико-правові основи інформаційного суверенітету: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. 20 с.
 50. Телешун С. О. Державний устрій України: проблеми теорії і практики: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 2000. 34 с.
 51. Федоренко Г. О. Законодавча влада в системі розподілу державної влади в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 173 с.
 52. Федущак-Паславська Г. М. Політико-правова ідея суверенітету державної влади та її реалізація в державотворенні України: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2000. 195 с.
 53. Филаретов Н. И. Договорные теории происхождения государства и права в Европе XVII-XVIII вв.: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2011. 22 с.
 54. Футулуйчук Д. Д. Участь жандармерії в державному будівництві та захисті суверенітету ЗУНР: дис. ... канд. іст. наук. Львів, 2003. 198 с.
 55. Хабибулин А. Г. Теоретико-методологические проблемы типологии государства: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Санкт-Петербург, 1997. 49 с.
 56. Халатов А. Р. Суверенитет как государственно-правовой институт: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2006. 168 с.
 57. Хоббі Ю. С. Міжнародно-правова регламентація взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами (проблематика модифікації державного суверенітету в умовах євроінтеграції): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 219 с.
 58. Чернюк О. В. Вдосконалення системи адміністративно-територіального устрою в Україні: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2007. 20 с.
 59. Щербініна О. О. Взаємозв'язок суверенітету і якісних параметрів державності в умовах глобалізації: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2011. 16 с.
 60. Якоб М. М. Ідея соціально-правової держави у філософських концепціях Т. Гоббса і Дж. Локка: автореф. дис. ... канд. філософ. наук. Київ, 2003. 16 с.

Монографії:

1. Бадгасарян С. Д. Генезис института государства: геополитические процессы и личность: моногр. Саратов: РИЦ ФГБОУ ВПО «СГУ», 2014. 333 с.
2. Баймуратов М. О. Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами: моногр. Суми: Університетська книга, 2013. 300 с.
3. Битяк Ю. П., Яковюк І. В., Серьогіна С. Г. Державний суверенітет в умовах європейської інтеграції: моногр. Київ: Право України, 2012. 336 с.

4. Бредихи А. Л. Суверенитет как политико-правовой феномен: моногр. Москва: ИНФРА-М, 2012. 127 с.
5. Висоцький О. Ю. Політична влада в Україні проблеми легітимації та модернізації: моногр. Дніпро: Інновація, 2012. 132 с.
6. Владиченко Л. Д. Україна та Польща: компаративний аналіз відносин між державними і релігійними інституціями: моногр. Канів: Родень, 2014. 367 с.
7. Галаган Л. Вищі органи державної влади в Україні (1991-2012 рр.): формування та взаємодія: моногр. Київ: [б. в.], 2013. 174 с.
8. Герилів Д. Ю. Типологія держави: теоретико-правове дослідження: моногр. Львів: ПАІС, 2016. 191 с.
9. Гончаревський В. Е. Цивілізаційний підхід до історії: сучасний український досвід (1991-2009): моногр. Київ: Логос, 2011. 219 с.
10. Грачев Н. И. Происхождение суверенитета: Верховная власть в мировоззрении и практике государственного строительства традиционного общества: моногр. Москва: Зерцало-М, 2009. 318 с.
11. Жаровська І. М. Правова природа державної влади: теоретико-правове дослідження: моногр. Львів: СПОЛОМ, 2013. 533 с.
12. Ковтун В. І. Гарантії державного суверенітету України: конституційні аспекти: моногр. Харків: Фактор, 2014. 214 с.
13. Кресіна І. О., Скрипнюк О. В., Коваленко А. А., Перегуда Є. В., Стойко О. М. та ін. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії: моногр. Київ: Логос, 2007. 314 с.
14. Кривенкова Н. В. Нематериальная международно-правовая ответственность государств: моногр. Москва: Юрлитинформ, 2015. 179 с.
15. Куян І. А. Суверенітет: проблеми теорії і практики: конституційно-правовий аспект: моногр. Київ: Академія, 2013. 558 с.
16. Мамутов В. К. Економічний суверенітет держави та напрями його правового забезпечення: моногр. Донецьк: Юго-Восток, 2012. 405 с.
17. Мануїлова К. В. Традиція децентралізації публічної влади України: від розпізнавання до конструювання: моногр. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2018. 331 с.
18. Матвієнко А. С. Політико-правові засади територіальної організації держави: світовий досвід і Україна: моногр. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2015. 376 с.
19. Мере Ж. Принцип суверенітету. Історія та основи новітньої влади: моногр. Львів: Кальварія, 2003. 216 с.
20. Нагорняк Т. Л. Брендинг території як державна та регіональна політика: моногр. Донецьк: Ноулідж, Донец. від-ня, 2013. 359 с.
21. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: моногр. Харків: Право, 2009. 600 с.
22. Наливайко Л. Р. Політична функція Української держави: теоретико-правові та конституційно-правові засади: моногр. Київ: Хай-Тек Прес,

2013. 316 с.
23. Потіп М. М. Розмежування компетенції органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування: моногр. Дніпропетровськ: Середняк Т. К., 2015. 186 с.
 24. Романець Н. Р. Репресивна політика радянської влади в українському селі (1925-1939): моногр. Кривий Ріг: Роман Козлов, 2014. 455 с.
 25. Рябошапка Г. Х. Суверенітет в Україні: від радянської федерації – до незалежної держави: моногр. Львів: Простір-М, 2012. 519 с.
 26. Серьогін С. Г. Державний суверенітет: теоретико-правові проблеми: моногр. Харків: Право, 2010. 272 с.
 27. Труфен А. О. Місцеві фінанси в сучасних умовах проведення бюджетної децентралізації в Україні: моногр. Запоріжжя: КПУ, 2016. 328 с.
 28. Туркіна І. Є. Судова влада в системі державного управління: моногр. Харків: Апостроф, 2012. 201 с.
 29. Удовика Л. Г. Трансформація правової системи в умовах глобалізації: антропологічний вимір: моногр. Харків: Право, 2011. 552 с.
 30. Шемшученко Ю. С. Правове забезпечення державного суверенітету України: моногр. Київ: Юридична думка, 2011. 298 с.
 31. Щербанюк О. В. Народний суверенітет і реалізація владо спроможності демократичної держави: моногр. Київ: Логос, 2013. 306 с.
 32. Юрій І. А. Інститут градоначальництва в системі державної влади на півдні Російської імперії (XIX – початок XX ст.): моногр. Одеса: Фенікс, 2013. 384 с.

Наукові статті:

1. Nalyvayko L. The principle of state sovereignty in terms of globalization processes. *International Journal of Experimental Education*. 2012. № 12. С. 33-35.
2. Rak S. The official negligence: comparative and legal analysis of legislation of Ukraine, the Republic of Moldova and the Republic of Latvia. *Leges et Viata*. 2018. № 3, ч. 2. С. 135-138.
3. Байрачна Л. К. Легітимність державної влади: історіографія питання. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 28. С. 23-32.
4. Балаклицький А. І. Державна влада та апарат її здійснення як основні ознаки сучасної держави. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 56-60.
5. Балаклицький А. І. Територія як основна ознака держави в контексті сучасних глобалізаційних процесів. *Публічне право*. 2016. № 1. С. 284-290.
6. Барабаш Ю. Президент у змішаних республіках: деякі питання конституційно-правової теорії та практики. *Право України*. 2012. № 8. С. 93-99.
7. Баталов О. А. Легітимність державної влади у постімперському (постколоніальному) суспільстві: приклад України. *Вісник Харківського національного університету імені Шевченка*. 2013. № 1. С. 10-15.

- нального університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології. 2016. Вип. 29. С. 55-59.
8. Бевз Т. А. Суверенітет як невід'ємна ознака держави у документах і практиці українського державотворення. *Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса]*. 2013. Вип. 3. С. 190-212.
 9. Бережанський Г. І. Співвідношення легітимності та легальності державної влади: теоретико-правовий аспект. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 7. С. 36-42.
 10. Богушова І. В. Методологічні засади визначення критеріїв типології держав. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2011. Вип. 51. С. 105-109.
 11. Богушова І. В. Теоретико-правовий аналіз деяких підходів до типології держав. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 3. С. 29-31.
 12. Бредихин А. Л. Политические основы государственного суверенитета. *Вестник Московского университета МВД России*. 2011. № 8. С. 92-99.
 13. Бульба О. Законодавча влада як один з елементів принципу розподілу влад. *Право України*. 2002. № 6. С. 46-49.
 14. Ведерніков Ю. А. Теорія національної держави: атавізм чи потреба сьогодення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 3. С. 3-8.
 15. Волошина Ю. В. Національні інтереси та потреби людини, громадянського суспільства як фундаментальні засади національного суверенітету. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 3. С. 30-34.
 16. Воронянський О. В. Роль національного суверенітету в легітимації державної влади. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. № 2. С. 216-221.
 17. Гайко О. С. Абсолютистський суверенітет і національний суверенітет: витоки формування національних держав. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології*. 2016. Вип. 30. С. 104-108.
 18. Гамбург Л. С. Народний і національний суверенітет у федеративній державі: теоретичні проблеми в сучасному українському та російському державознавстві. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2013. № 2. С. 18-23.
 19. Гапотій В. Д. Вплив глобалізаційних процесів на теорію та практику державного суверенітету. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2004. Вип. 27. С. 243-250.
 20. Гапотій В. Д. Інформаційне суспільство та інформаційний суверенітет: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 24-32.
 21. Гаращук І. Теоретичні основи феномена публічної влади у сфері місцевого самоврядування. *Юридична Україна*. 2015. № 1. С. 10-17.
 22. Геєц В. Модернізація в системі «общество – государство – экономика».

- Журнал европейской экономики*. 2014. Т. 13. № 2. С. 119-131.
23. Геєць І. В. Соціальна сутність та соціальна функція держави: порівняльно-правовий аспект. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 68. С. 73-79.
 24. Герилів Д. Ю. Загальнотеоретична характеристика інтегративного підходу до типології держави. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 6-1 (1). С. 12-15.
 25. Головатий С. Тріада європейських цінностей – верховенства права, демократія, права людини – як основа українського конституційного ладу (частина третя: права людини). *Право України*. 2015. № 1. С. 13-92.
 26. Головачева К. Р. Мова як ознака нації і символ держави. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології*. 2014. № 1091. Вип. 25. С. 94-97.
 27. Головащенко О. С. Система ознак правової держави. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. № 33. С. 44-50.
 28. Гончаренко В. Декларація про державний суверенітет України (1990 р.) та її роль в історії творення незалежної Української держави. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 2. С. 85-95.
 29. Гордимов А. Доктринальні джерела права в умовах глобалізації. *Право України*. 2014. № 9. С. 147-154.
 30. Гоцуляк Ю. В. Міжнародне визнання як ознака держави. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 75. С. 366-379.
 31. Гринюк Р. Правова держава і демократія: питання взаємодії та взаємозв'язку. *Право України*. 2010. № 7. С. 43-50.
 32. Гуменюк І. Концепція соціальної держави: теоретико-методологічні засади формування змісту. *Право України*. 2008. № 7. С. 9-12.
 33. Деркачова Н. О. Теорія походження держави за М. Ф. Владимирським-Будановим. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2015. Вип. 30. С. 99-103.
 34. Джолос С. В. Проблема державного суверенітету в умовах глобалізації: загальнотеоретичний аспект. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 63. С. 56-64.
 35. Джураєва О. О. Теоретико-правовий аспект суверенітету сучасної держави. *Науковий вісник Херсонського державного суверенітету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 2. Т. 1. С. 25-28.
 36. Длугопольський А. В. Государство (всеобщего) благосостояния в Китае: этапы становления и проблемы построения. *Економіка України*. 2014. №7. С. 69-81.
 37. Дмитренко О. В. Суверенітет як провідна ознака державної влади (за матеріалами досліджень Ф. В. Тарановського). *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2008. № 40. С. 82-89.
 38. Донченко С. П. Легітимація державної влади в контексті міжнародних відносин. *Грані*. 2019. Т. 22. № 7. С. 72-80.

39. Дроботова Т. Б. Забезпечення принципів правової держави і розвиток державно-правового режиму в Україні. *Держава і право*. 2009. Вип. 46. С. 77-82.
40. Дудченко В. В. Легітимність і легальність: питання співвідношення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. Вип. 26. С. 58-64.
41. Євграфова Є. Питання щодо зв'язків права і держави. *Право України*. 2009. № 6. С. 46-50.
42. Жаровська І. М. Генезис принципу легітимності державної влади та проблеми його впровадження у сучасному суспільстві. *Європейські перспективи*. 2012. № 4 (1). С. 19-23.
43. Жаровська І. М. Легітимність державної влади у демократичній державі. *Університетські наукові записки*. 2009. № 3. С. 20-23.
44. Жовтобрюх М. Делегітимація соціальної держави в неолібералізмі М. Ноціка. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 11. С. 18-21.
45. Задорожна В. В. Сутність та ознаки правової держави, її прояви в Україні. *Філософія. Культура. Життя*. 2014. Вип. 40. С. 185-191.
46. Задорожній О. В. Утворення Київської Русі як феодальної держави середньовіччя та суб'єкта міжнародного права як результат взаємодії різних рідних факторів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 73. С. 146-152.
47. Заєць А. Концепції правової держави та верховенства права в українській правовій доктрині. *Право України*. 2013. № 9. С. 243-269.
48. Звонарєва О.С. О цивилизационном подходе в теории государства и права. *Правоведение*. 2003. № 4. С.173-180.
49. Иванов Е. С. Реализация государственного суверенитета в политической практике. *Власть*. 2012. № 7. С. 36-39.
50. Изотова Е. Н. Институт гражданства как основополагающий элемент правового статуса личности и взаимоотношений между гражданством и государством. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2013. № 3. С. 49-53.
51. Канищев Г. Ю. Украина как солидарное государство. *Гуманітарний часопис*. 2013. № 1. С. 117-121.
52. Каращук В. В. Суверенітет у системі основних ознак держави. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2005. Вип. 29. С. 108-111.
53. Кармазіна М. С. Суверенітет: еволюція тлумачення поняття та розвитку явища. *Наукові записки. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2013. № 3 (65). С. 164-189.
54. Кельман М. Аспекти аналізу методологічних проблем співвідношення держави та права. *Право України*. 2009. № 2. С. 60-67.
55. Ківалов С. В. 16 липня – День прийняття Декларації про державний суверенітет України. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 19. С. 7.
56. Кісс С. В. Сутність поняття та основні ознаки соціальної держави. *Право*

- і суспільство*. 2015. № 4 (4). С. 22-27.
57. Ключковський Ю. Б. Суверенітет: держави, нації чи народу? *Публічне право*. 2013. № 3. С. 14-22.
 58. Коваль О. Я. Співвідношення понять «легітимність» та «легальність» державної влади як визначальних категорій функціонування суспільства. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2015. Вип. 3. С. 18-22.
 59. Коваль О. Я. Співвідношення понять «легітимність», «легальність» та «легалізація». *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. Вип. 6 (2). С. 7-10.
 60. Ковальчук В. Б. Громадянська правосвідомість як фактор утвердження легітимності державної влади. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Право*. 2014. № 1. С. 47-53.
 61. Ковальчук В. Б. Правова доктрина народного суверенітету та легітимності державної влади у Франції в період ХІХ століття. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2015. № 827. С. 61-68.
 62. Ковальчук В. Конституція та легітимація державної влади. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2016. № 855. С. 342-347.
 63. Ковальчук В. Легітимність державної влади та право на громадянську непокору: конституційно-правовий аспект. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2009. № 3. С. 28-35.
 64. Ковальчук В. Органи конституційної юстиції в механізмі легітимації державної влади: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 1. С. 78-89.
 65. Ковбасюк С. В. Институционализм в государствоведении. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 45. С. 252-256.
 66. Козак Ю.-М. Р. Генеза наукового осмислення легітимації державної влади. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2017. № 2. С. 236-250.
 67. Колеснік Т. Є. Особливості взаємодії органів прокуратури з іншими органами державної влади в Україні. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 3. С. 14-21.
 68. Колінко Я. Регіоналізація як принцип побудови територіальної організації публічної влади в країнах Європи. *Юридична Україна*. 2015. № 1. С. 18-22.
 69. Колодій А. Громадянське суспільство: доктрина та вітчизняна практика. *Право України* 2013. № 9. С. 270-282.
 70. Компанець К. В. Ознаки гарантій державного ладу: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 96-103.
 71. Конуров А. Суверенитет государства как основа современной системы

- международных отношений. *Власть*. 2012. № 5. С. 151-154.
72. Корчевна Л. О. Договірна теорія держави і права О. Хеффе. *Право і Безпека*. 2003. Т. 2. № 1. С. 28-31.
73. Косінов С. Народ як первинний суб'єкт здійснення контролю над публічною владою. *Право України*. 2013. № 10. С. 178-184.
74. Котюк В. Держава як особлива організація суспільства. *Закон і бізнес*. 1998. № 48. С. 4-9.
75. Кравченко Т. А. Легітимність як фактор сучасного державно-правового та управлінського розвитку. *Наукові праці МАУП*. 2013. Вип. 1. С. 70-75.
76. Кравченко Т. А. Роль Конституції і конституційного законодавства у легітимації системи державної влади. *Наукові праці МАУП. Серія: Політичні науки. Юридичні науки*. 2013. Вип. 2. С. 103-107.
77. Кравчук В. М. Механізм реалізації народного контролю в організації й діяльності органів державної влади. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 1. С. 85-90.
78. Кресіна І. О. Держава і громадянське суспільство: проблеми взаємодії. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 378-383.
79. Купина Я. Ю. Право сецесії в контексті суверенітету держави і суверенітету нації: теорія і практика. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2003. Вип. 22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2003_22_48
80. Куян І. До питання про абсолютність і обмеженість суверенітету держави. *Право України*. 2011. № 7. С. 148-155.
81. Куян І. До питання про поняття «народний суверенітет». *Право України*. 2010. № 6. С. 101-107.
82. Куян І. До питання про публічність і суверенність державної влади. *Право України*. 2009. № 11. С. 52-58.
83. Куян І. До питання про родові і видові поняття суверенітету. *Право України*. 2013. № 10. С. 185-193.
84. Куян І. Забезпечення верховенства державної влади як необхідна передумова ефективності управління суспільством. *Право України*. 2015. № 5. С. 39-46.
85. Лазарев В. В. Основні етапи становлення і розвитку процедур з питань громадянства. *Право і суспільство*. 2015. № 2. С. 171-178.
86. Лазарев В. В. Юридична природа і ознаки громадянства України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. № 1. С. 68-70.
87. Лафітський В. Правова держава і фактори її розвитку в порівняльно-правовому вимірі. *Право України*. 2013. № 3-4. С. 169-182.
88. Лебедєва О. В. Психологічна теорія походження держави. *Молодий вчений*. 2015. № 8 (2). С. 98-100.
89. Литвин І. Історико-правові аспекти становлення публічної влади на місцевому рівні в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 6. С. 67-71.

90. Ліпкан В. А. Державний суверенітет у контексті формування системи міжнародної безпеки. *Університетські наукові записки*. 2005. № 3 (15). С. 17-23.
91. Лоцихін О. Економічна функція у системі функцій сучасної держави: деякі питання теорії. *Право України*. 2006. № 8. С. 29-34.
92. Лоцихін О. М. Аналіз становлення наукової думки про функції держави в теорії держави і права. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2017. Т. 28 (67). № 1. С. 1-5.
93. Лоцихін О. М. Функції сучасної державності: питання теорії та політико-правової практики. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право*. 2012. Вип. 1. С. 125-133.
94. Майніна М. С. Сучасні підходи до дослідження державного суверенітету в інтеграційному дискурсі Європейського Союзу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології*. 2018. Вип. 34. С. 87-94.
95. Мартинюк Р. «Суперпрезидентська республіка»: конституційно-правова оцінка феномену та досвід пострадянських країн. *Право України*. 2013. № 7. С. 252-262.
96. Марущак О. А. Теоретико-правове дослідження поняття та сутності державного суверенітету. *Правовий часопис Донбасу*. 2017. № 3-4. С. 74-79.
97. Матвєєв С. Легітимність і легальність як ознаки державної влади. *Юридичний вісник*. 2014. № 3. С. 20-23.
98. Медведчук В. Демократія і суспільство: цінності, принципи, державно-правові механізми. *Право України*. 2013. № 8. С. 53-62.
99. Медведчук В. Держава і громадянське суспільство: український вибір. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 375-384.
100. Медведчук В. Державотворчій потенціал федеративної трансформації України: конституційно-правові аспекти. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 2 (73). С. 98-107.
101. Медведчук В. Доктринальна модель побудови федеративної держави: українська ретроспектива і сучасність. *Право України*. 2013. № 9. С. 289-305.
102. Медведчук В. Доктринальні ідеї федералізму: ретроспектива і перспектива українського вибору. *Право України*. 2012. № 9. С. 302-309.
103. Мішина Н. Проблеми доктринального супроводження розвитку конституційної юстиції в Україні. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 4. С. 122-126.
104. Моїсєєв А. А. Суверенітет в небезпеці? *Московський журнал міжнародного права*. 2011. № 3. С. 17-29.
105. Моїсеєнко Д. М. «Перехідна держава» та «постсоціалістична держава»: співвідношення понять. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2014. № 1.

С. 14-17.

106. Моїсеєнко Д. М. Політичний режим постсоціалістичної України як елемент форми перехідної держави. *Публічне право*. 2016. № 4. С. 231-238.
107. Мяловицька Н. Типологія держав у процесі державно-історичного розвитку. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки*. 2011. Вип. 87. С. 4-7.
108. Набруско В. І. Інформаційний суверенітет країни – запорука національної безпеки України. Виклики і загрози. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 102(1). С. 63-65.
109. Наливайко Л. Р. Поняття та основні ознаки функцій держави. *Правова держава*. 2005. Вип. 16. С. 177-191.
110. Нарутто С. В. Территориальные аспекты государственного суверенитета. *Lex Russica*. 2012. № 6. С. 1225-1231.
111. Ніколаєнко Т. Б. Звичаєве право скіфської держави. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 8. С. 51-57.
112. Новаченко Т. В. Концепт довіри як основа легітимності державної влади. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 10. С. 159-163.
113. Носач А. В. Державний суверенітет і територіальна цілісність – фундаментальні національні інтереси України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 244-249.
114. Оборотов Ю. Дослідження цінності держави як актуальний напрям сучасного правознавства. *Право України*. 2010. № 1. С. 44-49.
115. Оборотов Ю. Современное государство: от образа к реалиям. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 6-13.
116. Олексенко Т. М. Правовий статус громадян у сфері виконавчої влади: між конституційним та адміністративним правом. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 3. С. 37-44.
117. Олійник Д. В. Ефективна держава: сутність, зміст, особливості. *Актуальні проблеми державного управління*. 2011. № 2. С. 60-68.
118. Омарова А. А. Про статус Української РСР до початку перебудови. *Проблеми законності*. 2014. Вип. 127. С. 13-21.
119. Омарова А. А. Об эволюции правового статуса Украинской ССР в период «перестройки» в СССР. *Leges si viata*. 2015. Ianuarie. С. 66-70.
120. Омарова А. А. Правовий статус Української РСР за Декларацією про державний суверенітет України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 16. Т. 1. С. 18-20.
121. Омарова А. А. Реалізація окремих положень Декларації про державний суверенітет України. *Право і суспільство*. 2015. № 6. С. 30-34.
122. Омарова А. А. Правовий статус УРСР за проектами Союзного договору (листопад 1990 – серпень 1991 рр.). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 35. Ч. II, т. 1. С. 51-

- 54.
123. Омарова А. А. Про міжнародно-правовий статус Української РСР (1944 – 1985 рр.). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 17. Т. 1. С. 52-55.
124. Оніщенко Н. М. Уніфікація як спосіб співвідношення і узгодженості внутрішньодержавного і міжнародного права. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 6. С. 48-54.
125. Оніщук М. В. Організація влади в Україні: шляхи конституційного удосконалення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 70-79.
126. Оніщук М. Відповідальне правління і народний суверенітет: нотатки до конституційного творення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 2 (73). С. 115-125.
127. Осипова С. А. Процесс государствообразования в современном мире: особенности протекания и современные риски. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 54. С. 229-235.
128. Паламарчук В. А. Територія як невід’ємна ознака сучасної держави. *Наука і правоохорона*. 2016. № 1. С. 345-350.
129. Панкратов В. О. Сутність принципу правової визначеності. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 2. С. 19-24.
130. Пашуля Г. Я. Глобалізація як явище, що впливає на формування нового типу держави. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. Вип. 2. С. 22-31.
131. Петришин О. Демократичні засади правової соціальної держави. *Право України*. 2013. № 8. С. 63-71.
132. Підкова И. «Парад суверенитетов» историко-правовые аспекты принятия декларации о государственном суверенитете Украины. *Leges et Viata*. 2018. № 3, ч. 2. С. 130-134.
133. Пилипчук В. Етапи формування суверенної Української держави (історико-правові та політичні аспекти). *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 3. С. 94-104.
134. Пироговська Є. В., Якушик В. М. Типологія держав за їхньою могутністю. *Наукові записки НаУКМА. Серія: Політичні науки*. 2014. Т. 160. С. 3-10.
135. Писаренко С. Державний, національний, народний суверенітет в умовах глобалізації. *Віче*. 2011. № 9. С. 26-31.
136. Пікуля Т. О. Методологічні критерії та класифікаційні схеми типологізації держав світу. *Збірник наукових праць Ірпінської фінансово-юридичної академії. Серія: Економіка, право*. 2013. № 2. С. 225-233.
137. Пікуля Т. О. Сучасні підходи до класифікації держав світу. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 183-199.
138. Пікуля Т. О. Типологізація держав світу: методологія та класифікація. *Збірник наукових праць Національного університету державної подат-*

- кової служби України. 2015. Вип. 1. С. 213-221.
139. Погорська І. І. Цінність національного суверенітету в теорії та практиці зовнішньої політики сучасної держави. *Проблеми міжнародних відносин*. 2012. Вип. 4. С. 39-54.
140. Поклонська О. Співвідношення влади й авторитету. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 12. С. 6-9.
141. Приходько Х. Роль правових позицій Конституційного Суду України у становленні та розвитку доктрини конституційного процесу. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 2. С. 43-54.
142. Пріскалова В. М. Традиції та новації у розвитку суверенітету держав-учасниць Європейського Союзу. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 60. С. 393-399.
143. Пухтинський М. Проблеми трансформації територіальної організації влади та місцевого самоврядування в контексті розвитку конституційного процесу в Україні. *Право України*. 2012. № 8. С. 68-77.
144. Рабінович П. Загальна теорія права та держави: стан, тенденції. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 364-374.
145. Рабінович П. Соціальна сутність держави: теоретико-методологічні засади дослідження. *Право України*. 2001. № 8. С. 14-18.
146. Радзіна Е. В. Суверенітет как феномен глобалізованого політичного пространства. *Гуманітарний часопис*. 2010 № 4. С. 114-121.
147. Радченко О. О. Легітимність в системі державної влади й державного управління: від «чистої теорії» до української політичної практики. *Публічне управління: теорія та практика*. 2014. Вип. 1. С. 117-125.
148. Радченко О. О. Ознаки, чинники та моделі легітимності державної влади. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 1. С. 129-136.
149. Селіванов А. Суверенітет народу і його забезпечення публічною владою. *Право України*. 2009. № 11. С. 66-73.
150. Сербин Р. Діалектика державного суверенітету в епоху глобалізму. *Право України*. 2002. № 12. С. 25-28.
151. Синяк Я. В. Духовний суверенітет нації. *Публічне право*. 2016. № 4. С. 220-230.
152. Сіренко В. Про розуміння державної влади як соціальної залежності. *Право України*. 2015. № 5. С. 11-16.
153. Скрипнюк В. Демократія і проблеми конституційного забезпечення розвитку державної влади. *Право України*. 2013. № 8. С. 90-99.
154. Скрипнюк О. В. Міжнародно-правова діяльність інституту держави і права: питання теорії і практики. *ScienceRise. Juridical Science*. 2019. № 2. С. 4-8.
155. Скрипнюк О. Місцевий референдум як форма забезпечення реального народовладдя. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 1 (80). С. 37-44.

156. Скрипнюк О. Моделі реалізації принципу народного суверенітету в умовах демократії: питання теорії. *Право України*. 2015. № 10. С. 189-196.
157. Скрипнюк О. Сучасна теорія демократії: питання генези та дослідження у правовій традиції. *Право України*. 2013. № 8. С. 40-52.
158. Словська І. Є. Суверенітет як об'єкт державної зради: доктринальний аналіз. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 14 (2). С. 68-70.
159. Смородинський В. Проблема впровадження люстраційних процедур очищення державної влади: європейський і вітчизняний досвід. *Право України*. 2015. № 5. С. 111-120.
160. Снегірьов В. В. Про поняття «державна» і «державний суверенітет» в державності у світлі Конституції України. *Вісник Луганського інституту внутрішніх справ*. 1998. № 2. С. 32-44.
161. Софінська І. Д. Ефект консюмеризму в концепції громадянства. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2016. Вип. 71. С. 203-204.
162. Співак В. М. Соціальна держава в процесі соціалізації глобалізації: політологічний аспект. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 442-449.
163. Ставнійчук А. Місцевий референдум-пріоритетна форма прямої демократії у місцевому самоврядуванні. *Юридична Україна*. 2015. № 6. С. 24-28.
164. Стеценко С. Соціальна держава: теоретико-методологічні основи дослідження. *Право України*. 2014. № 2. С. 252-261.
165. Стрельцов В. Ю. Національний суверенітет і ціннісні орієнтири державного управління інтеграційними процесами. *Теорія та практика державного управління*. 2012. Вип. 1. С. 421-430.
166. Супрун В. М. Корупційна теорія походження держави. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Право. 2019. Вип. 7. С. 13-18.
167. Талдикін О. В. Реальний суверенітет держави в умовах глобалізації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 3. С. 65-69.
168. Тарасевич В. Н. Государство: причины возникновения и качественные признаки. *Наукові праці Донецького національного технічного університету*. 2014. № 2. С. 17-22.
169. Телятник Л. Логіко-методологічне тлумачення ознак загального поняття держави. *Право України*. 2002. № 9. С. 14-18.
170. Телятник Л. Проблеми розширення логічного обсягу загального поняття держави. *Право України*. 1999. № 9. С. 16-20.
171. Теплюк М. Конституційні основи ефективності державної влади в Україні в умовах здійснення реформ. *Право України*. 2015. № 6. С. 47-53.
172. Токарчук О. В. Теоретичні засади взаємодії держави і права в концепціях українських інтелектуалів у зарубіжжі. *Науковий часопис НПУ імені*

- М. П. Драгоманова. *Серія 18: Економіка і право*. 2016. Вип. 31. С. 73-78.
173. Толстенко В. Поєднання правових і політичних форм держави в сучасній державотворчій практиці. *Юридична Україна*. 2014. № 4. С. 21-28.
174. Толстенко В. Правові форми сучасної держави: теорія і методологія дослідження. *Юридична Україна*. 2014. № 2. С. 39-47.
175. Толстенко В. Принцип поділу влади в генезі форми сучасної держави. *Юридична Україна*. 2014. № 5. С. 15-21.
176. Толстенко В. Форма держави в системі основ конституційного ладу: проблеми теорії і практики. *Право України*. 2014. № 2. С. 283-290.
177. Топчій В. В. Межі державного суверенітету: теорія та практика. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 1. С. 78-81.
178. Тоцкий П. Н. Проблема суверенитета в политико-правовых концепциях галликанизма и французского конституционализма XVII-XVIII вв. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 40. С. 268-272.
179. Федина Д. І. Судова влада як конституційно-правова категорія. *Право і суспільство*. 2015. № 5-2, ч. 3. С. 39-45.
180. Харченко С. Основні методологічні підходи до типології соціальних держав. *Гілея*. 2013. № 78. С. 382-386.
181. Хаустова М. Глобалізація і її вплив на сутність та соціальне призначення держави. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4 (75). С. 30-41.
182. Хома Н. М. Нові підходи до розуміння моделей соціальної держави. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 455-461.
183. Худолей Д. М. К вопросу о понятии государственного суверенитета. *Российский юридический журнал*. 2012. № 2. С. 35-45.
184. Цесар І. Принципи децентралізації у становленні демократичної держави: правові аспекти забезпечення. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 4-5. С. 255-263.
185. Цокур Є. Політико-правові концепції феномену політичної влади. *Право України*. 2009. № 11. С. 132-138.
186. Червоненко В. Сравнительное государственное ведение: методологическое значение. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 289-294.
187. Чернеженко О. М. Територіальний устрій та регіональне управління Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 3. С. 101-111.
188. Чорна Н. В. Державний суверенітет як основа національної ідентичності українського суспільства. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки*. 2011. № 980. Вип. 45. С. 34-39.
189. Шай Р. Я. Питання типології держави і права з позиції формаційного підходу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2015. № 813. С. 175-180.
190. Шатіло В. Політико-правові чинники інституціоналізації поділу держав-

- ної влади в Україні. *Право України*. 2013. № 5. С. 274-279.
191. Шемшученко Ю. Конституційно-правові засади державного суверенітету України: до 20-ї річниці проголошення незалежності України. *Вісник Національної академії наук України*. 2011. № 6. С. 3-16.
192. Шемшученко Ю. Проблеми децентралізації публічної влади в контексті підвищення її ефективності. *Право України*. 2015. № 5. С. 28-38.
193. Шемшученко Ю., Хрімлі О. Зміцнювати, а не розхитувати державний суверенітет. *Право України*. 2015. № 8. С. 115-119.
194. Шигаль Д. А. Типологія та основні схеми періодизації історії держави і права. *Форум права*. 2011. № 1. С. 1140-1143.
195. Щербанюк О. В. Народний суверенітет у формуванні конституційно-правової зовнішньої і внутрішньої політики держави. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 43-50.
196. Щербанюк О. Проблема реалізації народного суверенітету в умовах конституційної модернізації. *Право України*. 2012. № 9. С. 291-301.
197. Юринець Ю. Л. Генеза створення Афіньської держави як обґрунтування договірної теорії походження держави. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2013. № 1. С. 43-49.
198. Юськів Н. В. Легітимність державної влади: етимологічні та семантичні виміри. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2012. Вип. 8. С. 204-207.
199. Яковюк І. В. Соціальна і правова держава: співвідношення понять. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2001. Вип. 1. С. 99-105.
200. Яковюк І. Державний суверенітет і права людини: питання співвідношення і пріоритету. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 2. С. 18-31.
201. Яковюк І. Особливості впливу наднаціональної організації на державний суверенітет країн-кандидатів та країн-сусідів (на прикладі Європейського Союзу). *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 3. С. 19-31.
202. Яковюк І. Соціальна держава: до визначення змісту поняття. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 3 (26). С. 37-47.
203. Якубенко В. Принципи соціальної держави. *Право України*. 2002. № 6. С. 36-38.
204. Якушик В. М. Проблеми типології правової держави. *Філософська соціальна думка*. 1993. № 9-10. С. 177-194.

ТЕМА 3. ФОРМА ДЕРЖАВИ

Поняття та загальна характеристика елементів форми держави. Форма державного правління: поняття та види. Монархія як форма державного правління: поняття, ознаки та види. Республіка як форма державного правління: поняття, ознаки та види.

Загальна характеристика форми державного устрою. Унітарна держава: поняття, ознаки та види. Федерація: поняття, ознаки та види. Інші форми державного устрою.

Міжнародні об'єднання держав: поняття, ознаки, види, загальна характеристика.

Державно-правовий режим як елемент форми держави: поняття та види.

Ключові поняття:

форма держави, структура форми держави, форма державного правління, монархія, республіка, абсолютна монархія, конституційна монархія, парламентська монархія, обмежені монархії, необмежені монархії, деспотична монархія, теократична монархія, станово-представницька монархія, дуалістична монархія, парламентська республіка, президентська республіка, капіталістична республіка, буржуазна республіка, феодальна республіка, змішана республіка, форма державного устрою, унітарна держава, федерація, конфедерація, імперія, форма державного режиму, демократичний режим, антидемократичний режим, авторитарний режим, тоталітарний режим, ліберально-демократичний режим, консервативно-демократичний режим, радикально-демократичний режим, виборна монархія, суперпрезидентська республіка, теократична республіка, некласичні республіки, поліархічна форма правління, джамахірія, аристократична форма правління, олігархічна форма правління, тиранічна форма правління, геронтократична форма правління, співтовариство, співдружність, апарат держави, політичний режим, політична система, суверенітет, уряд, парламент, президент, верховенство права, верховенство закону, міжнародні об'єднання держав.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. Ст. 429.
- ❖ Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради УРСР від 24 серпня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991.

Дисертації, автореферати:

1. Адухов А. А. Форма государства и его социальное назначение: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2003. 174 с.
2. Арзамаскин Н. Н. Эволюция формы государства: на современном опыте Российская Федерация: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1996. 196 с.
3. Афанасьев К. К. Адміністративний договір як форма державного управління (теоретико-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук. Луганськ, 2002. 191 с.
4. Бариська Я. О. Форма державного правління: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2010. 20 с.
5. Березенко В. В. Правовий режим державного кордону України: конституційно-правові аспекти регулювання та захисту: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 21 с.
6. Бєлєвцева В. В. Адміністративно-правові режими у сфері державної безпеки України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2015. 40 с.
7. Бостан С. К. Форма правління сучасної держави: теоретико-правові засади: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2008. 36 с.
8. Варнавский А. Г. Форма правления как объект конституционного регулирования: сравнительно-правовой анализ: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2010. 257 с.
9. Вороніна К. Ю. Особливості легітимації політичного режиму в умовах демократичного транзиту: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2011. 244 с.
10. Гаврилов М. І. Філософія демократичної державності: автореф. дис. ... д-ра філос. наук. Дніпро, 2007. 32 с.
11. Гарник Л. П. Авторитаризм та демократія у процесі модернізації політичних режимів в країнах Близького Сходу: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Харків, 2013. 16 с.
12. Георгіца А. З. Сучасний парламентаризм: проблеми теорії та практики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 1999. 31 с.
13. Гольцман К. О. Структура ідеологічної легітимації формально-демократичних режимів в умовах пізнього капіталізму: дис. ... канд. політ. наук. Донецьк, 2010. 208 с.
14. Гоменюк З. П. Концепція правової держави Б. Кістяківського: філософсько-правові виміри: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2018. 19 с.
15. Грובהва В. П. Парламентаризм Німеччини: становлення, розвиток, історико-правовий досвід: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 19 с.
16. Грузинов В. А. Форма правления современного Российского государства: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2008. 230 с.
17. Дадажонов М. Парламентаризм як основа розвитку держави: теорія і практика Республіки Таджикистан: автореф. дис. ... канд. наук. Київ,

2007. 20 с.
18. Демина Т. А. Форма государственного устройства Молдавии: теоретико-исторический и правовой анализ: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. 142 с.
 19. Дмитрасевич Н. О. Внутрішній та міжнародний аспекти легітимації радянської влади в Україні в 1917-1922 рр.: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 19 с.
 20. Дмитрушко В. М. Парламентаризм в Україні другої половини ХІХ ст.-1920 р.: історіографія: автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2007. 20 с.
 21. Дроботова Т. Б. Державно-правовий режим в Україні: зміст, ознаки і основні тенденції розвитку: дис. ... канд. юрид. наук. Острог, 2011. 205 с.
 22. Журавльова Г. С. Конституційні засади становлення і розвитку парламентаризму в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 1999. 19 с.
 23. Журавський В. С. Теоретичні та організаційно-правові проблеми становлення і розвитку українського парламентаризму: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2001. 36 с.
 24. Заєць А. П. Правова держава в Україні: концепція і механізми реалізації: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 1999. 36 с.
 25. Зарицька І. В. Парламентська опозиція як чинник функціонування сучасної демократії: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2009. 16 с.
 26. Звіркowska В. А. Український парламентаризм: проблеми становлення і розвитку (політологічний аналіз): автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2002. 20 с.
 27. Зінченко О. В. Еволюція Державної ради в системі російської монархії (1905-1917 рр.): автореф. дис. ... д-ра іст. наук. Одеса, 2009. 28 с.
 28. Исхаков И. И. Республика (государство) в составе Российской Федерации: вопросы теории и практики: дис. ... канд. юрид. наук. Уфа, 2001. 167 с.
 29. Исхакова Н. Г. Політична соціалізація як складова демократизації сучасного суспільства: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2006. 19 с.
 30. Кадук Н. І. Трансформація політичного режиму в Україні у контексті демократичного транзиту: дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2010. 196 с.
 31. Киреева С. А. Политический режим как элемент формы государства: теоретическо-правовое исследование: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 1997. 254 с.
 32. Клиненко О. В. Сутність і особливості унітарного та федерального державно-територіального устрою: політологічний аналіз: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 1996. 185 с.
 33. Кобильник В. В. Особливості демократичної трансформації політичних режимів України та Польщі: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2010. 200 с.
 34. Колишко Р. А. Децентралізація публічної влади в унітарній державі: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 209 с.
 35. Колінко Я. А. Надзвичайний стан як особливий державно-правовий ре-

- жим: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2011. 20 с.
36. Кублік К. Ю. Політичні механізми взаємовідносин регіональних та місцевих влад в умовах унітарної держави: дис. ... канд. політ. наук. Дніпропетровськ, 2012. 237 с.
37. Кульков М. О. Теоретические проблемы типологии форм государства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2008.
38. Лисенко Л. Г. Розробка Кирило-Мефодіївським товариством ідеї слов'янської федерації (1845-1847 рр.): дис. ... канд. іст. наук. Київ, 1996. 215 с.
39. Литвинов О. М. Республіканська форма правління як засада конституційного ладу України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2014. 20 с.
40. Ломжець Ю. В. Інститут парламентаризму в сучасній Україні: становлення та динаміка: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2011. 17 с.
41. Мазур Д. В. Акти правотворчості Президента в республіках зі змішаною формою правління (загальнотеоретичний аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2007. 20 с.
42. Макаренко Л. О. Демократія як явище правової дійсності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ 2016. 20 с.
43. Марусик К. О. Роль інтелігенції в оновленні політичного режиму в період хрущовської «відлиги»: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2013. 20 с.
44. Міщук В. В. Унітарна форма територіального устрою України, Польщі та Італії (порівняльно-правовий аналіз): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 19 с.
45. Мяловицька Н. А. Конституційно-правовий статус автономних утворень в унітарних та федеративних країнах Європи: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2011. 464 с.
46. Овчинникова О. Д. Эволюция формы правления российского государства: историко-теоретический аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. 19 с.
47. Олещук П. М. Символічні форми легітимації політичних режимів: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2008. 19 с.
48. Павленко Р. М. Парламентська відповідальність уряду: світовий та український досвід: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2001. 16 с.
49. Павлова Л. І. Специфіка функціонування інституту парламентаризму в сучасній Україні: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Луганськ, 2010. 22 с.
50. Парно Л. Д. Інституційні чинники ефективності функціонування уряду за напівпрезидентської республіки (на прикладі Франції): автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2015. 21 с.
51. Пахолок В. М. Особливості функціонування місцевого самоврядування в унітарній державі: дис. ... канд. політ. наук. Луцьк, 2011. 188 с.

52. Погожева О. В. Монархия как форма правления в Российской империи: историко-правовой аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Ростов-на-Дону, 2003. 161 с.
53. Приполова Л. І. Територіальний устрій України та європейських унітарних держав: порівняльно-правовий аналіз: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 218 с.
54. Протасова В. Є. Парламентсько-президентська республіка: сутність, особливості, різновиди: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2007. 222 с.
55. Прохоров А. В. Федерализм как форма территориальной организации власти в правовом государстве: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. 189 с.
56. Радченко О. В. Ціннісний вимір трансформації державно-політичного режиму в Україні: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. Запоріжжя, 2010. 33 с.
57. Розумюк В. М. Тоталітарна держава: еволюція політичних режимів у міжнародному контексті: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2001. 21 с.
58. Романова В. В. Трансформація політичного режиму в Україні на регіональному та субрегіональному рівні: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Миколаїв, 2008. 16 с.
59. Сергеева Е. В. Политические процессы и практика монархической государственности в России: дис. ... канд. филос. наук. Москва, 2000. 143 с.
60. Серегин А. В. Теоретические проблемы монархической формы правления: дис. ... канд. юрид. наук. Ростов-на-Дону, 2003. 195 с.
61. Сergyogina С. Г. Форма правління в Україні: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2013. 42 с.
62. Скопова, Олена Іванівна. Криза конституційно-монархічного ладу в Іспанії (1918 - 1930 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2015. 20 с.
63. Скребець О. В. Інститут парламентаризму в контексті досвіду демократичної трансформації сучасних суспільств: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Сімферополь, 2005. 18 с.
64. Соломанина Ю. В. Республиканская форма правления в России: история и современность: дис. ... канд. юрид. наук. Нижний Новгород, 2007. 202 с.
65. Срібна Т. В. Трансформація політичних режимів України та Республіки Польща: порівняльний аналіз: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2013. 17 с.
66. Сухонос В. В. Сутність та функції авторитарного державного режиму в умовах переходу до демократії (теоретико-методологічний аналіз): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 185 с.
67. Телешун С.О. Державний устрій України: проблеми теорії і практики: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 2000. 34 с.
68. Тищенко А. Г. Образ и форма государства в отечественной и зарубеж-

- ной політико-правової мислі: ретроспективний і юридико-компаративистський аналіз: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2005. 354 с.
69. Тодика Ю. М. Форма правління в Україні: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2003. 45 с.
70. Томсетт Е. Ю. Монархия в общественно-политической жизни Великобритании в 20-30 гг. XX века: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2003. 240 с.
71. Федорова-Кузнецова И. В. Монархия как институт политической власти: дис. ... канд. полит. наук. Саратов, 1997. 146 с.
72. Федощева Н. Н. Форма государственного устройства: теоретические и исторические аспекты: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2000. 210 с.
73. Фісун О. А. Демократія і неопатримоніалізм у сучасних теоріях політичного розвитку: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 2009. 34 с.
74. Харченко О. В. Напівпрезидентська форма правління: становлення і розвиток: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2008. 200 с.
75. Ясинська В. С. Особливості трансформації політичної культури в умовах становлення демократичного політичного режиму: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2004. 186 с.

Монографії:

1. Белєвцева В. В. Організаційно-правове забезпечення адміністративно-правових режимів у сфері державної безпеки України: моногр. Харків: Право, 2013. 349 с.
2. Бостан С. К. Форма правління сучасної держави: проблеми історії, теорії, практики: моногр. Запоріжжя: Дике поле, 2005. 540 с.
3. Давидович Л. Я. Політика Республіки Індія щодо країн пострадянського простору (1991-2004 рр.): моногр. Тернопіль: [б.в.], 2013. 191 с.
4. Мироненко П. В. Форма правління: політичні трансформації на зламі століть: моногр. Київ: Академія, 2014. 220 с.
5. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: моногр. Харків: Право, 2009. 600 с.
6. Протасова В. Є. Парламентсько-президентська республіка: сутність, особливості, різновиди: моногр. Харків: Право, 2009. 208 с.
7. Романець Н. Р. Репресивна політика радянської влади в українському селі (1925-1939): моногр. Кривий Ріг: Роман Козлов, 2014. 455 с.
8. Рябошапка Г. Х. Суверенітет в Україні: від радянської федерації – до незалежної держави: моногр. Львів: Простір-М, 2012. 519 с.
9. Серегин А. В. Монархическая форма правления: моногр. Ростов-на-Дону: ДЮИ, 2004. 283 с.
10. Серегин А. В. Монархия. Идея, история и перспективы: моногр. Москва: Юрлитинформ, 2013. 344 с.
11. Серьогіна С. Г. Форма правління: питання конституційно-правової теорії

та практики: моногр. Харків: Право, 2011. 768 с.

12. Сухонос В. В. Монархія як державна форма: історико-теоретичний та конституційно-правовий аспекти: моногр. Суми: Мрія-1, 2010. 368 с.
13. Товтин Я. Суспільно-політичне становище словацьких земель у складі монархії Габсбургів (1526-1610 рр.): моногр. Ужгород: Ліра, 2011. 154 с.
14. Чухліб Т. Козаки і Монархи. Міжнародні відносини ранньомодерної Української держави 1648-1721 рр.: моногр. Київ: Олена Теліга, 2009. 616 с.

Наукові статті:

1. Arnaut V. Competenta legislativa a parlamentului si limitele acesteia. *Legea si Viata*. 2017. № 9, ч. 1. С. 22-28.
2. Carnat T., Popa C. Consideratii teoretice privind guvernarea, regimul politic si regimul de guvernare. *Legea si Viata*. 2017. № 5, ч. 1. С. 4-10.
3. Costachi G. Democratia – conditie indispensabila afirmarii societatii civile si a cetateanului in statul de drept. *Верховенство Права*. 2017. № 1 (30). С. 43-47.
4. Cuculescu A. Democratia – principiu intrinsec instituirii organelor puterii in stat. *Legea si Viata*. 2016. № 3, ч. 2. С. 41-46.
5. Goncharova Y. International legal endorsement of gender equality principle and its contribution to the democratic society development. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 2, ч. 2. С. 29-34.
6. Jankurová A. Efektivna verejná správa. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4, ч. 2. С. 7-12.
7. Maiko T. Democratic aspects of Ukrain legislation on local democracy institutions. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 2. vydání. С. 155-158.
8. Moldovean B. Mecanismul puterii in stat: istorie si actualitate. *Legea si Viata*. 2016. № 11, ч. 1. С. 51-53.
9. Morhun A. Scientific comprehension of ways of researching political regime in Ukraine: modern tendencies. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 5. vydání. С. 68-75.
10. Ondrová D. Public administration, ethical integration and globalization. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4, ч. 1. С. 22-30.
11. Sidorenko N. Conceptual foundations of modelling of the institution of public service. *Legea si Viata*. 2017. № 1, ч. 2. С. 162-165.
12. Авдеев Д. А. Республиканская форма правления: проблемы классификации и идентификации. *Современное право*. 2011. № 4. С. 12-14.
13. Агафонова Н. В. Президент України як суб'єкт конституційної реформи і гарант додержання Конституції України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 4. С. 12-17.
14. Алебастрова И. А. Территориальное деление и территориальное устройство публичной власти в государстве: основные модели. *Lex Russica*.

2012. № 5. С. 925-937.
15. Ализода З. М. Некоторые аспекты эволюции парламентаризма в Республике Таджикистан. *Правовая политика и правовая жизнь*. 2012. № 4. С. 25-29.
 16. Байрачная Л. Политическая власть и легитимность: к вопросу о соотношении. *Legea si Viata*. 2017. № 8, ч. 2. С. 8-12.
 17. Баликіна Л. І. Парламентаризм – система політичної організації держави. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 2. С. 100-106.
 18. Барабаш Ю. Президент у змішаних республіках: деякі питання конституційно-правової теорії та практики. *Право України*. 2012. № 8. С. 93-99.
 19. Барбашова Н. Про регіоналізацію унітарної держави. *Юридичний вісник*. 2014. № 3. С. 24-30.
 20. Барикова А. Роль парламента и публичной администрации в процессе систематизации права электронных коммуникаций. *Legea si Viata*. 2016. № 4, ч. 3. С. 2-5.
 21. Бариська Я. О. Вплив глобалізації на форму правління сучасної держави: допитання коригування обсягу поняття. *Публічне право*. 2013. № 4. С. 188-195.
 22. Бариська Я. О. Фактори, які впливають на форму державного правління. *Форум права*. 2012. № 4. С. 61-65.
 23. Батанов О. В. Конституційно-правові проблеми державного устрою України: теорія та практика. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 2. С. 66-70.
 24. Бащук С. Г. Правова активність в умовах демократичного державно-правового режиму. *Право і суспільство*. 2014. № 6.1. С. 3-8.
 25. Беляева Г. С. К вопросу о сущности правового режима. *Гражданин и право*. 2013. № 2. С. 8-13.
 26. Біла-Кисельова А. Від антидемократичних тенденцій до сучасної концепції прав людини в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1, ч. 1. С. 43-48.
 27. Богатир В. В. Сутність форми державного устрою як соціально-правового явища. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 3 (101). С. 12-18.
 28. Богачева О. А. Истоки непосредственной демократии: теоретический анализ. *Вопросы политологии*. 2012. № 4. С. 27-38.
 29. Бойко Ю. П. Федерализм как принцип государственного устройства: вопросы теории. *Евразийский юридический журнал*. 2013. № 1. С. 78-81.
 30. Бондарева К. В. Теоретичне питання визначення основних суб'єктів процесу правової інституціоналізації політичних режимів. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 3. С. 3-8.
 31. Бондарева К. Правова інституціоналізація демократичних політичних режимів. *Юридична Україна*. 2012. № 8 С. 28-35.
 32. Бондарева К. Правовий вимір інституціоналізації транзитивних політич-

- них режимів. *Юридична Україна*. 2012. № 9. С. 23-30.
33. Бондарева К. Трансформації права та його інститутів у тоталітарних політичних режимах. *Юридична Україна*. 2012. № 10. С. 11-18.
34. Бондаренко І. В. Окремі теоретичні аспекти вдосконалення державного устрою України. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2009. Вип. 20. С. 163-176.
35. Борисенков А. А. Политический режим – способ политического влияния. *Социум и власть*. 2012. № 2. С. 38-42.
36. Бостан С. К. До питання про типологію форми держави. *Правова держава*. 2004. Вип.15. С. 52-59.
37. Бостан С. К. Еволюція змісту форми правління української незалежної держави. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2002. № 4. С. 3-11.
38. Бостан С. К. Закономірності та тенденції розвитку форми політико-територіального устрою держави. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2013. № 2. С. 11-17.
39. Бостан С. К. Парламентарна форма республіканського правління: європейський досвід та політична реформа в Україні. *Вісник Львівського інституту внутрішніх справ*. 2003. Вип. 2. С. 190-198.
40. Бостан С. К. Поняття «форма державного правління» в сучасній юридичній науці. *Вісник Одеського юридичного інституту*. 2005. № 4-8. С. 57-59.
41. Бостан С. К. Президентська форма правління: юридична модель та політична практика. *Правова держава*. 2005. Вип. 16. С. 50-58.
42. Бостан С. К. Форма державного правління сучасної України: проблеми урядової влади та перспективи її реорганізації в умовах політичної реформи. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2003. № 2. С. 110-119.
43. Бостан С. К. Форма правління незалежної Української держави: етапи розвитку, проблеми, перспективи. *Форум права*. 2011. № 2. С. 103-110.
44. Бредихин А. Л. К вопросу о понятии и элементах формы государства. *Государственная власть и местное самоуправление*. 2013. № 5. С. 3-6.
45. Брицький П. Політичне становище українців у Російській та Австро-Угорській імперіях на рубежі ХІХ – ХХ ст. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини*. 2011. Вип. 583-584. 25 с.
46. Бунчук В. Л. Такие разные федерации. Современные концепции и модели федерализма. *Мир и политика*. 2013. № 1. С. 108-114.
47. Вавринчук М. П. Демократія в Україні: основні принципи, напрямки та шляхи удосконалення. *Університетські наукові записки*. 2005. № 1-2. С. 395-398.
48. Вовк Ю. Ідея федералізму в Україні у контексті посилення впливу регіонів. *Право України*. 2004. № 10. С. 19-22.

49. Войчук А. Ю. Особливості інституту президентства за парламентарної форми республіканського правління. *Гілея*. 2018. Вип. 133. С. 225-228.
50. Волощук О. Т. Причини бікамералізму. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 3. С. 35-44.
51. Габінет Д. А. Відображення ідей про республіканську форму державного правління України у конституційних проектах представників вітчизняної політико-правової думки у період між світовими війнами. *Університетські наукові записки*. 2012. № 1. С. 171-181.
52. Габінет Д. А. Унітарна форма державного устрою України у поглядах представників вітчизняної політико-правової думки в період між світовими війнами. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2012. Вип. 19. С. 14-18.
53. Гавриленко В. В. Державний суверенітет як політико-правова категорія: підходи до визначення та інтерпретації. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 1. С. 15-18.
54. Гайнуллина Ф. И. Формы распределения власти в условиях демократии. *Труд и социальные отношения*. 2012. № 5. С. 74-78.
55. Галаган Л. Президент у системі влад за різних форм державного правління. *Політичний менеджмент*. 2011. № 4. С. 8-17.
56. Гвоздинський С. Л. Регіональна держава як форма компромісу між унітаризмом та федералізмом (іспанський досвід). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Історичні науки*. 2010. № 23. С. 12-19.
57. Генадій Ш. Авторитарний політичний режим: теоретико-методологічні підходи до визначення. *Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії*. 2014. Вип. 5. С. 329-338.
58. Георгієвський Ю. Оптимізація співвідношення деконцентрації та децентралізації як вимога конституційної модернізації. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 4-5. С. 118-122.
59. Георгіца А. Парламентарна форма державного правління: особливості та видові ознаки. *Право України*. 2009. № 10. С. 67-71.
60. Год Н. В. Унітарність як оптимальна форма державного устрою України. *Історична пам'ять*. 2015. Вип. 32. С. 149-151.
61. Гончаренко В. Бікамералізм у контекст конституційної реформи в Україні. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 3. С. 67-77.
62. Гончаренко В. Склад верхньої палати бікамерального парламенту (історико-правовий аспект). *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3. С. 48-55.
63. Гордієнко М. Г. Проблеми демократичної трансформації посттоталітарного режиму. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. 2012. Вип. 6. С. 39-50.
64. Грабіна Г. Субкультура влади в сучасній Україні: особливості ціннісного коду президентів. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 1.

- vydání. С. 130-135.
65. Гречко О. О. Принцип єдності та цілісності державної території як гарантія унітарного характеру Української держави. *Право і Безпека*. 2014. № 4. С. 12-16.
 66. Гречко О. Територіальний устрій України як конституційно-правовий інститут: сутність, структура і зміст. *Юридична Україна*. 2015. № 6. С. 17-23.
 67. Грибовський Б. О. Еволюція юридичного контролю: інституційно-функціональний аспект. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 1. С. 18-21.
 68. Грицай І. О. Загальнотеоретичний аналіз гендерного збалансування в національних парламентах. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 6. С. 3-7.
 69. Грицай І. Ретроспектива та сучасний зміст паритетної демократії: теоретико-правовий аспект. *Верховенство Права*. 2017. № 3. (30). С. 44-50.
 70. Грицак В. Конституційно-правові поняття «державний устрій» та «територіальний устрій» і застосування їх у юридичній науці. *Віче*. 2010. № 7. С. 8-10.
 71. Грицяк І. Децентралізований та регіоналізований унітаризм як нові форми державного устрою. *Віче*. 2015. № 14. С. 5-11.
 72. Губрієнко О. М. Політико-правова характеристика сучасних федеративних держав. *Вісник Запорізького національного університету*. 2009. № 2. С. 34-41.
 73. Гультай М. Виникнення та утвердження конституціоналізму як обов'язкової складової демократичного державного устрою. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 3. С. 97-115.
 74. Данелія О. С. До питання захисту політичних прав юридичної особи в Європейському суді з прав людини. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 1. Т. 1. С. 18-26.
 75. Демченко П. С. Швейцарія: від конфедерації до федералізму. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 5 (3). С. 44-48.
 76. Дзюбенко Ю. М. Проблеми визначення поняття та сутності демократичних та недемократичних режимів. *Актуальні проблеми політики*. 2016. Вип. 57. С. 49-60.
 77. Дмитриев Ю. А. Нетипичная форма государственного устройства: конфедерация России и Беларуси. *Государство и право*. 2012. № 7. С. 82-91.
 78. Дмитрієва К. В. Автономія як особливий елемент територіального устрою унітарної держави. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 30. С. 96-106.
 79. Добрынин Н. М. К вопросу о территориальном измерении конституционализма. *Государство и право*. 2012. № 1. С. 14-22.
 80. Дроботова Т. Правові ознаки демократичного державного-правового режиму: актуальні питання систематизації. *Юридична Україна*. 2010.

- № 1. С. 34-40.
81. Дубняк М. Зміцнення прямої демократії на місцевому рівні шляхом удосконалення правового регулювання інформаційної взаємодії. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 3. vydání. С. 109-117.
 82. Єрмакова Г. С. Проблема взаємовідносин і трансформації права, релігії та держави: історіографічний аналіз і перспективи теоретичного дослідження. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 6. С. 8-12.
 83. Жуков Є. В. Теоретико-методологічні засади розуміння форми державного устрою в добу інформатизації. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2013. № 5. С. 196-201.
 84. Задорожня Г. В. Правосуб'єктність глави держави: конституційно-правовий аспект. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 7. С. 49-57.
 85. Звоздецька І. В. Джерела парламентських процедур. *Право і суспільство*. 2015. № 5-2, ч. 1. С. 58-63.
 86. Звоздецька І. В. Правові ознаки парламентських процедур. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 2. С. 35-38.
 87. Зерницький Р. В. Сучасні абсолютні монархії на прикладі Держави Катар і Султанату Оман. *Політикус*. 2017. Вип. 6. С. 62-68.
 88. Иванов Е. С. Реализация государственного суверенитета в политической практике. *Власть*. 2012. № 7. С. 36-39
 89. Игнатов Т. Тенденции развития территориального устройства Украины: риски и пути их преодоления. *Leges si Viata*. 2016. № 3, ч. 3. С. 10-13.
 90. Исаева П. М. Политические режимы в арабийских монархиях. *Закон и право*. 2011. № 5. С. 40-42.
 91. Искужин Р. К. К вопросу о дуализме федерализма: традиции и инструментари. *Евразийский юридический журнал*. 2012. № 11. С. 122-125.
 92. Ільницький М. С. Референдум як форма безпосередньої демократії в Україні. *Форум права*. 2016. № 3. С. 103-105.
 93. Калінкін А. С. Вплив процесів децентралізації на функціонування державної влади в умовах конституційної реформи. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 1. С. 64-66.
 94. Клюкина Е. А. Понятие политического режима и критерии классификации. *Современное право*. 2012. № 11. С. 15-20.
 95. Клюкина Е. А. Тоталитарный политический режим: подходы к пониманию. *Современное право*. 2012. № 10. С. 15-18.
 96. Коваль О. Я. Підходи до розуміння легітимності влади в історії політичних і правових учень. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 5. С. 21-24.
 97. Коваль О. Я. Проблеми легітимності влади в сучасному інформаційному суспільстві. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 5. С. 11-15.
 98. Коваль О. Я. Співвідношення понять «легітимність», «легальність» та «легалізація». *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016.

№ 6. Т. 2. С. 7-10.

99. Коваль О. Я. Теоретико-правові засади легітимності державної влади. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 23. С. 32-35.
100. Ковальчук А. В. Взаємодія інститутів публічної влади в унітарних державах (на прикладі Китайської Народної Республіки). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2017. Т. 28 (67). № 2. С. 12-15.
101. Козак Ю.-М. Р. Правові засади легітимації державної влади в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 2. С. 15-19.
102. Колісник В. Відновлення дії Конституції України та зміна форми правління як засіб поновлення конституційного ладу. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 4. С. 103-109.
103. Колодій А. Проблема вибору форми державного правління в Україні (в контексті конституційної реформи). *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2016. Вип. 3-4. С. 187-211.
104. Коломієць Ю. М. Статус глави держави в парламентарній республіці. *Вісник університету внутрішніх справ*. 1999. Вип. 5. С. 129-139.
105. Колюх В. В. Трансформація форми державного правління в контексті конституційних змін в Україні. *Політологічний вісник*. 2015. Вип. 78. С. 374-384.
106. Кормич Л. Демократизація – базовий компонент трансформаційних процесів в сучасній Україні. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 185-189.
107. Косінов С. Міжнародний контроль як засіб забезпечення внутрішньодержавної демократії. *Право України*. 2015. № 5. С. 139-148.
108. Кравченко Т. А. Права людини як основний критерій легітимності державної влади. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 4. С. 13-17.
109. Крамской В. В. Парламентаризм и форма правления: теоретико-правовые и методологические особенности исследования. *Современное право*. 2013. № 8. С. 9-15.
110. Кротков В. О. Определение политического режима в период советской трансформации 1985-1991 гг. *Политика и общество*. 2011. № 1. С. 53-61.
111. Крук Н. В. Інформаційна відкритість державної влади як інституційна гарантія основних принципів демократичної держави. *Політикус*. 2017. Вип. 2. С. 91-94.
112. Крыжановская А. Соотношение принципа гласности с другими принципами организации деятельности Президента Украины. *Leges si Viata*. 2016. № 7, ч. 2. С. 70-73.
113. Кузнецова Е. С. Политико-культурные показатели в исследовании поли-

- тических режимов. *Мировая экономика и международные отношения*. 2011. № 8. С. 110-115.
114. Кукарцев О. Варіативність дефініювання терміна «імперія» у науковому дискурсі. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2015. Вип. 27. С. 28-32.
115. Куфтирєв П. В. Електронна демократія як особлива форма державно-політичного режиму. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 1. С. 34-38.
116. Латигіна Н. Основні критерії, принципи та рівні здійснення демократії. *Політичний менеджмент*. 2009. № 3. С. 81-91.
117. Лексин И. В. К вопросу о форме государственного (территориального) устройства. *Конституционное и муниципальное право*. 2012. № 11. С. 54-59.
118. Лепехин А. А. Гражданское общество и государственная власть. *Право и образование*. 2012. № 5. С. 119-123.
119. Луцкий М. Конституционное обеспечение автономии Галичины и Буковины в составе Австро-Венгрии и требования ее расширения в начале XX в. *Leges si Viata*. 2016. № 2, ч. 2. С. 91-94.
120. Лучко М. О. Поняття та сутності децентралізації публічної влади. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 3. С. 29-34.
121. Лясковець О. В. Парламент – орган народного представництва в зарубіжних країнах. *Право і суспільство*. 2015. № 4 (1). С. 13-17.
122. Магновський І. Й. Особливості референдної демократії в Україні: конституційно-правовий аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 3. С. 22-26.
123. Мазур Д. В. Особливості застосування президентом права «вето» щодо законів, прийнятих парламентом в республіках зі змішаною формою правління. *Форум права*. 2006. № 1. С. 61-65.
124. Мазуренко А., Колесник С. Правотворческая форма антикоррупционной политики в условиях децентрализации государственной власти. *Sciences of Europe*. 2016. № 2, ч. 2. С. 131-133.
125. Майданник О. Контрольна функція парламенту: сутність, зміст, призначення. *Право України*. 2013. № 5. С. 280-286.
126. Макаренко Л. П. Особливості комунікації вищих органів державної влади в Україні за парламентсько-президентської форми державного правління. *Політикус*. 2017. Вип. 6. С. 69-76.
127. Макарова З. С. Типологія форми державного правління. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 2. С. 82-85.
128. Манташян М. Політико-правові засади політичної стабільності у нових демократіях. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 3. vydání. С. 88-93.
129. Манько О. Є. Питання форми державного правління в Україні у висновках Венеціанської Комісії. *Форум права*. 2011. № 3. С. 512-519.

130. Манько О. Є. Поняття форм державного правління в конституційному праві. *Форум права*. 2009. № 3. С. 424-430.
131. Манько О. Є. Принципи поділу державної влади в умовах президентської, парламентської та змішаної форми державного правління. *Університетські наукові записки*. 2009. № 2. С. 406-411.
132. Мартинюк Р. «Суперпрезидентська республіка»: конституційно-правова оцінка феномену та досвід пострадянських країн. *Право України*. 2013. № 7. С. 252-262.
133. Мартинюк Р. Змішана республіка – напівпрезидентська форма правління? *Право України*. 2018. Вип. 1. С. 172-183.
134. Мартинюк Р. Конституційні повноваження президента змішаної республіки та доктрина «прихованих» президентських повноважень. *Право України*. 2012. № 7. С. 141-150.
135. Мартинюк Р. Функціонування змішаної форми правління в Україні на сучасному етапі: оцінка результатів. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]*. Серія: Політичні науки. 2008. Вип. 3. С. 218-226.
136. Марченко М. В. Конституційно-правова природа права вето глави держави. *Форум права*. 2017. № 4. С. 141-146.
137. Марчук Р. П. Порівняльний аналіз парламентаризму в Республіці Македонія та Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. Серія: Політичні науки. 2016. № 1. С. 24-28.
138. Матвєєва Л. О. Виконання контрольної функції в умовах президентсько-парламентської республіки: тенденції та ризики для української держави. *Держава та регіони*. Серія: Державне управління. 2013. № 1. С. 29-36.
139. Медведев Н. П. Политическая модернизация как поиск эффективной модели политико-административного управления. *Вопросы политологии*. 2011. № 1. С. 19-27.
140. Медведчук В. Актуальні питання бікамералізму (двопалатної структури парламенту) в класичній європейській державно-правовій теорії. *Право України*. 2013. № 3-4. С. 341-347.
141. Медведчук В. Двопалатний парламент: правова ретроспекція формування класичної доктрини і моделі. *Вісник Академії правових наук України*. 2013. № 1. С. 14-23.
142. Медведчук В. Державотворчий потенціал федеративної трансформації України: конституційно-правові аспекти. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 2. С. 98-107.
143. Медведчук В. Доктринальна модель побудови федеративної держави: українська ретроспектива і сучасність. *Право України*. 2013. № 9. С. 289-305.
144. Медведчук В. Доктринальні ідеї федералізму: ретроспектива і перспектива українського вибору. *Право України*. 2012. № 9. С. 302-309.

145. Медведчук В. Правові проблеми двопалатної організації парламентів і конституційний процес в Україні. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 259-270.
146. Меженська О. Наслідки державного перевороту: минуле та сучасність. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 4. vydání. С. 132-137.
147. Мироненко П. В. Політархія як форма державного правління. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2013. Вип. 12. С. 35-41.
148. Мироненко П. Еволюція і поліваріативність республіканської форми державного правління. *Політичний менеджмент*. 2013. № 59. С. 5-15.
149. Мироненко П. Особливості автократичних векторів трансформації форм правління (на прикладі суперпрезиденталізму країн Центральної Азії). *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. 2012. Вип. 4. С. 234-245.
150. Михайлов М. Б. До питання про принципи безпосередньої демократії. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 5. С. 82-84.
151. Михайлов М. В. Политико-правовой режим России как критерий соотношения общества и государства. *Современное право*. 2012. № 1. С. 3-6.
152. Міщук В. В. Види унітарних держав: проблеми класифікації. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 3. С. 48-52.
153. Міщук В. В. Витоки дослідження форми територіального устрою держави: методологічний аспект. *Університетські наукові записки*. 2010. № 3. С. 23-28.
154. Міщук В. В. Унітаризм як принцип державного устрою. *Університетські наукові записки*. 2010. № 4. С. 12-16.
155. Міщук В. В. Шляхи оптимізації унітарної форми державного устрою України на прикладі Польщі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2013. Вип. 21. С. 170-176.
156. Міщук В. Перспективи розвитку та удосконалення державного устрою України: унітаризм чи федералізм? *Воєнна історія*. 2012. № 4-6. С. 58-74.
157. Мкртумян А. Р. Конституционно-правовой статус автономных образований в современных государствах с различной формой государственного устройства. *Административное и муниципальное право*. 2012. № 4. С. 19-24.
158. Мяловицька Н. А. Сучасні тенденції видозмін державного устрою як структурного елемента форми держави. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 4. С. 59-64.
159. Наливайко Л. Р. Роль принципів державного ладу у розбудові демократичної, соціальної і правової держави. *Університетські наукові записки*. 2008. № 1. С. 11-15.
160. Наливайко Л. Р. Теоретико-правові засади співвідношення категорії

- «державний лад» з іншими суміжними категоріями. *Університетські наукові записки*. 2012. № 1. С. 89-94.
161. Новиков О. В., Черніков Д. Ю. Політичний режим як характерна ознака суспільства. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 24-27.
162. Огірко Р. С. До питання про поняття конфедерації. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. № 3. С. 31-34.
163. Олабин О. В. Трансформація методів державного управління в умовах переходу від авторитарного режиму до демократичного. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Державне управління*. 2014. Вип. 1. С. 57-60.
164. Омелян С. Гарантії реалізації принципу незалежності конституційного правосуддя у демократичних державах. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1, ч. 2. С. 155-160.
165. Орзіх М. Президентська республіка – різновид республіканської форми правління. *Право України*. 2009. № 10. С. 72-77.
166. Орловська І. Г., Фаст О. О. Значення принципу верховенства права для сучасного демократичного суспільства. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 2. С. 30-33.
167. Остапенко О. Г. Децентралізація чи федералізація – оптимальний шлях реформування публічної влади в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 4. С. 26-29.
168. Остапенко О. Г. Реалізація Україною політичних цілей угоди про асоціацію. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 28-31.
169. Падалка Р. О. Верховенство права як основоположний принцип демократичної та правової держави. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2012. № 24. С. 365-371.
170. Пантелейчук І. В. Політичний режим в Україні: проблеми демократичного транзиту. *Актуальні проблеми державного управління*. 2010. № 2. С. 282-289.
171. Паска О. В. Впливовість інституту президенства як критерій класифікації президентських та змішаних форм правління. *Демократичне врядування*. 2016. Вип. 16-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2016_16-17_10
172. Пахолок В. М. Методологічні підходи до визначення поняття державного устрою. *Панорама політологічних студій*. 2012. Вип. 9. С. 19-26.
173. Петришин О. В. Конституційна форма державного правління в Україні. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2014. № 1. С. 25-35.
174. Петришин О. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. *Право України*. 2009. № 10. С. 57-60.
175. Петришин О. Форма державного правління: до пошуку конституційної

- моделі в Україні. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 4-5. С. 160-167.
176. Печенюк Д. О. Типологія демократичних режимів за Б. Барбером. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Серія: Політологія*. 2013. Вип. 4. С. 84-87.
177. Піонтковська О. О. Проблематика процесу децентралізації державної влади і розвитку місцевого самоврядування в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 46. С. 207-216.
178. Плахтій Ю. В. До питання про міжнародну правосуб'єктність конфедерації. *Університетські наукові записки*. 2011. № 1. С. 319-323.
179. Плахтій Ю. В. Категорія «конфедерація» в теорії держави і права. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2011. Вип. 13. С. 69-75.
180. Плахтій Ю. В. Правові і організаційні основи функціонування конфедерації. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2012. Вип. 19. С. 165-172.
181. Плотникова О. В. Региональное измерение в современном мироустройстве (на примере унитарных государств). *Власть*. 2012. № 9. С. 72-75.
182. Погребняк Н. Зарубіжний досвід організації та діяльності парламентського апарату. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 10. С. 64-67.
183. Полякова А. А. Судьбы монархий в Европе. *Современная Европа*. 2012. № 3. С. 117-126.
184. Полянська В. Ю. Репрезентація монархії і республіки естетичними засобами. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія*. 2015. № 4. С. 81-89.
185. Пономарьов В. В. Особливості децентралізації влади в країнах із федеративним державним устроєм. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип. 4. С. 145-159.
186. Пономарьов В. Особливості децентралізації влади в унітарних державах світу. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2018. Вип. 22. С. 82-90.
187. Попандопуло А. И. Политический режим в структуре отношений государства и бизнеса. *Проблемный анализ и государственно-управленческое проектирование. Серія: Політологія. Економіка. Право*. 2011. № 5. С. 81-92.
188. Попович Т. П. Юридична модель сучасної демократичної держави. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 3. С. 65-68.
189. Посредников Д. В. Православная монархия в византийской теории. *Історичні і політологічні дослідження*. 2013. № 3. С. 291-302.
190. Протасова В. Є. Форма державного правління України: аналіз конституційного оновлення. *Правова держава*. 2010. № 12. С. 86-92.
191. Протасова В. Парламентсько-президентська республіка в контексті кон-

- ституційного реформування в Україні. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 3. С. 67-74.
192. Процюк І. В. Втілення принципу поділу влади в дуалістичних і парламентських монархіях. *Проблеми законності*. 2012. Вип. 120. С. 3-13.
193. Процюк І. В. Глава держави в парламентських монархіях і республіках. *Форум права*. 2012. № 3. С. 579-584.
194. Процюк І. В. Законодавча влада у парламентській республіці. *Державне будівництво та місцеве самоврядування* 2014. Вип. 27. С. 22-38.
195. Процюк І. В. Змішана республіка: поняття та ознаки. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2012. № 25. С. 462-471.
196. Процюк І. В. Монархія як особлива форма державного правління. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2011. Вип. 22. С. 71-85.
197. Процюк І. В. Парламентсько-президентська республіка: ознаки та особливості. *Форум права*. 2015. № 3. С. 185-193.
198. Процюк І. В. Поділ державної влади в парламентсько-президентській республіці. *Проблеми законності*. 2012. Вип. 119. С. 3-13.
199. Процюк І. В. Форма державного правління: до питання про співвідношення форми і змісту. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 25. С. 3-16.
200. Процюк І. Парламентська форма правління: сутність і особливості. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 65-74.
201. Пушкарев С. В. Нетипичные формы республик с президентской системой правления. *Современное право*. 2012. № 7. С. 16-19.
202. Пушкарев С. В. Форма государственного правления: новая концепция определения института. *Современное право*. 2011. № 10. С. 19-22.
203. Пушкіна О. Пріоритетні проблеми конституційно-правового регулювання основ конституційного ладу і форм територіального устрою України. *Юридична Україна*. 2012. № 3. С. 31-36.
204. Рахновецький Є. Україна була, є й буде унітарною державою. *Віче*. 2015. № 15. С. 2.
205. Ременяк О. Децентралізація публичної влади в українській правовій мислі новішого часу. *Leges si Viata*. 2017. № 11, ч. 2. С. 134-137.
206. Речицький В. До питання про конституційно-правові гарантії народного суверенітету в Україні. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 4-5. С. 168-177.
207. Романюк О. І. Унітаризм VS федералізація: проблема державного устрою України в контексті конституційної реформи. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2014. № 3. С. 111-119.
208. Рудик А. О. Особливості інституту політичної відповідальності глави держави в деяких парламентарних республіках. *Держава і право. Серія: Політичні науки*. 2015. Вип. 67. С. 24-35.
209. Рудик А. О. Специфічні форми політичної відповідальності глави дер-

- жави в сучасних монархіях. *Держава і право. Серія: Політичні науки.* 2016. Вип. 72. С. 150-163.
210. Рудик П. Конституційно-правовий статус Президента України в умовах парламентсько-президентської республіки. *Віче.* 2014. № 20. С. 7-15.
211. Рудик О. Консолідація демократичного режиму як ключовий етап демократизації. *Вісник Української Академії державного управління при Президенті України.* 2001. № 1. С. 268-276.
212. Сайтова Э. Ф. Эволюция форм правления в современных государствах: проблемы классификации. *Вопросы политологии.* 2012. № 4. С. 39-51.
213. Свірін М. Участь державних службовців у політичному процесі в умовах демократичного політичного режиму. *Актуальні проблеми державного управління.* 2013. Вип. 3. С. 130-133.
214. Серьогіна С. Г. Сутнісні ознаки республіканської форми правління на прикладі давньогрецьких держав. *Право і Безпека.* 2006. Т. 5. № 3. С. 167-172.
215. Сидоренко Н. Протиріччя в організації державної влади за парламентсько-президентської республіки. *Державне управління та місцеве самоврядування.* 2013. Вип. 2. С. 41-48.
216. Сидорчук О. Особливості виборів у напівпрезидентських республіках: досвід України й Польщі. *Гілея.* 2013. № 73. С. 342-344.
217. Скрипник О. Вплив інститутів громадянського суспільства на становлення і розвиток демократичного політичного режиму. *Право України.* 2001. № 5. С. 83-89.
218. Скрипнюк О. Категорії «народний університет», «народне волевиявлення», «безпосередня демократія», «форма безпосередньої демократії»: теоретико-методологічні аспекти. *Право України.* 2012. № 9. С. 281-290.
219. Скріль С. Конституційні принципи реформування політичних систем країни Центральної та Східної Європи. *Evropský politický and law diskurz.* 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 33-37.
220. Слинько Т. Эволюция права на свободу слова: сравнительно-правовой аспект. *Leges si Viata.* 2017. № 9, ч. 2. С. 110-114.
221. Слісаренко О. М. Характеристика президентських та парламентських республік у працях В. Т. Вільсона. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2011. Вип. 1. С. 136-141.
222. Словська І. Ідеї парламентаризму у поглядах державних діячів. *Право України.* 2012. № 3-4. С. 473-479.
223. Смелянець Г. Є. Правовий і державний режими: поняття і співвідношення. *Актуальні проблеми держави і права.* 2005. Вип. 24. С. 283-286.
224. Снігур І. Вплив парламенту України на визначення територіального устрою. *Підприємництво, господарство і право.* 2013. № 4. С. 3-7.
225. Совгиря О. Організація та діяльність уряду за парламентсько-президентської форми правління: переваги і недоліки. *Юридична Україна.* 2014. № 3. С. 26-32.

226. Соловйова А. С. Масове суспільство при тоталітарному і демократичному політичних режимах: порівняльний аспект. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Серія: Політологія*. 2013. Т. 212. Вип. 200. С. 73-77.
227. Срібна Т. В. Тенденції розвитку демократичної трансформації політичних режимів України і Республіки Польщі у порівняльному аналізі. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 4. С. 7-11.
228. Стасюк Ю. Є. Інститут Президентства. Конструктиви і деструктиви. *Віче*. 2002. № 5. С. 27-31.
229. Сухонос В. В. Від конституційної монархії до змішаної республіки: еволюція французького конституціоналізму. *Форум права*. 2013. № 1. С. 996-1002.
230. Сухонос В. В. Вплив інституту глави держави на монархічну форму правління. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Право. 2013. № 1 (7). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13svvmpp.pdf>
231. Сухонос В. В. Вплив форм державного устрою на статус глави держави: конституційно-правовий аспект. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2012. № 2 (5). С. 31-38.
232. Сухонос В. В. Монархічна форма правління і тоталітарний режим: дихотомія антиномії та симбіозу. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 4. С. 22-29.
233. Сухонос В. В. Суверенітет як чинник диференціації форми державно-територіального устрою в контексті загальнотеоретичної юриспруденції. *Форум права*. 2017. № 2. С. 117-123.
234. Телешун С. Окремі аспекти реформування адміністративно-територіального устрою в контексті останніх урядових пропозицій. *Право України*. 2003. № 1. С. 8-11.
235. Теремцов Н. В. Актуальне питання щодо форм державного устрою: порівняльний аналіз. *Право.ua*. 2018. № 2. С. 5-8.
236. Терещук М. М. Форми державного правління: історико-правовий аспект. *Вісник Запорізького національного університету*. 2011. № 1. С. 70-76.
237. Тимчук О. Л. Політико-правові особливості сучасних авторитарних політичних режимів. *Вісник Запорізького національного університету*. 2009. № 2. С. 48-54.
238. Ткач Т. П. Якісні характеристики еліти як умова реалізації елітарної демократії. *Вісник Академії адвокатури України*. 2011. Число 3. С. 27-34.
239. Толстенко В. «Правова» і «політична» форма: діалектика співвідношення в правовій теорії держави. *Юридична Україна*. 2014. № 3. С. 9-16.
240. Толстенко В. «Форма держави» і «форма правління»: проблема співвідношення понять у державно-правовій теорії. *Юридична Україна*. 2013. № 10. С. 23-31.

241. Толстенко В. Л. Форма державного устрою як складова поняття форми держави: до методології дослідження. *Наукові праці МАУП*. 2014. Вип. 2. С. 91-97.
242. Толстенко В. Поєднання правових і політичних форм держави в сучасній державотворчій практиці. *Юридична Україна*. 2014. № 4. С. 21-28.
243. Толстенко В. Поняття форми держави як предмет дослідження сучасної теорії держави та права. *Юридична Україна*. 2013. № 10. С. 8-15.
244. Толстенко В. Правові форми сучасної держави: теорія і методологія дослідження. *Юридична Україна*. 2014. № 2. С. 39-47.
245. Толстенко В. Форма держави в системі основ конституційного ладу: проблеми теорії і практики. *Право України*. 2014. № 2. С. 283-290.
246. Толстенко В. Форма держави і засоби її конституційно-правового закріплення. *Юридична Україна*. 2013. № 8. С. 37-44.
247. Топчій В. В. Межі державного суверенітету: теорія та практика. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 1. С. 78-81.
248. Тростогон А. М. Західноєвропейська абсолютна монархія: історіографія проблеми. *Наукові записки [Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського]*. Серія: Історія. 2007. Вип. 12. С. 301-306.
249. Фатхутдінова О. Межі впливу правової освіти в президентсько-парламентській республіці. *Гілея*. 2013. № 75. С. 403-405.
250. Федоренко В. Л. Парламенти і парламентаризм – пріоритетний напрямок конституційно-правових досліджень в Україні. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 5. С. 129-133.
251. Федоренко В. Л. Форма державного правління та модель державного управління в Україні: теоретико-методологічні аспекти. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2014 Вип. 2. С. 3-20.
252. Француз-Яковець Т. А. Бікамєралізм та система стримувань і противаг за конституціями європейських держав. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 8. С. 32-38.
253. Француз-Яковець Т. А. Двопалатний парламент Федеративної Республіки Німеччини: досвід взаємодії палат у сфері сумісної компетенції. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 6. С. 44-50.
254. Француз-Яковець Т. А. Основні питання організаційної діяльності двопалатних парламентів Європи. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 96-102.
255. Француз-Яковець Т. А. Передумови формування двопалатної структури парламенту в європейських унітарних державах. *Право і суспільство*. 2012. № 1. С. 89-93.
256. Фрицький Ю. О. Сутність влади як філософсько-правової категорії. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 4. С. 23-29.
257. Хазов А. Характеристика политических режимов в постсоветской Рос-

- сии. *Власть*. 2012. № 2. С. 109-112.
258. Хайбулаєва Ф. А. Автономія в унітарній державі (теоретичний аспект). *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2000. № 11. С. 232-236.
259. Ханалиев Н. У. Некоторые особенности политических режимов национальных республик Северного Кавказа. *Власть*. 2013. № 11. С. 180-184.
260. Хейл Г. Динамика правящего режима в России. *Pro et Contra*. 2012. № 4-5. С. 33-53.
261. Хоменко О. В. Виконавча влада за умов парламентської республіки та монархії (парламентської демократії). *Форум права*. 2012. № 1. С. 1037-1045.
262. Цуркан-Сайфуліна Ю. Аксиологія права і аксиологія влади: філософсько-правовий аспект. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 3. vydání. С. 53-60.
263. Челак О. П. Вплив форми державного устрою на зміст регіональної політики сучасних держав. *Молодий вчений*. 2016. № 10. С. 132-136.
264. Чепульченко Т. О. Демократичні цінності: теоретико-правовий аспект. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Спеціальний випуск, ч. 2. С. 35-39.
265. Черкасов А. И. Президентизм и парламентаризм в странах современного мира. *Государство и право*. 2012. № 9. С. 35-43.
266. Черняк Є. В. Зміна форми правління як мета конституційних перетворень: порівняльно-правовий аспект. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Спеціальний випуск, ч. 2. С. 40-43.
267. Члевик О. Особливості свободи як принципу конституційного ладу. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 2. С. 55-65.
268. Чернолуцький Р. Особливості нормопроектної діяльності Президента України: питання теорії і практики. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 5. vydání. С. 48-56.
269. Чернописький П. Б. Конституційні реформи в Литві і Грузії у сфері місцевого самоврядування та децентралізації влади як приклад для України. *Форум права*. 2017. № 4. С. 282-293.
270. Чушенко В. Форма державного правління в теорії та практиці українського державотворення. *Право України*. 2009. № 10. С. 78-82.
271. Шаповал В. Парламент як представницький орган. *Право України*. 2015. № 3. С. 114-134.
272. Шаповал В. Парламент: організаційні характеристики. *Право України*. 2015. № 4. С. 120-138.
273. Шаповал В. Парламент: функціональні характеристики. *Право України*. 2015. № 5. С. 54-71.
274. Шелюк Л. Демократизація освіти як принцип її реформування в Україні. *Політологічний вісник*. 2014. Вип. 73. С. 253-260.
275. Шестопалова Л. М. Форма державного устрою як матриця соціального

- розвитку. *Форум права*. 2014. № 1. С. 526-531.
276. Шипунов Г. Демократичний політичний режим: теоретико-методологічні підходи до визначення. *Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії*. 2014. Вип. 4. С. 111-118.
277. Шкабко С. І. Форма правління як елемент форми держави та основа категорія державознавства. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 4. С. 49-54.
278. Шустакевич П. Доступ до публічної інформації як інструмент розвитку демократії в контексті європейських та польських нормативно-правових актів. *Право України*. 2016. № 2. С. 140-148.
279. Яковлев А. Принцип разделения государственной власти и его обеспечение в конституционном процессе современной Украины. *Leges et Viata*. 2016. № 11, ч. 2. С. 164-168.
280. Якуніна А. О. Дослідження трансформаційних процесів у системі державних режимів України та світу. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 3. С. 72-79.

ТЕМА 4. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ

Поняття, ознаки та елементи механізму держави. Принципи механізму держави: поняття, види, нормативно-правова регламентація.

Державний апарат: поняття та структура. Співвідношення державного апарату та механізму держави.

Органи держави як основний елемент механізму держави: поняття, ознаки, класифікація. Поділ влади як принцип організації і діяльності державного апарату. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої, судової влади та їх функції.

Державна служба та її види. Класифікація державної служби. Принципи роботи державної служби. Державний службовець, посадова особа.

Ключові поняття:

механізм держави, державний апарат, структура державного апарату, державний орган, структура механізму держави, державні підприємства, державні установи, принципи організації і діяльності державного апарату, влада, суб'єкт влади, об'єкт влади, державно-владні відносини, соціальна влада, політична влада, публічна влада, державна влада, принципи діяльності державної влади, принцип єдності державної влади, принцип розподілу державної влади, принцип суверенітету, принцип законності, принципи виборності, принципи розділення і з'єднання влади, принцип єдиноначальності, принцип колегіальності, принцип ієрархічності, принцип професіоналізму, форми здійснення державної влади, методи здійснення державної влади, система «стримувань і противаг», парламент, уряд, судочинство, правосуддя, орган законодавчої влади, орган виконавчої влади, орган судової влади, місцеві державні органи, органи місцевого самоврядування, державна служба, державний службовець, посада, посадова особа, безпосередній керівник, керівник державної служби в державному органі, посада державної служби, професійна компетентність, рівнозначна посада, службова дисципліна, цивільна державна служба, мілітаризована (військова, воєнізована) державна служба.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Конституційний договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття но-

- вої Конституції України від 08 червня 1995 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 18. Ст. 133.
- ❖ Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради УРСР від 24 серпня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.
 - ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. Ст. 429.
 - ❖ Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 53. Ст. 799.
 - ❖ Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 14-15, №16-17. Ст. 133.
 - ❖ Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 23. Ст. 118.
 - ❖ Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
 - ❖ Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 7-8. Ст. 50.
 - ❖ Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 19. Ст. 134.
 - ❖ Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 190.
 - ❖ Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.
 - ❖ Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
 - ❖ Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
 - ❖ Про Автономну Республіку Крим: Закон України від 17 березня 1995 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 11. Ст. 69.
 - ❖ Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10 лютого 1998 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 29. Ст. 191.
 - ❖ Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.

- ❖ Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

Дисертації, автореферати:

1. Антонов О. В. Соціально-філософський аналіз державної влади у контексті суспільних відносин: автореф. дис. ... канд. філос. наук. Одеса, 2016. 18 с.
2. Артеменко І. В. Взаємодія органів державної влади та інститутів громадянського суспільства у формуванні й реалізації молодіжної політики: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Дніпро, 2017. 20 с.
3. Бабенко К. А. Принцип поділу державної влади та сучасні проблеми його реалізації в Україні (конституційно-правовий аналіз): дис. ... канд. юрид. наук. Острогоз, 2004. 212 с.
4. Бартків В. П. Місцевий державний апарат російської імперії і селянська реформа 1861 р. в Україні (історико-правове дослідження): дис. ... канд. юрид. Харків, 2002. 218 с.
5. Баштанник А. Г. Механізми регулювання діяльності органів державної влади в умовах децентралізації: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Львів, 2017. 20 с.
6. Бевзенко В. М. Суб'єкти владних повноважень в адміністративному судочинстві України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2010. 35 с.
7. Берназюк О. О. Конституційно-правовий статус допоміжних органів при вищих органах державної влади України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2016. 20 с.
8. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: проблеми становлення, розвитку та функціонування: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2006. 40 с.
9. Бортун М. І. Становлення правового регулювання органів прокуратури України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
10. Братковський М. Л. Формування механізмів реалізації публічної влади на підставі довіри: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. Донецьк, 2011. 34 с.
11. Бриль К. І. Адміністративно-правове забезпечення децентралізації державної влади в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2017. 39 с.
12. Бульба О. Ю. Конституційно-правові аспекти реалізації принципу поділу влади в Україні: національна традиція та сучасність: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 214 с.
13. Бурда В. Ю. Місцеві ради УСРР в утвердженні монополії більшовиків на державну владу (1920-ті рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2016. 16 с.
14. Буханевич А. І. Публічний контроль за діяльністю органів державної влади: теоретико-методологічний аналіз: автореф. дис. ... канд. наук. Ки-

- їв, 2011. 20 с.
15. Вавженчук С. Я. Конституційні основи розвитку виконавчої влади в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2008. 18 с.
 16. Вандін Є. В. Організаційно-правові засади діяльності спеціалізованої антикорупційної прокуратури України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 20 с.
 17. Веніславський Ф. В. Конституційні основи взаємовідносин законодавчої та виконавчої влади в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2000. 240 с.
 18. Возний С. О. Механізми взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної виконавчої влади щодо формування дієздатних територіальних громад: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2017. 20 с.
 19. Воронько Л. О. Теоретико-організаційні основи культури праці державних службовців України: дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2004. 192 с.
 20. Гончарук Н. Т. Управління керівним персоналом у сфері державної служби України: автореф. дис. ... д-ра наук. Київ, 2008. 36 с.
 21. Грегірчак Д. Б. Інституційні засади становлення та функціонування місцевих органів публічної влади на Закарпатті у складі Першої Чехословацької Республіки: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Львів, 2010. 19 с.
 22. Гречко Т. К. Механізм забезпечення ефективності діяльності державних службовців: дис. ... канд. наук з держ. упр. Донецьк, 2006. 184 с.
 23. Григор'єв В. А. Становлення публічної самоврядної (муніципальної) влади в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2002. 18 с.
 24. Грицак В. М. Губернатор в державному механізмі Російської імперії в другій половині XIX ст. (на матеріалах Харківської губернії): історико-правове дослідження: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 1999. 180 с.
 25. Губа О. П. Удосконалення діяльності керівника в органах державної влади: теоретико-методологічний аналіз: дис. ... канд. наук з держ. упр. Дніпропетровськ, 2004. 214 с.
 26. Дзейко Ж. О. Правовий статус вищих органів державної влади Української Народної Республіки (1917-1920 р.р.): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 1996. 248 с.
 27. Добровольський Д. М. Незалежність як засада організації та діяльності органів прокуратури: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 20 с.
 28. Довбуш Т. Н. Принципы правового государства и механизма их реализации: теоретико-правовой аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2005. 183 с.
 29. Дякина И. А. Федеральный государственный служащий: правовое обеспечение нормативного статуса: дис. ... канд. юрид. наук. Ростов-на-Дону, 2001. 176 с.
 30. Ерохов С. В. Европейский парламент: эволюция правового статуса и

- компетенція: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1995. 128 с.
31. Жувака С. О. Історико-теоретичний аналіз розвитку функцій прокуратури України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 19 с.
 32. Жук Н. А. Стимування і протидія в системі поділу влади в Україні (загальнотеоретичні проблеми): дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2006. 221 с.
 33. Заєць А. П. Правова держава в Україні: концепція і механізми реалізації: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 1999. 36 с.
 34. Замогильний А. Г. Взаємодія державної влади і державного управління (історико-теоретичний аспект): автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2010. 20 с.
 35. Изотова М. О. Правовий статус керівника місцевої прокуратури: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2018. 20 с.
 36. Калінкін А. С. Конституційна реформа у сфері децентралізації державної влади: проблеми теорії та практик: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2016. 17 с.
 37. Каневський О. С. Доктрина розподілу влади: від теоретичної концепції до політико-конституційного принципу: дис. ... канд. політ. наук. Севастополь, 1999. 171 с.
 38. Карпунець А. С. Механізм реформування державної служби України: соціокомунікативний аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Чернігів, 2018. 20 с.
 39. Ковалев С. М. Верхние палаты парламентов федеративных государств: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 197 с.
 40. Ковальова С. Г. Еволюція судової системи і судочинства на українських землях Великого князівства Литовського: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2004. 20 с.
 41. Колишко Р. А. Децентралізація публічної влади в унітарній державі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 16 с.
 42. Копцева Ю. В. Двухпалатный парламент в отечественной и зарубежной практике: сравнительно-правовой анализ: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2004. 158 с.
 43. Кошова О. В. Судова влада як соціокультурний феномен: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 193 с.
 44. Кравченко Ю. Ф. Свобода як принцип демократичної правової держави: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2003. 35 с.
 45. Крет О. В. Інституалізація транспарентності державної влади: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Чернівці, 2010. 20 с.
 46. Крусян А. Р. Взаємодія місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 1999. 19 с.
 47. Курусь Т. В. Теоретико-правові засади нормотворчої діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у їх взаємодії: автореф.

- дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2017. 20 с.
48. Кухтик С. В. Трансформація держави під впливом глобалізації (теоретико-правовий аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 22 с.
 49. Лабуш Н. С. Силовой механизм государства и общества: политико-социологический анализ: дис. ... д-ра полит. наук. Санкт-Петербург, 1999. 430 с.
 50. Ладиченко В. В. Гуманістичні основи організації державної влади: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2008. 439 с.
 51. Литвин І. І. Адміністративно-правове регулювання статусу державного службовця в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2009. 20 с.
 52. Лобода Ю. П. Цінність держави як її соціальна сутність (теоретико-методологічні аспекти дослідження): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2001. 16 с.
 53. Луппов І. Ф. Специфика парламентаризма в условиях федеративного государства: дис. ... канд. полит. наук. Санкт-Петербург, 2005. 191 с.
 54. Мазур М. В. Акти органів судової влади як джерело конституційного права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2009. 20 с.
 55. Мазурик С. В. Інформаційно-правове забезпечення діяльності органів прокуратури: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Тернопіль, 2017. 20 с.
 56. Манжула А. А. Державне управління на місцевому рівні: адміністративно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2003. 200 с.
 57. Мартинюк О. Г. Адміністративна діяльність органів прокуратури: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Тернопіль, 2018. 20 с.
 58. Матвеев С. В. Юридичний механізм взаємодії органів державної влади в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Луганськ, 2011. 22 с.
 59. Мацола М. І. Політична та державна влада: теоретико-правові проблеми співвідношення та взаємодії: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 211 с.
 60. Миколенко В. А. Правова модернізація органів прокуратури України в умовах європейської міждержавної інтеграції: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Івано-Франківськ, 2017. 36 с.
 61. Микшта Д. А. Государственный аппарат в политической системе государства: дис. ... канд. юрид. наук. Омск, 2009. 195 с.
 62. Милусь В. І. Державна влада і православна церква на Волині у другій половині 40-х - 50-ті роки ХХ ст.: дис. ... канд. іст. наук. Луцьк, 2002. 248 с.
 63. Мильчакова О. В. Парламент в европейских странах Содружества Независимых Государств: на примере Верховной Рады Украины: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2004. 176 с.
 64. Минина Н. В. Законодательная база становления и функционирования политических партий России в начале ХХ века: дис. ... канд. юрид. наук. Воронеж, 2007. 246 с.
 65. Митко А. М. Роль засобів масової комунікації у формуванні іміджу пуб-

- лічної влади (на прикладі Волинської області): автореф. дис. ... канд. політ. наук. Львів, 2010. 20 с.
66. Митровка Я. В. Конституційні засади поділу державної влади в Україні та Чеській Республіці: дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2007. 197 с.
67. Мухаметшин Ф. Х. Представительные и исполнительные органы власти Республики Татарстан как фактор стабилизации социальных процессов в период реформирования политической системы: дис. ... канд. социол. наук. Казань, 1996. 179 с.
68. Наливайко Л. Р. Державний лад України: поняття, система, гарантії: дис. ... д-ра юрид. наук. Запоріжжя, 2010. 535 с.
69. Нехвядович Э. А. Государственный механизм и местное самоуправление: проблемы соотношения и взаимодействия: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2000. 186 с.
70. Нечипоренко В. О. Філософсько-правовий аналіз легітимації правової держави: автореф. дис. ... канд. філософ. наук. Київ, 2003. 16 с.
71. Нечипорук С. В. Конституційні засади організації та функціонування судової влади в Україні (питання теорії і практики): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 17 с.
72. Никифорак М. В. Державний лад і право на Буковині в 1774-1918 рр.: дис. ... д-ра юрид. наук. Чернівці, 2004. 420 с.
73. Носик О. А. Розвиток служби управління персоналом державного органу на засадах компетентнісного підходу: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2018. 20 с.
74. Окіс О. Я. Професійний розвиток державних службовців центральних органів виконавчої влади як фактор стабілізації державної служби України: автореф. дис. ... канд. наук. Київ, 2009. 20 с.
75. Онупрієнко А. М. Місцеві органи влади в механізмі демократичної держави: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2007. 225 с.
76. Падалка Г. М. Громадянська компетентність як чинник демократизації державної влади: автореф. дис. ... канд. соціол. наук. Донецьк, 2011. 15 с.
77. Пікуля Т. О. Правоохоронні органи в механізмі держави України (теоретико-правові питання функціонування): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 203 с.
78. Погорелий С. С. Довіра громадян до органів публічної влади як суспільно-політичний феномен: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Одеса, 2011. 19 с.
79. Потапов И. В. Государственный аппарат и гражданская служба Великобритании во второй половине XIX века: институциональный и деятельностный аспекты: дис. ... канд. истор. наук. Санкт-Петербург, 2007. 230 с.
80. Проценко Т. О. Діяльність органів виконавчої влади в регіоні України: організаційно-правові засади: дис. ... канд. юрид. наук. з держ. упр. Ірпінь, 2002. 184 с.
81. Процюк І. В. Законодавча влада в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Ха-

- рків, 1999. 196 с.
82. Радченко О. О. Генезис легітимації інститутів публічної влади в Україні: державно-управлінський аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2017. 20 с.
 83. Ракул О. В. Теоретичні засади удосконалення діяльності державного апарату в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 19 с.
 84. Ремескова Ю. О. Судова влада в системі поділу влади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2013. 20 с.
 85. Родченко І. Ю. Розвиток механізмів самовпорядкування в системі державного управління: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2018. 21 с.
 86. Роман В. Ф. Механізми державного управління процесами децентралізації влади: досвід країн ЄС для України: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Львів, 2017. 20 с.
 87. Савченко О. В. Теоретико-правові засади громадського контролю за діяльністю органів державної влади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2016. 20 с.
 88. Савчин М. В. Конституційний Суд України як гарант конституційного ладу: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 218 с.
 89. Серьогін В. О. Конституційний принцип гласності у діяльності органів державної влади України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 1999. 20 с.
 90. Серьогін С. М. Державний службовець у взаємовідносинах влади і суспільства: дис. ... д-ра наук з держ. упр. Київ, 2004. 380 с.
 91. Скомороха В. Є. Конституційний Суд України в механізмі державної влади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2001. 19 с.
 92. Славич Д. Д. Проблема підстав і принципів оптимальної організації державної влади в теоретико-політичній спадщині Івана Франка: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 1996. 175 с.
 93. Солов'євич І. В. Державна влада в Україні і місце в ній правоохоронної діяльності: конституційно-правові аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 1997. 16 с.
 94. Старуха Б. І. Роль органів державної влади у забезпеченні прав людини і громадянина в демократичному суспільстві: теоретико-правовий вимір: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2016. 180 с.
 95. Стефанчук М. М. Теоретико-методологічні та організаційно-правові засади реалізації прокуратурою України представницької функції: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2018. 40 с.
 96. Стойка А. В. Механізми ефективної взаємодії органів державної влади і громадських об'єднань на регіональному рівні: автореф. дис. ... канд. наук. Донецьк, 2006. 19 с.
 97. Сушинський О. І. Теоретико-методологічні засади контролю у сфері публічної влади: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. Київ, 2003. 36 с.

98. Тарануха В. П. Звернення громадян як засіб забезпечення законності в діяльності місцевих органів виконавчої влади: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 233 с.
99. Теплюк М. О. Конституційно-правові проблеми організації публічної влади в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 21 с.
100. Тимошук О. В. Охоронний апарат Української Держави (квітень-грудень 1918 р.): історико-правове дослідження: дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2000. 474 с.
101. Тимцуник В. І. Реформування системи влади та державного управління в УРСР: зміст, особливості, наслідки (1953-1964 рр.): дис. ... д-ра наук з держ. упр. Київ, 2004. 461 с.
102. Топалова С. О. Політичні партії як суб'єкти державної влади: компаративістський аналіз: дис. ... канд. політ. наук. Харків, 2004. 210 с.
103. Торяник В. М. Взаємна політична відповідальність державної влади і громадянина в сучасній правовій державі: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Дніпро, 2006. 17 с.
104. Туркіна І. Є. Місце та роль конституційно-судової гілки влади в демократичному політичному процесі: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2005. 20 с.
105. Усаченко О. О. Розвиток системи базових механізмів державного управління: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2018. 20 с.
106. Федоренко Г. О. Законодавча влада в системі розподілу державної влади в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 18 с.
107. Фрицький Ю. О. Теоретичні засади державної влади: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2009. 38 с.
108. Хромова Ю. О. Організаційно-правовий механізм державного регулювання виборчого процесу в Україні: автореф. дис. ... канд. наук держ. упр. Одеса, 2014. 24 с.
109. Циганок С. В. Адміністративно-правовий статус регіональної прокуратури в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 18 с.
110. Циц С. В. Професійна діяльність державних службовців як складова організаційно-правового механізму управління органів виконавчої влади: регіональний рівень: автореф. дис. ... канд. наук. Львів, 2010. 21 с.
111. Чехович Т. В. Державна влада як інститут конституційного права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 19 с.
112. Якоб М. М. Ідея соціально-правової держави у філософських концепціях Т. Гоббса і Дж. Локка: автореф. дис. ... канд. філософ. наук. Київ, 2003. 16 с.
113. Яценко С. С. Ділова комунікація державних службовців як складова частина механізму функціонування державного управління: автореф. дис. ... д-ра філософ. в галузі держ. упр. Київ, 2008. 23 с.

Монографії:

1. Айленд Д. Новые технологии государственного управления в зеркале канадского и российского опыта: моногр. Москва, 2013. 267 с.
2. Антонова Н. А. Правотворчество органов местного самоуправления: моногр. Москва: ЮНИТИ, 2008. 165 с.
3. Барабаш Ю. Г. Демократичні засади організації і функціонування вищих органів державної влади України: моногр. Харків: Право, 2013. 269 с.
4. Барабаш Ю. Г. Державно-правові конфлікти в теорії та практиці конституційного права: моногр. Харків: Право, 2008. 220 с.
5. Битяк Ю. П. Правові основи формування та функціонування органів державної влади у контексті євроінтеграції: моногр. Харків: Право, 2010. 384 с.
6. Висоцький О. Ю. Технології легітимації політичної влади: теорія та практика: моногр. Дніпропетровськ: Пороги, 2010. 318 с.
7. Гончаров В. И. Институционализация системы местного самоуправления в Российской Федерации: конституционно-правовое исследование: моногр. Москва: Проспект, 2015. 267 с.
8. Государственная власть: теоретико-методологические и правокультурные аспекты: моногр. / [Любашиц В. А. и др.]. Москва: Юрлитинформ, 2012. 463 с.
9. Дерезь В. А. Органи виконавчої влади України та управлінські відносини: моногр. Київ: Юридична думка, 2007. 180 с.
10. Жаровська І. М. Державна влада: правові категорії: моногр. Львів: СПОЛОМ, 2012. 195 с.
11. Жаровська І. М. Правова природа державної влади: теоретико-правове дослідження: моногр. Львів: СПОЛОМ, 2013. 533 с.
12. Карпунцов В. В. Процесуальна компетенція органів прокуратури України: адміністративно-правовий аспект. Київ: Логос, 2018. 376 с.
13. Качний О. С. Інноваційні механізми державного управління соціально-економічним розвитком регіонів України: теорія, методологія, практика: моногр. Київ: [б. в.], 2018. 626 с.
14. Квітка С. А. Державне управління формуванням партнерських відносин між владою та бізнесом в умовах соціальних перетворень: моногр. Дніпро: Грані, 2017. 266 с.
15. Козачук О. С. Військові прокуратури в Україні: організаційно-правові засади функціонування: моногр. Київ: [б. в.], 2018. 242 с.
16. Коломієць Ю. М. Інститут глави держави в системі вищих органів влади й управління зарубіжних країн: моногр. Харків: Основа. 1998. 245 с.
17. Куян І. А. Суверенітет: проблеми теорії і практики: конституційно-правовий аспект: моногр. Київ: Академія, 2013. 560 с.
18. Мартинюк Р. С. Реалізація принципу поділу влади в сучасній Україні: політико-правовий аналіз: моногр. Острог: Острозька академія, 2007.

352 с.

19. Межі державної влади: моногр. дослідж. / О. І. Верник [та ін.]; за заг. ред. В. П. Самохвалова. Київ: Укр. Центр духов. культури, 2001. 215 с.
20. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: моногр. Харків: Право, 2009. 600 с.
21. Онупрієнко А. М. Місцеві органи влади в механізмі демократичної держави: теоретико-правовий аналіз: моногр. Харків: Крок, 2009. 300 с.
22. Погорілка В. Ф. Органи державної влади України: моногр. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2002. 592 с.
23. Правові основи формування та функціонування органів державної влади у контексті євроінтеграції: моногр. / Ю. П. Битяк, О. Г. Данильян, Ю. П. Битяка, О. Г. Данильяна. Харків: Право, 2010. 384 с.
24. Процюк І. В. Поділ державної влади в умовах різних форм державного правління: моногр. Харків: Право, 2012. 583 с.
25. Селіванов О. А. Конституційний судовий контроль за актами органів державної влади України: моногр. Київ: Парлам. вид-во, 2018. 184 с.
26. Скрипнюк О. В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії та практики. До 10-річчя незалежності України: моногр. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2000. 600 с.
27. Тимошук О. В. Охоронний апарат Української Держави (квітень-грудень 1918 р.). Харків: Вид-во Ун-ту внутрішніх справ, 2000. 460 с.
28. Шарина Л. А. Территориальная организация местного самоуправления Российской Федерации. Київ: СФУ, 2012. 168 с.
29. Шатіло В. А. Теоретичні проблеми конституційного механізму державної влади: співвідношення організаційних структур та функцій (вітчизняний і світовий досвід): моногр. Київ: Юридична думка, 2017. 363 с.
30. Шемшученка Ю. С. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи: моногр. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. 656 с.

Наукові статті:

1. Авер'янов В. Система органів виконавчої влади: проблеми реформування у світлі конституційних вимог. *Право України*. 2003. № 9. С. 24-31.
2. Агафонова Н. В. Президент України як суб'єкт конституційної реформи і гарант додержання Конституції України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 4. С. 12-17.
3. Андрійко О. Ф. Органи державної влади як суб'єкти державного управління. *Судова апеляція*. 2019. № 2. С. 35-38.
4. Андрійчук Т. Принцип прозорості комунікації органів державної влади з населенням: понятійно-концептуальне бачення. *Вісник Книжкової палати*. 2009. № 4. С. 48-51.
5. Артемчук Д. О. Законодавча влада: одноосібний та колегіальний аспекти. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія:*

- Юридичні науки*. 2015. Вип. 2 (1). С. 65-68.
6. Бабенко К. А. Конституційно-правовий вимір реалізації принципу поділу державної влади. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 7 (105). С. 19-27.
 7. Бабенко К. А. Правовий статус апеляційних адміністративних судів. *Форум права*. 2016. № 4. С. 16-19.
 8. Балаклацький А. І. Державна влада та апарат її здійснення як основні ознаки сучасної держави. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 56-60.
 9. Барсукова В. Н. Понятіе принципа уваження чести и достоинства личности в деятельности государственного аппарата и пути повышения эффективности его реализации. *Современное право*. 2012. № 11. С. 52-55.
 10. Батанов О. Проблеми конституційної регламентації компетенції місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних країнах. *Право України*. 2015. № 9. С. 104-113.
 11. Батракова Д. Визначення компетенції місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування: проблема співвідношення. *Юридичний вісник*. 2016. № 1. С. 17-21.
 12. Баштанник А. Г. Механізми державного регулювання трансформаційних процесів у системі судової влади України. *Грані*. 2013. № 8. С. 174-179.
 13. Безпалюк В. А. Відповідальність виконавчої влади в Україні (на прикладі Кабінету Міністрів України). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1. Т. 2. С. 36-39.
 14. Бистрик Г. Механізм держави в системі сучасних теоретико-правових досліджень. *Юридична Україна*. 2013. № 10. С. 8-16.
 15. Бистрик Г. Принципи організації і функціонування механізму держави: теоретико-правові аспекти. *Юридична Україна*. 2013. № 11. С. 9-16.
 16. Бідей О. Деякі проблеми розвитку державної служби. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 6. С. 7-11.
 17. Більовський О. А. Механізми соціальної детермінації безпеки суспільства і держави: досвід історико-філософської рефлексії. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія*. 2014. Вип. 24 (2). Т. 22. С. 14-21.
 18. Бондар Н. М. Організаційно-економічний механізм партнерських взаємодій держави і приватного бізнесу у транспортній галузі. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Серія: Технічна*. 2012. Вип. 9. С. 260-263.
 19. Бондаренко І. Правоохоронна діяльність і правоохоронні органи: поняття та ознаки. *Право України*. 2003. № 4. С. 18-21.
 20. Бондаренко К. В. Деякі принципи державного управління адміністративно-політичною сферою. *Право і суспільство*. 2015. № 5, 2. С. 158-163.
 21. Борденюк В. Місцеве самоврядування в механізмі держави: конституційно-правовий аспект. *Право України*. 2003. № 4. С. 12-18.

22. Буглак Ю. О. Значення розмежування компетенції та повноважень органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2018. № 1. С. 75-80.
23. Буличев А. Проблемні питання встановлення взаємозв'язку понять «публічний службовець», «державний службовець» і «військовослужбовець». *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 8. С. 138-142.
24. Булкат М. С. Деякі питання теоретико-правової природи та сутності судової влади. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2016. Вип. 71. С. 97-108.
25. Булкат М. С. До питання про співвідношення розвитку інституту судочинства та наукової доктрини судової влади. *Альманах права*. 2016. Вип. 7. С. 111-115.
26. Булкат М. С. Функції держави у взаємодії з категоріальним апаратом теорії держави. *Право і Безпека*. 2011. № 2. С. 70-73.
27. Бульба О. Деякі аспекти реформування моделі поділу влади в Україні. *Право України*. 2004. № 4. С. 27-30.
28. Бурак О. В. Конституційні основи організації судової влади у зарубіжних країнах. *Вісник Академії адвокатури України*. 2009. Число 1. С. 163-167.
29. Валькова А. І. Правова природа конституційного контролю та його місце в державно-правовому механізмі. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 2. С. 9-12.
30. Веніславський Ф. Судова влада як гарантія стабільності конституційного ладу України. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2018. Vol. 5, Iss. 4. С. 216-223.
31. Вінник О. Інноваційні відносини: ключові проблеми вдосконалення правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 2. С. 36-41.
32. Вовк Ю. Розмежування сфери компетенції між Президентом і Прем'єр-міністром в Україні. *Право України*. 2009. № 5. С. 51-54.
33. Возна В. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері господарювання: удосконалення законодавчого забезпечення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 2 (81). С. 121-130.
34. Вознюк Н. Третейське самоврядування в Україні: проблеми та пропозиції реформування. *Юридична Україна*. 2014. № 3. С. 17-20.
35. Волкова А. О. Поняття та зміст інформаційної діяльності в органах державної влади та місцевого самоврядування. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 3. С. 163-168.
36. Воронов М. М. Законодавча влада у системі державної влади. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 1997. № 2. С. 124-130.
37. Воронянський О. В. Роль національного суверенітету в легітимації державної влади. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. № 2. С.

- 216-221.
38. Вырлеева-Балаева О. С. Принцип разделения власти в системе правовых ограничений государственной власти. *Вопросы российского и международного права*. 2012. № 2. С. 15-31.
 39. Гаращук І. Реформування організації та функціонування місцевого самоврядування в країнах Балтії. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 2 (81). С. 55-63.
 40. Гаращук І. Теоретичні основи феномена публічної влади у сфері місцевого самоврядування. *Юридична Україна*. 2015. № 1. С. 10-17.
 41. Гаращук І., Петришин О. Реформування організації та функціонування місцевого самоврядування в країнах Балтії. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 2 (81). С. 55-63.
 42. Георгієвський Ю. В. Актуальні питання правового регулювання розподілу повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 11. С. 63-70.
 43. Георгієвський Ю. В. Розмежування функцій органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування: окремі проблемні питання здійснення та шляхи їх вирішення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 29 (2). С. 34-38.
 44. Георгієвський Ю. В. Специфіка розподілу функцій і повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади в Польщі. *Право і суспільство*. 2014. № 6, ч. 2. С. 44-48.
 45. Глущенко С. Розвиток законодавства про вищі спеціалізовані судові органи у новітній період історії України. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 327-335.
 46. Глущенко С. Участь вищих спеціалізованих судів у конституційному судочинстві. *Юридична Україна*. 2015. № 3. С. 55-62.
 47. Голобутовський Р. З. Взаємодія судової влади з громадськістю: теоретико-прикладний аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 3. С. 43-49.
 48. Голобутовський Р. З. Судова влада в контексті розуміння феномену державної влади. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 64. С. 92-98.
 49. Голосніченко Д. І. Набуття повноважень органами законодавчої та виконавчої влади. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2014. № 1. С. 92-95.
 50. Гончаренко В. Правовий статус Верховної Ради України за Конституцією України 1996 року. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1 (68). С. 77-87.
 51. Гончарук Н. Т. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові та функціональні аспекти. *Теорія та практика*

- державного управління. 2011. Вип. 1. С. 321-329.
52. Горбатенко В. П. Історичний досвід функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування на Волині. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2013. Вип. 12. С. 138-139.
53. Городовенко В. До питання визначення правової природи та системи принципів судового права. *Право України*. 2015. № 3. С. 42-52.
54. Грובהва В. П. Правовий статус та повноваження органів місцевого самоврядування Італії: перспективи для України. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 3. С. 3-8.
55. Грукач В. О. Створення й особливості функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування в Київському генерал-губернаторстві у ХІХ ст. *Актуальні проблеми політики*. 2014. Вип. 51. С. 456-463.
56. Гулак Л. Юридична природа та специфіка реалізації функцій органів місцевого самоврядування. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2017. № 861. С. 246-251.
57. Гуменний О. Правосуддя як основна функція судової влади. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2018. Вип. 20. С. 30-33.
58. Гусак І. Забезпечення дієвого функціонування механізму держави та державного апарату. *Актуальні проблеми державного управління*. 2014. Вип. 4. С. 78-80.
59. Давиденко А. О. Соціологічне забезпечення управління кадровими процесами у сфері державної служби: структура та функції. *Грані*. 2014. № 1. С. 11-18.
60. Данилюк Ю. В. Проблеми законодавчого визначення поняття «органи державної влади». *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 6. С. 11-15.
61. Дашковська О. Інтерпретаційні акти органів судової влади (на прикладі актів конституційного судочинства). *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 2. С. 26-34.
62. Джавахян Р. М. Судебная власть: сущность, структура и формы реализации. *Российский юридический журнал*. 2012. № 4. С. 122-128.
63. Добош З. А. Конституційно-правовий статус судової влади в США: історико-правові аспекти. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2019. Вип. 21. С. 254-263.
64. Дробуш І. В. Соціальна функція місцевого самоврядування у сфері житлово-комунального господарства: шляхи ефективної реалізації. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 2. С. 13-18.
65. Дрозд О. Ю. Система адміністративного законодавства у сфері проходження державної служби. *Держава та регіони*. 2016. № 4. С. 63-68.
66. Дрозд О. Ю. Характеристика окремих етапів проходження державної

- служби, що регулюються нормами адміністративного права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 6. Т. 1. С. 70-73.
67. Друцун Т. Поняття органів публічної адміністрації як складової частини державного апарату. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 5. С. 21-24.
68. Дудченко О. С. Теоретична визначеність і змістовне наповнення поняття «механізм держави». *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. № 1. С. 10-12.
69. Дьячков Д. Принцип политической нейтральности прокуроров при осуществлении ими функций прокуратуры. *Leges si Viata*. 2018. № 3, ч. 2. С. 44-47.
70. Єрмолін В. До питання про співвідношення понять виконавчої влади і державного управління. *Право України*. 2002. № 9. С. 29-33.
71. Жаровська І. М. Правові підходи до встановлення місця публічної влади у концепті соціальної влади. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 64. С. 153-159.
72. Жаровська І. М. Авторитетний ресурс у механізмі державно-владних відносин. *Публічне право*. 2013. № 1. С. 289-295.
73. Жуган М. Принцип поділу влади: сучасні інтерпретації. *Право України*. 2011. № 2. С. 193-200.
74. Жук Н. А. Про конституційне реформування влади. *Вісник Академії правових наук України*. 2005. № 3 (42). С. 76-83.
75. Жук Н. А. Роль політичних партій у здійсненні принципу поділу влади. *Вісник Академії правових наук України*. 2004. № 2 (37). С. 46-54.
76. Жук Н. А. Система стримувань і противаг у державному апараті: витоки та основний зміст. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 4 (35). С. 52-62.
77. Завадяк О. П. Структура механізму адміністративно-правового забезпечення законності та дисципліни в органах виконавчої влади. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 1. Т. 1. С. 275-279.
78. Задихайло Д. В. До концепції правового забезпечення механізму економічної політики держави. *Теорія і практика правознавства*. 2014. Вип. 1. С. 1-11.
79. Запара С. Безпосередня участь народу у здійсненні правосуддя: імітація чи реальність? *Право України*. 2015. № 9. С. 114-119.
80. Звоздецька І. В. Джерела парламентських процедур. *Право і суспільство*. 2015. № 5 (2), ч. 1. С. 58-63.
81. Ігонін Р. Адміністративно-правові засади державної судової політики в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 2. С. 75-79.
82. Ігонін Р. В. Принципи судової влади. *Вісник Академії адвокатури України*. 2011. Число 1. С. 24-29.
83. Іншин М. І. Місце органів прокуратури у системі органів державної влади. *Вісник Академії адвокатури України*. 2007. Число 1. С. 130-134.

84. Іншин М. І. Окремі аспекти правового регулювання державної служби нормами Конституції України. *Публічне право*. 2013. № 1. С. 187-191.
85. Капустинський В. Взаємозв'язок понять «судова влада», «правосуддя» і «судочинство у контексті сучасного реформування». *Право України*. 2012. № 9. С. 363-368.
86. Карабін Т. О. Розподіл контрольних повноважень місцевих органів публічної адміністрації. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 3. С. 146-149.
87. Карпунцов В. В. Органи прокуратури в системі координат державної влади на сучасному етапі. *Судова апеляція*. 2019. № 2. С. 14-17.
88. Кіріка Д. В. Вплив місцевого самоврядування на демократичну трансформацію державної влади в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3. С. 32-36.
89. Кіцак Т. М. Моделі підготовки державних службовців у країнах Європи та Північної Америки: досвід для України. *Ефективність державного управління*. 2012. Вип. 30. С. 377-384.
90. Кічмаренко С. М. Адміністративно-правові аспекти місця і ролі судової влади в механізмі держави. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 1. Т. 2. С. 34-39.
91. Кобизаєв В. Є. Принципи виконання судових рішень в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 4. С. 133-137.
92. Кобрусєва Є. А. Адміністративний контроль і нагляд як адміністративно-правові гарантії прав громадян на мирні зібрання. *Право і суспільство*. 2015. № 1. С. 134-141.
93. Ковалєв Я. Електронне правительство – будуще уже сьогодні. *Leges viata*. 2018. № 5, ч. 2. С. 86-88.
94. Коваль В. Актуальні проблеми функціонування судової системи України. *Право України*. 2003. № 12. С. 20-25.
95. Ковальчук В. Органи конституційної юстиції в механізмі легітимації державної влади: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 1. С. 78-89.
96. Кондратенко В. М. Реалізація принципів гласності та відкритості на окремих стадіях адміністративного судочинства. *Право і суспільство*. 2015. № 2. С. 159-164.
97. Корнева О. В. Сучасні напрями розвитку інститутів місцевого самоврядування в державах Європейського Союзу. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 1. С. 27-31.
98. Косінов С. Види контролю в демократичній державі. *Вісник Національної академії наук України*. 2015. № 3. С. 40-47.
99. Косінов С. Демократичні засади та цінності в організації публічної влади. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3. С. 128-135.

100. Косінов С. Контроль над публічною владою: теоретико-правова характеристика. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 49-57.
101. Костенко Н. И. Место прокуратуры в государственном механизме. *Государство и право*. 1995. № 11. С. 12-21.
102. Котковський В. Р. Місцеві органи влади в системі органів державної влади України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2016. № 2. С. 92-97.
103. Кравчук В. М. Громадський контроль у сфері місцевого самоврядування: проблеми ефективності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 3. С. 16-20.
104. Кравчук В. М. Місце і функціональне призначення прокуратури в системі державної влади. *Актуальні проблеми держави і права*. 2010. Вип. 52. С. 359-364.
105. Крига А. А. Модель взаємодії законодавчої і виконавчої гілок влади в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 19. С. 130-132.
106. Крупчан О. Загальна характеристика змісту компетенції органів виконавчої влади. *Юридична Україна*. 2013. № 8. С. 45-49.
107. Крупчан О. Методологія досліджень діяльності органів виконавчої влади в науці адміністративного права. *Юридична Україна*. 2013. № 9. С. 22-27.
108. Крупчан О. Формування компетенції місцевих органів публічної влади шляхом делегування повноважень. *Юридична Україна*. 2013. № 7. С. 14-20.
109. Кубаенко А. Общественное доверие к органам Национальной полиции как ключевой фактор эффективности правоохранительной системы. *Leges si Viata*. 2018. № 3, ч. 2. С. 80-84.
110. Кулага Е. Органи внутрішніх справ України в системі поділу державної влади. *Право України*. 2004. № 9. С. 82-91.
111. Кулешов О. О. Питання вдосконалення законодавства щодо функцій органів місцевого самоврядування і місцевих державних адміністрацій у сфері регіональної політики. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 4.
112. Кунцевич М. Функції виконавчої влади. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 9. С. 140-146.
113. Кучеренко С. Ю. Модернізація системи надання державних послуг місцевих органів влади в Україні у контексті реформи децентралізації. *Економічний вісник університету*. 2018. Вип. 39. С. 94-101.
114. Ладиченко В. В., Ємельяненко К. О. Особливості правового регулювання місцевого самоврядування в умовах децентралізації. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2. Т. 1. С. 32-34.
115. Ладонько Л. С. Роль та функції місцевого самоврядування в системі публічної влади України. *Теорія та практика державного управління*.

2016. Вип. 4. С. 157-162.
116. Леванчук О. М. Принцип розподілу державної влади. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. № 4. С. 18-26.
117. Лекарь С. І. Місце адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки держави у системі державно-правового механізму. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 1. С. 15-20.
118. Литвинова Л. Проблемы формирования эффективных коммуникаций государственных служащих и общества в Украине: социально-психологический аспект. *Leges si Viata*. 2018. № 1, ч. 2. С. 72-75.
119. Лихачов С. В. Щодо функцій органів місцевого самоврядування в Україні. *Форум права*. 2010. № 2. С. 272-276.
120. Лобойко Л. Концепція судового права у контексті судового захисту прав і свобод. *Право України*. 2015. № 3. С. 60-70.
121. Логвиненко І. А. Особливості формування та діяльності місцевих органів влади Української Держави (травень-грудень 1918 р.). *Право і Безпека*. 2012. № 4. С. 18-21.
122. Лялюк О. Ю. Державний апарат як елемент механізму реалізації публічної влади. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2012. № 23. С. 81-92.
123. Лясковець О. В. Парламент – орган народного представництва в зарубіжних країнах. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 1. С. 13-17.
124. Малімон В. І. Співвідношення механізмів державного управління й механізмів державної підтримки. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 2. С. 127-133.
125. Мартинюк Р. Проблеми визначення конституційно-правового статусу Президента України в умовах змішаної форми правління. *Право України*. 2009. № 5. С. 44-50.
126. Марчук О. До питання про припинення повноважень члена Вищої ради юстиції. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 9. С. 117-123.
127. Мех Ю. В. Окремі аспекти співвідношення державного управління та публічної адміністрації в Україні: номінальні дефініції. *Право і суспільство*. 2015. № 5 (2), ч. 2. С. 134-137.
128. Мінченко Р. М. Проблеми взаємодії державної влади і громадянського суспільства. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. Вип. 29. С. 195-202.
129. Мінюков А. Система органів державної влади, що забезпечують конституційні права і свободи людини і громадянина: їх повноваження. *Право України*. 2002. № 4. С. 61-65.
130. Москальчук К. М. Основні принципи служби в органах місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 45. С. 246-251.
131. Муравченко В. Б. Понятійно-категоріальний апарат інститута муні-

- ципальної служби. *Право и экономика*. 2012. № 2. С. 64-67.
132. Назаров І. Джерела судового права. *Право України*. 2015. № 3. С. 53-59.
133. Назаров І. Завдання та повноваження вищого судового органу (на прикладі європейських країн). *Право України*. 2012. № 11-12. С. 73-81.
134. Наливайко О. І. Державний контроль у системі місцевого самоврядування в Україні: проблеми теорії та практики. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 2. С. 22-28.
135. Нарожний С. М. Формування механізмів взаємодії держави та бізнесу на засадах державно-приватного партнерства. *Державне будівництво*. 2013. № 2. С. 2-17.
136. Невмержицький Є. Політико-правовий аналіз механізмів протидії зловживанням у державному апараті. *Віче*. 2012. № 21. С. 12-15.
137. Нестеряк Ю. В. Доступ до публічної інформації як механізм відкритої інформаційної політики держави. *Аналітика і влада*. 2011. № 4. С. 90-97.
138. Ніколенко Л. М. Механізм вирішення конфліктів як засіб забезпечення ефективності діяльності місцевого самоврядування. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 4. С. 31-38.
139. Олексенко Т. М. Правовий статус громадян у сфері виконавчої влади: між конституційним та адміністративним правом. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 3. С. 37-44.
140. Олинович Д. А. Принцип демократизма как принцип формирования государственного аппарата. *Сибирский юридический вестник*. 2012. № 3. С. 23-26.
141. Олійник В. М. Громадський контроль за діяльністю органів судової влади: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 88-94.
142. Олійник В. М. Принципи взаємодії судової влади з інститутами громадянського суспільства в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 24. С. 9-12.
143. Оніщук М. Організація влади в Україні: шляхи конституційного удосконалення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 9. С. 70-79.
144. Онуфрієнко О. В. Структура функцій держави: інструментальний підхід. *Вісник Луганської академії внутрішніх справ*. 2002. № 4. С. 28-38.
145. Павленко Р. Парламент і уряд. Як оптимізувати механізм відносин. *Віче*. 2002. № 4. С. 7-14.
146. Падалко Г. В. Служба в органах місцевого самоврядування у зарубіжних країнах: європейські стандарти організації та функціонування. *Форум права*. 2013. № 1. С. 751-757.
147. Палагнюк Ю. В. Механізми формування державної євроінтеграційної політики України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 4. С. 141-146.
148. Паршак С. А. Механізм забезпечення прав учасників кримінального

- провадження у контексті правозахисної функції держави. *Європейські перспективи*. 2014. № 7. С. 157-162.
149. Патерило І. В. Інструменти діяльності публічної адміністрації через призму радянської юридичної доктрини. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 3. С. 142-148.
150. Пекарчук В. М. Становлення законодавчої влади в Україні: тенденції 90-х рр. ХХ ст. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право*. 2017. № 2. С. 62-72.
151. Петришина-Дюг Г. Деякі питання організаційно-правового механізму реалізації законодавчої функції Верховної Ради України. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 9. С. 91-97.
152. Петров О. С. Електронно-цифровий підпис як механізм електронної взаємодії держави з фізичними та юридичними особами. *Інформаційна безпека*. 2013. № 2. С. 117-122.
153. Пильгун Н. В., Хомченко О. В. Особливості механізму держави в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 24. С. 62-67.
154. Подкопаєв С. В. Проблеми формування сучасної концепції організації та діяльності прокуратури України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 2. С. 177-183.
155. Подорожна Т. С. Конституційно-правові проблеми удосконалення механізму державної влади: світовий досвід. *Публічне право*. 2013. № 1. С. 32-37.
156. Политанский В. Доктрина поняття електронного управління. *Leges viata*. 2018. № 1, ч. 2. С. 98-101.
157. Полякова Л. І. Парламентський контроль – як один із механізмів взаємодії законодавчої та виконавчої гілок влади в Україні (1991-2004 рр.). *Економіка та держава*. 2011. № 12. С. 114-116.
158. Полякова Л. Конституційний механізм взаємодії законодавчої і судової влади в Україні (1996-2004 рр.). *Південний архів. Серія: Історичні науки*. 2010. Вип. 31-32. С. 194-202.
159. Полякова Ю. О. Політико-правова еволюція місця й ролі органів забезпечення діяльності Президента України в механізмі держави. *Публічне право*. 2014. № 4. С. 256-262.
160. Поплавський В. Ю. Сучасні наукові підходи до класифікації державно-службових відносин. *Право і суспільство*. 2015. № 3 (2). С. 133-136.
161. Потіп М. М. Сучасні підходи до принципів розмежування компетенції органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 1. С. 47-54.
162. Предместніков О. Поняття та ознаки органів юстиції України як органів виконавчої влади. *Вісник Національної академії наук України*. 2015. № 3. С. 97-106.
163. Прилуцька М. О. Поняття «державна служба» в історико-правовому аспекті. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету*

- внутрішніх справ*. 2012. № 1. С. 149-155.
164. Прилуцький С. В. Вища рада правосуддя – самостійний орган судової влади України!? (актуальні питання новітнього конституційного формату). *Публічне право*. 2017. № 4. С. 9-18.
165. Прилуцький С. В. Судова влада в Україні: сучасні проблеми легальності. *Судова апеляція*. 2019. № 2. С. 56-77.
166. Прилуцький С. Судове право як концептуальна основа судової влади України. *Право України*. 2015. № 3. С. 26-41.
167. Примуш М. В. Функції та форми діяльності органів місцевого самоврядування в Україні. *Правничий часопис Донецького університету*. 2018. № 1-2. С. 133-144.
168. Присяжнюк А. Й. Центральні органи виконавчої влади як суб'єкти державного контролю. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 1. С. 333-343.
169. Прієшкіна О. Розподіл єдиної державної влади як принцип засад конституційного ладу України. *Юридичний вісник*. 2015. № 3. С. 162-168.
170. Пустовой В. С. Категорії централізації та децентралізації державної влади в державознавстві. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 49. С. 358-364.
171. Радченко О. І. Особливості застосування принципу розподілу державної влади у змішаних республіках. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 1. С. 202-209.
172. Репецька А. Взаємодія інститутів законодавчої та виконавчої влади в сучасній Україні. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2017. Т. 35-36. С. 351-356.
173. Ринажевський Б. Взаємодія військової служби правопорядку в Збройних силах України з органами державної влади, місцевого самоврядування і громадськістю. *Вісник Академії управління МВС*. 2010. № 4 (16). С. 149-154.
174. Різак М. В. Діяльність уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо захисту персональних даних. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 6. Т. 1. С. 45-49.
175. Рунова Н. О. Державна служба як різновид публічної державної служби в Україні: проблеми інституалізації. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 241-246.
176. Сажнев І. В. Суб'єкти реалізації правоохоронної функції сучасної держави: теоретико-правовий аналіз. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2002. № 1. С. 36-46.
177. Салієнко О. О. Визначення поняття «механізм взаємодії органів законодавчої та виконавчої влади в Україні». *Теорія та практика державного управління*. 2012. Вип. 4. С. 200-207.
178. Салієнко О. О. Процес оцінювання ефективності механізму взаємодії органів законодавчої та виконавчої влади в Україні. *Право та державне*

- управління. 2013. № 1. С. 181-185.
179. Салієнко О. О. Форми взаємодії законодавчої та виконавчої влад в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2014. № 1. С. 214-223.
180. Сахно В. О. Структура місцевих державних адміністрацій як органів державної виконавчої влади України. *Форум права*. 2013. № 3. С. 535-540.
181. Селіванов А. Законодавча влада і конституційне правосуддя в Україні. *Право України*. 2009. № 5. С. 23-29.
182. Селіванов А. Судове право як самостійна галузь системи сучасного українського права. *Право України*. 2015. № 3. С. 9-17.
183. Сергеева Г. И. Законодательные аспекты повышения эффективности государственной службы. *Государственная служба*. 2011. № 1. С. 10-13.
184. Сергєєв К. О. Законодавча діяльність як спосіб реалізації влади. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019. № 1. С. 22-28.
185. Сидорчук Л. А. Правові аспекти становлення інституту місцевого самоврядування в країнах Європейського Союзу та Україні. *Правові системи*. 2016. № 3/4. С. 11-22.
186. Сисоєва В. Г. Сценарії взаємодії місцевого самоврядування та органів державної влади. *Ефективність державного управління*. 2013. Вип. 35. С. 236-247.
187. Сітнікова Н. С. Методи та механізми правового регулювання як специфічний спосіб владного впливу держави на розвиток олімпійського руху України. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2013. № 3. С. 83-90.
188. Скрипнюк В. Праволюдінна парадигма в діяльності органів виконавчої влади сучасної України. *Юридична Україна*. 2014. № 2. С. 13-19.
189. Скрипнюк О. В. Двопалатний парламент як конституційна модель структурної організації вищого законодавчого органу влади. *Юрист України*. 2011. № 2. С. 19-25.
190. Скрипнюк О. В. Державна влада в Україні: питання вдосконалення її організації та розвитку на сучасному етапі. *Судова апеляція*. 2019. № 2. С. 8-11.
191. Скрипнюк О. Особливості здійснення місцевого самоврядування та виконавчої влади в місті Києві: питання теорії і практики. *Юридична Україна*. 2012. № 12. С. 14-21.
192. Слободяник Т. М. Реформування законодавства щодо забезпечення відповідальності органів місцевого самоврядування. *Право і суспільство*. 2015. № 1. С. 45-50.
193. Слюсар І. В. Історія виникнення та перспективи розвитку судової влади України. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Право. 2019. Вип. 7. С. 123-127.

194. Смокович М. Вищий адміністративний суд України як суд першої інстанції: проблеми та перспективи. *Юридична Україна*. 2013. № 5. С. 25-31.
195. Смокович М. Судова влада: місце в суспільстві та судовий контроль. *Юридична Україна*. 2012. № 10. С. 99-108.
196. Солодка О. М. Окремі аспекти юридичного механізму захисту прав людини при забезпеченні інформаційної безпеки держави. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2013. № 2. С. 43-46.
197. Стародубцева И. А. Особенности конституционной системы «сдержек и противовесов» в России и Франции: от теории к развитию в законодательстве. *Конституционное и муниципальное право*. 2011. № 3. С. 30-34.
198. Старушенко О. А. Удосконалення взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні на основі використання досвіду Франції. *Право та державне управління*. 2016. № 2. С. 69-72.
199. Супрун В. Зарубіжний досвід організації взаємодії органів законодавчої і виконавчої влади. *Наукові записки [Кіровоградського державного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Право. 2017. Вип. 2. С. 121-125.
200. Тарасюк Г. В. Міліція України як один із провідних органів державної влади в конституційно-правовому механізмі забезпечення екологічної безпеки. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 334-340.
201. Тароєва В. В. Сучасна держава та принципи єдності і поділу влади. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. Вип. 29. С. 228-232.
202. Татаренко В. Б. Співвідношення понять «державне управління» та «судова влада» в механізмі здійснення державної влади в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 1. С. 92-95.
203. Татенов М. Механизмы взаимодействия высших органов государственной власти в некоторых странах мира. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 9. С. 97-106.
204. Татьков В. Конституційне та законодавче підґрунтя для застосування принципу спеціалізації як критерію у розмежуванні судових юрисдикцій. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1 (72). С. 198-211.
205. Темченко В. Функції держави із забезпечення прав людини у ринковій економіці. *Право України*. 2003. № 5. С. 47-51.
206. Тертишник В. М. Законодавча влада України: концептуальні проблеми вдосконалення. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 11. С. 48-52.
207. Тертишник В. М. Законодавча влада: концептуальні проблеми гармонізації. *Право і суспільство*. 2011. № 5. С. 7-10.
208. Тіщенко С. О. Організаційно-функціональна характеристика сучасного механізму української держави. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 90-96.
209. Ткаленко О. М. Форми й методи діяльності органів виконавчої влади

- щодо запобігання насильству в сім'ї щодо дітей. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 2. С. 137-142.
210. Толкованов В. В. Підвищення професійної компетентності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування. *Університетські наукові записки*. 2012. № 2. С. 23-29.
211. Толкованов В. В. Підготовка професійних кадрів для роботи в органах державної влади та органах місцевого самоврядування: сучасний стан та підходи до модернізації. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 1. С. 435-444.
212. Тупицький О. Конституційний і Верховний суди України та співвідношення їхніх правових позицій в аспекті здійснення інтерпретаційних функцій. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 2-3. С. 194-202.
213. Тупицький О. Повноваження Конституційного Суду України та ефективність національних засобів індивідуального доступу до конституційного правосуддя. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 6. С. 208-210.
214. Туркіна І. Є. Конституційні засади судової влади в Україні: теоретичний аналіз. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Державне управління*. 2011. № 2. С. 41-46.
215. Фатхутдінова О. В. Вплив правової освіти на функціонування держави і державного апарату. *Гілея*. 2013. № 77. С. 260-263.
216. Федина Д. І. Судова влада як конституційно-правова категорія. *Право і суспільство*. 2015. № 5 (2), ч. 3. С. 39-45.
217. Фолес А. М. Механізм сучасної правової держави: доктринальні аспекти. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 3. С. 37-43.
218. Фолес А. М. Особливості співвідношення категорій контролю і нагляду в механізмі сучасної української держав. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2013. Вип. 5. С. 255-261.
219. Форостянка Д. В. Фіскальні органи як органи державної влади: теоретико-правова характеристика. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2017. Вип. 24. С. 229-232.
220. Француз-Яковець Т. А. Окремі аспекти взаємодії законодавчої і виконавчої гілок влади: досвід Французької Республіки. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2017. Вип. 27. С. 52-58.
221. Фрицький Ю. О. Особливості функціонування судової влади як окремої гілки державної влади в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. Вип. 29. С. 271-278.
222. Хоменко В. О. Принципи процедури прийняття адміністративних актів органами місцевого самоврядування. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 2. С. 126-130.
223. Целуйко М. Ф. Компетентно-правова культура працівників законодавчої

- влади України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2015. Вип. 35 (2.1). С. 70-74.
224. Чапля О. В. Організаційно-правова форма місцевого самоврядування. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2016. № 1. С. 82-85.
225. Чемодурова Н. О. Система гарантій незалежності суддів адміністративних судів. *Науковий вісник публічного та приватного права.* 2016. № 3. С. 199-203.
226. Чернушенко О. В. Судова влада як соціальний інститут. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ.* 2013. № 3. С. 112-116.
227. Чмелюк В. В. Роль місцевих державних адміністрацій та місцевих рад в системі органів виконавчої влади України. *Бюлетень Міністерства юстиції України.* 2012. № 10. С. 142-148.
228. Чобану М. Роль інституту президента в організації державної влади: світовий досвід і Україна. *Державне управління та місцеве самоврядування.* 2013. Вип. 1. С. 71-79.
229. Чорнолуцький Р. В. Нормотворчість органів місцевого самоврядування: теологічні доміканти, що базуються на екзистенційних інтересах територіальної громади. *Науковий вісник публічного та приватного права.* 2016. № 5. С. 46-52.
230. Шаповал В. Виконавча влада в Україні в контексті форми державного правління (досвід до прийняття Конституції України 1996 р.). *Право України.* 2016. № 3. С. 200-212.
231. Шаповал В. Виконавча влада в Україні у контексті форми державного правління. *Право України.* 2016. № 4. С. 72-88.
232. Шаповал В. Феномен державного органу (органу держави) або органу державної влади: теоретико-правовий і конституційний аспекти. *Право України.* 2003. № 8. С. 25-30.
233. Шатіло В. А. Доктринальні підходи щодо визначення поняття механізму державної влади. *Вісник Академії адвокатури України.* 2017. Т. 14, № 1. С. 18-25.
234. Шатіло В. А. Загальнонаукові підходи до визначення принципів права та їх вплив на розвиток конституційного механізму державної влади. *Публічне право.* 2019. № 2. С. 9-14.
235. Шатіло В. А. Поняття та ознаки конституційного механізму державної влади. *Публічне право.* 2019. № 1. С. 9-17.
236. Шатіло В. А. Співвідношення функцій державного апарату та механізму державної влади. *Вісник Академії адвокатури України.* 2013. № 2 (27). С. 5-11.
237. Шатіло В. А. Уряд та центральні органи виконавчої влади у структурі конституційного механізму державної влади. *Юридична наука.* 2011. № 6. С. 17-23.
238. Шатіло В. Проблеми співвідношення конституційного механізму державної влади та механізму реалізації її функцій. *Право України.* 2012. № 1-

2. С. 336-344.
239. Шатіло В. Співвідношення політичної й адміністративної компоненти у функціонуванні державної влади. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 271-278.
240. Шевченко А. А. Теоретичні аспекти правової форми діяльності держави. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2003. № 3. С. 50-58.
241. Шихненко Д. Институционализация инновационного лидерства на пути к демократизации государственного управления в Украине. *Leges in Vita*. 2018. № 4, ч. 2. С. 178-181.
242. Шумляева І. Д. Розвиток взаємовідносин органів публічної влади та громадян на місцевому рівні в умовах формування правової держави. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2019. Вип. 2. С. 157-165.
243. Щегорцова В. М. Управління мотивацією праці державних службовців в органах виконавчої влади України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2011. № 2. С. 356-363.
244. Юревич І. Судове право як гарантія єдності судової влади. *Право України*. 2015. № 5. С. 194-201.
245. Ющик О. Загальні теоретико-методологічні питання ефективного державного управління. *Право України*. 2015. № 6. С. 17-27.

ТЕМА 5. ТЕОРІЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

Поняття та ознаки функцій держави. Співвідношення понять «функції держави», «функції державних органів», «функції державного управління» та «завдання держави». Критерії класифікації та види функцій держави. Об'єктні функції сучасної держави: внутрішні функції – політична, економічна, соціальна, екологічна, культурна; зовнішні функції – оборонна, зовнішньополітична, зовнішньоекономічна, екологічна, зовнішньокультурна (гуманітарна). Технологічні (владні, процесуальні, організаційні) функції держави: законодавча (правотворча), виконавча, судова, контрольна.

Форми реалізації функцій держави: правові форми – правотворча, правозастосовна, (правовиконавча, правоохоронна, договірна); організаційні (фактичні) форми: організаційно-регламентуюча, організаційно-економічна (організаційно-господарська), організаційно-ідеологічна. Методи реалізації функцій держави: загальні (загальнофункціональні) методи – примус, переконання, стимулювання; спеціальні – методи, необхідні для здійснення конкретно визначеної функції держави.

Механізм реалізації функцій держави: поняття та ознаки. Елементи механізму реалізації функцій держави та їх характеристика.

Ключові поняття:

функції, функції держави, класифікація функцій держави, внутрішні функції держави, зовнішні функції держави, економічна функція держави, соціальна функція держави, політична функція держави, екологічна функція держави, культурна функція держави, інформаційна функція держави, правоохоронна функція держави, правозахисна функція держави, функція співробітництва та інтеграції з сучасними державами, функція забезпечення миру та підтримка світового правопорядку, функція оборони, правова форма здійснення функцій держави, ознаки правових форм здійснення функцій держави, нормотворча форма здійснення функцій держави, правозастосовна форма здійснення функцій держави, правоохоронна форма здійснення функцій держави, контрольна форма здійснення функцій держави, інтерпретаційно-правова форма здійснення функцій держави, методи реалізації функцій держави, засобами державного впливу, заохочення, примус, переконання, механізм реалізації функцій держави, ознаки механізму реалізації функцій держави, елементи механізму реалізації функцій держави.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості*

Верховної Ради України. 2019. № 38. Ст. 160.).

- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. *Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст. 429.*
- ❖ Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради УРСР від 24 серпня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст. 502.*

Дисертації, автореферати:

1. Андрусyak В. Г. Правозахисна функція сучасної держави (на прикладі інституту прокуратури): загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 20 с.
2. Бабайцева И. К. Экономические функции государства и механизм их реализации в условиях рыночной экономики: дис. ... д-ра экон. наук. Саратов, 2006. 436 с.
3. Бамбізов Є. Є. Інформаційна функція Державної фіскальної служби України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2017. 17 с.
4. Бермічева О. В. Соціальна функція держави в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2002. 48 с.
5. Беспалова М. А. Становление правозащитной функции Российского государства в условиях современного строительства: дис. ... канд. юрид. наук. Белгород, 2011. 184 с.
6. Білокур Є. І. Функції державного управління: поняття, особливості, правове регулювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 23 с.
7. Бульба В. Г. Соціальні функції держави в умовах глобалізаційних трендів сучасності: державно-управлінський аспект: дис. ... д-ра наук з держ. упр. Харків, 2012. 401 с.
8. Бурдавицын С. В. Развитие социальной ответственности как функции государства в транзитивной экономике: дис. ... д-ра экон. наук. Саратов, 2001. 351 с.
9. Буховец А. Н. Идеологическая функция государства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2002. 18 с.
10. Бухтерева М. А. Формы реализации функций государства: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2002. 202 с.
11. Варич О. Г. Економічні функції сучасної держави: природа, зміст, тенденції розвитку в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006. 22 с.
12. Вашкович В. В. Адміністративно-правове забезпечення волонтерства як складова соціальної функції держави: дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2019. 220 с.
13. Веклич В. О. Функція держави щодо забезпечення й захисту прав та свобод людини і громадянина: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 16 с.

14. Вишковська В. І. Правозахисна функція держави: сутність та механізм здійснення в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
15. Волинець В. В. Система функцій сучасної держави: теоретико-правові аспекти: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2013. 36 с.
16. Гвасалія Д. С. Бюджетне забезпечення соціальної функції держави: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Донецьк, 2014. 19 с.
17. Головченко М. Ф. Культурна функція сучасної держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 19 с.
18. Гоменюк З. П. Концепція правової держави Б. Кістяківського: філософсько-правові виміри: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2018. 19 с.
19. Гордон М. В. Цільова функція економічної політики держави: питання теорії: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Донецьк, 2007. 16 с.
20. Горінецький Й. І. Правоохоронна функція держав Центральної Європи: теоретичні і практичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 20 с.
21. Гусарев С. Д. Становлення та розвиток внутрішніх функцій сучасної держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 24 с.
22. Дергунова Н. В. Социальная функция государства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2001. 19 с.
23. Джураєва О. О. Функції сучасної держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2006. 20 с.
24. Дзевелюк М. В. Традиції та новації в розвитку функцій сучасної держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 20 с.
25. Євенко Д. В. Конституційно-правове забезпечення оборонної функції України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Маріуполь, 2014. 20 с.
26. Завальнюк В. В. Функції сучасної держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2006. 15с.
27. Кадомцева А. Е. Развитие экологической функции Российского государства и правовые формы ее существования: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 1999. 174 с.
28. Калашников И. Б. Экономические функции государства в инвестиционной системе России: дис. ... д-ра экон. наук. Саратов, 2005. 368 с.
29. Калентьева Т. А. Правовые формы реализации экономической функции Российского государства в условиях перехода к рыночным отношениям: дис. ... канд. юрид. наук. Самара, 2000. 235 с.
30. Капаев А. А. Банковская система как объект экономической функции правового государства: теоретико-правовой аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2006. 188 с.
31. Кивлюк В. С. Формування політики і стратегії функціонування систем основних видів забезпечення оборонного комплексу України: дис. ... канд. екон. наук. Київ, 1999. 185 с.

32. Клименко А. И. Взаимосвязь правового и политического сознания в осуществлении идеологической функции государства: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 200 с.
33. Климентьев О. П. Інформаційна функція Української держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 21 с.
34. Ковч В. В. Еволюція економічних функцій держави в умовах формування інноваційної економіки: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2012. 18 с.
35. Козьмініх А. В. Роль інституту адвокатури в реалізації правозахисної функції громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2008. 17 с.
36. Коломоець О. В. Митна функція сучасної української держави: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2014. 20 с.
37. Котля Д. Х. Административно-правовое регулирование контрольной функции государства: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2010. 171 с.
38. Кравченко В. В. Контрольно-наглядові функції вищих органів державної влади України: конституційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2014. 20 с.
39. Краковська А. Є. Еволюція соціальної функції сучасної держави: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 20 с.
40. Кудря В. С. Функции правового государства, находящегося в становлении: на примере Российской Федерации: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 190 с.
41. Кузенко У. І. Політична функція держави та її реалізація в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018. 20 с.
42. Лапшина О. С. Охранительная функция права в системе функций права и государства: дис. ... канд. юрид. наук. Тольяти, 2011. 180 с.
43. Лісений Є. В. Трансформація економічних функцій держави в умовах глобалізації: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Харків, 2012. 16 с.
44. Лоцихін О. М. Теоретико-правові характеристики економічної функції сучасної держави: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2010. 453 с.
45. Магута Р. М. Активізація контрольної функції держави в умовах фінансової нестабільності: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2015. 19 с.
46. Межевська Л. В. Правове регулювання відсторонення від роботи осіб, які виконують функції держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2017. 17 с.
47. Мельниченко В. Л. Податкова функція сучасної держави: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2012. 228 с.
48. Мельничук С. М. Правові форми реалізації функцій сучасної держави Україна: дис. ... д-ра філос. наук. Київ, 2019. 478 с.
49. Михайлов А. О. Оптимізація причинно-наслідкового зв'язку функцій

- держави та механізмів державного управління в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2015. 20 с.
50. Наркізов М. М. Інституційне забезпечення реалізації економічних функцій держави: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Харків, 2015. 17 с.
 51. Нестеренко Н. М. Адміністративно-правові засади реалізації екологічної функції держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 20 с.
 52. Нефедов С. И. Экономическая функция государства в современных условиях и роль органов внутренних дел в ее осуществлении: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1996. 18 с.
 53. Нормантас А. А. Общепародное государство: становление, сущность и функции: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1982. 20 с.
 54. Онопенко П. В. Правоохоронні функції Української держави: зміст і реалізація: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 20 с.
 55. Падалко Г. В. Функції держави у сфері місцевого самоврядування в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 20 с.
 56. Панов В. М. Адміністративно-правове забезпечення реалізації органами прокуратури України правозахисної функції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 19 с.
 57. Парубчак І. О. Реалізація соціалізаційної функції держави як чинник демократичного державотворення в Україні: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. Київ, 2014. 40 с.
 58. Пожарский Д. В. Контрольно-надзорная функция современного государства: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2004. 222 с.
 59. Радж П. Экономические функции социалистического государства (на примере ПНР): дис. ... канд. екон. наук. Ростов-на-Дону, 1984. 218 с.
 60. Рогатюк О. В. Трансформація економічної функції держави в ринковій економіці: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Запоріжжя, 2016. 20 с.
 61. Савка В. В. Видатки державного бюджету в системі фінансового забезпечення функцій держави: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Львів, 2015. 20 с.
 62. Сало В. І. Внутрішні функції держави в умовах членства в Європейському Союзі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2008. 22 с.
 63. Самань В. В. Організаційно-правові засади забезпечення фіскальної функції держави органами публічної адміністрації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
 64. Сизов В. Е. Экологическая функция государства и механизм ее реализации: теоретико-правовой аспект: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2005. 367 с.
 65. Стеценко С.Г. Трансформація держави під впливом глобалізації: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 199 с.
 66. Тропіна В. Б. Фіскальне забезпечення реалізації соціальної функції держави в Україні: автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Київ, 2009. 36 с.
 67. Харлова С. Г. Трансформація соціальної функції держави в сов-

- ременном российском обществе: дис. ... канд. филос. наук. Москва, 2010. 163 с.
68. Цивалидзе Д. Ю. Развитие экономических функций социалистического государства в современных условиях: автореф. дис. ... д-ра экон. наук. Москва, 1971. 14 с.
69. Шай Р. Я. Правоохоронна функція правової держави: теоретико-практичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2012. 18 с.
70. Щедрова Г. П. Громадянське суспільство і соціальна, демократична, правова держава: становлення, функції, тенденції розвитку в сучасній Україні: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 1996. 35 с.
71. Яковюк І.В. Внутрішні функції держави в умовах членства в Європейському Союзі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2008. 22 с.

Монографії:

1. Білозьоров Є. В., Вишковська В. І. Правозахисна функція держави: сутність та механізм здійснення в Україні: моногр. Київ: Кандиба Т. П., 2015. 167 с.
2. Булкат М. С. Теоретико-правові питання зовнішніх функцій сучасної держави: моногр. Київ: Логос, 2014. 179 с.
3. Волинець В. В. Функції сучасної держави: теоретико-правові проблеми: моногр. Київ: Логос, 2012. 509 с.
4. Грицай Т. Захист суспільної моралі як функція сучасної держави: теоретико-правові аспекти: моногр. Київ: Правова Єдність, 2016. 215 с.
5. Загуменна Ю. О. Органи внутрішніх справ як суб'єкти реалізації правоохоронної функції держави: моногр. Харків. 2012. 251 с.
6. Кіктенко О. В. Контрольна функція державного регулювання фондового ринку України: моногр. Запоріжжя: КПУ, 2013. 307 с.
7. Костицький В. В. Захист суспільної моралі як функція сучасної держави: моногр. Київ; Дрогобич: Коло, 2013. 171 с.
8. Лоцихін О. М. Економічна функція сучасної держави. Теоретико-правові аспекти: моногр. Київ: Юридична думка, 2008. 368 с.
9. Лоцихін О. М. Функції сучасної держави: нарис юридичної теорії: моногр. Київ: Логос, 2013. 228 с.
10. Мотиль І. І. Основні внутрішні функції Української держави: моногр. Київ: Аванпост-прим, 2008. 184 с.
11. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: моногр. Харків: Право, 2009. 600 с.
12. Наливайко Л. Р., Беляєва М. В. Політична функція Української держави: теоретико-правові та конституційно-правові засади: моногр. Київ: Хай-Тек Прес, 2013. 316 с.
13. Оніщенко Н. М. Правова система і держава в Україні: моногр. Київ: Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. 132 с.
14. Онопенко П. В. Правоохоронні функції держави України: моногр. Київ:

- Варта, 2003. 128 с.
15. Пікуля Т. О. Правоохоронні органи України в механізмі держави: моногр. Тернопіль: Астон, 2005. 199 с.
 16. Савюк М. Ф., Галуцько В. В., Фрицький Ю. О. Адміністративно-правові засади інформаційного суспільства: моногр. Херсон: Інститут публічного права, 2016. 176 с.
 17. Федоров В. А. Боргова функція сучасної держави: моногр. Одеса: Гельветика, 2017. 176 с.
 18. Шатіло В. А. Теоретичні проблеми конституційного механізму державної влади: співвідношення організаційних структур та функцій (вітчизняний і світовий досвід): моногр. Київ: Юридична думка, 2017. 363 с.

Наукові статті:

1. Kolodkina A., Lazarenko V., Ponomarev O. State financial control: problems and solutions. *Sciences of Europe*. 2016. № 9, ч. 3. С. 25-28.
2. Nalyvaiko L. R., Oreshkova A. F. Mass Media as Actors of Public Control over the Activities of Judicial Authorities. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 47. С. 16-24.
3. Адубецька Н. В. Сутність та основні поняття причинно-наслідкового взаємозв'язку функцій держави та механізмів державного управління. *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. Вип. 2. С. 39-43.
4. Аносов А. В. Электронное правосудие как инструмент развития информационной функции государства. *Общество и право*. 2013. № 1. С. 239-241.
5. Аракелян М. Нова парадигма правозахисної функції сучасної демократичної держави. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 252-258.
6. Арістова І. В. Соціальна функція держави як визначальна категорія права соціального забезпечення України. *Форум права*. 2006. № 2. С. 18-21.
7. Асірян С. Універсальний періодичний огляд, як основний механізм Ради ООН з прав людини. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 46-51.
8. Баганець О. В. Принципи адміністративно-правового регулювання координаційної ролі як функції держави. *Соціальне право*. 2018. № 2. С. 117-122.
9. Байрамов Ф. Д. К вопросу о понятии «функции государства». *История государства и права*. 2003. № 5. С. 8-11.
10. Басс Д. Я. Про функції сучасної держави. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 1. С. 5-8.
11. Батраченко О. В. Форми правоохоронної діяльності Національної поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку в державі. *Форум права*. 2016. № 2. С. 5-10.
12. Безпалова О. І. Законодавче забезпечення реалізації правоохоронної фу-

- нкції держави. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 22-32.
13. Беспалова О. І. Особливості взаємодії суб'єктів реалізації правоохоронної функції держави. *Право і Безпека*. 2014. № 1. С. 21-28.
 14. Беспалова О. І. Особливості реалізації правоохоронної функції держави інституціями громадянського суспільства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 20. С. 4-7.
 15. Беспалова О. І. Пріоритетні напрямки діяльності органів прокуратури України як суб'єктів реалізації правоохоронної функції держави. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 1. С. 81-88.
 16. Беспалова О. І. Роль відомчої нормотворчості в адміністративно-правовому забезпеченні реалізації правоохоронної функції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 6-1 (1). С. 133-137.
 17. Беляєва М. В. Конституційні конфлікти й їх вплив на реалізацію політичної функції Української держави. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 6. С. 3-5.
 18. Беляєва М. В. Системно-структурні зв'язки політичної системи суспільства та політичної функції держави. *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права*. 2006. № 1 (17). С. 12-15.
 19. Береза В. Правове регулювання співробітництва України з Європейським Союзом в сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 27-32.
 20. Беріша Ф. Взаємозв'язок між суспільством, державою та правом. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 172-184.
 21. Белов Д., Жежихова М. Роль і місце інституту адвокатури в механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 5, ч. 1. С. 19-25.
 22. Бондаренко А. І. Європейський суд з прав людини в механізмі правозахисної функції держави. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 6 (1). С. 11-14.
 23. Бондаренко А. Форми реалізації правозахисної функції сучасної держави: до постановки проблеми. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 282-288.
 24. Борденюк В. Концептуальні основи співвідношення функцій місцевого самоврядування та його органів з функціями держави. *Право України*. 2003. № 11. С. 17-23.
 25. Ботвінов Р. Г. Особливості реалізації правоохоронної функції держави в сучасному українському суспільстві. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 4. С. 156-163.
 26. Булкат М. С. Загальна характеристика форм та методів реалізацій функцій держави. *Науковий вісник Дніпропетровського державного універ-*

- ситету внутрішніх справ.* 2011. Вип. № 4. С. 107-113.
27. Булкат М. С. Сучасні підходи до класифікації зовнішніх функцій України. *Часопис Київського університету права.* 2012. № 1. С. 60-65.
 28. Булкат М. С. Функції держави у взаємодії з категоріальним апаратом теорії держави. *Право і Безпека.* 2011. Вип. № 2 (39). С. 70-73.
 29. Бульба В. Г. Генезис трансформації соціальних функцій держави в європейській державній думці. *Державне будівництво.* 2010. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVu_2010_1_48
 30. Бульба В. Г. Історико-компаративний аналіз трансформації соціальних функцій держави в Німеччині кінця ХХ ст. *Теорія та практика державного управління.* 2011. Вип. 2. С. 381-388.
 31. Бульба В. Г. Наукові підходи до розуміння функцій держави у світовій політико-філософській спадщині ХVІІІ – ХХ ст. *Теорія та практика державного управління.* 2010. Вип. 3. С. 207-214.
 32. Бульба В. Г. Сутність і зміст функцій сучасних демократичних держав. *Теорія та практика державного управління.* 2010. Вип. 4. С. 16-24.
 33. Бульба В. Г. Сучасний стан і проблеми реалізації соціальних функцій держави. *Теорія та практика державного управління.* 2012. Вип. 1. С. 254-262.
 34. Бульба В. Г. Сучасні наукові підходи до визначення сутності функцій держави. *Актуальні проблеми державного управління.* 2011. № 1. С. 38-46.
 35. Бухтатий О. Є. Проблематика постановка інформаційної функції держави у працях давньогрецьких філософів. *Публічне управління: теорія та практика.* 2013. Вип. 3 С. 88-96.
 36. Вакулич В. М. Державна інформаційна політика як механізм реалізації інформаційної функції сучасної держави. *Публічне управління: теорія та практика.* 2014. Вип. 1. С. 97-107.
 37. Варич О. Г. Шляхи та перспективи розвитку економічної функції сучасної Української держави. *Правова держава.* 2004. Вип. 15. С. 423-431.
 38. Веклич В. О. Концептуальне бачення забезпечення й захисту прав і свобод людини і громадянина як головної функції сучасної держави в контексті юридико-лібертарного праворозуміння. *Форум права.* 2012. № 3. С. 94-100.
 39. Веклич В. Форми й методи реалізації функції держави щодо забезпечення, захисту прав та свобод людини і громадянина. *Віче.* 2011. № 4. С. 10-13.
 40. Венцель В. Т. Соціальна функція держави в умовах глобалізації та трансформації економіки. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління.* 2018. Т. 29 (68). № 5. С. 7-12.
 41. Виговська Н. Г. Контрольні функції держави в умовах глобалізації еко-

- номіки. *Наукові праці НДФІ*. 2008. Вип. 3. С. 100-107.
42. Вишковська В. І. Основні завдання держави щодо реалізації правозахисної функції. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2018. Вип. 16. С. 58-63.
43. Волинець В. В. Аналіз функцій держави та специфіка їх співвідношення в державно-правовій теорії Т. Гоббса. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 8. С. 95-102.
44. Волинець В. В. Функції держави і правове забезпечення її взаємодії з громадянським суспільством. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 59. С. 16-23.
45. Волинець В. Вчення Л. Дюгі про функції держави та реалізацію права. *Право України*. 2012. № 9. С. 392-400.
46. Волинець В. Забезпечення міжнародної інтеграції та співпраці як функція сучасної української держави: правові аспекти. *Юридична Україна*. 2013. № 2. С. 8-14.
47. Волинець В. Зв'язок системи функцій держави та її ідеї у державно-правовій теорії І. Ільїна. *Юридична Україна*. 2012. № 5. С. 16-22.
48. Волинець В. Охорона прав і свобод людини і громадянина як функція сучасної демократичної держави. *Юридична Україна*. 2013. № 4. С. 9-15.
49. Волинець В. Податково-фінансова функція української держави і проблеми його правового забезпечення. *Юридична Україна*. 2012. № 6. С. 4-10.
50. Волинець В. Поняття функцій держави у правовій теорії Г. Єллінека: теоретико-методологічні аспекти. *Право України*. 2012. № 7. С. 118-126.
51. Волинець В. Правова теорія «функцій державного владарювання» М. Коркунова в контексті дослідження публічної влади. *Юридична Україна*. 2012. № 3. С. 9-15.
52. Волинець В. Правові аспекти реалізації оборонної функції сучасної держави. *Юридична Україна*. 2013. № 5. С. 4-10.
53. Волинець В. Правові основи забезпечення політичної функції сучасної демократичної держави. *Юридична Україна*. 2012. № 8. С. 4-12.
54. Волинець В. Проблеми визначення функцій держави в консервативно-правовій теорії (П. Казанський, Л. Тихомиров). *Юридична Україна*. 2012. № 4. С. 4-10.
55. Волинець В. Проблеми правового забезпечення інформаційної функції держави у сучасній Україні. *Юридична Україна*. 2012. № 10. С. 4-10.
56. Волинець В. Роль правоохоронної функції у державотворчому і правотворчому процесах в Україні. *Юридична Україна*. 2012. № 7. С. 4-10.
57. Волинець В. Соціальна функція держави і соціальна політика: правові проблеми реалізації. *Юридична Україна*. 2012. № 9. С. 15-23.
58. Волинець В. Становлення вчення про функції і призначення держави в

- політико правовій теорії Дж. Локка. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 5. С. 97-104.
59. Волинець В. Функції держави і проблеми організації публічної влади у правовій державі. *Юридична Україна*. 2012. № 6. С. 4-10.
60. Волинець В. Функція гарантування національної безпеки в контексті державно-правового розвитку сучасної України. *Юридична Україна*. 2013. № 1. С. 9-16.
61. Вольська О. М. Інструмент виконання соціальної функції держави. *Економіка будівництва і міського господарства*. 2012. Т. 8. № 4. С. 323-330.
62. Гбур З. В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 2. С. 16-24.
63. Гвасалія Д. С. Соціальна функція держави та її складові. *Економіка і регіон*. 2011. № 2. С. 42-46.
64. Геєць І. В. Соціальна сутність та соціальна функція держави: порівняльно-правовий аспект. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 68. С. 73-79.
65. Головченко М. Ф. Культура як об'єкт культурної функції сучасної держави. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 6-1 (1). С. 16-19.
66. Головченко М. Ф. Культурна функція як невід'ємна складова образу сучасної держави. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 11. С. 8-20.
67. Головченко М. Ф. Основні способи здійснення культурної функції держави в зарубіжних країнах. *Митна справа*. 2013. № 5 (2.1). С. 15-20.
68. Горбач Д. О. Національна гвардія України як суб'єкт реалізації правоохоронної функції держави: теоретичний аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 1 (2). С. 181-185.
69. Данич О. Ф. До питання про роль правової системи у забезпеченні соціальної функції держави: глобалізаційний вимір. *Альманах права*. 2019. Вип. 10. С. 121-127.
70. Данич О. Ф. Форми та методи здійснення соціальної функції держави: загальнотеоретичний аспект. *Альманах права*. 2016. Вип. 7. С. 134-140.
71. Дембіцька С. Л. Профілактика правопорушень як спосіб встановлення та зміцнення правопорядку в суспільстві. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1. Т. 2. С. 107-110.
72. Деєва Н. М. Особливості реалізації соціальної функції держави. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2016. № 4. С. 39-49.
73. Джураєва О. О. Загальнотеоретичний аспект інноваційної функції сучасної держави. *Правова держава*. 2017. № 26. С. 5-9.

74. Джураєва О. О. Класифікація функцій сучасної держави. *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. Вип. 25. С. 140-145.
75. Діденко Є. Впровадження та застосування міжнародного співробітництва в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4, ч. 2. С. 99-103.
76. Дорош В. С. Сутність та елементи контрольної-наглядової функції держави. *Митна справа*. 2014. № 5 (2.2). С. 21-25.
77. Дронов В. Ю. Прозорість та відкритість як вихідні засади реалізації освітньої функції сучасної держави: теорія та законодавче регулювання. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Вип. 2. С. 32-44.
78. Дулиба Е. Теоретико-правовые основы исследования фискальной функции государства: доктринальные аспекты. *Leges si Viata*. 2018. № 3, ч. 2. С. 40-43.
79. Євенко Д. В. Феноменологія функції оборони держави. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2013. Вип. 5. С. 190-196.
80. Єсімов С. С. Інформаційно-правова політика як складова інформаційної функції держави. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2016. Вип. 1. С. 167-178.
81. Жадан О. Функції держави в умовах глобалізації: соціально-трудова аспект. *Актуальні проблеми державного управління*. 2011. Вип. 3. С. 61-64.
82. Задихайло Д. Сучасні функції держави в контексті модернізації конституційно-правового регулювання. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 2. С. 232-240.
83. Іванова Т. В. Сутність екологічної функції держави в умовах глобальних викликів сучасності. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління*. 2013. Вип. 3. С. 59-65.
84. Каховська О. В. Еволюція концепції соціальності як результат функціонування соціальної держави. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 1. С. 40-47.
85. Кіріка Д. В. Вплив місцевого самоврядування на демократичну трансформацію державної влади в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3. С. 32-36.
86. Климентьев О. Перспективы развития информационной функции держави. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 12. С. 101-104.
87. Ковальський В. Функції права: ціннісний та сутнісний виміри. *Юридична Україна*. 2012. № 9. С. 4-10.
88. Ковач М. Й. Глобалізація як передумова трансформації контрольних функцій держави. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.2. С. 253-259.
89. Козак Ю.-М. Р. Народ як системоутворюючий суб'єкт легітимізаційних процесів державної влади. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруден-*

- ції. 2017. № 4. С. 7-10.
90. Коломоєць О. В. Функції держави у сучасному державознавстві: теоретичні проблеми. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 5. С. 41-44.
91. Коляда Т. А. Узгодження діапазону соціальних функцій держави з фінансовими можливостями бюджету в умовах посткризового розвитку економіки України. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2011. № 1. С. 241-249.
92. Коляда Т. А. Фінансове забезпечення соціальних функцій держави: стан, тенденції та напрямки оптимізації. *Проблеми економіки*. 2014. № 3. С. 100-107.
93. Конопелько О. В. Особливості формування ідеологічної функції сучасної держави: постановка проблеми. *Право і Безпека*. 2013. № 1 (48). С. 18-23.
94. Конопелько О. В. Реалізація ідеологічної функції держави: досвід Німеччини. *Право і Безпека*. 2013. № 2 (49). С. 33-38.
95. Копча В. В. Правозахисна функція держави: доктринальні підходи до розуміння. *Публічне право*. 2019. № 2. С. 132-140.
96. Копча В. В. Судовий захист конституції як особлива форма правозахисної функції сучасної держави: генезис, основні моделі. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2019. № 2. С. 7-24.
97. Корж І. Ф. Основні критерії інформації – предмета інформаційної функції держави як безпекової. *Право і суспільство*. 2016. № 5. С. 108-115.
98. Кормич А. І. Взаємозалежність функцій як елемент моделі сучасної держави. *Актуальні проблеми держави і права*. 2003. Вип. 21. С. 42-46.
99. Костецька Т. А. Інформаційна функція держави: конституційні та інституційні аспекти. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2010. Вип. 47. С. 113-119.
100. Костова Н. Доступ до публічної інформації: порівняльний аналіз українського законодавства і країн Європейського Союзу. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 2, ч. 2. С. 88-92.
101. Котляренко О. Військова служба правопорядку – суб'єкт реалізації правоохоронної функції держави. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2013. № 1. С. 116-121.
102. Кравець М. О. Органи доходів і зборів як суб'єкт реалізації економічної функції держави. *Фінансове право*. 2014. № 3. С. 21-25.
103. Краковська А. Є. Теоретико-методологічні підходи до вивчення змісту та еволюції соціальної функції держави. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 13. С. 83-94.
104. Кріцак І. В. Правоохоронна функція держави та її вплив на формування функції надання послуг населенню органами внутрішніх справ України *Форум права*. 2009. № 3. С. 365-372.
105. Крюков О. І. Соціальна політика як необхідна умова функціонування

- соціальної держави. *Актуальні проблеми державного управління*. 2010. № 1. С. 31-37.
106. Кузенко У. Форми реалізації політичної функції держави: поняття, види. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 230-234.
107. Куракін О. М. Категорія «функція держави» в сучасній вітчизняній юридичній науці. *Правовий часопис Донбасу*. 2017. № 2. С. 15-20.
108. Курило В. І. Про окремі напрями підвищення ефективності фіскальної функції держави. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Юридичні науки*. 2018. № 1. С. 41-46.
109. Курусь Т. В. Стан дослідження проблеми нормотворчої діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 3. С. 21-24.
110. Лазюк С. В. Справляння мита як реалізація функцій держави. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 62. С. 198-204.
111. Лантух К. О. Бюджетне фінансування соціальних функцій держави: сутність, значення та складові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка*. 2019. № 15. С. 108-112.
112. Лапина М. А. Информационная функция государства в сети Интернет. *Информационное право*. 2013. № 4. С. 11-15.
113. Легеза Є. О. Напрями вдосконалення законодавства України в частині адміністративно-правового забезпечення реалізації економічної функції держави. *ScienceRise. Juridical Science*. 2019. № 2. С. 28-33.
114. Легеза Ю. О. Функції держави як зміст її функцій. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. № 2. С. 68-75.
115. Легеза Ю. О. Характеристика адміністративно-правових методів публічного управління у сфері використання природних ресурсів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2. Т. 1. С. 77-81.
116. Легеза Ю.О. Визначення змісту екологічної функції держави. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 1. С. 95-100.
117. Лисеный Е. В. Механизм влияния современных особенностей процесса глобализации на экономические функции государства. *Наука й економіка*. 2015. Вип. 1. С. 147-153.
118. Литвин Ю. О. Концепція захисної функції соціальної політики держави. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 11. С. 99-102.
119. Лісеный Є. В. Вплив економічних суб'єктів та економічних законів на формування економічних функцій держави. *Економіка і регіон*. 2012. № 1. С. 68-74.
120. Лощихін О. М. Аналіз становлення наукової думки про функції держави в теорії держави і права. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2017. Т. 28 (67). № 1. С. 1-5.

121. Лощикін О. М. Комунікативна функція у системі функцій сучасної держави. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 263-268.
122. Лощикін О. М. Конституція як правова основа розвитку економічних функцій держави: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2016. № 6. С. 6-11.
123. Майданник О. Контрольна функція парламенту: сутність, зміст, призначення. *Право України*. 2013. № 5. С. 280-286.
124. Марущак О. А. До питання про класифікацію функцій сучасної держави. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. № 4. С. 25-31.
125. Марущак О. А. Формування та становлення наукової категорії «функції держави». *Форум права*. 2019. № 2. С. 59-69.
126. Матвєєва Л. О. Виконання контрольної функції в умовах президентсько-парламентської республіки: тенденції та ризики для української держави. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2013. № 1. С. 29-36.
127. Матвєєнко В. К. Економічна функція держави в умовах трансформаційної економіки. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип. 1. С. 248-255.
128. Мацюк А. До питання засадничих аспектів функціонування сучасної держави. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 2. С. 66-72.
129. Мацькевич М. Розвиток культурної функції держави як умова демократичних трансформацій українського суспільства. *Право України*. 2012. № 8. С. 210-217.
130. Межевська Л. В. Суб'єкти, що охоплюються поняттям «особи, які виконують функції держави». *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 147-152.
131. Мельничук С. М. Нормативно-договірна правотворча форма реалізації функцій сучасної держави Україна. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2018. Т. 29 (68). № 6. С. 12-17.
132. Мельничук С. М. Правотворча діяльність – провідна правова форма здійснення функцій держави: теоретико-прикладний аспект. *Інформація і право*. 2016. № 1. С. 5-11.
133. Михайлов А. О. Особливості причинно-наслідкової детермінованості функцій держави та механізмів державного управління. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління*. 2014. Вип. 3. С. 214-223.
134. Московець В. І. Поняття та значення правоохоронної функції держави. *Право і Безпека*. 2011. № 2 (39). С. 7-11.
135. Московець В. І. Система державних органів, які забезпечують правоохоронну функцію держави. *Право і Безпека*. 2012. № 3. С. 113-117.
136. Мотиль І. І. Сутність та класифікація функцій демократичної держави. *Право і суспільство*. 2011. № 3. С. 23-28.

137. Мурза В. В. Історико-правова характеристика становлення та розвитку наглядової функції держави. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 83-90.
138. Мурза В. В. Методологічні засади становлення та розвитку наглядової функції держави, її сутність і значення на сучасному етапі державотворення. *Право і Безпека*. 2012. № 3. С. 37-40.
139. Мурза В. В. Поняття та види функцій сучасної держави. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. Вип. 4 (55). С. 42-50.
140. Мурза В. В. Поняття та структура механізму реалізації наглядової функції держави. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 58-65.
141. Мурза В. В. Проблеми відмежування наглядової функції від інших функцій держави. *Право і Безпека*. 2011. № 5 (42). С. 26-29.
142. Мурза В. В. Сутність та значення наглядової функції держави. *Форум права*. 2011. № 4. С. 505-509.
143. Наливайко Л. Р. Конституційно-правові засади та зміст екологічної функції Української держави. *Університетські наукові записки*. 2006. № 1. С. 181-185.
144. Наливайко Л. Р. Культурна функція української держави. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 1. С. 58-67.
145. Наливайко Л. Р. Політична функція Української держави. *Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 1. С. 146-158.
146. Наливайко Л. Р. Теорія соціальної функції сучасної Української держави в умовах політичних та економічних перетворень. *Університетські наукові записки*. 2007. № 1. С. 13-17.
147. Наливайко О. І. Правові засади політичної функції сучасної Української держави. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 4-13.
148. Нижник О. С. Адміністративно-правове закріплення системи суб'єктів державної регіональної політики у сфері вищої освіти. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 3. С. 106-109.
149. Никитюк Г. Л. Функції держави як соціального інституту в сфері гуманітарного розвитку. *Ефективність державного управління*. 2014. Вип. 38. С. 348-353.
150. Николюк Д. А. Екологічна функція в системі функцій сучасної держави. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 101-105.
151. Николюк Д. А. Екологічна функція держави: правові форми реалізації. *Альманах права*. 2016. Вип. 7. С. 218-222.
152. Николюк Д. А. Функції держави: еволюція сучасного розуміння. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 68. С. 86-98.

153. Ниязов Х. Право на інформацію и свобода информации. *Legea si Viata*. 2017. № 2, ч. 2. С. 84-88.
154. Новікова Н. А. Інформаційний простір як основа інформаційної функції сучасної держави. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 61. С. 365-373.
155. Носіков Д. М. Сутність і зміст фіскальної функції держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 1 (1). С. 46-50.
156. Олейников С. М. Функції держави: методологічні складові і розвиток в умовах глобалізації. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 25. С. 75-87.
157. Оліфіренко Л. Д. Нормоутворююча функція держави у механізмі взаємодії корпоративних структур із інституціональним середовищем. *Ефективність державного управління*. 2012. Вип. 30. С. 234-240.
158. Ольхова Т. О. Загальнотеоретичні підходи до контрольної-наглядової функції держави. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2014. № 1. С. 163-169.
159. Оноприенко С. Развитие положений о роли информационной культуры в законодательстве Украины о культуре. *Legea si Viata*. 2017. № 2, ч. 2. С. 89-91.
160. Опанасюк В. В. Класифікація функцій держави: традиційні підстави в змінених умовах. *Держава і право. Серія: Політичні науки*. 2019. Вип. 83. С. 115-127.
161. Орлова О. О. Право людини на сприятливе навколишнє середовище в аспекті реалізації екологічної функції сучасної Української держави. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 3. С. 195-199.
162. Осауленко А. В. Соціальна функція в контексті розвитку теорії соціальної держави та її значення. *Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 26. С. 148-153.
163. Отрошко О. В. Реалізація економічних функцій держави: проблемні аспекти. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2016. Вип. 1. С. 109-114.
164. Павленко Ж. О. Поняття інформаційної функції держави. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 117. С. 202-211.
165. Падалко Г. В. Про деякі перспективи розвитку функцій держави у сфері місцевого самоврядування. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2006. № 10 (60). С. 134-143.
166. Петроє О. М. Соціальні й гуманітарні права людини та функції держави щодо їх забезпечення. *Актуальні проблеми державного управління*. 2016. № 2. С. 192-199.
167. Петрук О. М. Глобалізація як передумова трансформації контрольних функцій держави. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 2011. Вип. 8.

С. 346-360.

168. Пирожкова Ю. В. Економічна функція адміністративного права крізь призму векторів сучасної економічної політики України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 5. С. 81-84.
169. Погрібний С. О. Теоретико-правовий аналіз функціонування державної влади крізь призму світоглядних орієнтирів і духовно-культурних цінностей. *Публічне право*. 2013. № 4. С. 196-202.
170. Полковніченко О. М. Шляхи удосконалення практичної діяльності Служби безпеки України щодо реалізації правоохоронної функції держави. *Форум права*. 2011. № 4. С. 571-576.
171. Померанський І. Декілька суджень щодо значення та співвідношення термінів «надзвичайний стан», «режим надзвичайного стану», «надзвичайна ситуація». *Право України*. 2016. № 4. С. 89-99.
172. Попов А. А. Поняття правозахисної функції держави – теоретико-правовий аспект. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 13. С. 19-26.
173. Походзіло Ю. М. Становлення податкової функції держави на українських землях у часи Київської Русі та феодальної роздробленості XII–XIV ст. *Право та інновації*. 2017. № 4. С. 69-74.
174. Примаков К. Ю. Адміністративно-правове регулювання масової інформації регіональної та місцевої сфери розповсюдження в Україні. *Держава та регіони*. 2017. № 1. С. 73-78.
175. Ревчун Б. Г. Роль і функції держави в розбудові сучасного креативного суспільства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2009. Вип. 16 (1). С. 21-29.
176. Ромащенко В. Правовое регулирование информационного общества: деятельность Европейского Союза. *Leges si Viata*. 2016. № 10, ч. 1. С. 104-108.
177. Савастеева О. М. Використання концепції детермінізму для побудови моделі системи реалізації економічної та соціальної функцій держави в частині бюджетоутворення. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 3. С. 250-257.
178. Савенко І. М. Сучасні підходи до поняття державного кордону та його охоронна функція: теоретичні аспекти. *Ефективність державного управління*. 2012. Вип. 33. С. 111-116.
179. Свиридчук Н. П. Щодо правового регулювання економічної функції держави в умовах сучасних ринкових перетворень. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 1. С. 47-51.
180. Севрюков Д. Г. Соціальна функція держави. *Публічне право*. 2013. № 1. С. 296-301.
181. Сердюк І. А. Функції держави та форми здійснення функцій держави: співвідношення понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 127-135.

182. Сидор І. П. Функції держави та необхідність їх бюджетного фінансування. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка*. 2013. Вип. 24. С. 123-127.
183. Сковронський Д. М. Теоретичні аспекти змісту соціальної функції української держави. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2011. № 8. С. 164-173.
184. Соколенко О. Л. Захист прав громадян як основна функція правової держави. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 2. С. 118-121.
185. Соколенко О. Л. Поняття та ознаки правоохоронної функції держави як основи правоохоронної діяльності. *Форум права*. 2012. № 4. С. 847-852.
186. Стасюк О. Л. Сутність адміністративно-правового забезпечення реалізації правозахисної функції української держави. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 5. С. 172-175.
187. Стеценко С. Г. Правове дослідження соціальної функції держави: ключові методологічні засади. *Актуальні методологічні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 67. С. 159-163.
188. Сунегін С. О. Функції сучасної держави: питання аксіологічного осмислення. *Альманах права*. 2017. Вип. 8. С. 269-277.
189. Темченко О. В. Соціальна функція української держави у сфері захисту прав дитини. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 51. С. 394-399.
190. Тищенко О. П. Держава та її функції в економіці: ретроспективний аналіз наукових теорій докейнсіанського періоду. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 7. С. 49-60.
191. Ткачова Н. А. Ідеологічна функція держави та її роль у правовому регулюванні суспільних відносин. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2011. Вип. 53. С. 19-24.
192. Уманців Ю. М. Інституційна обумовленість економічних функцій держави. *Економічна теорія та право*. 2017. № 4. С. 93-105.
193. Федорищев В. Экономический рост и функции государства. *Государственная служба*. 2013. № 1. С. 60-64.
194. Федоркін Д. В. Теоретичні підходи до визначення категорії «функція держави». *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 69. С. 56-67.
195. Чопко Х. І. Екологічна функція держави. *Університетські наукові записки*. 2008. № 3. С. 212-215.
196. Чопко Х. І. Правові форми реалізації екологічної функції держави. *Університетські наукові записки*. 2011. № 2. С. 235-241.
197. Шай Р. Я. Еволюція функцій держави в процесі розвитку суспільства. *Митна справа*. 2014. № 1 (2.2). С. 246-253.
198. Шатіло В. Проблеми співвідношення конституційного механізму державної влади та механізму реалізації її функцій. *Право України*. 2012.

№ 1-2. С. 336-344.

199. Шахман Н. В. Відновлення населення як складова внутрішньої функції держави. *Форум права*. 2009. № 2. С. 430-433.
200. Шемчук В. В. Інформаційна функція та її місце в системі функцій сучасної держави. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2018. Т. 29 (68). № 4. С. 39-45.
201. Шестак В. С. Адміністративно-правові відносини у механізмі адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави. *Право і Безпека*. 2012. № 5. С. 120-125.
202. Шестак В. С. Зміст та напрямки адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави. *Форум права*. 2012. № 4. С. 1075-1079.
203. Шестак В. С. Механізм адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави. *Форум права*. 2010. № 2. С. 578-585.
204. Шестак В. С. Співвідношення культурної функції держави з культурними правами і свободами особи як об'єктами державного регулювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 3 (1). С. 73-79.
205. Шестак С. В. Система суб'єктів правотворчого забезпечення реалізації культурної функції держави. *Форум права*. 2009. № 1. С. 578-584.
206. Ширшикова Р. М. Шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення правоохоронної функції держави. *Форум права*. 2010. № 2. С. 590-597.

ТЕМА 6. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО, ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВА

Поняття, ознаки і структура громадянського суспільства. Взаємодія громадянського суспільства і держави. Концепція відкритого суспільства та відкритої держави.

Поняття, функції та структура політичної системи суспільства. Місце та роль держави в політичній системі суспільства.

Політичні партії в політичній системі суспільства: правове регулювання статусу та діяльності. Держава і громадські об'єднання.

Ключові поняття:

суспільство, громадянське суспільство, ознаки громадянського суспільства, завдання громадянського суспільства, інституції громадянського суспільства, ринкові професіональні спілки, організації споживачів та платників податків, організації товаровиробників та роботодавців, саморегульвні професійні організації, політична система суспільства, суб'єкти політики, політико-правові інститути, політичні норми, політичні відносини, політичний процес, політичні функції, політичний режим, політична свідомість, політична культура, політична влада, політична діяльність, об'єднання громадян, політична партія, партійна система, громадська організація, корпорація, глобальне громадянство, демократичний режим, ограні державної влади, правове суспільство, народний суверенітет, легітимність влади, профспілка, структура політичної системи, зміст політичної системи, авторитарне політичне суспільство, влада, держава.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160).
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 11. Ст. 461.
- ❖ Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05 липня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 25. Ст. 252.
- ❖ Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 42.

Ст. 435.

- ❖ Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.
- ❖ Про гуманітарну допомогу: Закон України від 22 жовтня 1999 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 51. Ст. 451.
- ❖ Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
- ❖ Про політичні партії в Україні: Закон України від 05 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 23. Ст. 118.
- ❖ Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22 червня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 22. Ст. 216.
- ❖ Про затвердження Порядку ведення Реєстру громадських об'єднань: Постанова Кабінету Міністрів від 19 грудня 2012 року. *Офіційний вісник України*. 2013. № 1. С. 90. Ст. 21.
- ❖ Про затвердження Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи: Наказ Міністерства юстиції України від 09 лютого 2016 року. *Офіційний вісник України*. 2016. № 10. С. 224. Ст. 471.

Дисертації, автореферати:

1. Ал-Зухайрі А. І. Сучасний парламентаризм як фактор становлення демократичної політичної системи: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Чернівці, 2017. 20 с.
2. Андреєв Д. В. Соціально-правові комунікації в забезпеченні взаємодії влади та громадянського суспільства: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2014. 36 с.
3. Андрійчук Т. С. Громадські ради при органах виконавчої влади України як форма взаємодії держави і громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2015. 23 с.
4. Андрошук І. М. Політична структуризація партій і партійної системи в Чехії: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Чернівці, 2017. 20 с.
5. Банчук М. В. Ідеологія та культура діяльності правозахисних органів України в контексті становлення громадянського суспільства: політологічний аналіз: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2004. 180 с.
6. Барков В. Ю. Соціально-політичне становлення громадянського суспільства в Україні: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 1999. 38 с.
7. Баширина Е. Н. Особенности модернизации политической системы российского общества: дис. ... канд. полит. наук. Уфа, 2011. 151 с.
8. Башук В. В. Національна безпека держави в умовах формування грома-

- дьянського суспільства: філософсько-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2014. 18 с.
9. Безверхий В. Б. Взаємовідносини між громадянським суспільством і державою в Україні: політологічний аналіз: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 1995. 24 с.
 10. Безродна В. І. Особливості формування громадянського суспільства в процесі політичної модернізації України: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2003. 16 с.
 11. Берченко Г. В. Конституційні засади громадянського суспільства в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2011. 219 с.
 12. Білокопитов Д. В. Розвиток взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства в умовах глобалізації: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Харків, 2017. 20 с.
 13. Білоус А. А. Соціально-філософські виміри громадянського суспільства: Центральноєвропейська версія: автореф. дис. ... канд. філос. наук. Донецьк, 2010. 19 с.
 14. Бернацький Б. В. Формування української моделі заборони політичних партій у світлі міжнародних стандартів і практик: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 19 с.
 15. Бельська Т. В. Державна політика та державне управління в умовах впливу глобального громадянського суспільства: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. Дніпро, 2017. 40 с.
 16. Богатырев В. В. Политическая система современного российского общества: дис. ... канд. юрид. наук. Нижний Новгород, 1998. 157 с.
 17. Бойчук М. А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2006. 222 с.
 18. Бойчук І. В. Засоби масової інформації як інститут громадянського суспільства в Україні (на прикладі західних областей): автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2014. 20 с.
 19. Боднар К. А. Зміна парадигм у становленні та розвитку теорії громадянського суспільства (історико-філософський аспект): автореф. дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2010. 19 с.
 20. Бондаренко В. Ю. Громадські об'єднання як інститут громадянського суспільства в Україні: теоретико-правовий аналіз: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2020. 20 с.
 21. Боровський О. О. Політичний режим як об'єкт соціологічного дослідження: дис. ... канд. соціол. наук. Київ, 2004. 201 с.
 22. Будник М. А. Трансформація системи державного управління України в умовах суспільно-політичних змін: регіональний аспект: дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2011. 191 с.
 23. Бунік М. З. Принципи моделювання громадянського суспільства як системи соціально-політичних відносин: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Львів, 2006. 19 с.

24. Буряченко О. В. Репутація політичної партії: особливості формування та актуалізації в контексті політичної культури українського суспільства: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2019. 20 с.
25. Валюшко І. В. Інститути громадянського суспільства у системі антикорупційної політики України: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2017. 20 с.
26. Вінокурова Л. В. Судова влада у взаємодії громадянського суспільства та держави: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2009. 218 с.
27. Висоцький В. М. Політичні партії в політичній системі суспільства: теоретико-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2012. 19 с.
28. Вольф О. О. Структури громадянського суспільства та їх роль у гуманізації соціальної політики держави: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2014. 19 с.
29. Воронова І. В. Правоповага як ціннісне явище громадянського суспільства: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2006. 200 с.
30. Гайдай В. В. Громадські організації Польщі 1918-1939 років: інституційний розвиток та суспільно-політична діяльність: автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2015. 18 с.
31. Герасименко Д. Г. Ідея громадянського суспільства (І. Кант та Е. Левінас): автореф. дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2017. 19 с.
32. Головій В. М. Механізми взаємодії влади та ЗМІ в контексті становлення громадянського суспільства в Україні: дис. ... канд. наук з держ. упр. Запоріжжя, 2009. 199 с.
33. Головка А. А. Громадянське суспільство як суб'єкт протидії загрозам національній безпеці в інформаційній сфері: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2019. 20 с.
34. Гончаров П. К. Политическая система российского общества в условиях постсоветского транзита: социологический анализ: дис. ... д-ра социол. наук. Москва, 2009. 392 с.
35. Горбань О. В. Громадянське суспільство: ідея та механізм її здійснення (соціально-філософський аналіз): автореф. дис. ... д-ра філос. наук. Сімферополь, 2011. 36 с.
36. Горпинич О. В. Соціальна робота як фактор формування громадянського суспільства: дис. ... канд. філос. наук. Запоріжжя, 2005. 197 с.
37. Грамчук А. В. Особливості становлення громадянського суспільства в Україні: теорія і практика: дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2001. 183 с.
38. Гурічева О. О. Громадсько-політичні об'єднання як суб'єкти політичної нормотворчості: дис. ... канд. політ. наук. 2009. 213 с.
39. Гурицька М. С. Основні моделі взаємодії громадянського суспільства і держави: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2009. 182 с.
40. Дем'яненко О. О. Громадянське суспільство як чинник політичної модернізації: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2019. 20 с.

41. Денисюк М. В. Теоретико-правові засади взаємодії держави та інститутів громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
42. Дибиров А.-Н. З. Легитимность власти и политический режим: дис. ... д-ра полит. наук. Москва, 2002. 312 с.
43. Динник І. П. Механізми взаємодії держави і громадянського суспільства в умовах децентралізації: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2019. 20 с.
44. Іванюк М. І. Інституціоналізація та функціонування громадянського суспільства в західному регіоні України: дис. ... канд. політ. наук. Луцьк, 2010. 228 с.
45. Івченко О. Г. Людиновимірність формування громадянського суспільства: український контекст: автореф. дис. ... д-ра філос. наук. Київ, 2013. 32 с.
46. Ілляшенко Ю. Ю. Становище дітей в Україні в період розбудови громадянського суспільства: історичний аспект (90-ті рр. ХХ ст. - початок ХХІ ст.): дис. ... канд. іст. наук. Черкаси, 2009. 215 с.
47. Єфіменко С. А. Соціально-філософські основи бізнесу у контексті сучасного громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. філос. наук. Одеса, 2016. 20 с.
48. Жданенко С. Б. Партнерська взаємодія у процесі становлення громадянського суспільства (соціально-філософський аналіз): автореф. дис. ... канд. філос. наук. Харків, 2003. 16 с.
49. Жуковська А. О. Вплив інститутів громадянського суспільства на трансформаційні процеси в Республіці Болгарія: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Чернівці, 2014. 18 с.
50. Заборовський В. В. Правовий статус адвоката в умовах становлення громадянського суспільства та правової держави в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2018. 40 с.
51. Задоянчук О. І. Політичні аспекти становлення громадянського суспільства в Україні: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 1999. 170 с.
52. Заплетнюк М. А. Формування громадянського суспільства в Україні у 1990-х роках (історичний аспект): автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2016. 18 с.
53. Захаренко К. В. Інституційний розвиток молодіжних організацій як складової громадянського суспільства в сучасній Україні: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Дніпропетровськ, 2010. 17 с.
54. Збишко І. С. Інфраструктура громадянського суспільства в Україні: співвідношення формальних ознак та реальної практики: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2013. 20 с.
55. Коваль І. В. Взаємодія церкви та інститутів громадянського суспільства: політологічний аналіз: дис. ... канд. політ. наук. Івано-Франківськ, 2007. 195 с.

56. Киреева С. А. Политический режим как элемент формы государства: теоретическо-правовое исследование: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 1997. 254 с.
57. Кириченко С. О. Співвідношення соціальної правової держави і громадянського суспільства в умовах сучасної України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2001. 20 с.
58. Кулиев М.-П. Р. Гражданское общество и право: опыт теоретический исследований: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 1997. 338 с.
59. Крицкалюк Н. І. Інституціоналізація громадянського суспільства як чинник становлення демократії в Україні: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2016. 20 с.
60. Лотюк О. С. Конституційно-правові основи розвитку та функціонування громадянського суспільства в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2015. 35 с.
61. Лещенко В. М. Політична партія у контекстах взаємодії соціальної та політичної систем сучасного українського суспільства: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2010. 197 с.
62. Лихобабин В. А. Политический режим как категория исторического материализма: дис. ... канд. филос. наук. Москва, 1984. 151 с.
63. Любчук В. В. Позакультові практики сучасних християнських церков як чинник розбудови громадянського суспільства в Україні: автореф. дис. ... канд. соціол. наук. Харків, 2016. 19 с.
64. Матійчик А. В. Самоорганізація громадянського суспільства як чинник демократичної модернізації політичної системи України: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Львів, 2016. 20 с.
65. Месюк М. П. Механізми регулювання взаємодії інститутів влади і громадянського суспільства: організаційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2014. 20 с.
66. Моргун В. А. Суспільно-політичні проблеми розбудови громадянського суспільства в незалежній Україні: історичний аспект: дис. ... д-ра іст. наук. Донецьк, 2003. 490 с.
67. Назаров М. С. Формування пострадянських партійних систем з домінуючою партією: українська специфіка: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Харків, 2017. 18 с.
68. Назаренко О. А. Теоретико-правові основи політичної системи суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 21 с.
69. Пашков А. С. Вчення про громадянське суспільство в філософії права Гегеля: дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2007. 171 с.
70. Пижик І. М. Політико-правові проблеми формування соціальної держави в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2001. 18 с.
71. Погоріла Л. П. Недержавні засоби масової інформації як інститут громадянського суспільства (теоретико-правовий аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.

72. Постол К. А. Правові механізми взаємодії інститутів громадянського суспільства та держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
73. Радченко А. Ю. Правовий статус релігійних об'єднань як інституту громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 20 с.
74. Рашидов С. Ф. Виховання у студентської молоді цінностей громадянського суспільства: дис. ... д-ра пед. наук. Луганськ, 2012. 441 с.
75. Рияд Т. Ш. Политическая система (организация) общества: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 1992. 164 с.
76. Сердобинцев К. С. Гражданское общество как идея и как процесс: дис. ... канд. филос. наук. Калининград, 1998. 172 с.
77. Сила В. Г. Соціальна роль громади в умовах трансформації українського суспільства: автореф. дис. ... канд. філос. наук. Житомир, 2016. 20 с.
78. Симонова М. В. Политическая система советского общества в начале 20-х годов и дискуссии социалистов об альтернативах ее развития: дис. ... канд. истор. наук. Москва, 1998. 250 с.
79. Скворець В. О. Громадянське суспільство і детермінанти оптимізації його розвитку в Україні: дис. ... канд. філос. наук. Запоріжжя, 2007. 206 с.
80. Стахневич А. І. Участь жінок у розбудові громадянського суспільства в Україні (90-ті рр. ХХ - початок ХХІ ст.): історичний аспект: дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2004. 219 с.
81. Соляр С. П. Правове регулювання статусу та діяльності інститутів громадянського суспільства (теоретико-правове дослідження): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2014. 20 с.
82. Старецька Л. І. Плюралізм у політичній системі перехідного періоду: дис. ... канд. політ. наук. Львів, 1995. 176 с.
83. Сташ З. К. Политический режим современного Российского государства: дис. ... канд. юрид. наук. Ставрополь, 2009. 191 с.
84. Степаненко В. П. Громадянське суспільство: дискурси і практики: автореф. дис. ... д-ра соціол. наук. Київ, 2016. 36 с.
85. Сукачов В. В. Політична довіра як складова соціального капіталу громадянського суспільства: дис. ... канд. політ. наук. Дніпропетровськ, 2005. 181 с.
86. Торкайло Ю. С. Організаційно-правові засади взаємодії органів внутрішніх справ з інституціями держави та структурами громадянського суспільства: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 218 с.
87. Трима К. А. Глобалізація як фактор трансформації українського громадянського суспільства (на прикладі громадських організацій): автореф. дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2011. 15 с.
88. Тупиця О. Л. Профспілки та політична система: специфіка взаємодії в сучасному суспільстві: дис. ... д-ра політ. наук. Дніпропетровськ, 2009. 420 с.
89. Філик Н. В. Державно-правові засади громадянського суспільства:

дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 200 с.

90. Цвих В. Ф. Профспілки і громадянське суспільство: особливості парадигми відносин: дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 2004. 455 с.
91. Ярош Я. Б. Політична конкуренція парламентських партій: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Львів, 2019. 40 с.

Монографії:

1. Авксентьев А. О. Механізми впливу громадянського суспільства на євроінтеграційні процеси в Україні: моногр. Суми: Цьома С. П., 2017. 240 с.
2. Берченко Г. В. Громадянське суспільство в Україні: конституційні аспекти: моногр. Харків: Юрайт, 2014. 207 с.
3. Бельська Т. В. Глобальне громадянське суспільство: сутність, генеза та вплив на державну політику України: моногр. / [за наук. ред. Е. А. Афоніна]. Київ: ВАДНД, 2016. 300 с.
4. Бурдяк В. І., Бутирська І. В., Герман М. Г., Федорчак Т. П. Громадянське суспільство і соціальний капітал у нових країнах-членах Європейського Союзу: моногр. Чернівці: Технодрук, 2015. 335 с.
5. Васильєв Г. Ю. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку: моногр. Харків: Право, 2013. 535 с.
6. Гвоздецький В. Д. Громадянське суспільство і правова держава: теоретичні моделі та досвід реалізації: моногр. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2012. 326 с.
7. Дрожжина С. В. Сучасні чинники об'єднання громадянського суспільства: моногр. Донецьк: ДонНУЕТ, 2014. 476 с.
8. Євтушенко О. Н. Державна влада і місцеве самоврядування в політичній системі суспільства: моногр. Миколаїв: ЧДУ ім. П. Могили, 2010. 513 с.
9. Зеленько Г. І. Політична «матриця» громадянського суспільства (досвід країн Вишеградської групи та України): моногр. Київ: Знання України, 2007. 335 с.
10. Іванюк М. І. Розбудова інститутів громадянського суспільства у західному регіоні України періоду незалежності: моногр. Луцьк: [б. в.], 2013. 171 с.
11. Івченко О. Г. Людина в структурі громадянського суспільства: філософія ідентичності. Київ: Знання України, 2011. 380 с.
12. Кельман, М. С., Мельник Н. В. Самоорганізація народу як фактор формування громадянського суспільства в Україні. Львів: [б. в.], 2018. 212 с.
13. Костенко А. М. Вплив інститутів громадянського суспільства на євроінтеграційні процеси України: моногр. Суми: СумДУ, 2018. 410 с.
14. Костючков С. К. Біополітичне підґрунтя філософсько-освітньої концепції в умовах громадянського суспільства: моногр. Херсон: Айлант, 2015. 319 с.
15. Кравчук В. М. Громадські організації і держава: взаємовідносини в умо-

- вах формування громадянського суспільства в Україні (теоретико-правові аспекти): моногр. Тернопіль: Терно-граф, 2011. 260 с.
16. Кресіна І. О. Скрипнюк О. В., Коваленко А. А., Перегуда Є. В., Стойко О. М. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії: моногр. Київ: Логос, 2007. 314 с.
 17. Кудряченко А. І. Політична система і громадянське суспільство: європейські та українські реалії: моногр. Київ: нац. Ін-т стратег. дослідж., 2007. 395 с.
 18. Лазарева А. О., Юшкевич Ю. С. Морально-етичні цінності громадянського суспільства: моногр. Одеса: ВМВ, 2016. 259 с.
 19. Левенець Ю. А. Політичний режим і народовладдя в Україні: політологічний аналіз: моногр. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. 455 с.
 20. Луцький А. І. Правова ідеологія в українській державі і громадянському суспільстві: моногр. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 275 с.
 21. Медведчук В. В. Громадянське суспільство: Український вибір: моногр. Київ: Логос, 2012. 567 с.
 22. Онищенко О. С. Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства: моногр. Київ: НБУВ, 2014. 258 с.
 23. Осауленко С. В. Право на свободу об'єднання у політичні партії в Україні: конституційно-правовий аналіз: моногр. Одеса: Гельветика, 2018. 389 с.
 24. Петрашкін А. В. Громадянське суспільство та держава: питання розвитку: моногр. Київ: Логос, 2015. 167 с.
 25. Руденко О. М., Штурхецький С. В. Розвиток громадянського суспільства в Україні: минуле, сучасність, перспективи: моногр. Острого: Вид-во нац. ун-ту «Острозька академія», 2014. 328 с.
 26. Слюсаренко В. Є. Формування інститутів громадянського суспільства: регіональні аспекти: моногр. Ужгород: Ужгородська міська друкарня, 2013. 159 с.
 27. Степаненко В. П. Громадянське суспільство: дискурси і практики: моногр. Київ: Ін-т соціології НАН України, 2015. 419 с.
 28. Традиційні й нові медіа у формуванні громадянського суспільства: моногр. / М. В. Бутиріна та ін.; за заг. ред. Л. В. Супрун. Острого: Вид-во нац. ун-ту «Остроз. акад.», 2016. 171 с.
 29. Філіпчук Г. Г. Громадянське суспільство: освіта, етнокультура, етнополітика: моногр. Чернівці: Зелена Буковина, 2002. 487 с.
 30. Шедяков В. Є. Блінов О. А., Морозов П. Д. Удосконалення трудових відносин як основа стійкості та розвитку громадянського суспільства: моногр. Київ: Задруга, 2014. 318 с.
 31. Шемшученко Ю. С., Скрипнюк О. В. Громадянське суспільство в Україні: сучасний стан, виклики, стратегія модернізації: моногр. Київ: Юридична думка, 2017. 587 с.

32. Ярош Я. Б. Трансформація політичних партій в Україні: моногр. Луцьк: АКВА ПРІНТ, 2019. 273 с.

Наукові статті:

1. Kuzenko U. Political interest in the mechanism of realization the political functions of the state. *Leges si Viata*. 2017. № 7, ч. 2. С. 48-51.
2. Агапова М. О. Адміністративно-правове забезпечення громадського порядку в сучасних умовах. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 4. С. 82-84.
3. Адашис Л. А. Проблеми фінансування політичних партій в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 10-16.
4. Адашис Л. І. Правове регулювання статусу політичних партій в Україні. *Право і суспільство*. 2012. № 2. С. 32-40.
5. Адашис Л. І. Теоретичні уявлення про політичні партії: історичний і методологічний аспекти. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 5. С. 138-142.
6. Акуленко Д. Ю. Окремі проблеми побудови громадянського суспільства в Україні та його взаємодії з державою. *Альманах права*. 2019. Вип. 10. С. 99-102.
7. Артеменко И. Участие институтов гражданского общества в формировании и реализации молодежной политики в Украине. *Leges si Viata*. 2016. № 12, ч. 2. С. 3-6.
8. Артем'єва О. В. Взаємодія громадянського суспільства та держави у зарубіжній та вітчизняній політико-правовій думці новітнього часу. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 1. С. 356-358.
9. Бабкін В. Трансформаційні процеси в Україні на тлі світового. *Віче*. 2002. № 7. С. 76-77.
10. Байрачная Л. Политическая власть и легитимность: к вопросу о соотношении. *Leges si Viata*. 2017. № 8, ч. 2. С. 8-12.
11. Байталюк З. В. Правове регулювання порядку створення та діяльності політичних партій в Україні. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 57. С. 182-187.
12. Баклан О. Громадський контроль і громадська думка у сфері підприємництва: теоретично-прикладні питання. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 4. С. 58-60.
13. Баликіна Л. І. Парламентаризм – система політичної організації держави. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 2. С. 100-106.
14. Бальцій Ю. Ю. Громадянське суспільство й локальна (муніципальна) демократія. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. Вип. 29. С. 214-217.
15. Барматова С. П. Громадянське суспільство в Україні: тенденції та загрози. *Ринок праці та зайнятості населення*. 2012. № 1. С. 27-29.

16. Батанов О. В. Концептуальні проблеми підвищення ефективності функціонування громадянського суспільства в Україні: муніципально-правові та політичні аспекти. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Право.* 2017. Вип. 2 (спецвип.). С. 32-40.
17. Бахновська І. П., Коваль Д. О. Стан та перспективи становлення громадянського суспільства в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2016. № 3. С. 10-12.
18. Безпалова О. І. Особливості реалізації правоохоронної функції держави інституціями громадянського суспільства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.* 2016. Вип. 20. С. 4-7.
19. Белкин Л. М. Возможности и проблемы участия институтов гражданского общества в обеспечении качества подзаконных нормативно-правовых актов по законодательству Украины. *Государство и право.* 2013. № 3. С. 80-88.
20. Беріша Ф. Взаємозв'язок між суспільством, державою та правом. *Evropský politický and law diskurz.* 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 172-184.
21. Бичков М. М. Правова свідомість і правова культура як фактори підвищення ефективності інститутів громадянського суспільства. *Гілея.* 2018. Вип. 138 (2). С. 134-138.
22. Білоусов О. С. Доступ до публічної інформації як чинник формування громадянського суспільства в Україні. *Актуальні проблеми політики.* 2013. Вип. 50. С. 18-25.
23. Богініч О. Л. Громадянське суспільство України після Революції гідності: уроки та перспективи *Правова держава.* 2018. Вип. 29. С. 63-70.
24. Богашева Н. Політичні партії як суб'єкти виборчого процесу. *Право України.* 2013. № 5. С. 114-121.
25. Богініч О. Л. Громадянське суспільство, особа, держава: правові засади взаємодії в умовах демократичного розвитку. *Альманах права.* 2019. Вип. 10. С. 102-107.
26. Богомолова К. С. Громадянське суспільство та його формування в сучасних умовах. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка.* 2018. Вип. 193. С. 157-166.
27. Бондарева К. В. Теоретичне питання визначення основних суб'єктів процесу правової інституціоналізації політичних режимів. *Науковий вісник публічного та приватного права.* 2016. № 3. С. 3-8.
28. Бондаренко О. Захист прав і свобод людини як основний напрям конституційної модернізації в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights.* 2016. № 1, ч. 2. С. 89-94.
29. Бондарчук І. В. Рішення Конституційного Суду України у правовому регулюванні діяльності політичних партій і громадських організацій. *Бю-*

летень Міністерства юстиції України. 2012. № 5. С. 106-113.

30. Боняк В. Конституційно-правові основи взаємодії органів прокуратури України з суб'єктами громадянського суспільства. *Юридична Україна. 2012. № 12. С. 21-27.*
31. Братасюк В. Постмодерністський образ людини як засада розвитку її індивідуальної правосуб'єктності. *Visegrad Journal on Human Rights. 2016. № 1, ч. 1. С. 55-61.*
32. Бугаєнко Б. О. Державна політика у сфері реалізації співпраці громадянського суспільства, місцевого самоврядування та органів виконавчої влади. *Сучасні питання економіки і права. 2019. Вип. 2. С. 79-84.*
33. Бульдович П. Сутність та особливості неформальних інститутів у політиці. *Evropský politický and law diskurz. 2017. Svazek 4., 2. vydání. С. 42-47.*
34. Вакарюк Л. Общетеоретический анализ «правового режима» и «правовой политики» с учетом характера взаимодействия данных категорий. *Legea si Viata. 2017. № 5, ч. 2. С. 22-26.*
35. Васильченко О. Свобода зібрань як прояв політичної багатоманітності громадянського суспільства. *Visegrad Journal on Human Rights. 2016. № 6, ч. 2. С. 30-35.*
36. Ващенко А. Деякі аспекти взаємодії громадянського та політичного суспільства в сучасній теорії політики. *Гілея. 2019. Вип. 147 (3). С. 18-22.*
37. Веденьєва О. А. Гендерна рівність в контексті розвитку громадянського суспільства. *Бюлетень Міністерства юстиції України. 2017. № 8. С. 47-51.*
38. Великоречанін П. Транснаціоналізація інституту громадянства та особливості випадки полігромадянства. *Юридична Україна. 2012. № 8. С. 35-43.*
39. Вільгушинський М. Участь громадськості у здійсненні правосуддя судами загальної юрисдикції. *Юридична Україна. 2013. № 7. С. 92-98.*
40. Віхляєв М. Ю. Проблемні аспекти та наслідки законодавчого закріплення терміна «громадські об'єднання» у новому Законі України «Про громадські об'єднання». *Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2012. Вип. 58. С. 128-134.*
41. Гаврильців М. Т. Організаційно-правові гарантії конституційного права людини та громадянина на судовий захист у сфері публічних правовідносин. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2016. Вип. 22. С. 38-41.*
42. Гаєва Н. П. Закон України «Про громадські об'єднання»: деякі актуальні проблеми. *Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 62. С. 97-104.*
43. Галич Р. Реалии развития гражданского общества в Украине на современном этапе. *Legea si Viata. 2018. № 6, ч. 2. С. 19-22.*
44. Галус О. О. Міжнародно-правові стандарти безпосереднього народов-

- ладдя. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 115-122.
45. Гапотій В. Д. Інформаційне суспільство та інформаційний суверенітет: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 24-32.
46. Гегедюш Н. С. Региональная практика оценки состояния гражданского общества. *Власть*. 2013. № 2. С. 86-90.
47. Гетьман І. Розвиток громадянського суспільства в умовах інформаційно-глобалізаційних процесів. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 2 (65). С. 46-54.
48. Гнатенко Н. Політична корупція у діяльності Українського Парламенту теорія і практика. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 6. vydání. С. 140-146.
49. Годун Н. Ю. Громадське суспільство в Україні: історико-правовий аспект розвитку. *Право і суспільство*. 2015. № 3 (3). С. 3-8.
50. Голинська М. І. Правові засади участі громадськості у вирішенні державних та суспільних справ в Україні. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 1. С. 14-20.
51. Горлов В. Г. Реалізація права на об'єднання громадян. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 3. С. 5-7.
52. Гордієнко І. Л. Вплив на державну владу громадянського суспільства та інститутів безпосередньої демократії. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2018. Вип. 33. С. 33-36.
53. Гребенюк Б. О. Ефективність взаємодії влади, інститутів держави та громадянського суспільства в протидії корупції. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2019. Т. 30 (69), № 3. С. 48-52.
54. Грицай И. Обеспечении политических прав и свобод человека и гражданина в Украине. *East European Science Journal*. 2016. № 3, ч. 4. С. 156-161.
55. Гриценко О. Нові форми демократії, політична комунікація й громадянське суспільство. *Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика*. 2019. Вип. 46. С. 244-251.
56. Гриценко В. Суспільство в інформаційну епоху: реалії і перспективи розвитку. *Вісник Національної академії наук України*. 2005. № 6. С. 28-32.
57. Гурицька М. С. Особливості становлення громадянського суспільства та інформаційного суспільства в сучасній Україні. *Гілея*. 2019. Вип. 146 (3). С. 54-59.
58. Данелія О. С. До питання захисту політичних прав юридичної особи в Європейському суді з прав людини. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 1. Т. 1. С. 18-26.
59. Дем'яненко О. Концептуальні засади дослідження громадянського суспільства.

- пільства. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2017. Т. 35-36. С. 214-221.
60. Денисенко І. Д. Трансформаційні процеси vs сучасне суспільство: проблеми концептуального осмислення. *Сучасне суспільство*. 2012. Вип. 2. С. 70-76.
61. Дидикин А. Б. «Открытое правительство» в механизме взаимодействия гражданского общества и государства: формирование правовой модели и ее противоречия. *Гражданское общество в России и за рубежом*. 2013. № 1. С. 16-19.
62. Динник І. П. Міжнародний досвід ефективної взаємодії держави і громадянського суспільства та його імплементація в практику державного управління України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 143-148.
63. Довбня О. М. Громадянське суспільство як фактор оптимального державного устрою. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2016. вип. 30. С. 34-40.
64. Долішній М. Соціальна правова держава: новизна погляду. *Віче*. 2001. № 5. С. 155-158.
65. Дудко І. Президент vs громадянське суспільство: до питання про реалізацію політичної влади США. *Історичні і політологічні дослідження*. 2019. № 2. С. 107-118.
66. Дячок Т. О. Звернення громадян – шлях до вирішення гострих суспільно значущих проблем. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 1. С. 148-149.
67. Євстіфеев М. До питання про природу люстраційних заходів у контексті конституційних гарантій прав і свобод людини і громадянина. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 1. С. 88-97.
68. Жаровська І. М. Права людини та позиція громадянського суспільства: проблеми дисонансу. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Юридичні науки*. 2019. Вип. 8. С. 18-25.
69. Жилін Є. В. Об'єднання громадян як елемент громадянського суспільства. *Публічне право*. 2012. № 1. С. 320-325.
70. Жовтяк-Тараскіна Д. С. Громадянське суспільство і проблеми державної мови. *Ефективність державного управління*. 2012. Вип. 33. С. 104-110.
71. Журенок Т. В. Особливості правової процедури припинення громадських організацій. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 2. С. 107-114.
72. Забарський В. В. Адміністративно-правові межі використання військово службовцями Збройних Сил України права на об'єднання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 109-115.
73. Заворотченко Т. М. Класифікація конституційних суб'єктивних політичних прав і свобод людини і громадянина в Україні. *Актуальні проблеми*

- вітчизняної юриспруденції. 2017. Спеціальний випуск, ч. 1. С. 42-45.
74. Заворотченко Т. М. Свобода спілок: проблеми правового регулювання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 2. С. 47-55.
75. Залізнюк В. В. Роль та значення політичної партії у процесі висування кандидатів. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 11. С. 47-53.
76. Ібрагімова І. Зв'язки з громадськістю як індикатор ефективності державного управління та показник стану громадянського суспільства. *Вісник Української Академії державного управління при Президентові України*. 2003. № 2. С. 27-34.
77. Іваненко О. Політична брехня та викривлення правової інформації як глобальні проблеми сучасної України (на прикладі змін до Конституції України). *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 3. С. 68-73.
78. Іваній О. М. Правова освіта як засіб формування громадянського суспільства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 22. С. 42-45.
79. Іванова А. Институционализация взаимодействия власти и общественных объединений в современной России. *Социальная политика и социальное партнерство*. 2013. № 6. С. 70-75.
80. Ірха Ю. Обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина в інтересах національної безпеки України в сучасних умовах. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 5. С. 78-87.
81. Іщук С. І. Економічні засади громадянського суспільства в Україні: теоретичний аспект. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 24-30.
82. Іщук С. І. Окремі конституційно-правові засади функціонування громадянського суспільства в Україні: свобода підприємницької діяльності. *ScienceRise. Juridical Science*. 2018. № 1. С. 11-17.
83. Канавець М. Сучасний стан і перспективи розвитку громадянського суспільства в Україні та взаємодії органів державної влади з громадськістю. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип. 2. С. 153-168.
84. Капітаненко Н. П. Особливості юридичної відповідальності громадських об'єднань за правопорушення у сфері публічного управління та адміністрування. *Держава та регіони*. 2017. № 2. С. 68-73.
85. Каретна О. О. Теоретичний аналіз інтеракції влади і громадянського суспільства та їх прояви в українському суспільстві. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Вип. 63. С. 48-59.
86. Карчевська О. В. Інформаційне суспільство: переваги та недоліки. *Політологічні записки*. 2011. № 4. С. 4-22.
87. Касмінін О. Актуальні питання захисту права на працю та права на соціальний захист громадян Конституційним Судом України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 4-5. С. 123-131.

88. Кафанова О. В. Політико-правові погляди Є. М. Трубецького на суспільство і державу. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2010. № 17. С. 179-193.
89. Кашаба О. Ю. Історичні традиції громадянського суспільства в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології*. 2018. вип. 33. С. 104-107.
90. Квашин В. Громадянське суспільство: стан та сучасні трансформації. *Нова парадигма*. 2017. Вип. 132. С. 115-129.
91. Кельман Л. М. Політична система як фактор впливу на правозастосовну діяльність. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2012. Вип. 1. С. 20-28.
92. Кельман М. Теоретико-методологічні підходи до аналізу співвідношення громадянського суспільства та держави. *Право України*. 2010. № 6. С. 93-100.
93. Клименко О. І. Поняття конституційного права громадян на мирні зібрання. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 6. С. 134-141.
94. Клячин А. К. «Активізм» як специфічна форма впливу громадянського суспільства на державну владу в сучасній Україні. *Epistemological studies in philosophy, social and political science*. 2018. Vol. 1, Iss. 1-2. P. 81-88.
95. Коваленко А. Загальні збори та громадські слухання як інструмент громадського контролю на місцевому рівні. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 429-434.
96. Коваль О. А. Громадянське суспільство та правова держава: сутнісні характеристики. *Вісник Академії адвокатури України*. 2007. Число 1. С. 5-10.
97. Коваль Ю. О. Вплив громадянського суспільства на формування місцевого самоврядування: теоретичний аспект. *Історичні і політологічні дослідження*. 2013. № 2. С. 303-308.
98. Ковальчук В. Громадянське суспільство та його правосвідомість як основа формування легітимної влади. *Право України*. 2014. № 4. С. 91-98.
99. Ковальчук В., Ішук С. Проблеми становлення правових основ інститутів громадянського суспільства в контексті прийняття Закону України «Про громадські об'єднання». *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 3 (70). С. 24-33.
100. Козима В. Особистісний вимір політичної історії України. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 3. vydání. С. 98-102.
101. Колінко Я. Регіоналізація як принцип побудови територіальної організації публічної влади в країнах Європи. *Юридична Україна*. 2015. № 1. С.18-22.
102. Колодій А. Громадянське суспільство та правова держава: проблеми і шляхи розбудови. *Право України*. 2010. № 7. С. 12-17.
103. Колодій А. Громадянське суспільство: доктрина та вітчизняна практика. *Право України*. 2013. № 9. С. 270-288.

104. Колодій А. Громадянське суспільство: ознаки, структурні елементи, співвідношення із державою. *Право України*. 2014. № 4. С. 9-16.
105. Колпаков А. Проблеми змін в політичній системі України: політико-правовий вимір. *Право України*. 2003. № 4. С. 5-8.
106. Кондратинський О. С. Наукові підходи до типології рівнів участі громадянського суспільства у формуванні місцевих політик. *Теорія та практика державного управління*. 2018. Вип. 1. С. 135-141.
107. Корнієнко П. С. Правозахисні організації як основний елемент громадянського суспільства в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 2. С. 59-63.
108. Корнієнко П. С. Роль правозахисних організацій у розбудові громадянського суспільства в Україні. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 77. С. 3-15.
109. Коропатнік І. М. Генеза правового регулювання взаємодії воєнної організації та громадянського суспільства. *Форум права*. 2016. № 3. С. 154-158.
110. Косінов С. Народ як первинний суб'єкт здійснення контролю над публічною владою. *Право України*. 2013. № 10. С. 178-184.
111. Костаки Г., Боршевский А. Обучение демократической гражданственности и роль гражданского общества в этом процессе. *Leges si Viata*. 2017. № 9, ч. 1. С. 4-11.
112. Костан Г. Правовая и политическая культура – необходимые условия для демократизации общества и консолидации конституционно-правового режима. *Leges si Viata*. 2016. № 10, ч. 1. С. 4-9.
113. Костенко А. М. Діалогові механізми взаємодії органів влади та громадянського суспільства в контексті євроінтеграції. *Гілея*. 2019. Вип. 144 (3). С. 64-68.
114. Костенко А. М. Інституалізація громадянського суспільства в Україні. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2018. Вип. 22-23. С. 218-225.
115. Костецька Т. А. Громадянське суспільство і інформаційне суспільство: концептуальні та нормативні аспекти взаємозв'язку. *Правова держава*. 2015. Вип. 26. С. 210-219.
116. Костючков С. К. Громадянське суспільство і держава: політико-правові та соціальні аспекти взаємодії. *Наукові праці «Чорноморського державного університету імені Петра Могили»*. Серія: Політологія. 2012. Т. 182. Вип. 170. С. 38-40.
117. Котенко Т. В. Взаємодія місцевого самоврядування та громадянського суспільства: функціональний аналіз. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 4. С. 141-148.
118. Кофман Б. Я. Правовий статус людини і громадянина та правові стани особистості в умовах розвитку громадянського суспільства: до питання трансформації. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної*

- Ради України*. 2019. № 1. С. 36-43.
119. Кохановська О. Інформаційно-правова основа громадянського суспільства. *Право України*. 2015. № 4. С. 35-42.
120. Кравченко Л., Цимбалюк М. Розбудова українського громадянського суспільства: кризь призму бачення окремих проблем. *Право України*. 2003. № 10. С. 17-21.
121. Кравченко С. Громадська правова свідомість як необхідний елемент побудови громадянського суспільства в Україні. *Право України*. 2009. № 12. С. 140-143.
122. Кравченко Т. А. Права людини як основний критерій легітимності державної влади. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 4. С. 13-17.
123. Кресін О. Громадянське суспільство і держава: шлях до порозуміння і співпраці (з методологічного семінару). *Право України*. 2004. № 3. С. 18-22.
124. Кресіна І. Громадянське суспільство: відокремити зерна від половини. *Віче*. 2002. № 4. С. 23-27.
125. Кресіна І. О. Держава і громадянське суспільство: проблеми взаємодії. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 378-383.
126. Крижанівський А. Ф. Крезе О. О. Громадянське суспільство і механізм дії права: проблеми співвідношення і взаємодії. *Актуальні проблеми держави і права*. 2003. Вип. 21. С. 22-27.
127. Крупчан О. Щодо питання про прийняття закону про свободу мирних зібрань громадян. *Юридична Україна*. 2014. № 2. С. 4-8.
128. Крусян А. Громадянське суспільство в Україні як передумова сучасного українського конституціоналізму: поняття і тенденції розвитку. *Право України*. 2014. № 4. С. 17-25.
129. Кудерська Н. Формування системи управління у процесі взаємодії держави з громадянським суспільством. *Вісник Академії Управління МВС*. 2009. № 4. С. 22-37.
130. Кузнєцова Н. Громадянське суспільство, держава, приватне право: проблеми співвідношення та взаємодії. *Право України*. 2014. № 4. С. 63-70.
131. Кузьмін П. В. Інститути влади та громадянське суспільство: механізми, технології та перспективи взаємодії. *Актуальні проблеми політики*. 2013. Вип. 49. С. 22-32.
132. Кузьмишин В. М. Правові питання розвитку громадянського суспільства. *Слово Національної школи суддів України*. 2015. № 1. С. 46-54.
133. Кулабухова А. В. Еволюція ідеї загальноєвропейського громадянства до Маастрихтського договору. *Форум права*. 2016. № 1. С. 128-134.
134. Курко М. Право громадян на проведення масових заходів в Україні та його застосування. *Верховенство Права*. 2017. № 1 (30). С. 16-19.
135. Курса І. Українське суспільство на рубежі століть: утвердження реформаторського курсу. *Вісник Національної академії наук України*. 2001.

- № 2. С. 16-22.
136. Курячая М. М. Электронная демократия как вызов современной правовой политики. *Конституционное и муниципальное право*. 2013. № 1. С. 41-44.
137. Кутуев П. В. Репутация ідеї модернізації в сучасному суспільствознавстві. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний університет»*. Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 2. С. 34-40.
138. Кушнір І. В. Поняття та ознаки конституційного права фізичної особи на доступ до публічної інформації. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 7. С. 58-64.
139. Лаба О. В. Конституційно-правовий статус громадських організацій: теоретико-правовий аспект. *Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. Вип. 1. С. 190-196.
140. Лаба О. Міжнародна практика заходів, спрямованих на зміцнення довіри між державою та організаціями громадянського суспільства. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 2. С. 42-47.
141. Лаба О. Правовий аналіз чинного законодавства України щодо участі організацій громадянського суспільства в процесі обговорення та прийняття рішень. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 1. С. 26-32.
142. Ладиченко В. Методологічні аспекти взаємодії держави і громадянського суспільства. *Право України*. 2007. № 10. С. 9-13.
143. Лемак В. Політичні партії як інститут громадянського суспільства: проблеми правового регулювання в Україні. *Право України*. 2010. № 7. С. 18-23.
144. Лещенко Р. М. Взаємовідносини держави та громадянського суспільства у Великобританії: досвід для України. *Форум права*. 2018. № 3. С. 48-55.
145. Лебедева Ю. Система громадянського суспільства та місце у ній держави. *Емінак*. 2018. № 1 (1). С. 130-134.
146. Логачова В. Громадський контроль як елемент громадянського суспільства в Україні. *Юридична Україна*. 2012. № 2. С. 26-31.
147. Лотюк О. Методология исследования конституционных основ гражданского общества в современной науке. *Leges si Viata*. 2017. № 3, ч. 2. С. 87-90.
148. Лотюк О. Розуміння громадянського суспільства у контексті предмета конституційного регулювання. *Право України*. 2013. № 6. С. 228-234.
149. Лук'янов Д. Сучасні погляди на проблему класифікації та типології правових систем. *Право України*. 2012. № 9. С. 376-382.
150. Лясота А. Є. Сучасний стан та перспективи розвитку інститутів громадянського суспільства в Україні. *Грані*. 2018. Т. 21, № 10. С. 142-148.
151. Макаренков О. Гарантування права людини на розвиток як напрям трансформації правової системи відкритого суспільства. *Юридична Україна*.

2013. № 10. С. 16-23.
152. Макаренков О. Ознаки права відкритого суспільства: концептуальний підхід. *Юридична Україна*. 2012. № 11. С. 12-19.
153. Макаренков О. Співвідношення генетичного і структурно-функціонального методів у дослідженні напрямів трансформації права відкритого суспільства. *Юридична Україна*. 2012. № 8. С. 12-19.
154. Мандебура О. Громадянське суспільство як чинник формування політичної нації. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2017. Вип. 4. С. 160-181.
155. Манташян М. Політико-правові засади політичної стабільності у нових демократіях. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 3. vydání. С. 88-93.
156. Маренков О. Правовий вимір концепту «нація» як когнітивна основа трансформації права в умовах відкритого суспільства. *Юридична Україна*. 2013. № 11. С. 17-23.
157. Матвійчук А. В. Громадянське суспільство в сучасній Україні як відкрите соціальне утворення: проблема легітимації. *Політологічний вісник*. 2013. Вип. 69. С. 383-393.
158. Матвійчук А. В. Права і свободи людини і громадянина як політичний корелят взаємовідносин держави і громадянського суспільства. *Гілея* 2019. Вип. 150 (3). С. 45-49.
159. Матвійчук А. В. Характер взаємовідносин держави і громадянського суспільства в Україні. *Політологічний вісник*. 2015. Вип. 77. С. 268-281.
160. Медведчук В. Громадянське суспільство як фундаментальна основа демократичного розвитку України. *Право України*. 2014. № 4. С. 26-35.
161. Медведчук В. Держава і громадянське суспільство: український вибір. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 374-384.
162. Мельник Н. В. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами державної влади. *Науковий Вісник Львівського Державного Університету Внутрішніх Справ. Серія: Юридична*. 2015. Вип. 3. С. 17-25.
163. Мельник Р. Громадянське суспільство та держава в контексті адміністративного права. *Право України*. 2013. № 8. С. 227-233.
164. Мерник А. Громадянське суспільство як інституційна система. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 4. С. 231-239.
165. Мерник А. М. Поняття та ознаки інституцій громадянського суспільства. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 2 (57). С. 65-73.
166. Моргун В. А. Концепція громадянського суспільства у вітчизняній і зарубіжній історіографії. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2003. № 2. С. 119-132.
167. Мороз Н. О. Вплив громадських організацій на розбудову громадянського суспільства України. *Гілея*. 2013. № 72. С. 836-841.
168. Мороз С. П. Громадянське суспільство як відображення гуманістичної

- традиції еволюції держави. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Право*. 2009. № 1. С. 34-39.
169. Мотречко В. Механізм впровадження молодіжної політики на регіональному та місцевому рівні в Україні. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 1. vydání. С. 142-147.
170. Музика Л. А. До питання визначення сутності та ознак правової політики. *Форум права*. 2016. № 1. С. 202-206.
171. Муляр В. Громадянське суспільство в Україні: до питання про політичну інституціоналізацію. *Історичні і політологічні дослідження*. 2019. № 2. С. 96-106.
172. Нагорянський Є. А. Взаємозалежність публічної політики та громадянського суспільства. *Політологічний вісник*. 2014. Вип. 75. С. 245-253.
173. Наумкіна С. М. Інтеграція вітчизняного громадянського суспільства у глобальну систему співпраці. *Актуальні проблеми політики*. 2017. Вип. 60. С. 189-199.
174. Нікольська О. Кіріна І. Конституційне право на мирні зібрання: проблеми реалізації. *Юридична Україна*. 2013. № 3. С. 33-37.
175. Новиков О. В., Черніков Д. Ю. Політичний режим як характерна ознака суспільства. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 24-27.
176. Овсяннікова О. Етичні проблеми взаємодії судової влади та засобів масової інформації. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1 (68). С. 174-184.
177. Окуньовська Ю. В. Вплив неурядових організацій Польщі на формування громадянського суспільства в Україні. *Актуальні проблеми політики*. 2017. Вип. 60. С. 125-133.
178. Олійник В. М. Принципи взаємодії судової влади з інститутами громадянського суспільства в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 24. С. 9-12.
179. Олійник В. Теоретико-правові основи реалізації принципу гласності під час взаємодії судової влади з інститутами громадянського суспільства в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4, ч. 2. С. 154-159.
180. Оніщенко Н. До питання про пошук балансу у співвідношенні громадянського суспільства та держави. *Право України*. 2014. № 4. С. 55-62.
181. Оніщенко Н. М. Львова О. Л. Гендерна рівність: крок до розвитку чи моральна криза сучасного суспільства? *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 3-11.
182. Оніщенко Н. М. Правова культура як феномен громадянського суспільства. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 68. С. 3-15.
183. Оніщенко Н. Формування громадянського суспільства: комунікативно-правовий чинник. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 5. С. 88-96.
184. Ортинська Н. В. Щодо тенденцій розширення політичних прав неповно-

- літніх. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 3. С. 16-19.
185. Остапенко О. Г. Реалізація Україною політичних цілей угоди про асоціацію. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 28-31.
186. Панфілов О. Ю. Війна та суспільство. *Сучасне суспільство*. 2012. Вип. 2. С. 87-100.
187. Папарига Д. Ю. Правове підґрунтя обов'язковості членства в професійних асоціаціях. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 8. С. 26-31.
188. Парута Ю. І. Актуальні питання здійснення класифікації громадських об'єднань. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 3. С. 45-51.
189. Пархоменко Н. Роль громадянського суспільства у захисті прав і свобод людини та громадянина. *Право України*. 2014. № 4. С. 116-125.
190. Пасіниченко В. Л. Особливості східноєвропейської концептуалізації громадянського суспільства. *Сучасне суспільство*. 2019. Вип. 1. С. 145-155.
191. Пашинский В. Гражданское общество как субъект обеспечения обороны государства: современный опыт украины. *Leges si Viata*. 2018. № 6, ч. 2. С. 71-75.
192. Перегуда Є. До проблеми законодавчої регламентації багатопартійності в Україні. *Право України*. 2001. № 4. С. 13-18.
193. Петришина-Дюг Г. Г. Конституційно-правова відповідальність політичних партій: поняття, сутність та особливості. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 57. С. 144-150.
194. Петришина-Дюг Г. Г. Фінансування політичних партій: проблеми правового регулювання у сучасних державах. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 91-97.
195. Пильгун Н. В. Правова свідомість та правова культура в контексті формування громадянського суспільства. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2019. Вип. 86. С. 7-22.
196. Пироженко В. Поняття істини в суспільствознавстві у контексті ситуаційного аналізу. *Вісник Національної академії наук України*. 2005. № 11. С. 19-31.
197. Письменний І. В. Територіальні громади як суб'єкти активного розвитку громадянського суспільства в Україні. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2019. Вип. 1. С. 144-149.
198. Пономарьов С. М. Категоріально-понятійний апарат механізму реалізації конституційного права громадян на об'єднання в громадські організації. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 11. С. 108-114.
199. Примуш М. Порядок утворення і діяльності політичних партій. *Віче*. 2001. № 5. С. 143-155.
200. Притуп Е. Пути усовершенствования государственной культурной политики на региональном уровне. *Leges si Viata*. 2016. № 12, ч. 3. С. 78-82.

201. Пришляк Г. Теоретичні засади інституту демократичного контролю. *Підприємство, господарство і право*. 2013. № 2. С. 162-164.
202. Прокопов Д. Є. Правовий вимір дослідження функціонування і розвитку політичних систем: проблеми теорії і методології. *Публічне право*. 2012. № 1. С. 247-253.
203. Прокопов Д. Є. Скрипнюк М. Правовий вимір функціонування публічної влади у політичній системі сучасної України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 1. С. 41-50.
204. Пушкіна О. Інститути громадського суспільства в системі захисту прав і свобод людини. *Юридична Україна*. 2012. № 1. С. 4-11.
205. Радзівілл О. А. Міжнародне право, правова і глобальне інформаційне громадянське суспільство, як складові сучасного міжнародного правового порядку. *Юридична наука*. 2012. № 2. С. 153-163.
206. Решетников О. М. Государство и партии: история взаимоотношений. *Власть*. 2013. № 1. С. 82-86.
207. Рибалкін А. О. Теоретико-методологічні проблеми трансформації концепції громадянського суспільства в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 3. С. 49-54.
208. Рогачева Л. И. Взаимодействие государства и общества в условиях евразийской интеграции. *Евразийский юридический журнал*. 2013. № 2. С. 31-33.
209. Родченко Л. М. Еволюція громадянського суспільства крізь призму історичного розвитку поняття та теорії демократії. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 5. С. 138-143.
210. Розумний М. М. «Громадянське суспільство» vs «політична нація». *Стратегічні пріоритети*. 2013. № 2. С. 5-11.
211. Романюк І. М. Громадянське суспільство як простір для функціонування інформаційних правовідносин. *Юридична Україна*. 2018. № 1-2. С. 98-100.
212. Росіхіна В. Конституційні нормативно-правові гарантії забезпечення права громадян на публічні об'єднання: теорія і практика. *Вісник Конституційного Суду України*. 2013. № 4. С. 72-79.
213. Савельєва Т. П. Громадські об'єднання як інституціоналізована форма суспільних рухів: український контекст. *Сучасне суспільство*. 2019. Вип. 1. С. 200-210.
214. Сазонов В. В. Глобальне громадянське суспільство як нова модель світоустрою. *Політикус*. 2017. Вип. 6. С. 31-39.
215. Саломатин А. Ю. Гражданское общество в условиях постмодернизационного развития. *Гражданское общество в России и за рубежом*. 2013. № 1. С. 2-6.
216. Сенченко М. Інформаційна агресія і суспільство. *Вісник Книжкової палати*. 2011. № 10. С. 3-6.

217. Сергієнко С. Ю. Українська держава і суспільство: проблеми взаємного контролю. *Політологічні записки*. 2012. № 6. С. 6-30.
218. Сердюк Н. Перспективи розвитку інститутів громадянського суспільства в сучасній Україні. *Публічне право*. 2018. № 4. С. 48-55.
219. Серьогіна С. Удосконалення місцевого самоврядування в Україні в умовах демократизації та консолідації суспільства. *Право України*. 2014. № 4. С. 107-115.
220. Сивуха Т. В. Демократична легітимність як функціонал громадянського суспільства. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2016. Вип. 29. С. 94-99.
221. Ситник Ю. М. Зміст забезпечення конституційного права на свободу об'єднання у політичні партії. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 2. С. 132-142.
222. Скрипнюк В. Громадянське суспільство і система державної влади в Україні: проблеми взаємодії у сучасних умовах. *Право України*. 2014. № 4. С. 81-90.
223. Скрипнюк В. Діяльність політичних партій в контексті правового забезпечення принципу поділу влади. *Юридична Україна*. 2013. № 12. С. 16-21.
224. Скрипнюк В. Політико-правові принципи організації та функціонування державної влади в Україні. *Право України*. 2002. № 5. С. 3-8.
225. Скрипнюк О. В. Конституційні основи розвитку громадянського суспільства в Україні: досвід і перспективи. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 2. С. 15-20.
226. Скрипнюк О. Демократизація політичної системи України як фактор європейської інтеграції: проблеми і перспективи. *Юридична Україна*. 2013. № 2. С. 26-30.
227. Скріль С. Конституційні принципи реформування політичних систем країни Центральної та Східної Європи. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 33-37.
228. Слющинський Б. В. Громадянське суспільство як виразник незалежності України. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія*. 2017. Вип. 14. С. 182-189.
229. Смачило В. В. Гендерна рівність та її вплив на розвиток громадянського суспільства. *Молодий вчений*. 2018. № 5, ч. 1. С. 62-67.
230. Смокович М. Право на свободу мирних зібрань: реалії та перспективи в Україні. *Юридична Україна*. 2013. № 8. С. 22-30.
231. Соляр С. Громадянське суспільство: загальнотеоретичні підходи до визначення. *Вісник Академії правових наук України*. 2013. № 1. С. 271-279.
232. Соляр С. Систематизація законодавства України у сфері об'єднання громадян. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1. С. 35-45.
233. Ставченко С. «Небезпека / Ризик / Криза» як тріада сутності політичного розвитку. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 2. vydání.

- С. 31-36.
234. Стеценко С. Громадянське суспільство та соціальна держава: проблеми взаємодії. *Право України*. 2014. № 4. С. 71-80.
235. Ступников С. Транспарентность – ключевой критерий оценки эффективности открытого правительства. *Государственная служба*. 2013. № 1. С. 83-86.
236. Сунегін С. О. Духовна та матеріальна природа громадянського суспільства: вступ до проблеми в контексті сучасних реалій. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 77. С. 42-58.
237. Сунегін С. О. Принцип рівності у праві в контексті ціннісних орієнтацій суспільства: сучасні реалії та тенденції розвитку. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 3. С. 87-86.
238. Сухонос В. Взаємовплив громадянського суспільства та інституту глави держави: досвід СРСР і України. *Право України*. 2014. № 4. С. 99-106.
239. Тараненко Г. Г. Роль громадянського суспільства у євроінтеграційних процесах. *Держава і право. Серія: Політичні науки*. 2016. Вип. 71. С. 135-142.
240. Тимошенко В. І. Особливості концепції громадянського суспільства в політико-правовій думці України кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 5. С. 160-168.
241. Тимошенко В. Формування ідей та елементів громадянського суспільства в Україні: ретроспективний аналіз. *Право України*. 2014. № 4. С. 36-44.
242. Тимченко М. Мережева організація як новий тип функціональної структури політичних партій. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 2. vydání. С. 37-41.
243. Тимчук А. Л. Теоретичні аспекти феномена «громадянське суспільство». *Аспекти публічного управління*. 2019. Т. 7, № 12. С. 105-113.
244. Тіт О. Г. Громадянський активізм як чинник розбудови громадянського суспільства в сучасній Україні. *Гілея*. 2019. Вип. 145 (3). С. 100-103.
245. Ткачук І. Я. Теоретичні та правові основи доходів інститутів громадянського суспільства в Україні. *Вісник Університету банківської справи*. 2019. № 2-3. С. 3-11.
246. Товарниченко В. О. Громадянське суспільство. Середній клас чи влада маргіналів? *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2013. Вип. 55. С. 248-256.
247. Толстенко В. Роль громадянського суспільства у генезі форми сучасної держави: теоретико-методологічні аспекти. *Право України*. 2014. № 4. С. 45-54.
248. Томенко М. Конституційний процес в Україні: у пошуках політичного і правового компромісу. *Верховенство Права*. 2016. № 1. (33). С. 30-33.
249. Томкіна О. О. Принцип партнерства у відносинах між інститутами громадянського суспільства і держави: конституційно-правовий аспект.

- Юридичний науковий електронний журнал.* 2017. № 6. С. 62-65.
250. Трач А. Політичний розвиток України ті її рух в напрямку ЄС. *Evropský politický and law diskurz.* 2016. Svazek 3., 1. vydání. С. 48-52.
251. Требін М. П. Громадянське суспільство в Україні: європейські поради та українські реалії. *Гілея.* 2013. № 76. С. 247-250.
252. Третяк С. М. Створення ефективних і прозорих органів місцевого самоврядування в процесі розбудови українського громадянського суспільства. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2017. № 3. С. 24-27.
253. Француз А. Інститути громадянського суспільства у заходах запобігання і протидії корупції в Україні. *Право України.* 2014. № 4. С. 141-149.
254. Хорішко Л. Інституціоналізація політичної еліти: структурно-функціональні аспекти. *Evropský politický and law diskurz.* 2017. Svazek 4., 2. vydání. С. 150-154.
255. Цимбалюк М. Громадянське суспільство як фактор утвердження демократичної правосвідомості. *Право України.* 2007. № 11. С. 21-25.
256. Чальцева О. Аналіз ефективності публічної політики. *Evropský politický and law diskurz.* 2017. Svazek 4., 5. vydání. С. 118-125.
257. Челак О. Еволюція регіональної політики та її інструментів в Європейському Союзі. *Evropský politický and law diskurz.* 2016. Svazek 3., 1. vydání. С. 43-47.
258. Чернобель Г. Т. Гражданское общество и государство: принципы взаимодействия (теоретический аспект). *Аграрное и земельное право.* 2013. № 1. С. 113-121.
259. Шаповал В. Політико-правова категорія народного представництва: питання. *Право України.* 2013. № 5. С. 12-17.
260. Шаповалова І. В. Проблеми та шляхи розвитку громадянського суспільства української держави. *Гілея.* 2019. Вип. 141 (3). С. 85-88.
261. Шатунов В. А. Мистецькі об'єднання у дискурсі формування громадянського суспільства. *Культурологічна думка.* 2017. № 12. С. 207-213.
262. Шаульська Г. М. Громадянське суспільство в умовах реформування країни. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України.* 2018. № 5. С. 162-169.
263. Шаульська Г. М. Деякі сучасні механізми взаємодії влади і громадянського суспільства в Україні: аналіз ефективності. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України.* 2019. № 2. С. 180-189.
264. Шаульська Г. М. Законодавче забезпечення розвитку громадянського суспільства в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України.* 2018. № 4. С. 99-104.
265. Шебзухова Т. А. Гражданское общество и государство: проблемы взаимоотношения и перспективы взаимодействия. *Право и политика.* 2013. № 7. С. 868-875.
266. Шкарнега О. С. Правове регулювання провадження в справах щодо реалізації права на мирні зібрання. *Право і суспільство.* 2015. № 1. С. 181-

- 189.
267. Шляхтун П. П. Громадянське суспільство і держава: проблеми взаємодії. *Держава і право. Серія: Політичні науки*. 2019. Вип. 83. С. 38-51.
268. Щавінський В. Р. Співвідношення інтересів держави, суспільства, окремого індивіда у рамках адміністративного права та процесу. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 2. С. 78-81.
269. Щокін Р. Регулювання державної політики у галузі освіти України: адміністративно-правовий аспект. *Верховенство Права*. 2017. № 5. С. 35-39.
270. Ярмиш О. Громадянське суспільство і злочинність. *Право України*. 2014. № 4. С. 134-140.
271. Ярош Я. Взаємодія молодіжних громадських організацій з політичними партіями в Україні. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 5. vydání. С. 89-93.
272. Ярош Я. Політичні партії як суб'єкти громадянського суспільств. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2018. № 2. С. 146-156.
273. Ярошенко В. Взаємообумовленість політичної і громадянської відповідальності та становлення інституту демократичної громадянськості в Україні. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 3. vydání. С. 143-158.
274. Ярошенко В. М. Громадянське суспільство – теорія та практика. *Наукові праці «Чорноморського державного університету імені Петра Могили»*. Серія: Політологія. 2011. Вип. 150. Т. 162. С. 101-109.

ТЕМА 7. ДЕМОКРАТИЧНА, СОЦІАЛЬНА, ПРАВОВА ДЕРЖАВА

Поняття та ознаки демократичної держави. Форми та інститути демократії як прояв державної влади. Принципи демократії та її функції.

Поняття та ознаки соціальної держави. Концепція соціальної держави: виникнення та розвиток.

Правова держава: поняття та ознаки. Верховенство права і правова держава: питання співвідношення та взаємодії.

Демократична, соціальна, правова держава як принцип державного ладу. Шляхи формування соціальної, правової держави в Україні.

Ключові поняття:

демократія, соціальна держава, правова держава, конституційна юрисдикція, верховенство права, законність, принцип пріоритету права, принцип правової захищеності людини і громадянина, принцип єдності права і закону, демократія, демократична держава, вибори, референдум, правова політика держави, форма демократії, безпосередня демократія, представницька демократія, загальнодержавний референдум, місцевий референдум, імперативний референдум, консультативний референдум, обов'язковий референдум, факультативний референдум, конституційний референдум, законодавчий референдум, ратифікаційний референдум, дозаконодавчий референдум, післязаконодавчий референдум, інститути демократії, структурні інститути демократії, структурно-функціональні (змішані) інститути демократії, процедурно-регламентаційні інститути демократії, консультативні інститути демократії, принципи демократії, політична свобода, рівноправність громадян, принцип виборності органів державної влади, принцип поділу влади, принцип прийняття рішень в інтересах більшості з урахуванням інтересів меншості, політичний плюралізм, ідеологічний плюралізм, функції демократії, організаційно-політична функція демократії, регулятивно-компромісна функція демократії, суспільно-стимулююча функція демократії, установча функція демократії, контрольна функція демократії, охоронна функція демократії, держава добробуту, «позитивна держава соціального захисту» (англо-американська й англо-саксонська моделі), «держава соціальної безпеки» («держава соціальної захищеності», «держава соціального захисту»), роулсіанський тип соціальної держави, мегалітарний тип соціальної держави, утилітарний тип соціальної держави, виборча система, мажоритарна виборча система абсолютної більшості, мажоритарна виборча система кваліфікованої більшості, мажоритарна виборча система відносної більшості, змішана виборча система, пропорційна виборча система, пропорційна виборча система із жорсткими списками, пропорційна виборча система з преференціями, пропорційна виборча система з напівжорсткими списками.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160).
- ❖ Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93.
- ❖ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13.
- ❖ Конвенція про статус апатридів від 28 вересня 1954 року. *Офіційний вісник України*. 2013. № 12. Ст. 450. С. 447. Ст. 1875.
- ❖ Європейська конвенція про громадянство від 06 листопада 1997 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2008 р. № 13. С. 359.
- ❖ Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року (редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року). *Зібрання чинних міжнародних договорів України*. 1990. № 1. Ст. 205.
- ❖ Рамкова конвенція про захист національних меншин від 01 лютого 1995 року. *Офіційний вісник України*. 2013. № 75.

Дисертації, автореферати:

1. Антонова Е. Г. Принципы построения правового государства: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1996. 155 с.
2. Білоконь М. В. Демократичне державотворення в Україні в умовах глобалізації: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Харків, 2017. 20 с.
3. Гайдаєнко Н. В. Система стримувань та противаг в сучасних демократіях: автореф. дис. ... канд. політ. наук. Одеса, 2010. 18 с.
4. Головатий С. П. Верховенство права: ідея, доктрина, принцип: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2008. 44 с.
5. Головащенко О. С. Соціальна та правова держава: питання співвідношення: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2008. 304 с.
6. Головка І. В. Ліберальна демократія: умови формування та специфіка становлення: дис. ... канд. політ. наук. Харків, 2010. 248 с.
7. Дерев'янка С. М. Референдум як демократичний політичний інститут: світовий досвід і Україна: дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 2012. 544 с.
8. Дімітров Ю. Д. Правова держава в контексті законотворення, судової і адміністративної реформ: автореф. дис... канд. юрид. наук. Одеса, 1997. 16 с.
9. Заєць А. П. Правова держава в Україні: концепція і механізми реалізації: дис... д-ра юрид. наук. Київ, 1999. 447 с.
10. Косінов С. А. Контроль у демократичній державі: загальнотеоретична

- характеристика: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2017. 33 с.
11. Куркин Б. А. Проблемы демократического социально-правового государства в современной государственной-правовой теории: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2002. 416 с.
 12. Ларина Л. А. Гражданское общество и демократическое государство: истоки взаимодействия: дис. ... канд. филос. наук. Саратов, 2000. 149 с.
 13. Ленігевич Б. В. Взаємодія органів державної влади з політичними партіями в контексті демократизації українського суспільства: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Івано-Франківськ, 2020. 20 с.
 14. Леонов И. В. Социальное государство как предмет теоретико-правового исследования: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 188 с.
 15. Милецкий В. П. Социальное государство: эволюция теории и практика, полит.-социал. анализ: дис. ... д-ра полит. наук. Санкт-Петербург, 1998. 350 с.
 16. Падалка Р. О. Верховенство права як основоположний принцип права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 20 с.
 17. Панкевич О. З. Соціальна держава: поняття та загальнотеоретична характеристика: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2003. 182 с.
 18. Пасько Я. І. Соціальна держава: теоретичні імплікації та історичні версії: дис. ... д-ра філос. наук. Київ, 2008. 406 с.
 19. Пижик І. М. Політико-правові проблеми формування соціальної держави в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2001. 194 с.
 20. Плахотнік О. В. Конституційне право громадян брати участь у всеукраїнських та місцевих референдумах і його забезпечення в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 223 с.
 21. Плотников А. А. Гражданское общество и правовое государство: к истории формирования концепции (анализ политико-философской мысли Джона Локка): дис. ... канд. филос. наук. Москва, 1993. 163 с.
 22. Присяжнюк П. В. Демократична комунікативна модель як складова системи державного управління України: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2020. 20 с.
 23. Родионова О. В. Социальное государство: теоретико-правовой аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2002. 188 с.
 24. Сковронський Д. М. Соціальна держава в умовах політичних та економічних трансформацій: теоретико-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2013. 19 с.
 25. Співак В. М. Соціальна, правова держава як фактор розвитку демократичного суспільства в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2001. 402 с.
 26. Титунова Л. Б. Право. Конституция. Правовое государство: (к концепции демократического конституционализма правового государства): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Санкт-Петербург, 1992. 32 с.
 27. Увачев В. А. Социально-правовое государство и гражданское общество

- постиндустриальної епохи: правовые основы функционирования и взаимодействия: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 191 с.
28. Хаврук І. А. Референдуми в перехідних демократіях (на прикладі України, Білорусі та Росії): дис. ... канд. політ. наук. Рівне, 2005. 257 с.
 29. Цесар І. А. Правові основи розвитку сучасної демократичної держави: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 18 с.
 30. Шапошников С. П. Социальное государство: теоретико-правовая модель: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2010. 175 с.
 31. Шкитин А. В. Социальное государство: проблемы формирования и ресурсы существования: дис. ... канд. филос. наук. Москва, 1999. 135 с.
 32. Щедрова Г. П. Громадянське суспільство і соціальна, демократична, правова держава: становлення, функції, тенденції розвитку в сучасній Україні: дис. ... д-ра політ. наук. Луганськ, 1996. 368 с.
 33. Шульженко Ф. П. Соціально-правова держава: сутність, проблеми політичної модернізації: автореф. дис. ... д-ра політ. наук. Київ, 2009. 36 с.
 34. Яковюк І. В. Соціальна держава: питання теорії і шляхи її становлення: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2000. 199 с.

Монографії:

1. Баренбойм П. Д. Соотношение доктрин верховенства права и правового государства как главный вопрос философии права и конституционализма: моногр. Москва: ЛУМ, 2013. 125 с.
2. Бариська Я. О., Попович Т. П. Правопорядок у державах Центральної Європи у період демократичних перетворень: моногр. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2019. 208 с.
3. Беляева Ю. Н. Социальное государство: теоретические модели и практика реализации: моногр. Москва: МАКС Пресс, 2013. 122 с.
4. Бухтатий О. Є. Публічні комунікації демократичної держави: моногр. Дніпро: Журфонд, 2018. 292 с.
5. Головатий С. Верховенство права: моногр. Київ: Фенікс, 2006. 1747 с.
6. Гринюк Р. Ф. Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практична реалізація: моногр. Київ: Ін Юре, 2004. 386 с.
7. Дерев'янка С. М. Політико-правові засади референдумів в Україні: моногр. Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2011. 847 с.
8. Кельзен Г. (1881-1973). Про сутність і цінність демократії / з нім. пер. О. Мокровольський. Львів: ВНТЛ-Класика, 2013. 139 с.
9. Косінов С. А. Контроль у демократичній державі: моногр. Харків: Право, 2015. 357 с.
10. Лендшел М. О. Місцева демократія у країнах Центральної і Східної Європи: моногр. Ужгород: Мистецька Лінія, 2011. 687 с.
11. Майборода О. М. Держава і суспільство в Україні: історія і сучасність Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2013. 184 с.
12. Митко А. М. Інформаційна демократія: реалії та виклики часу: моногр.

- Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 399 с.
13. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: моногр. Харків: Право, 2009. 598 с.
 14. Оніщук М. В. Референдна демократія: проблеми конституційної теорії та практики: моногр. Київ: Європейський університет, 2009. 447 с.
 15. Павликов С. Г. Власть в правовом государстве: моногр. Москва: Альфа-М, 2014. 190 с.
 16. Попович В. М. Теорія держави і права: концепція, праксеологія та методологія розвитку: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 384 с.
 17. Радченко О. В. Ціннісна система суспільства як механізм демократичного державотворення: моногр. Харків. Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. 380 с.
 18. Скрипнюк О. В. Демократія: Україна і світовий вимір (концепції, моделі та суспільна практика): моногр. Київ: Логос, 2006. 368 с.
 19. Сліва М. Польська демократія: моногр. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 304 с.
 20. Шипілов Л. М. Народовладдя як основа демократичної держави: моногр. Харків: ФІНН, 2009. 216 с.

Наукові статті:

1. Nalyvayko L. Transparency as a democratic standard of the government functioning. *Evropský Politický a Právní Diskurs*. 2014. Svazek 1., 4. vydání. С. 51-62.
2. Абрамов П. В. Правовые режимы социального государства в зарубежных странах. *Закон и право*. 2013. № 3. С. 37-39.
3. Альбов А. П. Основания развития гражданского общества и правового государства. *Публичное и частное право*. 2012. № 3. С. 21-29.
4. Аносова М. М. Реализация приоритетов социальной политики современного государства. *Государство в меняющемся мире*. 2012. С. 93-96
5. Багіров Ш. Элита и демократия в современном обществе. *Гілея*. 2014. Вип. 91. С. 341-343.
6. Багрій О. Доктрина верховенства Конституції України у конституційному правосудді. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 6. С. 117-125.
7. Бадида А. Ю. Модерна соціальна держава: поняття, обсяг, цілі. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 2. С. 78-84.
8. Баймуратов М. Проблема становлення єдиної системи міжнародних виборчих стандартів. *Право України*. 2013. № 5. С. 63-76.
9. Бакумов О. С. Проблеми зловживання правами громадян у процесі реалізації форм безпосередньо демократії. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 4. С. 125-132.
10. Барабаш Ю. Окремі питання модернізації конституційних засад вибор-

- чого права України. *Право України*. 2013. № 5. С. 46-53.
11. Баренбойм П. Д. Разграничение, конвергенция или замена доктрин правового государства и верховенства права? *Законодательство и экономика*. 2013. № 4. С. 5-12.
 12. Беляєва М. Політична суб'єктність держави у сфері народовладдя: Конституційно-правові засади. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 9. С. 16-19.
 13. Бідзюра І. Політологічні роздуми у контексті тріади «парламентаризм – громадянське суспільство – правова держава». *Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]*. 2007. Вип. 36. С. 114-121.
 14. Білоконь М. В. Суспільство та держава в контексті інтеграції соціально-політичних систем. *Актуальні проблеми державного управління*. 2014. № 2. С. 182-189.
 15. Богініч О. Л. Представницька демократія: сучасні виклики та загрози *Правова держава*. 2019. Вип. 30. С. 58-66.
 16. Бориславська О. М. Демократія та конституціоналізм: питання взаємозв'язку. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2013. Вип. 4. С. 31-40.
 17. Бочарников Е. В. Политическое влияние СМИ. Интернет и демократия. *Управління розвитком*. 2014. № 1. С. 165-166.
 18. Буря К. М. Локальна демократія в сучасній Україні: передумови побудови національної моделі. *Гілея*. 2018. Вип. 131. С. 367-371.
 19. Вавринчук М. П. Демократія в Україні: основні принципи, напрямки та шляхи удосконалення. *Університетські наукові записки*. 2005. № 1-2. С. 395-398.
 20. Варзарь П. Демократія і бюрократія: проблема сумісності. *Політичний менеджмент*. 2010. № 1. С. 76-87.
 21. Василевич Г. А. Государственная власть. Демократия. Закон. *Університетські наукові записки*. 2006. № 3-4. С. 59-68.
 22. Васькович Й. Проблеми та перспективи побудови правової держави в Україні. *Право України*. 2000. № 1. С. 32-35.
 23. Власенко С. Г. Демократія як умова розвитку національних систем державного управління: аналіз сучасних дослідницьких підходів. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 43. С. 272-280.
 24. Волкова О. Соціальна правова держава як важливий етап у розширенні свободи особи. *Віче*. 2011. № 4. С. 16-18.
 25. Волощук О. Т. Проблеми тлумачення теорії розподілу влад у світовій правовій доктрині. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 4. С. 65-71.
 26. Гайко О. С. Капіталізм, національний суверенітет і демократія: стан сучасних ліберальних політій. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології*. 2013. № 1060.

Вип. 23. С. 16-21.

27. Гайко О. С. Надзвичайний стан і демократія: механізм збільшення повноважень держави в сучасних ліберальних демократіях. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології*. 2013. № 1073. Вип. 24. С. 47-53.
28. Геєць В. М. Яке майбутнє у соціальної держави? *Наукові дискусії «Економіка України»*. 2013. № 7 (620). С. 4-20.
29. Глущенко С. Єдність судової юрисдикції: продовження дискусії у докторинальній площині. *Право України*. 2015. № 3. С. 78-86.
30. Головащенко О. С. Соціальна держава та виклики глобалізації. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 32. С. 3-11.
31. Гончаренко В. Конституційне будівництво в Україні за часів нової економічної політики (1921-1929). *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 2 (81). С. 17-26.
32. Гонюкова Л. Політичний плюралізм як умова розвитку демократичної держави: європейський досвід. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. 2009. Вип. 3. С. 195-201.
33. Григор О. Громадянська демократія в сучасному глобалізованому світі. *Політологічний вісник*. 2015. Вип. 77. С. 282-293.
34. Гринюк Р. Правова держава і демократія: питання взаємодії та взаємозв'язку. *Право України*. 2010. № 7. С. 43-50.
35. Гультай М. Виникнення та утвердження конституціоналізму як обов'язкової складової демократичного державного устрою. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 3. С. 97-115.
36. Гультай М. Вітчизняний конституціоналізм радянської доби та його трансформація після здобуття Україною незалежності. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 5. С. 59-77.
37. Данилов С. Ю. Референдуми в современном мире: сравнительный анализ предметов и последствий. *Современное право*. 2012. № 8. С. 53-56.
38. Дашковська О. Ідея взаємодії відповідальності держави й особи в європейській політико-правовій думці. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2. С. 105-113.
39. Дашковська О. Референдум як інститут безпосередньої демократії: досвід зарубіжних країн. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 1. С. 235-240.
40. Деханов С. А. Проблемы соотношения судебной власти и правосудия в правовом государстве. *Законодательство и экономика*. 2012. № 12. С. 5-8.
41. Добрынин Н. М. Конституционализм и правовое государство: теория и практика взаимосвязи. *Конституционное и муниципальное право*. 2012. № 3. С. 2-7.
42. Добрынин Н. М. О сущности конституционализма и правового государства: необходимое и действительное. *Государство и право*. 2012. № 7.

- С. 5-12.
43. Долженков О. О. Сучасна демократія: проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 54. С. 221-229.
 44. Долішній М. Соціальна правова держава: новизна погляду. *Віче*. 2001. № 5. С. 155-158.
 45. Древаль Ю. Д. Демократія участі та політичне представництво. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. № 2. С. 203-209.
 46. Євграфова Є. Питання щодо зв'язків права і держави. *Право України*. 2009. № 6. С. 46-51.
 47. Єрмоленко Д. О. Поняття та ознаки соціальної держави. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2001. № 2. С. 76-83.
 48. Жовтобрюх М. Делегітимація соціальної держави в неолібералізмі М. Ноціка. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 11. С. 18-21.
 49. Заєць А. Концепції правової держави і верховенства права в українській правовій доктрині. *Право України*. 2013. № 9. С. 243-269.
 50. Іваненко О. Демократія крізь віки та континенти: погляд здалеку. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2018. № 1. С. 221-226.
 51. Ігнатко В. Ядро європейських цінностей: демократія і свобода. *Гілея*. 2018. Вип. 137. С. 323-326.
 52. Каніщев Г. Ю. Держава і демократія. *Гуманітарний часопис*. 2008. № 4. С. 97-102.
 53. Кирсанов А. Ю. Институты гражданского общества в демократическом правовом государстве. *Вестник Московского университета МВД России*. 2013. № 4. С. 47-50.
 54. Кісс С. В. Сутність поняття та основні ознаки соціальної держави. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 4. С. 22-27.
 55. Ключенко Е. О. Політична участь і демократія: основні проблеми міжнародного характеру. *Гілея*. 2018. Вип. 137. С. 326-331.
 56. Книгін К. Референдум в Україні – головний прояв демократії. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 2. С. 35-39.
 57. Коволь О. А. Громадянське суспільство та правова держава: сутнісні характеристики. *Вісник Академії адвокатури України*. 2007. Вип. 1. С. 5-10.
 58. Козюбра М. Верховенство права і Україна. *Право України*. 2012. № 1-2. С. 30-63.
 59. Козюбра М. Верховенство права: українські реалії та перспективи. *Право України*. 2010. № 3. С. 6-8.
 60. Колот А. М. Соціальна держава: генезис і перспективи розвитку. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика*. 2017. № 1. С. 8-36.
 61. Кононенко С. Українська демократія: набуті риси як втрачені можливості. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. 2012. Вип. 6. С. 166-179.
 62. Кормич Л. І. Основні напрями стратегії впровадження моделі паритетної

- демократії в сучасній Україні. *Актуальні проблеми політики*. 2018. Вип. 62. С. 6-26.
63. Корнієнко В. Реалізація ідеалу соціально-правової держави в українському суспільстві. *Право України*. 2001. № 2. С. 45-50.
64. Короткова О. И. Формирование правового государства и обеспечение верховенства закона. *Государственная власть и местное самоуправление*. 2012. № 5. С. 3-12.
65. Коршук Р. М. Ліберальна та етнічна демократія: порівняльний аналіз. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія*. 2013. Вип. 1. С. 34-37.
66. Косінов С. Міжнародний контроль як засіб забезпечення внутрішньодержавної демократії. *Право України*. 2015. № 5. С. 139-148.
67. Косінов С. Народ як первинний суб'єкт здійснення контролю над публічною владою. *Право України*. 2013. № 10. С. 178-184.
68. Кравченко С. С. Правова держава та правовий прагматизм: проблемні питання. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Право*. 2011. № 2. С. 27-31.
69. Крупнова Л. Обов'язковість виконання судових рішень як принцип правової держави. *Юридична Україна*. 2013. № 7. С. 8-14.
70. Крусян А. Концепт демократії в науково-практичній парадигмі сучасного українського конституціоналізму. *Право України*. 2013. № 8. С. 72-81.
71. Кудрявцев О. Ю. Сучасна пряма демократія: потенціал електронного урядування у реаліях українського сьогодення. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології*. 2013. № 1060. Вип. 23. С. 123-128.
72. Кушніренко О. Г. Соціальна держава як базова цінність та принцип конституційного ладу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2017. Вип. 23. С. 53-58.
73. Лавринович О. Конституційне забезпечення народовладдя в Україні. *Віче*. 2000. № 2. С. 3-12.
74. Лаговська С. С. Правова держава як гарант забезпечення прав людини та громадянина в сучасній Україні. *Політологічний вісник*. 2014. Вип. 74. С. 209-215.
75. Лафітський В. Правова держава і фактори її розвитку в порівняльно-правовому вимірі. *Порівняльне правознавство*. 2013. № 1-2. С. 435-449.
76. Левіна Ю. Інститути демократії в умовах розвитку громадянського суспільства. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 1. С. 265-271.
77. Лемак В. Удосконалення демократичних інститутів у контексті реформи розділу І Конституції України. *Право України*. 2013. № 8. С. 100-105.
78. Лобнер Н. Религия и демократия. *Українознавчий альманах*. 2012. Вип. 9. С. 50-54.
79. Любченко П. Місцеве самоврядування як фактор забезпечення стабільності конституційного ладу і форма реалізації народовладдя в Україні.

- Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4 (75). С. 58-66.
80. Магомедова З. Ш. Конституционно-правовые основы обеспечения единого правового пространства. *Закон и право*. 2011. № 8. С. 36-38.
81. Макарова З. С. Проблеми класифікації (типологізації) форми державного правління. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 1. С. 67-72.
82. Малишев Б. В. Принцип верховенства права (теоретико-правовий аспект). *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 8. С. 14-20.
83. Мамут Л. С. Правовое государство: идеологема и современные конституционные тексты. *Сравнительное конституционное обозрение*. 2011. № 2. С. 105-111.
84. Марченко М. Н. Демократия как базовый общественно-политический термин современного политического дискурса: его история и современное употребление. *Мова і культура*. 2013. Вип. 16. Т. 1. С. 266-271.
85. Марчук М. І. Республіка Польща як демократична держава. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2018. Вип. 25. С. 58-62.
86. Матвійчук В. К. Сучасні концепції правової держави. *Юридична наука*. 2013. № 6. С. 7-11.
87. Медведчук В. Демократія і суспільство: цінності, принципи, державно-правові механізми. *Право України*. 2013. № 8. С. 53-62.
88. Михеева Н. Значение и пределы государственного принуждения в условиях развития правового государства. *Законы России: опыт, анализ, практика*. 2013. № 10. С. 97-99.
89. Михеева Н. О принципе верховенства права на современном этапе развития правового государства. *Закон и право*. 2013. № 9. С. 29-31.
90. Мірошніченко Ю. Теоретичні засади та проблеми конституційно-правового регулювання форм народовладдя в Україні. *Право України*. 2012. № 1-2. С. 329-335.
91. Мотрен С. М. Демократія: досвід і погляд в майбутнє. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 2. С. 7-11.
92. Нелін О. До питання верховенства права і закону в Україні. *Юридична Україна*. 2012. № 3. С. 22-25.
93. Неліна Н. Вибори як форма волевиявлення українського народу. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 7. С. 15-18.
94. Німченко В. Референдум як форма народовладдя потребує конституційного врегулювання. *Право України*. 2013. № 6. С. 235-241.
95. Новоскольцева Л. О. Демократія в громадянському суспільстві: аналіз моделі інститутів держави. *Політологічні записки*. 2013. № 7. С. 7-11.
96. Нудненко Л. Деякі проблеми змісту та реалізації конституційного права на свободу слова. *Право України*. 2012. № 8. С. 100-113.

97. Овсієнко О. В. Економічні суперечності соціальної держави та їх реалізації в Україні. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2013. № 2 (13). С. 33-40.
98. Овсієнко О. В. Розбудова соціальної держави в Україні: пошук оптимальної економічної моделі. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2013. № 3 (14). С. 34-46.
99. Ольховський Б. Конституційні засади судової влади в умовах формування правової держави. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 1 (32). С. 45-51.
100. Оніщенко Н. М. Соціальна держава та соціальна політика: причинно-наслідковий континуум. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 2. С. 20-23.
101. Палас Н. Демократія як політична цінність та становлення її в українському суспільстві. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2013. Вип. 25. С. 91-95.
102. Петришин О. Демократичні засади правової соціальної держави. *Право України*. 2013. № 8. С. 63-71.
103. Петришин О. Демократичні основи правової, соціальної державності. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. № 1 (76). С. 32-41.
104. Петришин О. Демократія як основа правової, соціальної держави. *Право України*. 2014. № 5. С. 73-82.
105. Петришин О. Народовладдя – основа демократичної, правової, соціальної держави. *Право України*. 2009. № 6. С. 4-11.
106. Пехник А. В. Безпосередня демократія як форма реалізації народовладдя в Україні (місцевий рівень). *Актуальні проблеми політики*. 2018. Вип. 61. С. 275-285.
107. Погребняк С. Соціальна держава: обґрунтування концепції. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 2. С. 15-25.
108. Помазанский А. Е. Роль інститутів прямої демократії в забезпеченні контролю населення за діяльністю органів місцевого самоуправління. *Журнал російського права*. 2013. № 8. С. 13-24.
109. Пономаренко А. Б. Е-демократія як спосіб здійснення прямої демократії. *Політичне життя*. 2017. № 1-2. С. 9-15.
110. Рабінович П. Верховенство права: доктринальні інтерпретації в Україні. *Право України*. 2013. № 9. С. 162-175.
111. Рабінович П. Верховенство права: сучасні вітчизняні підходи до інтерпретації. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2. С. 3-16.
112. Рабінович П. Інтерпретація верховенства права: основні вітчизняні підходи та їх діалектична взаємодоповнюваність. *Право України*. 2013. № 1-2. С. 296-309.
113. Рабінович П. Основоположні верховенства права людини: соціально-антропна сутність, змістова кваліфікація. *Вісник Національної академії*

- правових наук України*. 2013. № 2. С. 10-16.
114. Речицький В. Громадянські права як юридичний засіб протидії державній владі. *Українське право*. 1995. № 1 (2). С.78-83.
115. Романов М. Ю. Правова держава в Україні: реалії та перспективи розбудови. *Молодий вчений*. 2014. № 12, ч. 1. С. 274-278.
116. Романюк О. І. Ліберальна демократія: необхідність парадигмального оновлення. *Політологічні студії*. 2016. Вип. 5. С. 117-125.
117. Рубан Ю. Демократія як чинник політичної єдності. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2011. Вип. 1. С. 183-190.
118. Рудакевич О. М. Демократія як чинник формування націй і національних держав. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. 2012. Вип. 6. С. 91-100.
119. Рябека Є. О. Основні функції демократії в Об'єднаній Європі ХХІ століття. *Гілея*. 2019. Вип. 151 (3). С. 77-83.
120. Сабирова Н. С. Гражданское общество и правовое государство. *Власть*. 2012. № 5. С. 91-93.
121. Савка В. Є. Електронна демократія в Україні: інституційний аналіз. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи*. 2018. Вип. 41. С. 35-41.
122. Савчин М. Конституційна демократія: конституційні цінності у дискурсі субстантивної і процедурної демократії. *Право України*. 2019. № 10. С. 40-65.
123. Самойлов О. О. Пряма демократія на місцевому рівні як механізм політичного націотворення в сучасній Україні. *Історико-політичні студії*. 2013. № 1. С. 153-159.
124. Самофалов Л. П. Правова держава як фактор розвитку громадянського суспільства. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 2. С. 189-198.
125. Сворак С. Д. Народовладдя у контексті державної регіональної політики України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 3. С. 62-68.
126. Селіванов А. Судовий конституціоналізм як ціннісна категорія інтеграційного напрямку конституціоналізації. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 3. С. 116-119.
127. Семченко О. Р. Телевізійна демократія і політична стабільність. *Політологічний вісник*. 2014. Iss. 76. С. 267-274.
128. Сенченко М. Парламентаризм і демократія – тотальна дезінформація людства. *Вісник Книжкової палати*. 2019. № 2. С. 3-5.
129. Сенюта І. Проблеми становлення двопалатного парламенту в Україні. *Право України*. 2002. № 10. С. 118-122.
130. Скомороха В. Судовий конституціоналізм в аспекті співвідношення кон-

- ституційної та конвенційної юрисдикції. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 1. С. 40-48.
131. Скрипнюк А. Право и демократия в условиях формирования и развития национальной правовой системы. *Право Украины*. 2013. № 1. С. 52-67.
132. Скрипнюк В. Демократія і проблеми конституційного забезпечення розвитку державної влади. *Право України*. 2013. № 8. С. 90-99.
133. Скрипнюк В. Забезпечення ефективності функціонування системи демократичної влади: Україна і зарубіжний досвід. *Право України*. 2015. № 5. С. 72-80.
134. Скрипнюк В. Система організації державних органів у контексті забезпечення принципу поділу влади (органи прокуратури). *Юридична Україна*. 2014. № 4. С. 9-14.
135. Скрипнюк О. Правова держава в Україні: теоретична модель. *Право України*. 2010. № 7. С. 4-11.
136. Скрипнюк О. Сучасна теорія демократії: питання генези та дослідження у правовій традиції. *Право України*. 2013. № 8. С. 40-52.
137. Словська І. Є. Сучасні моделі конституціоналізму. *Право і суспільство*. 2015. № 4 (2). С. 16-21.
138. Соловійов В. М. Поняття і сутність правового регулювання державного управління в Україні. *Університетські наукові записки*. 2007. № 3 (23). С. 27-33
139. Співак В. Соціальна держава в процесі соціалізації глобалізації: політологічний аспект. *Держава і право*. 2013. Вип. 60. С. 442-449.
140. Ставнійчук М. Вибори як ключовий інститут демократичного конституційного ладу сучасної України. *Право України*. 2013. № 5. С. 18-29.
141. Ставнійчук М. Проблеми забезпечення демократизму конституційного ладу сучасної України. *Право України*. 2013. № 8. С. 82-89.
142. Стеценко С. Соціальна держава: теоретико-методологічні основи дослідження. *Право України*. 2014. № 2. С. 252-261.
143. Сурмін Ю. Термінологічна система державного управління: сутність і перспективи становлення. *Вісник НАДУ*. 2008. № 4. С. 5 -14.
144. Сухонос В. Статус глави держави в умовах демократичного режиму. *Право України*. 2013. № 8. С. 106-113.
145. Темченко В. И. Концепция верховенства права в практике Европейского суда по правам человека. *Евразийский юридический журнал*. 2013. № 2. С. 54-56.
146. Тертишник В. Правова держава: гострі кути на шляху від концептуальної моделі до реальності. *Вісник Національної академії наук України*. 2007. № 3. С. 23-29.
147. Тимченко Г. Практика Європейського суду з прав людини в аспекті реалізації принципу верховенства права. *Право України*. 2014. № 5. С. 203-212.
148. Тимченко С. М. Здійснення принципів правової держави як умова фор-

- мування громадянського суспільства в Україні. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2001. № 2. С. 26-39.
149. Тищенко О. В. Проблеми правового регулювання державних соціальних допомог в Україні. *Право і суспільство*. 2015. № 5 (2). С. 29-34.
150. Ткачук І. Я. Демократичні інновації в незалежній Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 8 (1). С. 10-14.
151. Толстенко В. Принцип поділу влади в генезі форми сучасної держави. *Юридична Україна*. 2014. № 5. С. 15-21.
152. Федоренко О. В. Демократія як форма організації суспільства: гуманістичний вимір. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2014. Спеціальний випуск. С. 495-501.
153. Федоренко В. В. Пряма демократія як чинник консолідації місцевих громад в Україні. *Гілея*. 2018. Вип. 131. С. 440-443.
154. Фомін А. Альберт Дайсі про панування закону як верховенство права у вузькому сенсі. *Право України*. 2013. № 10. С. 170-177.
155. Холод Ю. А. Правова держава: теоретична конструкція та практика (історичний екскурс). *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. № 34. С. 11-16.
156. Хуснутдінов О. Процес формування громадянського суспільства в Україні як передумова становлення правової держави. *Вісник Української Академії державного управління при Президентові України*. 2001. № 2. С. 233-242.
157. Чепульченко Т. О. Правова держава як гарант дотримання основних демократичних принципів та прав людини у суспільстві. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 2. С. 110-114.
158. Чернега А. Принципи правової держави: наміри і реальність. *Юридична Україна*. 2010. №12 (96). С. 38-45.
159. Шаповал В. Конституційна категорія соціальної держави. *Право України*. 2004. № 5. С. 14-19.
160. Шаповал В. Політико-правова категорія народного представництва: питання теорії. *Право України*. 2013. № 5. С. 12-17.
161. Шатіло В. Політико-правові чинники інституціоналізації поділу державної влади в Україні. *Право України*. 2013. № 5. С. 274-279.
162. Шевчук С. Роль Верховного Суду в умовах конституційної демократії. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 89-100.
163. Шельчук Т. С. Проблема дефіциту демократії у Європейському Союзі. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 12 (3). С. 11-13.

164. Шубін С. П. Держава та громадянське суспільство: еволюція взаємовідносин від витоків до кінця XVIII століття. 2010. Т. 130. Вип. 117. С. 37-41
165. Шульженко Ф. П. Становлення ідеї демократичної, правової державності в політичному процесі англійського суспільства XVII століття. *Юридична Україна*. 2019. № 6. С. 9-15.
166. Ющик О. Демократія і народовладдя в Україні як предмет юридичної доктрини. *Право України*. 2019. № 10. С. 25-39.
167. Яковлев А. Конституційний процес як засіб демократизації сучасної України. *Право України*. 2013. № 8. С. 114-122.
168. Яковлев А. Соціальна держава і проблеми її конституційного вдосконалення в умовах сучасного розвитку України. *Юридична Україна*. 2016. № 5-6. С. 15-22.
169. Яновська О. В. Партисипативна демократія (демократія участі): рушійна сила в становленні інститутів громадянського суспільства. *Гілея*. 2017. Вип. 119. С. 420-422.
170. Ярошенко О. Утвердження засад соціальної держави як напрям конституціоналізації трудового законодавства. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 113-122.

ТЕМА 8. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРАВА

Поняття права та його ознаки. Підходи до визначення права. Сутність та соціальне призначення права. Праворозуміння: суб'єкт, об'єкт та зміст.

Функції права: поняття та загальна характеристика. Загально-соціальні та спеціально-соціальні функції права. Принципи права: поняття, види.

Закон, економіка, політика та право: питання співвідношення та взаємодії підсистем суспільства.

Ключові поняття:

право, праворозуміння, суб'єкт праворозуміння, об'єкт праворозуміння, зміст праворозуміння, загальносоціальне право, юридичне право, об'єктивне юридичне право, суб'єктивне юридичне право, нормативність, формальна визначеність права, системність права, загальнообов'язковість права, функції права, гуманістична функція права, ідеологічна функція права, організаційно-управлінська функція права, виховна функція права, інформаційна функція права, оціночна функція права, гносеологічна функція права, економічна функція права, культурна функція права, комунікативна функція права, регулятивна функція права, регулятивно-статична функція права, регулятивно-динамічна функція права, охоронна функція права, компенсаційна функція права, поновлююча функція права, обмежувальна функція права, загальносоціальна функція права, спеціально-соціальна функція права, орієнтаційна функція права, принцип права, загальносоціальний принцип права, спеціально-соціальний принцип права, загальний принцип права, галузевий принцип права, міжгалузевий принцип права, принцип свободи, принцип справедливості, принцип рівності, принцип гуманізму, принцип демократизму, принцип законності, сутність права, економіка, політика, зміст права, правова інформація, правова поведінка, норма права, специфічні ознаки права, звичаєве право, звичай, судовий прецедент, прецедентне право, норми релігії, традиція, норма-звичай.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160).
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. ст.429.
- ❖ Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серпня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.

- ❖ Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991 року. *Відомості Верховної Ради*. 1991. № 46. Ст. 617.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.
- ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
- ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21. Ст. 135.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
- ❖ Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1971. № 50. Ст. 375.
- ❖ Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 32. Ст. 422.

Дисертації, автореферати:

1. Алаїс С. І. Проблема праворозуміння в основних школах права: дис. ... канд. юрид. наук Київ, 2003. 203 с.
2. Александрова С. А. Правопонимание и права человека: дис. ... канд. юрид. наук. Владимир, 2007. 222 с.
3. Анакіна Т. М. Судовий прецедент у праві Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2008. 19 с.
4. Гаврилук І. А. Злочин в неklasичному праворозумінні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 18 с.
5. Ганзицька Т. С. Принципи права в механізмі забезпечення гендерної рівності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Маріуполь, 2013. 20 с.
6. Золотарева Л. С. Психологическое правопонимание: историко-

- сравнительный анализ учений Л. И. Петражицкого и Н. М. Коркунова: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2008. 160 с.
7. Ильин О. Ю. Правосознание: постклассическое правопонимание и личностная проекция: дис. ... канд. филос. наук. Тверь, 2011. 198 с.
 8. Ковтонюк А. М. Генезис праворозуміння Ганса Кельзена: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 18 с.
 9. Колесніченко В. В. Принципи права Європейського Союзу: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2010. 22 с.
 10. Корж Є. М. Реалізація інформаційної функції права в діяльності органів внутрішніх справ: дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2010. 237 с.
 11. Косых А. А. Убеждение в праве: практика, техника: дис. ... канд. юрид. наук. Волгоград, 2015. 176 с.
 12. Кравець В. М. Типи праворозуміння як методології основних філософсько-правових дискурсів: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 179 с.
 13. Оніщенко Н. М. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку правової системи: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2002. 284 с.
 14. Погребняк С. П. Основоположні принципи права: дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2009. 433 с.
 15. Попов В. В. Правопонимание и правовой нигилизм в российском обществе: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2004. 225 с.
 16. Попов В. И. Правопонимание в советской юридической науке: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2001. 183 с.
 17. Посконин В. В. Культурологическое правопонимание Толкотта Парсонса: теоретико-методологический аспект: дис. ... д-ра юрид. наук. Санкт-Петербург, 1996. 232 с.
 18. Романюк Є. О. Основні властивості права в контексті природно-правового та позитивістського праворозуміння: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
 19. Ситар І. М. Онтологічні функції права: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2008. 208 с.
 20. Токарська А. С. Правова комунікація в контексті посткласичного праворозуміння: дис. ... д-ра юрид. наук. Львів, 2008. 515 с.
 21. Чан Бін Лінь Принципи права Китайської Народної Республіки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 21 с.
 22. Шелестов К. О. Домінуюче праворозуміння у функціонуванні правових систем: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2010. 22 с.

Монографії:

1. Бойкова М. А. Діалектична методологія ефективного державотворення і прогнозування розвитку країни: моногр. Київ: К.І.С. 2011. 128 с.
2. Гриценко Г. Д. Правопонимание: антропологические и социокультурные

- аспекты: моногр. Ставрополь: Ставроп. гос. ун-та, 2002. 227 с.
3. Дроботов С. А. Функції права у розвиткові демократичної і правової держави: моногр. Київ: Логос, 2012. 334 с.
 4. Зайчук О. В., Бобровник С. В. Законність: теоретико-правові проблеми дослідження та впровадження: моногр. Київ: ЮСТІНІАН. 2004. 211 с.
 5. Лук'янова Г. Ю. Комплементаризм праворозуміння: актуальні наукознавчі аспекти: моногр. Львів: Т. Б. Сорока, 2014. 212 с.
 6. Муромцев С. А. Образование права по учениям немецкой юриспруденции. URSS, 2016. 100 с.
 7. Оль П. А. Правопонимание: от плюрализма к двуединству. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2005. 241 с.
 8. Палеха Р. Р. Современное отечественное правопонимание: состояние и перспективы развития: моногр. Москва: РАП, 2010. 230 с.
 9. Плавич В. Проблеми сучасного праворозуміння. Теоретико-методологічний та філософсько-правовий аналіз: моногр. Одеса: Астропринт, 2011. 228 с.
 10. Честнов И. Л. Постклассическое правопонимание: моногр. Краснодар: КрУ МВД России, 2010. 239 с.
 11. Шемшученко Ю. С. Національні тенденції та міжнародний досвід сучасного праворозуміння: моногр. Київ: Юридична думка, 2013. 478 с.

Наукові статті:

1. Андреев Д. Природне право у працях Лейбніца. *Юридична Україна*. 2012. № 5. С. 12-15.
2. Андрущакевич Ю. Сутність конкретизації сучасного права. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2. С. 269-276.
3. Антонович М. М. Еволюція поняття прав людини та проблема їх класифікації. *Наукові записки. Серія: Політичні науки*. 2005. Т. 45. С. 9-16.
4. Багрій О. Сутність принципу верховенства Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 9. С. 83-87.
5. Байльдинов Е. Проблема понимания права с позиций обеспечения устойчивости глобального развития. *Моральная теория права. Современное право*. 2012. № 5. С. 7-14.
6. Балаклицький І. І. Загальні принципи права як сутнісні його характеристики. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2009. Вип. 45. С. 71-77.
7. Бедрій М. М. Звичаєве право як об'єкт історико-правових досліджень. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 2. С. 30-33.
8. Бехруз Х. Праворозуміння, розуміння права і правова система. *Право України*. 2010. № 4. С. 143-147.
9. Бобровник С. В. Позитивистский и естественно-правовой аспекты исследования компромисса и конфликта в праве. *Современное право*. 2013. № 3. С. 3-7.

10. Богдан І. Вплив природно-правової доктрини на зміст права і творчість. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 12. С. 115-121.
11. Бондарева К. Трансформації права та його інститутів у тоталітарних політичних державах. *Юридична Україна*. 2012. № 10. С. 11-17.
12. Братасюк М. Г. Принципи та норми права в контексті самовизначення людини-особистості як суб'єкта права. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 2. С. 5-10.
13. Вакарюк Л. Норма права та правовий режим: співвідношення понять. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. С. 171-176.
14. Васецький В. Ю. Історичні передумови виникнення правової ідеології в Стародавньому світі та в період Середньовіччя. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 2. С. 55-61.
15. Ващук Ю. О. Об'єкт відомчої правотворчої правової політики. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 1. С. 11-14.
16. Вовк Д. Проблеми визначення та дії принципу верховенства права в Україні. *Право України*. 2003. № 11. С. 127-130.
17. Гайворонський В. Конституційний принцип верховенства права. *Право України*. 2003. № 5. С. 26-31.
18. Гасанов К. К. Социальная роль и функции права и его принципов в свете неотчуждаемости основных прав человека. *Вестник Московского университета МВД России*. 2012. № 5. С. 14-17.
19. Геселев О. Зміна пануючого праворозуміння як обов'язкова умова впровадження відновного правосуддя в Україні. *Право України*. 2010. № 3. С. 106-114.
20. Годованик Є. В. Конституційно-правова норма та її відображення в Європейському праворозумінні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. Вип. 1. С. 80-85.
21. Горбатенко В. Право як форма регулювання соціальних відносин. *Право України*. 2014. № 5. С. 22-30.
22. Городовенко В. Деякі питання нормативного закріплення принципів права. *Юридична Україна*. 2012. № 6. С. 11-18.
23. Графский В. О традициях в понимании права. *Право України*. 2010. № 4. С. 76-82.
24. Гудима Д. Принцип екстериторіальності у практиці Європейського суду з прав людини. *Право України*. 2015. № 2. С. 113-127.
25. Гультай М. Конституційна скарга як прояв дії верховенства права. *Право України*. 2012. № 9. С. 316-324.
26. Гураленко Н. Деякі аспекти проблематики антиномій права. *Юридична Україна*. 2012. № 12. С. 9-14.
27. Дзевелюк А. В. Праворозуміння. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2010. Вип. 47. С. 77-81.
28. Дідич Т. Концептуалізація нормопроекування в контексті модернізації правотворчості (теоретико-правовий аспект). *Вісник Академії правових*

- наук України. 2008. № 4. С. 37-43.
29. Дудаш Т. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод у світлі праворозуміння Страсбурзького Суду. *Право України*. 2010. № 10. С. 158-165.
30. Дудаш Т. Праворозуміння: спроба герменевтичного аналізу. *Юридична Україна*. 2007. № 4 (52). С. 19-26.
31. Дума В. Підходи до праворозуміння та реалізації правових норм. *Правова інформатика*. 2009. № 1. С. 46-52.
32. Євграфова Є. Об'єктивність права: гіпотеза та сприйняття. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 385-395.
33. Євграфова Є. Питання соціальної природи і об'єктивності. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2 (69). С. 17-29.
34. Єльнікова М. О. Класифікація конституційних прав і свобод людини в контексті праворозуміння. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 2, ч. 1. С. 77-81.
35. Жадько В. А. Об'єкт і предмет філософії права. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2000. № 4. С. 37-48.
36. Жукевич І. Явні та неявні принципи права: поняття, ознаки та особливості. *Юридична Україна*. 2009. № 11-12. С. 10-16.
37. Заморська Л. Системний підхід до нормативності сучасного права: гносеологічний зміст. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 5 (197). С. 128-131.
38. Зінченко О. Функції юридичних конструкцій: теоретико-правовий аналіз. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 58-62.
39. Зубчик Ю. Щодо сутності суб'єктивного права. *Юридична Україна*. 2012. № 2. С. 14-19.
40. Калетник О. До питання про вплив права на мораль (теоретико-правовий аспект). *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 58-63.
41. Капінус Л. Право на доступ до інформації як елемент правового статусу людини та громадянина. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 1. С. 53-57.
42. Кармаліта М. Значення правової доктрини в контексті джерел права. *Юридична Україна*. 2010. № 6. С. 17-21.
43. Ковальський В. Функції права: ціннісний та сутнісний. *Юридична Україна*. 2012. № 9. С. 4-9.
44. Козлихин И. Ю. Позитивизм и естественное право. *Государство и право*. 2000. № 3. С. 5-12.
45. Козюбра М. Верховенство права і Україна. *Право України*. 2012. № 1-2. С. 30-63.
46. Козюбра М. Праворозуміння: поняття, типи та рівні. *Право України*. 2010. № 4. С. 10-21.
47. Колодій А. Праворозуміння: теорія, політика, практика. *Вісник Академії*

- правових наук України*. 2010. № 3 (62). С. 12-18.
48. Кондратьєв Р. Принципи права та їх роль у регулюванні суспільних відносин. *Право України*. 2000. № 2. С. 43-45.
 49. Косович В. Принципи права, принципи правотворчості та принципи у нормативно-правових актах. *Вісник Львівського Університету. Серія: Юридична*. 2016. Вип. 63. С. 3-9.
 50. Костенко А. Соціальний натуралізм – методологічна основа прогресивної юриспруденції. *Право України*. 2014. № 1. С. 126-135.
 51. Костицький В. Право як цілісність. *Право України*. 2002. № 2. С. 8-10.
 52. Кофман Б. Я. Праворозуміння як основний фактор комунікаційної взаємодії людини з правом. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 75. С. 101-124.
 53. Кравець В. Право як об'єкт пізнання. *Право України*. 2001. № 6. С. 18-20.
 54. Кравцова Т. М. Функція права в системі державного управління. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2001. Вип. 14. С. 29-32.
 55. Кравчук І. Адаптація права України до права Європейського Союзу: цілі, етапи, перспективи. *Право України*. 2004. № 10. С. 132-136.
 56. Кучук А. М. Принципи права як категорія внутрішньо державного й міжнародного права. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 3. С. 22-26.
 57. Левицкая О. Неоспоримость априористской теории истины в праве. *Leges si Viata*. 2018. № 2, ч. 2. С. 53-56.
 58. Левчук Н. В. Нормативізм і права людини. *Право і суспільство*. 2015. № 6. С. 32-37.
 59. Лемак В. Зміна парадигми праворозуміння: досвід держав центральної Європи. *Право України*. 2010. № 4. С. 114-119.
 60. Лук'янов Д. Правова система як предмет порівняльно-правових досліджень: характеристика за теорією систем. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 2 (81). С. 27-35.
 61. Лук'янов Д. Правові системи світу: історія і сучасність правосімейного підходу до їх типологізації. *Право України*. 2015. № 9. С. 81-89.
 62. Лук'янова Г. Ю. Методологічний пошук синтезу типів праворозуміння в сучасній українській юриспруденції. *Європейські перспективи*. 2012. № 2 (2). С. 53-59.
 63. Луцький Р. П. Соціально-економічне середовище як визначальний фактор формування та розвитку позитивного права. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 6. С. 39-44.
 64. Львова О. Л. Сучасне праворозуміння у світлі ціннісних орієнтацій права. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2009. Вип. 45. С. 42-49.
 65. Максимов С. Класична і некласична моделі осмислення правової реальності. *Право України*. 2014. № 1. С. 61-68.
 66. Малишев Б. В. Сутність права як телеологічна категорія. *Бюлетень Мі-*

- ністерства юстиції України. 2012. № 12. С. 16-21.
67. Малишев Б. Принцип верховенства права (теоретико-правовий аспект). *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 8. С. 14-20.
68. Малишев Б. Природні права людини: загальнотеоретична характеристика. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 2. С. 23-29.
69. Матат А. В. Загальні принципи права як сучасне джерело конституційного права України. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 426-430.
70. Мельничук О. Право на освіту в контексті теорій праворозуміння. *Право України*. 2011. № 2. С. 180-185.
71. Мишеглина В. Роль юридических символів в контексте психологіческой школы права. *Leges si Viata*. 2018. № 3, ч. 2. С. 101-104.
72. Москалюк О. Особливості застосування принципів права при подоланні змістовних колізій. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 2. С. 37-42.
73. Нелін О. До питання верховенства права і закону в Україні. *Юридична Україна*. 2012. № 3. С. 22-25.
74. Нігреєва О. О. Загальні принципи права як регулятор міжнародних відносин: поняття та значення. *Правова держава*. 2016. № 24. С. 197-201.
75. Оборотов Ю. Праворозуміння як аксіоматичне начало (постулат) права. *Право України*. 2010. № 4. С. 49-55.
76. Оніщенко Н. М. Гласність в праві: деякі аспекти вивчення та розгляду. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 2. С. 25-30.
77. Оніщенко Н. М. Правовий світогляд і політика (сучасна реальність, бачення на перспективу). *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 2. С. 91-97.
78. Оніщенко Н. Співвідношення внутрішньодержавного і міжнародного права: наукові реалії сьогодення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 1 (80). С. 29-36.
79. Оніщенко Н. Сучасне праворозуміння у контексті витоків, постулатів, основних принципів та функціонального призначення права. *Право України*. 2010. № 4. С. 156-163.
80. Онуфрієнко О. В. Право як інструмент: особливості праворозуміння в суспільствах з політичною системою постмодерністського типу. *Українське право*. 2002. Число 1 (15). С. 32-36.
81. Павлишин О. Права людини та методологія їх дослідження крізь призму семіотико-правового підходу. *Право України*. 2015. № 2. С. 46-51.
82. Павлов В. Методологічні підстави антропологічної концепції права. *Право України*. 2014. № 1. С. 166-181.
83. Пампура М. В. Сучасні трансформаційні процеси та еволюція праворозуміння в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2017. Вип. 23. С. 173-177.
84. Панченко В. Ю. Правопонимание и правовая политика в сфере юриди-

- ческой помощи. *Право и государство: теория и практика*. 2013. № 1. С. 13-18.
85. Панченко В. Ю. Современное правопонимание и юридическая помощь как гарантия прав человека. *Право и образование*. 2012. № 1. С. 71-81.
86. Патей-Братасюк М. Г. Норма права в контексті основних типів праворозуміння. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2011. № 1. С. 40-47.
87. Пермяков Ю. Е. Позитивистское и метафизическое начало в философском познании права. *Право и политика*. 2008. № 1 (37). С. 5-9.
88. Петришин О. Соціально-юридична природа права. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 15-29.
89. Петрова Л. В. Логос права. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2001. № 4. С. 11-16.
90. Погребняк С. Ознаки права в контексті сучасного праворозуміння. *Право України*. 2010. № 4. С. 164-169.
91. Погребняк С. Принципи права: доктринальні питання. *Право України*. 2013. № 9. С. 217-228.
92. Поляков А. В. Теория права в глобализирующемся обществе: посмодернистская интерпретация. *Правоведение*. 2007. № 4. С. 7-12.
93. Попов Ю. Ю. Прецедентне право у контексті загальнообов'язковості судових рішень та українські перспективи. *Форум права*. 2010. № 3. С. 351-363.
94. Пресняков М. В. Принцип права как вектор и функции правового поля. *Гражданин и право*. 2012. № 4. С. 3-16.
95. Рабінович А. Господарське право в системі права України: можливості дослідження засобами компаративістики. *Юридична Україна*. 2014. № 2. С. 24-28.
96. Рабінович П. Верховенство права: доктринальні інтерпретації в Україні. *Право України*. 2013. № 9. С. 162-175.
97. Рабінович П. Інтерпретація верховенства права: основні вітчизняні підходи та їх діалектична взаємодоповнюваність. *Право України*. 2013. № 1-2. С. 297-309.
98. Рабінович П. Потребує праворозуміння: концептуальна характеристика, евристична характеристика. *Право України*. 2014. № 5. С. 31-40.
99. Рабінович П. Праворозуміння «природне» та «легістське»: неминучість співіснування. *Право України*. 2009. № 3. С. 65-70.
100. Рабінович П. Природне право: діалектика приватного і публічного. *Право України*. 2004. № 9. С. 42-45.
101. Рабінович П. Проблема формування універсальної теорії права як спільної концептуальної основи теорій національного права і міжнародного права. *Право України*. 2013. № 5. С. 240-244.
102. Рабінович П. Сутність праворозуміння. *Право України*. 2007. № 9. С. 3-7.
103. Рабінович П. Феномен праворозуміння: гносеологічна характеристика.

- Вісник Академії правових наук України. 2007. № 3. С. 11-22.*
104. Рабінович С. З історії античного праворозуміння: вчення ранніх стоїків та епікуренців про природну справедливість. *Юридична Україна. 2006. № 10 (46). С. 4-9.*
 105. Рабінович С. Принцип рівності прав людини у практиці Конституційного Суду України: проблеми методики застосування. *Вісник Конституційного Суду України. 2015. № 5. С. 97-111.*
 106. Раданович Н. Можливості загальнодозвільного типу правового регулювання у забезпеченні реалізації прав людини (теоретичний аналіз юридичних інструментів). *Право України. 2015. № 2. С. 52-63.*
 107. Руднєва О. Міжнародні стандарти прав людини та принцип верховенства права: до проблеми співвідношення правових явищ. *Юридична Україна. 2012. № 4. С. 15-19.*
 108. Русенко І. Я. Норма права в контекстах основних типів праворозуміння. *Наше право. 2013. № 7. С. 196-201.*
 109. Рябовол Л. Т. Праворозуміння як наукова проблема: деякі тенденції сучасного етапу дослідження. *Актуальні проблеми правознавства. 2019. Вип. 1. С. 17-22.*
 110. Сатохіна Н. Герменевтичні смисли правової реальності. *Право України. 2014. № 1. С. 136-147.*
 111. Сирих В. Методологія інтегративного праворозуміння. *Право України. 2014. № 1. С. 113-119.*
 112. Скрипнюк О. В. Міжнародно-правова діяльність інституту держави і права: питання теорії і практики. *ScienceRise. Juridical Science. 2019. № 2. С. 4-8.*
 113. Сливка С. Каноническо-правовые истины в теории догматического развития. *Legea si Viata. 2018. № 3, ч. 2. С. 159-164.*
 114. Сліпченко С. О. Огляд теоретичних підходів до розуміння абсолютного права. *Право та інноваційне суспільство. 2014. № 2. С. 67-76*
 115. Смілик А. С. Діалектика співвідношення понять «свобода» та «право». *Право і суспільство. 2015. № 5-2, Ч. 2. С. 3-8.*
 116. Соловйов В. М. Поняття і сутність правового регулювання державного управління в Україні. *Університетські наукові записки. 2007. № 3 (23). С. 27-33.*
 117. Соловйов О. Застосування практики Страсбурзького Суду як джерела права в Україні: деякі проблемні аспекти. *Право України. 2010. № 10. С. 207-214.*
 118. Стащенко О. До питання про зміст і напрями соціологічного праворозуміння. *Підприємництво, господарство і право. 2009. № 11 (167). С. 7-9.*
 119. Стеценко С. Праворозуміння: співвідношення теорій та юридичної практики. *Право України. 2010. № 4. С. 176-181.*
 120. Стовба О. Динамічне праворозуміння: онтологія і методологія. *Право України. 2014. № 1. С. 120-125.*

121. Стовба О. Праворозуміння VS. правосвідомість: проблеми і перспективи. *Право України*. 2010. № 4. С. 64-69.
122. Тесленко М. Право як інструмент соціальної справедливості. *Право України*. 2004. № 7. С. 40-43.
123. Тимошина О. Методологічні підстави соціології права: Л. Петражицький vs. Є. Ерліх. *Право України*. 2014. № 1. С. 195-202.
124. Тимошина О. Стилї філософсько-правового мислення і типи праворозуміння. *Право України*. 2011. № 8. С. 52-60.
125. Тихомиров О. Філософські та методологічні аспекти компаративного підходу до праворозуміння. *Право України*. 2010. № 4. С. 110-105.
126. Тімуш І. Синтезоване праворозуміння: комунікативно-філософський аспект. *Юридична Україна*. 2011. № 1. С. 16-22.
127. Ткачова Н. Закономірність зростання прогресивної ролі права як загальносоціального феномена. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 5. С. 29-31.
128. Токарчук О. В. Теоретичні засади взаємодії держави і права в концепціях українських інтелектуалів у зарубіжжі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2016. Вип. 31. С. 73-78.
129. Толкачова Н. Звичаєве право України: особливості розвитку. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки*. 2010. Вип. 85. С. 105-113.
130. Уварова О. О. Принципи права як загальнотеоретична категорія. *Юрист України*. 2011. № 4. С. 5-10.
131. Филимонов В. Д. Гуманізм как принцип права. *Государство и право*. 2013. № 1. С. 102-108.
132. Фомін А. Альберт Дайсі про панування закону як верховенство права у вузькому сенсі. *Право України*. 2013. № 10. С. 170-177.
133. Фулей Т. Загальнолюдські (загальноцивілізаційні) принципи права: деякі теоретичні аспекти. *Право України*. 2003. № 7. С. 24-29.
134. Хавронюк А. Загальні принципи права (досвід Європейського Союзу). *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 4. С. 106-110.
135. Хірсін А. В. Функціональний підхід до обґрунтування права. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 30-38.
136. Цвік М. Праворозуміння (значення повторюваності суспільних відносин для його дослідження). *Право України*. 2010. № 4. С. 22-28.
137. Цвік М. Про сучасне праворозуміння. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 4. С. 44-49.
138. Цимбалюк М. Цивілізаційна цінність права у демократичному суспільстві. *Право України*. 2003. № 2. С. 65-70.

139. Чеботарьов С. С. Концептуальні засади реалізації принципу гуманізму в праві. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 4. С. 43-48.
140. Шаганенко В. Сутнісні характеристики системи права. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 69-74.
141. Шаравара І. І. Співвідношення правосвідомості, моралі і права в системі соціальних норм. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 3. С. 43-48.
142. Шафиров В. М. Проблема пробелов в праве и современное правопонимание. *Российское правосудие*. 2012. № 10. С. 5-13.
143. Шафиров В. Человекоцентристский подход к пониманию права. *Право України*. 2010. № 4. С. 43-48.
144. Шилінгов В. Поділ права на приватне та публічне як фундаментальна засада правової системи демократичного суспільства. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 48-51.
145. Штурмак Н. Еволюція (генеза) релігійного праворозуміння. *Право України*. 2009. № 11. С. 185-189.
146. Штурмак Н. Мусульманське праворозуміння та ісламська доктрина в сучасних країнах: їх диференціація. *Право України*. 2009. № 7. С. 112-117.
147. Ющик О. Право: у пошуках дефініції. *Право України*. 2003. № 6. С. 105-109.
148. Ющик О. Про класифікації та види права. *Право України*. 2014. № 5. С. 41-51.
149. Ющик О. Про необхідність пізнання сутності та визначення поняття права. *Право України*. 2010. № 4. С. 106-113.

ТЕМА 9. ФОРМИ ПРАВА

Поняття та види джерел (форм) права. Співвідношення форми і джерела права.

Правовий прецедент як джерело права. Нормативно-правовий договір: поняття та ознаки.

Нормативно-правовий акт як джерело права: поняття, ознаки, види. Відмінність нормативно-правового акту від інших актів (документів) правового характеру. Закон як вид нормативно-правового акту: поняття, ознаки, види. Підзаконні нормативно-правові акти: поняття, види. Дія нормативно-правових актів у часі. Дія нормативно-правових актів у просторі та за колом осіб.

Правовий звичай як джерело права. поняття, ознаки. Правова доктрина: поняття та особливості. Релігійно-правовий текст: поняття, ознаки та особливості.

Ключові поняття:

джерело права, форма права, джерело права в матеріальному аспекті, джерело права в інституційному аспекті, джерело права в юридичному аспекті, джерело права ідеологічному аспекті, зміст джерела права, внутрішня і зовнішня форма права, загальносоціальні джерела права, юридичні джерела права, нормативно-правовий акт, ознаки нормативно-правового акту, правовий прецедент, ознаки правового прецеденту, звичай, правовий звичай, ознаки правового звичаю, нормативно-правовий договір, ознаки нормативно-правового договору, міжнародно-правові акти, закони, підзаконні акти, конституційні закони, звичайні закони, інтерпретаційні акти, ординарні закони, індивідуальні акти, закони прийняті в результаті референдуму, закони прийняті вищим законодавчим органом держави, виключні закони, загальні закони, органічні закони, постанова, указ, розпорядження, наказ, розпорядження, рішення, положення, інструкція, правила, порядок, перелік, законодавчий акт, пряма дія нормативно-правових актів, зворотна дія нормативно-правових актів, переживаюча дія нормативно-правових актів, загальні принципи права, правова доктрина, релігійно-правовий текст (релігійно-правова норма).

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160).
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року.

Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст. 429.

- ❖ Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серпня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст. 502.*
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.*
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40. Ст. 492.*
- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25. Ст. 131.*
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.*
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.*
- ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.*
- ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21. Ст. 135.*
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 1984. № 51. Ст. 1122.*
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.*
- ❖ Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 1971. № 50. Ст. 375.*
- ❖ Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента від 10 червня 1997 року (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр. 1997. № 107-108.*
- ❖ Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади: затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 року № 731 (зі змінами і допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-n#Text>
- ❖ Про Єдиний державний реєстр нормативних актів: Указ Президента України від 27 червня 1996 року № 468/96 (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр. 1996.*
- ❖ Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ними: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001 року № 376 (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр. № 78.*

Дисертації, автореферати:

1. Білоус О. Ю. Конвенції міжнародної організації праці як джерела трудового права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 20 с.
2. Богатова О. В. Нормативный правовой акт как источник права: теоретический аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2004. 185 с.
3. Буряк Я. Я. Нормативно-правові акти місцевих державних адміністрацій в Україні: загальнотеоретична характеристика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2015. 16 с.
4. Васильченко О. П. Джерела конституційного права України (системно-функціональний аналіз): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 252 с.
5. Васянович О. А. Правовий звичай як форма права у сучасних правових системах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 18 с.
6. Ведяшкин С. В. Локальные нормативные правовые акты и их роль в установлении внутреннего трудового распорядка организации: дис. ... канд. юрид. наук. Томск, 2001. 184 с.
7. Вилегжаніна М. В. Нормативно-правові акти в комунікаційному середовищі сучасної України: дис. ... канд. наук із соц. комун. Київ, 2011. 191 с.
8. Гайова О. В. Закон як джерело сучасного континентального права (загальнотеоретичні та порівняльно-правові аспекти): дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2011. 204 с.
9. Гарашко А. Ю. Особенности системных свойств источников права: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2013. 167 с.
10. Гарник Л. Л. Зупинення дії нормативно-правового акту (питання теорії та практики): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 155 с.
11. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: поняття, особливості, види: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. 20 с.
12. Горбунова Л. М. Підзаконні нормативно-правові акти: організаційно-правові питання забезпечення законності: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 225 с.
13. Горшенева Ю. А. Нормативный договор как источник права: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 170 с.
14. Гримич М. К. Судові акти як джерело адміністративного процесуального права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Тернопіль, 2017. 20 с.
15. Гураленко Н. А. Судовий прецедент в системі джерел права: філософсько-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2009. 223 с.
16. Джоусе-Иванина М. Нормативно-правовой акт в системе источников российского права: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2010. 182 с.
17. Дроздов О. М. Джерела кримінально-процесуального права України: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 232 с.
18. Дутка Г. І. Закон у системі нормативно-правових актів України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 203 с.

19. Житарев Є. В. Модельні нормативні акти в правовій сфері: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 18 с.
20. Зуев О. М. Незаконные нормативно-правовые акты в российской правовой системе: дис. ... канд. юрид. наук. Екатеринбург, 2007. 189 с.
21. Иванов Р. Н. Юридическая природа нормативных правовых актов федеральных органов исполнительной власти: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 169 с.
22. Иванов С. А. Соотношение закона и подзаконного нормативного правового акта: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2001. 183 с.
23. Ільков В. В. Джерела права в адміністративному судочинстві України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Дніпро, 2017. 36 с.
24. Ісмайлов К. Ю. Акти судової влади в системі джерел права України: дис. ... канд. юрид. наук. Донецьк, 2012. 212 с.
25. Калиновська Т. О. Нормативно-правові акти місцевих рад як органів місцевого самоврядування в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 250 с.
26. Кармадонов К. С. Официальное опубликование нормативно-правовых актов как стадия правотворческого процесса: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2007. 178 с.
27. Кармазіна К. Ю. Механізм взаємодії джерел континентального та загального права: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2011. 204 с.
28. Кармаліта М. В. Правова доктрина – джерело (форма) права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 21 с.
29. Київець О. В. Джерела міжнародного права: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2012. 460 с.
30. Ковалева В. В. Нормативные правовые акты в механизме правового регулирования: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2009. 196 с.
31. Колісник Т. В. Внутрішнє законодавство України як джерело міжнародного приватного права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 19 с.
32. Корейба Ю. В. Джерела інформаційного права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
33. Корольова Ю. В. Соціально-політичні та теоретико-правові аспекти системності джерел права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 20 с.
34. Коростелкина О. Н. Судебная практика и судебный прецедент в системе источников российского права: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 192 с.
35. Корунчак Л. А. Генеза та еволюція джерел права: синергетичний підхід: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2019. 19 с.
36. Косович В. М. Загальнотеоретичні аспекти удосконалення нормативно-правових актів України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Львів, 2015. 38 с.

37. Костюк В. Л. Джерела трудового права України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 160 с.
38. Кудрякова О. В. Правовые акты местного самоуправления: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2000. 190 с.
39. Кухнюк Д. В. Судовий прецедент як джерело кримінально-процесуального права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 17 с.
40. Куценко І. В. Підзаконні нормативно-правові акти в системі джерел права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 16 с.
41. Лазнюк Н. В. Нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ України (теоретичні питання): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 18 с.
42. Лозовская С. В. Правовой прецедент: вопросы теории и практики: дис. ... канд. юрид. наук. Екатеринбург, 2005. 241 с.
43. Лопатина С. Н. Правовые акты органов (должностных лиц) местного самоуправления: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2000. 273 с.
44. Мазур Н. В. Акти органів судової влади як джерело конституційного права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2009. 20 с.
45. Маланина Н. В. Тексты нормативно-правовых документов в аспекте языковой личности законодателя: на материале нормативно-правовых актов Алтайского края: дис. ... канд. юрид. наук. Барнаул, 2006. 227 с.
46. Малишев Б. В. Судовий прецедент у правовій системі Англії (теоретико-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 229 с.
47. Масюк М. А. Анализ и визуализация взаимосвязей нормативно-правовых документов: дис. ... канд. тех. наук. Красноярск, 2011. 130 с.
48. Марченко А. А. Судовий прецедент у правовій системі України (1991 - 2010 рр.): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
49. Меленко С. Г. Консолідація як вид систематизації нормативно-правових актів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 19 с.
50. Мельник С. О. Односторонні акти держав у сучасному міжнародному праві: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 233 с.
51. Місевич С. В. Джерела канонічного права (теоретико-правовий аналіз): дис. ... канд. юрид. наук. Чернівці, 2005. 212 с.
52. Мочульська М. Є. Правова доктрина в континентальній правовій системі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2013. 20 с.
53. Назаренко О. А. Міжнародні договори України в системі джерел конституційного права України: дис. ... канд. юрид. наук. К., 2006. 230 с.
54. Некрасова М. Е. Договор как теоретико-правовая категория: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2004. 196 с.
55. Нестерович В. Ф. Конституційно-правові засади впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів: зарубіжний та український досвід: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2015. 40 с.
56. Носенко М. С. Оспаривание нормативных правовых актов в судах общей

- юрисдикції: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2001. 178 с.
57. Овчаренко І. М. Закони у системі джерел (форм) права та їх класифікація: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 19 с.
58. Оніщенко О. В. Конституція України як основне джерело конституційного права України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 214 с.
59. Осыченко Е. В. Негосударственные источники права в правовой системе демократического государства: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2011. 172 с.
60. Пархоменко Н. М. Джерела права: теоретико-методологічні засади: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2009. 36 с.
61. Петрученко К. І. Нормативно-правові акти місцевого самоврядування як джерело права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 18 с.
62. Писаренко В. П. Організація контролю за виконанням нормативно-правових актів в органах виконавчої влади: дис. ... канд. наук з держ. упр. Харків, 2007. 221 с.
63. Пискунов В. В. Концепт общественного договора: классические и современные формы: дис. ... канд. филос. наук. Москва, 2005. 115 с.
64. Порошин Е. А. Исполнимость нормативных правовых актов: дис. ... канд. юрид. наук. Нижний Новгород, 2006. 185 с.
65. Рибікова Г. В. Правова експертиза нормативно-правових актів в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 19 с.
66. Рогач О. Я. Кодифікаційні акти в системі законодавства України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 19 с.
67. Романова Г. В. Подзаконные правовые акты и их реализация: дис. ... канд. юрид. наук. Казань, 2006. 234 с.
68. Сав'як О. В. Правовий звичай у системі джерел конституційного права України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 219 с.
69. Семьянов Е. В. Судебное правотворчество: вопросы общей теории права: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 193 с.
70. Слотвінська Н. Д. Судова практика як джерело права: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2016. 203 с.
71. Смирнова К. В. Джерела права Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 228 с.
72. Сырых Е. В. Общие критерии качества закона: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2001. 221 с.
73. Терюкова Е. Ю. Правовые акты в процессе осуществления конституционного правосудия: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1999. 179 с.
74. Томашевська М. О. Корпоративні акти в системі джерел права України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 214 с.
75. Тополевський Р. Б. Системні зв'язки юридичних джерел права: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 204 с.
76. Узунова О. В. Міжнародно-правові договори України як джерела кримінально-процесуального права: дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2008.

249 с.

77. Фахрисламова Г. З. Правовые акты местного самоуправления: дис. ... канд. юрид. наук. Уфа, 2003. 210 с.
78. Форманюк В. В. Поняття та види локальних нормативно-правових актів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 18 с.
79. Хомюк Н.С. Сучасна система джерел права України: загальнотеоретичні аспекти: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2015. 217 с.
80. Цоклан В. І. Система сучасних джерел конституційного права України: проблеми теорії та практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 21 с.
81. Чулінда Л. І. Юридико-лінгвістичне тлумачення текстів нормативно-правових актів: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 228 с.
82. Шалінська І. В. Акти «м'якого права» у системі джерел права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2015. 20 с.
83. Швачка Г. О. Правова природа нормативних актів Автономної Республіки Крим: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 189 с.
84. Ширшикова Р. М. Організаційно-правове забезпечення реалізації нормативно-правових актів центральним органом виконавчої влади України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 20 с.
85. Шмаленя С. В. Особливості застосування аналогії права при вирішенні юридичних справ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2009. 20 с.
86. Шпакович О. М. Розвиток правових механізмів реалізації актів органів міжнародних організацій: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2012. 413 с.
87. Щирба М. Ю. Темпоральна дія нормативно-правових актів України: теоретико-прикладні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2015. 20 с.
88. Щокіна О. О. Правовий звичай міжнародної торгівлі як джерело міжнародного приватного права: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 198 с.
89. Ярмола А. С. Кодекси України: загальнотеоретичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2015. 16 с.

Монографії:

1. Андрусів Л. М. Техніко-юридичні та методологічні засади оприлюднення нормативно-правових актів: моногр. Київ: Кушнір Г. М., 2020. 444 с.
2. Баранов В. М. Преамбула нормативного правового акта (доктрина, практика, техніка): моногр. Москва: Юрлитинформ, 2014. 247 с.
3. Васянович О. А. Правовий звичай у правових системах сучасності: моногр. Київ: КНЕУ, 2014. 183 с.
4. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: загальна характеристика, особливості, види: моногр. Харків: Право, 2012. 192 с.
5. Гураленко Н. А. Судовий прецедент у системі джерел права: філософське та теоретичне осмислення: моногр. Чернівці: Рута, 2012. 256 с.
6. Джерела конституційного права України: моногр. / Ю. С. Шемшученко

- та ін.; відп. ред.: Ю. С. Шемшученко, О. І. Ющик. Київ: Наукова думка, 2010. 711 с.
7. Джуринський, О. В. Джерела господарського права України: моногр. Київ: Ліра-К, 2016. 198 с.
 8. Ігонін В. К. Джерела митного права України: моногр. Одеса: Астропринт, 2014. 171 с.
 9. Капінус Р. Ю. Акти глав держав як джерела адміністративного права: моногр. Київ: Юридична думка, 2016. 179 с.
 10. Коломоець Т. О. Кодекс як джерело адміністративного права України: історія, сучасність та перспективи: моногр. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 175 с.
 11. Константи́й О. В. Джерела адміністративного права України: моногр. Київ: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2005. 120 с.
 12. Косович В. М. Удосконалення нормативно-правових актів України: техніко-технологічні аспекти: моногр. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. 566 с.
 13. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах: моногр. Харків: Право, 2014. 228 с.
 14. Ордина О. Н. Источники административного права России и проблемы их систематизации: моногр. Москва: ЮНИТИ, 2010. 318 с.
 15. Патlachук О. В. Природоохоронні доктрини в системі джерел права: моногр. Одеса: Фенікс, 2018. 147 с.
 16. Петров А. А. Предметная иерархия нормативных правовых актов: моногр. Москва: Проспект, 2014. 206 с.
 17. Полянський Є. Ю. Кримінально-правова доктрина США: моногр. Одеса: Юридична література. 2014. 299 с.
 18. Радь О. І. Нормативні акти судової влади як джерела трудового права України: моногр. Львів: Вид-во Т. Сороки, 2017. 174 с.
 19. Рябченко Я. С. Оскарження нормативно-правових актів в адміністративному судочинстві: моногр. / за заг. ред. В. В. Зуй. Харків: ФІНН, 2011. 136 с.
 20. Саннікова М. В. Декларація та акти декларативно-рекомендаційного характеру в системі джерел права: моногр. Харків: Друкарня Мадрид, 2014. 154 с.
 21. Форманюк В. В. Локальні нормативно-правові акти: моногр. Херсон: Грінь Д. С., 2014. 183 с.
 22. Цоклан В. І. Система сучасних джерел конституційного права України: моногр. Київ: Ліра-К, 2009. 400 с.
 23. Щокін Ю. В. Міжнародно-правовий звичай: проблеми теорії і практики: моногр. Харків: Право, 2012. 454 с.
 24. Ярошенко О. М. Теоретичні та практичні проблеми джерел трудового права України: моногр. Харків: Вапнярчук Н. М. 2006. 456 с.

Наукові статті:

1. Narasymiv O. Progress of implementation by Ukraine the ECHR decisions, in which the shortcomings of legislation in the field of constitutional law were indicated. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1, ч. 1. С. 68-72.
2. Kuzmenko N. Legal effects of unlawful local government acts. *Leges si Viata*. 2017. № 8, ч. 2. С. 81-86.
3. Айвазян Ю. К. Імплементация міжнародно-правових актів в національне законодавство України. *Вісник Академії адвокатури України*. 2007. Число 1. С. 40-45.
4. Андріанов К. Правова природа рішень Європейського суду з прав людини. *Право України*. 2002. № 3. С. 27-31.
5. Андрусів Л. М. Теоретико-правові засади системи нормативно-правових актів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 4. С. 128-131.
6. Бариська Я. О., Попович Т. П. Джерела права у зарубіжній правовій доктрині. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 6. С. 15-17.
7. Барчук А. О. Надзвичайні закони як предмет наукового пізнання: підходи до розуміння. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 35 (2.1). С. 16-19.
8. Безп'ята В. Ф. Використання міжнародно-правових актів при захисті права на працю. *Форум права*. 2011. № 2. С. 45-52.
9. Берназюк І. М. До питання класифікації стратегічних актів. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 5. С. 27-31.
10. Биля І. О. Нормативно-правовий акт (загальна характеристика). *Вісник Запорізького державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2003. № 1. С. 1-2.
11. Бірюкова А. Поняття і сутність локальних нормативно-правових актів у системі джерел трудового права. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 6. С. 75-78.
12. Бірюкова А. Співвідношення звичаю та закону: історичний аналіз. *Право України*. 2008. № 3. С. 41-43.
13. Бовсуновська І. Г. Розвиток наукових поглядів на визнання судового прецеденту (судової практики) як джерела права в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 55-60.
14. Богачова Л. Л. Вимоги до підзаконного нормативно-правового акта як офіційного документа. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2017. Вип. 29 (1). С. 16-19.
15. Богачова Л. Л. Нормативно-правовий акт як джерело національного та європейського права. *Альманах міжнародного права*. 2016. Вип. 14. С. 4-13.
16. Богдан І. А. Вплив природно-правової доктрини на зміст права на творчість. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 12. С. 115-121.
17. Ботьбот А. В. Міжнародно-правові акти про соціальне обслуговування

- та законодавство України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 57. С. 255-261.
18. Борбунюк О. О. Регуляторні акти як різновид нормативно-правових актів. *Форум права*. 2013. № 3. С. 46-52.
 19. Борденюк В. Теоретичні аспекти співвідношення правових актів державного управління та актів органів місцевого самоврядування. *Право України*. 2004. № 11. С. 16-21.
 20. Борщевський І. В. Правовий звичай як джерело сучасного права в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 5. С. 3-6.
 21. Буряк Я. Я. Розпорядження голови місцевої державної як підзаконний нормативно-правовий акт. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2013. Вип. 1. С. 3-10.
 22. Буша Н. Місце правового звичаю серед форм (джерел) права. *Юридична Україна*. 2011. № 1 (97). С. 23-27.
 23. Василевич Г. А. Нормативные акты как источники права. *Університетські наукові записки*. 2009. № 1. С. 6-23.
 24. Васильев Р. Ф. О понятии правового акта. *Вестник Московского университета*. 1998. № 5. С. 3-25.
 25. Васильев С. В. Принципи права як джерело права. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія: Право*. 2011. Вип. 17. С. 15-22.
 26. Вилегжаніна М. В. До питання упорядкування нормативно-правових актів. *Вісник Книжкової палати*. 2010. № 5. С. 30-33.
 27. Вилегжаніна М. В. Функції нормативно-правового акта. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2010. № 2. С. 31-36.
 28. Вилегжаніна М. Нормативно-правовий акт як особливий вид документа. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2010. Вип. 27. С. 281-287.
 29. Вилегжаніна М. В. Класифікаційний аналіз нормативно-правових актів. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2011. № 1. С. 35-40.
 30. Віслобоков К. А. Правова доктрина як вторинне джерело права. *Архіви України*. 2002. № 1-3 (249). С. 24-34.
 31. Волощук О. Т. Конституційний суд України на шляху до доктрини реального права (проблеми та перспективи). *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 6. С. 52-59.
 32. Гаджиева Ш. Н. Кодекс як джерело адміністративно-деліктного права. *Право і суспільство*. 2014. № 3. С. 152-160.
 33. Гайворонський В. Джерела права. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 3. С. 5-6.
 34. Гетьман Є. А. Види підзаконних нормативно-правових актів органів виконавчої влади іноземних держав. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2013. № 4. С. 15-18.

35. Гетьман Є. А. Кодекс як особливий вид закону. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 1 (64). С. 42-50.
36. Гетьман Є. А. Ознаки нормативно-правового та підзаконного нормативно-правового акта та їх співвідношення. *Митна справа*. 2013. № 6 (22). С. 390-395.
37. Гетьман Є. А. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. *Теорія і практика правознавства*. 2016. Вип. 1. С. 1-10.
38. Гетьман Є. А. Поняття підзаконного нормативно-правового акта та його співвідношення із нормативно-правовим та правовими актами. *Форум права*. 2013. № 3. С. 106-113.
39. Гетьман Є. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, функції, види. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. № 2. С. 92-100.
40. Головатенко В. Правові акти Президента України: юридична природа, статус, функції. *Право України*. 2004. № 3. С. 14-18.
41. Головач А. Й. Сутність та особливості джерел права Європейського Союзу. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 2. С. 12-16.
42. Горда Ю. Отдельные примеры толкования категории публичного порядка в судебной практике США. *Leges si Viata*. 2018. № 4, ч. 2. С. 26-30.
43. Гримич М. К. Щодо системи джерел адміністративного процесуального права України. *Форум права*. 2016. № 5. С. 30-34.
44. Гримыч М. К вопросу о классификации судебных актов и их правотворческого значения. *Верховенство Права*. 2017. № 1 (30). С. 64-69.
45. Гринюк Р., Багрій О. До питання про доцільність визнання презумпції конституційності нормативно-правових актів у контексті забезпечення верховенства Конституції України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 4. С. 92-102.
46. Губанов О. О. Правова доктрина як джерело права в межах романо-германської, англосаксонської та релігійно-традиційної правової сім'ї: порівняльна характеристика. *Право і суспільство*. 2015. № 6. С. 9-14.
47. Губар К. А. Деякі аспекти розуміння поняття «правова доктрина». *Часопис Київського університету права*. 2016. № 3. С. 28-32.
48. Гущина Н. А. Судебный прецедент в российской правовой системе: история, теория, практика. *Современное право*. 2013. № 2. С. 79-84.
49. Дергільова О. Г. Правові акти: поняття, класифікація та соціальне призначення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 3. С. 3-8.
50. Деревінський В. Ф. Питання національної консолідації в нормативно-правових актах України. *Гілея*. 2018. Вип. 139 (3). С. 89-92.
51. Дуда Х. І. Судовий прецедент як джерело процесуального права України. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право*. 2014. Вип. 197 (2). С. 176-181.

52. Дудченко О. С. Види нормативно-правових актів центральних органів державної влади та управління УСРР в першій половині 1920-х рр. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Юридичні науки.* 2017. № 1. С. 12-15.
53. Дупай Я. М. Деякі аспекти темпоральної дії нормативно-правових актів. *Частин Київського університету права.* 2014. № 3. С. 40-44.
54. Дутка Г. І. Конституційні закони в системі законодавства України. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2017. Вип. 1. С. 18-22.
55. Євграфова Є. Доктрина у правовій науці і юридичній практиці. *Вісник національної Академії правових наук України.* 2013. № 2 (73). С. 52-62.
56. Євграфова Є. Доктрини та концепції у правовій системі України: форми і сфери застосування. *Право України.* 2010. № 5. С. 77-84.
57. Єрмоленко В. М. Підзаконні акти верховної ради України як джерело аграрного права. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право.* 2014. Вип. 197 (2). С. 29-35.
58. Железняк Н. А. Організаційно-правовий механізм здійснення контролю за додержанням законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів. *Бюлетень Міністерства юстиції України.* 2012. № 10. С. 7-15.
59. Жуган М. Г. Конституційно-правове забезпечення відповідності законів та інших нормативно-правових актів Конституції України. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія: Право.* 2012. Вип. 19. С. 12-20.
60. Журавко В. С. Проблеми введення судового прецеденту в правову систему України. *Управління розвитком.* 2013. № 16. С. 106-108.
61. Журавльов Д. В. Нормативно-правовий акт як структурний елемент системи трудового законодавства. *Право і Безпека.* 2004. Т. 3. № 4. С. 141-146.
62. Забзалюк Д. Є. Політико-правова доктрина: теоретико-історичний аналіз. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична.* 2018. Вип. 3. С. 27-36.
63. Завальний А. М. Діалектика розмежування категорій «джерело» і «форма права». *Публічне право.* 2012. № 1. С. 261-266.
64. Завидняк В. І. Судовий прецедент як джерело права. *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України. Серія: Економіка. Право.* 2013. № 2. С. 164-169.
65. Заворотченко Т. М. Забезпечення політичних прав і свобод громадян міжнародно-правовими актами: теоретико-правовий дискурс. *Альманах міжнародного права.* 2014. Вип. 5. С. 18-26.
66. Задорожний Ю. А. Правова доктрина в країнах романо-германської та англо-американської правових сімей: порівняльний аналіз. *Бюлетень Міністерства юстиції України.* 2012. № 10. С. 17-24.

67. Заєць А. Роль правової доктрини і правових ознак у дефінітивній ідентифікації права. *Вісник Академії правових наук України*. 1997. № 4. С. 54-58.
68. Заплотинська Ю. Акти Кабінету Міністрів України в системі нормативно-правових актів: загальнотеоретичний та порівняльно-правовий аспекти. *Вісник Львівського університету*. 2013. Вип. 57. С. 36-42.
69. Заплотинська Ю. І. Класифікація нормативно-правових актів уряду за юридичною силою. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 27 (1). С. 19-22.
70. Заплотинська Ю. І. Підзаконний характер як необхідна властивість урядових нормативно-правових актів. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2014. Вип. 60. С. 28-34.
71. Заросило Н. В. Підстави для класифікації нормативно-правових актів. *Наука і правоохорона*. 2014. № 1. С. 36-40.
72. Захарчук А. С. Вітчизняне державотворення період Центральної Ради крізь призму доктрини прав людини: теоретико-методологічний аспект. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 5. С. 23-30.
73. Зуй В. Оскарження нормативно-правових актів: історичний аспект. *Вісник Академії правових наук України*. 2013. № 1. С. 148-155.
74. Ільков В. В. Властивості джерел права в адміністративному судочинстві. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 6. С. 182-184
75. Ільков В. В. Джерела права в адміністративному судочинстві: сучасні підходи до розуміння в науці адміністративного права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1. С. 87-89.
76. Ільков В. В. Методи дослідження джерел права в адміністративному судочинстві. *Форум права*. 2017. № 1. С. 60-63.
77. Ільницький М. Адміністративно-правове регулювання оприлюднення нормативно-правових актів і забезпечення доступу до них в електронній формі за законодавством України. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4, ч. 1. С. 98-103.
78. Калиник А. Ю. Форма (источник) права как категория в теории государства и права. *Правоведение*. 2000. № 6. С. 3-8.
79. Калиновська Т. О. Поняття нормативно-правових актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування, їх юридична природа та ознаки. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 168-175.
80. Кампо В. Система джерел права в актах органу конституційної юстиції: проблеми теорії. *Вісник Конституційного Суду України*. 2013. № 2. С. 62-79.
81. Капінус Р. Ю. Питання системи нормативно-правових та інших актів Президента України. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. Серія: Право та державне управління*. 2013. № 1. С. 94-103.
82. Кармазіна К. Ю. Особливості джерел загального права. *Науковий вісник*

- Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2013. Вип. 5. С. 13-17.*
83. Кармазіна К. Ю. Особливості механізму взаємодії джерел міжнародного та національного права у правових системах загального типу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2013. Вип. 6-1 (1). С. 31-35.*
84. Кармаліта М. В. Місце правової доктрини в сучасній системі джерел (форм) права України. *Публічне право. 2012. № 2. С. 279-287.*
85. Качур В. О. До розуміння та визначення поняття «джерела права». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2013. Вип. 6 (1). С. 36-39.*
86. Кириченко В. М. Вплив міжнародно-правових актів з прав людини на Конституцію України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 3. С. 128-131.*
87. Кінаш Н. Б. Міжнародно-правові акти про принципи громадянства та їх дія на тимчасово окупованій території України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2018. № 1. С. 393-404.*
88. Кіндюк Б. В. Нормативно-правовий акт як джерело природоохоронного права. *Проблеми законності. 2019. Вип. 145. С. 23-35.*
89. Клочков В. Проблеми визначення правових понять у законах та нормативно-правових актах. *Юридична Україна. 2014. № 1. С. 63-71.*
90. Ковальчук В. Конституційно-правова доктрина народного суверенітету: історія становлення та сучасна інтерпретація. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2018. Вип. 18. С. 154-164.*
91. Козуліна С. Ієрархія нормативно-правових актів: сучасний стан та актуальні питання. *Актуальні проблеми державного управління. 2019. Вип. 2. С. 48-52.*
92. Коломоець Т. Джерела адміністративного права: проблемні питання доктринального визначання, класифікації та системного аналізу. *Право України. 2017. № 6. С. 72-79.*
93. Корейба Ю. Конституція України як визначальне джерело інформаційного права. *Підприємництво, господарство і право. 2013. № 9. С. 48-52.*
94. Корейба Ю. Конституція України як визначальне джерело інформаційного права. *Підприємництво, господарство і право. 2013. № 9. С. 48-52.*
95. Корж І. Ф. Національна інтегрована система нормативно-правових актів: реальність і можливості. *Інформація і право. 2019. № 2. С. 9-16.*
96. Коростей В. Подзаконные акты: реальность и перспектива. *Право України. 2001. № 9. С. 61-62.*
97. Корчевна Л. О. Судова практика як джерело західного права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2013. Вип. 6 (1). С. 44-47.*
98. Косович В. До визначення поняття «нормативно-правовий акт»: практи-

- чна необхідність і теоретична можливість уточнення. *Право України*. 2012. № 9. С. 274-280.
99. Косович В. М. Кодифікаційна техніка як засіб удосконалення нормативно-правових актів України. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2013. № 8. С. 40-50.
100. Косович В. Напрямок дії нормативно-правових актів України у часі: теоретичні та практичні аспекти, необхідність вдосконалення. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2013. Вип. 58. С. 11-26.
101. Косович В. Система нормативно-правових актів України: основні напрями вдосконалення. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридичні науки*. 2011. Вип. 53. С. 23-35.
102. Кравчук К. Г. Акти Конституційного Суду України та їх правотворчий характер. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 6. С. 51-54.
103. Крапив'янський А. В. Судовий прецедент – джерело права країн англосаксонської правової сім'ї. *Трипільська цивілізація*. 2012. № 7. С. 63-67.
104. Крижановський А. Доктрина правового порядку в Україні: генезис, сучасний стан та перспективи. *Право України*. 2013. № 9. С. 229-242.
105. Кудрявцев І. О. Класифікація підзаконних нормативно-правових актів. *Правова держава*. 2017. № 25. С. 7-13.
106. Кудрявцев І. О. Наукові підходи до поняття підзаконного нормативно-правового акта в окремих сферах та галузях права. *Lex portus*. 2017. № 2. С. 110-119.
107. Кудрявцев І. О. Поняття та ознаки підзаконних нормативно-правових актів. *Правова держава*. 2016. № 24. С. 16-22.
108. Курдюк Г. П. Законодавство: підходи к пониманию. *Общество и право*. 2013. № 1. С. 30-35.
109. Курило В., Панталієнко П. Судовий прецедент у правовій системі України: окремі аспекти практики реалізації. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 5, ч. 1. С. 100-104.
110. Куценко І. В. Сучасний стан та перспективи розвитку підзаконних актів в Україні. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. Вип. 38. С. 116-123.
111. Кушинська Л. А. Перетворення звичаю нормативного характеру на правовий звичай. Теоретичний аспект. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2014. Вип. 24. С. 157-162.
112. Лагус І. Правові акти в теорії права та практиці вітчизняного законодавства: деякі проблеми. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 11. С. 14-17.
113. Лазнюк Н. В. Види нормативно-правових актів. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 13. С. 95-102.
114. Лазнюк Н. В. Нормативно-правові акти центральних органів державного управління як джерело права. *Держава і право. Юридичні і політичні*

- науки. 2003. № 13. С. 215-219.
115. Левчишина О. Л. Адміністративний договір в Україні: поняття, ознаки, зарубіжний досвід і пропозиції щодо вдосконалення. *Право і суспільство*. 2015. № 5-2 (2). С. 117-121.
116. Легин Л. Нормативно-правовой акт как юридический документ: технико-юридическая характеристика. *Leges si Viata*. 2016. № 4, ч. 3. С. 35-38.
117. Легін Л. М. Нормативно-правовий акт: поняття та система ознак. *Право і суспільство*. 2016. № 2. С. 21-26.
118. Ленгер Я. І. Пріоритет нормативно-правового акту як спосіб розв'язання колізії. *Держава та регіони*. 2017. № 1. С. 19-24.
119. Лившиц Ю. Конституционность нормативного акта. *Право Украины*. 1994. № 11-12. С. 36-37.
120. Литвин І. І. Нормативно-правові акти, що регулюють адміністративні правовідносини у сфері надання освітніх послуг. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 1. С. 156-159.
121. Луць Л. Уніфікація судової практики – важливий засіб забезпечення належного правосуддя. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 144-150.
122. Луцький Р. П. Ієрархічність правових джерел (нормативних актів) як відображення буття позитивного права. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 18-21.
123. Луцький Р. П. Нормативно-правовий акт як визначальна форма вираження позитивного права. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2012. Вип. 28. С. 13-17.
124. Луцький Р. П. Форми виразу позитивного права та їх ієрархічність. *Європейські перспективи*. 2012. № 2 (1). С. 74-78.
125. Любарець А. Ю. Підзаконні акти в адміністративній реформі. *Наше право*. 2013. № 12. С. 77-80.
126. Мазан Л. М. Методологічні підходи до дослідження дії нормативно-правових актів у часі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2011. Вип. 16. С. 89-97.
127. Мазан Л. М. Поняття «дія нормативно-правових актів у часі» в контексті сучасного праворозуміння. *Держава і право*. 2011. Вип. 53. С. 70-76.
128. Мазан Л. М. Проблемні питання класифікації дії нормативно-правових актів у часі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2012. Вип. 18. С. 128-134.
129. Мазаракі Н. А. Джерела адміністративного права. *Право і суспільство*. 2015. № 1. С. 141-147.
130. Мазур Д. В. Актуальні питання співвідношення нормативно-правових указів Президента України та законів України. *Право і Безпека*. 2005. Т. 4. № 1. С. 30-34.
131. Мазур М. В. Судова практика як джерело права: проблеми визнання поняття. *Форум права*. 2009. № 3 С. 634-638.
132. Мазурик К. З. Юридична природа закону як джерела права. *Бюлетень*

- Міністерства юстиції України. 2012. № 7. С. 103-109.*
133. Майданик Р. Загальна характеристика судового прецеденту в праві України. *Юридична Україна. 2012. № 12. С. 41-50.*
134. Макеєва К. Ю. Міжнародно-правовий звичай як одна з форм регулювання взаємовідносин між суб'єктами. *Управління розвитком. 2014. № 6. С. 82-84.*
135. Максимов А. А. Прецедент как один из источников английского права. *Государство и право. 1995. № 2. С. 97-102.*
136. Максимов С. Правова доктрина: філософсько-правовий підхід. *Право України. 2013. № 9. С. 34-54.*
137. Мандюк А. Юридическое значение индивидуальных административных актов. *Legea si Viata. 2016. № 3, ч. 2. С. 43-46.*
138. Мандюк О. О. Введення в дію індивідуальних адміністративних актів. *Журнал східноєвропейського права. 2016. № 27. С. 151-156.*
139. Мандюк О. О. Історія становлення та розвитку поняття індивідуальних адміністративних актів в українській адміністративно-правовій науці. *Журнал східноєвропейського права. 2017. № 45. С. 78-87.*
140. Мартовицька О. В. Проблемні питання національного законодавства та міжнародних правових актів щодо права на юридичну допомогу. *Митна справа. 2013. № 4 (2). С. 16-19.*
141. Марцеляк О. Правова природа актів Конституційного Суду України та їх роль у розвитку науки конституційного права. *Вісник Конституційного Суду України. 2015. № 4. С. 118-122.*
142. Марченко А. А. Прецедентний характер рішень Європейського суду з прав людини в правовій системі України. *Митна справа. 2013. № 6. С. 23-28.*
143. Марчук І. Ю. Звід законів України: за і проти. *Наше право. 2014. № 1. С. 17-21.*
144. Мачульська М. Характерні ознаки правової доктрини. *Підприємництво, господарство і право. 2012. № 4. С. 102-105.*
145. Мельник А. Доповнюючі джерела українського права. *Юридична Україна. 2013. № 11. С. 30-36.*
146. Мірошніченко А. М. Чи потрібен Закон України «Про нормативно-правові акти»? *Форум права. 2009. № 1. С. 362-372.*
147. Могілевський Л. Роль вищих органів державної влади у сфері видання нормативно-правових актів підзаконного характеру. *Visegrad Journal on Human Rights. 2016. № 1, ч. 1. С. 145-151.*
148. Мурашин О. Г. До проблеми сутності та природи правових (нормативно-правових) актів. *Інформація і право. 2014. № 2. С. 10-15.*
149. Назаренко Є. Закон у системі нормативних актів України. *Право України. 1995. № 12. С. 11-18.*
150. Наумова К. І. Нормативно-правові акти місцевого самоврядування: поняття та види. *Науковий вісник Ужгородського національного універси-*

- тету. Серія: Право. 2014. Вип. 26. С. 63-66.*
151. Нелін О. Правовий звичай як джерело Українського права (IX – XIX ст.): становлення і розвиток. *Юридична Україна. 2014. № 5. С. 4-8.*
 152. Нестерович В. Ф. Петенційна форма впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів у США. *Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 3. С. 96-102.*
 153. Овчаренко І. М. Місце конституційних законів у системі законодавства України. *Вісник Запорізького юридичного інституту. 1999. № 4. С. 46-51.*
 154. Оніщенко Н. Деякі дискусійні питання визначення категорії «джерело права» у сучасній юридичній науці. *Право України. 2013. № 5. С. 245-252.*
 155. Оніщенко Н. М. Нормативно-правовий акт у фокусі праводержавозмін. *Бюлетень Міністерства юстиції України. 2019. № 12. С. 24-28.*
 156. Оніщенко Н. Співвідношення внутрішньодержавного і міжнародного права: наукові реалії сьогодення. *Вісник Національної академії правових наук України. 2015. № 1 (80). С. 29-36.*
 157. Онуфрієнко О. В. Інструментально-правова якість закону: загальнотеоретичний аспект. *Вісник Запорізького юридичного інституту. 2001. № 4. С. 78-88.*
 158. Ордина О. Н. К вопросу о месте общепризнанных норм и принципов международного права в правовой системе России. *Современное право. 2013. № 9. С. 9-11.*
 159. Осминин Б. И. Разрешение коллизий между внутригосударственным правом и международными договорами. *Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения. 2013. № 1. С. 114-123.*
 160. Павликов С. Г. О доктрине как источнике права. *Государство и право. 2013. № 6. С. 18-25.*
 161. Пархета А. А. Теоретичні проблеми визначення сутності адміністративного прецеденту як джерела права. *Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип. 65. С. 517-523.*
 162. Пархоменко Н. Концептуальні основи теорії джерел права. *Право України. 2017. № 6. С. 9-16.*
 163. Пархоменко Н. М. Юридична сила: Основна властивість та один з критеріїв класифікації правових актів. *Правова держава. 2001. № 13. С. 55-62.*
 164. Петрова Л. В. Про визначення права за його статутом. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2001. Вип. 16. С. 103-107.*
 165. Писаренко Н. Б. Межі судового контролю щодо дискреційних адміністративних актів: практика Європейського суду з прав людини та українські реалії. *Вісник Національної академії правових наук України. 2017. № 1 (88). С. 109-119.*
 166. Плавич В. П. Феномен нормотворчості та його співвідношення із суміжними категоріями: правотворчість, законотворчість, правотворчий та за-

- конотворчий процесі. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 11-16.
167. Погорілко В. Джерела конституційного права України: поняття, види і система. *Право України*. 2002. № 3. С. 8-16.
168. Погребняк С. Загальні принципи права як джерело права. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 1 (64). С. 14-25.
169. Подковенко Т. Система законодавства України: стан та шляхи вдосконалення. *Підприємництво, господарство, право*. 2005. № 9. С. 40-44.
170. Подорожна Т. С. Вплив дефініцій на якість нормативно-правових актів: теоретичний аспект. *Часопис Київського університету права*. 2008. № 3. С. 63-66.
171. Поляков А. О. Порівняльна характеристика правових актів Європейського Союзу вторинного характеру. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 2. С. 23-25.
172. Пушняк О. В. Визнання нормативно-правового акту нечинним як підстава припинення його чинності. *Форум права*. 2011. № 1. С. 834-841.
173. Пушняк О. В. Набуття чинності нормативно-правовими актами в Україні. *Форум права*. 2010. № 4. С. 748-754.
174. Радейко Р. Право як формалізоване явище. *Юридична Україна*. 2013. № 12. С. 49-54.
175. Радченко О. І. Теоретико-правові аспекти класифікації підзаконних актів вищих органів державної влади України. *Юрист України*. 2011. № 1 (14). С. 24-32.
176. Разумова Ю. А. Место норм международного права в правовой системе Российской Федерации. *Международное право и международные организации*. 2013. № 2. С. 246-250.
177. Резніченко С. В. Джерело права: поняття та правова регламентація. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 2002. № 4. С. 43-46.
178. Решота В. В. Функції джерел адміністративного права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 6. Т. 1. С. 103-106.
179. Рибалкін А. О. Проблеми систематизації нормативних актів органів внутрішніх справ. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2001. Вип. 14. С. 128-133.
180. Риндюк В. І. «Система законодавства» та «система нормативно-правових актів»: до питання визначення та співвідношення понять. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2019. № 1. С. 102-107.
181. Риндюк В. І. Техніко-юридичні помилки в нормативно-правових актах: поняття та види. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 57. С. 3-9.
182. Різник С. Про нез'ясоване питання конституційності актів парламенту, прийнятих в умовах Революції Гідності. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 6. С. 58-66.
183. Рогач О. Кодифікаційні акти в правовій системі України: поняття, озна-

- ки, властивості. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 4. С. 78-88.
184. Рой О. В. Поняття нормативно-правового акта як предмета публічно-правового спору. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 121-125.
185. Романов Я. В. Підзаконні акти в системі законодавства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 3. Т. 1. С. 57-61.
186. Ругляк Т. М. Міжнародні акти як джерела права соціального захисту України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 37. С. 120-125.
187. Рудик П. А. Суб'єкти внесення змін до Конституції України. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 90-97.
188. Савенко В. В. Експлікація теоретико-пізнавальної природи закону як основи права. *Право і суспільство*. 2015. № 3 (3). С. 56-60.
189. Северінова О. Б. Правова доктрина та її застосування в сучасних умовах європейської міждержавної інтеграції. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. № 4. С. 32-38.
190. Семеніхін І. В. Правова доктрина: поняття, ознаки, структура. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 132. С. 26-36.
191. Сердюк І. А. Вживання термінів «правовий акт» і «юридичний акт» у сучасній юридичній науці. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 3. С. 24-27.
192. Сердюк І. А. Нормативно-правовий акт у співвідношенні з актом застосування актом тлумачення норм права. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2010. Вип. 3. С. 152-159.
193. Сердюк І. А. Поняття та особливості нормативно-правового акта. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2017. Вип. 2. С. 44-51.
194. Сидоренко А. Ю. До питання про кодифікацію як спосіб систематизації відомчих нормативних актів. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 2. С. 16-22.
195. Сидоренко О. М. Правова доктрина як вторинне джерело права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. Вип. 29. С. 38-43.
196. Сичова Л. В. Нормативний договір як джерело права в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2004. Вип. 22. С. 115-121.
197. Сіваш О. М. Односторонні акти держав в сучасному міжнародному праві. *Форум права*. 2016. № 5. С. 174-179.
198. Скрипнюк О. Правові акти Конституційного Суду України як джерела сучасного конституційного права України. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 404-410.
199. Скрипнюк О., Батанов О. Актуальні проблеми теорії джерел конституційного права України (аксіологічні, гносеологічні та онтологічні аспекти). *Право України*. 2017. № 6. С. 39-52.
200. Слуту Н. О некоторых проблемах, возникающих при обжаловании актов

- судебных исполнителей. *Leges si Viata*. 2016. № 2, ч. 1. С. 32-37.
201. Совгиря О. Прийняття актів Кабінетом Міністрів України як процесуальна форма закріплення його рішень. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 279-287.
202. Стасів О. Основні форми реалізації права на працю за Конституцією України. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2013. Вип. 58. С. 261-267.
203. Стефанюк В. Правові акти управління. *Право України*. 2003. № 7. С. 3-9.
204. Стрельцова О. Співвідношення понять судового прецеденту та судової практики. *Право України*. 2004. № 10. С. 136-141.
205. Стрілець О. М. Місце та роль правових звичаїв у сфері приватноправового регулювання. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 51-57.
206. Темлюк М. Введення в дію конституційних законів: проблемні питання. *Право України*. 2012. № 8. С. 132-138.
207. Темлюк М. Ефективність дії закону та умови її забезпечення: окремі питання теорії. *Юридична Україна*. 2013. № 12. С. 32-41.
208. Тесленко М. Правова природа актів Конституційного Суду України. *Право України*. 2000. № 2. С. 88-100.
209. Тимченко Г. В. Ефективність законодавства як форми права. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2013. № 4. С. 36-42.
210. Тихий В. Правова природа, повноваження, рішення та висновки Конституційного Суду України. *Право України*. 2010. № 6. С. 26-33.
211. Ткаченко Ю. Підстави і критерії визначення конституційності нормативно-правових актів. *Право України*. 2000. № 9. С. 26-30.
212. Тодика Ю. Конституція як соціальна цінність. *Право України*. 2000. № 12. С. 9-13.
213. Токарська А. Сучасна правова доктрина громадянства: проблеми та перспективи розвитку. *Право України*. 2018. № 4. С. 147-164.
214. Толстенко В. Л. Методологічні основи аналізу форми держави й розвитку сучасної теорії держави та права. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2014. № 1. С. 24-35.
215. Толстенко В. Л. Поняття форми держави як предмет дослідження сучасної теорії держави і права. *Юридична Україна*. 2013. № 9. С. 8-15.
216. Тополевський Р. Б. Система джерел права: поняття, види, структура. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2002. Вип. 20. С. 17-18.
217. Тополевський Р. Система джерел права України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Право України*. 2017. № 6. С. 27-33.
218. Тьорьок Ю. Забезпечення цілісності судової практики Верховного Суду Угорської Республіки і застосування ним рішень європейського суду з прав людини. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 186-188.
219. Форманюк В. В. Реалізація локальних нормативно-правових актів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 68. С. 184-189.

220. Форманюк В. Локальні акти місцевого самоврядування в системі джерел права. *Юридичний вісник*. 2013. № 1. С. 63-68.
221. Форманюк В. Судова практика як специфічне джерело права. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 24-27.
222. Харитоновна Л. І. Судова практика як джерело соціального забезпечення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 37. С. 55-60.
223. Христова Г. Зміст і форма в праві: питання співвідношення і взаємовпливу. *Вісник Академії правових наук України*. 2002. № 3. С. 27-30.
224. Цвік М. Про систему юридичних актів. *Вісник Академії правових наук України*. 2002. № 4. С. 14-24.
225. Цимбалістий Т. О. Правова природа актів органу конституційної юстиції. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 4. С. 59-61.
226. Цувіна Т. А. Зворотна дія нормативно-правових актів у часі та право на справедливий судовий розгляд у цивільних справах в контексті принципу верховенства права. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 3. С. 172-176.
227. Цюприк В. І. Правовий звичай як джерело права в сучасній системі права: теоретико-правовий аналіз. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 1. С. 306-310.
228. Чабан В. Адміністративний нормативно-правовий акт і адміністративний договір: юридична характеристика. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 6. С. 52-57.
229. Чабан О. М. Форми права, що регулюють міжнародні приватні відносини. *Наше право*. 2015. № 6. С. 176-181.
230. Чернобай Е. Правовая традиция как важная предпосылка становления отечественной юридической аргументации. *Leges si Viata*. 2018. № 1, ч. 2. С. 127-130.
231. Шацька Б. Судовий прецедент в Україні: тенденції новітньої практики. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 1. С. 18-22.
232. Шварцева М. І. Здійснення моніторингу національного законодавства України з боку парламентської асамблеї Ради Європи. *Право і суспільство*. 2015. № 5-2, ч. 3. С. 45-51.
233. Шевчук С. Забезпечення єдності судової практики в умовах існування спеціалізованої юрисдикції. *Право України*. 2013. № 9. С. 306-324.
234. Шишкін В. Конституційні основи правового реагування органів державної влади на акти воєнної агресії. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 4-5. С. 214-222.
235. Явтушенко О. В. Теоретико-правовий аналіз похідних джерел мусульманського (ісламського) права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 20-23.
236. Ясіновська А. Кодекси матеріального права: деякі теоретичні аспекти. *Вісник Львівського університету*. 2014. Вип. 59. С. 43-49.

ТЕМА 10. ПРАВОТВОРЧІСТЬ. НОРМОТВОРЧА ТЕХНІКА. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Поняття та ознаки правотворчості. Функції та принципи правотворчості. Види правотворчості та їх загальна характеристика. Поняття та стадії правотворчого процесу.

Межі чинності нормативно-правових актів. Систематизація нормативно-правових актів: поняття, сутність та призначення.

Облік, інкорпорація та консолідація. Кодифікація та створення зводу законів як особливі змістовні форми систематизації нормативно-правових актів.

Ключові поняття:

правотворчість, нормотворчість, законотворчість, функції правотворчості, функція первинного регулювання суспільних відносин, функція упорядкування нормативно-правового матеріалу, функція заповнення прогалін у праві, функція відновлення правового матеріалу, законодавча діяльність парламенту, принципи правотворчості, конституційна правотворчість, законодавча правотворчість, підзаконна правотворчість, акт правотворчості, правотворчий процес, стадія правотворчого процесу, правотворча ініціатива, передпроектна стадія правотворчого процесу, проектна стадія правотворчого процесу, засвідчувальна стадія правотворчого процесу, інформаційна стадія правотворчого процесу, безпосередня правотворчість держави, судова правотворчість, систематизація нормативно-правових актів, облік нормативно-правового матеріалу, інкорпорація, офіційна інкорпорація, неофіційна інкорпорація, консолідація, ознаки консолідації, кодифікація, ознаки кодифікації, галузева кодифікація, спеціальна кодифікація, звід законів, юридична техніка, правотворча техніка, правотворча термінологія.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160).
- ❖ Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента від 10 червня 1997 року (зі змінами і допов.). *Урядовий кур'єр*. 1997. № 107-108.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.

- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.
- ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
- ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21. Ст. 135.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
- ❖ Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1971. № 50. Ст. 375.

Дисертації, автореферати:

1. Антонова Н. А. Правотворчество органов местного самоуправления: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2009. 330 с.
2. Ахмад І. Правотворчість міжнародних міжурядових організацій: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 1999. 17 с.
3. Баринов Д. А. Правотворчество органов местного самоуправления: дис. ... канд. юрид. наук. Хабаровск, 2000. 220 с.
4. Бахновська І. П. Основоположні принципи права як інтегруючий елемент правової системи України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2011. 19 с.
5. Биля І. О. Теоретичні основи використання нормотворчої техніки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 20 с.
6. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: поняття, особливості, види: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. 210 с.
7. Грималюк П. О. Делегована правотворчість: теоретико-прикладні засади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
8. Грищук В. К. Кодифікація кримінального законодавства України: проблеми історії, методології та теорії: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 1992. 438 с.
9. Задирака Н. Ю. Теоретико-правові питання законотворчості: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 16 с.

10. Залізник В. А. Систематизація інформаційного законодавства України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 18 с.
11. Исмагилова Я. Ф. Правотворчество субъектов федерации: дис. ... канд. юрид. наук. Уфа, 2004. 196 с.
12. Ісмаїл Ахмад Правотворчість міжнародних міжурядових організацій: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 1999. 17 с.
13. Кайтаева Х. И. Правотворчество в правовом государстве: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 178 с.
14. Калюжнов Е. Ю. Теоретико-правовые основания правил техники локального нормотворчества: дис. ... канд. юрид. наук. Волгоград, 2015. 220 с.
15. Кудрявцева В. В. Кодифікація інвестиційного законодавства України: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. 228 с.
16. Курдюк П. М. Региональное правотворчество: состояние, проблемы, перспективы: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 1997. 229 с.
17. Легін Л. М. Законодавчий процес в Україні та його вдосконалення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 21 с.
18. Лозинська І. В. Правотворчість у правовій державі: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2012. 175 с.
19. Мазур Д. В. Акти правотворчості Президента в республіках зі змішаною формою правління (загальнотеоретичний аспект): дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2006. 188 с.
20. Мамедов Э. Ф. Термины и дефиниции как средства юридической техники правотворчества: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2015. 215 с.
21. Меленко С. Г. Консолідація як вид систематизації нормативно-правових актів: дис. ... канд. юрид. наук. Чернівці, 2002. 206 с.
22. Нечипоренко А. О. Нормотворчість в Україні: поняття, види, напрямки удосконалення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 21 с.
23. Ничка Ю. В. Межі національної та міжнародної правотворчості: загальнотеоретичні аспекти (на матеріалах європейської практики): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2011. 16 с.
24. Пащенко О. М. Розвиток і кодифікація земельного законодавства України: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2001. 184 с.
25. Перерва Ю. М. Законодавчий процес в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 19 с.
26. Плавич С. В. Теоретико-методологічні засади правотворчості: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 16 с.
27. Погорєлов Є. В. Кодифікаційна діяльність в правовій системі України (загально-теоретичний аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2000. 18 с.
28. Рибалкін А. О. Нормотворчість органів внутрішніх справ (аспекти загальної теорії): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 18 с.
29. Рогач О. Я. Кодифікаційні акти в системі законодавства України: авто-

- реф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 19 с.
30. Стецик Н. В. Технологія судової правотворчості: загальнотеоретична характеристика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2011. 16 с.
 31. Федоров І. О. Кодифікація адміністративно-деліктного законодавства України: дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2006. 186 с.
 32. Шармоянц А. Н. Регіональна нормотворчість у системі національної правотворчості: загальнотеоретичні аспекти (на прикладах автономних утворень України і Росії): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Луганськ, 2011. 20 с.
 33. Шишко В. В. Культурологічні проблеми правотворчості: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 17 с.
 34. Шпакович О. М. Роль міжнародних економічних організацій в правотворчому процесі: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 213 с.
 35. Яценко Р. Ю. Правотворчість в умовах перехідного суспільства: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 18 с.

Монографії:

1. Антонова Н. А. Правотворчество органов местного самоуправления: моногр. Москва: ЮНИТИ, 2008. 165 с.
2. Баранов В. М. Преамбула нормативного правового акта (доктрина, практика, техника): моногр. Москва: Юрлитинформ, 2014. 247 с.
3. Берназюк Я. О. Конституційні основи правотворчості президента України: моногр. Київ: Гельветика, 2013. 511 с.
4. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: загальна характеристика, особливості, види: моногр. Харків: Право, 2012. 192 с.
5. Гусаров С. М. Законотворчість і законодавчий процес в Україні: моногр. Харків: Золота миля, 2014. 412 с.
6. Ковальський В. С. Правотворчість: теоретичні та логічні засади: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 192 с.
7. Коломоєць Т. О., Астахов Д. С. Кодифікація адміністративно-процедурного законодавства України: моногр. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2011. 230 с.
8. Коломоєць Т. О., Грищак С. В. Адаптація інформаційного законодавства України до вимог ЄС як складова сучасного вітчизняного правотворчого процесу: моногр. Дніпропетровськ: НГУ, 2013. 163 с.
9. Коломоєць Т. О., Федоров І. О., Гулевська Г. Ю. Кодифікація адміністративно-деліктного законодавства України: моногр. Запоріжжя: ЗНУ, 2006. 144 с.
10. Ліпкан В. А. Систематизація інформаційного законодавства України: моногр. Київ: О. С. Ліпкан, 2012. 303 с.
11. Ліпкан В. А., Дімчогло М. І. Консолідація інформаційного законодавства України: моногр. Київ: О. С. Ліпкан, 2014. 415 с.

12. Плавич В. П. Сучасна правотворчість: проблеми теорії і методології: [моногр. дослідж.]. Одеса: Астропринт, 2013. 274 с.
13. Систематизація законодавства України: проблеми та перспективи вдосконалення: моногр. / Кол. автор.; керівник автор. кол. В. Ф. Сіренко. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. 220 с.
14. Шевчук С. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні: моногр. Реферат, 2007. 640 с.
15. Ющик О. І. Теоретичні основи законодавчого процесу: моногр. Київ: Парламентське вид-во, 2004. 519 с.

Наукові статті:

1. Kolodkina A., Lazarenko V., Ponomarev O. State financial control: problems and solutions. *Sciences of Europe*. 2016. № 9, ч. 3. С. 25-28.
2. Kroitor V. Combining of the free exercise of material and procedural rights by the parties to legal proceedings with procedural activity of the court as a principle of civil judicial proceedings: concept and maintenance. *Sciences of Europe*. 2016. № 10, ч. 1. С. 60-67.
3. Timoshenko A., Zinchenko O. The legal nature of settlement agreement in the civil and arbitration procedure. *Sciences of Europe*. 2016. № 10, ч. 1. С. 57-60.
4. Антоненко В. О. Кодифікація як самостійна форма систематизації правових джерел. *Форум права*. 2009. № 3. С. 35-42.
5. Артамонов А. Н. Принципы законотворчества в законодательном процессе региональных парламентов. *Российская юстиция*. 2012. № 10. С. 20-22.
6. Берназюк Я. О. Особливості урядового контролю за нормотворчою діяльністю Президента України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 7. С. 41-48.
7. Берназюк Я. О. Поняття та ознаки стадій нормотворчого процесу підготовки проектів актів Президента України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 7. С. 32-37.
8. Берназюк Я. О. Правотворча діяльність Президента України в аспекті дотримання принципів нормотворчості та забезпечення їх виконання іншими суб'єктами владних повноважень. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 4. С. 27-32.
9. Берназюк Я. О. Правотворчість Президента України крізь призму особливостей деяких видів його актів. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 59. С. 71-78.
10. Биля І. Нормотворча техніка: поняття і загальна характеристика. *Вісник Академії правових наук України*. 2002. № 1. С. 24-27.
11. Биля-Сабадаш І. О. Нормотворча техніка як інструмент забезпечення системності законодавства. *Форум права*. 2010. № 1. С. 24-33.
12. Блажівська О. Є. Теоретико-правовий аналіз поняття та змісту кодифі-

- кації як форми систематизації законодавства. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 6. С. 5-11.
13. Бовсуновська І. Г. Конституційний Суд України як суб'єкт правотворчості. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 1. С. 104-108.
 14. Богачов С. В. Законотворчість: необхідність термінологічного вдосконалення. *Наше право*. 2014. № 1. С. 10-12.
 15. Бойко Г. І. Юридична конструкція як особлива процедура правотворчості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 27 (1). С. 15-18.
 16. Бойко Ю. Законотворчість: поняття та структура. *Право України*. 2002. № 5. С. 17-21.
 17. Буряк Я. Я. Правотворчість місцевих державних адміністрацій. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 6. С. 31-38.
 18. Вашакідзе Н. А. О компетенции Президента Грузии в сфере законотворчества. *Конституционное и муниципальное право*. 2012. № 9. С. 64-67.
 19. Ващенко А. М. Правотворча діяльність органів і посадових осіб держави та місцевого самоврядування: проблеми і перспективи наукового пізнання. *Альманах права*. 2017. Вип. 8. С. 134-138.
 20. Ганзенко О. О. Система засобів нормотворчої техніки. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 4 (1). С. 7-11.
 21. Гетьман Є. А. Консолідація як форма систематизації законодавства України. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 3. С. 21-28.
 22. Гетьман Є. А. Нормотворчий процес органів виконавчої влади та його стадії. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2013. № 27. С. 173-181.
 23. Гетьман Є. А. Основні види кодифікації законодавства України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 3. С. 14-22.
 24. Гетьман Є. А. Порядок реалізації Кабінетом Міністрів України нормотворчої діяльності. *Публічне право*. 2014. № 1. С. 42-46.
 25. Гетьман Є. А. Предмет, об'єкт та суб'єкти кодифікації законодавства України. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 3. С. 28-35.
 26. Гетьман Є. А. Функції нормотворчої діяльності органів виконавчої влади. *Митна справа*. 2013. № 5 (2.2). С. 86-94.
 27. Глазунова С. М. Основні напрями правотворчості в умовах євроінтеграції. *Правова інформатика*. 2013. № 2. С. 59-63.
 28. Глущенко Ю. М. Принципи правотворчої діяльності місцевих державних адміністрацій. *Форум права*. 2008. № 2. С. 66-72.
 29. Головач Г. О. Сучасна правотворчість: особливості і розвиток в умовах трансформації соціуму. *Правова держава*. 2017. № 25. С. 230-235.
 30. Горбань М. Ю. Судова правотворча конкретизація: загальнотеоретичні

- питання. *Митна справа*. 2015. № 2 (2.2). С. 3-7.
31. Горьова С. Нормотворча діяльність в умовах побудови в Україні правової держави. *Право України*. 2000. № 4. С. 27-30.
 32. Гримасюк П. О. Делегована правотворчість як форма правової діяльності. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2009. Вип. 44. С. 101-105.
 33. Гринюк Р. Ф. Правотворчість у сучасній Україні: від пострадянської до правової держави. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2003. Вип. 21. С. 32-38.
 34. Гринюк Р., Багрій О. До питання про доцільність визнання презумпції конституційності нормативно-правових актів у контексті забезпечення верховенства Конституції України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 4. С. 92-102.
 35. Гуменяк В. Особливості нормотворчої техніки законодавчого процесу у період відновлення української державності 1917-1921-х років. *Південний архів. Філологічні науки*. 2018. Вип. 73. С. 17-21.
 36. Гусаров С. М. Поняття та сутність правотворчості в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3. С. 38-46.
 37. Дашковська О. Р. Принципи нормотворчої діяльності: загальна характеристика. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 35 (2.1). С. 29-32.
 38. Дейнека К. О. Сутність кодифікації в правовій системі України. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 75. С. 30-42.
 39. Делія Ю. В. Окремі питання методології дослідження проблем правотворчості суб'єктів місцевого самоврядування в Україні. *Вісник Академії адвокатури України*. 2012. Число 3. С. 27-34.
 40. Делія Ю. В. Толерантність як принцип муніципальної правотворчості в Україні. *Форум права*. 2012. № 1. С. 234-240.
 41. Деревінський В. Ф. Питання національної консолідації в нормативно-правових актах України. *Гілея*. 2018. Вип. 139 (3). С. 89-92.
 42. Добош З. Конституційний контроль Верховного Суду США: види правотворчості. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2019. Вип. 22. С. 34-40.
 43. Добробог Л. М. Інкорпорація та консолідація законодавства як форми його систематизації. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2014. Т. 14. С. 365-370.
 44. Дубина Н. А. Законотворчість як правова категорія. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 6-11.
 45. Железняк Н. Нормотворча діяльність як форма реалізації державної правової політики. *Право України*. 2004. № 7. С. 94-99.
 46. Задихайло Д. Кодифікація інноваційного законодавства: окремі концептуально-правові підходи. *Вісник Академії правових наук України*. 2010.

№ 4. С. 177-185.

47. Задосенко О. Кодифікація як форма систематизації: деякі принципові особливості. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки*. 2012. Вип. 91. С. 69-72.
48. Заморська Л. І. Примусовість та соціальна нормативність як передумови формування нормативності права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 57. С. 440-447.
49. Звонков Є. Є. Генеза та роль принципу справедливості в правотворчості сьогодення. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2017. № 11. С. 48-51.
50. Зеленко І. П. Дискусійні питання судової правотворчості на черговому етапі судової реформи. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія: Право*. 2020. Вип. 8. С. 9-13.
51. Зельдіна О. Кодифікація законодавства як засіб забезпечення його стабільності. *Право України*. 2009. № 5. С. 67-72.
52. Золотухина А. Влияние федерального центра на законотворчество в регионах. *Наука и образование: хозяйство и экономика; предпринимательство. Право и управление*. 2012. № 7. С. 29-34.
53. Иванов К. К. Законотворчество как важнейшая разновидность правотворческой и нормотворческой деятельности. *Право: теория и практика*. 2012. № 1. С. 37-41.
54. Кабышев С. В. Общественное мнение и законотворчество: канадские подходы. *Государство и право*. 2011. № 9. С. 93-96.
55. Капінус Р. Ю. Поняття системи нормативно-правових актів та інших актів Президента України. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. Серія: Право та державне управління*. 2013. № 1. С. 94-103.
56. Каращук К. Л. Поняття та проблема кодифікації законодавства України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 2. С. 124-131.
57. Кельман М. Методологія дослідження правотворчості у правовій державі. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2017. № 861. С. 130-136.
58. Кибак И. А. Психология законотворчества: проблемы и пути развития. *Государственная власть и местное самоуправление*. 2012. № 2. С. 28-33.
59. Коваль Л. Нормотворчість рад у сфері адміністративних правопорушень (ретроспективний нарис). *Право України*. 1998. № 8. С. 87-92.
60. Ковальський В. Формування інформаційного права як комплексної галузі та перспективи кодифікації інформаційного законодавства. *Юридична Україна*. 2012. № 5. С. 102-104.
61. Кожушко О. О. Щодо колізійної правотворчої діяльності Кабінету Міністрів України. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2010. № 2. С. 192-196.

62. Козловський А. Систематизація законодавства як гносеологічний процес. *Право України*. 2000. № 2. С. 49-52.
63. Кондратьєв Р. І. Поняття конкретизації норм в правотворчій діяльності (питання теорії). *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. № 3. С. 10-12.
64. Кононенко В. П. Правотворчість судової практики. *Публічне право*. 2014. № 2. С. 226-233.
65. Косович В. Принципи права, принципи правотворчості та принципи у нормативно-правових актах. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2016. Вип. 63. С. 3-9.
66. Котюк І. Етимологічні та онтологічні аспекти проблеми систематизації правових актів. *Право України*. 2000. № 8. С. 67-72.
67. Кравчук К. Г. Правовий статус Конституційного Суду України та його місце в системі суб'єктів судової правотворчості. *Альманах права*. 2017. Вип. 8. С. 332-336.
68. Кравчук К. Г. Судова правотворчість у діяльності Конституційного суду України: методологічні аспекти дослідження. *Право і суспільство*. 2017. № 1 (2). С. 17-21.
69. Кузнєцова Н. Цивільний кодекс України: визнані здобутки кодифікації. *Право України*. 2014. № 2. С. 9-24.
70. Куненко І. Проблеми правового регулювання внесення змін до Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 2. С. 90-93.
71. Купрій В. М. Методологія дослідження процесу конституційної правотворчості (законодавчого конституційного процесу). *Конституційно-правові академічні студії*. 2017. Вип. 2. С. 37-50.
72. Курусь Т. В. Основні напрями систематизації результатів нормотворчої діяльності органів державної влади. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2014. № 2. С. 27-34.
73. Курусь Т. В. Правові засади нормотворчої діяльності органів державної влади. *Юрист України*. 2013. № 4. С. 11-17.
74. Левченков О. І. Правотворчість в Україні: проблеми й перспективи. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2014. Вип. 3-4. С. 13-21.
75. Легін Л. М. Правове регулювання нормотворчого та законодавчого процесів. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2009. Вип. 21. С. 34-44.
76. Ленгер Я. І. Пріоритет нормативно-правового акту як спосіб розв'язання колізії. *Держава та регіони*. 2017. № 1. С. 19-24.
77. Лепех Ю. Питання про співвідношення понять «правотворчість» та «нормотворчість». *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. 2016. № 855. С. 225-231.
78. Ліпський Д. В. Судова правотворчість в адміністративному судочинстві

- України. *Наше право*. 2013. № 11. С. 36-40.
79. Лунмэй Д. Законотворчество и практика в области международного частного права в Китае. *Международное уголовное право и международная юстиция*. 2012. № 4. С. 20-21.
80. Мазуренко А. Правотворческая политика и культура законотворчества: вопросы теории. *East European Science Journal*. 2016. № 4, ч. 5. С. 12-14.
81. Мазуренко А., Колесник С. Правотворческая форма антикоррупционной политики в условиях децентрализации государственной власти. *Sciences of Europe*. 2016. № 2, ч. 2. С. 131-133.
82. Малишко М. Розвитку законотворчості – наукову підтримку. *Право України*. 1995. № 5-6. С. 67-72.
83. Мандюк О. О. Введення в дію індивідуальних адміністративних актів. *Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 27. С. 151-156.
84. Марочкін І. Є. Проблеми судової правотворчості в забезпеченні принципу верховенства права. *Проблеми законності*. 2012. Вип. 119. С. 224-237.
85. Марцеляк О. Правова природа актів Конституційного Суду України та їх роль у розвитку науки конституційного права. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 4. С. 118-121.
86. Медведчук В. Питання ефективності чинного законодавства. *Право України*. 1998. № 6. С. 47-51.
87. Михалюк С. Правотворчість як складова державного управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. 2009. Вип. 1. С. 192-197.
88. Мовчан В. В. До проблемних питань проявів судової влади у сферах правотворчої, правозастосовної і правоохоронної діяльності. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 4. С. 16-23.
89. Монастирський Д. А. Концептуальний підхід до нормотворчості як елемент стабільності системи нормативно-правових актів. *Університетські наукові записки*. 2005. № 4. С. 31-41.
90. Мурашин О. Г. Пряма правотворчість: проблеми соціологічного забезпечення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2002. Вип. 18. С. 3-6.
91. Мусієвський В. Є. Правотворчість судової влади: перспективи впровадження в Україні. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2012. Вип. 8. С. 25-29.
92. Навора Ю. Роль верхньої палати в законодавчому процесі в двопалатних парламентах. *Юридична Україна*. 2012. № 2. С. 32-36.
93. Невмержицька Н. О. Уніфікація як спосіб удосконалення законодавств. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 4. С. 63-70.
94. Нестерович В. Ф. Петенційна форма впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів у США. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 3. С. 96-102.
95. Нестерович В. Ф. Поняття народної правотворчої ініціативи: наукові пі-

- дходи та законодавча практика. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 11. С. 137-143.
96. Нижник Н. Секторальний правовий моніторинг у теорії законотворчості: постановка питання. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 1 (80). С. 45-52.
97. Ничка Ю. Підзаконна правотворчість: загальнотеоретична характеристика. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2015. Вип. 61. С. 45-49.
98. Нігреєв О. О. Правотворчість у міжнародному праві: до питання про визначення. *Альманах міжнародного права*. 2014. Вип. 4. С. 35-42.
99. Нігреєва О. О. Міжнародна звичаєва правотворчість: окремі аспекти. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 74. С. 123-128.
100. Нігреєва О. О. Про принципи міжнародної правотворчості. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство*. 2013. Т. 18. Вип. 2. С. 86-96.
101. Нігреєва О. Правотворчість у контексті джерел міжнародного права. *Юридичний вісник*. 2014. № 5. С. 157-162.
102. Нікітіна К. В. Правотворча діяльність інститутів Європейського Союзу: актуальні питання теорії та практики. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 2. С. 1-4.
103. Оверчук О. М. Актуальне питання щодо теоретико-правових підходів розуміння правотворчості. *Альманах права*. 2019. Вип. 10. С. 208-212.
104. Олійник А. Законотворчий процес, його основні риси і особливості. *Право України*. 1998. № 4. С. 32-36.
105. Оніщенко Н. М. Сутність і зміст сучасної правотворчості у теоретико-методологічній та філософській інтерпретації. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2017. Вип. 77. С. 366-368.
106. Параниця С. П. Суть нормотворчої діяльності центральних органів виконавчої влади. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 8. С. 65-71.
107. Пархоменко Н. М. Сучасний погляд на проблеми правотворчості. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 578-579.
108. Перерва Ю. М. Законотворчість як вид правотворчої діяльності. *Право і Безпека*. 2005. Т. 4. № 4. С. 27-30.
109. Петришина М. Нормотворчий процес в органах місцевого самоврядування в країнах Прибалтики. *Юридична Україна*. 2012. № 6. С. 19-23.
110. Петришина М. О. Становлення та розвиток інституту правового моніторингу в Україні: проблеми та перспективи. *Право і суспільство*. 2015. № 2. С. 25-32.
111. Плавич В. П. Феномен нормотворчості та його співвідношення із суміжними категоріями: правотворчість, законність, правотворчий та законотворчий процеси. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 11-16.

112. Плавич В. П. Філософсько-правове дослідження сучасної правотворчості. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2016. Вип. 1. С. 181-188.
113. Плавич С. В. Правотворення, правотворчість та законотворчість: проблема співвідношення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2007. Вип. 35. С. 88-94.
114. Плечій О. Часові межі дії нормативно-правових актів України: проблемні питання. *Вісник Львівського університету*. 2002. Вип. 37. С. 70-74.
115. Погорелова З. О. Принципи законодавчого процесу. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2002. № 1. С. 3-15.
116. Погорелова З. О. Природа нормотворчої діяльності української держави. *Правова держава*. 2019. № 36. С. 19-25.
117. Погребняк С. Прогалини в законодавстві та засоби їх подолання. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1 (72). С. 44-56.
118. Пономаренко Л. В. Пряма правотворчість народу в системі демократичних інновацій. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2014. Спеціальний випуск. С. 479-487.
119. Попович Т. П. Підзаконна правотворчість: теоретико-правові аспекти. *Приватне та публічне право*. 2018. № 2. С. 12-16.
120. Примаков К. Ю. Адміністративно-правове регулювання масової інформації регіональної та місцевої сфери розповсюдження в Україні. *Держава та регіони*. 2017. № 1. С. 73-78.
121. Рабінович П. М. Юридична техніка законотворення в Україні: загальні проблеми. *Вісник Академії правових наук України*. 1998. № 2. С. 78-82.
122. Радейко Р. І. Особливості формалізації права як стадії правотворчого процесу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2014. № 801. С. 81-85.
123. Рибалкін А. О. Принципи нормотворчої діяльності. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 1999. № 3. С. 276-281.
124. Рибалкін А. О. Проблеми систематизації нормативних актів органів внутрішніх справ. *Вісник Національного Університету внутрішніх справ*. 2001. Вип. 14. С. 128-133.
125. Рибікова Г. В. Місце правової експертизи нормативно-правових актів в процесі правотворчості. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2008. № 1. С. 48-52.
126. Риндюк В. І. «Система законодавства» та «система нормативно-правових актів»: до питання визначення та співвідношення понять. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Серія: Політологія. Соціологія. Право*. 2019. № 1. С. 102-107.
127. Риндюк В. І. Правотворчі помилки: поняття, види, способи їх попередження, виявлення та виправлення. *Бюлетень Міністерства юстиції*

- України. 2012. № 8. С. 21-27.
128. Роговенко О. В. Зіставлення понять нормотворчості та правотворчості органів місцевої влади. *Приватне та публічне право*. 2018. № 1. С. 9-14.
129. Росік Т. В. Судова практика конституційного суду України та її роль у правотворчості України. *Право і суспільство*. 2015. № 3 (3). С. 50-55.
130. Рябченко Т. О. Офіційне оприлюднення правових актів всеукраїнського референдуму як стадія референтного правотворчого процесу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2011. Вип. 14. С. 167-174.
131. Рябченко Т. О. Поняття та стадії референтного правотворчого процесу в Україні. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2013. Вип. 22. С. 235-243.
132. Рябченко Т. О. Форми безпосередньої участі громадян у правотворчості. *Правові горизонти*. 2016. № 1. С. 7-15.
133. Савіщенко В. М. Поняття та мета систематизації нормативно-правових актів у сфері освіти та науки. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 3. С. 192-199.
134. Селіванов А. Законодавча влада і конституційне правосуддя в Україні. *Право України*. 2004. № 9. С. 34-36.
135. Селіванов А. Проблемні аспекти законотворчого процесу та їх відображення в рішеннях Конституційного Суду України. *Право України*. 2009. № 5. С. 23-29.
136. Сердюк В. О. Роль судової правотворчості в процесі здійснення судової реформи в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2017. Т. 28 (67). № 1. С. 73-78.
137. Сердюк І. А. Методологічний аналіз інтерпретацій поняття «правотворчість». *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 2. С. 69-78.
138. Сидоренко А. Ю. До питання про кодифікацію як спосіб систематизації відомчих нормативних актів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2017. Вип. 27. С. 54-58.
139. Скакун О. Ф. Форми участі Президента України у правотворчості. *Вісник Харківського державного університету внутрішніх справ*. 2002. Вип. Спец. вип. С. 125-132.
140. Славова Н. О. Антропоцентризм як принцип правотворчості. *Правничий часопис Донецького університету*. 2013. № 1. С. 134-142.
141. Славова Н. О. Генезис поглядів на правотворчість у працях мислителів античності. *Європейські перспективи*. 2013. № 1. С. 18-22.
142. Слинько С. С. Нормотворчість як складова правотворчої діяльності органів внутрішніх справ України: загальнотеоретичний аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2013. № 1082. Вип. 16. С. 17-20.

143. Слинько С. С. Правотворча політика держави в сучасних умовах активізації правотворчої діяльності. *Університетські наукові записки*. 2012. № 4. С. 79-83.
144. Соловьев С. Законность регионального и местного нормотворчества. *Законность*. 2003. № 3. С. 2-6.
145. Соломанюк О. Я. Методологія теоретико-правових питань судової правотворчості в Україні. *Вісник Академії адвокатури України*. 2017. Т. 14. № 1. С. 169-176.
146. Соломонюк О. Я. Проблематика судової правотворчості в науковій літературі. *Молодий вчений*. 2018. № 7 (1). С. 232-235.
147. Соляр С. Систематизація законодавства України у сфері об'єднання громадян. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1. С. 35-45.
148. Стасюк О. Л. Система суб'єктів адміністративно-правового забезпечення реалізації правозахисної функції в Україні. *Держава та регіони*. 2017. № 3. С. 53-57.
149. Стременовський С. М. Підзаконна правотворчість: наукові підходи. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Вип. 2. С. 55-64.
150. Таепов Ф. Б. Правовая экспертиза как необходимый элемент законотворчества. *Законодательные исследования*. 2011. Вып. 7. С. 83-92.
151. Тарасюк Т. М. Закони як джерела права соціального захисту України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2010. Вип. 52. С. 131-136.
152. Тарнопольська О. М. Удосконалення правотворчого процесу як засіб запобігання прогалин у законодавстві. *Вісник Академії адвокатури України*. 2009. Число 2. С. 11-14.
153. Теплюк М. Введення в дію конституційних законів: проблемні питання. *Право України*. 2012. № 8. С. 132-138.
154. Теплюк М. О. Правотворчість як діяльність, пов'язана з правом. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 12. С. 90-97.
155. Теремцова Н. В. Соціологія права: питання правотворчого процесу в Україні; проблема та шляхи подолання. *Наше право*. 2013. № 6. С. 13-18.
156. Тиха А. П. Актуальні питання законодавчого регулювання нормотворчої діяльності в Україні на сучасному етапі. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 7. С. 43-48.
157. Удовика Л. Г. Глобалізація як чинник трансформації правотворчості в Україні. *Вісник Запорізького Національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2013. № 1 (2). С. 51-57.
158. Ульяновська О. В. Види суб'єктів адміністративної відповідальності як засобу забезпечення конституційного права на судовий захист. *Держава та регіони*. 2017. № 1. С. 95-100.
159. Філик Н. В. Особливості правотворення в діяльності судових органів. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2012. № 4. С. 40-44.
160. Фрицький Ю. Парламент України – Верховна Рада та його роль у реалізації законодавчої влади. *Право України*. 2007. № 7. С. 3-7.
161. Хавронюк Н. Порядок набрання чинності нормативно-правових актів

- України. *Юридический вестник*. 1998. № 1. С. 94-98.
162. Харитонов Є. Деякі міркування з приводу нормотворчості. *Право України*. 2000. № 8. С. 81-85.
163. Хованская Г. П. Законотворчество на службу людям. *Жилищное и коммунальное хозяйство*. 2013. № 5. С. 12-15.
164. Чабур С. В. Види правотворчості за суб'єктним критерієм. *Правова держава*. 2017. № 25. С. 32-38.
165. Чабур С. В. Правотворчий процес і правотворчі процедури. *Lex portus*. 2017. № 2. С. 120-129.
166. Чабур С. В. Принципи правотворчості. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Вип. 2. С. 64-74.
167. Чаплиук О. Методологічні засади взаємодії національної та міжнародної правотворчості. *Юридична Україна*. 2011. № 4. С. 21-26.
168. Чепульченко Т. О. Верховенство права як основоположний принцип сучасного правотворення. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 3. С. 185-188.
169. Чинарян Е. О. Особенности законотворчества в Российской империи в XIX веке. *Вестник факультета юриспруденции и ювенальной юстиции*. 2011. Вып. 6. С. 93-98.
170. Чухвичев Д. В. Законотворческое познание и его роль в процессе законотворчества. *Гражданин и право*. 2011. № 7. С. 21-32.
171. Шатіло В. Нормотворча діяльність глави держави у контексті реалізації державної влади. *Вісник Київського Національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія: Юридичні науки. 2012. Вип. 92. С. 104-109.
172. Швець М. Нова технологія законотворення. *Право України*. 2003. № 3. С. 3-9.
173. Шевчук І. Основні види правотворчих помилок у законодавстві України: деякі теоретичні аспекти. *Вісник Львівського університету*. Серія: Юридична. 2014. Вип. 59. С. 35-42.
174. Юдин З. М. Договорное правотворчество как инструмент координации в правовой сфере. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 61. С. 312-319.
175. Юрах В. М. Про перспективу кодифікації законодавства стосовно фінансування виборчого процесу. *Держава і право*. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 62. С. 108-114.
176. Яворська І. Становлення та розвиток ідей міжнародної судової правотворчості. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2010. Вип. 25. С. 39-45.
177. Янишина І. Правотворчі помилки: загальнотеоретичні аспекти. *Вісник Львівського університету*. Серія: Юридична. 2013. Вип. 58. С. 34-40.
178. Ященко Р. Ю. Пряма правотворчість як вид правотворчості в сучасній Україні: поняття, ознаки, проблеми забезпечення. *Держава і право*. Юридичні і політичні науки. 2009. Вип. 43. С. 92-100.

ТЕМА 11. СИСТЕМА ПРАВА І СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА

Система права: поняття, ознаки та її структурні елементи. Публічне і приватне право. Загальна характеристика галузей та інститутів права.

Поняття та ознаки норм права. Співвідношення норми права з нормами моралі, корпоративними, релігійними, політичними нормами.

Критерії класифікації та види норм права. Структура норми права. Гіпотеза, диспозиція, санкція: їх класифікація. Співвідношення норми права і припису статті нормативно-правового акта.

Спеціалізовані норми права: природа та особливості. Способи (прийоми) викладення елементів норм права в приписах статей нормативно-правових актів.

Система законодавства: поняття, ознаки та структура. Співвідношення системи права і системи законодавства. Співвідношення норм міжнародного і національного права.

Ключові поняття:

система права, законодавство, система законодавства, система юридичних наук, правова система, структура системи права, норма права, державний примус, соціальні норми, технічні норми, техніко-юридичні норми, норми моралі, корпоративні норми, класичні норми, загальні норми права, спеціалізовані норми права, імперативні норми, диспозитивні норми, заохочувальні норми, рекомендаційні норми, матеріальні норми, процесуальні норми, регулятивні норми, охоронні норми, дозвільні норми, заборонні норми, норма-розпорядження, уповноважувальні норми права, абсолютно визначені і відносно визначені норми права, норми приватного та публічного права, постійні норми права, тимчасові норми права, структура норми права, гіпотеза, позитивна гіпотеза, негативна гіпотеза, змішана гіпотеза, абсолютно визначена гіпотеза, відносно-визначена гіпотеза, проста гіпотеза, складна гіпотеза, альтернативна гіпотеза, диспозиція, абсолютно-визначена диспозиція, відносно-визначена диспозиція, безальтернативна диспозиція, проста, описова, відсильна, банкетна, змішана диспозиція, альтернативна диспозиція, абстрактна, конкретна диспозиція, санкція, абсолютно-визначена санкція, відносно-визначена санкція, альтернативна санкція, складна санкція, проста санкція, норми-засади, норми-завдання, норми-принципи, колізійні норми, оперативні норми, норми-дефініції, норми-строки, норми-презумпції, норми-преюдиції, норми-фікції, нормативний припис, способи (прийоми) викладу норм права в статтях нормативно-правових актів, прямий спосіб викладу норм права в статтях нормативно-правових актів, відсильний спосіб викладу норм права в статтях нормативно-правових актів, бланкетний спосіб викладу норм права в статтях нормативно-правових актів., інститути

права, підгалузі права, галузі права, структура системи законодавства, інститут законодавства, галузь законодавства, публічне право, приватне право, публічно-правові відносини, ознаки публічного права, ознаки приватного права, суб'єктами приватного права, суб'єкт публічного права, базова галузь права, профілюючі галузі права, спеціальні галузі права, комплексні галузі права, галузь матеріального права, галузь процесуального права, конституційне право, адміністративне право, цивільне право, кримінальне право, трудове право, кримінально-виконавче право, міжгалузевий інститут права, субінститут права, національне право, інститут законодавства, міжнародне право.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160).
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. Ст. 429.
- ❖ Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серпня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.
- ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
- ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21. Ст. 135.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі

змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.

- ❖ Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1971. № 50. Ст. 375.
- ❖ Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 32. Ст. 422.

Дисертації, автореферати:

1. Абу-Хеджлех М. Особенности применения норм международного права во внутреннем праве Иордании и Израиля (сравнительно-правовой анализ): дис. ... канд. юрид. наук. Киев, 2003. 210 с.
2. Андрущакевич Ю. В. Конкретизация правовых норм (теоретико-правовой аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
3. Астанин А. В. Гипотеза как элемент правовой нормы: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2004. 189 с.
4. Афанасьева Л. В. Нормы права и их действие (вопросы теории): дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2000. 177 с.
5. Банчук О. А. Проблема розмежування публічного і приватного права у правовій думці України ХІХ – початку ХХ ст.: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 20 с.
6. Бессонов А. А. Процессуальные нормы российского права: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2001. 194 с.
7. Бірюков Р. М. Національна правова система в умовах глобалізації (основні напрямки трансформації): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2011. 20 с.
8. Васечко Л. О. Національне право в умовах глобалізації (загальнотеоретичний аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Луганськ, 2011. 20 с.
9. Васильев С. В. Частное и публичное право в России: историко-теоретический анализ: дис. ... д-ра юрид. наук. Санкт-Петербург, 2002. 390 с.
10. Вележев С. С. Правовая норма и юридический казус: соотношение и взаимообусловленность: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2007. 184 с.
11. Войтенко І. С. Адміністративно-правові засади застосування адміністративно-господарських санкцій: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2011. 19 с.
12. Гапало С. Ю. Санкції в господарському праві України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 258 с.
13. Гирма Г. А. Система коллизионных норм в международном частном праве: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 1998. 204 с.
14. Гончарук О. В. Дихотомія права: право публічне та право приватне: дис.

- ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2005. 207 с.
15. Гриценко І. С. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права: дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2008. 428 с.
 16. Дашковська Т. М. Співвідношення правових норм і юридичного процесу у деяких правових системах світу: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2016. 19 с.
 17. Дяченко В. І. Ефективність дії норм міжнародного гуманітарного права в їх еволюційному розвитку: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 177 с.
 18. Егоров А. В. Дефинитивная норма права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2004. 21 с.
 19. Егоров А. В. Система права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2004. 21 с.
 20. Жолнович О. І. Система трудового права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2008. 16 с.
 21. Заморська Л. І. Відносно визначені норми права: поняття, структура, функції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2009. 19 с.
 22. Карпов С. А. Нормы национального и международного права: взаимовлияние и взаимозависимость: вопросы теории и практики: дис. ... канд. юрид. наук. Уфа, 2005. 172 с.
 23. Карпова С. И. Нормы гражданского права: юридико-технический аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 161 с.
 24. Кінаш Б. С. Конституційно-правові норми: теорія та практика реалізації: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 223 с.
 25. Клименко О. В. Систематизація права Лівобережної України у другій чверті ХІХ сторіччя: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 206 с.
 26. Книженко О. О. Теоретичні засади встановлення санкцій у кримінальному праві: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2012. 36 с.
 27. Ковалюнас Д. А. Санкции в публичном праве: дис. ... канд. юрид. наук. Самара, 2000. 248 с.
 28. Костюк Н. П. Застосування норм права органами виконавчої влади в Україні: питання теорії і практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 20 с.
 29. Кривицький Ю. В. Спеціалізовані норми права в механізмі правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 260 с.
 30. Курдюк Г. П. Отрасль права как элемент системы права: теоретико-правовое исследование: дис. ... канд. юрид. наук. Краснодар, 2004. 221 с.
 31. Кухарик Т. В. Правовая система и систематика законодательства: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 1998. 233 с.
 32. Лежнева Т. М. Санкції в трудовому праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 20 с.
 33. Лисенкова О. С. Система законодавства України: структурно-

- функціональна характеристика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2001. 17 с.
34. Міма І. В. Релігійні норми та їх місце в системі соціально-правового регулювання суспільних відносин: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 237 с.
35. Мороз Е. Н. Правовая норма как ценность: дис. ... канд. юрид. наук. Челябинск, 2013. 198 с.
36. Моткова О. Д. Пряма дія норм Конституції України у сферах реалізації та захисту прав людини: питання теорії та практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2019. 20 с.
37. Носенко О. В. Інститути конституційного права України: проблеми теорії та практики: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 206 с.
38. Орехов В. Ю. Санкції в праві як елемент правового регулювання та охорони суспільних відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 20 с.
39. Пахіль В. О. Проблема санкцій в діяльності ООН: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2000. 198 с.
40. Петренко О. А. Заборони та санкції у трудовому праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 18 с.
41. Петров Д. Е. Отрасль права: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2001. 205 с.
42. Подковенко Т. О. Становлення системи законодавства України в 1917-1920 роках (Українська Центральна Рада, Гетьманат П. Скоропадського, Директорія УНР): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 21 с.
43. Попко В. В. Уніфікація норм міжнародного приватного права в рамках Гаазької конференції: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006. 220 с.
44. Пронюк Н. В. Національне законодавство і його роль у демократичних перетвореннях в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 18 с.
45. Разуваев Н. В. Норма права как явление правовой культуры: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2000. 207 с.
46. Садовська О. М. Правова система Італії: загальнотеоретична характеристика основних елементів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2001. 20 с.
47. Селезньов В. Є. Уніфікація норм права з прав людини в умовах європейської інтеграції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2014. 20 с.
48. Сивий Р. Б. Приватне право в системі права України: поняття, критерії виокремлення, структура: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2006. 231 с.
49. Сидоренко О. О. Процесуальні норми права: поняття, особливості, різновиди: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 204 с.
50. Сінкевич О. В. Норми конституційного права України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 207 с.
51. Соболев М. В. Санкция как элемент юридической ответственности:

- дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 208 с.
52. Степанюк А. А. Застосування колізійних норм щодо спадкування в міжнародному приватному праві: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2002. 200 с.
 53. Степанюк О. І. Норми конституційного права України: проблеми теорії: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 1993. 160 с.
 54. Степанюк О. І. Система конституційного права України: проблеми теорії: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 1993. 160 с.
 55. Тихонович Л. А. Взаємодія норм права і норм моралі в регулюванні трудових відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
 56. Фокин Т. Б. Социально-юридическая природа нормы права: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 169 с.
 57. Харитоновна Т. Є. Систематизація права у Візантійській імперії у першій половині VI ст. н.е. (систематизація Юстиніана): дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2003. 178 с.
 58. Хаустова М. Г. Національна правова система за умов розбудови правової демократичної державності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 19 с.
 59. Чистоколяний Я. В. Конституційно-правові норми в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 204 с.
 60. Чугунов Ю. О. Норма права и правоотношение: вопросы теории: дис. ... канд. юрид. наук. Коломна, 2003. 187 с.
 61. Шабуніна В. В. Еволюція західноєвропейського приватного права (історико-правовий аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 16 с.
 62. Шальмин М. С. Нормы права в системе соционормативного регулирования: проблемы соотношения и взаимодействия: дис. ... канд. юрид. наук. Абакан, 2006. 144 с.
 63. Шаповалов А. А. Отрасль современного российского права: вопросы теории: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2011. 155 с.

Монографії:

1. Байниязов Р. С. и др. Правовая политика. Право. Правовая система: моногр. /; под ред. А. В. Малько. Москва: Юрлитинформ, 2013. 342 с.
2. Бисага Ю. М. Інститути держави і права в домюнхенській Чехословаччині: моногр. Ужгород: Закарпаття, 1997. 233 с.
3. Бошицький Ю. Л. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності: моногр. Київ: Кондор, 2012. 616 с.
4. Воронин М. В. Основания и проявления системности права: моногр. Москва: ЮРЛИТИНФОРМ, 2016. 196 с.
5. Годованик Є. В. Ефективність конституційно-правових норм: теоретико-методологічні аспекти: моногр. Одеса: Фенікс, 2019. 355 с.

6. Гриценко І. С. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права: моногр. Київ: Київський університет, 2007. 334 с.
7. Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. Вступ до теорії правових систем: моногр. Київ: Юрид. думка, 2006. 432 с.
8. Илалутдинов А. И. Структура нормы права: моногр. Казань: Центр инновационных технологий, 2013. 247 с.
9. Іванський А. Й. Фінансово-правові санкції: моногр. Київ: КМУ, 2013. 485 с.
10. Крупчан О. Д. Актуальні проблеми методології приватного права: моногр. Київ: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємства АПрН України, 2005. 266 с.
11. Оніщенко Н. М. Правова система: проблеми теорії: моногр. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. 352 с.
12. Основы публичного права: моногр. / М. Ориу; [сост.: Р. С. Куракин и др.]. Москва: ИНФРА-М, 2013. 572 с.
13. Петров Д. Е. Дифференциация системы права / под ред. И. Н. Сенякина. Саратов: Изд-во ФГБОУ ВПО «Саратовская государственная юридическая академия», 2014. 160 с.
14. Полонка І. А. Нормативність права: загальнотеоретичний аналіз: моногр. Чернівці: Місто, 2014. 217 с.
15. Седляр Ю. О. Міжнародні санкції у світовій політиці: теорія і практика: моногр. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 410 с.
16. Сидоренко О. О. Процесуальні норми права: поняття, особливості, різновиди: моногр. Харків: Право, 2014. 190 с.
17. Суходубова І. В. Стабільність і динамізм законодавства: поняття, співвідношення, засоби забезпечення: моногр. Харків: Право, 2016. 198 с.
18. Тихомиров Ю. А. Емельянцеv В. П. Аюрова А. А. Эффективность законодательства: вопросы теории и практики: моногр. Москва: ИНФРА-М, 2015. 331 с.
19. Удовика Л. Г. Трансформація правової системи в умовах глобалізації: антропологічний вимір: моногр. Харків: Право, 2011. 552 с.
20. Хаустова М. Г. Національна правова система за умов розбудови правової демократичної державності в Україні: моногр. Харків: Право, 2008. 160 с.

Наукові статті:

1. Baltag D., Ichim G. Dreptul suplu – valoare indispensabila de regenerare a sistemului juridic. *Legea si Viata*. 2017. № 9, ч. 1. P. 11-18.
2. Drozd O. The rule of law as a principle of state service in Ukraine. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 5, ч. 1. P. 60-65.
3. Dziatkivskiy V. Normative issues of moral and political responsibility in

- Ukraine. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 2, ч. 2. Р. 57-65.
4. Lukyanova H. Complementary-holistic concept of law-understanding in the system of legal knowledge. *Legea si Viata*. 2017. № 2, ч. 2. Р. 70-73.
 5. Catan A. Conceptul modern al relatiilor dintre personalitate si stat in contextul normelor de drept. *Legea si Viata*. 2016. № 4, ч. 1. Р. 28-35.
 6. Turcan O. Deontologia functionarului public: de la norme morale spre conduita profesionala. *Legea si Viata*. 2016. № 2. ч. 1. Р. 13-18.
 7. Алексеев С. О. Нормы международного права у правовой системе України: теоретичні підходи до визначення правового статусу. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019. № 2. С. 89-105.
 8. Аль-Брайчат С. Система права как предмет компаративистского исследования. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 5. С. 37-40.
 9. Андріюк В. В. Співвідношення публічного та приватного права: динамічний аспект. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2015. Вип. 39. С. 3-14.
 10. Антонов М. В. О системе и отраслях законодательства. *Право и экономика*. 2011. № 3. С.53-57.
 11. Антонюк Л. О. Місце міжнародного приватного права в правовій системі та його співвідношення з міжнародним публічним правом. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 72. С. 161-170.
 12. Апаров А. М. Адміністративно-процесуальне право: формування концепції галузі права. *Право та державне управління*. 2013. № 3. С. 27-30.
 13. Бабін Б. В. Програмні міжнародні правові норми у контексті проблеми програмних форм міжнародного права. *Вісник Академії адвокатури України*. 2009. Число 3. С. 111-117.
 14. Бабюк А. М. Поняття нормативності права. *Університетські наукові записки*. 2014. № 4. С. 15-21.
 15. Байбурина Р. Р. Бланкетный способ изложения диспозиции нарушения требований пожарной безопасности. *Евразийский юридический журнал*. 2012. № 1. С. 102-104.
 16. Басай О. В. Система засад цивільного законодавства. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 67. С. 375-381.
 17. Берг О. В. Некоторые вопросы теории норм права. *Государство и право*. 2003. № 4. С. 54-56.
 18. Белов Д. М. Окремі особливості структури правової норми, що закріплює основи конституційного ладу. *Форум права*. 2012. № 2. С. 53-58.
 19. Битяк Ю., Бойко І., Писаренко Н. Система адміністративного права. *Право України*. 2017. № 12. С. 173-183.
 20. Бицюра Л. В. Гармонізація законодавства у процесі конструювання національної правової системи: загальнотеоретичний вимір. *Право і*

суспільство. 2015. № 3 (2). С. 3-8.

21. Боева О. С. Трудове право: місце в системі права та основні теоретичні проблеми розвитку. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 129-133.
22. Болокан І. В. Реалізація норм права як інтеграційна категорія. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 24. С. 4-8.
23. Бондаренко І. Адаптація законодавства України до європейського законодавства – один з пріоритетних напрямків реформування правової системи України. *Право України*. 2002. № 7. С. 63-66.
24. Бочаров Д. Про місце доказового права в системі права. *Право України*. 2003. № 2. С. 30-35.
25. Галюк Р. Г. Співвідношення системи права та системи законодавства. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 74. С. 129-134.
26. Ганзенко О. О. Нетипові норми права в механізмі правового регулювання: проблеми теорії і практики застосування. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2013. № 1 (2). С. 17-23.
27. Гетьман Є. Консолідація як форма систематизації законодавства України. *Вісник Національної академії наук України*. 2015. № 3. С. 21-28.
28. Гнатюк М. Д. Норма права як основна ланка реалізації права. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2004. Вип. 23. С. 44-50.
29. Гольцова О. Нетипові соціальні регулятори як специфічні норми в системі соціального регулювання. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 46-52.
30. Гонтарь В.И. Норма права с точки зрения аналитико-доказательной деятельности юристов. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2005. Вип. 30. С. 460-466.
31. Гончаров В. До питання про зміст юридичної норми як об'єкт її тлумачення (у світлі практики Європейського суду з прав людини) *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2010. Вип. 50. С. 3-11.
32. Городовенко В. Деякі питання нормативного закріплення принципів права. *Юридична Україна*. 2012. № 6. С. 11-18.
33. Дашковська О. Р. Системність законодавства як його конститутивна ознака. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 6-2 (1). С. 34-37.
34. Дерябкіна К. Міжнародне та національне право: спільне та особливе. *Порівняльне правознавство*. 2012. № 3-4. С. 299-305.
35. Добробог Л. М. Підгалузь права і комплексна галузь права як елементи системи права: проблемні аспекти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2014. Вип. 11 (1). С. 27-29.
36. Добробог Л. М. Публічне і приватне право: проблеми розмежування. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету*

- внутрішніх справ*. 2015. № 2. С. 91-98.
37. Добробог Л. М. Систематизація законодавства як іманентність процесу утворення галузі права. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 3. С. 5-9.
38. Довгерт А. С. Система приватного права України між минулим та майбутнім. *Університетські наукові записки*. 2005. № 4. С. 64-67.
39. Довженко Є. В. Парадигма сучасного українського законодавства. *Наше право*. 2014. № 8. С. 13-19.
40. Дронів Б. М. Змішані галузі як результат приватного і публічного права. *Форум права*. 2011. № 4. С. 213-218.
41. Дронів Б. М. Розвиток методології дослідження приватного і публічного права. *Форум права*. 2016. № 3. С. 61-65.
42. Дронів Б. М. Система чинників взаємовпливу приватного і публічного права. *Форум права*. 2010. № 4. С. 340-345.
43. Дуднік Р. М. Співвідношення галузі права та галузі законодавства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 32. Т. 1. С. 11-16.
44. Євграфова Є. Інший погляд на дослідження структури і системи права. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 52-64.
45. Жигалкін І. П. Трудове право України як складова національної системи права. *Право та інновації*. 2016. № 1. С. 89-95.
46. Жукевич І. В. Проблеми визначення поняття «процесуальне право» у правовій науці України. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2015. № 12. С. 47-53.
47. Журавльов Д. В. Національне законодавство як система. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2004. № 4. С. 14-19.
48. Заворотченко Т. М. Міжнародне і національне право: проблеми співвідношення. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2013. № 4. С. 10-14.
49. Задорожний Ю. А. Витоки формування норми права, як базового елемента системи права романо-германської правової сім'ї. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2008. № 4. С. 63-65.
50. Заморська Л. До питання про визначення категорії «норма права». *Право України*. 2011. № 4. С. 159-163.
51. Заморська Л. І. Дія та дійсність нормативності права (за Г. Кельзенем). *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2012. Т. 11. С. 282-288.
52. Заморська Л. І. Конституційно-правова норма як вираз нормативності конституційного права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 6-1 (1). С. 108-111.
53. Заморська Л. І. Нормативність права як засіб оптимізації правового режиму: теоретичний аналіз. *Право і суспільство*. 2011. № 4. С. 18-21.
54. Заморська Л. І. Нормативність права як соціальна цінність. *Науковий ві-*

сник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична. 2012. Вип. 3. С. 21-30.

55. Заморська Л. І. Нормативність права як соціальний регулятор суспільних відносин. *Актуальні проблеми держави і права. 2012. Вип. 68. С. 37-43.*
56. Заморська Л. І. Системний підхід до нормативності сучасного права: гносеологічний підхід. *Підприємництво, господарство і право. 2012. № 5. С. 128-131.*
57. Заморська Л. Поняття «нормативність права»: теоретичний аспект. *Право України. 2007. № 6. С. 26-29.*
58. Зіменко О. В. Система права та правова система: поняття та особливості співвідношення. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки. 2011. № 4. С. 27-33.*
59. Зульфугарзаде Т. Э., Цирина М. А. Диспозитивные и императивные правовые нормы в правовом регулировании нанотехнологий в США *Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения. 2013. № 1. С. 68-70.*
60. Іванченко О. М. Загальноновизнані принципи і норми міжнародного права. *Актуальні проблеми держави і права. 2011. Вип. 62. С. 392-398.*
61. Іванченко О. М. Норми національного та міжнародного права у практиці Конституційного Суду України. *Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 45. С. 198-203.*
62. Іванченко О. М. Норми національного та міжнародного права: колізії та взаємодія. *Актуальні проблеми держави і права. 2009. Вип. 50. С. 425-433.*
63. Іванченко О. П. Систематизація законодавства: особливості сучасного етапу розвитку. *Бюлетень Міністерства юстиції України. 2015. № 11. С. 39-46.*
64. Іоффе О. С. Право приватне й право публічне. *Університетські наукові записки. 2005. № 4. С. 7-18.*
65. Кагадій М. Поняття та елементи правової системи. *Право України. 2004. № 12. С. 32-37.*
66. Калетник О. М. До питання про вплив права на мораль (теоретико-правовий аспект). *Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 60. С. 58-64.*
67. Канзафарова І. С. Цивільно-правові норми як інструмент трансформації існуючих суспільних відносин у бажані. *Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2004. Вип. 27. С. 306-310.*
68. Капліна О. В. Правовий зміст принципів правозастосовного тлумачення норм кримінально-процесуального права. *Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. 2008. Вип. 3 (27). С. 282-288.*
69. Каращук К. Поняття та проблеми кодифікації законодавства України.

- Бюлетень Міністерства юстиції України. 2012. № 2. С. 124-131.*
70. Козенко Ю. О. Норма права та її реалізація – модель і матерія правової поведінки. *Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія: Юридична. 2015. Вип. 2. С. 33-42.*
 71. Козюбра М. І. Конституційне право: галузь права чи особлива базова підсистема – стрижень національної системи права. *Наукові записки НаУКМА. Серія: Юридичні науки. 2019. Т. 3. С. 70-76.*
 72. Колошин В. Логічна структура норми права. Деякі причинні аспекти. *Право України. 1995. № 7. С. 47-51.*
 73. Колошин В. Логічна структура норми права. *Право України. 1995. № 7. С. 44-46.*
 74. Комар П. А. Поняття та система конституційного законодавства України: підходи, проблеми, напрями вирішення. *Правничий часопис Донецького університету. 2016. № 1-2. С. 3-10.*
 75. Корнута Р. Вітчизняні погляди на структуру норми права. *Право України. 2007. № 7. С. 19-20.*
 76. Коструба А. Норми права і правозупиняючі юридичні факти в механізмі правового регулювання. *Право України. 2011. № 3. С. 202-207.*
 77. Котюк І. Системно-структурний підхід під час вивчення окремих галузей права. *Історія України. 2002. № 11. С. 46-49.*
 78. Кравченко М. Г. Генезис розуміння правової системи в радянській, пострадянській і вітчизняній юридичних науках. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2015. Вип. 15 (1). С. 16-18.*
 79. Кузнєцова Н. Розвиток громадянського суспільства та сучасне приватне право України. *Приватне право. 2013. № 1. С. 51-64.*
 80. Кузнєцова Н. С. Сучасне приватне право України: вектори європейського розвитку. *Вісник Національної академії правових наук України. 2016. № 3. С. 49-55.*
 81. Курдюк Г. П. Законодательство: підходи к пониманию. *Общество и право. 2013. № 1. С. 30-35.*
 82. Левицька Н. О. Галузеві нормативно-правові інститути: теоретичні питання. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична. 2013. Вип. 57. С. 53-59.*
 83. Левицька Н. О. Міжгалузеві нормативно-правові інститути: деякі теоретичні питання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2015. Вип. 14 (1). С. 22-24.*
 84. Левицька Н. О. Публічні та приватні нормативно-правові інститути: теоретичні аспекти. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2012. Вип. 2. С. 130-137.*
 85. Лилак Д. Колізії наукових поглядів на поняття «законодавство» і практичну необхідність його нормативної легалізації. *Право України. 2001. № 8. С. 48-51.*

86. Липинский Д. А. О системе права и видах юридической ответственности. *Правоведение*. 2003. № 2. С. 27-37.
87. Лук'янов Д. В. Правова система: поняття та різноманітність у сучасному світі. *Право України*. 2019. № 3. С. 158-176.
88. Лук'янець Д. Про структуру системи права. *Підприємництво, господарство і право*. 2002. № 12. С. 112-114.
89. Лук'янов Д. В. Права людини в релігійних правових системах. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 3. С. 30-34.
90. Лук'янов Д. Правова система як предмет порівняльно-правових досліджень: характеристика за теорією систем. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 2 (81). С. 27-35.
91. Луць Л. Структура правової системи суспільства: загальнотеоретичні аспекти. *Право України*. 2002. № 9. С. 7-10.
92. Майданик Р. Цивільне право як сфера приватного права України. *Приватне право*. 2013. № 1. С. 65-80.
93. Малишев Б. В. Телеологічна природа структури норми права. *Форум права*. 2011. № 2. С. 557-563.
94. Мальцев В. В. Понятие и место уголовного права в системе отраслей права. *Государство и право*. 2000. № 5. С. 49-56.
95. Мальцев В. В. Право как нормативно-деятельная система. *Правоведение*. 2003. № 2. С. 14-26.
96. Мельник В. Конституція України в ієрархічній структурі законодавства: науково-теоретичний аспект. *Право України*. 2009. № 5. С. 61-66.
97. Миколенко О. І. Поділ національного права на публічне і приватне право та його теоретичне і практичне значення. *Правова держава*. 2016. № 23. С. 58-64.
98. Минченко Д. Особенности признания и исполнения решений иностранных судов в Англии согласно нормам общего права. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 5, ч. 2. С. 102-108.
99. Мірошніченко М. І. Відношення понять «система права» та «правова система» (синергетичний аналіз). *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Правознавство*. Вип. 187. С. 33-39.
100. Могілевський Л. В. Сутність поняття «норма права». *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 1. С. 14-18.
101. Мураховська Т. Є. Проблематика структури норм права у зв'язку з системою права. *Форум права*. 2012. № 4. С. 670-674.
102. Нелін О. До питання про формально-догматичний і становий поділ норм права Київської Русі. *Юридична Україна*. 2012. № 2. С. 4-8.
103. Нижник Н. Р. Доктрина поділу влади та її втілення у нормах українського права. *Альманах права*. 2016. Вип. 7. С. 52-56.
104. Олейников С. М. До аналізу чинників системи законодавства. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право*. 2015. Вип. 2. С. 17-25.

105. Олійник А. Ю. Регулювання основних свобод людини і громадянина нормами міжнародного права в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 12. С. 37-43.
106. Оніщенко Н. М. До питання про авторитет діючого законодавства (теоретичні засади, практичні передумови, перспективі зміцнення). *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 1. С. 27-32.
107. Осипов М. Ю. Понятие, основные структурные элементы и формы систематизации законодательства. *Право и политика*. 2011. № 3. С. 448-457.
108. Павлюк А. Правова реальність як нормативно-ціннісна та/або метанормативна система. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 107-120.
109. Пархоменко Н. Взаємодія міжнародного, європейського та національного права: теоретичні засади. *Право України*. 2014. № 5. С. 52-61.
110. Патеї-Братасюк М. Г. Норма права в контексті основних типів праворозуміння. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2011. № 1. С. 40-47.
111. Педбко Ю. С. Предмет та система адміністративного права: окремі дискусійні питання. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 62. С. 28-36.
112. Пекарь Л. Систематизація законодавства. *Законність*. 2003. № 7. С. 17-19.
113. Петришин О. В., Погребняк С. П. Система права: загальнотеоретична характеристика. *Право України*. 2017. № 5. С. 9-17.
114. Пляхимович И. И. Свод законов Беларуси: основные черты. *Государство и право*. 2011. № 6. С. 67-75.
115. Погорілко В. Поняття, ознаки, види і структура конституційно-правових норм. *Право України*. 2001. № 11. С. 19-23.
116. Погребняк С. П. Поділ права на публічне і приватне (загальнотеоретичні аспекти). *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2006. Вип. 12. С. 3-17.
117. Погребняк С. Принципи права: доктринальні питання. *Право України*. 2013. № 9. С. 217-228.
118. Погрібний С. Загальні та спеціальні норми в цивільному (приватному) праві України. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 3. С. 166-177.
119. Подорожна Т. С. Конституція як структурний елемент правової системи в матеріальному та формальному значеннях. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2014. Т. 14. С. 355-364.
120. Поленина С. В. Взаимодействие системы права и системы законодательства в современной России. *Государство и право*. 1999. № 9. С. 5-12.

121. Полонка І. Норма права як основа його нормативності. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 8. С. 128-131.
122. Попович Н. В. Поняття «законодавство»: традиційні підходи і новації. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 2 (89). С. 177-187.
123. Поцелуев Е. Л. Понятия, признаки и структура правовой системы в российской и зарубежной юридической науке. *Університетські наукові записки*. 2012. № 1. С. 130-138.
124. Прилипко С. Н. Систематизация законодательства в инновационной сфере как вектор государственной политики. *Право интеллектуальной собственности*. 2013. № 3. С. 16-20.
125. Пугинский Б. И. О норме права. *Вестник МГУ. Серия: Право*. 1999. № 5. С. 21-25.
126. Пушкіна О. Особисті права людини в конституційному законодавстві України. *Юридична Україна*. 2013. № 5. С. 17-25.
127. Рахимов М. З. Развитие законодательства Республики Таджикистан в период независимости. *Журнал российского права*. 2013. № 2. С. 102-109.
128. Риженко Ю. М. Деякі аспекти розвитку системи права та системи законодавства. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 1. С. 84-87.
129. Риженко Ю. М. Система права та правова система: особливості взаємозв'язку та взаємовпливу. *Держава і право*. 2009. Вип. 45. С. 113-119.
130. Риндюк В. І. «Система законодавства» та «система нормативно-правових актів»: до питання визначення та співвідношення понять. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2019. № 1. С. 102-107.
131. Рогач О. Я. Сучасні підходи до системи права і законодавства ЗУНР Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. *Право*. 2016. № 1. С. 135-172.
132. Русенко І. Я. Норма права в контекстах основних типів праворозуміння. *Наше право*. 2013. № 7. С. 196-201.
133. Сайфуліна Ю. В. Правоутворення як форма виникнення і буття права. *Митна справа*. 2011. № 2. С. 14-18.
134. Сапарова А. О. Про значення поняття «національне право» у світлі проблеми правових запозичень. *Правова держава*. 2016. Вип. 27. С. 449-454.
135. Сафина С. Б. Система законодательства республики в составе Российской Федерации: природа и содержание. *Правовая политика и правовая жизнь*. 2013. № 1. С. 51-55.
136. Светличная Ю. Систематизация и модернизация инвестиционного

- законодавництва України. *Legea si Viata*. 2017. № 10, ч. 2. С. 76-79.
137. Селіванов В. Розмежування і взаємодія публічного і приватного права в системі права України. *Право України*. 1996. № 12. С. 27-31.
138. Селіванов О. Ухвали Конституційного Суду України та їх юрисдикційне призначення. *Право України*. 2015. № 4. С. 157-163.
139. Семініхін І. В. Правова доктрина в релігійних системах (на прикладі мусульманського права). *Форум права*. 2013. № 3. С. 552-266.
140. Сердюк І. А. Норма права, правова норма і юридична норма: співвідношення понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 1. С. 129-135.
141. Сидорець Т. В. Форми реалізації норми права в контексті європейської юридичної науки. *Право України*. 2011. № 5. С. 67-71.
142. Сінькевич О. Щодо особливостей норм конституційного права. *Право України*. 2002. № 11. С. 15-19.
143. Скрипнюк О. В. Конституційне право України: до питання про систему та структурну будову галузі. *Вісник Академії адвокатури України*. 2010. Число 3. С. 27-32.
144. Слинько Д. В. Проблеми виокремлення галузей процесуального права України: загальнотеоретичний аналіз. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2017. Вип. 23. С. 18-21.
145. Соловьев А. Систематизация законодательства как непрерывный процесс: функционально-онтологический цикл. *Власть*. 2011. № 6. С. 145-148.
146. Соляр С. Систематизація законодавства України у сфері об'єднання громадян. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1 (68). С. 35-45.
147. Сорокин В. Д. К понятию правовой системы. *Правоведение*. 2003. № 2. С. 11-13.
148. Ставицька О. Норма права в системі чинників регулювання соціальних конфліктів. *Право України*. 2001. № 10. С. 13-18.
149. Стадник Р. Реализация норм права в правоотношениях органами исполнительной власти Украины как распорядителями публичной информации. *Legea si Viata*. 2017. № 9, ч. 2. С. 115-119.
150. Степаненко К. В. Правова система України: вітчизняна правова традиція та проблеми трансформації. *Проблеми законності*. 2018. № 140. С. 26-34.
151. Степаненко К. В. Правова система як категорія загальної теорії права: дискусійні питання. *Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування*. 2017. С. 121-123.
152. Степанкова Н. М. Норма права як першооснова права в механізмі право реалізації. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2012. Вип. 2 (1). С. 71-82.

153. Степанюк О. І. Юридичні властивості норм конституційного права України. *На шляху до правової держави*. 1992. Вип. 3. С. 17-21.
154. Стецик Н. В. Норма права та нормативно-правовий припис: загальнотеоретичні аспекти. *Публічне право*. 2016. № 4. С. 212-219.
155. Стричинець О. В. Класифікація як логічна операція у галузі права. *Гуманітарний часопис*. 2007. № 4. С. 112-117.
156. Суходубова І. В. Стабільність і динамізм законодавства: загальна характеристика понять та сутність взаємозв'язку. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 3. С. 130-137.
157. Суходубова І. Гармонійне співвідношення стабільності і динамізму законодавства як умова його якості та ефективності. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 329-336.
158. Теплюк М. Чинність і дія норм права в теорії «чистого правознавства» Г. Кельзена. *Юридична Україна*. 2012. № 3. С. 4-8.
159. Тімченко С. В. Моделі інституту адміністративної юстиції в загальноєвропейських системах права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Спеціальний випуск, ч. 2. С. 155-157.
160. Ткаченко В. І. Щодо поняття та вмісту юридичних категорій «правова система» та «система права». *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2013. Вип. 1. С. 36-42.
161. Тополевський Р. Б. Регіональна система джерел права (на прикладі Європейської правової системи). *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2003. Вип. 23. С. 23-32.
162. Тополевський Р. Система джерел права України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Право України*. 2017. № 6. С. 27-33.
163. Топоркова М. М. Особливості системи законодавства щодо регулювання відносин з постачання природного газу побутовому споживачу. *Вісник Маріупольського державного університету*. *Право*. 2015. Вип. 9-10. С. 113-122.
164. Уварова О. О. Матеріальне і процесуальне право: питання функціонального співвідношення. *Юрист України*. 2012. № 4. С. 19-24.
165. Умнова И. А. Отрасли права нового поколения в условиях глобализации права и усиления взаимодействия международного публичного и конституционного права. *Наука и образование: хозяйство и экономика; предпринимательство; право и управление*. 2013. № 1. С. 16-29.
166. Фарматов И. А. Специализированные и специальные нормы прав. *Государство и право*. 2003. № 6. С. 22-25.

167. Федоренко В. Л. Система конституційного права: поняття, структура, взаємозв'язок зі системою конституційного законодавства. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2017. Вип. 1. С. 27-36.
168. Федоренко В. Поняття системи конституційного права України. *Право України*. 2000. № 7. С. 56-62.
169. Федоренко В. Система конституційного права України: поняття, генезис і структура. *Право України*. 2017. № 5. С. 18-26.
170. Федоренко В. Теоретико-методологічні проблеми системи сучасного конституційного права України. *Право України*. 2007. № 2. С. 21-25.
171. Халабуденко О. А. О нормах права вообще и нормах гражданского права в частности: некоторые методологические замечания. *Держава і право. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 74. С. 227-246.
172. Харитонов Є. О. Конценти «правова система», «право» та «приватне право» у контексті угоди про асоціацію України з ЄС. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук*. 2015. № 5. С. 79-86.
173. Харитонов Є. О. Приватне право як концепт: постановка питання. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2014. № 1. С. 68-77.
174. Харитонova О. І. Дихотомія «публічне право-приватне право» та деякі питання визначення структури національного права. *Університетські наукові записки*. 2005. № 3. С. 6-11.
175. Харитонova О. І. Поділ права на приватне та публічне: теоретичні питання. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. № 2. С. 7-9.
176. Хомюк Н. Система джерел права: деякі теоретичні аспекти. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2013. Вип. 58. С. 27-33.
177. Христова Г. О., Гайдамака І. О. Історія формування та особливості сучасного розуміння нормативно-правового акта. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2007. Вип. 35. С. 43-48.
178. Целлер Е. Питання структурної незалежності та судового діалогу в системах конфліктуючих норм. *Право України*. 2016. № 2. С. 17-24.
179. Чабан О. М. Міжнародне приватне право як галузь права України. *Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія: Юридична*. 2015. Вип. 1. С. 308-316.
180. Чегера А. Т. Правові норми як вища форма соціальних норм. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2010. № 72 (9). С. 45-48.
181. Черниченко С. В. Взаємозв'язок імперативних норм міжнародного

- права и обязательств. *Московский журнал международного права*. 2012. № 3. С. 3-17.
182. Чистоколяний Я. В. Щодо співвідношення конституційно-правових норм та інших видів правових норм. *Держава і право. Юридичні і політологічні науки*. 2001. Вип. 21. С. 194-201.
183. Шаганенко В. П. Сутнісні характеристики системи права. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 69-74.
184. Шаптала Н. Контроль конституційних норм в Україні: ціннісні досягнення й шляхи вдосконалення. *Вісник Конституційного Суду України*. 2013. № 5. С. 92-99.
185. Шаравара І. І. Співвідношення правосвідомості, моралі і права в системі соціальних норм. *Право і суспільство*. 2015. № 5 (3). С. 43-48.
186. Шилінгов В. С. Поділ права на приватне та публічне як фундаментальна засада правової системи демократичного суспільства. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 48-51.
187. Шутак І. Юридична техніка конструювання норми права. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2013. № 2. С. 39-44.
188. Щур Г. М. Проблеми здійснення конкретизації норм права на сучасному етапі розвитку України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 5. С. 39-41.
189. Яковлев О. А. Трудове право України: теоретична характеристика в аспекті поділу права на приватне і публічне. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2013. № 1082. Вип. 16. С. 115-119.
190. Яковюк І. Адаптація і гармонізація законодавства в умовах інтеграції: проблема співвідношення. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 29-42.

ТЕМА 12. ПРАВОВІДНОСИНИ

Правовідносини: поняття, ознаки та класифікація. Структура правовідносин. Суб'єкти правовідносин: поняття та види. Поняття і види об'єктів правовідносин.

Правосуб'єктність: поняття та особливості набуття. Види правосуб'єктності та їх характеристика.

Юридичний факт: поняття, ознаки, види та класифікація. Фактичний (юридичний) склад: ознаки та види.

Ключові поняття:

правовідносини, політичні відносини, моральні відносини, економічні відносини, релігійні відносини, правові відносини, склад правовідносин, суб'єкт правовідносин, людина, фізичні особи, посадові особи, апатриди, біпатриди, соціальні організації, соціальні спільноти, правосуб'єктність, правоздатність, загальна правоздатність, галузева правоздатність, спеціальна правоздатність, дієздатність, деліктоздатність, об'єкт правовідносин, зміст правовідносин, юридичний зміст правовідносин, фактичний зміст правовідносин, юридичний факт, юридичні події, юридичні дії, одноразові юридичні дії, правомірні дії, правомірна поведінка, добровільна поведінка, маргінальна поведінка, юридичні акти, поступки, неправомірні дії, злочини, проступки, правова презумпція, правова фікція, правова аксіома, правова преюдиція, суб'єктивне право, юридичний обов'язок, законний інтерес, загальнорегулятивні відносини, регулятивні відносини, охоронні відносини, абсолютні правовідносини, відносні правовідносини, активні правовідносини, пасивні правовідносини, прості правовідносини, складні правовідносини, матеріальні правовідносини, процесуальні правовідносини, односторонні правовідносини, двосторонні правовідносини, договірні (диспозитивні) правовідносини, імперативні правовідносини, довготривалі правовідносини, короткотривалі правовідносини, комплексні правовідносини.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і до-

- пов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
 - ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.
 - ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
 - ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21. Ст. 135.
 - ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.
 - ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
 - ❖ Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1971. № 50. Ст. 375.

Дисертації, автореферати:

1. Ананских Е. С. Гражданская правоспособность и гражданская процессуальная правоспособность юридического лица: понятие и соотношение: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2005. 197 с.
2. Афанасьєва Л. В. Аліментні правовідносини в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 20 с.
3. Баб'юк М. П. Вищі навчальні заклади як учасники цивільних правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017. 17 с.
4. Березан Г. В. Господарські правовідносини в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2018. 19 с.
5. Бородкін М. В. Юридичні факти як підстави виникнення соціально-забезпечувальних правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2018. 20 с.
6. Ватрас В. А. Суб'єкти сімейних правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 17 с.
7. Вільчак Я. М. Особливості договірної правоздатності міжнародних економічних організацій (на прикладі системи ООН): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 187 с.
8. Гао Я. Некоторые вопросы теории правоотношения: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1995. 162 с.
9. Гусаров К. В. Проблеми цивільної процесуальної правосуб'єктності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2000. 19 с.

10. Гусев В. Г. Гражданская процессуальная правоспособность: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 1996. 161 с.
11. Данилюк Ю. В. Теоретичні засади конституційних правовідносин в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 19 с.
12. Данилюк Ю. В. Юридичні факти як підстави виникнення індивідуальних трудових відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2008. 19 с.
13. Дмитрук І. М. Правові відносини між учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 191 с.
14. Евстифеева Т. И. Гражданские процессуальные правоотношения: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2001. 154 с.
15. Ермолаева Е. В. Объект правоотношения: историко-теоретическое исследование: дис. ... канд. юрид. наук. Ульяновск, 2004. 157 с.
16. Єрмоленко В. М. Аграрні майнові правовідносини приватних сільськогосподарських підприємств в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2008. 36 с.
17. Иванов Д. Е. Информационные правоотношения в производстве по делам об административных правонарушениях: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2005. 206 с.
18. Каменская К. В. Обоснование института прямого представительства в категориях правоотношения: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 209 с.
19. Кикоть Г. В. Юридичні факти в системі правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006. 19 с.
20. Кирсанова А. В. Правоотношения юридической ответственности: дис. ... канд. юрид. наук. Самара, 2009. 209 с.
21. Клейменова С. М. Авторські правовідносини як форма реалізації правомочностей суб'єктів авторського права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 20 с.
22. Ковальська В. С. Юридичний факт як підстава зміни та припинення сімейних правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 22 с.
23. Костів М. В. Адміністративна правосуб'єктність юридичних осіб та особливості її реалізації в адміністративно-деліктних відносинах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 21 с.
24. Кузнець О. М. Суб'єкти зловживання правами у цивільному та виконавчому процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
25. Кучмієнко О. В. Зловживання правом у корпоративних правовідносинах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 19 с.
26. Мілетич О. О. Зловживання правом: теоретико-прикладний аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 18 с.
27. Муза О. В. Теоретичні проблеми адміністративно-процесуальних правовідносин в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2016. 36 с.
28. Надьо В. В. Суб'єктивний обов'язок як елемент змісту цивільних право-

- відносин: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2018. 39 с.
29. Онищенко Г. В. Довічні правовідносини з іноземним елементом: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 20 с.
 30. Орловський О. Я. Зміст трудових правовідносин в сучасних умовах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2001. 20 с.
 31. Паскар А. Л. Цивільно-процесуальні правовідносини: структурно-функціональний аналіз: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 21 с.
 32. Полянський Т. Т. Зловживання правом: загальнотеоретична характеристика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2011. 16 с.
 33. Рогач О. Я. Зловживання правом: теоретико-правове дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2011. 34 с.
 34. Рябов А. Е. Юридические факты в механизме правового регулирования: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Нижний Новгород, 2005. 34 с.
 35. Сидоренко А. С. Зловживання правом суб'єктами трудових правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 19 с.
 36. Соيفер В. Г. Стабильность и динамика правоотношения: дис. ... д-ра юрид. наук. Екатеринбург, 2004. 355 с.
 37. Старинський М. В. Валютні правовідносини: теоретико-методологічний аспект: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2016. 39 с.
 38. Стріжкова А. В. GRID-технології як об'єкт інноваційних правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017. 20 с.
 39. Томилова Ю. Ю. Охранительные правоотношения в механизме правового регулирования: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2004. 230 с.
 40. Уркевич В.Ю. Аграрні правовідносини в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2007. 39 с.
 41. Харитоновна О. І. Адміністративно-правові відносини: концептуальні засади та правова природа: дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2004. 435 с.
 42. Хміль М. М. Принцип неприпустимості зловживання правом (теоретико-правові аспекти): дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 199 с.
 43. Чернадчук В.Д. Бюджетні правовідносини в Україні: теорія, практика та перспективи розвитку: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2010. 35 с.
 44. Чувакова Г. М. Дефектність фактичних складів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2004. 19 с.

Монографії:

1. Бахтиаров И. П. Физические лица как субъект семейных правоотношений: моногр. Москва: ЮНИТИ, 2012. 119 с.
2. Зозуляк О. І. Реалізація цивільної правосуб'єктності юридичних осіб у договірній формі: моногр. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2013. 216 с.
3. Исаков В. Б. Юридические факты в советском праве: моногр. Москва: Юридическая литература, 1984. 144 с.
4. Ковальська В. С. Підстави зміни та припинення сімейних правовідно-

- син: моногр. Хмельницький: Мельник А. А., 2014. 259 с.
5. Красавчиков О. А. Юридические факты в советском гражданском праве: моногр. Москва: Государственное издательство юридической литературы, 1958. 181 с.
 6. Кукоба О. О., Піддубний О. Ю. Адміністративно-процесуальні провадження з вирішення спорів у виборчих правовідносинах: моногр. Київ: Ірідіум, 2017. 183 с.
 7. Макух О. В. Фінансові правовідносини: теорія, сучасний стан і тенденції розвитку: моногр. Харків: Право, 2016. 301 с.
 8. Надьон В. В. Суб'єктивний обов'язок як елемент змісту цивільних правовідносин: моногр. Харків: Право, 2017. 391 с.
 9. Погорецький М. А. Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: моногр. Харків: ЛТД. 2002. 160 с.
 10. Сафончик О. І. Шлюбні правовідносини в Україні: проблеми теорії і практики: моногр. Одеса: Фенікс, 2018. 378 с.
 11. Толстой Ю. К. К теории правоотношения: моногр. Ленинград: Издательство Ленинградского Университета, 1959. 88 с.
 12. Халфина Р. О. Общее учение о правоотношении: моногр. Москва: Юридическая литература, 1974. 352 с.
 13. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Регулятивні правовідносини: приватно-правовий та публічно-правовий виміри: моногр. Одеса: Гельветика, 2018. 404 с.
 14. Чувакова А. М. Юридические факты, фактические составы и их дефекты: моногр. Одесса: Феникс, 2009. 112 с.
 15. Яковлев О. А. Припинення трудових правовідносин з незалежних від волі їх сторін підстав: актуальні проблеми теорії та практики: моногр. Харків: Право, 2017. 200 с.

Наукові статті:

1. Андрейцев В. І. Екологічний ризик в системі правовідносин екологічної безпеки: проблеми теорії. *Наука та наукознавство*. 1998. № 2. С. 35-41.
2. Андріїв В. М. Сутність і зміст правовідношення. *Форум права*. 2007. № 1. С. 4-8.
3. Андронова В. А. Юридичні факти як підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин. *Актуальні проблеми держави і права*. 2010. Вип. 56. С. 268-275.
4. Андрушко О. В. Правова категорія «зловживання правом» у кримінальному судочинстві. *Право і суспільство*. 2016. № 5 (2). С. 169-174.
5. Анікіна Г. В. Смерть фізичної особи як юридичний факт. *Університетські наукові записки*. 2008. № 4. С. 166-170.
6. Аргунова А. М. Трудові правовідносини у сфері державної служби. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2013. № 27. С. 99-104.
7. Артикуленко О. В. Співвідношення понять «правоздатність» та «дієзда-

- тність» у правосуб'єктності юридичної особи. *Європейські перспективи*. 2018. № 3. С. 131-136.
8. Афанасьєва М. Зловживання правом на правотворчість. *Юридичний вісник*. 2016. № 2. С. 26-34.
 9. Бабич І. Г. Значення принципу добросовісності при визначенні зловживання правом. *Часопис цивілістики*. 2018. Вип. 28. С. 24-27.
 10. Базилевський С. Зловживання процесуальними правами в адміністративному процесі. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 2. С. 70-81.
 11. Базилевський С. Зловживання процесуальними правами. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. № 5. С. 13-23.
 12. Бичкова С. С. Цивільна процесуальна правоздатність фізичних та юридичних осіб, які беруть участь у справах позовного провадження. *Юридична наука*. 2011. № 2. С. 66-72.
 13. Братель О. Процесуальні юридичні факти в контексті неправомірних дій (бездіяльності) учасників цивільних процесуальних правовідносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 7. С. 4-14.
 14. Бригадир І. В. Правовідносини в сфері екологічного управління як частина предмету правового регулювання екологічного права. *Форум права*. 2013. № 4. С. 31-35.
 15. Бровченко Н. В. Функції юридичних фактів у конституційному праві України: поняття, ознаки, критерії класифікації та види. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право*. 2011. Вип. 1. С. 44-54.
 16. Бровченко Н. В. Фактори розвитку юридичних фактів у конституційному праві України. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право*. 2012. Вип. 2. С. 23-34.
 17. Бровченко Н. М. Видова диференціація юридичних фактів-подій у конституційному праві України. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2013. № 2 (1). С. 23-30.
 18. Бугаєць О. Є. Вихідні засади аналізу категорії «правовідносини». *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2000. № 1. С. 47-65.
 19. Бугаєць О. Є. Правовідносини як елемент механізму правового регулювання. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2000. № 4. С. 77-89.
 20. Василенко В. М. Митні правовідносини в Україні: поняття, ознаки та структура. *Право і Безпека*. 2013. № 3. С. 27-31.
 21. Васильєва В. В. Закон та договір у системі юридичних фактів. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2014. Вип. 34. С. 125-135.
 22. Ватрас В. А. Сімейна деліктоздатність як елемент сімейної правосуб'єктності. *Університетські наукові записки*. 2005. № 4. С. 108-113.
 23. Вдовичен О. О. Законодавче закріплення категорії зловживання правом. *Адвокат*. 2009. № 2. С. 30-33.

24. Віхров О. П. Організаційно-господарські правовідносини у сфері реєстрації та припинення інститутів спільного інвестування. *Форум права*. 2011. № 2. С. 133-138.
25. Вонсович Х. І. Сімейні правовідносини, що виникають в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2012. Вип. 1. С. 60-68.
26. Головченко В., Головченко О. Теоретико-прикладні аспекти правоздатності та суб'єктивних прав особи. *Право України*. 2009. № 5. С. 82-87.
27. Гордєєв В. В. Пояснення сторін, третіх осіб та їх представників як юридичні факти. *Вісник Академії адвокатури України*. 2010. Вип. 2. С. 166-168.
28. Гордєєв В. Критерії класифікації юридичних фактів. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 396-403.
29. Гордєєв В. В. Правова природа юридичного факту. *Держава і право*. Вип. 51. С. 732-737.
30. Гресик Ю. В. До питання про правовідносини, які існують при вирішенні колективних трудових спорів. *Університетські наукові записки*. 2011. № 2. С. 211-215.
31. Груздев В. В. Юридические факты в современном гражданском праве. *Аграрное и земельное право*. 2011. № 7. С. 89-92.
32. Гудима Д. Деякі новели в інтерпретації поняття «суб'єкт права»: абсурдні чи перспективні? *Право України*. 2009. № 2. С. 82-87.
33. Данилюк Ю. Поняття та особливості юридичних фактів у конституційному праві України. *Право України*. 2008. № 2. С. 13-16.
34. Данилюк Ю. В. Окремі проблемні питання класифікації юридичних фактів у конституційному праві України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2010. № 2. С. 7-14.
35. Делінський О. А. Міжнародна правосуб'єктність: концептуальні підходи до визначення та розуміння. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 62. С. 496-504.
36. Діденко Л. В. До питання про поняття цивільно-процесуальних правовідносин. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 38. С. 309-312.
37. Єрмоленко В. Щодо відмінностей між об'єктом правовідносин і об'єктом права. *Право України*. 2004. № 1. С. 17-20.
38. Задорожня Г. В. Правосуб'єктність глави держави: конституційно-правовий аспект. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 7. С. 49-57.
39. Захарова О. С. Суб'єктний склад цивільних процесуальних правовідносин. *Вісник Академії адвокатури України*. 2009. Число 3. С. 21-26.
40. Кикоть Г. Проблема класифікації юридичних фактів у сучасній теорії права. *Право України*. 2003. № 7. С. 29-34.

41. Клыга В. Проблема права на жизнь как юридический факт в теории и практике. *Вестник Московского университета МВД России*. 2012. № 1. С. 152-156.
42. Коваль О. А. Класифікація юридичних фактів: наукова фікція і реальність. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 45. С. 158-161.
43. Козловська Л. В. Нормативні передумови розмежування регулятивних та охоронних правовідносин. *Публічне право*. 2015. № 1. С. 225-232.
44. Козьяков І. Говоруха О. Реалізація процесуальних прав чи зловживання ними: проблеми диференціації. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 4. С. 36-42.
45. Коструба А. В. Поняття юридичних фактів та їх ознаки в цивільному праві України. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 1. С. 168-172.
46. Костюк В. Л. Проблемні визначення правосуб'єктності у загальній теорії права. *Держава і право*. 2009. Вип. 44. С. 14-19.
47. Кравцов І. В. Правовідносини як ключовий елемент соціологічної концепції праворозуміння. *Наукові записки НаУКМА. Серія: Юридичні науки*. 2018. Т. 2. С. 39-43.
48. Кравчук В. Визначення сфери застосування інституту юридичної особи. *Право України*. 1998. № 4. С. 23-26.
49. Кравчук В. Поняття конституційної правосуб'єктності. *Історико-правовий часопис. Серія: Конституційне, адміністративне та фінансове право*. 2013. № 2. С. 71-74.
50. Кравченко А. П. Правовідносини в сучасній Україні в аспекті антропологічного виміру права. *Філософські обрії*. 2013. Вип. 30. С. 165-172.
51. Кузьменко О. А. Міжбюджетні правовідносини в системі бюджетних правовідносин: особливості та види. *Університетські наукові записки*. 2009. № 1. С. 217-220.
52. Куракін О. М. Категорія правовідносин в системі нормативного регулювання. *Право і суспільство*. 2013. № 2. С. 8-15.
53. Курило М. П. Щодо визначення об'єкта правовідносин у різних галузях процесуального права. *Форум права*. 2013. № 2. С. 266-271.
54. Кушерець Д. В. Охоронні правовідносини у сфері договірної права: теоретичні питання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2014. Вип. 10-1 (1). С. 201-203.
55. Кушнарьова Т. Правовідносини, що складаються між суб'єктами податкового права, та їх особливості. *Право України*. 2000. № 6. С. 104-108.
56. Левада О. В. Правові обмеження як засоби попередження зловживання правом (теоретико-правовий аспект). *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 1. С. 192-200.
57. Левушкин А. Н. Юридические факты в семейном праве России и других государств-участников СНГ. *Российская юстиция*. 2013. № 10. С. 11-14.
58. Лятіна О. І. Поняття правовідносин у контексті законницької та юриди-

- чної доктрини. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 4. С. 403-406.
59. Мазуренко А. Правотворческая политика и культура законотворчества: вопросы теории. *East European Science Journal*. 2016. № 4, ч. 5. С. 12-14.
60. Макаренко О. Л. Правосуб'єктність: проблеми і перспективи наукового пізнання. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 2. С. 48-51.
61. Маріссон В. Правова конфліктологія та юридичний конфлікт у приватних правовідносинах. *Право України*. 2003. № 9. С. 39-44.
62. Матвійчук А. О. Правовідносини з приводу особистого немайнового права на сприятливе навколишнє природне середовище: суб'єктний склад. *Юридична наука*. 2013. № 3. С. 59-67.
63. Миронова Г. Діалектична єдність природи моральних і правових відносин. *Юридична Україна*. 2004. № 1. С. 19-22.
64. Мількова К. В. Особливості змісту охоронних правовідносин. *Вісник Академії адвокатури України*. 2009. Число 1. С. 32-36.
65. Мількова К. В. Теоретичні питання класифікації охоронних правовідносин. *Вісник Академії адвокатури України*. 2008. Число 3. С. 17-23.
66. Міхно О. Публічні та приватні правовідносини: сутність і критерії їх розмежування. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 9. С. 12-15.
67. Мовчан Т. Політичні відносини в сучасному українському суспільстві: культурно-етнічний аспект. *Українознавчий альманах*. 2011. Вип. 5. С. 76-79.
68. Музика-Стефанчук О. А. Бюджетні правовідносини у сучасній науці фінансового права. *Форум права*. 2011. № 1. С. 694-699.
69. Надьон В. В. Аналіз поділу цивільних правовідносин на абсолютні та відносні. *Проблеми законності*. 2013. Вип. 122. С. 56-64.
70. Нечипорук Ю. Суб'єктний та об'єктний склад інформаційних правовідносин. *Юридична Україна*. 2012. № 6. С. 39-44.
71. Нечитайло Т. О. Поняття цивільної правосуб'єктності та її елементів. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2015. Вип. 39. С. 166-174.
72. Павлишин Ю. П. Правосуб'єктність як основа адміністративно-правового статусу громадян України. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2019. Вип. 25. С. 246-247.
73. Парасюк В. М. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичної особи. *Митна справа*. 2014. № 2 (2.2). С. 139-144.
74. Пленюк М. Д. Поняття та ознаки юридичних фактів у доктрині зобов'язального права. *Приватне право і підприємство*. 2017. Вип. 17. С. 121-126.
75. Погорілко В., Федоренко В. Суб'єкти конституційно-правових відносин: поняття, ознаки, види. *Право України*. 2002. № 10. С. 3-11.
76. Примак В. Д. Деліктоздатність як елемент змісту цивільної право-

- суб'єктності юридичної особи. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2004. № 1-2. С. 98-104.
77. Пундор Ю. О. Про визначення змісту категорії «правосуб'єктність» у теорії права та галузевих теоріях цивільного й господарського права (порівняльно-правовий аспект). *Часопис Київського університету права*. 2013. № 1. С. 60-62.
78. Рошканюк В. М. Процедурні та процесуальні правовідносини у праві соціального забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 25. С. 107-110.
79. Савенко В. Правовідносини як форма відображення юридичної природи суспільних відносин в державі. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2015. Vol. 2. Iss. 2. С. 148-152.
80. Самілик Л. О. Співвідношення понять «суб'єкт права», «особа», «суб'єкт правовідносин», «учасник відносин». *Право і суспільство*. 2016. № 1. С. 9-93.
81. Сімутіна Я. В. Роль юридичних фактів у механізмі правового регулювання трудових відносин. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 61. С. 201-207.
82. Січевлюк В. А. Загальна, універсальна, спеціальна та виключна правосуб'єктність: теоретичні аспекти та прикладні вияви. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2019. Вип. 85. С. 4-15.
83. Солодовник Л. Юридичні факти – підстави виникнення трудових правовідносин. *Право України*. 2000. № 1. С. 59-64.
84. Стрельбицький М., Стрельбицька Л. Адміністративно-правові та цивільно-правові юридичні факти в новому соціально-історичному вимірі. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 1. С. 64-69.
85. Сулейманова С. Про цивільну правоздатність фізичної особи. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки*. 2013. Вип. 95. С. 44-47.
86. Талдикін О. В. Правосуб'єктність фізичних осіб: окремі аспекти. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 55-60.
87. Тарасов О. В. Персонативний юридичний факт: теоретико-методологічний та міжнародно-правовий вимір. *Проблеми законності*. 2014. Вип. 126. С. 208-213.
88. Тарахонич Т. І. Юридичні факти та їх місце в структурі механізму правового регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 4. С. 36-39.
89. Токарев В. Від суб'єкта права до правового суб'єкту. *Право України*. 2014. № 1. С. 182-186.
90. Трофимова Ю. А. Предложения по модернизации гражданско-правовой системы удостоверения фактов, имеющих юридическое значение. *Право и политика*. 2011. № 4. С. 688-693.

91. Фединяк Г. Межі здійснення правосуб'єктності юридичними особами України за кордоном (приватно-правовий аспект). *Право України*. 2003. № 12. С. 31-36.
92. Форманюк В. І. Вік як умова правосуб'єктності особи. *Часопис цивілістики*. 2013. Вип. 14. С. 55-58.
93. Харитонов Є. О. Деякі питання класифікації юридичних фактів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 42. С. 73-81.
94. Харитонova О. І. Співвідношення категорій «правовідносини інтелектуальної власності» та «регулятивні, організаційні, охоронні цивільні правовідносини». *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 65. С. 115-125.
95. Харитонova О. Поняття і ознаки публічних правовідносин. *Вісник Академії правових наук України*. 2002. № 1. С. 54-57.
96. Христова Г. Позитивні зобов'язання. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2 (69). С. 17-29.
97. Цибульська О. Ю. Правовідносини, що виникають внаслідок покладення на спадкоємця обов'язку вчинити дії для суспільно корисної мети. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 59. С. 313-320.
98. Цимбрівський Т. С. Доктринальні підходи до дослідження правосуб'єктності у міжнародному праві. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2012. № 2 (1). С. 91-100.
99. Чанишева А. Р. Речові та зобов'язальні іпотечні цивільні правовідносини. *Актуальні проблеми держави і права*. 2010. Вип. 53. С. 475-481.
100. Чеговадзе Л. А. О договорах и сделках как юридических фактах. *Законы России: опыт, анализ, практика*. 2013. № 6. С. 13-18.
101. Черних Є. Проблеми понятійних ознак суб'єктивного права. *Публічне право*. 2014. № 4 (16). С. 213-220.
102. Чувакова Г. М. Юридичні факти у сфері публічного права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. Вип. 29. С. 77-80.
103. Чувакова Г. М. Фактичний склад: юридичні факти і юридично значимі умови. *Актуальні проблеми держави і права*. 2004. Вип. 22. С. 50-54.
104. Шапенко Л. О. Детермінація юридичних фактів та їх сутнісна характеристика. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2017. № 2. С. 65-70.
105. Штефан А. Об'єкт і зміст цивільних процесуальних правовідносин. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 3. С. 64-69.
106. Штефан А. Процесуальний юридичний факт і його ознаки. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2017. № 1. С. 54-60.
107. Шуба Б. В. Корпоративні правовідносини як особливий вид господарських правовідносин. *Форум права*. 2013. № 2. С. 618-622.
108. Шумило М. М. Позитивізація вчення про правовідносини на етапі ста-

- лінського легізму. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2014. Вип. 65. С. 27-33.
109. Шумило М. М. Розвиток вчення про правовідносини в сучасній українській юридичній науці. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2014. № 3. С. 13-17.
110. Шумило М. М. Становлення вчення про правовідносини: дореволюційний етап. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство*. 2014. Т. 19. Вип. 1. С. 29-36.
111. Юриста О. Види правоохоронних відносин. *Право України*. 1997. № 12. С. 78-81.
112. Юриста О. Поняття та основні ознаки правоохоронного відношення. *Право України*. 1997. № 10. С. 45-47.
113. Явор О. А. Подія як юридичний факт у сімейному праві України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 31. Т. 2. С. 31-35.
114. Явор О. А. Види юридичних фактів: аналіз сімейного законодавства України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2014. Вип. 6-2. Т. 2. С. 85-88.
115. Якушев І. Правосуб'єктність в теорії трудового права України. *Право України*. 2008. № 3. С. 36-40.

ТЕМА 13. ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА

Тлумачення норм права: поняття, ознаки. Значення тлумачення в правотворчій та правозастосувальній діяльності. Способи тлумачення норм права.

Офіційне та неофіційне тлумачення. Їх різновиди та загальна характеристика. Види тлумачення норм права за обсягом їх правового змісту.

Правотлумачні (інтерпретаційно-правові) акти: поняття та види.

Ключові поняття:

тлумачення норм права, об'єкт тлумачення, суб'єкт тлумачення, з'ясування, роз'яснення, тлумачення актів індивідуального правового регулювання, тлумачення актів загального правового регулювання, офіційне тлумачення, нормативне тлумачення, казуальне тлумачення, аутентичне тлумачення, легальне тлумачення, відомче тлумачення, неофіційне тлумачення, доктринальне тлумачення, систематизоване тлумачення, несистематизоване, компетентне тлумачення, буденне тлумачення, тлумачення за обсягом, буквальне тлумачення, розширювальне тлумачення, обмежувальне тлумачення, граматичний спосіб тлумачення, логічний спосіб тлумачення, логічні перетворення, виведення норм із норм, висновки «a fortiori», висновки із понять, висновки за аналогією, висновки від протилежного, способи тлумачення, види тлумачення, системний спосіб тлумачення, історико-політичний спосіб тлумачення, телеологічне тлумачення, спеціально-юридичне тлумачення, герменевтичне тлумачення, пізнавальна функція тлумачення, конкретизуюча функція тлумачення, регламентуюча функція тлумачення, право забезпечувальна функція тлумачення, сигналізаційна функція тлумачення, інтерпретаційно-правові акти.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.

- ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21. Ст. 135.
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.
- ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.
- ❖ Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.
- ❖ Регламент Конституційного Суду України від 22 лютого 2018 року. *Вісник Конституційного суду України*. 2018. № 2. Стор. 14.

Дисертації, автореферати:

1. Алисевич Е. С. Толкование норм конвенции Совета Европы о защите прав человека и основных свобод как правомочие Европейского суда по правам человека: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 147 с.
2. Алтангерел Б. Міжнародно-правова практика тлумачення норм міжнародних договорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 23 с.
3. Белонос В. О. Толкование норм права в системе теоретической и практической деятельности в сфере уголовного судопроизводства: дис. ... д-ра юрид. наук. Саратов, 2009. 471 с.
4. Ващенко Ю. С. Филологическое толкование норм права: дис. ... канд. юрид. наук. Тольятти, 2002. 182 с.
5. Власов Ю. Л. Проблемы тлумачення норм права: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 202 с.
6. Волвенко П. В. Діяльність Конституційного Суду України щодо тлумачення Конституції України: теоретичний аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006. 226 с.
7. Гончаров В. В. Офіційне тлумачення юридичних норм як засіб встановлення і трансформації їх змісту: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2012. 16 с.
8. Дворников Н. Л. Системное толкование норм права: дис. ... канд. юрид. наук. Нижний Новгород, 2007. 189 с.
9. Дружиніна-Сендецька Т. В. Тлумачення у праві: особливості герменевтичного підходу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 19 с.

10. Кадикало О. І. Офіційне тлумачення норм Конституції і законів конституційними судами (на прикладі України та країн СНД): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 197 с.
11. Капліна О. В. Правозастосовне тлумачення судом норм кримінально-процесуального права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 40 с.
12. Карабань В. Я. Тлумачення актів цивільного законодавства України: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2007. 193 с.
13. Колоколов Я. Н. Аутентическое официальное толкование норм права: теория, практика, техника: дис. ... канд. юрид. наук. Курск, 2011. 277 с.
14. Костюк О. М. Теоретико-правові засади нормативного тлумачення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2017. 16 с.
15. Косцова І. П. Системне тлумачення норм права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2017. 20 с.
16. Костенко О. І. Тлумачення актів адміністративного законодавства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2011. 16 с.
17. Котенко М. В. Системний спосіб тлумачення та його використання в судовій практиці України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
18. Коханюк Т. С. Системне тлумачення кримінального закону: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2011. 18 с.
19. Кретьова І. Ю. Тлумачення права: доктрини, розвинуті Європейським судом з прав людини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 20 с.
20. Малента В. С. Неофіційне тлумачення норм права: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 246 с.
21. Манукян А. Г. Толкование норм права: виды, система, передлы действия: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2006. 177 с.
22. Матвєєва Л. Г. Юридична природа та місце офіційних інтерпретаційних актів у правовій системі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 20 с.
23. Міщенко М. М. Розуміння та тлумачення в психоаналізі: філософсько-герменевтичний підхід: автореф. дис. ... канд. філос. наук. Харків, 2011. 20 с.
24. Мирошников Е. Г. Официальное толкование права и его значение в деятельности органов внутренних дел: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2000. 211 с.
25. Михайлович Д. М. Офіційне тлумачення закону: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 19 с.
26. Молибога М. П. Тлумачення (інтерпретація) правових норм: наукове та практичне значення: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 188 с.
27. Надежин Г. Н. Доктринальное толкование норм права: дис. ... канд. юрид. наук. Нижний Новгород, 2005. 218 с.
28. Палешник С. І. Тлумачення в судовій практиці: поняття, особливості,

- види: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 20 с.
29. Панчак О. Г. Доктринальне тлумачення закону про кримінальну відповідальність: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2012. 251 с.
 30. Прийма С. В. Принципи тлумачення норм права: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. 194 с.
 31. Садовський М. М. Теоретико-правові засади доктринального тлумачення права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2017. 20 с.
 32. Самсін І. Л. Тлумачення актів законодавства України про оподаткування: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2009. 224 с.
 33. Слесарев А. В. Специально-юридическое толкование норм гражданского права: дис. ... канд. юрид. наук. Омск, 2003. 198 с.
 34. Сліденко І. Д. Тлумачення Конституції України: питання теорії і практики в контексті світового досвіду: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2001. 227 с.
 35. Трагнюк О. Я. Тлумачення міжнародних договорів: теорія і досвід європейських міжнародних судових органів: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 205 с.
 36. Федик С. Є. Особливості тлумачення юридичних норм щодо прав людини (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України): дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2002. 215 с.
 37. Чулінда Л. І. Юридико-лінгвістичне тлумачення текстів нормативно-правових актів: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 228 с.
 38. Шайхутдинов Е. М. Интерпретационные акты: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Красноярск, 2004. 19 с.
 39. Юдін З. М. Тлумачення договору: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2004. 193 с.

Монографії:

1. Власов Ю. Л. Проблеми тлумачення норм права: моногр. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. 180 с.
2. Грищук О. В., Заболотна Н. Я. Юридична техніка творення та тлумачення нормативно-правових договорів: теоретико-правовий вимір: моногр. Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. і права, 2017. 213 с.
3. Капліна О. В. Правозастосовне тлумачення норм кримінально-процесуального права: моногр. Харків: Право, 2008. 296 с.
4. Коломоєць Т. О., Костенко О. І. Тлумачення актів адміністративного законодавства: моногр. Запоріжжя: ЗНУ, 2011. 200 с.
5. Коханюк Т. С. Системне тлумачення кримінального закону: моногр. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 263 с.
6. Музика-Стефанчук О. А., Мазниця А. А. Сучасні проблеми тлумачення норм фінансового права України: моногр. Кам'янець-Подільський: Друкарня Рута, 2014. 231 с.

7. Тимофеев О. О. Тлумачення податково-правових норм: моногр. Харків: Право, 2013. 214 с.
8. Тодика Ю. М. Тлумачення Конституції і законів України: моногр. Харків: Факт, 2003. 328 с.

Наукові статті:

1. Алексеев І. Г. Загальнотеоретичні аспекти тлумачення конституцій та законів органами конституційної юстиції. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2000. № 4. С. 11-18.
2. Андрейків А. І. Тлумачення норм звичаєвого права у практиці міжнародних та національних судових установ. *Право.иа*. 2016. № 1. С. 159-165.
3. Антошкіна В. К. Способи тлумачення в цивільному праві та їх роль в правозастосовній практиці. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 3. С. 110-114.
4. Антошкіна В. К. Поняття та правова природа судових інтерпретаційних актів. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 153-156.
5. Балинська О. М. Методологіяні засади герменевтики та прагматизму у процесі тлумачення норм права. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2017. Вип. 2. С. 3-12.
6. Білозьоров Є. В. Казуальне тлумачення норм права: теоретичні та практичні аспекти розуміння. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2015. Вип. 27. С. 207-215.
7. Бірюк Л. Науково-експертний висновок як засіб застосування доктринального тлумачення у рішеннях Конституційного Суду України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 1. С. 33-39.
8. Брагьова А. Право толкования: конституционные суды и Конвенция о защите прав человека и основных свобод [на примере Венгрии]. *Сравнительное конституционное обозрение*. 2011. № 2. С. 83-96.
9. Варавенко В. Е. Толкование гражданско-правового договора в праве России и Китая. *Евразийский юридический журнал*. 2012. № 7. С. 84-87.
10. Ватаманюк В. Судове тлумачення і принцип верховенства права. *Українське право*. 2006. № 1 (19). С. 248-259.
11. Галуцько В. В. Професійно-правове тлумачення права. *Форум права*. 2011. № 2. С. 151-154.
12. Гиршович М. Г. Толкование международных договоров Апелляционным органом Всемирной торговой организации. *Реформы и право*. 2013. № 1. С. 53-69.
13. Головченко В. Тлумачення норм права як науково-практична потреба. *Юридичний вісник України*. 2000. № 22. С. 9-12.
14. Голубева Л. А. Толкование права в законотворческом процессе. *Журнал правовых и экономических исследований*. 2013. № 2. С. 44-47.
15. Гончаров В. Американська оригіналістична теорія тлумачення юридич-

- них норм і сучасність. *Право України*. 2010. № 1. С. 142-147.
16. Гончаров В. Методологія тлумачення юридичних норм у світлі граматики. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 1. С. 257-264.
 17. Горбатюк В. Л. Багатоаспектна процедура тлумачення правових норм. *Інформація і право*. 2016. № 1 (16). С. 79-84.
 18. Гришина М. Оснований для обмежувального тлумачення правил нет. *Журнал о выборах*. 2011. № 2. С. 31-35.
 19. Дашковська О. Інтерпретаційні акти органів судової влади (на прикладі актів конституційного судочинства). *Загальні проблеми правової науки*. 2011. № 2 (65). С. 26-34.
 20. Дудаш Т. Вплив праворозуміння органів конституційної юрисдикції на їх правотлумачну діяльність (Німеччина, США, Україна). *Право України*. 2010. № 4. С. 199-205.
 21. Елфимова Е. В. Некоторые проблемы толкования законодательства о службе в органах внутренних дел. *Правоохранительные органы: теория и практика*. 2012. № 1. С. 4-7.
 22. Євграфова Є. Доктринальне тлумачення норм права (законів): природа і здійснення. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 2. С. 40-51.
 23. Заболотна Н. Я. Принципи тлумачення нормативно-правового договору: поняття, види та значення. *Наше право*. 2014. № 1. С. 35-40.
 24. Заєць А. Г. Тлумачення правових норм у сучасних умовах: функції та методи. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2007. Вип. 37. С. 66-71.
 25. Заєць А. Г. Тлумачення норм права – спеціальний вид юридичної діяльності. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2005. № 28. С. 84-88.
 26. Заєць А. Г. Тлумачення норм права: поняття та значення. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2004. Вип. 25. С. 47-52.
 27. Зубенко А. В. Інтерпретаційна техніка актів тлумачення норм права. *Форум права*. 2012. № 4. С. 395-398.
 28. Зубенко А. В. Акти тлумачення норм права у світлі концепцій праворозуміння. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2011. Вип. 16. С. 63-69.
 29. Зубенко А. В. Щодо питання віднесення інтерпретаційних актів до джерел права. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2010. Вип. 10. С. 107-111.
 30. Илюшина М. Н. Системное толкование и проблемы горизонтальной иерархии норм права. *Современное право*. 2012. № 3. С. 15-20.
 31. Івановська А. М. Офіційне тлумачення Конституції і законів України як повноваження Конституційного Суду України. *Університетські наукові записки*. 2013. № 4. С. 19-35.
 32. Іванчук Н. В. Історико-правові засади становлення та розвитку тлумачення норм права в юридичній науці. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2013. № 1. С. 132-134.

33. Кампо В., Нікітіна І. Принципи офіційного тлумачення Конституції та законів України: перспектива конституціоналізації. *Право України*. 2012. № 9. С. 310-315.
34. Капліна О. В. Проблеми єдності термінологічного наукового інструментарію при означенні способів тлумачення норм права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 63. С. 26-34.
35. Капліна О. В. Про тлумачення норм кримінально-процесуального права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. Вип. 27. С. 117-125.
36. Капліна О. В. Телеологічне (цільове) тлумачення норм кримінально-процесуального права. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 4. С. 170-182.
37. Каращук К. Деякі аспекти тлумачення норм права. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2008. № 4. С. 118-123.
38. Киця О. С. Методологічна основа дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення. *Право і суспільство*. 2014. № 3. С. 22-29.
39. Киця О. С. Юридико-технічні інструменти побудови актів судового тлумачення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 72. С. 97-103.
40. Колоколов Я. Н. Отечественный парламент лишен права на аутентическое толкование своих законов. *Государственная власть и местное самоуправление*. 2011. № 2. С. 20-24.
41. Косович В. М. Нормативна регламентація тлумачення нормативно-правових актів України як передумова для їх удосконалення. *Наше право*. 2013. № 11. С. 5-13.
42. Костенко О. Наукове (доктринальне) тлумачення законів та його роль у здійсненні правосуддя. *Право України*. 2000. № 6. С. 34-36.
43. Косцова І. П. Герменевтичний метод тлумачення норм права: історична та юридична дивергенція. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2015. № 827. С. 153-158.
44. Косцова І. П. Функції системного тлумачення норм права. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: *Юридичні науки*. 2016. Вип. 1 (1). С. 28-31.
45. Косцова І. П. Системний метод тлумачення норм права: теоретичні засади використання. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2016. № 1. С. 22-26.
46. Костюк О. М. Реалізація права на нормативне тлумачення судовими органами влади України. *Держава і право*. *Юридичні і політичні науки*. 2016. Вип. 74. С. 26-38.
47. Корейба І. В. Офіційне тлумачення – Повноваження Конституційного Суду України. *Право і Безпека*. 2009. № 5. С. 14-20.
48. Кривицький Ю. Історичний спосіб тлумачення норм права: загальнотеоретичний аспект. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 32-36.
49. Кривошия І. Тлумачення норм права на основі філософських поглядів

- Іммануїла Канта. *Юридична Україна*. 2015. № 6. С. 4-10.
50. Ларина Е. П. О поняттии толкования международных договоров в науке международного права. *Закон и право*. 2013. № 12. С. 96-98.
51. Лепіш Н. Я. Структура актів тлумачення норм права. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 307-313.
52. Лепіш Н. Я. Функції актів тлумачення норм права. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2013. Вип. 2. С. 486-493.
53. Лепіш Н. Я. Наукове розуміння тлумачення норм права. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2015. Вип. 4. С. 12-24.
54. Лепіш Н. Я. Роль інтерпретаційних актів у правовій діяльності та регулюванні суспільних відносин. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 1. С. 22-25.
55. Лобань Д. Беручись тлумачити законодавство, треба ставитись до цього відповідно. *Вісник прокуратури*. 2003. № 4. С. 121-122.
56. Лютов Н. Л. Толкование международных договоров и международный обычай в международном трудовом праве. *Цивилис*. 2013. № 2. С. 21-30.
57. Ляшенко Р. Д. Казуальне судове тлумачення: поняття та принципи. *Правова держава*. 2019. Вип. 30. С. 492-498.
58. Малента В. С. Доктринальне тлумачення норм права. *Юридична Україна*. 2008. № 12. С. 30-36.
59. Малента В. С. Історичні аспекти становлення тлумачення норм права. *Вісник Академії адвокатури України*. 2010. Вип. 1. С. 18-21.
60. Малишев Б. В. Телеологічний спосіб тлумачення норм права: загально-теоретичні аспекти. *Адвокат*. 2011. № 10. С. 7-14.
61. Манасян А. А. Особенности толкования законов при осуществлении конституционного правосудия. *Евразийский юридический журнал*. 2012. № 12. С. 104-106.
62. Матат Ю. І. Роль юридичного тлумачення норм права в механізмі подолання прогалін у законодавстві. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 116. С. 3-9.
63. Матвеева Л. Г. Правозастосувальні акти та акти тлумачення права. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 2001. № 1. С. 74-76.
64. Михайлович Д. М. Деякі аспекти проблематики доктринального тлумачення. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2002. Вип. 20. С. 37-39.
65. Михайлович Д. М. Специфічні риси та функції актів офіційного тлумачення законів. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2003. Вип. 21. С. 99-104.
66. Михайлович Д. М. Юридична природа тлумачення норм права. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2000. № 11. С. 146-149.

67. Михайлович Д. М. Роль правової ідеології в тлумаченні норм права. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. № 32. С. 235-240.
68. Молибога М. П. Класифікація тлумачення норм права. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2010. Вип. 50. С. 76-83.
69. Молибога М. П. Тлумачення норм права: сутнісні характеристики. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 2. С. 42-46.
70. Мочерад А. Сутність та ознаки інтерпретаційних правових актів. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2019. С. 9-12.
71. Нікітіна І. О. Особливості застосування історичного тлумачення актів законодавства в практиці Конституційного Суду України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 5. С. 97-103.
72. Опотяк С. З. Про тенденцію телеологічного (цільового) тлумачення. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 11. С. 100-107.
73. Опотяк С. З. Основні правила тлумачення норм права. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 11. С. 115-119.
74. Опотяк С. З. Роль тлумачення правових норм в удосконаленні законодавства України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 1 (1). С. 46-52.
75. Осипян Б. А. Критерии правомерного толкования, конкретизации и единообразного исполнения юридических законов и положений. *Современное право*. 2013. № 5. С. 150-158.
76. Палешник С. І. Способи тлумачення норм права Європейським судом з прав людини. *Проблеми законності*. 2015. Вип. 128. С. 237-245.
77. Палешник С. І. Судове тлумачення норм права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 28 (1). С. 34-37.
78. Палешник С. І. Доктринальне тлумачення в судовій практиці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 29. Т. 1. С. 40-44.
79. Подорожна Т. С. Особливості тлумачення норм права за допомогою законодавчих дефініцій. *Університетські наукові записки*. 2010. № 3. С. 13-17.
80. Прийма С. В. Способи тлумачення норм права: загальнотеоретична характеристика. *Юрист України*. 2011. № 3 (16). С. 10-16.
81. Прийма С. Ознаки тлумачення норм права. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 3 (58). С. 239-248.
82. Прийма С. Принцип розумності тлумачення норм права. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 3 (70). С. 34-43.
83. Прийма С. Пропорційність як принцип тлумачення права. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 42-48.
84. Рабінович П. Офіційно-нормативне тлумачення законодавства як інструмент адаптації правового регулювання до соціальних змін. *Вісник*

- Академії правових наук України. 2002. № 1. С. 112-115.*
85. Рабінович П., Савчук Н. Офіційне тлумачення законодавства: герменевтичний аспект. *Право України. 2001. № 11. С. 36-39.*
86. Савенко М. Д. Класифікація принципів тлумачення норм права. *Наукові записки НаУКМА. Серія: Юридичні науки. 2014. Т. 155. С. 9-13.*
87. Садовський М. М. Окремі теоретичні питання тлумачення норм права. *Право та державне управління. 2014. № 4. С. 4-8.*
88. Садовський М. М. Загальна характеристика універсальних принципів доктринального тлумачення права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2015. № 5. Т. 1. С. 44-46.*
89. Сендецька Т. В. Тлумачення та застосування інтерпретаційно-правових актів на прикладі судових органів України. *Порівняльно-аналітичне право. 2013. № 3-2. С. 58-63.*
90. Сердюк І. А. Методологічний аналіз інтерпретацій поняття «тлумачення норм права». *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2014. № 3. С. 35-43.*
91. Смородинський В. Деякі питання судового тлумачення. *Вісник Академії правових наук України. 2000. № 4. С. 17-23.*
92. Спасибо-Фатєєва І. Доктринальне тлумачення. *Вісник Академії правових наук України. 2005. № 1. С. 35-38.*
93. Тихий В. Правова природа, повноваження, рішення та висновки Конституційного Суду України. *Право України. 2010. № 6. С. 26-33.*
94. Тонков Е. Н. Канони толкования закона в английском праве. *Закон и право. 2013. № 10. С. 26-31.*
95. Топчій В. В. Офіційне тлумачення конституційних норм щодо прав людини у парадигмі юридичної герменевтики. *Публічне право. 2016. № 1. С. 276-283.*
96. Хиля М. Дослідження проблеми тлумачення нормативно-правових актів у працях дореволюційних учених. *Вісник Національної академії правових наук України. 2013. № 4. С. 277-283.*
97. Шепелев А. Н. Толкование и правовая терминология. *Современное право. 2011. № 9. С. 3-6.*
98. Шутак І. Д. Юридична техніка тлумачення норм права. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2015. № 11. С. 18-24.*
99. Юхимюк О. М. Функції правозастосовного тлумачення норм права. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2011. № 4. С. 91-95.*
100. Яворська В. Г. Поняття змісту актів судового тлумачення, спрямованих на забезпечення єдності у застосуванні судами України кримінального законодавства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична. 2013. Вип. 4. С. 281-288.*

ТЕМА 14. РЕАЛІЗАЦІЯ НОРМ ПРАВА

Реалізація норм права: поняття та ознаки. Форми реалізації норм права. Застосування норм права: поняття, ознаки та види. Підстави, форми і функції застосування норм права.

Стадії застосування нормативних приписів. Акти правозастосування: поняття та види.

Прогалини в законодавстві та способи їх подолання. Аналогія закону. Аналогія права.

Ключові поняття:

реалізація норм права, реалізація загальних установлень, додержання, виконання, використання, застосування права, форми реалізації норм права, способи реалізації норм права, підстави застосування норм права, форми застосування норм права, функції застосування норм права, стадії застосування норм права, встановлення фактичних обставин справи, встановлення юридичної основи справи, прийняття рішення та його документальне оформлення у правозастосовному акті, виконання ухваленого рішення уповноваженими органами, вимоги до застосування норм права, законність застосування норм права, обґрунтованість застосування норм права, доцільність застосування норм права, справедливість застосування норм права, акт застосування норм права, правозастосовний акт, прогалини у праві, аналогія закону, аналогія права, субсидіарне застосування норм права, правозастосовна техніка, юридичні колізії, колізії в законодавстві, темпоральна (часова) колізія, ієрархічна (субординаційна) колізія, змістовна (сутнісна) колізія, усунення прогалин в законодавстві, подолання прогалин в законодавстві, юридична техніка, предмет юридичної техніки, ознаки юридичної техніки, юридичні конструкції, юридична термінологія, прийоми і правила юридичної техніки, правові аксіоми, правові фікції, правові презумпції.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.

Дисертації, автореферати:

1. Балтаджи П. М. Юридична мова правозастосовних актів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 20 с.
2. Бармина О. Н. Злоупотребление правом как общеправовая категория: теоретико-правовой анализ: дис. ... канд. юрид. наук. Киев, 2014. 195 с.
3. Биля І.О. Теоретичні основи використання нормотворчої техніки: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 201 с.
4. Болокан І. В. Реалізація норм адміністративного права: проблемні питання теорії та практики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Запоріжжя, 2017. 32 с.
5. Бриль К. І. Правозастосовний акт як особливий вид індивідуальних правових актів: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 214 с.
6. Вербенец М. Б. Юридична термінологія української мови: історія становлення і функціонування: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2004. 20 с.
7. Вовк І. В. Теоретичні та прикладні проблеми застосування аналогії у кримінально-процесуальному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 19 с.
8. Германова О. Г. Авторське право і суміжні права в засобах масової інформації України та Польщі: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Львів, 2006. 17 с.
9. Горбунова Л. А. Применение норм трудового права: теоретические вопросы: дис. ... канд. юрид. наук. Томск, 2001. 196 с.
10. Денисенко В. В. Коллизии правовых актов и механизм их разрешения: теоретико-правовой аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2004. 177 с.
11. Завальнюк С. В. Аналогія права за цивільним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 22 с.
12. Кінаш Б. С. Конституційно-правові норми: теорія та практика реалізації: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 223 с.
13. Клім С. І. Аналогія закону у цивільному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2012. 20 с.
14. Колотова О. В. Прогалини у праві та шляхи їх подолання: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 231 с.

15. Красницька А. В. Процесуальні акти кримінального судочинства: юридична техніка, шляхи вдосконалення: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 232 с.
16. Крижанівський В. В. Принцип презумпції невинуватості у кримінальному процесі (порівняльно-правове дослідження): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 177 с.
17. Лаврусь С. Ю. Реализация принципов права в юридической практике: дис. ... канд. юрид. наук. Самара, 2005. 239 с.
18. Львовчкін В. А. Нормативно-правові та організаційні засади забезпечення реалізації в Україні міжнародних стандартів з прав і свобод засуджених до позбавлення волі: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 195 с.
19. Матат Ю. І. Прогалини в законодавстві та засоби їх подолання в юридичній практиці: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2013. 20 с.
20. Підлубна О. В. Норма цивільного процесуального права: поняття, межі дії та реалізація в цивільному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук. Чернівці, 2007. 204 с.
21. Пригара Л. І. Юридична техніка актів правозастосування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 19 с.
22. Риндюк В. І. Законодавча техніка: поняття, форми, види, реалізація в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 194 с.
23. Сергієнко Н. М. Застосування норм міжнародного права органами конституційної юрисдикції (європейський досвід): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 227 с.
24. Слабоспицкая Н. Н. Реализация норм трудового права: дис. ... канд. юрид. наук. Екатеринбург, 2013. 251 с.
25. Смирнова В. В. Применение права как форма реализации правоохранительной функции аппарата государственной власти: теоретико-правовой аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2002. 208 с.
26. Смичок Є. М. Юридичні презумпції в податково-правовому регулюванні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 20 с.
27. Соколов В. М. Застосування аналогії права та аналогії закону в адміністративному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
28. Солоніна О. П. Правові презумпції у кримінально-процесуальному доказуванні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 16 с.
29. Сомиков К. А. Правовой выбор и реализация права: дис. ... канд. юрид. наук. Екатеринбург, 2011. 200 с.
30. Суханова Д. С. Міжнародно-правові та національно-правові презумпції у сфері прав і свобод людини та громадянина: порівняльно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2010. 22 с.
31. Ул'яновська О. В. Фікції в правовій системі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2009. 19 с.
32. Чаусская О. А. Применение норм гражданского права: вопросы теории и

- практики: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2002. 206 с.
33. Чулюкин И. Л. Социальные конфликты и применение права: дис. ... канд. юрид. наук. Казань, 2001. 175 с
34. Шиндяпина Е. Д. Аналогия права в правоприменении: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2007. 168 с.
35. Шмаленя С. В. Особливості застосування аналогії права при вирішенні юридичних справ: дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2008. 216 с.
36. Щербаков В. В. Реализация норм международного права в деятельности органов предварительного расследования: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2004. 210 с.

Монографії:

1. Андрусів Л. М. Техніко-юридичні та методологічні засади оприлюднення нормативно-правових актів: моногр. Київ: Кушнір Г. М., 2020. 443 с.
2. Болокан І. В. Теорія реалізації норм адміністративного права: моногр. Запоріжжя: Гельветика, 2017. 559 с.
3. Бриль К. І. Правозастосовний акт як особливий вид індивідуальних правових актів: моногр. Київ: Леся, 2012. 191 с.
4. Галич Р. В. Реалізація конституційного права працівника на захист: моногр. Дніпропетровськ: Форест, 2015. 176 с.
5. Касапоглу С. О. Реалізація норм кримінального процесуального права: моногр. Дніпро: Біла К. О., 2018. 305 с.
6. Кінаш Б. С. Теоретико-правові основи реалізації конституційно-правових норм: моногр. Івано-Франківськ: Прикарпат. юридич. ін-т ЛьвДУВС, 2011. 250 с.
7. Клім С. І. Аналогія закону у цивільному праві України: моногр. Одеса: Фенікс, 2013. 214 с.
8. Коваль В. М. Проблеми застосування норм матеріального права в господарському судочинстві: моногр. Одеса: Юридична література, 2011. 528 с.
9. Косович В. М. Оціночні поняття як засіб юридичної техніки: моногр. Львів: Тріада-плюс, 2010. 211 с.
10. Крижанівський В. В. Принцип презумпції невинуватості у кримінальному процесі (порівняльно-правове дослідження): моногр. Київ: Обрії, 2009. 164 с.
11. Матат Ю. І. Прогалини в законодавстві та засоби їх подолання в правозастосовній діяльності: моногр. Харків: Право, 2015. 174. с.
12. Москалюк О. В. Подолання колізій між нормами права рівної юридичної сили: моногр. Київ: Дакор, 2013. 213 с.
13. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах: моногр. Харків: Право, 2019. 224 с.
14. Серьогін С. В. Верховенство права в Україні: проблеми розуміння та застосування: моногр. Дніпропетровськ: Грані, 2014. 121 с.

15. Серьогін С. В. Проблемні юридико-філологічні аспекти застосування понять «право» й «закон» в українській правовій доктрині та в контексті принципу верховенства права: моногр. Дніпропетровськ: Грані, 2012. 89 с.
16. Шевченко А. Є. Реалізація конституційного права на мирні зібрання в Україні: моногр. Донецьк: Ноулідж, 2011. 138 с.

Наукові статті:

1. Аблякімова Е. Е. Реалізація права на доступ по публічній інформації в законодавстві Європейського Союзу. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 164-171.
2. Беззубов Д. О. До питання уніфікації застосування норм матеріального права при визнанні договорів недійсними. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2017. № 2. С. 135-139.
3. Беріша Ф. Взаємозв'язок між суспільством, державою та правом. *Evropský politický a law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 172-184.
4. Бобік В. П. Історико-правова характеристика розвитку презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини в кримінальному провадженні України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 43 (2). С. 154-157.
5. Богуцька Н. М. Методологічне значення юридичних конструкцій у контексті методу правознавства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 5. С. 10-17.
6. Бойко Г. І. Юридична конструкція як засіб юридичної техніки. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 73. С. 190-198.
7. Болокан І. В. Особливості структури адміністративно-правової норми та її вплив на реалізацію норми. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 43 (2). С. 37-42.
8. Болокан І. В. Реалізація норм адміністративного права: системно-історичний підхід. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2017. № 2. С. 72-79.
9. Болокан І. В. Реалізація норм права як правова категорія. *Актуальні проблеми держави і права*. 2016. Вип. 77. С. 31-38.
10. Болокан І. В. Форми реалізації адміністративно-правових норм та їх види. *Судова та слідча практика в Україні*. 2017. Вип. 3. С. 33-39.
11. Буханевич О. М. Поняття та сутність процедури надання адміністративних послуг. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 1. С. 126-131.
12. Винников А. В. Национальные языки, судебный перевод и правоприменение. *Современное право*. 2013. № 7. С. 122-128.
13. Віхров О. П. Актуальні питання захисту прав людини в контексті правозастосування. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 10. С. 99-101.

14. Войтенко І. Презумпція правомірності дій та рішень контролюючих органів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2017. № 865. С. 184-189.
15. Ганзенко О. О. Нетипові норми права в механізмі правового регулювання: проблеми теорії і практики застосування. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки.* 2013. № 1 (2). С. 17-23.
16. Городько П. П. Особливості правозастосування окремих актів законодавства при зверненні до нотаріуса щодо засвідчення вірності копії (фотокопії) паспорта. *Бюлетень Міністерства юстиції України.* 2014. № 9. С. 47-49.
17. Гусев О. Ю. Правові презумпції та оцінка достовірності електронних доказів у цивільному процесі. *Правова держава.* 2019. № 35. С. 61-71.
18. Гуцин О. О. Особливості застосування норм міжнародного гуманітарного права в операціях із підтримання миру та безпеки. *Актуальні проблеми держави і права.* 2014. Вип. 74. С. 102-111.
19. Далявська Т. П. Політико-правова колізія як підстава для визнання/невизнання нових держав/державоподібних утворень. *Гілея.* 2015. Вип. 98. С. 375-377.
20. Донченко О. І. Особливості правозастосування як форми реалізації норм права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.* 2014. Вип. 11 (1). С. 40-42.
21. Дуліба Є. В. Сутність та особливості застосування податкових норм як специфічної форми реалізації податкового права. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Юридичні науки.* 2018. № 3. С. 13-18.
22. Дутко А. О. Класифікація юридичних конструкцій як засобів законотворчої техніки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2014. № 810. С. 75-80.
23. Евтошук Ю. О. Требовання принципа пропорциональності в сфері правоприменения. *Современное право.* 2013. № 2. С. 117-121.
24. Забарний М. М. Аналогія закону та аналогія права як способи усунення прогалин у кримінальному процесуальному праві. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2016. Вип. 5. С. 106-110.
25. Завальнюк С. В. Аналогія права як спосіб подолання прогалин в цивільному праві. *Актуальні проблеми політики.* 2014. Вип. 52. С. 372-378.
26. Завальнюк С. В. Співвідношення аналогії права й аналогії закону в цивільному праві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.* 2015. Вип. 16 (2). С. 18-21.
27. Завальнюк С. Механізм застосування аналогії права. *Юридичний вісник.* 2014. № 2. С. 211-214.
28. Загурський О. Б. Застосування кримінальних процесуальних норм на стадії підготовчого провадження як важливий елемент судової діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2017. Вип. 43 (2). С. 167-170.

29. Замула А. Ю. Застосування норм міжнародного права щодо заборони катування та їх імплементація в законодавство України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 73. С. 227-233.
30. Касапоглу С. О. Допустимість застосування норм кримінального процесуального права представниками громадянського суспільства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2017. Вип. 29 (2). С. 110-112.
31. Касапоглу С. О. Щодо поняття і структури реалізації норм кримінального процесуального права. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2017. Вип. 33. С. 176-185.
32. Касапоглу С. О. Щодо стадій реалізації норм кримінального процесуального права. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 4. С. 103-106.
33. Кельман М. С. Юридичні конструкції як елемент юридичної діяльності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2016. № 845. С. 390-395.
34. Клименко К. Справедливість як основа правозастосовної діяльності. *Право України*. 2007. № 8. С. 30-33.
35. Клім С. Критерії розмежування видів аналогії закону та субсидіарного застосування норм у цивільному праві України. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2013. Вип. 58. С. 198-202.
36. Клім С. І. Суб'єкти використання й застосування аналогії закону та форми її втілення у цивільному праві України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 61. С. 559-568.
37. Клименко М. Посилення ролі Верховного Суду України у забезпеченні однакового застосування норм права судами кримінальної юрисдикції. *Слово Національної школи суддів України*. 2013. № 4. С. 104-110.
38. Козенко Ю. О. Норма права та її реалізація – модель і матерія правової поведінки. *Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія: Юридична*. 2015. Вип. 2. С. 33-42.
39. Кондратьєв Р. Моральний імператив у правозастосуванні. *Право України*. 2010. № 5. С. 85-89.
40. Копиленко О. Окремі колізії українського законодавства. *Право України*. 2000. № 12. С. 13-16.
41. Корнієнко М. В. Принципи права в розв'язанні проблем конкуренції правових норм, юридичних фікцій і колізій. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Вип. 1 (1). С. 7-11.
42. Косович В. М. Логічні засоби правозастосовної техніки. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право*. 2017. № 3. С. 10-17.
43. Косович В. М. Юридичні конструкції як засіб правозастосовної техніки. *Публічне право*. 2017. № 2. С. 260-270.
44. Косович В. Юридичний техніко-технологічний інструментарій та верхо-

- венство права (методологія дослідження). *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2018. Вип. 66. С. 14-26.
45. Коструба А. Аналогія права й аналогія закону як фактична фікція та спосіб «оздоровлення» механізму правоприпинення. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 11. С. 6-9.
46. Костюк Н. П. Управлінський аспект процесу застосування норм права. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2017. Вип. 26. С. 92-96.
47. Кравець М. О. Поняття, сутність та місце юридичної кваліфікації у процесі правозастосування. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 3. С. 110-115.
48. Кройтор В. А. Правові аксіоми в цивільному судочинстві. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2018. Вип. 32. С. 47-52.
49. Кройтор В. А. Усунення прогалин у цивільному праві за допомогою аналогії права, аналогії закону та міжгалузевої аналогії. *Форум права*. 2016. № 3. С. 159-166.
50. Кубко Є. Б. Виконання рішень ЄСПЛ: регресні позови, аналогія закону та аналогія права. *Правова держава*. 2018. Вип. 29. С. 35-44.
51. Кухарев О. Є. Застосування правових презумпцій у механізмі правового регулювання спадкових відносин. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 1. С. 140-151.
52. Кучеренко Д. С. Правничі поняття і термінологія у методології юридичної науки. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. № 2. С. 30-38.
53. Кучук А. М. Забезпечення реалізації норм права (національний і міжнародний аспекти): правовий дискурс. *Альманах міжнародного права*. 2015. Вип. 9. С. 14-20.
54. Лебеденко В. І. Юридична техніка: поняття, призначення, методологічні засади застосування. *Інформація і право*. 2014. № 2. С. 52-56.
55. Левківський Б. К. Застосування аналогії закону при захисті права дитини на належне виховання (на прикладі позбавлення батьківських прав). *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2013. Вип. 4. С. 146-154.
56. Легка О. В. Взаємозв'язок правозастосовної техніки з іншими видами юридичної техніки. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 23-29.
57. Легка О. В. Реалізація норм права: теоретико-правові аспекти. *Право і суспільство*. 2012. № 1. С. 30-33.
58. Ленгер Я. І. Класифікація колізій в муніципальному праві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 42. С. 44-46.
59. Лешкович Т. Індивід як суб'єкт міжнародного публічного права. *Evropský politický a law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 7-14.

60. Лилак Д. Колізія і конкуренція законів. *Право України*. 2001. № 4. С. 18-21.
61. Литвак О. М. Справедливість – сутність і передумова ефективності правозастосувальної діяльності. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2001. Вип. 14. С. 55-59.
62. Ляшенко Н. Предмет рішень Європейського Суду з прав людини. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 3. vydání. С. 27-32.
63. Мандель Р. До розуміння принципів права. *Sciences of Europe*. 2016. № 4, ч. 2. С. 100-103.
64. Матат Ю. І. Застосування норм права в субсидіарному порядку: основні вимоги та передумови. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2013. № 26. С. 378-384.
65. Матвеева Л. Г. Правозастосувальні акти та акти тлумачення права. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 2001. № 1. С. 15-20.
66. Медведєв Ю. Л. Імплементация норм міжнародного права в право України: зміст та способи реалізації. *Публічне право*. 2014. № 1. С. 129-135.
67. Михайленко Е. М., Фефилов Е. А. Правоприменительные коллизии гражданского законодательства, изменившего порядок заявления требований участников строительства к застройщику при его банкротстве. *Правовые вопросы строительства*. 2013. № 1. С. 8-10.
68. Мірошніченко А. Співвідношення темпорального та змістовного принципів вирішення правових колізій. *Право України*. 2008. № 5. С. 24-28.
69. Мовчан В. В. До проблемних питань проявів судової влади у сферах правотворчої, правозастосовної і правоохоронної діяльності. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 4. С. 16-23.
70. Москалюк О. В. Особливості застосування принципів права при подоланні змістових колізій. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 2. С. 37-42.
71. Моткова О. Д. До питання застосування норм Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Публічне право*. 2017. № 3. С. 146-150.
72. Мотринєць С. І. Механізми реалізації норм парламентського регламенту. *Право і суспільство*. 2013. № 6.2. С. 38-42.
73. Мурашин О. Правозастосовчі акти прямого народовладдя (теоретичний аспект). *Право України*. 1999. № 8. С. 22-25.
74. Невзоров Г. Л. До питання про співвідношення правозастосувальних і виконавчо-розпорядчих актів. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 1998. № 4. С. 14-19.
75. Невядовський В. О. Особливості реалізації адміністративно-правових норм у діяльності Національної поліції України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2016. Вип. 4. С. 170-176.
76. Нікольська О. Конкретизація норм Конституції України як необхідна передумова їх застосування. *Юридична Україна*. 2012. № 11. С. 29-36.
77. Обидіна І. Як уникнути колізії між нормативними актами. *Право Украї-*

ни. 2000. № 9. С. 107-111.

78. Обіход Т. В. Вступ України до Європейського Союзу в контексті реалізації норм господарського права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 14 (2). С. 16-18.
79. Онищук І. І. Моніторинг реалізації норм права та їх фінансового забезпечення. *Європейські перспективи*. 2014. № 8. С. 54-59.
80. Осауленко О., Пунько О. Зміцнення законності у правозастосовному процесі. *Право України*. 2004. № 12. С. 24-29.
81. Осминин Б. И. Разрешение коллизий между внутригосударственным правом и международными договорами. *Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения*. 2013. № 1. С. 114-123.
82. Островська Л. А. Вплив правил про дисциплінарну відповідальність суддів на застосування норм цивільного процесуального права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 58. С. 365-369.
83. Павлюк А. Правова, реальність як нормативно-ціннісна та/або метанормативна система. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 107-120.
84. Перепьолкін С. М. Внутрішньодержавний механізм реалізації норм міжнародного митного права: організаційно-правова (інституційна) складова. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Право*. 2013. № 2. С. 63-67.
85. Подорожна Т. Динаміка законодавчих дефініцій у процесі правозастосування: теоретичні аспекти. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 2. С. 3-6.
86. Подпіснєв Д. С. Ознаки реалізації норм права. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2013. № 3. С. 107-111.
87. Пунько О. Характеристика та класифікація правозастосовних помилок. *Право України*. 2003. № 8. С. 110-112.
88. Рабінович С. П. Можливості використання соціолого-правових підходів Ганса Кельзена при аналізі конституційних змін 2004-2014 років в Україні. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 3. С. 162-171.
89. Решота В. Акти Президента України як джерела адміністративного права України у судовому правозастосуванні. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2017. Vol. 4, Iss. 3. С. 118-123.
90. Россіхіна Г. В. Особливості актів застосування норм фінансового права. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 1(2). С. 61-64.
91. Ростовщиков И. В. Правоприменение в процессе реализации прав человека. *Правовая политика и правовая жизнь*. 2013. № 2. С. 14-21.
92. Рощина І. Принципи та аналогія у кримінальному праві України. *Право*

- України. 2007. № 8. С. 25-29.
93. Рубля О. Аналогія закону та аналогія права в цивільному процесі України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 58. С. 392-396.
94. Рябець К. А., Самойлов М. В. Колізія вітчизняного земельного законодавства в аспекті права власності на землю. *Юридична наука*. 2013. № 5. С. 40-46.
95. Садикова Я. М. Правові презумпції у справах про захист авторських прав. *Форум права*. 2015. № 3. С. 205-211.
96. Сердюк І. А. Акт безпосередньої реалізації норм права: поняття, особливості та види. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. Вип. 2. С. 22-29.
97. Сердюк І. А. Нормативно-правовий акт у співвідношенні з актом застосування та актом тлумачення норм права. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2010. Вип. 3. С. 152-159.
98. Сиротнікова Я. Є. Умовні та безумовні правові фікції в трудовому праві України. *Право та інноваційне суспільство*. 2018. № 2. С. 97-100.
99. Спасибо-Фатєєва І. Колізія загальних та спеціальних норм (на трьох прикладах судової практики). *Приватне право*. 2013. № 1. С. 166-175.
100. Стародубцева И. А. Влияние коллизий на правовую систему России: конституционно-исторический аспект. *История государства и права*. 2013. № 1. С. 53-56.
101. Стародубцева И. А. Коллизионный мониторинг в механизме выявления юридических коллизий. *Государственная власть и местное самоуправление*. 2013. № 11. С. 41-45.
102. Теличко О. А. Причини виникнення правових колізій. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 6 (1). С. 39-42.
103. Теремцова Н. В. Проблеми реалізації норм права щодо правомірної поведінки. *Альманах права*. 2016. Вип. 7. С. 245-247.
104. Тихомиров Ю. А. Коллизионное право и отклонения в правовой сфере. *Право и политика*. 2013. № 3. С. 363-370.
105. Тищук Т. І. Конституційно-правовий аналіз форм реалізації рішень Конституційного Суду України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 1. С. 132-137.
106. Тищук Т. І. Процедура реалізації рішень Конституційного Суду України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 5. С. 38-45.
107. Ткачук О. С. Фікції у правових позиціях судів України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 35 (2.1). С. 200-203.
108. Тузова М. В. Акти вищих судів загальної юрисдикції як засіб подолання прогалін у законодавстві. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 2003. № 3. С. 35-39.

109. Ул'яновська О. Розмежування понять правової презумпції та правової фікції. Погляди провідних учених. *Віче*. 2011. № 10. С. 26-30.
110. Ул'яновська О. Класифікація конструктивних фікцій як окремого виду правової фікції. *Віче*. 2011. № 6. С. 23-25.
111. Фасій Б. В. Застосування норм законодавства Європейського Союзу та міжнародного права до сімейних відносин в Україні. *Часопис цивілістики*. 2016. Вип. 20. С. 171-175.
112. Філик Н. В. Окремі питання юридичної техніки в правозастосовній діяльності судових органів. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2010. № 1. С. 47-50.
113. Хряпченко В. Різноманітні моделі системи права як прояв креативності в сучасній юриспруденції. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 3. vydání. С. 61-66.
114. Цвігун Д. П. Субсидіарне застосування норм цивільного права в суміжних галузях права. *Часопис цивілістики*. 2015. Вип. 18. С. 87-90.
115. Чернолуцький Р. В. Роль юридичної техніки в законопроектній діяльності. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 7. С. 118-129.
116. Чернолуцький Р. В. Принципи юридичної (законодавчої) техніки та їх роль і значення в законопроектній діяльності. *Молодий вчений*. 2014. № 8 (2). С. 83-88.
117. Шаповал В. Теоретичні проблеми реалізації норм Конституції. *Право України*. 1997. № 6. С. 37-41.
118. Шевченко Т. В. Прогалини в законодавстві, способи усунення і подолання. *Право і суспільство*. 2013. № 1. С. 23-26.
119. Шевченко Т. В. Юридична колізія: теоретико-правовий аспект. *Право і суспільство*. 2013. № 3. С. 13-18.
120. Шутак І. Д. Правовий моніторинг нормотворення, реалізації та тлумачення норм права в контексті принципу верховенства права. *Альманах права*. 2019. Вип. 10. С. 87-94.
121. Шутак І. Д. Роль юридичної техніки в системно-структурному вдосконаленні правової системи України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2016. № 6. С. 16-21.
122. Шутак І. Д. Юридична техніка тлумачення норм права. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2015. № 11. С. 18-24.
123. Шутак І. Юридична техніка і технологія: теорія та практика застосування. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2016. Вип. 63. С. 37-45.
124. Юхимюк О. Дотримання як форма безпосередньої реалізації норм права. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 1. С. 32-35.
125. Юхимюк О. Знання про норми права як необхідна умова їх дотримання. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 2. С. 47-51.

ТЕМА 15. ПРАВОМІРНА ПОВЕДІНКА. ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття, ознаки та види правової поведінки: правомірна поведінка, правопорушення, зловживання правом та об'єктивно протиправне діяння.

Поняття та основні види, мотиви правомірної поведінки: активна, звична, конформістська та маргінальна.

Правопорушення: поняття, ознаки та види. Злочини і проступки. Конституційний делікт, адміністративний і дисциплінарний проступок. Юридичний склад правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

Ключові поняття:

правова поведінка, правомірна поведінка, зловживання правом, об'єктивно протиправна поведінка, неправомірна (протиправна) поведінка, соціально активна поведінка, юридична відповідальність, правоздатність, дієздатність, пасивна поведінка, добровільна поведінка, змушена поведінка, конформістська поведінка, маргінальна поведінка, звичайна поведінка, правопорушення, конституційний делікт, конституційний проступок, казус, склад правопорушення, об'єкт правопорушення, загальний об'єкт правопорушення, родовий об'єкт правопорушення, безпосередній об'єкт правопорушення, об'єктивна сторона правопорушення, суб'єкт правопорушення, суб'єктивна сторона правопорушення, посадова особа, зміст правопорушення, протиправність дій, провина, об'єктивна сторона злочину, суб'єктивна сторона злочину, умисел, необережність, протиправна самовпевненість, протиправна недбалість, злочинна недбалість, мотив, мета, злочин, класифікація злочинів, проступки, винні діяння, безвинні діяння, об'єктивно протиправне діяння, рецидив, конституційний проступок, конституційно-правова санкція, дисциплінарний проступок, адміністративний проступок, злочинна недбалість, злочинна самовпевненість, принцип законності, принцип верховенства права, принцип недоторканості, принцип верховенства права, цивільні проступки, міжнародний проступок, воєнний злочин, міжнародне правопорушення, міжнародні злочини, недружній акт, причини правопорушень.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.).

Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.

- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40. Ст. 492.*
- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25. Ст. 131.*
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.*
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.*
- ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.*
- ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21. Ст. 135.*
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 1984. № 51. Ст. 1122.*
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.*
- ❖ Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 1971. № 50. Ст. 375.*

Дисертації, автореферати:

1. Автаева О. Ю. Гражданские правонарушения: сущность и состав: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2004. 166 с.
2. Андрущенко А. А. Кваліфікація адміністративних правопорушень у сфері використання та охорони земель: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 20 с.
3. Анісімов Г. М. Зловживання довірою як спосіб вчинення злочину: поняття і кримінально-правове значення: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 233 с.
4. Бакаєв Д. С. Концепція зловживання правом у правовій доктрині: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2013. 18 с.
5. Батанова Н. М. Конституційні делікти в Україні: проблеми теорії та практики: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 238 с.
6. Бондар В. В. Прийняття рішень у справах про адміністративні правопорушення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 16 с.
7. Бугайчук К. Л. Адміністративні проступки: сутність та організаційно-правові заходи їх профілактики: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2002. 243 с.

8. Ганьба О. Б. Правова поведінка суб'єктів охорони державного кордону України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
9. Гарамита В. В. Вина как основание гражданско-правовой ответственности: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. 155 с.
10. Гнатюк С. С. Стадії провадження у справах про адміністративні проступки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2010. 18 с.
11. Головатий С. П. Верховенство права: ідея, доктрина, принцип: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2008. 44 с.
12. Горкава В. В. Право на захист у провадженні у справах про адміністративні правопорушення та гарантії його реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2015. 20 с.
13. Губар О. С. Недопустимість зловживання правом у цивільному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
14. Зайцева С. Г. Злоупотребление правом как правовая категория: вопросы теории и практики: дис. ... канд. юрид. наук. Коломна, 2003. 198 с.
15. Зарян Д. Г. Объективная сторона правонарушения: дис. ... канд. юрид. наук. Тольятти, 2006. 192 с.
16. Зубко Г. Ю. Маргінальна поведінка як вид правомірної поведінки особи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 16 с.
17. Ибрагимов М. В. Злоупотребление гражданским правом: понятие, сущность, виды и последствия: дис. ... канд. юрид. наук. Рязань, 2005. 161 с.
18. Идрисов Х. В. Вина как условие ответственности в российском гражданском праве: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2010. 182 с.
19. Іванов І. Є. Адміністративно-правові засади провадження в справах про проступки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2019. 19 с.
20. Іванова Г. С. Дисциплінарний проступок як підстава відповідальності працівників прокуратури: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
21. Іванюк В. І. Адміністративна відповідальність суддів за правопорушення, пов'язані з корупцією: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
22. Канашина О. А. Взаимная вина в уголовном праве: дис. ... канд. юрид. наук. Самара, 2006. 217 с.
23. Капітанська С. А. Правомірна бездіяльність як форма правової поведінки: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 15 с.
24. Козачук Н. О. Правові механізми протидії зловживанням правами на патенти, які необхідні для приватних стандартів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 20 с.
25. Козенко Ю. О. Правова поведінка особи: аксіологічно-нормативна детермінація: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2012. 193 с.
26. Комарницька І. І. Профілактика адміністративних правопорушень у сфері власності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 19 с.
27. Комлик В. В. Склад правопорушення: теоретичні підходи та практичні

- виміри: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 18 с.
28. Короед С. О. Судовий розгляд справ про адміністративні проступки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 20 с.
29. Кузнець О. М. Суб'єкти зловживання правами у цивільному та виконавчому процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
30. Лазебний А. М. Використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень проти громадського порядку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2016. 19 с.
31. Лешукова І. В. Процесуальні особливості міжнародного співробітництва органів внутрішніх справ України при розслідуванні злочинів: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 217 с.
32. Луценко О. Є. Дисциплінарний проступок як підстава припинення трудових правовідносин із державними службовцями: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 19 с.
33. Мартиненко Б. Д. Гарантії суб'єктів провадження у справах про адміністративні проступки: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2007. 198 с.
34. Мілетич О. О. Зловживання правом: теоретико-прикладний аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 18 с.
35. Міловідова С. В. Попередження та протидія адміністративним правопорушенням в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
36. Наумов А. Е. Злоупотребление правом: теоретико-правовой аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2010. 144 с.
37. Офман Е. М. Злоупотребление правом субъектам трудовых отношений: дис. ... канд. юрид. наук. Екатеринбург, 2006. 189 с.
38. Падалка Р. О. Верховенство права як основоположний принцип права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 20 с.
39. Пашутіна В. Ю. Зловживання корпоративними правами: цивільно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 18 с.
40. Писарев В. Г. Маргінальна поведінка особи: теоретико-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2010. 200 с.
41. Полянський Т. Т. Зловживання правом: загальнотеоретична характеристика: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2011. 221 с.
42. Правдюк С. М. Інформаційні правопорушення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 17 с.
43. Резнік С. О. Малозначність правопорушення як підстава звільнення від адміністративної відповідальності: дис. ... канд. юрид. наук. Дніпропетровськ, 2011. 236 с.
44. Рогач О. Я. Зловживання правом: теоретико-правове дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2011. 34 с.
45. Русанова В. Б. Оскарження в суді постанов у справах про адміністративні правопорушення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 20 с.
46. Сахно Д. С. Зловживання правом у податкових правовідносинах: авто-

- реф. дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2019. 20 с.
47. Свириденко Г. В. Правомірна поведінка: теоретико-прикладні засади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 20 с.
 48. Серьогін С. Ю. Зловживання правом у сфері корпоративних відносин (порівняльно-правовий аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
 49. Сидоренко А. С. Зловживання правом суб'єктами трудових правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 19 с.
 50. Стрижевська А. А. Сукупність злочинів за кримінальним правом України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 201 с.
 51. Супрун Г. Б. Суд (суддя) як суб'єкт провадження у справах про адміністративні правопорушення в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 225 с.
 52. Теремілов А. В. Забезпечення законності в порядку оскарження рішень в справах про адміністративні правопорушення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Дніпропетровськ, 2011. 20 с.
 53. Хміль М. М. Принцип неприпустимості зловживання правом (теоретико-правові аспекти): дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 199 с.
 54. Штанько А. О. Правопорушення як вид правової поведінки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 18 с.

Монографії:

1. Автономов А. С. Поощрительные санкции в праве: общетеоретический и отраслевой аспекты: моногр. Москва: Юрлитинформ, 2016. 399 с.
2. Бабенко А. М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально-методологічний та праксеологічний вимір: моногр. Одеса: Букаєв, 2014. 415 с.
3. Баев О. Я. Злоупотребление правом в досудебном производстве по уголовным делам: моногр. Москва: Проспект, 2014. 208 с.
4. Бобровник С. В. Законність: теоретико-правові проблеми дослідження та впровадження: моногр. Київ: РІ КУП НАНУ, 2004. 20 с.
5. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: моногр. Київ: Ін Юре, 2014. 562 с.
6. Волощук А. М. Діяльність органів внутрішніх справ щодо протидії правопорушенням у сфері інтелектуальної власності: моногр. Одеса: ОДУВС, 2013. 175 с.
7. Гнатюк С. С. Проведення в справах про адміністративні проступки: проблемні питання структури: моногр. Львів: ЛДУВС, 2012. 155 с.
8. Гогин А. А. Правонарушение: общетеоретический, межотраслевой и отраслевой аспекты: моногр. Москва: Юрлитинформ, 2016. 373 с.
9. Горбунова Л. М. Принцип законності у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади: моногр. Київ: Юніком Інтер, 2008. 240 с.
10. Дмитрук М. М. Кримінальний проступок: правова природа та ознаки:

- моногр. Одеса: Юрид. літ., 2014. 221 с.
11. Когутич І. І. Теорія і практика використання в розслідуванні злочинів фікцій: моногр. Львів; Тернопіль: Підручники і посібники, 2014. 393 с.
 12. Козенко Ю. О. Правова поведінка особи: спроба інтегративного осмислення: моногр. Львів: б. в., 2013. 159 с.
 13. Коломоєць Т. О. Експерт у провадженні у справах про адміністративні правопорушення: моногр. Київ: ЗНУ, 2009. 184 с.
 14. Коломоєць Т. О. Захисник у провадженні у справах про адміністративні правопорушення: моногр. Київ: Істина, 2008. 184 с.
 15. Лещух А. Р. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері профілактики адміністративних правопорушень: організаційно-правове забезпечення: моногр. Львів: ЛьвДУВС, 2012. 291 с.
 16. Личенко І. О. Адміністративно-правові засади профілактики правопорушень у сфері власності: моногр. Львів: Нац. ун-т «Львів політехніка», 2017. 187 с.
 17. Логвінова М. В. Цивільна та сімейно-правова відповідальність батьків (осіб, які їх замінюють) за правопорушення, вчинені неповнолітніми: моногр. Івано-Франківськ: Прикарп. Нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2009. 206 с.
 18. Остапенко Л. О. Адміністративна відповідальність за правопорушення, вчинені в сфері охорони праці: моногр. Львів: Нац. ун-т «Львів політехніка», 2016. 223 с.
 19. Подобний О. О. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ у боротьбі з корисливо-насильницькою організованою злочинністю: моногр. Одеса: ОДУВС, 2012. 526 с.
 20. Пухтецька А. А. Європейський адміністративний простір і принцип верховенства права: моногр. Київ: Юридична думка, 2010. 140 с.
 21. Рогач О. Я. Зловживання правом: теоретико-правове дослідження: моногр. Ужгород: Ліра, 2011. 366 с.
 22. Русанова В. Б. Право на оскарження в суді постанови у справі про адміністративне правопорушення (сутність, гарантії та порядок реалізації): моногр. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. 145 с.
 23. Саєнко С. І. Адміністративна відповідальність юридичних осіб за правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів і психотропних речовин: стан і перспективи законодавчого регулювання: моногр. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2010. 270 с.
 24. Свириденко Г. В. Правомірна поведінка: сучасний контекст: моногр. Київ: Юридична думка, 2018. 209 с.
 25. Серьогін С. В. Проблемні юридико-філологічні аспекти застосування понять «право» й «закон» в українській правовій доктрині та в контексті принципу верховенства права: моногр. Дніпро: Грані, 2012. 89 с.
 26. Сидоренко А. С. Зловживання правом суб'єктами трудових правовідносин: теоретико-практичне дослідження: моногр. Харків: Право, 2014.

197 с.

27. Федотова Г. В. Кримінальний проступок: правова природа, сутність та шляхи упровадження: моногр. Вінниця: Нілан, 2016. 309 с.
28. Чишко К. О. Адміністративно-правова кваліфікація правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки: моногр. Харків: У справі, 2017. 223 с.
29. Шевченко А. Є. Дрібне хуліганство як вид адміністративного правопорушення (питання теорії та практики): моногр. Київ: Леся, 2012. 171 с.
30. Шеремет А. П. Мотив і мета злочину: моногр. Ужгород: ІВА, 2008. 148 с.
31. Шульга А. М. Загальнотеоретичні аспекти правомірної поведінки особи: моногр. Харків: Майдан, 2013. 408 с.

Наукові статті:

1. Адамян А. С. Правова природа казусу як невинного заподіяння шкоди в кримінальному праві України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2014. Вип. 10-2 (2). С. 88-90.
2. Аземша І. Б. Особливості формування інституту юридичної відповідальності в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 44-47.
3. Алфьоров С. М. Теоретичні засади конституційно-правового делікту. *Право і суспільство*. 2011. № 4. С. 3-8.
4. Андрушко О. В. Методологічні підходи до наукового дослідження юридичної відповідальності за правопорушення у кримінальному процесі. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 4. С. 1-16.
5. Андрушко О. В. Правова категорія «зловживання правом» у кримінальному судочинстві. *Право і суспільство*. 2016. № 5, ч. 2. С. 169-174.
6. Артикуленко О. В. Співвідношення понять «правоздатність» та «дієздатність» у правосуб'єктності юридичної особи. *Європейські перспективи*. 2018. № 3. С. 131-136.
7. Базилевський С. Зловживання процесуальними правами. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. № 5. С. 13-23.
8. Бакумов О. С. Проблеми зловживання правами громадян у процесі реалізації форм безпосередньо демократії. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 4. С. 125-132.
9. Барабаш О. О. Правомірна поведінка як основна форма вираження правової культури. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 6. С. 12-14.
10. Барабаш О. О. Правомірна поведінка: інтерпретації зарубіжних науковців. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1. С. 3-6.
11. Барабаш О. О. Правопорушення як вид правової поведінки людини. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні*

- науки. 2017. Вип. 1(1). С. 8-11.
12. Барабаш О. О. Правосвідомість, правопорядок та законність як чинники правомірної поведінки. *Форум права*. 2018. № 3. С. 6-12.
 13. Бервено С. М. Принцип неприпустимості зловживання правом у договірних зобов'язаннях. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. № 32. С. 276-287.
 14. Бериславська О. М. Адміністративна відповідальність у сфері інформаційно-правової політики держави. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 2. С. 91-96.
 15. Белікова О. Адміністративне покарання як критерій адміністративної відповідальності. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 2. С. 122-125.
 16. Беляков К. І. Проблеми формування поняттєво-термінологічної системи інформаційного права: інформаційні правопорушення. *Публічне право*. 2017. № 2. С. 26-33.
 17. Біла-Кисельова А. Від антидемократичних тенденцій до сучасної концепції прав людини в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1. С. 43-48.
 18. Бобровник С. Структурна характеристика правового конфлікту. *Право України*. 2015. № 1. С. 93-98.
 19. Бойко В. І. Застосовність статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення. *Вісник Національної академії правових наук*. 2016. № 2. С. 59-71.
 20. Бойко В. Н. Злоупотребление правом, как специфическая форма нарушения общеправового принципа осуществления гражданских прав. *Российская юстиция*. 2012. № 2. С. 51-54.
 21. Бойчук А. Ю. Аксіологічний зміст принципів юридичної відповідальності за правопорушення проти навколишнього середовища: історичний аспект. *Lex portus*. 2018. № 2. С. 118-127.
 22. Болокан І. В. Правомірність поведінки як ознака використання адміністративно-правових норм. *Судова та слідча практика в Україні*. 2017. Вип. 4. С. 17-23.
 23. Бочарова Н. Права людини і права інтелектуальної власності: сучасні доктринні підходи. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1, ч. 1. С. 49-54.
 24. Брич Л. П. Значення ознак складів правопорушень (залежно від їхнього функціонального призначення) у розмежуванні відповідних юридичних конструкцій. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2013. Вип. 2. С. 235-251.
 25. Брюшно О. В. Зловживання правом як особливий різновид поведінки. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 3. С. 9-13.
 26. Буроменська Н. Л. Поняття та ознаки принципу заборони зловживання

- правом. *Правова держава*. 2019. № 33. С. 29-35.
27. Буряк Я. Я. Правова природа правоздатності юридичної особи. *Європейські перспективи*. 2018. № 2. С. 31-37.
 28. Вапнярчук Н. М. Деякі питання дисциплінарної відповідальності працівників дипломатичної служб. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. 56. С. 267-271.
 29. Василів С. С. Суб'єкти, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення: поняття та види. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2016. № 845. С. 40-45.
 30. Васьковцов А. О. Місце і роль адміністративного проступку в процесі правозастосування. *Міліція України*. 2012. № 11/12. С. 22-24.
 31. Вердиян Г. В. Концепция добросовестности в гражданском праве и проблемы злоупотребления правом. *Аграрное и земельное право*. 2012. № 4. С. 129-133.
 32. Вереша Р. В. Казус у кримінальному праві: основні ознаки та необхідність законодавчої регламентації. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2016. № 4 С. 130-142.
 33. Воронова І. В. Правопорядок і правомірна поведінка (особливості взаємозв'язку в правовій державі). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2015. № 1151. С. 30-33.
 34. Ганьба О. Зловживання правом: аналіз наукових поглядів та авторське трактування окремих проблем. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1. С. 95-99.
 35. Гарасимів Т. З. Девіантна поведінка в сфері економіки як одна з форм соціального відхилення. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія: *Юридична*. 2012. Вип. 1. С. 247-255.
 36. Гетьман Є. А. Принцип верховенства права у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 134. С. 61-69.
 37. Гнатюк С. С. Провадження у справах про адміністративні проступки у структурі адміністративно-деліктного процесу. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 235-241.
 38. Годованець Ю. С. Поняття та особливості об'єкта трудового правопорушення працівника. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: *Право*. 2015. Вип. 33, ч. 1. С. 178-182.
 39. Голубовський В. Є. Діалектика правомірної поведінки та юридичної відповідальності. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2011. № 6. С. 10-18.
 40. Голубовський В. Є. Правомірна поведінка: теоретико-методологічний аспект дослідження. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 68-72.
 41. Гончарук С. Т. Відповідальність за адміністративні правопорушення,

- пов'язані з корупцією. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Юридичні науки.* 2018. № 4. С. 13-17.
42. Гончарук С. Т. Юридичний аналіз адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право.* 2018. № 1. С. 60-66.
43. Горбач М. І. Адміністративні обов'язки публічного суб'єкта права як елемента адміністративно-правового статусу. *Науковий вісник публічного та приватного права.* 2016. № 1. С. 265-270.
44. Горбова Н. А. Правомірна поведінка: підходи до визначення дефініцій, соціальна значимість та типологія. *Право і суспільство.* 2015. № 5, ч. 2. С. 35-39.
45. Горбова Н. А. Юридична відповідальність у правомірній поведінці – самостійний елемент механізму правового регулювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки.* 2015. Вип. 4, ч. 1. С. 21-24.
46. Грабовий В. В. Юридична відповідальність за правопорушення проти власності в перші роки радянської влади в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* 2016. Вип. 20. С. 17-20.
47. Грудницький В. Гармонізація національного законодавства про зловживання монополієм (домінуючим) становищем із правом Європейського Союзу. *Підприємництво, господарство і право.* 2017. № 4. С. 59-63.
48. Гуйван О. П. Сутнісні характеристики цивільно-правових санкцій за правопорушення в інформаційній сфері. *Часопис Київського університету права.* 2017. № 4. С. 113-117.
49. Гуржій А. В. Об'єкт правопорушення як критерій структуризації адміністративно-деліктного законодавства. *Юридична наука.* 2015. № 4. С. 14-19.
50. Діденко І. В. Співвідношення корупції та конфлікту інтересів як правопорушення, пов'язаного з корупцією. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія».* 2016. Вип. 4. С. 48-58.
51. Єрмоленко-Князева Л. С. Поняття та зміст інституту дисциплінарної відповідальності. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності.* 2012. Вип. 1. С. 181-187.
52. Жаровська І. М. Інститут відповідальності державної влади в умовах розвиненого громадянського суспільства. *Право і суспільство.* 2015. № 4. С. 15-18.
53. Живицька Л. І. Нормативне забезпечення підвідомчості справ про адміністративні правопорушення та його вдосконалення. *Бюлетень Міністерства юстиції України.* 2014. № 2. С. 146-155.
54. Заборовський В. В. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності адвоката. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2015. Вип. 31(3). С. 115-118.

55. Заборовський В. В. Перевірка відомостей про дисциплінарний проступок адвоката як початкова стадія дисциплінарного провадження щодо адвоката. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2015. Вип. 30, ч. 2. С. 173-178.
56. Задорожна Я. В. Знищення, пошкодження та псування як способи вчинення адміністративного проступку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки.* 2015. Вип. 5, ч. 2. С. 124-127.
57. Захаркевич Т. С. Формування правової поведінки в контексті побудови в Україні правової держави. *Часопис Київського університету права.* 2012. № 3. С. 41-44.
58. Зінсу О. І. Роль критичного мислення у формуванні правомірної поведінки особистості. *Молодий вчений.* 2019. № 4(1). С. 130-133.
59. Зубрицька О. Адміністративна правоздатність як елемент правосуб'єктності індивідуальних суб'єктів адміністративного права. *Вісник Національної академії прокуратури України.* 2015. № 3. С. 99-104.
60. Іванов С. О. Зміст цивільної правоздатності непідприємницьких юридичних осіб. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика).* 2017. Вип. 1. С. 208-214.
61. Калашник М. В. Юридична відповідальність працівників органів внутрішніх справ. *Право і Безпека.* 2012. № 1 (43). С. 67-72.
62. Каленіченко Л. І. Об'єктивно протиправне діяння як фактична підстава юридичної відповідальності (аналіз галузевого законодавства). *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.* 2016. Вип. 4. С. 19-28.
63. Каленіченко Л. І. Юридична відповідальність як динамічне правове явище. *Форум права.* 2017. № 3. С. 67-71.
64. Капітаненко Н. П. Особливості юридичної відповідальності громадських об'єднань за правопорушення у сфері публічного управління та адміністрування. *Держава та регіони.* 2017. № 2. С. 68-73.
65. Капля О. Співвідношення принципів законності та верховенства права в адміністративному судочинстві України. *Підприємництво, господарство і право.* 2017. № 6. С. 127-130.
66. Книженко О. Інститут кримінальних проступків: кримінально-правові та процесуальні аспекти. *Вісник прокуратури.* 2013. № 10. С. 136-144.
67. Книш С. В. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я в Україні. *Право і Безпека.* 2018. № 4. С. 43-49.
68. Кобзева Т. А. Удосконалення адміністративного законодавства, яке визначає відповідальність за правопорушення у фінансовій сфері. *Наше право.* 2017. № 1. С. 172-177.
69. Ковалів М. В. Правоохоронні (поліцейські) заходи реагування на правопорушення. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична.* 2017. Вип. 4. С. 245-253.

70. Ковальов С. С. Щодо строків та особливостей притягнення до дисциплінарної відповідальності окремих категорій працівників. *Право*. 2012. № 4. С. 416-423.
71. Ковтун О. М. Злочин та проступок (у контексті диференціації природоохоронних правопорушень). *Юридична Україна*. 2017. № 9-10. С. 92-94.
72. Когут О. В. Окремі питання удосконалення загальної частини проекту Кодексу України про адміністративні проступки. *Університетські наукові записки*. 2005. № 3. С. 293-298.
73. Козаченко Ю. А. Адміністративна відповідальність у сфері забезпечення прав пацієнта: перспективи вдосконалення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2. Т. 1. С. 73-76.
74. Козачук Д. А. Зловживання учасниками процесу своїми процесуальними правами в адміністративному судочинстві. *Молодий вчений*. 2018. № 4, ч. 2. С. 685-689.
75. Козенко Ю. О. Правова поведінка особи як особливий вид діяльності у світлі новітніх наукових студій та філософії. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Право*. 2011. № 2. С. 22-26.
76. Козюренко Р. С. Заходи адміністративної відповідальності за вчинені правопорушення: поняття та класифікація. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2016. № 845. С. 94-98.
77. Колеснік Т. Склад дисциплінарного проступку як підстава притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 89-94.
78. Колпаков В. К. Фактичні ознаки та юридичний склад адміністративного проступку: поняття та розмежування. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. № 3. С. 160-170.
79. Комзюк А. Т. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні проступки: сутність, система та компетенція міліції щодо їх застосування. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 13. С. 107-113.
80. Комлик В. В. Роль складу правопорушення при застосуванні галузевої юридичної відповідальності. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2017. Вип. 26. С. 189-192.
81. Корнеєв Ю. В. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2015. № 1. С. 13-17.
82. Котько К. І. Зловживання корпоративним правом та шляхи вирішення проблеми. *Молодий вчений*. 2018. № 4, ч. 1. С. 63-68.
83. Кравець М. О. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 4. С. 75-78.
84. Кравчук В. М. Зловживання правом громадського контролю за діяльністю органів публічної влади: теоретико-правовий аналіз. *Публічне право*. 2016. № 3. С. 224-232.

85. Кривенко О. Адміністративна та кримінальна відповідальність за військові правопорушення: аналіз законодавчих змін. *Право України*. 2017. № 1. С. 109-115.
86. Крижановська О. В. Офіційний та неофіційний правопорядок: нормативний та інституційний аспекти. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 1. Т. 1. С. 9-13.
87. Крижова О. Принцип верховенства права у практиці Європейського суду з прав людини. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2017. № 865. С. 544-549.
88. Кристева Н. Актуальні питання відповідальності в системі місцевих органів представницької влади. *Leges si Viata*. 2016. № 5. С. 55-58.
89. Крисюк Ю. Соціальний та правовий порядок і стабільність суспільства: взаємозв'язки і взаємообумовленість. *Право України*. 2007. № 7. С. 30-33.
90. Крищенко Л. Інституціоналізація конституційно-правової відповідальності – необхідна складова розширення та оновлення судової системи України. *Право України*. 2003. № 1. С. 20-25.
91. Куровська І. А. Принцип «верховенства права» як провідний принцип права Європейського Союзу та Ради Європи. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2016. № 3. С. 86-89.
92. Курочка М. І. Адміністративний примус, обумовлений необхідністю припинення правопорушення. *Форум права*. 2015. № 4. С. 133–136.
93. Кучма О. Л. Принципи законності й верховенства права: проблеми правозастосування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки. 2015. Вип. 6, ч. 1. С. 150-152.
94. Кучма О. Правоспроможність фізичного об'єкта в правовідносинах соціального страхування і теорії права. *Leges si Viata*. 2016. № 4, ч. 2. С. 35-38.
95. Кучмієнко О. В. Зловживання правом у корпоративних правовідносинах: зарубіжний досвід в українських реаліях. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 3. С. 205-211.
96. Кушнар'єв І. В. Політична корупція як система протиправних дій: варіативність проявів. *Політичне життя*. 2018. № 2. С. 50-54.
97. Левада О. В. Правові обмеження як засоби попередження зловживання правом (теоретико-правовий аспект). *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 1. С. 192-200.
98. Лещух А. Р. Делікт у сфері здійснення державної влади та конституційно-процесуальна відповідальність: сутнісно-правові характеристики та взаємозв'язок. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. Вип. 1. С. 173-181.
99. Литвин І. І. Проблема визначення поняття «дисциплінарне правопорушення (проступок) державних службовців». *Держава та регіони*. Серія: Право. 2014. № 4. С. 108-113.

100. Лихолат І. П. Принцип верховенства права в дихотомії належного та сущого: у пошуках розуміння. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2017. Т. 200. С. 10-15.
101. Лук'янець В. С. Зловживання домінуючим становищем за антимонопольним правом України та конкурентним правом ЄС: порівняльний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 43 (1). С. 169-171.
102. Луспеник Д. Д. Зловживання процесуальними правами: законодавча регламентація, способи виявлення та шляхи протидії. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2015. № 6. С. 150-171 .
103. Луцький Р. П. Правомірна поведінка: виклики часу, запити громадянського суспільства. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2018. № 5. С. 49-50.
104. Ляшук Р. М. Юридичний склад адміністративного правопорушення «Порушення умов і правил здійснення міжнародних автомобільних перевезень вантажів». *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 5. С. 88-94.
105. Магомедов А. А. Правомерное и неправомерное поведение: понятие, признаки и взаимосвязи с государством и правом. *Аграрное и земельное право*. 2012. № 6. С. 72-90.
106. Макаренко Л. О. Поняття та види соціальної відповідальності. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 4. С. 12-16.
107. Макаров В. О. Генеза санкцій за злочини проти моральності у кримінальному праві України. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2013. № 4. С. 107-111.
108. Маляренко А. В. Дисциплінарне правопорушення судді: його юридичний склад. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2012. Вип. 9. С. 62-67.
109. Манжула А. А. Адміністративні відповідальність за проступки, що посягають на громадський порядок: проблеми та перспективи їх вирішення. *Право і Безпека*. 2011. № 4. С. 62-66.
110. Манжула А. А. Особливості провадження по справах проти громадського порядку. *Форум права*. 2011. № 2. С. 573-580.
111. Матанцев Д. А. Проблемы возмещения вреда, возникшего вследствие злоупотребления правом. *Юридический мир*. 2012. № 9. С. 33-34.
112. Мельниченко В. Політична відповідальність у державному управлінні. *Віче*. 2003. № 1. С. 19-24.
113. Мельничук Н. Ю. Еволюція категорій правопорушення та адміністративна відповідальність. *Записки Львівського університету бізнесу та права*. 2014. № 12. С. 60-64.
114. Милетич О. О. Злоупотребление правом: теоретико-правовой и некоторые философские аспекты исследования понятия. *Закон и право*. 2013. № 3. С. 27-30.

115. Миронюк С. А. Особливості визначення цивільної правоздатності та дієздатності юридичних осіб. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 4. С. 172-179.
116. Мирошніченко Н. А. Визначення проступку та злочину в кримінальному праві України. *Актуальні проблеми політики*. 2014. Вип. 51. С. 331-336.
117. Мірошніченко Н. М. Щодо визначення поняття «кримінальне правопорушення». *Право і суспільство*. 2015. № 6, ч. 2. С. 153-157.
118. Моїсєєв М. С. Юридична відповідальність у структурі адміністративно-правового статусу державного бюро розслідувань України. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2018. Вип. 4. С. 157-165.
119. Муж В. В. Правова свідомість як мотив правомірної поведінки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2015. № 824. С. 278-282.
120. Мусиченко О. Зрозумілість і чіткість закону як складова частина принципу правової визначеності в практиці Європейського суду з прав людини. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1, ч. 2. С. 149-154.
121. Новак О. Д. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 129-133.
122. Осадчук С. Форми зловживання цивільним правом. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Вип. 4. С. 68-77.
123. Паришкура В. В. Окремі аспекти оптимізації законодавства України в частині притягнення суддів до юридичної відповідальності. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 11. С. 225-229.
124. Пахомова І. А. Юридична відповідальність державних службовців за правопорушення у сфері обігу інформації. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2016. Вип. 21. С. 85-89.
125. Петришина-Дюг Г. Г. Конституційно-правова відповідальність політичних партій: поняття, сутність та особливості. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 57. С. 144-150.
126. Петков С. В. До питання про розмежування злочинів і проступків: зміна парадигм. *Публічне право*. 2017. № 2. С. 129-137.
127. Пилипишин П. Склад конституційно правових деліктів у сфері місцевого самоврядування. *Віче*. 2013. № 4. С. 20-24.
128. Пінчук П. А. Характеристика окремих заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 6. С. 249-252.
129. Погрібний І. М. До проблеми кримінально-правового регулювання казусу: теоретичний аспект. *Право і суспільство*. 2015. № 6. С. 180-185.
130. Полонка І. А. Особливості співвідношення правової поведінки та право-

- порушення: теоретико-методологічний аналіз. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 14, ч. 1. С. 12-15.
131. Полонка І. А. Правомірна поведінка: теоретичний аналіз основних складників. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 2. С. 19-21.
132. Полонка І. А. Роль правомірної поведінки: підвалини теоретико-онтологічного розуміння. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2016. Вип. 71. С. 58-71.
133. Полонка І. А. Теоретико-онтологічне підґрунтя розуміння поняття та класифікації принципів правомірної поведінки. *Право і суспільство*. 2016. № 2. С. 37-41.
134. Полонка І. Конструктивно-теоретичний аналіз розуміння поняття та ознак правомірної поведінки. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 3. С. 131-136.
135. Полонка І. Теоретико-оціночні пропозиції щодо класифікації правомірної поведінки (онтологія диференціації). *Право України*. 2016. № 6. С. 99-106.
136. Полянський Т. Зловживання процесуальними правами: юридичні засоби попередження та можливості їх удосконалення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3. С. 31-38.
137. Полянський Т. Позитивістсько-правові критерії оцінки дотримання заборони зловживання правом. *Юридична Україна*. 2013. № 9. С. 16-22.
138. Полянський Т. Природно-правові критерії оцінки дотримання заборони зловживання правом: їх зміст та взаємодія. *Юридична Україна*. 2013. № 8. С. 14-22.
139. Попова І. Ю. О квалификации злоупотребления процессуальными правами. *Право и политика*. 2012. № 5. С. 902-908.
140. Попович Є Дисциплінарна відповідальність працівників органів прокуратури України: правові проблеми та шляхи їх вирішення. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2012. № 3. С. 22-26.
141. Прокопенко О. Ю. Особа порушника в адміністративних проступках, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку. *Форум права*. 2010. № 3. С. 364-370.
142. Пугач А. В. Класифікація заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 2. С. 99-104.
143. Романова А. Правомірна поведінка як умова самоствердження людини. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 91-95.
144. Савенко В. В. Правова поведінка в умовах правової реальності сучасного соціуму. *Митна справа*. 2014. № 5. С. 139-143.
145. Савіцький Р. Є. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності: поняття та особливості застосування. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право*.

2015. Вип. 2. С. 157-166.
146. Свириденко Г. В. Правомірна поведінка та позитивна юридична відповідальність взаємовплив та взаємообумовленість. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2016. Вип. 71. С. 118-133.
147. Свириденко Г. В. Правомірна поведінка: вивчення та розгляд у нових реаліях. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 1. С. 62-65.
148. Свириденко Г. В. Правомірна поведінка: питання сприйняття та реалізації. *Судова апеляція*. 2018. № 4. С. 6-17.
149. Свириденко Г. В. Сутнісні складові механізму формування правомірної поведінки. *Альманах права*. 2016. Вип. 7. С. 229-233.
150. Сенік П. Р. Проблеми дієздатності у правовідносинах і їх значення для оптимізації вирішення спорів (справ) в судовому та позасудовому порядку. *Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Юридичні науки*. 2019. Вип. 8. С. 199-209.
151. Сердюк І. А. Методологічний аналіз сучасних інтерпретацій поняття «юридична відповідальність». *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 1. С. 30-35.
152. Сердюк І. А. Поняття, що відображають повну або часткову відсутність правових норм чи їх окремих елементів, необхідних для врегулювання поведінки право-дієздатних суб'єктів: питання термінологічної визначеності та змістовної наповненості. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 1. С. 40-44.
153. Середа В. В. Поняття, ознаки та склад дисциплінарного проступку. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2014. № 12. С. 125-129.
154. Серьогін С. Ю. Основні випадки зловживання правом з боку учасника у юридичних особах в Україні. *Європейські перспективи*. 2014. № 9. С. 143-148.
155. Сисоєв Д. О. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми: історія криміналізації в Україні. *Наше право*. 2014. № 1. С. 89-95.
156. Сіренко Д. О. Становлення та розвиток інституту протидії адміністративним правопорушенням, пов'язаним із корупцією, у національному законодавстві України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 2. С. 91-95.
157. Солтан А. Цивільно-правова відповідальність за шкоду, завдану органами публічної влади. *Leges si Viata*. 2016. № 6. С. 38-47.
158. Стародубцев А. А. Поняття та види юридичної відповідальності працівників органів внутрішніх справ. *Право і безпека*. 2012. № 3. С. 276-280.
159. Стефанчук М. О. Добросовісність як ознака правомірної поведінки фізичної особи в цивільному праві. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 5 (1). С. 140-142.
160. Стефанчук М. О. Публічно-правовий аспект зловживання правом. *Право*

і суспільство. 2016. № 2 ,ч. 2. С. 34-38.

161. Стрельников А. В. Проблеми визначення складу адміністративного правопорушення у сфері захисту персональних даних. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 3. С. 151-153.
162. Стрельченко О. Г. Специфіка проступку як складової частини адміністративного делікту. *Право і суспільство*. 2012. № 3. С. 137-143.
163. Сушинський О. Конституційно-правова відповідальність органів адміністрування виборчим процесом. *Право України*. 2013. № 5. С. 191-199.
164. Теремцова Н. В. Проблеми реалізації норм права щодо правомірної поведінки. *Альманах права*. 2016. Вип. 7. С. 245-247.
165. Тернавська В. Політико-правові засади відповідальності уряду в Україні. *Право України*. 2010. № 7. С. 88-93.
166. Тихомиров Д. О. Зловживання правом як відхилення від правомірної поведінки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. - Вип. 38(1). С. 26-29.
167. Томін Е. Є. Співвідношення ознак правопорушення та кримінального процесуального порушення у різних видах юридичної відповідальності. *Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2016. Вип. 1. С. 141-146.
168. Трампольська К. О. Проблеми класифікації дисциплінарних проступків державних службовців. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 72. С. 363-372.
169. Фелик В. Правове бачення громадського порядку і громадської безпеки, що обумовлює зміни в системі адміністративних служб органів внутрішніх справ. *Право України*. 2008. № 2. С. 22-27.
170. Фесенко Є. В. Регламентація відповідальності за злочини та проступки за законодавством України (шляхи вирішення проблеми). *Юридична Україна*. 2017. № 9-10. С. 88-91.
171. Фесенко О. А. Адміністративна відповідальність у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 4. С. 100-104.
172. Шаповал В. Д. Конституційно-правовий делікт як підстава для настання конституційно-правової відповідальності в органах місцевого самоврядування. *Право і суспільство*. 2014. № 2. С. 56-62.
173. Шарнина Л. А. Злоупотребление конституционными правами и злоупотребление полномочиями: общее и особенное. *Конституционное и муниципальное право*. 2012. № 12. С. 9-15.
174. Швець О. В. Відповідальність як соціальне явище: теоретико-правові засади. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2012. Вип. 1. С. 84-92.
175. Шевченко А. Є. Відновлювальна функція юридичної відповідальності. *Публічне право*. 2012. № 4. С. 269-275.

176. Шестак Л. До питання про ознаки суб'єкта адміністративного правопорушення. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 9. С. 32-34.
177. Шестопалова Л. Позитивна юридична відповідальність. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. № 5. С. 5-12.
178. Шестопалова Л. Юридична відповідальність у структурі права. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 2. С. 5-15.
179. Шоптенко С. С. Інформаційне забезпечення проваджень у справах про адміністративні правопорушення, що реалізуються правоохоронними органами. *Держава та регіони*. 2017. № 4. С. 48-53.
180. Шульга А. М. Мотивація правомірної поведінки особи як результат і проблема її правового виховання. *Право і Безпека*. 2017. № 3. С. 6-14.
181. Шульга А. М. Об'єктивно протиправне діяння, об'єктивно правомірна поведінка. *Форум права*. 2012. № 3. С. 846-849.
182. Шульга А. М. Особливості суб'єктивної сторони як елемента складу правомірної поведінки особистості. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 88-95.
183. Шульга А. М. Страх притягнення до юридичної відповідальності як мотив правомірної поведінки особи. *Право і Безпека*. 2012. № 5. С. 51-55.
184. Шульга А. М. Юридично значуща поведінка: «негативна» і «позитивна» відповідальність. *Право і Безпека*. 2012. № 1. С. 55-58.
185. Яковенко А. В. Окремі питання притягнення до адміністративної відповідальності за невиконання судових рішень в Україні. *Держава та регіони*. 2016. № 3. С. 107-112.
186. Якубчик М. М. Комплексное понятие добросовестности: соотношение с доктриной злоупотребления правом. *Журнал российского права*. 2012. № 10. С. 107-115.
187. Ямненко Т. М. Співвідношення поняття «зловживання правом» із суміжними правовими категоріями. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 5 (3). С. 96-100.

ТЕМА 16. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Юридична відповідальність: поняття та ознаки. Відмінності юридичної відповідальності від інших видів відповідальності.

Принципи юридичної відповідальності. Форма закріплення принципів юридичної відповідальності.

Мета юридичної відповідальності. Цілі і функції юридичної відповідальності.

Класифікація юридичної відповідальності з огляду на різні характеристики і аспекти правопорушення як підстави такої відповідальності. Сутність і особливості видів юридичної відповідальності.

Підстави юридичної відповідальності: поняття та види. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності.

Ключові поняття:

юридична відповідальність, ознаки юридичної відповідальності, мета юридичної відповідальності, цілі юридичної відповідальності, принципи юридичної відповідальності, принцип справедливості, принцип гуманізму, принцип законності, принцип пропорційності, принцип обґрунтованості, принцип доцільності, принцип невідворотності, принцип відповідальності за вину, функції юридичної відповідальності, охоронна функція юридичної відповідальності, захисна функція юридичної відповідальності, каральна функція юридичної відповідальності, виховна функція юридичної відповідальності, види юридичної відповідальності, суб'єкт юридичної відповідальності, засоби юридичної відповідальності, позитивна юридична відповідальність, ретроспективна юридична відповідальність, кримінальна відповідальність, адміністративна відповідальність, цивільно-правова відповідальність, дисциплінарна відповідальність, матеріальна відповідальність, конституційно-правова відповідальність, процесуальна відповідальність, міжнародно-правова відповідальність, публічно-правова відповідальність, підстави юридичної відповідальності, підстави притягнення до юридичної відповідальності, підстави настання юридичної відповідальності, підстави виключення юридичної відповідальності, підстави звільнення від юридичної відповідальності.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.

- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.
- ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
- ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21. Ст. 135.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
- ❖ Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1971. № 50. Ст. 375.

Дисертації, автореферати:

1. Авилов В. В. Конституционно-правовая ответственность органов и должностных лиц местного самоуправления: дис. ... канд. юрид. наук. Елец, 2011. 185 с.
2. Агапов А. С. Конституционно-правовая ответственность в федеративных отношениях: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. 160 с.
3. Азыгалиев Р. Ш. Конституционно-правовая ответственность по законодательству Кыргызской Республики: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 199 с.
4. Балан С. В. Співвідношення політичної та конституційно-правової відповідальності у здійсненні державної влади: дис. ... канд. політ. наук. Київ, 2007. 223 с.
5. Басін К. В. Юридична відповідальність: природа, форми реалізації та права людини: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006. 214 с.
6. Белая Л. В. Удосконалення інституту юридичної відповідальності як фактор формування демократичної, соціальної, правової держави: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 23 с.
7. Бисага Ю. Ю. Юридична відповідальність органів державної влади та місцевого самоврядування теоретико-правове дослідження: дис. ... канд.

- юрид. наук. Ужгород, 2011. 215 с.
8. Болсунова О. М. Принципи та правові процедури юридичної відповідальності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
 9. Виноградов В. А. Конституционно-правовая ответственность: системное исследование: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2005. 348 с.
 10. Виноградова Л. Є. Юридична відповідальність суддів загальних судів України: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2004. 187 с.
 11. Віхрова В. С. Адміністративна відповідальність фізичних та юридичних осіб країн Європейського Союзу в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 16 с.
 12. Волошина Л. О. Теоретичні та організаційно-правові засади юридичної відповідальності адвокатів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2017. 20 с.
 13. Гецько В. В. Конституційно-правова відповідальність народних депутатів України та депутатів місцевих рад: проблеми теорії та практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2015. 19 с.
 14. Гороховцев О. В. Конституционная ответственность в Российской Федерации: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. 171 с.
 15. Гошуляк Т. В. Институт федерального вмешательства как вид конституционно-правовой ответственности субъектов Российской Федерации: дис. ... канд. юрид. наук. Пенза, 2007. 217 с.
 16. Жогин О. В. Конституционная ответственность как объект теоретико-правового исследования: дис. ... канд. юрид. наук. Пенза, 2008. 222 с.
 17. Завьялов Д. Ю. Конституционная ответственность как особый вид юридической ответственности: дис. ... канд. юрид. наук. Волгоград, 2002. 213 с.
 18. Задніпряна М. Ю. Гармонізація принципів юридичної відповідальності України та Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
 19. Зелена І. В. Юридична відповідальність у приватному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
 20. Зимовець А. В. Правове регулювання взаємної відповідальності держави та людини (конституційно-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2009. 214 с.
 21. Казанцева О. Г. Конституционно-правовая ответственность в современной федеративной России: дис. ... канд. юрид. наук. Краснодар, 2007. 168 с.
 22. Кикоть О. О. Господарсько-правова відповідальність як вид юридичної відповідальності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
 23. Книш В. В. Теоретико-правове дослідження інституту конституційно-правової відповідальності в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018. 40 с.
 24. Колосова Н. М. Теория конституционной ответственности: природа,

- особенности, структура: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2006. 368 с.
25. Кондратьева С. Л. Юридическая ответственность: соотношение норм материального и процессуального права: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1998. 220 с.
 26. Кондрашев А. А. Конституционно-правовая ответственность субъектов федерации (вопросы теории и законодательного регулирования в Российской Федерации): дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2001. 159 с.
 27. Кондрашев А. А. Теория конституционно-правовой ответственности в Российской Федерации: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2011. 416 с.
 28. Корнієнко А. А. Невідворотність як принцип юридичної відповідальності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2014. 20 с.
 29. Краснікова О. В. Конституційна відповідальність в системі захисту правового статусу суб'єктів місцевого самоврядування: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2004. 197 с.
 30. Крысанов А. В. Конституционно-правовая ответственность выборных и должностных лиц федеральных органов государственной власти: дис. ... канд. юрид. наук. Челябинск, 2014. 196 с.
 31. Кузько А. В. Конституционно-правовая ответственность органов и должностных лиц местного самоуправления перед государством: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. 203 с.
 32. Кузьменко В. В. Юридична відповідальність суддів за порушення законодавства про працю: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 18 с.
 33. Курдубанова М. Ю. Конституционно-правовые проблемы ответственности главы государства в Российской Федерации: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2009. 200 с.
 34. Левченко Т. Г. Конституционно-правовая ответственность в избирательном праве: сравнительно-правовой аспект: на примере России, Великобритании и США: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. 203 с.
 35. Максимюк О. Д. Принцип невідворотності юридичної відповідальності: гносеологічний підхід: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2011. 19 с.
 36. Маляренко А. В. Підстави юридичної відповідальності суддів загальної юрисдикції України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 20 с.
 37. Матросов С. Н. Теоретико-правовые основы конституционной ответственности: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2002. 167 с.
 38. Мельник С. М. Типологія юридичної відповідальності за адміністративним правом України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук.: Харків, 2015. 20 с.
 39. Митягин Ю. В. Конституционно-правовые аспекты ответственности депутата, члена выборного органа местного самоуправления, выборного должностного лица органа местного самоуправления: вопросы теории и практики: дис. ... канд. юрид. наук. Челябинск, 2010. 190 с.
 40. Мокеев М. М. Конституционно-правовая ответственность органов и до-

- лжностных лиц местного самоуправления: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2003. 208 с.
41. Никифорова Н. В. Конституционно-правовая ответственность в правовых позициях Конституционного Суда Российской Федерации: проблемы реализации и развития: дис. ... канд. юрид. наук. Тюмень, 2010. 246 с.
 42. Новосельська І. В. Вдосконалення правового регулювання юридичної відповідальності за порушення зобов'язань, передбачених трудовим договором: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Луганськ, 2010. 20 с.
 43. Овчаренко О. М. Юридична відповідальність суддів: питання теорії і практики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2016. 40 с.
 44. Остафійчук Л. А. Юридична відповідальність за неповагу до суду: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 24 с.
 45. Паришкара В. В. Юридична відповідальність суддів в Україні та країнах Європейського Союзу: порівняльно-правовий аналіз: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017. 20 с.
 46. Пасєка О. Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2010. 20 с.
 47. Петрова І. Г. Адміністративна відповідальність юридичних осіб у сфері охорони та використання природних ресурсів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
 48. Пилипишин П. Б. Конституційно-правова відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 21 с.
 49. Подорожній Є. Ю. Особливості юридичної відповідальності у трудовому праві України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2016. 40 с.
 50. Польовий О. Л. Гарантії суддівської незалежності при притягненні суддів до юридичної відповідальності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 18 с.
 51. Пономарева В. О. Ответственность органов местного самоуправления и должностных лиц местного самоуправления перед государством: теоретические и правовые аспекты: дис. ... канд. юрид. наук. Челябинск, 2006. 249 с.
 52. Репетева О. Е. Юридическая ответственность за правонарушения – межотраслевой институт права: общетеоретический аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Самара, 2010. 200 с.
 53. Рижук І. В. Конституційно-правова модель відповідальності парламентаріїв: порівняльно-аналітичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2016. 17 с.
 54. Ризак Я. В. Кримінальна відповідальність за підкуп службової особи юридичної особи приватного права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
 55. Романова В. В. Юридическая ответственность государства: дис. ... канд.

- юрид. наук. Тольятти, 2007. 165 с.
56. Русецький А. А. Особливості притягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Херсон, 2013. 20 с.
 57. Сакали М. Я. Відповідальність юридичних осіб за податкові правопорушення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 20 с.
 58. Сарыков К. Т. Конституционно-правовая ответственность органов местного самоуправления и их должностных лиц по законодательству Кыргызской Республики: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2011. 149 с.
 59. Саркісова Т. Б. Земельне правопорушення як підстава юридичної відповідальності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 17 с.
 60. Середюк В. В. Юридична відповідальність в правовій науці України та Польщі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 19 с.
 61. Сотніченко В. С. Юридична особа як суб'єкт кримінальної відповідальності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 18 с.
 62. Стрельник О. Л. Обставини, що виключають юридичну відповідальність: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 40 с.
 63. Тимофеев К. Б. Конституционно-правовые основы ответственности органов и должностных лиц местного самоуправления перед государством: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2009. 188 с.
 64. Тимошенко І. В. Юридична відповідальність за порушення виборчого законодавства України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 215 с.
 65. Червяцова А. О. Конституційно-правова відповідальність в системі видів юридичної відповідальності: теоретико-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 202 с.
 66. Шин А. Г. Конституционно-правовая ответственность кандидатов в депутаты или на выборные должности за использование на выборах преимуществ своего должностного (служебного) положения: дис. ... канд. юрид. наук. Иркутск, 2011. 227 с.
 67. Ярошенко Н. И. Нормоконтроль: конституционно-правовые основы и роль в механизме реализации конституционно-правовой ответственности: дис. ... канд. юрид. наук. Челябинск, 2006. 240 с.

Монографії:

1. Біла-Тіунова Л. Р., Бондаренко В. Р., Кравець В. Р. Адміністративна відповідальність за порушення антимонопольного законодавства України: моногр. Одеса: Фенікс, 2011. 214 с.
2. Витрук Н. В. Общая теория юридической ответственности: моногр. Москва: Норма, 2009. 431 с.
3. Гришук В. К. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження: моногр. Львів: ЛДУВС, 2013. 247 с.
4. Дмитренко Е. С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового пра-

- ва у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 592 с.
5. Єзеров А. Конституційний конфлікт як феномен та процес в Україні: моногр. Одеса: ОНЮА, 2008. 240 с.
 6. Заржицький О. С. Юридична відповідальність у трудовому праві України: моногр. Дніпропетровськ: Арт-Прес, 2009. 144 с.
 7. Липинский Д. А., Мусаткина А. А. Юридическая ответственность, санкции и меры защиты: моногр. Москва: РИОР, 2013. 138 с.
 8. Лунев А. Е., Лазурный Б. М. Ответственность в управлении: моногр. Москва: Наука, 1985. 303 с.
 9. Луцюк П. С. Сучасна парадигма юридичної відповідальності у трудовому праві України: моногр. Харків: У справі, 2017. 500 с.
 10. Маслак Н. В. Кримінальна відповідальність за готування до злочину: моногр. Харків: Право, 2010. 232 с.
 11. Овчаренко О. М. Юридична відповідальність судді: теоретико-прикладне дослідження: моногр. Харків: Право, 2014. 574 с.
 12. Оніщенко Н. М. Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах: моногр. Київ: Юридична думка, 2009. 216 с.
 13. Оніщенко Н. М. Юридична відповідальність: проблеми виключення та звільнення: моногр. Донецьк: Кальміус, 2013. 423 с.
 14. Оскірко А. О. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері поведінки з побутовими відходами: моногр. Київ: Компринт, 2016. 212 с.
 15. Полевий В. І. Конституційна відповідальність політичних партій в Україні: моногр. Київ: НА СБУ, 2007. 184 с.
 16. Селіванов О. А. Конституційний судовий контроль за актами органів державної влади України (науково-практичний аналіз): моногр. Київ: Парламентське вид-во, 2018. 182 с.
 17. Шевченко А. Є. Обставини, що виключають юридичну відповідальність: моногр. Донецьк: Юго-Восток, 2011. 177 с.
 18. Штурнева М. В. Конституционно-правовая ответственность за подкуп избирателей: моногр. Иркутск: БГУЭП, 2013. 183 с.
 19. Юрчак Е. В., Кашина Т.В. Концепция вины в юридической науке, понятие и признаки вины, функции вины, характеристика сущности, содержание, формы и степени вины, особенности вины в сфере публичного и частного права и др.: моногр. Москва: Проспект, 2016. 158 с.

Наукові статті:

1. Абашидзе А. Х. Современное международное право об ответственности юридических лиц за правонарушения. *Современное право*. 2013. № 8. С. 110-115.
2. Авакьян С. А. Государственно-правовая ответственность. *Советское государство и право*. 1975. № 10. С. 16-25.

3. Авдеенкова М. П. Конституционно-правовые санкции и конституционно-правовая ответственность. *Государство и право*. 2005. № 7. С. 85-89.
4. Агапанов А. Ответственность региональной власти. *Власть*. 2000. № 4. С. 12-16.
5. Адарченко Е. О. Административная ответственность юридических лиц публичного права. *Административное и муниципальное право*. 2013. № 9. С. 893-897.
6. Азарова А. А. Юридична відповідальність за завідомо неправдиві повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 86-95.
7. Аземша І. Б. Юридична відповідальність: сучасні погляди, дискусії та концепції. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 2. С. 54-57.
8. Аземша І. Б. Особливості формування інституту юридичної відповідальності в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 44-47.
9. Александров О. А. Дисциплінарна відповідальність народного депутата України. *Європейські перспективи*. 2012. № 3 (3). С. 81-86.
10. Алексеев О. Г. Суб'єкти та підстави юридичної відповідальності у фармацевтичній сфері України. *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*. 2018. Т. 11, № 3. С. 346-349.
11. Андрейчук Т. В. Дисциплінарна відповідальність як гарантія реалізації трудових прав та обов'язків суддями. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2013. № 28. С. 52-60.
12. Андрієвська О. Конституційно-правовий механізм обмеження прав та свобод людини і громадянина: питання окремих елементів. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4, ч. 1. С. 54-59.
13. Андрушко О. В. Юридична відповідальність за правопорушення в кримінальному процесі: правова природа, атрибутивні ознаки та елементи. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 19. С. 123-131.
14. Антонова О. Р. Система конституційно-правових принципів регулювання шлюбу і сім'ї. *Журнал східноєвропейського права*. 2017. № 45. С. 46-53.
15. Атоян А. Административная ответственность юридических лиц: основания и санкции. *Право и управление. XXI век*. 2013. № 1. С. 111-116.
16. Баршиц И. Ответственность власти. *Власть*. 2000. № 1. С. 8-16.
17. Батанова Н. М. Конституційно-правова відповідальність політичних партій у світлі міжнародного досвіду. *Правова держава*. 2017. Вип. 28. С. 198-205.
18. Батанова Н. М. Конституційно-правова відповідальність у контексті взаємодії держави та громадянського суспільства. *Альманах права*. 2017. Вип. 8. С. 102-106.

19. Батанова Н. М. Принципи конституційно-правової відповідальності: понятійна та видова характеристика. *Правова держава*. 2016. Вип. 27. С. 211-218.
20. Батанова Н. М. Співвідношення конституційно-правової відповідальності та політичної відповідальності. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 3. С. 24-30.
21. Баулін О. Правові санкції, примус і відповідальність як гарантії процесуальної самостійності прокурора у досудовому кримінальному провадженні. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2019. № 3. С. 79-94.
22. Бевз О. Юридична відповідальність за порушення законодавства України у сфері використання та охорони земель історико-культурного призначення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки*. 2014. Вип. 1. С. 76-81.
23. Безпалюк В. А. Відповідальність виконавчої влади в Україні (на прикладі Кабінету Міністрів України). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1. Т. 2. С. 36-39.
24. Бек У. П. Поняття юридичної відповідальності за порушення законодавства про охорону праці. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2015. № 813. С. 306-312.
25. Бериславська О. М. Адміністративна відповідальність у сфері інформаційно-правової політики держави. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 2. С. 91-96.
26. Берназюк І. Еволюція конституційно-правового регулювання стратегічної правотворчості в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 5, ч. 1. С. 7-12.
27. Белая Л. В. Щодо багатоаспектності юридичної відповідальності. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2012. № 1. С. 118-121.
28. Белей О. В. Міжнародно-правова відповідальність держав у неміжнародних збройних конфліктах. *Правові новели*. 2018. № 6. С. 193-198.
29. Беляков К. І. Інформаційний конфлікт та юридична відповідальність: сутність і співвідношення. *Правова інформатика*. 2013. № 2. С. 38-46.
30. Білозьоров Є. Юридична відповідальність як передумова правомірної поведінки особи: теоретичні аспекти. *Право України*. 2006. № 1. С. 50-54.
31. Білокінь Р. М. Юридична підстава кримінальної процесуальної відповідальності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 3(2). С. 92-95.
32. Бобровник С. Специфіка прояву компромісу і конфлікту в межах соціальних інститутів. *Право України*. 2009. № 12. С. 144-150.
33. Бойко С. Ответственность членов органов управления юридических лиц. *Закон*. 2013. № 6. С. 83-92.
34. Бойчук А. Ю. Аксіологічний зміст принципів юридичної відповідально-

- сті за правопорушення проти навколишнього середовища: історичний аспект. *Lex portus*. 2018. № 2. С. 118-127.
35. Бойчук А. Ю. Аксіологічний зміст функцій юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. *Правова держава*. 2018. № 30. С. 14-17.
36. Бойчук А. Понятие и признаки юридической ответственности. *Leges et Viata*. 2018. № 1, ч. 2. С. 11-16.
37. Бойчук А. Юридична відповідальність за правопорушення проти довкілля в перші роки радянської влади в Україні. *Юридична Україна*. 2016. № 11-12. С. 96-101.
38. Болсунова О. М. Інтегративні засади принципів юридичної відповідальності. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 1. С. 35-39.
39. Бондарчук І. Особливості конституційно-правової відповідальності громадських організацій та політичних партій в Україні. *Юридична Україна*. 2009. № 10. С. 28-33.
40. Бориславська О. Верховенство конституції чи верховенство права: деякі питання відновлення дії окремих положень Конституції України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 6. С. 48-57.
41. Бориславський Л. Конституційна відповідальність як самостійний вид юридичної відповідальності. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні*. 2005. № 9. С. 102-103
42. Борисова Ю. Основания и условия деликтной ответственности как вида гражданско-правовой ответственности. *Leges et Viata*. 2018. № 2, ч. 2. С. 7-10.
43. Вапнярчук Н. М. Деякі питання дисциплінарної відповідальності працівників дипломатичної служби. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 56. С. 267-271.
44. Васецький В. Ю. Юридична відповідальність держави як чинник гуманізації правової системи у сфері забезпечення прав і свобод людини. *Правова держава*. 2018. Вип. 29. С. 96-102.
45. Венедиктов В. С. Щодо змісту функцій юридичної відповідальності працівників органів внутрішніх справ України. *Право і Безпека*. 2003. Т. 2, № 2. С. 7-11.
46. Венедіктова В. М. Принцип справедливості при застосуванні юридичної відповідальності у трудових відносинах. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. № 33. С. 359-364.
47. Винник О. В. Юридична відповідальність штабних підрозділів ОВС. *Європейські перспективи*. 2014. № 10. С. 77-83.
48. Віхров О. П. Актуальні питання захисту прав людини в контексті правозастосування. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 10. С. 99-101.
49. Волинка К. Поділ влади і конституційно-правова відповідальність як гарантії реалізації прав і свобод людини в Україні. *Нова політика*. 1998. № 4. С. 14-18.

50. Волошщина Л. Професійна відповідальність адвоката. *Legea si Viata*. 2016. № 6, ч. 2. С. 21-24.
51. Волощук О. Відповідальність уряду у сучасних демократичних державах (політико-правовий аналіз). *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 9. С. 32-41.
52. Волощук О. Т. Поняття та сутність конституційно-правової відповідальності вищих органів державної влади. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 12. С. 77-84.
53. Воронятніков О. О. Юридична відповідальність Державної міграційної служби України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2018. Вип. 34. С. 43-46.
54. Галкін І. Г. Юридична відповідальність за порушення митних правил і контрабанду. *Право і суспільство*. 2015. № 3 (3). С. 126-130.
55. Ганьба Б. П. Юридична відповідальність військовослужбовців у сфері охорони й захисту державного кордону України: поняття, становлення та специфічні риси. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 1. С. 116-119.
56. Гецько В. В. Правові позиції Конституційного Суду України з питань конституційно-правової відповідальності депутатів. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 2. С. 67-72.
57. Годованець Ю. С. Юридична відповідальність за трудовим правом: сучасний підхід до розуміння. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2016. Вип. 2. С. 112-123.
58. Гончаренко В. С. Дисциплінарна відповідальність адвоката іноземної держави в Україні. *Часопис Академії адвокатури України*. 2015. Т. 8, № 1. С. 82-84.
59. Горбатюк Я. В. Види та підстави юридичної відповідальності за зловживання монополієм (домінуючим) становищем на товарному ринку. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2017. № 3. С. 114-119.
60. Горбова Н. А. Юридична відповідальність у правомірній поведінці – самостійний елемент механізму правового регулювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 4, ч. 1. С. 21-24.
61. Грабовий В. В. Юридична відповідальність за правопорушення проти власності в перші роки радянської влади в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 20. С. 17-20.
62. Гревцов Ю. Методологічні проблеми пізнання відповідальності суб'єкта права. *Право України*. 2014. № 1. С. 187-194.
63. Грек Т. Б. Правова природа юридичної відповідальності: поняття, принципи та види. *Адвокат*. 2010. № 10. С. 41-45.
64. Григор'єва В. Логічна сторона судового рішення. *Підприємництво, гос-*

- подарство і право. 2013. № 6. С. 6-8.
65. Грищук В. К. Негативна (ретроспективна) юридична відповідальність та її підстава. *Університетські наукові записки*. 2012. № 4. С. 5-13.
66. Губанов О. О. Принципи юридичної відповідальності публічних службовців у країнах ЄС. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 5. С. 65-68.
67. Гурська Л. Правове регулювання фінансової відповідальності в Україні. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 5. С. 120-125.
68. Гуцу С. Ф. Матеріальна відповідальність як самостійний вид юридичної відповідальності в трудовому праві. *Право і Безпека*. 2011. № 3. С. 248-251.
69. Дашковська О. Ідея взаємодії відповідальності держави й особи в європейській політико-правовій думці. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2. С. 105-113.
70. Дашковська О. Конституційна відповідальність: методологічні засади дослідження. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3. С. 101-107.
71. Делія Ю. Юридична відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування. *Право України*. 2003. № 10. С. 29-33.
72. Дембіцька С. Л. Адміністративна відповідальність як особливий різновид юридичної відповідальності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 6, ч. 2. С. 71-74.
73. Деміденко І. Теоретико-правове розуміння конституційно-правової відповідальності. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2004. № 6. С. 354-362.
74. Дідик Н. Публічні службовці: поняття та адміністративна відповідальність. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2019. Вип. 21. С. 130-135.
75. Домбровська В. О. Поняття та особливості конституційно-правової відповідальності. *Науковий часопис Університетські наукові записки*. 2008. № 4. С. 79-83.
76. Духно Н.А., Ивахин В.И. Понятие и виды юридической ответственности. *Государство и право*. 2000. № 6. С. 12-18.
77. Єзеров А. Детермінація конституційних конфліктів. *Юридична Україна*. 2009. № 6. С. 46-49.
78. Єзеров А. Конституційна конфліктологія як перспективна доктринальна концепція. *Право України*. 2009. № 6. С. 167-170.
79. Єзеров А. Конфлікти у конституційно-правовій сфері: проблема найменування та визначення. *Право України*. 2011. № 5. С. 187-195.
80. Єрмоленко-Князева Л. С. Поняття та зміст інституту дисциплінарної відповідальності. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2012. Вип. 1. С. 181-187.
81. Жаровська І. М. Інститут відповідальності державної влади в умовах ро-

- звиненого громадянського суспільства. *Право і суспільство*. 2015. № 4, ч. 3. С. 15-18.
82. Жукорська Я. М. Сучасна концепція міжнародно-правової відповідальності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 3. С. 36-40.
83. Жулавський С. А. Фінансова відповідальність у системі юридичної відповідальності. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 146-152.
84. Заборовський В. В. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності адвоката. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 31 (3). С. 115-118.
85. Загурський В. Посилення відповідальності – основна умова дії закону. *Право України*. 1996. № 12. С. 45-46.
86. Закриницька В. Омбудсмен з прав дитини в механізмі державного захисту прав, свобод і законних інтересів дітей: зарубіжний досвід. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 346-356.
87. Зелена О. Визначення підстав юридичної відповідальності: актуальні питання. *Право України*. 2003. № 4. С. 21-26.
88. Зелена О. Поняття юридичної відповідальності: окремі проблеми. *Право України*. 2002. № 11. С. 109-112.
89. Зелена І. В. Функції юридичної відповідальності в приватному праві: окремі питання. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 3. С. 90-94.
90. Зозуля О. І. Особливості конституційно-правової відповідальності комітетів Верховної Ради України, їх керівництва та членів. *Форум права*. 2019. № 3. С. 39-47.
91. Ивакин В. И. Отдельные виды фундаментальных научных исследований о юридической ответственности за экологические правонарушения и их систематизация. *Аграрное и земельное право*. 2013. № 1. С. 84-97.
92. Іванова О. І. Юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності. *Вісник Академії адвокатури України*. 2012. Число 3. С. 21-26.
93. Іванюта Н. В. Юридична відповідальність як складова охоронної функції господарського процесуального права. *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 2. С. 40-44.
94. Іншин М. І. Підходи до розуміння відповідальності державних службовців. *Публічне право*. 2012. № 1. С. 161-168.
95. Кабаченко М. О. Дисциплінарна відповідальність: актуальні питання. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство*. 2013. Т. 18. Вип. 2. С. 64-71.
96. Калашник М. В. Юридична відповідальність працівників органів внутрішніх справ. *Право і Безпека*. 2012. №1 (43). С. 67-72.
97. Каленіченко Л. І. Загальнотеоретична характеристика підстав звільнення від юридичної відповідальності. *Право і Безпека*. 2017. № 3. С. 26-32.
98. Каленіченко Л. І. Підходи щодо розуміння необхідних підстав юридич-

- ної відповідальності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право.* 2016. Вип. 22. С. 39-42.
99. Каленіченко Л. І. Поняття та види принципів юридичної відповідальності. *Право і Безпека.* 2017. № 1. С. 24-31.
100. Каленіченко Л. І. Процесуальна складова юридичної відповідальності. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.* 2018. № 4. С. 11-18.
101. Каленіченко Л. І. Юридична відповідальність як динамічне правове явище. *Форум права.* 2017. № 3. С. 67-71.
102. Каленіченко Л. І. Юридична відповідальність як явище об'єктивного права. *Право і Безпека.* 2016. № 2. С. 31-37.
103. Каленіченко О. Ф. Конституційний процес як основа державного будівництва. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2016. № 1. С. 44-49.
104. Камінський І. І. Юридичні підстави міжнародно-правової відповідальності держав за акти неправомірного застосування інформаційно-психологічної сили. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки.* 2017. Вип. 1, ч. 2. С. 168-172.
105. Кампо В. Методологія досліджень конституційної юстиції в Україні: науковий огляд. *Право України.* 2014. № 6. С. 158-170.
106. Капітаненко Н. П. Особливості юридичної відповідальності громадських об'єднань за правопорушення у сфері публічного управління та адміністрування. *Держава та регіони. Серія: Право.* 2017. № 2. С. 68-73.
107. Касинюк І. В. Сучасні проблеми міжнародно-правового регулювання кримінальної відповідальності за злочин агресії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2016. Вип. 38, ч. 2. С. 150-153.
108. Катрич А. В. Відповідальність як інститут господарсько-процесуального права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2017. Вип. 43, ч. 1. С. 154-156.
109. Кірмач А. Дисциплінарна відповідальність та службове розслідування щодо державних службовців. *Підприємництво, господарство і право.* 2010. № 12 (169). С. 37-41.
110. Клименко О. До проблеми визначення суспільної необхідності як конституційно-правової категорії. *Право України.* 2011. № 8. С. 282-289.
111. Книш В. В. Аналіз позитивного досвіду конституційно-правової відповідальності (на підґрунті конституціоналізму зарубіжних країн). *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького.* 2013. № 7. С. 146-149.
112. Книш В. В. Принципи конституційно-правової відповідальності суб'єктів державно-політичних відносин. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького.* 2013. № 8. С. 117-121.
113. Книш В. В. Теоретико-правовий аналіз законодавства України про кон-

- ституційно-правову відповідальність. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право.* 2017. № 3. С. 61-71.
114. Книш В. Теоретико-правове дослідження функцій конституційно-правової відповідальності. *Legea si Viata.* 2017. № 9, ч. 2. С. 69-73.
115. Книш В. Теоретико-правове дослідження законодавчого рівня регулювання конституційно-правової відповідальності в Україні. *Legea si Viata.* 2017. № 8, ч. 2. С. 98-71.
116. Ковальов Д. В. Конституційні засади корпоративної соціальної відповідальності в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.* 2017. № 2. С. 60-69.
117. Ковальов С. С. Щодо строків та особливостей притягнення до дисциплінарної відповідальності окремих категорій працівників. *Публічне право.* 2012. № 4. С. 416-423.
118. Козаченко Ю. А. Адміністративна відповідальність у сфері забезпечення прав пацієнта: перспективи вдосконалення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2017. № 2. Т. 1. С. 73-76.
119. Козюренко Р. С. Заходи адміністративної відповідальності за вчинені правопорушення: поняття та класифікація. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка».* Серія: Юридичні науки. 2016. № 845. С. 94-98.
120. Колісник В. Конституційна реформа в контексті посилення політичної відповідальності. *Вісник Академії правових наук України.* 2005. № 1. С. 38-44.
121. Коліушко І., Банчук О. Поняття адміністративної відповідальності та адміністративного правопорушення в сучасному українському праві. *Право України.* 2008. № 4. С. 32-36.
122. Колосова Н. М. Конституційна відповідальність – самостійний вид юридическої відповідальності. *Государство и право.* 1997. № 2. С. 86-92.
123. Колпаков В. Принцип офіційного з'ясування всіх обставин у справі в системі принципів адміністративного судочинства. *Право України.* 2014. № 3. С. 47-56.
124. Колюх В. В. Політична відповідальність Конституційного Суду України. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут».* Серія: Політологія. Соціологія. Право. 2016. № 3-4. С. 158-163.
125. Коновейчук Х. Б. Конституційно-правова відповідальність за порушення законодавства у сфері благодійної діяльності в Україні. *Держава і право. Юридичні і політичні науки.* 2013. Вип. 62. С. 159-164.
126. Корнієнко А. А. Деякі аспекти співвідношення інституту звільнення від юридическої відповідальності та принципу невідворотності. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право.* 2013. № 2. С. 30-34.

127. Корнієнко А. А. Звільнення від позитивної юридичної відповідальності та принцип невідворотності: аспекти співвідношення. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2013. № 1. С. 90-93.
128. Корнієнко А. А. Принцип невідворотності юридичної відповідальності: структурно-функціональний аналіз. *Право і суспільство*. 2012. № 5. С. 21-24.
129. Кошеленко К. В. Юридична відповідальність за шкоду навколишньому природному середовищу: загальне поняття. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016 Вип. 1, ч. 2. С. 109-112.
130. Кравець М. О. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 4. С. 75-78.
131. Кравець М. О. Поняття, сутність та місце юридичної кваліфікації у процесі правозастосування. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 3. С. 110-115.
132. Кравець М. О. Порядок реалізації конституції в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 5. С. 20-23.
133. Кравчук В. Забезпечення права на доступ до адміністративного суду осіб, які перебувають під вартою або в місцях позбавлення волі. *Право України*. 2014. № 3. С. 57-63.
134. Красникова А. Конституционная ответственность в современном украинском конституционализме. *Юридический вестник*. 2001. № 2. С. 90-95.
135. Кресіна І. О., Коваленко А.А. Політична відповідальність: особливості предмета дослідження. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 57. С. 485-489.
136. Кривенко Л. Конституційна відповідальність глави держави. *Віче*. 2001. № 10. С. 3-18.
137. Кривенко О., Сарнавський О. Адміністративна та кримінальна відповідальність за військові правопорушення: аналіз законодавчих змін. *Право України*. 2017. № 1. С. 109-115.
138. Крисань Т. Розмежування державного (правового) примусу й юридичної гарантії. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 3. С. 24-27.
139. Кристева Н. Актуальные вопросы ответственности в системе местных органов представительной власти. *Leges si Viata*. 2016. № 5, ч. 1. С. 55-58.
140. Крищенко Л. Інституціоналізація конституційно-правової відповідальності – необхідна складова розширення та оновлення судової системи України. *Право України*. 2003. № 1. С. 20-25.
141. Куракін О. М. Дисциплінарна відповідальність в органах МВС. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2001. № 3. С. 13-18.
142. Кучма О. Л. Юридична відповідальність у теорії та конституції України. *Соціальне право*. 2017. № 1. С. 28-36.
143. Кучук А. Конституційно-правова відповідальність: міф чи реальність?

- Підприємництво, господарство і право.* 2006. № 12. С. 26-30.
144. Липинский Д. А. О разграничении мер защиты и мер юридической ответственности. *Современное право.* 2013. № 4. С. 12-16.
145. Липинский Д. А. Правонарушение как фактическое основание юридической ответственности. *Право и политика.* 2013. № 2. С. 208-217.
146. Литвиненко В. І. Юридична відповідальність посадових осіб правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції в Україні. *Право та інновації.* 2015. № 4. С. 102-109.
147. Липський Д. Касаційне оскарження в адміністративному судочинстві України: аналіз сучасних наукових досліджень. *Право України.* 2014. № 3. С. 64-74.
148. Лосич С. В. Сучасні міжнародно-правові стандарти кримінальної відповідальності за посягання на територіальну цілісність держави. *Європейські перспективи.* 2016. Вип. 1. С. 81-86.
149. Лосич Т. С. Сучасні міжнародно-правові стандарти кримінальної відповідальності за вчинення або погрозу вчинення насильства по відношенню до судді та інших представників системи юстиції. *Часопис Київського університету права.* 2016. № 1. С. 305-311.
150. Лук'янець Д. Про класифікаційні ознаки юридичної відповідальності. *Право України.* 1999. № 7. С. 121-123.
151. Лучин В. О. Конституционные деликты. *Государство и право.* 2000. № 1. С. 12-19.
152. Майданник О. Конституційно-правова відповідальність: ознаки, підстави, суб'єкти. *Право України.* 2001. № 2. С. 92-95.
153. Макаренко Л. О. Поняття та види соціальної відповідальності. *Часопис Київського університету права.* 2012. № 4. С. 12-16.
154. Макогонюк Ю. Ю. Юридична відповідальність за порушення права на доступ до публічної інформації в екологічній сфері. *Право і суспільство.* 2016. № 1, ч. 2. С. 80-87.
155. Маловацький О. Міжнародно-правова відповідальність держави за міжнародні неправомірні акти: актуальні теоретико-доктринальні підходи до визначення та розуміння. *Evropsky politicky a pravni diskurz.* 2018. Vol. 5, Iss. 4. С. 25-46.
156. Маляренко А. До питання упередженості як підстави дисциплінарної відповідальності суддів. *Право України.* 2012. № 1-2. С. 414-420.
157. Малько А. В., Маркунин Р.С. Роль юридической ответственности органов представительной власти в правозащитной политике. *Современное право.* 2013. № 8. С. 24-26.
158. Марцеляк О. В. Конституційно-правовий механізм боротьби з корупцією в Україні (загальнотеоретична характеристика). *Порівняльно-аналітичне право.* 2016. № 5. С. 70-74.
159. Марченко М. В. Конституційно-правова природа права вето глави держави. *Форум права.* 2017. № 4. С. 141-146.

160. Матат А. В. Верховенство Конституції та захист прав людини як пріоритет діяльності Конституційного Суду України. *Форум права*. 2016. № 1. С. 186-194.
161. Мацелюх І. А. Співвідношення понять соціальної, юридичної та правової відповідальності у науковому дискурсі. *Публічне право*. 2017. № 1. С. 243-249.
162. Мельник М., Різник С. Про межі конституційної юрисдикції та пряму дію норм Конституції України при здійсненні правосуддя. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 4-5. С. 149-159.
163. Мельник О. Державна влада в контексті конституційної відповідальності. *Віче*. 2001. № 5. С. 59-63.
164. Мельниченко В. Вертикаль управління. Повноваження і відповідальність. *Віче*. 2001. № 4. С. 16-29.
165. Мельниченко В. Політична відповідальність у державному управлінні. *Віче*. 2003. № 1. С. 19-24.
166. Мельничук Н. О. Матеріальна відповідальність сторін відносин у нових умовах ринкової економіки. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 201-205.
167. Мисак О. І. Міжнародно-правова відповідальність – традиційний вид юридичної відповідальності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 41-43.
168. Мисак О. Міжнародно-правова відповідальність держав: окремі аспекти дослідження теорії і практики. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. № 9. С. 41-46.
169. Морозова Л. А. Проблемы правовой ответственности государства, его органов и служащих. *Государство и право*. 2000. № 3. С. 20-36.
170. Морозова Л. А. Проблемы правовой ответственности государства, его органов и служащих (Окончание). *Государство и право*. 2000. № 4. С. 15-30.
171. Морозюк С. М. Зв'язок конституційно-правової норми та конституційних правовідносин у процесі реалізації Основного Закону. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 6. Т. 2. С. 15-19.
172. Морозюк С. М. Особливості дії індивідуальних принципів реалізації Конституції України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 2. С. 43-46.
173. Муртіщева А. Загальна характеристика конституційних основ відповідальності уряду в країнах – членах ЄС. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 2 (81). С. 138-147.
174. Муртіщева А. О. Концепція конституційно-правової відповідальності уряду: історико-правовий аспект. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 31. С. 120-132.
175. Муртіщева А. О. Окремі питання персоналізації конституційно-правової відповідальності уряду в державах – членах Європейського Союзу.

- Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 32. С. 216-226.
176. Муртіщева А. О. Система санкцій конституційно-правової відповідальності уряду в державах – членах ЄС. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 33. С. 171-181.
177. Наливайко Л. Р. Види конституційно-правової відповідальності за її суб'єктами та підставами. *Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку*. 2002. С. 47-51.
178. Наливайко Л. Р. Місце конституційно-правової відповідальності в системі юридичної відповідальності. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2001. Вип. 11. С. 182-186.
179. Наливайко Л. Р. Проблеми визначення поняття, специфічних ознак та функцій відповідальності в сучасній конституційній теорії. *Науковий вісник ЗДУ. Серія: Юридичні науки*. 2001. № 1. С. 18-27.
180. Наливайко Л. Р. Теоретичні аспекти конституційного делікту. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2001. № 13. С. 3-8.
181. Нелін О. І. Юридична відповідальність нотаріуса: теоретичний аспект і практичні виміри. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 2. С. 89-96.
182. Нерсисян А. С. Теоретичні аспекти процесуальної відповідальності у кримінальній юстиції. *Правова держава*. 2019. Вип. 30. С. 368-374
183. Нижник М. Відповідальність – інструмент управління. *Віче*. 2001. № 5. С. 64-75.
184. Нижник Н., Плахотнюк Н. Відповідальність – інструмент управління. *Віче*. 2001. № 5. С. 64-76.
185. Новак О. Д. Щодо розуміння принципів дисциплінарної відповідальності державних службовців. *Право і Безпека*. 2012. № 3. С. 264-268.
186. Олійник А. Ю. Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання. *Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 27. С. 48-54.
187. Олькіна О. Функції конституційного інституту дострокового припинення повноважень вищих посадових осіб України. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 2 (194). С. 11-14.
188. Павловська Н. В. Конституційно-правова відповідальність народних депутатів України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 16 (1). С. 22-24.
189. Павловська Н. Механізм процедури імпичменту (теоретичний та практичний досвід). *Право України*. 2010. № 3. С. 115-119.
190. Падалка О. А. Юридична відповідальність Національної поліції України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 20. С. 81-84.
191. Падалка А. М. Юридична відповідальність слідчого: зміст і система. *Право.ua*. 2014. № 1. С. 60-65.
192. Панова Н. С. Дисциплінарна відповідальність державного службовця як

- інститут адміністративного права. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2015. Т. 16. С. 342-353.
193. Паришка В. В. Окремі аспекти оптимізації законодавства України в частині притягнення суддів до юридичної відповідальності. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 11. С. 225-229.
194. Пасенюк О. Розмежування конституційної та адміністративної юрисдикції. *Право України*. 2016. № 2. С. 38-44.
195. Пащенко А. Конституційний делікт як підстава конституційної відповідальності. *Юридичний вісник*. 2002. № 1. С. 86-89.
196. Первомайський О. Цивільно-правова відповідальність держави Україна: конституційні засади. *Юридична Україна*. 2012. № 8. С. 62-68.
197. Петришина-Дюг Г. Г. Конституційно-правова відповідальність політичних партій: поняття, сутність та особливості. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 57. С. 144-150.
198. Писаренко Г. М. Юридична відповідальність в інформаційній сфері: окремі аспекти становлення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 36, ч. 2. С. 55-58.
199. Подковенко Т. О. Принципи юридичної відповідальності: загальнотеоретичний аспект. *Молодий вчений*. 2015. № 2, ч. 6. С. 830-833.
200. Подорожній Є. Ю. Принципи формування юридичної відповідальності в трудовому праві. *Право і суспільство*. 2016. № 2. С. 88-93.
201. Подорожній Є. Ю. Особливості ретроспективної юридичної відповідальності працівників правоохоронних органів за порушення норм трудового права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 29 (2.3). С. 75-79.
202. Подорожній Є. Ю. Теоретичні підходи до визначення поняття «юридична відповідальність». *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2014. № 3. С. 6-15.
203. Полевий В. Стягнення, що можуть застосовуватись як заходи конституційної відповідальності партій: проблеми їх застосування. *Підприємництво, господарство і право*. 2002. № 2. С. 80-82.
204. Полевий В. Теоретичні питання конституційної відповідальності політичних партій в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2002. № 6. С. 70-73.
205. Полянський Т. Позитивістсько-правові критерії оцінки дотримання заборони зловживання правом. *Юридична Україна*. 2013. № 9. С. 16-22.
206. Полянський Т. Природно-правові критерії оцінки дотримання заборони зловживання правом: їх зміст та взаємодія. *Юридична Україна*. 2013. № 8. С. 14-22.
207. Польовий О. Л. Місце інституту відповідальності суддів у системі юридичної відповідальності органів публічної влади України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2009. № 12 (98). С. 105-110.
208. Попович Є. Дисциплінарна відповідальність працівників органів прокуратури України: правові проблеми та шляхи їх вирішення. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2012. № 3. С. 22-26.

209. Проневич О. С. Дисциплінарна відповідальність прокурорів: доктринальне обґрунтування і легальне закріплення. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2015. Вип. 3. С. 213-222.
210. Радкевич А. П. Юридическая ответственность за незаконное использование персональной информации в Украине. *Современное право*. 2013. № 6. С. 151-155.
211. Радченко П. Конституційно-правова відповідальність органів місцевого самоврядування. *Вісник Української Академії державного управління при Президенті України*. 2001. № 2. С. 21-25.
212. Розвадовський В. І. Особливості конституційно-правової відповідальності громадських організацій та політичних партій в Україні. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2017. Вип. 45. С. 118-130.
213. Руднева О. Правова природа відповідальності органів місцевого самоврядування. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 3. С. 81-86.
214. Рустамзаде А. Х. Конституційно-правові основи організації судової влади в Україні та Азербайджанській Республіці. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 6. Т. 2. С. 23-26.
215. Рябов С. А., Филиппов О. А. Ответственность депутата представительного органа местного самоуправления. *Евразийский юридический журнал*. 2013. № 5. С. 102-105.
216. Савин В. Н. Ответственность государственной власти перед обществом. *Государство и право*. 2000. № 12. С. 64-72.
217. Савранчук Л. Л. Відповідальність неповнолітніх за адміністративним законодавством: проблеми та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 245-248.
218. Савранчук С. Л. Юридична відповідальність працівників спеціалізованої антикорупційної прокуратури України. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 4. С. 128-132.
219. Світличний О. П. Адміністративна відповідальність посадових осіб та фізичних осіб – підприємців за незаконне використання об'єктів права інтелектуальної власності. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: *Юридичні науки*. 2017. № 1. С. 45-49.
220. Святченко Л. О. Юридична відповідальність за вчинення правопорушень у сфері забезпечення охорони, використання й відтворення водних біоресурсів. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: *Право*. 2014. Вип. 197 (2). С. 153-157.
221. Сельська В. В. Субсидіарна юридична відповідальність в праві Європейського Союзу. *Lex portus*. 2017. № 2. С. 61-73.
222. Сердюк І. А. Методологічний аналіз сучасних інтерпретацій поняття «юридична відповідальність». *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 1. С. 30-35.
223. Сердюк Л. М. Конституційний принцип індивідуалізації юридичної від-

- повідальності особи в аспекті теорії конституційно-правової відповідальності. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 4. С. 105-111.
224. Середюк В. В. Окремі проблеми класифікації юридичної відповідальності в правовій науці України та Польщі. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 11. С. 120-126.
225. Середюк В. В. Проблема визначення складу фактичної підстави юридичної відповідальності. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 18. С. 46-52.
226. Сліденко І. Релятивність базисних категорій сучасного конституційного права (конституційний лад). *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 2. С. 33-42.
227. Слободян Н. Проблеми конституційно-правової відповідальності за порушення законодавства про вибори. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2006. № 1. С. 77-82.
228. Соломчак Х. Б. Позитивна правова відповідальність людини: філософсько-правовий вимір. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2013. Вип. 3. С. 469-479.
229. Солтан А., Табан И. Гражданско-правовая ответственность за вред, причиненный органами публичной власти. *Leges si Viata*. 2016. № 6, ч. 1. С. 38-47.
230. Стародубцев А. А. Поняття та види юридичної відповідальності працівників органів внутрішніх справ. *Право і Безпека*. 2012. № 3. С. 276-280.
231. Строгович М. С. Сущность юридической ответственности. *Советское государство и право*. 1979. № 5. С. 72-78.
232. Сушинський О. Інститут відповідальності у здійсненні контрольної влади. *Вісник Української Академії державного управління при Президентові України*. 2002. № 3. С. 39-48.
233. Сушинський О. Конституційно-правова відповідальність органів адміністрування виборчим процесом. *Право України*. 2013. № 5. С. 191-199.
234. Терещук М. М. Позитивна юридична відповідальність в публічному праві: теоретичний аналіз. *Молодий вчений*. 2016. № 7. С. 268-271.
235. Тернавська В. Політико;правові засади відповідальності уряду в Україні. *Право України*. 2010. № 7. С. 88-93.
236. Тихомиров О. О. Інформаційний делікт як підстава «інформаційної» юридичної відповідальності: відмітні ознаки. *Інформація і право*. 2019. № 1. С. 37-44.
237. Тімашов В. Юридична відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 2. С. 38-42.
238. Тімуш І. С. Цивільно-правова відповідальність неповнолітніх після набуття ними повної цивільної дієздатності та батьків, позбавлених батьківських прав. *Юридична наука*. 2014. № 9. С. 29-34.
239. Ткаченко І. М. Теоретико-правова характеристика юридичної відповідальності. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 2. С. 35-37.

240. Фесенко О. А. Адміністративна відповідальність у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. №4. С. 100-104
241. Хужин А. М. Проблемы юридической ответственности за невиновное поведение: анализ зарубежного права. *Международное уголовное право и международная юстиция*. 2013. № 2. С. 19-22.
242. Цимбалістий Т. О. Інститут імпідменту в системі конституційно-правової відповідальності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 1. С. 42-44.
243. Червяцова А. «Позитивний» аспект конституційної відповідальності: визначення змісту. *Право України*. 2000. № 2. С. 93-95.
244. Черноп'ятов С. В. Позитивна юридична відповідальність як наукова та методологічна категорія. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 164-171.
245. Чудик-Білоусова Н. І. Юридична відповідальність за порушення порядку охорони, відтворення та використання лісів в Україні. *Університетські наукові записки*. 2016. № 2. С. 132-150.
246. Шайдуллин Р. Р. О сущности финансово-правовой ответственности и ее месте в системе юридической ответственности. *Современное право*. 2013. № 1. С. 64-66.
247. Шапиев С. М. Открепительные удостоверения: механизм оптимального распределения и юридической ответственности. *Избирательное право*. 2013. № 1. С. 31-38.
248. Швець О. В. Відповідальність як соціальне явище: теоретико-правові засади. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2012. Вип. 1. С. 84-92.
249. Шевченко А. Є. Відновлювальна функція юридичної відповідальності. *Публічне право*. 2012. № 4. С. 269-275.
250. Шестопалова Л. Позитивна юридична відповідальність. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2017. № 5. С. 5-12.
251. Шестопалова Л. Юридична відповідальність у структурі права. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 2. С. 5-15.
252. Черноп'ятов С. В. Позитивна юридична відповідальність як наукова та методологічна категорія. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 164-171.
253. Шон Д. Т. Конституционная ответственность. *Государство и право*. 1995. № 7. С. 35-44.
254. Шульга А. М. Страх притягнення до юридичної відповідальності як мотив правомірної поведінки особи. *Право і Безпека*. 2012. № 5 (47). С. 51-55.
255. Яковенко А. Некоторые вопросы ответственности судей в Украине, в случае если Европейский суд по правам человека указал в их решениях на нарушение прав человека. *Leges si Viata*. 2017. № 2, ч. 2. С. 132-134.
256. Ярмиш О. Н., Пащенко А.О. Конституційно-правова відповідальність в системі юридичної відповідальності. *Наше право*. 2003. № 2. С. 5-11.

ТЕМА 17. ЗАКОННІСТЬ ТА ПРАВОПОРЯДОК

Законність: поняття, ознаки та структура. Зміст законності. Вимоги законності у сфері правотворчості і реалізації права.

Принципи та гарантії законності: загальносоціальні та спеціально-соціальні.

Поняття, ознаки та функції правопорядку. Принципи та структура правопорядку. Право, законність, правопорядок: питання співвідношення та взаємодії.

Ключові поняття:

законність, формальна законність, правова законність, правова законність як принцип, ознаки законності, правова законність як метод, правова законність як режим, структура законності, гарантії законності, конституційна законність, принципи правової законності, вимоги правової законності, суб'єкти законності, загальні умови, спеціальні засоби забезпечення законності, гарантії правової законності, економічні гарантії законності, політичні гарантії законності, соціальні гарантії законності, ідеологічні гарантії законності, урядові гарантії законності, парламентські гарантії законності, президентські гарантії законності, юридичні гарантії, загальносоціальні гарантії, спеціально-соціальні гарантії, риси юридичних гарантій, організаційні гарантії, правопорядок, зміст правового порядку, структура правового порядку, функції правового порядку, стабілізаційна функція правового порядку, компромісна функція правового порядку, корекційна функція правового порядку, оцінно-орієнтувальна функція правового порядку, виховна функція правового порядку, комунікативна функція правового порядку, принципи правового порядку, форма правового порядку, громадський порядок, правоохоронна діяльність, дисципліна, державна дисципліна, фінансова дисципліна, трудова дисципліна, військова дисципліна, суспільний порядок.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.

- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. Додаток до № 51. Ст.1122.
- ❖ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
- ❖ Про Збройні Сили України: Закон України від 6 грудня 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 108.
- ❖ Про оборону України: Закон України від 6 грудня 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 106.
- ❖ Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року. *Голос України*. 2018. № 122.
- ❖ Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 376.
- ❖ Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
- ❖ Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99.

Дисертації, автореферати:

1. Арабаджи Н. Б. Правовий порядок як цінність: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 20 с.
2. Атаманова Н. В. Правовий порядок Запорізької Січі: історико-теоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 19 с.
3. Баласанян А. Г. Соотношение законности и правопорядка и проблемы их обеспечения: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ереван, 2012. 31 с.
4. Бойко Д. В. Законность и усмотрение в правоприминительной деятельности: вопросы теории: дис. ... канд. юрид. наук. Волгоград, 2011. 221 с.
5. Брацук І. З. Імплементация права Європейського Союзу в національних правопорядках держав-членів: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2011. 200 с.
6. Галинська К. Ю. Адміністративно-правове забезпечення інформаційного правопорядку в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 17 с.
7. Гапоненко Л. В. Законність в діяльності органів державної податкової служби України (адміністративно-правовий аспект): автореф. дис. ...

- канд. юрид. наук. Ірпінь, 2010. 18 с.
8. Головін А. П. Адміністративно-правове регулювання діяльності міліції громадської безпеки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 20 с.
 9. Гудз Б. Д. Судовий контроль за законністю адміністративної діяльності органів виконавчої влад: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
 10. Давидович І. І. Кримінально-правова охорона представників влади і громадськості, які охороняють правопорядок: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 253 с.
 11. Жданова Н. А. Этико-философские концепции дисциплины: дис. ... канд. филос. наук. Новосибирск, 2008. 208 с.
 12. Іващенко О. Р. Міжнародне право у національному правопорядку європейських держав та застосування міжнародного права національними судами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 21 с.
 13. Іляшко О. О. Адміністративно-правові питання відомчого контролю та прокурорського нагляду за законністю діяльності служб та підрозділів ОВС: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2010. 20 с.
 14. Каблов Д. С. Адміністративно-правовий статус членів громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону: дис. ... канд. юрид. наук. Донецьк, 2007. 191 с.
 15. Кдлян Е. Л. Законность как фактор воздействия на правовое поведение личности: вопросы теории: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2009. 262 с.
 16. Кміта О. В. Законність у процесі постановня правової держави в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 19 с.
 17. Колотілова І. О. Законність та обґрунтованість рішень суду в цивільному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 19 с.
 18. Комаров В. А. Діяльність центрів зв'язків з громадськістю органів внутрішніх справ України щодо зміцнення правопорядку та профілактики правопорушень: організаційно-правові питання: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 238 с.
 19. Копотун І. М. Громадський порядок як об'єкт кримінально-правової охорони: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 20 с.
 20. Кривов'яз О. В. Правопорядок: державні та недержавні форми забезпечення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
 21. Крижанівський А. Ф. Правопорядок суверенної України: становлення та тенденції розвитку (загальнотеоретичне дослідження): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2009. 40 с.
 22. Крижановська О. В. Інституційні засади правопорядку: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2018. 20 с.
 23. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2013. 40 с.

24. Кунев А. Н. Законность и правовая культура в условиях становления правового государства: теоретико-правовое исследование: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2011. 182 с.
25. Лазутко В. І. Взаємодія органів внутрішніх справ України з іншими силами охорони правопорядку при здійсненні службово-бойової діяльності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2013. 16 с.
26. Ленівський Р. В. Законність і правопорядок в Україні: адміністративно-правові засоби забезпечення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2018. 20 с.
27. Макар В. Р. Формування єдиного європейського правопорядку: теоретико-правові підходи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 16 с.
28. Мелех Л. В. Законність у правозастосовній діяльності: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2009. 184 с.
29. Назаров П. С. Правопорядок в условиях формирования правового государства: дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2005. 196 с.
30. Околіта С. В. Справедливість та законність як принципи державно-правового регулювання: дис. ... канд. наук держ. упр. Київ, 2000. 178 с.
31. Павленко С. В. Засоби забезпечення законності та правопорядку в діяльності органів місцевого самоврядування: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Запоріжжя, 2010. 19 с.
32. Панаріна Н. В. Право як нормативна основа формування правопорядку: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2007. 202 с.
33. Папрыгін Е. С. Правопорядок в государствах с различными формами политико-правового режима: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2009. 178 с.
34. Подорожна Т. С. Правовий порядок: теоретико-методологічні засади конституціоналізації: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2017. 43 с.
35. Прокопенко О. Ю. Деліктологічна характеристика та профілактика адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2011. 180 с.
36. Ряшко О. В. Законність у контексті профілактики правопорушень в службовій діяльності міліції України: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2006. 215 с.
37. Савенко Д. Л. Верховенство права і законність в організації та діяльності прокуратури України: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 20 с.
38. Савченко И. С. Парламентская дисциплина: закономерности и факторы развития: дис. ... д-ра полит. наук. Москва, 2007. 477 с.
39. Самохвалов В. В. Законність і справедливість: теоретико-правові проблеми співвідношення та взаємодії: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 203 с.
40. Солоненко О. М. Реалізація функції забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян у системі мі-

- сцевого самоврядування (організаційно-правові питання): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2001. 237 с.
41. Солуков А. А. Законность в советский и постсоветский периоды: сравнительное исследование: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2012. 176 с.
 42. Струць О. А. Законність та обґрунтованість проведення слідчих дій як гарантія прав і свобод учасників кримінального судочинства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009. 18 с.
 43. Стулов О. О. Реалізація принципу законності при виконанні та відбукванні покарання у виді позбавлення волі на певний строк: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2011. 20 с.
 44. Теткин Д. В. Законность как реальное выражение права: дис. ... канд. юрид. наук. Тамбов, 2007. 197 с.
 45. Цикалевич В. М. Охорона громадського порядку органами внутрішніх справ України (адміністративно-правове регулювання): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Дніпро, 2009. 19 с.
 46. Чернетченко О. М. Законність як принцип адміністративної діяльності органів доходів і зборів у податковій сфері: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 21 с.
 47. Чорнобук В. І. Законність та обґрунтованість процесуальних рішень судді в порядку судового контролю у досудових стадіях кримінального процесу: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2007. 211 с.
 48. Шапочка Т. І. Адміністративно-правові засади контролю та нагляду за законністю у сфері дозвільної діяльності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 19 с.
 49. Шонія Л. В. Економічний вимір правового порядку: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2014. 18 с.

Монографії:

1. Арабаджи Н. Б. Аксіологія сучасного правового порядку: моногр. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 185 с.
2. Баймуратов М. О. Міжнародний економічний правопорядок: актуальні питання правового регулювання: моногр. Суми: Університетська книга, 2011. 257 с.
3. Боняк В. О. Органи охорони правопорядку України в сучасному вимірі: конституційно-правовий аспект: моногр. Дніпропетровськ: Ліра, 2015. 371 с.
4. Гіда Є. О. Деонтологічні засади забезпечення прав і свобод людини та громадянина працівниками міліції у сфері правопорядку: моногр. Київ: О. С. Ліпкан, 2011. 416 с.
5. Горбунова Л. М. Принцип законності у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади: моногр. Київ: Юніком Інтер, 2008. 240 с.
6. Коваленко Т. О. Реалізація принципу законності у регулюванні земельних відносин в Україні: проблеми законодавчого забезпечення: моногр.

- Київ: Правова єдність: Алерта, 2017. 671 с.
7. Крижанівський А. Ф. Правовий порядок в Україні: Витоки, концептуальні засади, інфраструктура: моногр. Одеса: Фенікс, 2009. 504 с.
 8. Микитенко В. В. Забезпечення прав і свобод людини у службово-бойовій діяльності сил охорони правопорядку: моногр. Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2014. 171 с.
 9. Налуцишин В. В. Соціальний контроль у забезпеченні правового порядку: філософсько-правова ідея та її сучасний розвиток: моногр. Хмельницький: [б. в.], 2018. 337 с.
 10. Никитченко Н. В. Державний контроль як складова забезпечення господарського правопорядку: проблеми теорії і практики: моногр. Ірпінь: Нац. ун-т ДПС України, 2014. 342 с.
 11. Орлов М. М. Формування системи взаємодії регіональних органів виконавчої влади у сфері охорони правопорядку (теоретико-методологічні засади): моногр. Харків: Магістр, 2012. 43 с.
 12. Отрош М. І. Місце і роль Католицької церкви у міжнародному правопорядку: моногр. Київ; Одеса: Фенікс, 2017. 594 с.
 13. Подорожна Т. С. Правовий порядок: теоретико-методологічні засади конституціоналізації: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 534 с.
 14. Поляков С. Ю. Адміністративно-правові засади забезпечення законності та правопорядку у Збройних Силах України: моногр. Харків: Право, 2012. 255 с.
 15. Сидорчук Л. А. Місцеве самоврядування у сфері забезпечення правопорядку (національний та міжнародний досвід): моногр. Київ: Вид-во КИМУ, 2009. 220 с.
 16. Шпакович О. М. Вплив актів міжнародних організацій на внутрішні правопорядки держав-членів. Теорія і практика: моногр. Київ: Київський університет, 2011. 415 с.

Наукові статті:

1. Авер'янов В. Принцип верховенства права у сфері виконавчої влади: питання теорії та практика реалізації. *Право України*. 2010. № 3. С. 72-79.
2. Андреев Д. Правосвідомість у структурі соціально-правової комунікації. *Юридична Україна*. 2013. № 5. С. 11-16.
3. Андреева О. Б. Форми та методи забезпечення громадського порядку органами внутрішніх справ. *Право і безпека*. 2012. № 4 (41). С. 104-107.
4. Андрійко О. Ф. Організаційно-правові гарантії реалізації прав громадян у сфері виконавчої влади. *Правова держава*. 2017. Вип. 28. С. 296-305.
5. Арабаджи Н. Б. Функція охорони правопорядку з позицій інституційного підходу. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2016. Вип. 12. С. 38-43.
6. Арабаджи Н. Б. Цілісність правового порядку як основа для його цінності. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 51-55.

7. Бааджи Н. А. Гарантії законності застосування адміністративного розсуду в діяльності органів публічної адміністрації. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 1. С. 140-143.
8. Барабаш О. О. Правосвідомість, правопорядок та законність як чинники правомірної поведінки. *Форум права*. 2018. № 3. С. 6-12.
9. Блаживская Н. Содержание принципа законности в соответствии со статьей 1 Первого Протокола к Конвенции о защите прав человека и основных свобод. *Leges si Viata*. 2018. № 1, ч. 2. С. 7-10.
10. Бородін Ю. Ю. Поняття, ознаки та властивості правопорядку. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2012. Вип. 2 (1). С. 211-221.
11. Бортник Н. Характеристика заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, що посягають на публічну безпеку та громадський порядок. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2019. Вип. 22. С. 138-146.
12. Васін Є. Ю. Гарантії законності в правозастосовчій діяльності. *Право і суспільство*. 2012. № 4. С. 33-37.
13. Волинець В. В. Забезпечення верховенства права як умова функціонування сучасної правової держави. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 28-35.
14. Гайденко Д. В. Законність як категорія міжнародного права. *Правова держава*. 2018. № 29. С. 118-122.
15. Гарасимів Т. З., Галайко О. Р. Панування права та верховенство права: деякі аспекти співвідношення понять. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2012. Вип. 3. С. 468-478.
16. Головін А. Вплив рішень Конституційного Суду України на правовий порядок у державі в аспекті захисту конституційних прав і свобод. *Вісник Конституційного Суду України*. 2013. № 3. С. 81-89.
17. Голуб М. В. Охорона громадського порядку: регіональний аспект проблеми. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 2 (57). С. 108-115.
18. Графський В. Законність і справедливість як стадія ціннісні очікування та орієнтири в історії законодавства і законознавства. *Філософія права і загальна теорія права*. 2012. № 2. С. 139-147.
19. Гришина Н. В. Законність та індивідуалізація як основоположні принципи адміністративної відповідальності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2016. Вип. 21. С. 70-72.
20. Дашутін І. В. Поняття та ознаки забезпечення законності у трудових відносинах *Публічне право*. 2018. № 1. С. 143-150.
21. Дембіцька С. Л. Профілактика правопорушень як спосіб встановлення та зміцнення правопорядку в суспільстві. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1. Т. 2. С. 107-110.

22. Демьянчук Ю. Механизм функционирования режима законности и правопорядка должностных лиц в условиях предотвращения и противодействия коррупции в Украине. *Legea si Viata*. 2017. № 3, ч. 2. С. 54-56.
23. Денисов В. Н. Міжнародний правопорядок у світлі сучасних цивілізаційних викликів. *Правова держава*. 2015. Вип. 26. С. 391-400.
24. Джураєва О. О. Правоохоронна діяльність у забезпеченні правопорядку в сучасній державі. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 51. С. 440-445.
25. Добкін М. М. Координаційні повноваження місцевих державних адміністрацій щодо забезпечення законності та правопорядку. *Форум права*. 2011. № 3. С. 232-236
26. Долгий О. О. Законність: зміст поняття, гарантії її режиму, умови та засоби забезпечення (нарис з теорії права). *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2014. № 3. С. 17-27.
27. Донченко О. Принципи законності в діяльності місцевого самоврядування. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 2, ч. 2. С. 72-75.
28. Доценко О. С. Юридичні гарантії законності у сфері запобігання організований злочинності в Україні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 231-242.
29. Європіна Л. Законність як фундаментальна засада прокурорської діяльності. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2016. № 4. С. 24-29.
30. Жупанова Е. Конституционные гарантии обеспечения прав, свобод и законных интересов личности в уголовном производстве. *Legea si Viata*. 2017. № 12, ч. 2. С. 58-62.
31. Завадяк О. П. Структура механізму адміністративно-правового забезпечення законності та дисципліни в органах виконавчої влади. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 1. Т. 1. С. 275-279.
32. Зварич Р. В. Законність у правовому регулюванні суспільних відносин. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2013. Вип. 31. С. 3-12.
33. Ігнатенко В. Щодо поняття «громадський порядок» в політико-правових ідеях часів стародавнього світу. *Наукові записки [Кіровоградського державного університету імені Володимира Винниченка]. Серія: Право*. 2017. Вип. 2. С. 94-99.
34. Капля О. М. Втілення принципу законності адміністративного судочинства в законодавстві України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 44, 2. С. 28-31.
35. Капля О. Співвідношення принципів законності та верховенства права в адміністративному судочинстві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 6. С. 127-130.
36. Карманюк О. П. Реалізація юридичних обов'язків та їх вплив на правовий порядок. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 62-65.

37. Качинська М. О. Принципи систематизації законодавства про органи охорони правопорядку *Право і Безпека*. 2014. № 4. С. 51-54.
38. Коваленко В. Концептуальні засади модернізації правоохоронної діяльності та вдосконалення системи органів охорони правопорядку в Україні. *Право України*. 2013. № 3-4. С. 356-364.
39. Ковалів М. В. Забезпечення охорони громадського порядку органами місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2017. Вип. 2. С. 194-201.
40. Козюбра М. Верховенство права і Україна. *Право України*. 2012. № 1-2. С. 30-63.
41. Колпаков В. К. Законність та дисципліна в умовах реформування органів внутрішніх справ. *Форум права*. 2006. № 2. С. 80-82.
42. Комісаров О. Створення і функціонування системи сил охорони правопорядку в розрізі забезпечення державної безпеки України. *Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини*. 2016. Вип. 38. С. 219-225.
43. Корабльова Н. С. Законність і справедливість у державному управлінні: читаючи Платона. *Теорія та практика державного управління*. 2010. Вип. 1. С. 3-14.
44. Костаки Г. Конституционное правосудие – фактор обеспечения законности и повышения правовой культуры общества. *Верховенство Права*. 2017. № 3. (30). С. 51-58.
45. Костицький М. Про античні витоки розуміння права (правності) і закону (законності) та можливість їх урахування в сучасному конституційному судочинстві. *Вісник Конституційного Суду України*. 2016. № 4-5. С. 139-148.
46. Котляренко О. Військова служба правопорядку – суб'єкт реалізації правоохоронної функції держави. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2013. № 1. С. 116-121.
47. Кошиков Д. О. Юридичні гарантії діяльності підрозділів поліції особливого призначення. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 2. С. 95-99.
48. Кравчук В. Загальна характеристика та критерії класифікації організаційно-правових гарантій діяльності суддів в Україні. *Історико-правовий часопис*. 2015. № 2. С. 65-70.
49. Кравчук В. М. Загальносоціальні гарантії діяльності суддів в Україні: поняття та види. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. № 1, ч. 2. С. 22-30.
50. Кравчук В. М. Організаційно-правові гарантії діяльності суддів в Україні: поняття та класифікація. *Публічне право*. 2015. № 1. С. 27-34.
51. Крижановський А. Доктрина правового порядку в Україні: генезис, сучасний стан і перспективи. *Право України*. 2013. № 9. С. 229-242.
52. Крисюк Ю. Соціальний і правовий порядок як реалізація ідеї права. *Право України*. 2004. № 8. С. 13-15.

53. Крусян А. Р. Конституційна законність у системі сучасного конституціоналізму. *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. Вип. 25. С. 164-167.
54. Куліш А. М. Законність і правопорядок: теоретичний аспект. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2005. Вип. 30. С. 171-175.
55. Курило С. Л. Теоретичні засади співвідношення правопорядку, громадського порядку та громадської безпеки. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2012. Вип. 1 (56). С. 107-113.
56. Лейба О. А. Законодавчі дефекти: характерні ознаки та відмежування від інших правових явищ. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 225-233.
57. Лемак В. Принцип верховенства права в Україні: основні загрози. *Право України*. 2010. № 3. С. 44-51.
58. Ленівський Р. В. Сутність адміністративно-правових засобів забезпечення законності і правопорядку в Україні та їх систематизація. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 6. Т. 2. С. 79-82.
59. Лоскутова М. Основні критерії визначення законності відповідно до практики Європейського суду з прав людини. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 8. С. 178-181.
60. Луспенник Д. Верховенство права – «новий» старий принцип цивільного судочинства: співвідношення із принципом законності. *Право України*. 2017. № 8. С. 9-20.
61. Макаренко Л. О. Принцип верховенства права: проблеми розуміння та дії. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 58. С. 9-18.
62. Малишев Б. В. Принцип верховенства права (теоретико-правовий аспект). *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 8. С. 14-20.
63. Маліков В. В. Особливості визначення змісту поняття «громадський порядок». *Митна справа*. 2014. № 5 (2.1). С. 191-196.
64. Манжула А. А. Значення понять «громадський порядок», «правопорядок» та «громадська безпека». *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право*. 2014. Вип. 1. С. 8-13.
65. Манжула А. Засади кодифікації законодавства України про громадський порядок як складова правопорядку. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 3. С. 66-69.
66. Марушій О. А. Поняття законності та дисципліни в діяльності органів виконавчої влади. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2016. № 845. С. 132-136.
67. Марушій О. А. Сутність законності у сфері державного управління та гарантії її дотримання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2015. № 824. С. 65-70.
68. Мацькевич М. М. Загальносоціальні гарантії конституційних культурних прав і свобод людини та громадянина в Україні: окремі аспекти. *Європейські перспективи*. 2014. № 9. С. 26-32.
69. Миронов А. М. Прокурорський нагляд за законністю закриття кримінального провадження. *Право і суспільство*. 2016. № 1 (2). С. 159-164.

70. Михайлов В. О. Законність та дисципліна як невід'ємна умова ефективності діяльності патрульної поліції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 3. С. 79-84.
71. Михайлов В. О. Історико-правові аспекти становлення режиму законності і дисципліни в діяльності поліції України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 2. С. 88-93.
72. Михайлов О. В. Запобігання вчиненню дітьми адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку. *Право та державне управління*. 2015. № 3. С. 42-45.
73. Мінченко О. В. Особливості сучасної інтерпретації категорії «законність». *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 56. С. 45-49.
74. Москальчук К. Організаційні гарантії реалізації права доступу громадян України до служби в органах місцевого самоврядування. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 72-77.
75. Муравенко О. Ю. Особливості правової природи принципу законності. *Публічне право*. 2012. № 2. С. 380-385.
76. Налуцишин В. Онтологические предпосылки социального порядка: философско-правовое измерение. *Leges si Viata*. 2018. № 1, ч. 1. С. 48-52.
77. Нікітенко О. І. Правоохоронна діяльність щодо забезпечення внутрішньої безпеки держави. *Право і суспільство*. 2015. № 3. С. 98-101.
78. Овакімян М. А. Порушення принципу законності, що виникають під час винесення рішення судом касаційної інстанції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 30, ч. 2. С. 140-143.
79. Олійник А. Ю. Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання. *Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 27. С. 48- 54.
80. Ольховський Є. Законність як принцип поведінки. *Віче*. 1996. № 3. С. 36-37.
81. Орозбаева А. Юридические гарантии законности в органах местного самоуправления. *IN SITU*. 2016. № 5. С. 29-31.
82. Осауленко О., Пунько О. Зміцнення законності у правозастосовному процесі. *Право України*. 2004. № 12. С. 34-35.
83. П'ятков П. В. Критерії розмежування компетенції суб'єктів забезпечення законності надання адміністративних послуг у галузі містобудування. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 2. С. 109-113.
84. Пайда Ю. Ю. Юридичні гарантії як елемент механізму захисту прав людини. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 69-73.
85. Пилипенко Є. В. Потерпілий як обов'язкова ознака перешкоджання законній діяльності. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. Вип. 4. С. 92-101.
86. Плавич В. П. Використання міжнародного права у внутрішньому правопорядку України. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство*. 2016. Т. 21, Вип. 2. С. 85-95.

87. Плавич В. П. Системне застосування міжнародного права у внутрішньому (національному) правопорядку України. *Правова держава*. 2019. Вип. 30. С. 425-434.
88. Полонка І. А. Онтологічно-теоретичні особливості взаємозв'язку категорій «правова поведінка» та «законність» *Право і суспільство*. 2015. № 5. С. 41-46.
89. Полонський Д. М. Вплив порушень законності в діяльності міліції на стан національного правопорядку. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2011. Вип. 3. С. 175-182.
90. Пономарьов С. П. Правоохоронна діяльність у системі завдань Служби безпеки України. *Наше право*. 2015. № 4. С. 51-53.
91. Рабінович П. Інтерпретація верховенства права: основні вітчизняні підходи та їх діалектична взаємодоповнюваність. *Право України*. 2013. № 1-2. С. 296-309.
92. Рабінович П. М. Колізії між законністю та доцільністю як постійно відтворювана проблема юридичного регулювання. *Вісник Академії правових наук України*. 2000. № 4. С. 27-37.
93. Резнік Ю. С. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку в міжнародному кримінальному праві. *Альманах міжнародного права*. 2018. Вип. 19. С. 83-90.
94. Руденко М. В. Поняття та система правоохоронних органів (органів правопорядку) у контексті нового закону «Про національну безпеку України»: питання правової визначеності. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 1. С. 165-172.
95. Руденко М. В. Щодо визначення поняття «органи правопорядку». *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2017. Вип. 23. С. 158-160.
96. Сагун А. В. Поняття забезпечення законності в діяльності адміністративних судів України. *Форум права*. 2016. № 2. С. 180-185.
97. Скрипнюк О. В. Конституційна законність як базова складова забезпечення принципу законності в Україні. *Альманах права*. 2016. Вип. 7. С. 20-25.
98. Скрипнюк О. Політичні та організаційні фактори в системі гарантій принципу народного суверенітету в Україні. *Юридична Україна*. 2015. № 7-8. С. 22-28.
99. Сліденко А. В. До проблеми визначення законних інтересів платників податків під час застосування заходів податкового примусу. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2018. Т. 29 (68). № 3. С. 90-96.
100. Слободенюк І. В. Принципи діяльності громадських формувань з охорони правопорядку. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 32. С. 280-289.
101. Словська І. Є. Суд присяжних: становлення і функціонування (зарубіжний досвід). *Право і суспільство*. 2015. № 5-2, ч. 1. С. 3-8.

102. Собакарь А. О. Сутність та значення законності в умовах формування правової української держави. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право.* 2017. № 2. С. 103-112.
103. Собакарь А. О. Забезпечення законності та дисципліни в службово-бойовій діяльності сил охорони правопорядку. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2015. № 4. С. 29-36.
104. Сокол М. Поняття та ознаки законного інтересу у трудовому праві. *Історико-правовий часопис.* 2018. № 2. С. 85-99.
105. Соловійов В. М. Законність як елемент моніторингу ефективності законодавства. *Актуальні проблеми державного управління.* 2009. № 2. С. 342-349.
106. Стельмашук П. Я. Співвідношення законності і правопорядку у правоохоронній діяльності. *Митна справа.* 2013. № 4 (2.2). С. 324-329.
107. Стороженко С. М. Контрольна діяльність місцевих державних адміністрацій у галузі забезпечення законності та правопорядку. *Право і Безпека.* 2009. № 3. С. 49-53.
108. Стулов О. О. Сучасні підходи до проблеми реалізації принципу законності у сфері виконання покарань. *Право та державне управління.* 2015. № 2. С. 58-64.
109. Ткаченко Ю. В. Конституційна законність як принцип конституційного ладу. *Форум права.* 2010. № 4. С. 875-883.
110. Троцюк А. Законність і правопорядок як основні ознаки правової держави. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права.* 2010. Вип. 4. С. 278-280.
111. Ульянов О. І. Поняття та елементи громадського порядку. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ.* 2002. № 4. С. 21-24.
112. Фатхутдінов В. Г. Правоохоронна діяльність: соціальна природа та сутність (філософсько-правовий аспект). *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.* 2007. № 37. С. 7-18.
113. Фелик В. Правове бачення громадського порядку і громадської безпеки, що обумовлює зміни в системі адміністративних служб органів внутрішніх справ. *Право України.* 2008. № 2. С. 22-25.
114. Циганов О. Г. Правоохоронна діяльність та правоохоронні органи: сучасні підходи до визначення сутності й змісту. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка.* 2015. Вип. 3. С. 314-323.
115. Чернега А. П. Законні інтереси як правова категорія. *Журнал східноєвропейського права.* 2016. № 25. С. 65-70.
116. Чернетченко О. М. Щодо змісту контролю як гарантії законності адміністративної діяльності органів доходів і зборів. *Митна справа.* 2013. № 6 (2.2). С. 155-161.
117. Шай Р. Я. Правопорядок і законність як ознаки правової держави. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2014. № 801. С. 115-120.

ТЕМА 18. ПРАВОСВІДОМІСТЬ ТА ПРАВОВА КУЛЬТУРА. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ

Правосвідомість: поняття, структура та функції. Критерії розмежування функцій. Види правосвідомості. Взаємозв'язок правосвідомості і права.

Правова культура: поняття, види, функції та шляхи формування. Співвідношення правової культури з правовим нігілізмом та правовим ідеалізмом.

Правове виховання: поняття, мета, завдання, принципи та функції. Механізм реалізації правового виховання. Роль виховання освітньої діяльності, пропаганди правових знань.

Ключові поняття:

правосвідомість, когнітивна функція, правостворююча функція, правова психологія, правовий інфантилізм, правовий романтизм, правовий дилетантизм, правова демагогія, правовий нігілізм, правовий стимул, правове обмеження, режим законності і порядку, стан юридичної практики, правова психологія, правова ідеологія, буденна правосвідомість, професійна правосвідомість, наукова правосвідомість, індивідуальна правосвідомість, колективна правосвідомість, групова правосвідомість, суспільна правосвідомість, індивідуальна форма правосвідомості, групова форма правосвідомості, непрофесійна група правосвідомості, суспільна група правосвідомості, правова культура, професійна культура юриста, культура правосвідомості, культура правової поведінки, культура юридичної практики, ціннісно-нормативна функція правової культури, правосоціальна функція правової культури, комунікативна функція правової культури, прогностична функція правової культури, пізнавальна функція правової культури, регулятивна функція правової культури, нормативно-аксеологічна функція правової культури, правова культура суспільства, правова культура особи, правова культура професійної групи, правовий всеобуч, правова агітація, самовиховання, правова поведінка, правова настанова, мотив правової поведінки, зміст правового виховання, система правового виховання, суб'єкт правового виховання, об'єкт правового виховання, механізм правового виховання, деформація правосвідомості.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.
- ❖ Про невідкладні додаткові заходи щодо зміцнення моральності у суспільстві і утвердження здорового способу життя: Указ Президента від 15 березня 2002 року. *Офіційний вісник України*. 2002. № 12. Ст. 555.

Дисертації, автореферати:

1. Ануфрієнко О. А. Професійно-політична культура юриста (філософсько-правовий аналіз): дис... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 215 с.
2. Аронов Я. Професійна культура юриста та її значення у юридичній практиці: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 19 с.
3. Богатирьова Н. Ю. Релігійність і кримінальна правосвідомість: філософсько-соціальні аспекти: автореф. дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2013. 18 с.
4. Бредун І. В. Правова культура в локальних цивілізаціях: філософсько-антропологічні засади: дис. ... канд. філос. наук. Харків, 2009. 174 с.
5. Возович А. А. Психологічні особливості формування правосвідомості студентів коледжів: автореф. дис. ... канд. психол. наук. Київ, 2017. 19 с.
6. Войтанович О. Й. Формування національної правової ідеології в умовах глобалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2017. 20 с.
7. Волошенюк О. В. Правовий нігілізм у пострадянському суспільстві: автореф. дис... канд. юрид. наук. Харків, 2000. 18 с.
8. Грачева В. С. Правовая культура как субъективный фактор реализации права: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 1996. 191 с.
9. Деменко О. І. Правосвідомість студентської молоді в Україні: теоретико-правове дослідження: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2011. 206 с.
10. Званчук А. В. Компетентна правосвідомість: загальнотеоретичне дослідження: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2012. 202 с.
11. Зеленко І. П. Правова культура працівників органів внутрішніх справ (загальнотеоретичний аспект): дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2006. 176 с.
12. Калиновський Ю. Ю. Правосвідомість українського суспільства як соціокультурний феномен: філософсько-правова рефлексія: дис. ... д-ра філос. наук. Харків, 2010. 434 с.
13. Краснокутський О. В. Взаємозв'язок політичної та правової свідомості: проблема формування ідеології державотворення: автореф. дис. ... д-ра філос. наук. Дніпропетровськ, 2015. 34 с.
14. Купрій В. М. Конституційний процес: питання правових обмежень: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 21 с.
15. Легеза Ю. О. Відомчі засоби масової інформації в механізмі формування правосвідомості співробітників органів внутрішніх справ України: автореф. дис. ... канд. юрид. Харків, 2005. 20 с.
16. Луцький А. І. Правова ідеологія в українському державотворенні: теорія і практика: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2015. 40 с.
17. Макар Л. М. Формування правосвідомості майбутнього вчителя правових дисциплін у педагогічних університетах: автореф. дис. .. канд. пед. наук. Запоріжжя, 2009. 20 с.
18. Макарова О. В. Правовий нігілізм: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 19 с.

19. Макушев П. В. Професійна правосвідомість і правова культура дільничного інспектора міліції (шляхи формування і удосконалювання): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 237 с.
20. Матевосова Е. К. Правовое воспитание как средство борьбы с правовым нигилизмом: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2012. 179 с.
21. Міхайліна Т. В. Правосвідомість як інтегративний елемент правової системи: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2018. 40 с.
22. Мухін В. В. Професійна правосвідомість: поняття, особливості, функції: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2007. 200 с.
23. Нагорняк С. В. Педагогічні умови формування правосвідомості студентів за спеціальністю правознавство у процесі виховної роботи коледжу: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Вінниця, 2018. 20 с.
24. Недюха М. П. Правова ідеологія українського суспільства: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2016. 41 с.
25. Новичкова И. Ю. Правовая культура в гражданском обществе: дис. ... канд. социол. наук. Саратов, 1995. 119 с.
26. Осика І. В. Правова культура у формуванні правової, соціальної держави: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 194 с.
27. Панчук І. О. Правосвідомість як фактор утвердження демократичних основ державного та суспільного ладу України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
28. Пастушенко О. В. Соціально-філософські основи правосвідомості суспільства, що трансформується: автореф. дис. ... канд. філос. наук. Одеса, 2014. 20 с.
29. Полатайко І. В. Втілення правової ідеології у правових системах сучасності: теоретико-правова характеристика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018. 20 с.
30. Поліщук П. В. Специфіка онтологічних та аксіологічних чинників формування правосвідомості працівників органів внутрішніх справ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
31. Сербин Р. А. Правова культура – важливий фактор розбудови правової держави: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 185 с.
32. Сировацький В. І. Деструкція правосвідомості та шляхи її виправлення як об'єкт філософсько-правового аналізу: автореф. дис. ... канд. юрид. Львів, 2013. 17 с.
33. Сливка С. С. Філософсько-правові проблеми професійної культури юриста: дис... д-ра юрид. наук. Львів, 2002. 405 с.
34. Стреляева В. В. Правовое воспитание в условиях становления правового государства: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 183 с.
35. Ткачук А. С. Теоретико-правові характеристики правосвідомості молоді: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
36. Толстенко В. Л. Правова ідеологія у розвиткові сучасної української держави і суспільства: дис. ... канд. юрид. наук. Острог, 2012. 212 с.

37. Хаврат О. О. Механізм протидії виникненню правового нігілізму у сфері правозастосовної діяльності Національної поліції України (теоретико-правовий аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2018. 20 с.
38. Хопта С. Ф. Теоретико-правові аспекти професійної правосвідомості судді та її роль в ухваленні судових рішень: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2018. 18 с.
39. Царенко В. І. Формування правосвідомості особистості військовослужбовців-прикордонників України: дис... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 209 с.
40. Цимбалюк М. М. Формування правосвідомості громадян у процесі розбудови громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 15 с.
41. Чупринський Б. О. Формування професійної культури майбутніх юристів: філософсько-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2010. 20 с.
42. Шашин П. А. Правовая культура в правовой системе общества: дис. ... канд. юрид. наук. Санкт-Петербург, 2006. 191 с.
43. Шевцов С. П. Соціальні механізми формування правосвідомості: автореф. дис. ... д-ра філос. наук. Одеса, 2013. 34 с.
44. Шевчук Л. В. Динаміка змісту правової ідеології в українському конституційному законодавстві: історико-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2019. 16 с.
45. Янченко П. В. Формування правової культури майбутніх юристів у процесі фахової підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Хмельницький, 2019. 20 с.

Монографії:

1. Битяк Ю. П. Правова культура в умовах становлення громадянського суспільства: моногр. Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2007. 248 с.
2. Бровко Н. І. Філософсько-правові засади формування правосвідомості особистості в процесі навчання і виховання: моногр. Біла Церква: Білоцерківдрук, 2018. 427 с.
3. Грищук О. В. Правовий ідеал як основа формування правових ідеологій в основних типах право розуміння: моногр. Хмельницький: [б. в.], 2019. 255 с.
4. Єрмоленко Д. О. Правосвідомість молоді: теоретико-правові засади: моногр. Запоріжжя: Клас. приват. ун-т, 2012. 291 с.
5. Карташов В. Н. Правовая культура: понятие, структура, функции: моногр. Ярославль: Ярославский гос. ун-т, 2008. 200 с.
6. Клименко А. И. Понятие, структура и функциональные характеристики правовой идеологии Европейского союза: теоретико-правовой аспект: моногр. Москва: Граница, 2014. 167 с.
7. Ковальчук В. Б. Правосвідомість як фактор утвердження демократичних

- основ державного та суспільного ладу України: моногр. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Остроз. акад.», 2016. 209 с.
8. Коломієць Ю. Ю. Кримінально-правова ідеологія: філософсько-правове дослідження: моногр. Арциз: Петров О.С., 2019. 472с.
 9. Луцький А. І. Правова ідеологія в українській державі і громадянському суспільстві: моногр. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 275 с.
 10. Макаренко Л. О. Правова культура: теоретико-методологічні основи дослідження: моногр. Київ: Парламент. вид-во, 2019. 574 с.
 11. Мальцев Г. В. Культурные традиции права: моногр. Москва: Норма; ИНФРА-М, 2013. 607 с.
 12. Міхайліна Т. В. Роль інтегративного потенціалу правосвідомості у реформуванні правової системи: моногр. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2018. 310 с.
 13. Недюха М. П. Правова ідеологія українського суспільства: моногр. Київ: МАУП, 2012. 399 с.
 14. Осташова В. О. Правове самовиховання студентської молоді в умовах формування громадянського суспільства в Україні: моногр. Полтава: РВВ ПДАА, 2012. 168 с.
 15. Пампура М. В. Правосвідомість в умовах трансформаційних процесів у незалежній Україні: моногр. Харків: Панов А. М. [вид.], 2018. 441 с.
 16. Толстенко В. Л. Правова ідеологія і демократизація сучасної України: теоретично-правові аспекти: моногр. Київ: Логос, 2012. 283 с.
 17. Черкас М. Є. Правосвідомість та її функції в механізмі правового регулювання: моногр. Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2014. 153 с.

Наукові статті:

1. Turcan O. Deontologia functionarului public: de la norme morale spre conduita profesionala. *Legea si Viata*. 2016. № 2. ч. 1, С. 13-18.
2. Андреев Д. Правосвідомість у структурі соціально-правової комунікації. *Юридична Україна*. 2013. № 5. С. 11-17.
3. Артеменко И. Участие институтов гражданского общества в формировании и реализации молодежной политики в Украине. *Legea si Viata*. 2016. № 12, ч. 2. С. 3-6.
4. Бабюк А. М. Співвідношення понять «правосвідомість» та «праворозуміння». *Університетські наукові записки*. 2015. № 3. С. 5-12.
5. Байниязов Р. С. Правосознание и психологические аспекты. *Правоведение*. 1998. № 3. С. 16-22.
6. Барабаш О. О. Правосвідомість, правопорядок та законність як чинники правомірної поведінки. *Форум права*. 2018. № 3. С. 6-12.
7. Барабаш О. Правосвідомість та її вплив на поведінку людини. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2017. № 861. С. 68-72.
8. Барыкина М. В. Формы воспитания как способы формирования правовой культуры. *Аграрное и земельное право*. 2013. № 1. С. 104-107.

9. Безус Л. П. Розвиток української держави через правосвідомість суспільства. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право.* 2014. Вип. 2. С. 9-14.
10. Беріша Ф. Взаємозв'язок між суспільством, державою та правом. *Evropský politický and law diskurz.* 2016. Svazek 3., 2. vydání.. С. 172-184.
11. Беріша Ф. Тлумачення права і соціальна практика. *Evropský politický and law diskurz.* 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 88-101.
12. Бичков М. М. Правова свідомість і правова культура як фактори підвищення ефективності інститутів громадянського суспільства. *Гілея.* 2018. Вип. 138 (2). С. 134-138.
13. Білий П. Про правову культуру працівників органів внутрішніх справ. *Право України.* 1997. № 10. С. 34-38.
14. Богініч О. Л. Правова ідеологія України в контексті сучасних викликів. *Правова держава.* 2016. Вип. 27. С. 98-104.
15. Бойчук Д. С. Правосвідомість та правова культура як передумова розширення чинного обсягу права людини на зброю в Україні. *Вісник Національної академії правових наук України.* 2019. Т. 26, № 2. С. 13-23.
16. Бондаренко О. Захист прав і свобод людини як основний напрям конституційної модернізації в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights.* 2016. № 1, ч. 2. С. 89-94.
17. Бортняк А. Ф. Правосвідомість як ідеальна форма прояву правових знаків. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2013. № 4. С. 72-79.
18. Бочарова Н. Права человека и права интеллектуальной собственности: современные доктринальные подходы. *Visegrad Journal on Human Rights.* 2016. № 1, ч. 1. С. 49-54.
19. Братасюк В. Постмодерністський образ людини як засада розвитку її індивідуальної правосуб'єктності. *Visegrad Journal on Human Rights.* 2016. № 1, ч. 1. С. 55-61.
20. Бруслик О. Ю. Роль правосвідомості у законотворчій діяльності. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2013. № 3. С. 282-284.
21. Бурдоносова М. А. Взаємозв'язок правового нігілізму та правового іdealізму як форм деформації правової свідомості. *Держава і право. Юридичні і політичні науки.* 2013. Вип. 62. С. 16-24.
22. Бурдоносова М. А. Методологічні особливості дослідження професійної культури юристів. *Публічне право.* 2015. № 4. С. 261-266.
23. Бурдоносова М. А. Трансформація поглядів на поняття «правовий нігілізм»: історичний аспект. *Держава і право. Юридичні і політичні науки.* 2013. Вип. 61. С. 16-21.
24. Войтов В. В. Соціально-філософська сутність свідомості й правосвідомості. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії.*

2006. Вип. 27. С. 147-158.
25. Волошенюк О. В. Правовий менталітет як складова суспільної правосвідомості. *Форум права*. 2015. № 1. С. 42-47.
26. Ганзенко О. О. Динаміка правової культури особи в умовах становлення ринкових відносин в Україні. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2001. № 2. С. 88-93.
27. Гарасимів Т. Девіантна правосвідомість: синергетичний вимір. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2014. № 782. С. 71-75.
28. Гарасимів Т. З., Голинська Т. З. Правова детермінація поведінки: історико-теоретичний вимір. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2019. Вип. 21. С. 50-54.
29. Герасіна Л. М., Погрібна В. Л. Методологічні аспекти аналізу фахової правосвідомості юриста. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2013. № 4. С. 171-174.
30. Гладкий С. О. Деформації правосвідомості у контексті правового самопізнання. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія: Право. 2014. № 1137. Вип. 18. С. 22-25.
31. Гладкий С. О. Правовий нігілізм як об'єкт правового самопізнання. *Форум права*. 2014. № 3. С. 69-73.
32. Гладкий С. О. Правосвідомість як предметне поле та інструмент правового самопізнання. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Право. 2013. Вип. 6. С. 10-19.
33. Гладкий С. О. Правосвідомість як предметне поле та інструмент правового самопізнання. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Право. 2013. Вип. 6. С. 10-19.
34. Гладкий С. О. Стан розвитку правосвідомості українського суспільства у дзеркалі наукової думки. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2016. Вип. 71. С. 21-32.
35. Гранат Н. Л. Правосознание и правовая культура. *Юрист*. 1998. № 11-12. С. 23-24.
36. Григорчук М. Демократія та політична культура. *Вісник Української Академії державного управління при Президентові України*. 2001. № 2. С. 224-229.
37. Грищук А. Б. Правосвідомість і моральність соціально-психологічні цінності у діяльності державних службовців України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія: Юридична. 2013. Вип. 4. С. 47-56.
38. Грошевий Ю. М. Професійна правосвідомість судді та правоздатність рішень суду: кримінально-процесуальний аспект. *Університетські наукові записки*. 2005. № 4. С. 248-255.
39. Дзундза А. І., Моїсеєнко О. І., Моїсеєнко І. І. Структура правового вихо-

- вання як складної соціальної системи. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2013. Вип. 1. С. 70-75.
40. Дмитрієнко Ю. М. Нетрадиційні властивості та трансформації української правосвідомості. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2004. № 1-2. С. 18-26.
41. Дмитрієнко Ю. М. Правосвідомість у структурі юридичної діяльності. *Право і Безпека*. 2007. № 2. Т. 6. С. 25-27.
42. Дмитрієнко Ю. М. Сучасна академічна думка про правосвідомість. *Право і Безпека*. 2006. № 2. Т. 5. С. 15-21.
43. Дмитрієнко Ю. М. Девіантна правосвідомість: синергетична здатність випереджати конкретно-історичний цикл перехідного розвитку української правової системи. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2004. № 3. С. 17-27.
44. Драган І. В. Правосвідомість як визначальний компонент механізму реалізації кримінальної відповідальності. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 1. С. 226-237.
45. Дякова О. О. Правовий нігілізм в правозастосовній діяльності національної поліції. *Форум права*. 2016. № 3. С. 66-74.
46. Єрмоленко Д. О. Загальнотеоретична характеристика професійної правосвідомості. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 15(1). С. 13-15.
47. Єрмоленко Д. О. Правова ідеологія як структурний елемент правової свідомості. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 33-40.
48. Жеребко М. А. Правова психологія як структурний елемент правосвідомості. *Юрист України*. 2013. № 3. С. 17-24.
49. Завальна Ж. В. Правосвідомість і створення форм договірної регулювання. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2016. Вип. 21. С. 101-103.
50. Заєць А. С. Самовиховання як форма та засіб правового виховання. *Право і суспільство*. 2017. № 1. С. 18-22.
51. Зарічанський О. А. Функції правової культури майбутніх фахівців юридичних спеціальностей. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2014. Вип. 37. С. 401-405.
52. Йора Д. С. Правова культура: сучасні виклики громадянського суспільства. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2016. № 9. С. 46-50.
53. Іваній О. М. Правосвідомість у моделюванні професійної поведінки вчителя. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*. 2014. № 50. С. 63-66.
54. Ілин Н. І. Інформаційні фактори впливу на формування правової психології населення. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2014. № 9. С. 84-90.

55. Каламаж Р. В. Правосвідомість у контексті правової культури виборців. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Психологія і педагогіка.* 2011. Вип. 17. С. 140-146.
56. Калганова О. А., Гапоненко Л. В. Моральна культура юриста як складова юридичної професії. *Право і суспільство.* 2013. № 1. С. 3-7.
57. Калиновський Ю. Суспільна правосвідомість у державотворчому процесі України. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету.* 2016. № 2. С. 30-40.
58. Калиновський Ю. Ю. Правосвідомість народу та «правосвідомість на-товпу»: порівняльна характеристика. *Гуманітарний часопис.* 2006. № 4. С. 79-85.
59. Калітинський В. М. Правова ідеологія: філософсько-правовий погляд. *Наше право.* 2016. № 1. С. 163-168.
60. Карпунов В. М. До питання правової свідомості в Україні. *Вісник ЛІВС МВС України.* 2001. Спеціальний випуск. С. 133-136.
61. Касинюк Л. А. Правова культура як один із показників розвитку суспільства. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2013. № 3. С. 238-240.
62. Клімова Г. П. Правовий нігілізм як форма деформації правосвідомості. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2013. № 5. С. 105-112.
63. Коваленко І. І., Лозова О. С. Правосвідомість як джерело формування правових смислів (феноменологічний аспект). *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2017. № 3. С. 81-97.
64. Коваль І. М. Правосвідомість особи як критерій визначення її правового менталітету. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2015. № 825. С. 155-161.
65. Ковальська В. В. Місце і роль професійної правосвідомості в різних видах юридичної діяльності. *Держава та регіони. Серія: Право.* 2013. № 4. С. 15-20.
66. Ковальчук В. Б. Громадянська правосвідомість як фактор утвердження легітимності державної влади. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Право.* 2014. № 1. С. 47-53
67. Козаченко В. М. Революційна правосвідомість: темпоральні виміри. *Часопис Київського університету права.* 2014. № 3. С. 44-48.
68. Коломиец Ю. Идеологическая обусловленность методов научного познания права. *Leges si Viata.* 2016. № 1, ч. 3. С. 50-53.
69. Короткова О. И. Правосознание, его право реализация и роль в правотворческом процессе. *Государственная власть и местное самоуправле-*

- ние. 2013. № 1. С. 5-9.
70. Кравченко О. Суть поняття «правовий нігілізм» та шляхи його подолання. *Педагогіка та психологія*. 2011. Вип. 40 (2). С. 3-9.
71. Куренда Л. Дослідження сутності професійної правосвідомості юриста. *Історико-правовий часопис*. 2014. № 1. С. 27-29.
72. Лоцихін О. М. Євсюкова О. В. Правовий нігілізм як форма правосвідомості українського суспільства у процесі політичного транзиту. *Наше право*. 2015. № 3. С. 5-8
73. Лук'янова Г. Ю. Праворозуміння як категорія доктринальної правосвідомості. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 6(1). С. 19-22.
74. Луцький А. І. Вплив правової ідеології на правосвідомість юриста. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія: Право*. 2016. № 2. С. 10-16.
75. Луцький А. І. Правова ідеологія в системі правової свідомості. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2014. Вип. 8. С. 25-27.
76. Луцький А. І. Правова ідеологія як складова державницької ідеології. *Право і суспільство*. 2013. № 6. С. 48-52.
77. Луцький А. І. Правосвідомість юриста як суб'єктивне відображення чинної правової ідеології. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 50-60.
78. Лясковець О. В. Модель професійної правової культури правоохоронців щодо забезпечення прав людини у сфері охорони громадського порядку. *Право і суспільство*. 2015. № 3. С. 80-86.
79. Ляхович М. В. Павлович-Сенета Я. П. Правовий нігілізм в Україні: поняття, форми прояву та шляхи подолання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2016. Вип. 2. С. 44-51.
80. Маркович Х. Правова ідеологія як основа формування громадянського суспільства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2016. № 855. С. 418-423.
81. Мартинюк Т. М. Правова психологія та правова ідеологія: особливості формування в Україні. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Юридичні науки*. 2019. Вип. 8. С. 38-45.
82. Мартинюк Т. Розвиток поняття правосвідомості в період трансформації українського суспільства. *Право України*. 2007. № 2. С. 26-30.
83. Марутян Х. Правова культура та правосвідомість громадян України у сфері забезпечення інтелектуальної безпеки. *Гілея*. 2013. № 75. С. 505-506.
84. Матвєєва Л. Г. Правосвідомість перехідного суспільства: історично-правовий аспект. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2013. № 3. С. 228-230.

85. Мельник М. В. Деформації правосвідомості у вітчизняному суспільстві як одна з основних причин порушення прав людини в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки.* 2017. № 2. С. 38-45.
86. Мельников В. Ю. Правосознание и правовое воспитание личности в демократическом, правовом государстве. *Культура: управление, экономика, право.* 2012. № 3. С. 11-17.
87. Меньюк О. Правова культура в умовах розбудови незалежної України: поняття, структура. *Право України.* 2001. № 4. С. 34-38.
88. Миронова Ю. В. Правовой нигилизм как фактор повышения эффективности законодательства. *Политика и общество.* 2013. № 7. С. 843-847.
89. Міхайліна Т. В. Правосвідомість та правова соціалізація особи. *Право і суспільство.* 2015. № 4, ч. 4. С. 27-30.
90. Міхайліна Т. В. Правосвідомість у площині юснатуралізму. *Інтернаука.* 2017. № 15 (1). С. 84-87.
91. Муж В. В. Громадянське суспільство як форма вираження колективної правосвідомості. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2015. № 827. С. 169-173.
92. Муж В. В. Правосвідомість: теоретичні аспекти поняття. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2016. № 837. С. 297-303.
93. Муж В. В. Соціальні умови формування колективної правосвідомості. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2015. № 825. С. 179-184.
94. Недюха М. П. Правова ідеологія у контексті парадигми українського державотворення. *Трипільська цивілізація.* 2012. № 8. С. 11-15.
95. Недюха М. П. Правова ідеологія українського суспільства: інноваційний потенціал процесу соціальних змін. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України.* 2013. № 6. С. 16-21.
96. Недюха М. П. Правова ідеологія: класичні та модерні інтерпретації. *Трипільська цивілізація.* 2012. № 2. С. 33-40.
97. Носков В., Кальянов А., Єфросиніна О. Правосвідомість у соціально-політичному розвитку людини. *Політичний менеджмент.* 2005. № 5. С. 125-133.
98. Огаренко Т. О. Політична та правова культура як чинник демократизації суспільства. *Право та державне управління.* 2013. № 1. С. 13-17.
99. Олейников С. М. Процес глобалізації та функції правової культури. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2013. № 4. С. 233-236.
100. Ольмезов В. Правосвідомість громадян як об'єкт державного управління в інформаційному суспільстві. *Державне управління та місцеве самоврядування.* 2013. Вип. 3. С. 197-203.

101. Омельчук І. А. Правосвідомість молоді в сучасних умовах: порівняльний аспект. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2003. № 3-4. С. 41-46.
102. Омельчук І. А. Правосвідомість як юридична категорія. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2004. № 4. С. 33-39.
103. Оніщенко Н. Інформаційно-правовий простір: проблеми формування, розвитку, аналіз позитивних і негативних впливів на правосвідомість суспільства та особистості. *Віче*. 2012. № 17. С. 20-23.
104. Оніщенко Н. М. Громадське та правове виховання: взаємозв'язок та взаємообумовленість в сучасному суспільстві. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 3. С. 34-41.
105. Осипов М. Ю. Понятие и особенности формирования правосознания. *Современное право*. 2013. № 6. С. 7-11.
106. Павлишин О. В. Правова культура як показник рівня розвитку системи юридичної освіти(семіотико-правовий аспект). *Юридична психологія та педагогіка*. 2013. № 2. С. 82-93.
107. Павлюк А. Правова, реальність як нормативно-ціннісна та/або метанормативна система. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 2. vydání. С. 107-120.
108. Пампура М. В. Основні детермінанти деформації правосвідомості в сучасній Україні. *Наше право*. 2017. № 1. С. 13-19.
109. Пампура М. В. Правосвідомість у суспільстві, що трансформується: функціональний аспект. *Форум права*. 2016. № 5. С. 139-143.
110. Панчук І. О. Правосвідомість як фактор забезпечення законності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 33 (1). С. 39-42.
111. Пашенко О. О. Правосвідомість і соціальна обумовленість кримінально-правових норм. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 34 (3). С. 41-44.
112. Петров А. О содержании понятия правовой культуры. *Sciences of Europe*. 2016. № 7, ч. 2. С. 140-146.
113. Петрончак Ю. О. Правосвідомість як рефлексія соціальних норм поведінки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2015. № 825. С. 199-203.
114. Петручак Л. А. Правовая культура в системе ценностей гражданского общества. *Право и государство: теория и практика*. 2012. № 3. С. 85-90.
115. Підчасов Є. В. Правосвідомість як форма соціалізації особистості. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія: Психологія*. 2012. Вип. 42. С. 114-126.
116. Пінська О. С. Поняття, види та функції правової культури. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 1. С.

29-36.

117. Полонка І. А. Онтологічно-теоретичні особливості взаємозв'язку категорій «правова поведінка» та «законність». *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 1. С. 41-46.
118. Потапенко Н. А. Вплив національного чинника на правосвідомість особистості. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2013. Вип. 22. С. 164-168.
119. Рабінович П. Значення рішень Європейського суду з прав людини у справах проти України для удосконалення її законодавства. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 1. С. 16-28.
120. Рабінович П. Потребує праворозуміння: концептуальна характеристика, евристична характеристика. *Право України*. 2014. № 5. С. 31-40.
121. Рибалкін А. О. Правова політика в сфері народовладдя та конституційна правосвідомість: питання взаємозв'язку. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 4. С. 82-87.
122. Рогач О. Я. Правовий нігілізм як загроза державного суверенітету. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 34 (1). С. 44-46.
123. Росік Т. В. Судова практика конституційного суду України та її роль у правотворчості України. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 3. С. 50-55.
124. Россинский Б. В. Некоторые проблемы совершенствования высшего юридического образования. *Правовая культура*. 2012. № 2. С. 199-206.
125. Савенко В. В. Правова поведінка в умовах правової реальності сучасного соціуму. *Митна справа*. 2014. № 5 (2.2). С. 139-143.
126. Савенко В. В. Імплементация закону у правосвідомість громадянина. *Публічне право*. 2016. № 3. С. 241-246.
127. Савош Г. Правова культура у контексті виховання в умовах трансформації сучасного українського суспільства. *Вісник Інституту розвитку дитини. Серія: Філософія, педагогіка, психологія*. 2014. Вип. 33. С. 43-46.
128. Сезонова І. К., Оробець К. М. Система правового виховання (теоретична модель). *Право і Безпека*. 2005. Т. 4, № 6. С. 38-42.
129. Семенов В. Е. Проблемы совершенствования воспитания правовой культуры. *Общество и право*. 2012. № 4. С. 49-51.
130. Сидоренко С. А. Роль правової освіти у попередженні та профілактиці правопорушень. *Вісник Луганської академії внутрішніх справ МВС України*. 2000. Спеціальний випуск. С. 145-148.
131. Скуратівський А. Ідеї права та правової культури в Українській суспільно-політичній думці: витоки та еволюція. *Вісник Української Академії державного управління при Президентіві України*. 2001. № 2. С. 226-233.
132. Скуратівський А. Правова культура в контексті особливостей розвитку соціального буття українського суспільства та національного характеру українців. *Вісник Української Академії державного управління при Пре-*

- зидентові України. 2002. № 1. С. 255-261.
133. Скуріхін С. М. Правосвідомість військовослужбовців Збройних Сил України: поняття та особливості. *Юридична наука*. 2014. № 4. С. 7-14.
134. Словська І. Є. Ціннісні орієнтації та правосвідомість у механізмі злочинної поведінки посадових осіб. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2015. № 827. С. 206-209.
135. Тацій В. Концепція юридичної науки і освіти в Україні. *Право України*. 1991. № 1. С. 56-63.
136. Темченко В. Етика та право: теоретичні аспекти співвідношення. *Право України*. 2002. № 9. С. 24-27.
137. Терлецький Д. Конституційна правосвідомість у системі сучасного конституціоналізму. *Юридичний вісник*. 2014. № 5. С. 27-36.
138. Тимошенко В. Визначальні фактори правової свідомості. *Право України*. 2008. № 6. С. 41-46.
139. Тимошенко В. І. Природна правосвідомість (з історії політичної і правової думки). *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 2. С. 77-84.
140. Тімуш І. Правова реальність і правосвідомість: інтегральне розуміння змісту та взаємозв'язку. *Право України*. 2010. № 7. С. 94-100.
141. Тополь Ю. О. Правовий нігілізм: стан, детермінанти та можливі шляхи подолання. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2004. № 4. С. 25-33.
142. Тригубенко Г. Боротьба зі злочинністю як засіб подолання правового нігілізму. *Право України*. 2002. № 3. С. 127-129.
143. Тригубенко Г. Термін «нігілізм»: історія та сучасність. *Право України*. 2002. № 9. С. 129-132.
144. Трофименко В. А. Професійна правосвідомість та правова культура як предмет правового виховання у правоохоронній системі. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого*. Серія: *Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2013. № 2. С. 139-149.
145. Тучіна О. М. Правовий нігілізм: теоретичні та прикладні засади. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2016. № 8. С. 39-42.
146. Фальковська Л. М. Правосвідомість сучасної молоді як умова розвитку правової держави. *Проблеми політичної психології*. 2015. Вип. 2. С. 337-348.
147. Цимбалюк М. Онтологічний аспект дослідження права та правосвідомості. *Право України*. 2007. № 2. С. 31-34.
148. Цимбалюк М. Правова реальність та онтологія правосвідомості. *Право України*. 2007. № 12. С. 22-26.
149. Цимбалюк М. Формування правосвідомості громадян у процесі реформування інституту власності. *Право України*. 2003. № 9. С. 57-61.
150. Черкас М. Витоки правового нігілізму та його вплив на цінність права.

- Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3. С. 73-80.
151. Чорнобай Е. Правовая традиция как важная предпосылка становления отечественной юридической аргументации. *Legea si Viata*. 2018. № 1, ч. 2. С. 127-130.
152. Чупринський Б. Правова культура як основний складник професійної культури юриста. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філософські науки*. 2013. № 27. С. 110-114.
153. Чушкина А. А. Зарубежный опыт формирования антикоррупционного правосознания военнослужащих. *Современное право*. 2012. № 1. С. 16-20.
154. Шапошнікова Н. В. Екологічна правосвідомість – необхідний елемент організаційної культури підприємств. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2009. Вип. 3. С. 264-269.
155. Шаравара І. І. Правосвідомість як юридична категорія та її основні структурні елементи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 33 (1). С. 56-59.
156. Шаравара І. І. Співвідношення правосвідомості, моралі і права в системі соціальних норм. *Право і суспільство*. 2015. № 5, ч. 3. С. 43-48.
157. Шевченко А. Є. Правова (конституційна) ідеологія як важлива складова державно-правового розвитку України (стаття 1). *Трипільська цивілізація*. 2012. № 7. С. 16-21.
158. Шевченко М. Є. Правові питання деформації правосвідомості: історико-правовий аналіз. *Право та інноваційне суспільство*. 2017. № 2. С. 53-58.
159. Шерстюк С. В. Правовий нігілізм як антипод правової культури. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2013. № 3. С. 269-271.
160. Штельмах В. Газета як інструмент формування суспільної свідомості в умовах становлення державності України. *Вісник Української Академії державного управління при Президентові України*. 2000. № 2. С. 186-191.
161. Шульга А. М. Правовий нігілізм: український досвід. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 4 (1). С. 16-22.
162. Юрченко-Шеховцова Т. І. Правосвідомість особистості: теоретичний аналіз. *Психологічний часопис*. 2017. № 4. С. 134-144.
163. Яценко М. М. Детермінанти правової поведінки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2014. № 807. С. 245-249.

ТЕМА 19. ЮРИДИЧНА ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ. ЮРИДИЧНИЙ ПРОЦЕС

Поняття, ознаки, функції та види юридичної практичної діяльності. Структура юридичної практичної діяльності.

Юридичний процес: поняття, ознаки та принципи. Співвідношення юридичного процесу з юридичною процедурою. Форма юридичного процесу (процесуальна форма). Види юридичного процесу в Україні.

Стадії юридичного процесу. Поняття та класифікація процесуальних документів. Процесуальні правовідносини.

Ключові поняття:

юридичний процес, форма юридичного процесу (процесуальна форма), процесуальні провадження, процесуальні стадії, процесуальний режим, конституційний процес, цивільний процес, господарський процес, адміністративний процес, кримінальний процес, юридична практика, юридичні операції, правотворчий процес, правозастосовний процес, контрольний процес, процесуальні стадії, процесуальний режим, принципи юридичного процесу, учасники юридичної практики, вимоги до юридичного процесу, результат правотворчого процесу, результат правозастосовного процесу, апеляційне провадження, касаційне провадження, юридична практична діяльність, об'єкт юридичної практичної діяльності, суб'єкт юридичної практичної діяльності, засоби юридичної практичної діяльності, способи юридичної практичної діяльності, методи юридичної практичної діяльності, процесуальна форма, процесуальні провадження.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40. Ст. 492.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 4 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і до-

пов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.

- ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
- ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21. Ст. 135.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
- ❖ Кодекс законів про працю від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1971. № 50. Ст. 375.

Дисертації, автореферати:

1. Айдинян А. В. Фактична помилка у кримінальному праві: основні теоретичні та практичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
2. Борщенко В. В. Групові позови в господарському процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 19 с.
3. Брода А. Ю. Правова допомога адвоката в адміністративному процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 18 с.
4. Гальонкін С. А. Адміністративно-правове забезпечення апеляційного провадження в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Суми, 2018. 24 с.
5. Грабовська О. О. Теоретико-правові проблеми доказування у цивільному процесі України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 32 с.
6. Гримич М. К. Судові акти як джерело адміністративного процесуального права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Тернопіль, 2017. 20 с.
7. Дашковська Т. М. Співвідношення правових норм і юридичного процесу у деяких правових системах світу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2016. 19 с.
8. Деготь Б. Е. Административно-правовые аспекты исполнительного процесса: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2006. 193 с.
9. Деркач А. Л. Захист прав людини у конституційному процесі: питання теорії та практики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 39 с.
10. Єзеров А. А. Конституційний конфлікт як феномен та процес в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2007. 227 с.
11. Женетль С. З. Административный процесс и административные процедуры в условиях административной реформы: дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 2008. 536 с.
12. Іліопол І. М. Апеляційне провадження в цивільному процесі України:

- автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2018. 20 с.
13. Кагадій М. І. Юридична практика в правовій системі України: дис... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 243 с.
 14. Кеберник А. В. Наукова експертиза в адміністративно-юрисдикційній діяльності: питання теорії та практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2014. 19 с.
 15. Кісліцина І. О. Роль прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод про визнання винуватості: питання теорії і практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2018. 23 с.
 16. Коваль О. А. Принципи процесуального права та їх втілення в законодавчій регламентації діяльності міліції України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 198 с.
 17. Коваленко І. П. Заявник як суб'єкт кримінально-процесуальних відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2019. 20 с.
 18. Кузьменко О. В. Адміністративний процес у парадигмі права: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2006. 401 с.
 19. Куненко І. С. Конституційний процес в Україні: актуальні питання правового забезпечення: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 210 с.
 20. Купрій В. М. Конституційний процес: питання правових обмежень: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 21 с.
 21. Лейба О. А. Дефекти норм кримінального процесуального законодавства та засоби їх подолання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2018. 20 с.
 22. Лисенко Ю. О. Представництво в адміністративному процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2018. 18 с.
 23. Макаров М. А. Судовий контроль у кримінальному процесі: теоретичні та правові основи: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2018. 38 с.
 24. Мельник С. М. Процесуальна форма у кримінальному судочинстві України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2001. 170 с.
 25. Мельник Я. Я. Безпека цивільного процесу: теоретико-правове дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2019. 39 с.
 26. Мінгела О. А. Юридична практика у правовій системі суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2018. 16 с.
 27. Нешик Т. С. Вердикт присяжних у кримінальному процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 17 с.
 28. Палешник С. І. Тлумачення в судовій практиці: поняття, особливості, види: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 20 с.
 29. Перепелюк В. Г. Поняття і принципи адміністративного процесу: питання теорії: дис. ... канд. юрид. наук. Чернівці, 2000. 205 с.
 30. Перунова О. М. Процесуальні акти-документи з цивільних справ: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2007. 205 с.
 31. Погорелова З. О. Законодавчий процес в Україні: проблеми теорії і практики: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 173 с.

32. Поляков І. С. Перегляд рішень окружних адміністративних судів в апеляційному провадженні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2019. 16 с.
33. Попков П. О. Мирова угода в господарському процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2019. 16 с.
34. Попов Р. В. Процесуальні способи захисту прав відповідачів в адміністративному процесі: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 17 с.
35. Россильна О. В. Представництво в господарському процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 21 с.
36. Симбірська Є. В. Належність і допустимість доказів у цивільному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 19 с.
37. Сліпченко В. І. Апеляційне провадження в системі кримінально-процесуальних стадій: дис... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2007. 237 с.
38. Татулич І. Ю. Цивільна процесуальна форма в суді першої інстанції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 20 с.
39. Тимошенко О. А. Касаційне провадження у цивільному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 19 с.
40. Трохлюк О. П. Реалізація засади забезпечення доведення винуватості в кримінальному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 20 с.
41. Ульмер М. М. Касаційне провадження в адміністративному судочинстві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
42. Фатхутдінова. О. В. Теоретико-правові проблеми юридичного процесу: дис... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 217 с.
43. Чекалина О. В. Административно-юрисдикционный процесс: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2003. 205 с.
44. Шабаровський Б. В. Перевірка доказів у кримінальному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2019. 17 с.
45. Шекера Ю. О. Строки у господарському процесуальному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2016. 21 с.

Монографії:

1. Бобечко Н. Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: правове регулювання, доктрина, практика: моногр. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2016. 685 с.
2. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування: моногр. Харків: Юрайт, 2017. 407 с.
3. Власов Ю. А. Проблеми тлумачення норм права: моногр. Київ: РІ КУП НАНУ, 2001. 342 с.
4. Грищук О. В. Юридична техніка творення та тлумачення нормативно-правових договорів: теоретико-правовий вимір: моногр. Хмельницький: ХУУіП, 2017. 213 с.
5. Діхтієвський П. В. Якість адміністративно-процесуального законодавст-

- ва: питання теорії та практики: моногр. Херсон: Гельветика, 2020. 207 с.
6. Завидняк В. І. Впровадження судового прецедента у кримінальний процес України: моногр. Ірпінь: УДФС України, 2019. 409 с.
 7. Іванюта Н. В. Функції господарського процесуального права: теоретико-практичні аспекти: моногр. Одеса: Фенікс, 2018. 514 с.
 8. Коломоєць Т. О. Адаптація інформаційного законодавства України до вимог ЄС як складова сучасного вітчизняного правотворчого процесу: моногр. Дніпропетровськ: НГУ, 2013. 163 с.
 9. Колюх В. В. Сучасний конституційний процес в Україні. Політологічний аналіз: моногр. Київ: Академія, 2015. 268 с.
 10. Кулянда М. І. Особливості апеляційного провадження в порядку судового контролю в кримінальному процесі: моногр. Київ: АртЕк, 2017. 197 с.
 11. Куц В. М. Юридична особа як об'єкт застосування кримінально-правових заходів: моногр. Київ: Нац. акад. прокуратури, 2017. 249 с.
 12. Кучинська О. П. Особливості процесуального статусу юридичних осіб у кримінальному процесі України: теорія та практика: моногр. Київ: Правова єдність. Алерта, 2017. 167 с.
 13. Мельник Р. С. Адміністративне право і процес: теорія та практика правозастосування: моногр. Херсон: Гельветика, 2019. 211 с.
 14. Нагорнюк-Данилюк О. О. Спеціальне кримінальне провадження в кримінальному процесі України: моногр. Херсон: Гельветика, 2019. 198 с.
 15. Теплюк М. О. Теоретико-правові основи введення закону в дію: моногр. Київ: Парламент. вид-во, 2013. 479 с.
 16. Тернущак М. М. Правова природа адміністративного процесу в контексті публічного адміністрування: моногр. Київ: ДНДІ МВС, 2019. 264 с.
 17. Шаптала Н. К. Доказування в конституційному судовому процесі: філософсько-правові засади: моногр. Київ: Логос, 2018. 384 с.
 18. Шемшученко Ю. С. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи: моногр. Київ: РІ КУП НАНУ, 2001. 156 с.

Наукові статті:

1. Агафонова Н. Система основних процедур і стадій конституційного реформаційного процесу. *Leges si Viata*. 2016. № 11. С. 3-6.
2. Афанасьєв В. Проблеми підвищення ефективності виконавчого провадження в Україні. *Право України*. 1996. № 7. С. 14-17.
3. Бакаянова Н. Теоретичні основи представництва в судах як виду адвокатської діяльності. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1. С. 30-35.
4. Богачова Л. Л. Оприлюднення нормативно-правового акта як стадія підзаконного нормотворчого процесу. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 5. С. 18-21.
5. Бородін І. Л. Адміністративний процес і адміністративна юрисдикція. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*.

2000. № 11. С. 139-142.

6. Борсук С. С. Проблемні питання здійснення фіксування адміністративного процесу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 3. С. 104-108.
7. Булгакова І. В. Судовий розсуд у господарському процесі. *Вісник Академії адвокатури України*. 2005. Вип. 3. С. 44-49.
8. Вапнярчук В. Щодо поняття кримінального процесу та його внутрішньої структури. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 216-224.
9. Волошина Л. Професіональна відповідальність адвоката. *Legea si Viata*. 2016. № 6. С. 21-24.
10. Глуховеря М. М. Апеляційне провадження в системі проваджень адміністративного судового процесу. *Форум права*. 2013. № 3. С. 114-118.
11. Глущенко С. Участь вищих спеціалізованих судів у конституційному судочинстві. *Юридична Україна*. 2015. № 3. С. 55-62.
12. Голосніченко Д. Засоби регулювання повноважень у механізмі правового впливу. *Право України*. 2008. № 5. С. 20-23.
13. Гончарук С. Т. Адміністративний процес у сучасній вітчизняній правовій доктрині. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 4. С. 60-64.
14. Гринюк В. О. Суб'єкти реалізації функції обвинувачення у кримінальному процесі України. *Форум права*. 2016. № 2. С. 54-58.
15. Данелія О. С. До питання захисту політичних прав юридичної особи в Європейському суді з прав людини. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 1. С. 18-26.
16. Джафарова О. В. Судовий адміністративний процес: поняття та його структура. *Форум права*. 2011. № 1. С. 256-261.
17. Дутка Г. І. Проблемні аспекти та шляхи вдосконалення вітчизняного законодавчого процесу. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 3. С. 27-30.
18. Журавльов А. В. Суть та значення судових рішень в адміністративному процесі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 6. С. 74-79.
19. Завгородній В. А. Інтерпретація поняття «юридична практика» у сучасній теорії права. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 5. С. 11-14.
20. Заєць А. С. Юридична практика як одна з основних форм правового виховання. *Право та державне управління*. 2016. № 4. С. 11-15.
21. Захарова О. Процесуальні гарантії в цивільному процесі. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки*. 2010. Вип. 83. С. 32-34.
22. Ибрагимов К. Х. Некоторые аспекты принципов юридического процесса и права. *Аграрное и земельное право*. 2013. № 1. С. 77-83.

23. Іваненко Я. Генезис доктринального визначення змісту категорії «адміністративний процес». *Віче*. 2010. № 18. С. 19-22.
24. Ільницький М. С. Конституційний процес в Україні. *Наше право*. 2017. № 4. С. 20-25.
25. Іщенко В. М. Теоретична модель доказування в сучасній науці кримінального процесу України. *Форум права*. 2011. № 3. С. 309-321.
26. Калініченко О. Ф. Конституційний процес як основа державного будівництва. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 1. С. 44-49.
27. Карабут Л. В. Стадії кримінально-процесуальної діяльності і стадії у кримінально-процесуальній діяльності. *Право і суспільство*. 2011. № 2. С. 222-227.
28. Карачун В. Д. Меры обеспечения в административном процессе: юридическая обязанность как юридическая ответственность. *Административное право и процесс*. 2012. № 11. С. 75-77.
29. Карпунцов В. Суцність судово-прокурорського представництва в адміністративних судах в сучасних новелах модернізації процесуального статусу прокурора. *Leges si Viata*. 2017. № 2. С. 46-49.
30. Касьяненко Л. М. Юридичний процес і правова процедура у фінансовому праві. *Публічне право*. 2011. № 1. С. 54-59.
31. Кокин А. В. Правовой статус представителя в юридическом процессе. *Вопросы экономики и права*. 2012. № 12. С. 51-55.
32. Коломоєць Т. Визначеність поняття «адміністративний процес» – умова ефективності нормопроектної та правозастосовної (в тому числі судової) діяльності. *Слово Національної школи суддів України*. 2012. № 1. С. 153-160.
33. Косинський В. Законодавчий процес та процедура, їх основні стадії. *Право України*. 1999. № 6. С. 78-82.
34. Крусян А., Мішина Н. Конституційний процес в Україні: втілення принципів європейського конституціоналізму. *Вісник Конституційного Суду України*. 2014. № 3. С. 72-79.
35. Куненко І. С. Конституційний процес як вид законодавчого процесу. *Форум права*. 2013. № 4. С. 232-236.
36. Кунев Ю. Д. Адміністративний процес: проблеми визначення сутності та змісту. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 51-56.
37. Купрій В. М. Інтерпретація поняття «юридичний процес» у сучасній правовій доктрині. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2017. № 2. С. 15-21.
38. Кухнюк Д. Виконання адвокатом представництва у виконавчому процесі України. *Leges si Viata*. 2016. № 2. С. 80-83.
39. Лабенська Л. Л. Конституційний процес: основні види та зміст. *Правова позиція*. 2016. № 2. С. 176-183.
40. Летянчин Л. Конституціоналізація адміністративного процесуального

- права: проблеми теорії та практики Вісник. *Національної академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 67-80.
41. Лихова С. Я. Вплив європейських норм та стандартів на юридичний процес в Україні. *Повітряне і космічне право*. 2011. № 3. С. 104-108.
 42. Лукьянова О. А. Правовые позиции прокурора в юридическом процессе. *Вопросы экономики и права*. 2012. № 12. С. 43-46.
 43. Мазур О. Адміністративний процес в органах публічного управління: сутність і зміст поняття. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 4. С. 28-35.
 44. Малюга Р. В. Доказування в кримінальному процесі: проблеми визначення структурних елементів. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2013. Вип. 11. С. 280-283.
 45. Метелёв С. Е. Уголовно-процессуальные формы предупреждения судом преступлений. *Закон и право*. 2012. № 10. С. 7-12.
 46. Милушев Д. Загальні умови судових дебатів як інститут кримінально-процесуального права. *Leges si Viata*. 2017. № 4. С. 49-52.
 47. Нижник Л. Система кримінального процесу та диференціація кримінального провадження. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 5. С. 86-89.
 48. Оніщенко Н. Конституційний процес: до питання про термінологічну визначеність і сутність спрямованості. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 4. С. 130-135.
 49. Оніщенко Н. Юридичний процес як форма правової діяльності. *Право України*. 2002. № 7. С. 7-14.
 50. Павликов С. Г. Исполнительная процессуальная форма теоретико-правовые вопросы. *Государство и право*. 2012. № 5. С. 5-11.
 51. Пасенюк О. Розмежування конституційної та адміністративної юрисдикції. *Право України*. 2016. № 2. С. 38-44.
 52. Первушина А. Відповідальність сторін як учасників господарського процесу. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2015. Vol. 2, Iss. 1. С. 325-330.
 53. Петришина М. Нормотворчий процес в органах місцевого самоврядування в країнах Прибалтики. *Юридична Україна*. 2012. № 6. С. 19-23.
 54. Пирожкова Ю. В. Регулятивна функція адміністративного права: генеза та сучасна трансформація в умовах реформаційних правотворчих процесів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. Вип. 21. С. 41-45.
 55. Писаренко Н. Б. Застосовність гарантій права на справедливий суд в адміністративному судочинстві: практика Європейського суду з прав людини та українські реалії. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 3. С. 214-228.

56. Писаренко Н. Б. Межі судового контролю щодо дискреційних адміністративних актів: практика Європейського суду з прав людини та українські реалії. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 1. С. 109-119.
57. Плевако В. Неправильне застосування норм матеріального права. *Вісник прокуратури*. 2003. № 6. С. 70-75.
58. Подоляка А. М. Юридичний конфлікт в адміністративному процесі. *Наше право*. 2013. № 11. С. 19-24.
59. Подорожна Т. Методологічні засади конституціоналізації правового порядку: загально- та спеціально-правові проблеми. *Право України*. 2015. № 10. С. 113-121.
60. Поляков І. С. Апеляційне провадження в адміністративному судочинстві: проблеми та нові підходи до їх вирішення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 1(2). С. 50-53.
61. Полянський Т. Зловживання процесуальними правами: юридичні засоби попередження та можливості їх удосконалення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3. С. 31-38.
62. Помазанов А. В. Касаційне провадження у цивільному процесі України в контексті міжнародних стандартів судочинства. *Приватне право і підприємництво*. 2018. Вип. 18. С. 84-89.
63. Пчелін В. Б. Класифікація суб'єктів адміністративних процесуальних правовідносин. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 3. С. 178-182.
64. Рабінович С. Принцип рівності прав людини у практиці Конституційного Суду України: проблеми методики застосування. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 5. С. 97-111.
65. Радейко Р. І. Особливості формалізації права як стадії правотворчого процесу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2014. № 801. С. 81-85.
66. Розумний М. Конституційний процес: нова політична модель для України. *Віче*. 2013. № 23. С. 12-13.
67. Романюк Я., Бейцун І. Актуальні питання реформування цивільного процесуального законодавства України. *Право України*. 2012. № 8. С. 288-305.
68. Романяк М. М. Сутність адміністративної юрисдикції та процесуальних форм її реалізації: окремі питання визначення. *Держава та регіони*. 2017. № 1. С. 84-88.
69. Россильна О. В. Історія становлення інституту представництва в господарському процесі. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 2. С. 218-222.

70. Сас С. Застосування принципів загально-процесуальної теорії при формуванні теоретичних засад парламентської процедури. *Право України*. 2004. № 7. С. 35-40.
71. Сердюк В. Деякі питання судових юрисдикцій. *Право України*. 2012. № 8. С. 270-278.
72. Сердюк В. Судовий процес як фундамент для реформування судової системи. *Право України*. 2015. № 3. С. 71-77.
73. Скомороха В. Судовий конституціоналізм в аспекті співвідношення конституційної та конвенційної юрисдикції. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 1. С. 40-48.
74. Слінько К. М. Функція правосуддя у кримінальному процесі. *Наше право*. 2017. № 1. С. 134-138.
75. Смалюк Р. Прогалини процесуального регулювання підготовчого судового провадження під час розгляду обвинувального акта в спрощеному провадженні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 1. С. 153-157.
76. Смуригін О. О. Кримінальний процес як різновид правозастосовчої діяльності. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2010. Вип. 4. С. 113-130.
77. Совгіря О. Прийняття актів Кабінетом Міністрів України як процесуальна форма закріплення його рішень. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 279-287.
78. Степанова Т. В. Класифікація учасників господарського процесу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 15 (2). С. 62-64.
79. Степанова Т. В. Правова культура учасників господарського процесу. *Правова держава*. 2014. № 17. С. 50-54.
80. Сурник В. М. Юридична практика: теоретичні підходи до розуміння в аспекті діяльності державної судової адміністрації України. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2013. № 2 (1). С. 197-203.
81. Тандир О. В. Адміністративний процес в захисті прав інтелектуальної власності. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право*. 2012. Вип. 173 (3). С. 225-231.
82. Тарнопольська О. М. Удосконалення правотворчого процесу як засіб запобігання прогалин у законодавстві. *Вісник Академії адвокатури України*. 2009. Вип. 2. С. 11-14.
83. Тертишник В. М. Правнича допомога та функція захисту в кримінальному процесі: гармонізація доктрини. *Правова позиція*. 2017. № 2. С. 128-137.
84. Тимченко І. Механізм конституційної юрисдикції в Україні: становлення

- і розвиток. *Право України*. 2010. № 5. С. 12-25.
85. Томенко М. Конституційний процес в Україні: у пошуках політичного і правового компромісу. *Верховенство Права*. 2016. № 1. С. 30-33.
86. Трофименко В. Актуальні питання системи кримінального процесу України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2014. Вип. 25. С. 265-269.
87. Фандалюк О. В. Установчий процес як різновид юридичного процесу. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2002. № 4. С. 16-22.
88. Цуркан М. Щодо критеріїв якості судових рішень в адміністративному процесі. *Право України*. 2016. № 2. С. 50-55.
89. Ченкова Н. Сутність принципу рівності перед законом і судом в адміністративному процесі. *Юридична Україна*. 2012. № 10. С. 26-30.
90. Черняк Ю. В. Значення і суть попередніх заходів захисту в рамках міжнародного цивільного процесу. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2015. № 2. С. 119-126.
91. Чистоклетов Л. Стадії процесу юридичного прогнозування. *Право України*. 2016. № 1. С. 130-135.
92. Шевчук С. Забезпечення єдності судової практики в умовах існування спеціалізованої юрисдикції. *Право України*. 2013. № 9. С. 306-326.
93. Шмідт Г. Стандарти справедливого судового розгляду в адміністративному судочинстві згідно зі статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Право України*. 2016. № 2. С. 12-15.
94. Шутак І. Юридична техніка і технологія в галузях права: теорія і практика застосування. *Верховенство Права*. 2017. № 2. С. 30-35.
95. Щавінський В. Р. Співвідношення інтересів держави, суспільства, окремого індивіда у рамках адміністративного права та процесу. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 2. С. 78-81.

ТЕМА 20. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Поняття, особливості та предмет регулювання суспільних відносин. Співвідношення правового регулювання та правового впливу.

Способи, методи та типи правового регулювання. Правовий режим: поняття та особливості.

Класифікація правового регулювання за різними критеріями. Місце різновидів правового регулювання в юридичній регламентації суспільних відносин.

Механізм правового регулювання суспільних відносин: поняття, склад та структура. Стадії механізму правового регулювання.

Ефективність правового регулювання: поняття та значення. Чинники, які визначають ефективність правового регулювання.

Ключові поняття:

нормативне регулювання, соціальне регулювання, ознаки соціального регулювання, правове регулювання суспільних відносин, ознаки правового регулювання суспільних відносин, мета правового регулювання суспільних відносин, предмет правового регулювання суспільних відносин, правовий вплив, сфера правового регулювання, межі правового регулювання, метод правового регулювання, імперативний метод правового регулювання, диспозитивний метод правового регулювання, допоміжні (субсидіарні) методи правового регулювання, заохочувальний метод правового регулювання, рекомендаційний метод правового регулювання, способи правового регулювання, тип правового регулювання суспільних відносин, режим правового регулювання суспільних відносин, нормативне правове регулювання, законодавче регулювання, підзаконне регулювання, піднормативне правове регулювання, правозастосовне регулювання, договірне регулювання, нормативне правове регулювання, індивідуальне (ненормативне) правове регулювання, централізоване правове регулювання, децентралізоване правове регулювання, субординаційне правове регулювання, автономне правове регулювання, координаційне правове регулювання, механізм правового регулювання, елементи механізму правового регулювання, стадії механізму правового регулювання, факультативна стадія механізму правового регулювання, ефективність механізму правового регулювання суспільних відносин, дозволи, заборони, зобов'язання, заборони, заохочення, рекомендації, покарання, пільги, правові привілеї.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості*

Верховної Ради України. 2019. № 38. Ст. 160.)

- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.*
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40. Ст. 492.*
- ❖ Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Ст. 131.*
- ❖ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.*
- ❖ Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21. Ст. 135.*
- ❖ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144.*
- ❖ Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.*
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.*
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України. 1984. № 51. Ст. 1122.*

Дисертації, автореферати:

1. Бистрик Г. М. Правові форми діяльності держави в регулюванні суспільних відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 18 с.
2. Бігняк О. В. Підприємництво як предмет правового регулювання в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2007. 204 с.
3. Ваньчук І. Д. Система правового регулювання суспільних відносин: теоретико-методологічний аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018. 16 с.
4. Гелецька І. О. Правове регулювання відносин представництва у цивільному праві: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 205 с.
5. Гуд А. М. Адміністративний договір як форма договірного регулювання адміністративно-правових відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 19 с.
6. Даниліна Ю. С. Правове регулювання соціального діалогу в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2018. 18 с.
7. Денісова Л. Л. Правове регулювання соціального забезпечення працівників поліції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 20 с.

8. Дерещ В. А. Управлінські відносини в системі органів виконавчої влади та їх правове регулювання: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006. 190 с.
9. Занфірова Т. А. Правове регулювання трудових відносин: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2004. 224 с.
10. Іщенко І. А. Система правового регулювання суспільних відносин в умовах правової державності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 20 с.
11. Кархут О. Я. Механізм правового регулювання суспільних відносин у сфері освіти: теоретико-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 20 с.
12. Касмінін О. В. Особливості правового регулювання механізму захисту конституційних трудових прав працівників: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 19 с.
13. Ковалева В. В. Нормативные правовые акты в механизме правового регулирования: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2009. 196 с.
14. Кривицький Ю. В. Спеціалізовані норми права в механізмі правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 260 с.
15. Кушнір С. М. Правові засоби громадського контролю в механізмі правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2011. 247 с.
16. Лобода К. С. Міжнародно-правове регулювання соціальних відносин в Європі: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 198 с.
17. Лобойко Л. М. Методи правового регулювання у кримінальному процесі України: дис... д-ра юрид. наук. Дніпро, 2006. 437 с.
18. Лозовой С. В. Правове регулювання індивідуальних трудових спорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Луганськ, 2009. 20 с.
19. Лук'янець В. С. Правове регулювання відносин конкуренції у Євросоюзі: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 242 с.
20. Месюк М. П. Механізми регулювання взаємодії інститутів влади і громадянського суспільства: організаційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ, 2014. 20 с.
21. Мірошніченко О. А. Правове регулювання трудових відносин у галузі сільського господарства: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2007. 204 с.
22. Наден О. В. Теоретичні основи кримінально-правового регулювання суспільних відносин в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2013. 36 с.
23. Непийвода В. П. Правове регулювання суспільних відносин щодо лісів у контексті сталого розвитку: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006. 223 с.
24. Новікова М. М. Юридичний компроміс як фактор оптимізації механізму правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2007. 209 с.
25. Огаренко Т. О. Соціальний механізм регулювання правової системи українського суспільства: автореф. дис. ... д-ра соціол. наук. Запоріжжя, 2012. 40 с.
26. Орехов В. Ю. Санкції в праві як елемент правового регулювання та охо-

- рони суспільних відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 20 с.
27. Рабінович С. П. Природно-правові засади юридичного регулювання суспільних відносин в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Львів, 2011. 36 с.
 28. Римар І. А. Правове регулювання індивідуальних трудових відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2015. 20 с.
 29. Сергеева С. М. Нормативно-правове регулювання трудових відносин: дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2004. 190 с.
 30. Сичов Д. В. Правове регулювання індивідуальних трудових відносин: автореф. дис... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 18 с.
 31. Стрельченко О. Г. Заохочення як метод управління у сфері охорони здоров'я: автореф. дис... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 17 с.
 32. Тагірова Г. В. Соціальне прогнозування як засіб регулювання суспільних відносин: дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2010. 215 с.
 33. Чабаненко М. М. Методи правового регулювання аграрних відносин: дис... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 204 с.
 34. Черкас М. Є. Функції правосвідомості в механізмі правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. 207 с.
 35. Чуприна Ю.Ю. Адміністративно-правові методи правового регулювання: сутність та зміст: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017. 18 с.

Монографії:

1. Бакаева О. Ю. Правовой механизм государственного контроля и надзора: особенности отраслевого регулирования: моногр. Москва: Юрлитинформ, 2013. 252 с.
2. Діковська І. А. Принципи правового регулювання міжнародних приватних договірних зобов'язань: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 462 с.
3. Кузьменко О. В. Феномен адміністративно-правового заохочення: моногр. Львів: Атлас, 2010. 201 с.
4. Левченков О. І. Проблеми правового регулювання суспільних відносин: загальнотеоретичні аспекти: моногр. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. 527 с.
5. Мельничук Н. О. Договірне регулювання трудових відносин в нових економічних умовах: моногр. Київ: Хай-Тек Прес, 2012. 339 с.
6. Мухін В. В. Індивідуальне правове регулювання: загальнотеоретична характеристика: моногр. Харків: Право, 2017. 319 с.
7. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: моногр. Харків: Право, 2009. 600 с.
8. Отраднова О. О. Проблеми вдосконалення механізму цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 327 с.

9. Черкас М. Є. Правосвідомість та її функції в механізмі правового регулювання: моногр. Харків: Право, 2014. 153 с.
10. Яковлєва Г. О. Проблеми правового регулювання та шляхи вдосконалення правового статусу суб'єктів права соціального забезпечення: моногр. Харків: Право, 2018. 333 с.

Наукові статті:

1. Bondarenko V., Yesimov S., Pustova N. Administrative and legal regulation of the transfer of confidential information within the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 4, ч. 1. С. 18-23.
2. Glukhov A. The legal nature of relations in the civil service. *Sciences of Europe*. 2017. № 14, ч. 3. С. 55-64.
3. Ryabova M. Legal relationship as a system. *Sciences of Europe*. 2017. № 18, ч. 2. С. 61-63.
4. Stauss B. and Weinlich B. Process - oriented measurement of service quality by applying the sequential incident technique», paper presented at the Fifth Workshop on Quality Management in Services. *Journal on public relations*. 1995. С. 115-134.
5. Адашис Л. І., Дробко О. А. Конституційне право громадян на мирні зібрання: сучасний стан правового регулювання в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 54-57.
6. Алексєєва О. Є. Новітні засади нормативно-правового регулювання державної служби в Україні. *Форум права*. 2016. № 1. С. 10-15.
7. Андрущакевич Ю. В. Місце і роль конкретизації права у механізмі правового регулювання. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 55. С. 88-94.
8. Антонов В. О. Суспільство як об'єкт національної безпеки Української держави. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 79-84.
9. Баштанник А. Теоретико-методологічні засади функціонування механізмів регулювання діяльності органів державної влади. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 4, ч. 2. С. 64-69.
10. Бедний О. Адміністративно-правове регулювання створення посади та визначення посадових повноважень в органах місцевого самоврядування. *Evropský politický and law diskurz*. 2016. Svazek 3., 5. vydání. С. 57-62.
11. Безпалова О. Відомча адміністративна нормотворчість як елемент механізму реалізації правоохоронної функції держави. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1, ч. 1. С. 36-42.
12. Біленко М. С. Корпоративні права господарюючих суб'єктів як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3. С. 92-95.
13. Бірюкова А. М. Нормативне регулювання правового статусу дисциплі-

- нарних органів адвокатури у законопроекті «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». *Адвокат*. 2012. № 1. С. 16-19.
14. Бобылёв А. И. Механизм правового воздействия на общественные отношения. *Государство и право*. 1999. № 5. С. 104-109.
 15. Богуцький П. Правовий режим: методологічні рівні дослідження. *Право України*. 2013. № 1-2. С. 317-323.
 16. Бондар В. В. Щодо проблем адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України. *Журнал східноєвропейського права*. 2017. № 38. С. 12-17.
 17. Боняк В. О. Методологічний аналіз сучасних інтерпретацій поняття «конституційно-правове регулювання». *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Спеціальний випуск, ч. 2. С. 19-23.
 18. Ваньчук І. Д. Поняття й сутнісні ознаки правового регулювання суспільних відносин: сучасний погляд. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 32 (1). С. 7-10.
 19. Вінник О. Інноваційні відносини: ключові проблеми вдосконалення правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 2. С. 36-41.
 20. Віхляєв М. Ю. Державно-правовий регулюючий вплив на діяльність радянських громадських організацій. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 4. С. 4-16.
 21. Георгиевский Ю. Нормативные способы и модели установления компетенции органов государственной власти и органов местного самоуправления. *Leges si Viata*. 2016. № 8, ч. 2. С. 30-33.
 22. Голуб В. О. До питання про адміністративно-правовий вплив. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 2. С. 49-53.
 23. Голуб В. О. Співвідношення понять «правовий вплив» та «адміністративно-правовий вплив». *Вісник Одеського Національного університету. Серія: Правознавство*. 2014. Вип. 1. С. 130-136.
 24. Гольцова О. Є. Соціальне регулювання та правове регулювання-співвідношення понять. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 2. С. 53-57.
 25. Горбатенко В. Право як форма регулювання соціальних відносин. *Право України*. 2014. № 5. С. 22-30.
 26. Городецька І. А. Сутність адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. *Форум права*. 2016. № 1. С. 60-66.
 27. Грабова Я. О. Особливості правового регулювання реалізації особою конституційного права на притулок в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 6. С. 40-43.
 28. Губерська Н. Л. Державне регулювання вищої освіти в умовах демократизації публічних відносин в Україні. *Право і суспільство*. 2015. № 2. С.

153-159.

29. Гудзь І. Г., Шамрук М. Ю. Особливості адміністративного правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. №5. С. 198-200.
30. Дем'янчук Ю. В. Поняття соціально-політичного механізму правового регулювання та його елементи. *Право і суспільство*. 2015. № 6.2 (2). С. 9-13.
31. Демків Р. Я. Правове регулювання як юридичне явище: окремі аспекти розуміння. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 34. С. 19-23.
32. Денисова А. М. Механізм правового впливу: напрями прояву. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 55. С. 57-65.
33. Денисова А. Правовий вплив: природа та функціональне призначення. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2012. Вип. 55. С. 3-10.
34. Дергунова О. І. Психологічні аспекти правового регулювання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2017. Вип. 28. С. 12-14.
35. Дмитрієнко Ю. М. Правова свідомість у механізмі правового регулювання суспільних відносин. *Форум права*. 2007. № 2. С. 43-47.
36. Загорулько Є. О. Сутність, ознаки та правове регулювання заходів адміністративного примусу у виконавчому провадженні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 6. Т. 1. С. 204-206.
37. Зуй В. В. Правове регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності Національної поліції України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 107-111.
38. Іванщук А. А. Нормативне регулювання діяльності судової гілки влади: адміністративно-правові аспекти. *Форум права*. 2013. № 1. С. 355-358.
39. Ільницький О. В. Проблеми правового регулювання фінансової системи України в умовах дії спеціальних адміністративно-правових режимів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1. Т. 1. С. 79-85.
40. Іщенко І. Проблеми співвідношення понять «правове регулювання» і «правовий вплив» у сучасній теорії права. *Юридична Україна*. 2011. № 8 (104). С. 21-26.
41. Кархут О. Я. Ефективність механізму правового регулювання суспільних відносин в освітній сфері. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2015. Вип. 28. С. 200-205.
42. Кархут О. Я. Сучасний стан і проблеми механізму правового регулювання суспільних відносин у сфері освіти. *Публічне право*. 2013. № 4. С. 267-273.
43. Кашинцева О. Ю. Правове регулювання біоетичних проблем в громадянському суспільстві. *Вісник Академії адвокатури України*. 2006. Вип. 5. С. 60-63.

44. Кисель О. М. Правове регулювання: проблеми підвищення ефективності. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2001. Вип. 9. С. 27-33.
45. Кисель О. М. Функціональне призначення правового регулювання. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2001. Вип. 10. С. 27-35.
46. Клименко Н. Г. Суб'єкти державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки. *Sciences of Europe*. 2017. № 22, ч. 2. С. 7-17.
47. Кобрин В. С. Конституційно-правове регулювання статусу глав урядів держав Вишеградської групи. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 3. С. 61-64.
48. Коропатнік І. М. Генеза правового регулювання взаємодії воєнної організації та громадянського суспільства. *Форум права*. 2016. № 3. С. 154-158.
49. Корчевна Л. До критики поняття «механізм правового регулювання». *Право України*. 2003. № 1. С. 117-120.
50. Котенко О. А. Правове регулювання та правовий вплив: теоретичні аспекти. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 76-80.
51. Куненко І. Проблеми правового регулювання внесення змін до Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 2. С. 90-93.
52. Куракін О. М. Аналіз співвідношення категорії «ефективність правового регулювання» й суміжних понять. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 2. С. 7-10.
53. Куракін О. М. Категорія правовідносини в системі нормативного регулювання. *Право і суспільство*. 2013. № 2. С. 8-15.
54. Куракін О. М. Поняття і зміст нормативно-правового регулювання як юридичного явища. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2013. № 3. С. 10-15.
55. Куракін О. М. Умови ефективності механізму правового регулювання. *Право і суспільство*. 2015. № 6, ч. 2. С. 24-29.
56. Ладиченко В. В., Ємельяненко К. О. Особливості правового регулювання місцевого самоврядування в умовах децентралізації. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2. Т. 1. С. 32-34.
57. Левченков О. І. Вплив процесів глобалізації та євроінтеграції на ефективність регулювання суспільних відносин. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 2. С. 83-91.
58. Левченков О. І. Межі та сфери правового регулювання. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 3. С. 19-29.
59. Литвин І. І. Напрями вдосконалення правового регулювання адміністративних відносин у сфері надання освітніх послуг. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 20. С. 43-45.
60. Лотюк О. С. Особливості механізму конституційно-правового регулю-

- вання громадянського суспільства. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2013. № 1. С. 92-101.
61. Луць В. В. Господарсько-правове регулювання суспільних відносин в Україні. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2015. № 1. С. 179-180.
62. Мазур Т. В. Метод правового регулювання як критерій встановлення меж фінансового права. *Теорія фінансового права*. 2011. № 4 (18). С. 8-10.
63. Матвієнко А. Державно-правове регулювання туристичної галузі в Україні: історичний аспект. *Юридична Україна*. 2014. № 2. С. 19-24.
64. Мацелюха І. Правове регулювання внутрішньо церковних відносин у джерелах римського та візантійського права. *Юридична Україна*. 2013. № 1. С. 22-28.
65. Мацькевич М. М., Ваньчук І. Д. Правове регулювання суспільних відносин: аспекти співвідношення його державної та недержавної складових. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2015. № 12. С. 33-39.
66. Мельник О. Сфера правового регулювання: поняття, знаки, види. *Право України*. 2010. № 9. С. 132-138.
67. Мех Ю. В. Окремі аспекти співвідношення державного управління та публічної адміністрації в Україні: номінальні дефініції. *Право і суспільство*. 2015. № 5-2 (2). С. 134-137.
68. Миколенко А. Метод правового регулювання и функции административно-деликтного права. *Leges si Viata*. 2018. № 5, ч. 2. С. 129-133.
69. Мілова Т. Конституційні принципи регулювання духовно-етичних та ідеологічних відносин в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 1. С. 72-75.
70. Могілевський Л. Роль вищих органів державної влади у сфері видання нормативно-правових актів підзаконного характеру. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 1, ч. 1. С. 145-151.
71. Мукомела І. Інформаційне суспільство та його ознаки: теоретично-правовий аспект. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 2 (81). С. 130-138.
72. Мурашин О. Акти прямого народовладдя у механізмі правового регулювання. *Право України*. 2000. № 9. С. 18-21.
73. Мурашин О. Г. Оновлена конструкція елементів механізму правового регулювання. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. №4. С. 12-14.
74. Мухін В. В. Правозастосовний акт як форма індивідуального правового регулювання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2016. Вип. 23. С. 14-16.
75. Настасяк І. Соціальні детермінанти правового впливу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2014. № 782. С. 76-82.

76. Оніщенко Н. Механізм розвитку національних правових систем як сукупність зовнішньоінтеграційних та внутрішньонаціональних складових. *Право України*. 2009. № 10. С. 83-88.
77. Осипова Н. П. Специфіка реалізації правосвідомості в процесі правового регулювання. *Проблеми законності*. 2008. Вип. 95. С. 89-94.
78. Павловська Л. М. Ефективність правового регулювання суспільних відносин. *Проблеми законності*. 2007. Вип. 90. С. 3-10.
79. Пайда Ю. Ю. Зарубіжний досвід правового регулювання реалізації прав людини та релігійної свободи. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 2. С. 34-39.
80. Пашутін В. В. Межі правового регулювання: поняття та види. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2012. Вип. 2. С. 3-8.
81. Погрібний І. М., Матат Ю. І. Місце та роль юридичної техніки в механізмі правового регулювання. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2009. Вип. 44. С. 6-12.
82. Погрібний С. О. Поняття цивільно-правового регулювання суспільних відносин. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. № 33. С. 25-37.
83. Пушкіна О. Особливості конституційно-правового регулювання інституту Президента України. *Юридична Україна*. 2012. № 2. С. 20-25.
84. Пушкіна О. Правове регулювання внесення змін до Конституції України. *Юридична Україна*. 2013. № 3. С. 27-32.
85. Раданович Н. Юридичні зобов'язання у світлі загальнодозвільного правового регулювання. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 6, ч. 2. С. 137-141.
86. Руденко С. В. Сутність поняття правового регулювання в контексті сучасної концепції праворозуміння. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2003. № 1. С. 54-61.
87. Саакян М. Б. Правовий режим як особливий порядок регулювання суспільних відносин. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 1. С. 14-16.
88. Сарновська С. О. Інструменти та засоби правового регулювання. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2008. № 2. С. 21-28.
89. Селіванов В., Діденко Н. Правова природа регулювання суспільних відносин. *Право України*. 2000. № 10. С. 68-73.
90. Сидоренко В. В. Дієвість механізму правового регулювання як передумова впорядкування суспільних відносин. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2012. Вип. 29. С. 34-44.
91. Сидоренко В. В. Основні підходи до розуміння сутності механізму правового регулювання. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 55. С. 112-117.
92. Ситник О. М. Правова ідеологія як складник механізму державно-правового регулювання. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*.

2012. Вип. 56. С. 8-13.
93. Сімонова І. П. Методи адміністративно-правового регулювання державно-службових відносин у контролюючих органах у сфері оподаткування: поняття та зміст. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 1. С. 185-189.
94. Слубський І. Й. Проблеми правового регулювання проходження служби працівниками органів внутрішніх справ. *Право і Безпека*. 2012. № 2 (44). С. 37-41.
95. Соколова І. О. Особливості приватноправового режиму правового регулювання суспільних відносин. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 19-29.
96. Стефанчук М. Приватноправовий метод регулювання суспільних відносин: стан та перспективи розвитку. *Університетські наукові записки*. 2005. № 4. С. 428.
97. Стрілець О. М. Місце та роль правових звичаїв у сфері приватноправового регулювання. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 51-57.
98. Сухицька Н. В. Правове регулювання: проблеми ефективності. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 57. С. 39-45.
99. Тамаря Я. В. Правове регулювання діяльності суб'єктів публічної адміністрації щодо державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Спеціальний випуск, ч. 1. С. 173-176.
100. Тимчак В. В., Лошак О. С. Адміністративно-правове регулювання освітньої діяльності України з урахуванням європейських стандартів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 5. С. 273-276.
101. Титарчук В. В. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності державних підприємств. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 4. С. 204-208.
102. Ткач М. Державне регулювання та державне управління: співвідношення понять. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 8. С. 110-113.
103. Хомишин І. Ю. Адміністративно-правове регулювання інклюзивної освіти в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2017. Вип. 28. С. 53-55.
104. Хохленко О. Нормативно-правове регулювання освіти в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 4. С. 71-73.
105. Чуприна Ю. Ю. Система методів правового регулювання в сучасній Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 1. С. 23-28.
106. Шопіна І. М. Підходи до розуміння мети правового регулювання. *Право і суспільство*. 2011. № 6. С. 45-48.
107. Ющик О. Загальні теоретико-методологічні питання ефективного державного управління. *Право України*. 2015. № 6. С. 17-27.

ТЕМА 21. ОСНОВНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ

Система права. Поняття та ознаки правової системи (правової сім'ї). Типи (сім'ї) правових систем світу: процес виникнення та розвитку.

Загальна характеристика англосаксонської правової сім'ї. Загальна характеристика романо-германської правової сім'ї. Правова система України.

Змішаний тип правових систем – скандинавська і латиноамериканська групи: поняття та характеристика. Релігійний тип (сім'я) правових систем: поняття та загальна характеристика. Традиційний тип правових систем: поняття та загальна характеристика.

Ключові поняття:

порівняльне правознавство, система права, система законодавства, принципи права, правова культура, юридичні установи, юридична техніка, юридичні терміни, інтегративна функція правової системи, регулятивна функція правової системи, комунікативна функція правової системи, охоронна функція правової системи, правова сім'я, романо-германська правова сім'я, англосаксонська правова сім'я, судовий прецедент, загальне право, право справедливості, соціалістична правова сім'я, сім'я релігійного і традиційного права, Коран, Суна, Іджма, іудаїзм, буддизм, сім'я цивільного права, правова система, змішані правові системи, європейське право, правовий звичай, правова доктрина, канонічне право, рецепція, формальні джерела права, іудейське право, мусульманське право, статутне право, делеговане законодавство, структура правової системи, інституціональна складова структура правової системи, нормативна складова структура правової системи, ідеологічна складова структура правової системи, функціонально-соціальна складова структура правової системи, комунікативна складова структура правової системи.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканості народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- ❖ Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.

Дисертації, автореферати:

1. Анакіна Т. М. Судовий прецедент у праві Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2008. 231 с.
2. Балко О. О. Інститут шлюбу за римським правом та його рецепція у кон-

- тинентальному типі правової системи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2015. 20 с.
3. Баранько Я. С. Канонічне право як нормативно-регулятивна система східнохристиянської церкви: релігієзнавчо-правовий контекст: автореф. дис. ... канд. філос. наук. Київ, 2015. 16 с.
 4. Бигич О. Л. Порівняльне правознавство: природа та методологічне значення: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 208 с.
 5. Бичковський Є. Л. Науково-практичний коментар в правовій системі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2018. 20 с.
 6. Білорицький Г. О. Імплементція міжнародних стандартів прав людини в правовій системі держави Ізраїль: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.
 7. Братасюк В. М. Правова реальність як форма прояву інтелектуальної традиції епохи (на матеріалах романо-германської правової сім'ї): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 192 с.
 8. Вовк Т. В. Дія міжнародних договорів у країнах англосаксонської правової системи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
 9. Гавронська Т. В. Правове забезпечення прав і свобод людини в правових системах світу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
 10. Галюк С. Є. Порівняльно-правова характеристика джерел сучасного мусульманського права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2009. 16 с.
 11. Гладких В. В. Синкретичний характер становлення традиції дзен-буддизму: дис... канд. філос. наук. Київ, 2005. 177 с.
 12. Гураленко Н. А. Судовий прецедент в системі джерел права: філософсько-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2009. 223 с.
 13. Дашковська Т. М. Співвідношення правових норм і юридичного процесу у деяких правових системах світу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2016. 19 с.
 14. Жебровська К. А. Правові цінності у взаємодії правових систем: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 20 с.
 15. Задорожний Ю. А. Римське право – доктринальна першооснова права та юридичної науки в країнах романо-германської правової сім'ї та Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 214 с.
 16. Закоян А. А. Роль и значение судебного прецедента в правовых системах Англии и США: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ереван, 2008. 26 с.
 17. Калинина Е. В. Государственно-правовое учение иудаизма. Ветхозаветная и талмудическая концепция: дис. ... д-ра юрид. наук. Нижний Новгород, 2012. 529 с.
 18. Карпічков В. О. Правова реальність: поняття та місце в системі категорій права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 19 с.
 19. Кононенко В. П. Звичаєва природа прецедентного характеру рішень Європейського суду з прав людини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ,

2009. 19 с.
20. Корчевна Л. О. Проблема різноджерельного права: дослід порівняльного правознавства: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2005. 36 с.
 21. Куандыков М. К. Судебный прецедент как источник права в англосаксонской системе права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Алматы, 2002. 29 с.
 22. Лисенко О. М. Порівняльне правознавство як наука та його місце в системі юридичних наук: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2001. 169 с.
 23. Лук'янов Д. В. Релігійно-правові системи світу: порівняльно-правове дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2016. 41 с.
 24. Майк І. С. Синергетичний підхід у порівняльному правознавстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2013. 16 с.
 25. Малишев Б. В. Судовий прецедент у правовій системі Англії (теоретико-правовий аспект): дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 229 с.
 26. Марченко А. А. Судовий прецедент у правовій системі України (1991 - 2010 рр.): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
 27. Матвєєва Ю. І. Принцип правової визначеності як складова верховенства права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 21 с.
 28. Мельничук О. С. Міська правова система в Україні: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2016. 36 с.
 29. Михайлова Е. В. Эффективность правовой системы как фактор процесса социально-правовой адаптации: дис. ... канд. соц. наук. Майкоп, 2004. 181 с.
 30. Місевич С. В. Джерела канонічного права (теоретико-правовий аналіз): дис. ... канд. юрид. наук. Чернівці, 2005. 212 с.
 31. Мочульська М. Є. Правова доктрина в континентальній правовій системі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2013. 20 с.
 32. Нірода М. В. Конституційно-правовий статус органів прокуратури в країнах романо-германської правової системи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ужгород, 2015. 19 с.
 33. Огаренко Т. О. Соціальний механізм регулювання правової системи українського суспільства: дис. ... д-ра соціол. наук. Запоріжжя, 2012. 419 с.
 34. Полатайко І. В. Втілення правової ідеології у правових системах сучасності: теоретико-правова характеристика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018. 20 с.
 35. Саркисян О. З. Проблемы применения судебного прецедента в национальной правовой системе: автореф. дис... канд. юрид. наук. Ереван, 2007. 23 с.
 36. Сунегін С. О. Теоретико-правова характеристика статичних та динамічних елементів в романо-германській правовій сім'ї: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 20 с.
 37. Удовика Л. Г. Теоретико-правові засади трансформацій правової систе-

ми України в умовах глобалізації: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2014. 42 с.

38. Хомюк Н. С. Сучасна система джерел права України: загальнотеоретичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2015. 16 с.

Монографії:

1. Васянович О. А. Правовий звичай у правових системах сучасності: моногр. Київ: КНЕУ, 2014. 183 с.
2. Волошин Ю. О., Гоша І. О. Гармонізація правових систем в сучасній доктрині конституційного права в умовах європейської інтеграції: моногр. / за заг. ред. М. О. Баймуратова. Одеса: Фенікс, 2013. 291 с.
3. Гураленко Н. А. Судовий прецедент у системі джерел права: філософське та теоретичне осмислення: моногр. Чернівці: Рута, 2012. 256 с.
4. Задорожна С. М. Загальні принципи сучасного міжнародного права: еволюція та сучасність: моногр. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2019. 359 с.
5. Лук'янов Д. Релігійні правові системи в сучасному світі: моногр. Харків: Право, 2016. 352 с.
6. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: моногр. Харків: Права людини, 2015. 277 с.
7. Макаренко Л. О. Правова культура: теоретико-методологічні основи дослідження: моногр. 2019. 574 с.
8. Марченко М. Н., Дерябина Е. М. Правовая система Европейского Союза: моногр. Москва: Норма, 2012. 703 с.
9. Мельничук О. С. Міська правова система: теоретичні та нормативні засади: моногр. Одеса: Фенікс, 2015. 404 с.
10. Міхайліна Т. В. Роль інтегративного потенціалу правосвідомості у реформуванні правової системи: моногр. Вінниця: [б. в.], 2018. 312 с.
11. Павлишин О. В. Правова реальність як знакова система: моногр. Харків: Право, 2017. 336 с.
12. Пайда Ю. Права людини і релігійна свобода в умовах діалогового характеру правової культури: моногр. Херсон: Гельветика, 2018. 362 с.
13. Подорожна Т. С. Теоретико-прикладні засади конституціоналізації правової системи та модернізації Конституції України: моногр. Львів: ПА-ІС, 2014. 307 с.
14. Удовика Л. Г. Правова система України: глобалізаційні трансформації: моногр. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2014. 319 с.

Наукові статті:

1. Zvyagina I. The common law system of precedent in England: legal comparative and historical research. *Leges si Viata*. 2018. № 2, ч. 2. С. 33-36.
2. Балко О. Становлення інституту шлюбу в римському праві та у країнах романо-германського типу правової системи. *Віче*. 2010. № 12. С. 5-8.

3. Барабаш О. Протестантизм у становленні західної традиції права. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2. С. 53-61.
4. Бехруз Х. Порівняльне правознавство: сучасні грані досліджень. *Порівняльне правознавство*. 2013. № 1-2. С. 278-285.
5. Бехруз Х. Конституціоналізм в ісламських державах: становлення, сучасний стан і напрями трансформації. *Право України*. 2012. № 11-12. С. 349-356.
6. Бирюкова А. К вопросу о функциях адвокатуры как института правовой системы Украины. *Leges et Viata*. 2018. № 4, ч. 2. С. 3-6.
7. Бицюра Л. В. Гармонізація законодавства у процесі конструювання національної правової системи: загальнотеоретичний вимір. *Право і суспільство*. 2015. № 3, ч. 2. С. 3-8.
8. Бондар Н. А. Вплив римського права на становлення правової системи Польщі: історико-правові аспекти. *Приватне та публічне право*. 2017. № 1. С. 3-8.
9. Вовк Д. Вплив християнства на право держав європейської цивілізації: концептуальні засади осмислення. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1. С. 25-34.
10. Вовк Д. Правова традиція: розуміння у контексті співвідношення з правовою системою і правовою культурою. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 2. С. 42-52.
11. Вовк Д. Правові системи християнських країн (особливості та проблема неоднорідності). *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 3. С. 249-258.
12. Галета О. А. Сучасні інтерпретації системи права: у пошуках нової методології. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 35 (2.1). С. 23-28.
13. Галюк Р. Г. Співвідношення системи права та системи законодавства. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 74. С. 129-134.
14. Гордимов А. В. Доктринальні джерела права та права людини в романо-германській та англосаксонській правових системах. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 59. С. 43-47.
15. Дамірлі М. Методологія порівняльного правознавства: основні елементи і проблеми. *Право України*. 2014. № 4. С. 184-196.
16. Дуда С. М. Структура романо-германської правової сім'ї. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2013. Вип. 11. С. 183-186.
17. Дуднік Р. М. До проблеми виокремлення системоутворюючих чинників, що впливають на процес формування нових галузей українського права. *Право і суспільство*. 2015. № 4, Ч. 4. С. 8-12.
18. Жовтобрюх М. Ідеологія лібералізму як складова англо-саксонської правової культури. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 4. С. 7-10.
19. Завидняк В. І. Роль судового прецеденту в романо-германській системі

- права. *Вісник Академії митної служби України. Серія: Право.* 2014. № 2. С. 140-144.
20. Задорожний Ю. Правова доктрина в країнах романо-германської та англо-американської правових сімей: порівняльний аналіз. *Бюлетень Міністерства юстиції України.* 2012. № 10. С. 17-24.
21. Зайчук О., Оніщенко Н. Правові системи сучасності та тенденції їх розвитку. *Право України.* 2002. № 11. С. 23-27.
22. Зайчук О., Оніщенко Н. Середовище права та формування правових систем сучасності. *Право України.* 2003. № 12. С. 37-40.
23. Кагадій М. Поняття та елементи правової системи. *Право України.* 2004. № 12. С. 32-37.
24. Казарян К. А. Інститут шлюбного договору в англосаксонській та континентальній правових сім'ях. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право.* 2013. № 1062. Вип. 14. С. 268-271.
25. Козаченко В. М. Правова свідомість як джерело права в англосаксонській правовій системі. *Часопис Київського університету права.* 2015. № 3. С. 56-60.
26. Колодяжна В. В. Історія формування та сучасний стан романо-германської правової сім'ї. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична.* 2013. Вип. 1. С. 46-53.
27. Косович В. Принципи права, принципи правотворчості та принципи у нормативно-правових актах. *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична.* 2016. Вип. 63. С. 3-9.
28. Крапив'янський А. В., Куртакова А. О. Судовий прецедент – джерело права країн англосаксонської правової сім'ї. *Трипільська цивілізація.* 2012. № 7. С. 63-67.
29. Кресін О. В. Правові системи сучасності: взаємодія та конфлікти. *Правова держава.* 2017. Вип. 28. С. 584-587.
30. Кресін О. В. Порівняльне правознавство: історична ретроспектива і нові виклики. *Правова держава.* 2016. Вип. 27. С. 661-667.
31. Кресін О. Становлення та розвиток порівняльно-правових досліджень. *Право України.* 2014. № 5. С. 236-249.
32. Кресін О. Сучасні проблеми порівняльного правознавства (нотатки з круглих столів у листопаді-грудні 2014 р.). *Право України.* 2015. № 4. С. 185-190.
33. Кривов'яз О. В. Забезпечення правопорядку в країнах англо-американської та романо-німецької правових сімей. *Митна справа.* 2013. № 4 (2). С. 49-54.
34. Кучук А. М., Перепьолкін С. М. Принципи права як категорія внутрішньо державного й міжнародного права. *Право і суспільство.* 2015. № 3, ч. 3. С. 22-26.
35. Ландо О. Нордичні країни – правова сім'я? Діагноз і прогноз. *Порівня-*

- льне правознавство. 2012. № 3-4. С. 197-208.
36. Легка О. В. Юридична техніка законодавчих та правозастосовних актів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 1. С. 101-107.
 37. Лук'янов Д. В. Релігійні правові системи: виклики сучасності. *Проблеми законності*. 2015. Вип. 130. С. 18-27.
 38. Лук'янов Д. Сучасні погляди на проблему класифікації та типології правових систем. *Право України*. 2012. № 9. С. 376-382.
 39. Лукьянов Д. Национальная правовая система Украины среди правовых семей современности. *Право Украины*. 2013. № 1. С. 152-165.
 40. Макеєва О. М. Правова культура як чинник розвитку правової системи. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2016. № 4. С. 48-53.
 41. Мерзлякова А. В. Влияние традиций романо-германской и англосаксонской правовых систем на современное авторское право. *Журнал правовых и экономических исследований*. 2013. № 2. С. 51-54.
 42. Мірошніченко М. Ідентичність-легітимність-правопорядок: до проблеми реформування правової системи України. *Право України*. 2003. № 5. С. 31-36.
 43. Мішина І. Міцкевич І. Порівняльне правознавство – шлях до елітної юридичної освіти. *Порівняльне правознавство*. 2012. № 3-4. С. 479-482.
 44. Муллокандова О. М. Мусульманське релігійне право щодо шлюбів з іновірцями: філософсько-релігієзнавчий аналіз. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2014. Вип. 6. С. 63-67.
 45. Мурашин О. Проблема ідентичності національних правових систем в умовах глобалізації: теоретико-методологічний аспект. *Вісник національної Академії правових наук України*. 2013. № 2 (73). С. 44-51.
 46. Мурашин О., Мірошніченко М. Правова система України в генезисній структурі правових систем: поняття і основні ознаки. *Юридичний вісник*. 2013. № 1. С. 6-11.
 47. Огаренко Т. Структура та функції правової системи. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 5. С. 12-16.
 48. Оксамитний В. Міждержавні правові системи як реальність сучасного світу. *Порівняльне правознавство*. 2013. № 1-2. С. 286-299.
 49. Оксамитний В. Сучасні правові системи у компаративістському вимірі. *Порівняльне правознавство*. 2012. № 3-4. С. 392-407.
 50. Оленчук І. В. Типологічні особливості романо-германського права. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2012. № 3. С. 77-79.
 51. Онищенко Н., Зайчук О., Журавський В. Правовая система-интегративная категория правовой науки. *Право Украины*. 2013. № 1. С. 7-26.
 52. Оніщенко Н. Механізм розвитку національних правових систем як сукупність зовнішньоінтеграційних та внутрішньо національних складових. *Право України*. 2009. № 10. С. 83-88.

53. Погребняк С. Загальні принципи права як джерело права. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 1 (64). С. 14-25.
54. Полянничко А. О. Принципи права: сучасний загальнотеоретичний погляд. *Університетські наукові записки*. 2013. № 3. С. 55-60.
55. Попадинець Г. Правова культура як важливий елемент правової системи України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2014. № 782. С. 123-128.
56. Поповський Д. П. Застосування суддівського розсуду в країнах романо-германської правової сім'ї. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2014. Вип. 10-1(1). С. 15-19.
57. Рабінович П. Соціальна сутність правових систем і забезпеченість ними прав людини-складові предмета юридичної компаративістики. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1. С. 16-24.
58. Рожко В. В. Особливості іудейського (єврейського) права. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія: Юридична*. 2014. Вип. 4. С. 84-97.
59. Саїдов А. Порівняльне правознавство та закономірності розвитку права в умовах глобалізації. *Право України*. 2012. № 3-4. С. 463-472.
60. Саміло Г. О. Змішані правові системи: проблеми класифікації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 33 (1). С. 46-49.
61. Семініхін І. В. Правова доктрина в релігійних правових системах (на прикладі мусульманського права). *Форум права*. 2013. № 3. С. 552-566.
62. Сліпець В. М. Сутність Європейського права як правової системи. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 2002. № 2. С. 28-31.
63. Слюсар К. С. Права людини в іудейському праві. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2016. Вип. 6, ч. 1. С. 35-38.
64. Смітс Я. Європейське приватне право як змішана правова система. *Європейське право*. 2012. № 2-4. С. 215-225.
65. Стрельцова О. В. Європейське право як багатовимірний феномен: підходи до розуміння і визначення поняття. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 7. С. 72-80.
66. Супрун Т. М. Правова презумпція в англо-американській та романо-германській правових системах. *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України. Серія: Економіка, право*. 2013. № 4. С. 161-167.
67. Ткаченко В. І. Щодо поняття та вмісту юридичних категорій «правова система» та «система права». *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2013. Вип. 1. С. 36-42.
68. Тополь Ю. О. Правові системи сучасності: поняття та проблеми класифікації. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. № 4. С. 27-34.

69. Уварова О. О. Шляхи дослідження правозастосовної функції принципів права. *Форум права*. 2007. № 2. С. 217-221.
70. Харитонов Є. О., Гейко М. О. Формування «права загальної справедливості» в англосаксонській системі права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2010. Вип. 53. С. 7-16.
71. Харитонов Р. Ф. Порівняльне правознавство та галузева юридична компаративістика: співвідношення і взаємодія (російською мовою). *Публічне право*. 2015. № 2. С. 345-351.
72. Хаустова М. Г. Ідеологічна складова правової системи в умовах її модернізації. *Право і суспільство*. 2015. № 2. С. 58-64.
73. Хаустова М. Г. Правова система серед інших узагальнюючих категорій правової науки. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 4. С. 48-57.
74. Хаустова М. Г. Проблеми і перспективи розвитку правової системи України. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. № 1 (76). С. 54-64.
75. Хаустова М. Структура правової системи суспільства. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 1. С. 49-58.
76. Цюкало Ю. В. Принципи здійснення суб'єктивних цивільних прав у англосаксонській правовій системі. *Адвокат*. 2012. № 10. С. 45-48.
77. Шаганенко В. П. Особливості системи права у романо-германській правовій сім'ї. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 6-1 (1). С. 88-91.
78. Шаганенко В. П. Сутнісні характеристики системи права. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 69-74.
79. Швед З. В. Правова система іудаїзму. *Гілея*. 2013. № 72. С. 588-592.
80. Шевчук О. М. До питання про поняття правової системи. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 2001. № 3. С. 165-171.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ДСТУ 8302:2015 «ІНФОРМАЦІЯ ТА ДОКУМЕНТАЦІЯ. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт установлює основні види бібліографічних посилань, загальні положення щодо їхнього складу й структури, а також правила складання та розміщування в документах (виданнях, депонованих документах тощо).

1.2 Стандарт поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації.

1.3 Стандарт призначено авторам творів, видавцям, фахівцям редакцій засобів масової інформації, інформаційних центрів тощо.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 2732:2004 Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять

ДСТУ 3017:2015 Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять

ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ)

ДСТУ 6095:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікацій (ГОСТ 7.88-2003, MOD)

ДСТУ 7093:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11-2004, MOD; ISO 832:1994, MOD)

ДСТУ 7157:2010 Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT)

ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.80-2000, IDT).

ГОСТ 7.0-84 Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая деятельность. Основные термины и опре-

деления (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічна діяльність. Основні терміни та визначення)

ГОСТ 7.12-93 Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів російською мовою. Загальні вимоги та правила).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У тексті стандарту використано терміни, які встановлено в ДСТУ 2732, ДСТУ 3017, ГОСТ 7.0 та наведені в ДСТУ 7157 і ДСТУ ГОСТ 7.80, а також вжито зазначені нижче терміни та визначення означених ними понять:

3.1 бібліографічне посилання

Сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний у тексті документа інший документ, що є необхідними й достатніми для його загальної характеристики, ідентифікування та пошуку

3.2 об'єкт бібліографічного посилання

Усі види опублікованих і неопублікованих документів, їхні окремі складники або групи документів на будь-яких носіях інформації

3.3 знак виноски

Умовна позначка у вигляді арабських цифр (порядкових номерів), літер чи астериска (зірочки), що використовують для пов'язування підрядкових і позатекстових бібліографічних посилань з частиною основного тексту документа

3.4 електронний ресурс віддаленого доступу

Електронний ресурс, що має електронну адресу, потенційно доступний через глобальні телекомунікаційні мережі (зокрема Інтернет) необмеженому колу користувачів

3.5 електронний ресурс локального доступу

Електронний ресурс, що має вихідні відомості, розміщений на електронному носіїві, призначеному для використання в режимі прямого доступу.

4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Бібліографічне посилання призначено для ідентифікування, загальної характеристики та пошуку документа, що є об'єктом бібліографічного посилання (далі — об'єкт посилання).

4.2 Об'єктами посилання можуть бути всі види опублікованих чи неопублікованих документів або їхні складники на будь-яких носіях інформації (зокрема в телекомунікаційних мережах).

4.3 Види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й подання в документі наведено в розділах 5-8.

4.4 Елементи бібліографічного запису (заголовки і бібліографічний опис) та знаки пунктуації в бібліографічному посиланні, незалежно від його призначення та виду, подають згідно з ДСТУ ГОСТ 7.80 і ДСТУ ГОСТ 7.1 з урахуванням таких особливостей:

— у заголовку бібліографічного запису подають відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому імена цих авторів у бібліографічному описі у відомостях про відповідальність (за навскісною рисою) не повторюють;

— за потреби у заголовку бібліографічного запису позатекстового посилання можна зазначити більше ніж три імені авторів;

— замість знака «крапка й тире» («. —»), який розділяє зони бібліографічного опису, в бібліографічному посиланні рекомендовано застосовувати знак «крапка» (при цьому в межах одного документа застосування в бібліографічних посиланнях розділових знаків уніфікують);

— відомості, запозичені не з титульної сторінки документа, дозволено не брати у квадратні дужки;

— після назви дозволено не зазначати загального позначення матеріалу («Текст», «Електронний ресурс», «Карти», «Ноти» тощо — перелік згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1);

— у складі вихідних даних дозволено не подавати найменування (ім'я) видавця;

— у складі відомостей про фізичну характеристику документа можна зазначити або його загальний обсяг (наприклад: 285 с.), або номер сторінки, на якій подано об'єкт посилання (наприклад: С. 19);

— дозволено не наводити відомостей про серію та Міжнародний стандартний номер (ISBN, ISMN, ISSN).

4.5 В усіх елементах бібліографічного опису (за винятком основної назви документа й відомостей, що належать до назви та містять одне слово) дозволено скорочувати окремі слова та словосполучення згідно з ДСТУ 3582, ДСТУ 6095, ДСТУ 7093, ГОСТ 7.12.

4.6 Якщо текст цитовано не за першоджерелом, то на початку підрядкового бібліографічного посилання наводять пояснювальні слова: «Наведено за:», «Цит. за:» («Цитовано за») і зазначають джерело, з якого запозичено текст.

Приклад

Підрядкове посилання

*Цит. за: Грушевський М. С. Історія України — Руси. Київ, 1995. Т. 2. С. 72.

4.7 Підрядкові та позатекстові бібліографічні посилання пов'язують із текстом документа за допомогою знаків виноски: арабських цифр, літер, астериска (зірочки).

4.8 Відомості про згадуваний документ, опублікований іншою мовою, у бібліографічних посиланнях наводять мовою оригіналу.

4.9 У внутрішньотекстовому та підрядковому бібліографічному посиланні на складник документа (наприклад, статтю з журналу, збірника) дозволено зазначити бібліографічні відомості тільки про ідентифікувальний документ і номер сторінки — за наявності в його тексті відомостей про автора (якщо він є) та назву.

Приклад

У тексті: У статті Добровольської В. «Діяльність органів управління культурою як об'єкт керування документацією» подано таке визначення: ... 1.

У підрядковому посиланні:

1 Вісник Книжкової палати. 2012. № 4. С. 18—20.

4.9.1 У бібліографічних посиланнях на складник документа у формі аналітичного бібліографічного опису розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), в якому розміщено складник, виділяти шрифтом (наприклад, курсивом).

Приклад

Підрядкове посилання

4 Національна доктрина розвитку освіти : затв. Указом Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347. Освіта. 2002. 24 квіт. С. 2-4.

5 ВИДИ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ ТА ПРАВИЛА ЇХНЬОГО СКЛАДАННЯ

5.1 Бібліографічні посилання розрізняють залежно від складу елементів бібліографічного запису, місця розташування в документі, повторності наведення та вмісту бібліографічних записів.

5.1.1 За складом елементів бібліографічного запису розрізняють повне та коротке бібліографічне посилання.

5.1.1.1 Повне бібліографічне посилання містить усі обов'язкові елементи, що використовують для загальної характеристики, ідентифікування й пошуку об'єкта посилання.

5.1.1.2 Коротке бібліографічне посилання містить частину обов'язкових елементів, які використовують тільки для пошуку об'єкта посилання.

5.1.2 За місцем розташування в документі розрізняють такі бібліографічні посилання (відповідно до 5.2, 5.3, 5.4):

- внутрішньотекстове;
- підрядкове;
- позатекстове.

5.1.3 За повторністю наведення посилань на один і той самий об'єкт розрізняють первинне та повторне бібліографічне посилання (відповідно до 5.5).

5.1.4 За вмістом бібліографічних записів може бути комплексне бібліографічне посилання (відповідно до розділу 6).

5.2 Внутрішньотекстове бібліографічне посилання

5.2.1 Внутрішньотекстове бібліографічне посилання застосовують, якщо значну частину відомостей про об'єкт посилання внесено до тексту документа.

Внутрішньотекстове бібліографічне посилання використовують для зручнішого читання тексту, кращого його сприйняття та заощадження місця у невеликих за обсягом документах.

5.2.1.1 Внутрішньотекстове бібліографічне посилання розміщують безпосередньо в тексті документа.

5.2.2 Внутрішньотекстове бібліографічне посилання може містити такі елементи:

- заголовок бібліографічного запису (ім'я автора);
- основну назву документа;
- відомості про відповідальність (містять інформацію про осіб і/або організації, які брали участь у створенні документа);
- відомості про повторність видання (містять інформацію про зміни й особливості цього видання відносно попереднього);
- вихідні дані (містять відомості про місце видання (випуску), видавця та рік випуску документа);
- позначення та порядковий номер тому, номера чи випуску документа, якщо є посилання на твір або публікації з багаточастинного (багатотомного чи серіального) документа;
- відомості про обсяг (кількість сторінок) документа (у разі посилання на нього загалом);
- назву документа (журналу, збірника, газети тощо), в якому опубліковано об'єкт посилання (наприклад, статтю);
- відомості про місцезнаходження об'єкта посилання — номер сторінки в документі (у разі посилання на його частину);
- примітки (у посиланні на електронний ресурс, депоновану наукову роботу тощо).

5.2.3 Внутрішньотекстове бібліографічне посилання подають у круглих дужках.

5.2.4 Знак «крапка й тире» («. —») у внутрішньотекстовому бібліографічному посиланні замінюють знаком «крапка».

5.2.5 Внутрішньотекстове посилання може бути у повній або короткій формі (якщо частину відомостей про джерело цитування подано в тексті). Рекомендовано складати внутрішньотекстове бібліографічне посилання в короткій формі.

Приклади

- (Вступ до медичної геології. Київ, 2011. Т. 2. С. 422);
- (Бібліотечна планета. 2012. № 2. С. 36—37);
- (Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2012. С. 167);
- (Фінансова система України: проблеми та перспективи розвитку. Київ, 2010. 268 с.); (Книжкова палата України : сайт. URL: <http://www.ukrbook.net>).

5.3 Підрядкове бібліографічне посилання

5.3.1 Підрядкове бібліографічне посилання на джерела інформації використовують за умов, якщо всередині тексту документа його розмістити неможливо або небажано, щоб не переобтяжувати текст та не ускладнювати його читання.

5.3.1.1 Підрядкове бібліографічне посилання розміщують як примітку в нижній частині сторінки (полоси набору), відмежовуючи від основного тексту горизонтальною рисою.

5.3.2 Підрядкове бібліографічне посилання пов'язують із текстом документа за допомогою знаків виноски, які подають на верхній лінії шрифту після відповідного фрагмента в тексті (наприклад: Текст 29) та перед підрядковим посиланням (наприклад: 29 Посилання).

Знаки виноски відокремлюють від тексту проміжком.

5.3.3 Під час нумерування кількох підрядкових бібліографічних посилань можна застосовувати наскрізне нумерування в межах усього документа чи в межах його окремої глави (розділу, частини тощо) або нумерування в межах певної сторінки тексту (арабськими цифрами).

5.3.4 Підрядкове бібліографічне посилання може містити такі елементи:

- заголовок бібліографічного запису (ім'я автора);
- основну назву документа;
- відомості, що належать до назви (пояснюють і доповнюють її);
- відомості про відповідальність (містять інформацію про осіб і/або організації, які брали участь у створенні документа);
- відомості про повторність видання (містять інформацію про зміни й особливості цього видання відносно попереднього);
- вихідні дані (містять відомості про місце видання (випуску), видавця та рік випуску документа);
- позначення та порядковий номер тому, номера чи випуску документа, якщо є посилання на твір або публікації з багаточастинного (багатотомного чи серіального) документа;
- відомості про обсяг (кількість сторінок) документа (у разі посилання на нього загалом);
- назву документа (журналу, збірника, газети тощо), в якому опубліковано об'єкт посилання (наприклад, статтю);
- відомості про місцезнаходження об'єкта посилання — номер сторінки в документі (у разі посилання на його частину);
- примітки (у посиланні на електронний ресурс, депоновану наукову роботу тощо).

5.3.5 Підрядкове бібліографічне посилання можна наводити у повній або короткій формі. Коротку форму застосовують, якщо частину відомостей про джерело цитування подано в тексті.

Приклади

Повна форма

2 Україна в цифрах. 2007 : стат. зб. / Держ. ком. статистики України. Київ: Консультант, 2008.

С. 185-191.

5 Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України : монографія / відп. ред. В. М. Геєць. Київ : УБС НБУ, 2008. С. 302-310.

Коротка форма

2 Україна в цифрах. 2007. Київ, 2008. С. 185-191.

5 Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України. Київ, 2008. С. 302-310.

5.3.6 У підрядковому бібліографічному посиланні на електронний ресурс віддаленого доступу за наявності в тексті бібліографічних відомостей, що його ідентифікують, дозволено зазначати тільки електронну адресу, використовуючи замість слів «Режим доступу» аббревіатуру «URI» або «URL» (відповідно до 7.4.4.3).

Приклад

У тексті:

Маніфест ІФЛА про Internet : прийнято Сесією Ради ІФЛА 23 серпня 2002 р. / пер. з англ. В. С. Пашкова*

У підрядковому посиланні:

*URL: <http://archive.ifla.org/III/misc/im-ua.pdf> (дата звернення: 15.09.2002).

5.4 Позатекстове бібліографічне посилання

5.4.1 Позатекстове бібліографічне посилання використовують переважно у наукових виданнях у разі багаторазових посилань на одні й ті самі документи задля уникнення повторного подання однакових бібліографічних записів або через їхню велику кількість, або за браком місця для підрядкових посилань.

5.4.1.1 Позатекстові бібліографічні посилання нумерують у межах усього документа або в межах окремих глав, розділів, частин тощо, застосовуючи наскрізне нумерування (арабськими цифрами).

5.4.1.2 Позатекстові бібліографічні посилання наводять як перелік бібліографічних записів і розміщують наприкінці основного тексту (або після заключної статті, післямови, коментарів — за їх наявності) документа або його складника (зазначаючи, наприклад, «Список бібліографічних посилань»).

5.4.2 Сукупність позатекстових бібліографічних посилань, оформлених як перелік бібліографічних записів, не можна вважати бібліографічним списком (списком використаної літератури) чи покажчиком, що мають самостійне значення як бібліографічні посібники.

Проте текст документа можна пов'язувати знаками виноски з бібліографічним списком використаної літератури.

5.4.3 У позатекстовому бібліографічному посиланні повторюють бібліографічні відомості про об'єкт посилання, який згадано в тексті документа.

Приклад

У тексті:

«... про що зазначено у Законі України «Про видавничу справу»⁴».

У позатекстовому посиланні:

4. Про видавничу справу : Закон України за станом на 20 берез. 2004 р. / Верховна Рада України. Київ : Парлам. вид-во, 2004. 17, [3] с. (Закони України).

5.4.4 Позатекстове бібліографічне посилання може містити такі елементи:

— заголовок бібліографічного запису (ім'я автора);

— основну назву документа;

— відомості, що належать до назви (пояснюють і доповнюють її);

- відомості про відповідальність (містять інформацію про осіб і/або організації, які брали участь у створенні документа);
- відомості про повторність видання (містять інформацію про зміни й особливості цього видання відносно попереднього);
- вихідні дані (містять відомості про місце видання (випуску), видавця та рік випуску документа);
- позначення та порядковий номер тому, номера або випуску, якщо є посилання на твір або публікації з багаточастинного (багатотомного чи серіального) документа;
- відомості про обсяг (кількість сторінок) документа (у разі посилання на нього загалом);
- назву документа (журналу, збірника, газети тощо), в якому опубліковано об'єкт посилання (наприклад, статтю);
- відомості про місцезнаходження об'єкта посилання — номер сторінки в документі (у разі посилання на його частину);
- примітки (у посиланні на електронний ресурс, депоновану наукову роботу тощо).

5.4.5 Позатекстове бібліографічне посилання пов'язують із фрагментом тексту документа, до якого воно належить, за допомогою знаків виноски, які або виносять на верхню лінію шрифту після відповідного тексту та перед позатекстовим посиланням, або складають в одну лінію зі шрифтом основного тексту (у квадратних дужках у тексті та без дужок перед позатекстовим посиланням).

Приклад 1

У тексті:

Правила банківського кредитування підприємств державної форми власності викладено у навчальному посібнику «Кредитування та ризики» (автори Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г.)³⁵.

У позатекстовому посиланні:

³⁵ Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г. Кредитування та ризики : навч. посіб. Київ, 2008. 213 с.

Приклад 2

У тексті:

Правила банківського кредитування підприємств державної форми власності викладено у навчальному посібнику «Кредитування та ризики» (автори Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г.) [35].

У позатекстовому посиланні:

³⁵. Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г. Кредитування та ризики : навч. посіб. Київ, 2008. 213 с.

5.4.6 Якщо в тексті згадують конкретну частину тексту документа, після неї можна зазначати (у квадратних дужках) порядковий номер позатекстового бібліографічного посилання та сторінку, на якій подано цей об'єкт посилання. Між поданими відомостями проставляють знак «кома».

Приклади

У тексті:

[2, с. 28]; [2, с. 154].

У позатекстовому посиланні:

2. Нагайчук Н. Г. Фінанси страхових компаній: навч. посіб. Київ : УБС НБУ, 2010. 527 с.

5.4.6.1 Якщо у позатекстовому посиланні бібліографічні записи не нумеровано, в тексті (у квадратних дужках) після згадування подають відомості, що є достатніми для ідентифікування об'єкта посилання (ім'я автора, назва документа тощо).

5.4.6.1.1 Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є одна, дві чи три особи, у квадратних дужках зазначають їхні прізвища, розділяючи знаком «кома».

Приклад

У тексті:

[Кушнарєнко, Удалова].

У позатекстовому посиланні:

Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 223 с.

5.4.6.1.2 Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є чотири та більше осіб, у квадратних дужках зазначають тільки його назву.

Приклад

У тексті:

[Управління персоналом в умовах економіки знань].

У позатекстовому посиланні:

Управління персоналом в умовах економіки знань : монографія / Азарєнкова Г. М. та ін. Київ, 2011. 406 с.

5.4.6.2 Якщо в тексті є посилання на таку саму книгу того самого автора, але видану в іншому році, після прізвища автора зазначають відомості про рік її виходу у світ та сторінки, на яких подано об'єкти посилань, розділяючи ці відомості знаком «кома».

Приклади

[Іванченко, 1995, с. 52];

[Іванченко, 2009, с. 38].

5.4.6.3 Дозволено у посиланні в тексті скорочувати довгі назви документів, позначаючи останні видалені слова назви знаком «три крапки».

Приклад

У тексті:

[Розвиток обліково-аналітичних ... , с. 85].

У позатекстовому посиланні:

Розвиток обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання в Україні : монографія / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2010. 447 с.

5.4.6.4 Якщо об'єктом позатекстового бібліографічного посилання є багаточастинний документ, у посиланні в тексті потрібно зазначити номер тому (частини) або випуску видання.

Приклад

У тексті:

[Ушинський, т. 1, с. 192-193].

У позатекстовому посиланні:

Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.

5.4.6.5 Якщо у посиланні в тексті наведено відомості про кілька об'єктів посилань, їх відділяють один від одного знаком «крапка з комою».

Приклад

[Вовчак, 2011; Зубець, 2012]; [3, с. 18; 2, с. 45].

5.5 Повторне бібліографічне посилання

5.5.1 Повторне бібліографічне посилання на один і той самий документ або його частину, або групу документів наводять у скороченій формі за умови, що всі потрібні для ідентифікування та пошуку цього документа бібліографічні відомості зазначено у первинному посиланні на нього.

5.5.1.1 Повторне бібліографічне посилання може бути внутрішньотекстовим, підрядковим і позатекстовим.

5.5.1.2 До повторного бібліографічного посилання дозволено долучати елементи, що не увійшли до складу первинного бібліографічного посилання, однак є потрібними для ідентифікування документа.

5.5.2 У повторному бібліографічному посиланні на документ, авторами якого є одна, дві або три особи, подають заголовок бібліографічного запису, основну назву та номер сторінки.

Приклади

Внутрішньотекстове посилання

Первинне:

(Копиленко О. Л. Законотворчий процес: стан і шляхи вдосконалення. Київ, 2010. 692 с.).

Повторне:

(Копиленко О. Л. Законотворчий процес. С. 292).

Підрядкове посилання

Первинне:

1 Захара І. Лекції з історії філософії. Вид. 2-ге. Львів, 1997. 322 с.

Повторне:

3 Захара І. Лекції з історії філософії. С. 86.

5.5.2.1 У повторному бібліографічному посиланні на документ, авторами якого є чотири та більше осіб, подають основну назву та номер сторінки.

Приклади

Внутрішньотекстове посилання

Первинне:

(Аналіз інвестиційних проектів / Череп А. В. та ін. Київ, 2011. 259 с.).

Повторне:

(Аналіз інвестиційних проектів. С. 18).

Позатекстове посилання

Первинне:

8. Фінанси суднобудівних підприємств : монографія / І. А. Воробйова та ін. Миколаїв, 2012. 232 с.

Повторне:

15. Фінанси суднобудівних підприємств. С. 158.

5.5.3 У повторному бібліографічному посиланні дозволено застосовувати скорочування довгих назв, позначаючи видалені останні слова назви знаком «три крапки».

Приклад

Позатекстове посилання

Первинне:

13. Правова основа діяльності органів державної влади / упоряд. Любченко П. М. Харків, 2010. 303 с.

Повторне:

20. Правова основа діяльності С. 290.

5.5.4

У повторному бібліографічному посиланні на багатотомний документ, авторами якого є одна, дві або три особи, подають заголовок бібліографічного запису, основну назву (або тільки основну назву, якщо заголовка немає), номер тому, сторінки.

Приклад

Підрядкове посилання

Первинне:

3 Франко І. Твори : у 50 т. Т. 45. Київ, 1986. 480 с.

Повторне:

5 Франко І. Твори : у 50 т. Т. 45. С. 300.

5.5.5

У повторному бібліографічному посиланні на серіальний документ, яке подають безпосередньо за первинним бібліографічним посиланням, зазначають його основну назву, а також ті відомості, що відрізняються від відомостей у первинному посиланні — рік, номер (у періодичному виданні), випуск (у продовжуваному виданні), число, місяць (у газетах), а також номер сторінки.

Приклад

Внутрішньотекстове посилання

Первинне:

(Вісн. прокуратури. Київ, 2011. Вип. 4. 128 с.).

Повторне:

(Вісн. прокуратури. 2012. Вип. 1. С. 10).

5.5.6 Повторне бібліографічне посилання на публікації в серіальному документі складають відповідно до 5.5.2, 5.5.2.1, 5.5.3.

5.5.7 У повторному бібліографічному посиланні на патентний документ подають позначення виду документа, його номер, назву країни, що видала цей документ, та сторінку, на якій розміщено об'єкт посилання в патентному документі.

Приклад

Позатекстове посилання

Первинне:

8. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

Повторне:

10. Пат. 76509 Україна. С. 3.

5.5.8 У повторному бібліографічному посиланні на нормативний документ зі стандартизації (стандарти з позначками ДСТУ, ДСТУ ГОСТ, ДСТУ ISO, СОУ тощо) подають його позначку, номер разом із роком затвердження та номер сторінки.

Приклад

Підрядкове посилання

Первинне:

2 ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. Київ, 2010. 16 с.

(Інформація та документація).

Повторне:

3 ДСТУ 7152:2010. С. 6.

5.5.9 Якщо первинне й повторне бібліографічні посилання на одну й ту саму сторінку (сторінки) документа розміщено одне за одним, текст повторного посилання замінюють словами «Там само» («Там же» — рос. мовою, «Ibid» — латин. мовою).

Приклад

Підрядкове посилання

1 Танюк Л. С. Твори : у 60 т. Київ, 2011. Т. 18. С. 250-253.

2 Там само.

5.5.9.1 У повторному бібліографічному посиланні на іншу сторінку одного й того самого документа до слів «Там само» («Там же» або «Ibid») додають номер цієї сторінки.

Приклад

Внутрішньотекстове посилання

Первинне:

(Литвиненко Н. П. Тлумачний словник медичних термінів. Київ, 2010. С. 175).

Повторне:

(Там само. С. 92).

5.5.10 У повторному бібліографічному посиланні на багаточастинний документ, крім номера сторінки, зазначають номер тому (частини, випуску тощо).

Приклад

Позатекстове посилання

Первинне:

13. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН історії України, Ін-т історії України. Київ : Наук, думка, 2005. Т. 9. С. 36-37.

Повторне:

14. Там само. Т. 7. С. 18.

5.5.11 Якщо у складі первинного та повторного бібліографічних посилань, наведених одне за одним, є аналітичні бібліографічні записи на різні публікації, які розміщено в одному й тому самому періодичному чи продовжуваному виданні, у повторному посиланні замість бібліографічних відомостей про цей документ, що збігаються з бібліографічними відомостями у первинному посиланні, наводять слова «Там само» («Там же» або «Ibid»).

Приклад

Позатекстове посилання

Первинне:

5. Сенченко М. Чи вміємо ми читати? // Вісн. Книжкової палати. 2012. № 3. С. 3.

Повторне:

6. Афонін О. Українська книга 2011: рух по сходинках униз // Там само. С. 6-8.

5.5.12 Якщо у повторному бібліографічному посиланні, поданому не після первинного, є бібліографічний запис на один і той самий документ, створений одним, двома або трьома авторами, в ньому подають заголовок бібліографічного запису, а основну назву та наступні за нею повторювані елементи замінюють скороченими словами: «Зазнач. твір» («Зазначений твір»), «Цит. твір» («Цитований твір»), «Указ. соч.» («Указанное сочинение» — рос. мовою), «Цит. соч.» («Цитированное сочинение» — рос. мовою), «Op. cit.» («Opus citato» — латин. мовою).

У повторному бібліографічному посиланні на інший том (частину), іншу сторінку після цих слів зазначають номер цього тому (частини), цієї сторінки.

Приклад

Підрядкове посилання

Первинне:

2 Криворучко О. Ю. Сучасна архітектура : термінол. слов. / Нац. ун-т «Львів, політехніка». Львів, 2008. С. 87.

Повторне:

4 Криворучко О. Ю. Зазнач. твір. С. 59.

6 ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ КОМПЛЕКСНОГО БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСИЛАННЯ

6.1 Якщо в бібліографічному посиланні використано кілька об'єктів посилання, їх об'єднують в одне — комплексне бібліографічне посилання (далі — комплексне посилання).

6.2 У комплексному посиланні кілька об'єктів бібліографічного посилання подають в абетковому чи хронологічному порядку або за абеткою назв мов, тобто за принципом єдиної графічної основи — кириличної, латинської тощо, або кожною мовою окремо.

6.3 Комплексні посилання можуть бути внутрішньотекстовими, підрядковими, позатекстовими, а також можуть містити первинні та повторні посилання.

6.4 Бібліографічні посилання у складі комплексного посилання розділяють між собою знаком «крапка з комою».

6.5 Кожне з бібліографічних посилань у складі комплексного посилання оформлюють за загальними правилами, ураховуючи зазначені далі особливості.

6.5.1 Якщо кілька бібліографічних посилань у складі комплексного посилання мають ідентичні заголовки (один і той самий автор кількох праць), у другому й наступних посиланнях ці заголовки можна замінити словами: «Його ж», «її ж», «їх же» («Его же», «Ее же», «Их же» — рос. мовою або «Idem», «Eadem», «Ibidem» — латин. мовою).

Приклад

Підрядкове комплексне посилання:

Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ, 2011. С. 128 ; Його ж. Психологія і педагогіка вищої школи в запитаннях і відповідях : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ, 2011. С. 230.

6.5.2 Ідентичні заголовки у бібліографічних посиланнях у складі комплексного посилання можна не наводити. У цьому разі після заголовка в першому посиланні ставлять знак «двокрапка», а перед основною назвою наступного бібліографічного посилання проставляють його порядковий номер.

Приклад

Позатекстове комплексне посилання:

27. Кузьмінський А. І.: 1) Методика навчання англійської мови в аспекті комунікативно-когнітивного підходу : навч.-метод. посіб. Черкаси, 2011. С. 31 ; 2) Моделювання професійної діяльності майбутнього фахівця в умовах інтеграції України в європейський освітній простір : навч. посіб. Черкаси, 2011. С. 78.

7 ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСИЛАННЯ НА ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС

7.1 Залежно від режиму доступу електронні ресурси поділяють на електронні ресурси локального та віддаленого доступу.

7.2 За видом інформації, призначеної для сприйняття, розрізняють такі електронні ресурси: електронні дані, електронні програми, електронні дані та програми.

7.3 Джерелами інформації для складання бібліографічного посилання на електронний ресурс є титульний екран, основне меню, програма, головна сторінка сайту чи порталу, що містять відомості про автора, назву, відповідальність, перевидання (версію), місце та рік видання. Основним джерелом інформації є титульний екран. За потреби використовують й інші джерела інформації: етикетку на фізичному носіїві електронного ресурсу, технічну та іншу супровідну документацію до нього або контейнер, коробку, конверт тощо (згідно з ДСТУ 7157).

7.4 Бібліографічне посилання складають як на електронні ресурси загалом (електронні документи, бази даних, портали чи сайти, веб-сторінки, форуми тощо), так і на їхні складники (розділи та частини електронних документів, порталів чи сайтів; публікації в електронних серіальних документах, повідомлення на форумах тощо) згідно з загальними правилами (відповідно до розділів 4-6) та з урахуванням зазначених далі особливостей.

7.4.1 Якщо є зміни в змісті електронного ресурсу — доповнено зміст або вилучено з нього певну інформацію, модифіковано мову програмування або операційної системи тощо, у бібліографічному посиланні наводять ці відомості, що крім слова «видання» (наприклад, «2-ге вид., доповнене»), можуть містити слова «версія» (наприклад, «Версія 3.1»), «рівень» (наприклад, «Тренувальний рівень»), «модифікація» (наприклад, «Третя модифікація»).

7.4.2 У бібліографічному посиланні після відомостей про відповідальність дозволено не подавати відомості про вид електронних даних чи програм, наприклад: електронні текстові дані (скорочено — електрон. текст. дані), електронні графічні дані (електрон. граф. дані), електронний журнал (електрон. журн.), електронні картографічні дані (електрон. картогр. дані), електронна пошукова програма (електрон. пошук. прогр.) тощо.

7.4.3 У бібліографічному посиланні на електронний ресурс локального доступу після вихідних даних подають відомості про кількість фізичних одиниць (арабськими цифрами) та вид носія інформації (наприклад, електронний оптичний диск). У дужках можна подавати відомості про вид оптичного диска (CD-R, CD-RW, DVD-R тощо).

Приклад

Підрядкове посилання

11 Кожухівський А. Д. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування [Електронний ресурс] : практикум / Черкас, держ. технол. ун-т. Черкаси, 2009. 1 електрон. опт. диск (CD-R).

7.4.4 У примітці до бібліографічного посилання на електронний ресурс подають відомості, необхідні й достатні для пошуку та характеристики технічних специфікацій цього електронного ресурсу, в такій послідовності:

- системні вимоги;
- відомості про доступ;
- дата оновлення документа або його частини;
- електронна адреса;
- дата звернення до документа.

7.4.4.1 Відомості про доступ до електронного ресурсу подають у бібліографічних посиланнях на документи з комп'ютерних мереж, а також із повнотекстових баз даних, доступ до яких здійснюють на договірній основі або за передплатою (наприклад, «ЛІГА-ЗАКОН», «Атлас Аналітика», «Нормативні акти України» тощо).

Приклад

Позатекстове посилання

3. Про відзначення 150-річчя з дня народження видатного вченого Володимира Івановича Вернадського [Електронний ресурс] : проект постанови Верховної Ради України. Документ не було опубліковано. Доступ із інформ.-правової системи «ЛІГА-ЗАКОН».

7.4.4.2 Відомостям про дату (день, місяць, рік) останнього оновлення електронного ресурсу віддаленого доступу (його частини) передують слова «Дата оновлення». Ці відомості в бібліографічному посиланні наводять перед відомостями про режим доступу («URI», «URL»).

Приклад

Підрядкове посилання

2 Берташ В. Пріоритети визначила громада // Голос України : електрон, версія газ. 2012. № 14 (5392). Дата оновлення: 04.08.2012. URL: <http://www.golos.com.ua/userfiles/file/040812/040812-u.pdf> (дата звернення: 06.08.2012).

7.4.4.3 Для позначення електронної адреси електронного ресурсу віддаленого доступу в примітці дозволено замість слів «Режим доступу» (чи «Доступ») або їхнього еквівалента іншою мовою (наприклад, «Available from») застосовувати аббревіатури «URI» (Uniform Resource Identifier — Уніфікований ідентифікатор ресурсу) або «URL» (Uniform Resource Locator — Уніфікований покажчик ресурсу).

7.4.4.3.1 Якщо електронний ресурс має унікальний ідентифікатор DOI (Digital Object Identifier — Ідентифікатор цифрового об'єкта) або інший постійний ідентифікатор, замість електронної адреси цього ресурсу рекомендовано зазначати його ідентифікатор.

7.4.4.3.2 Інформацію про протокол доступу до електронного ресурсу (http, ftp тощо) та його електронну адресу наводять у форматі «URI» або «URL».

7.4.4.3.3 Довгу електронну адресу можна переносити на наступний рядок. У цьому разі останнім у першому рядку має бути знак «навискісна риска» («/»).

Приклад

Підрядкове посилання

12 Біланюк О. П. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в українсько-польських відносинах // Економіка. Управління. Інновація : електрон. наук. фахове вид. 2012. № 2. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2012_2/pdf/12borupv.pdf (дата звернення: 17.06.2013).

Для запобігання помилок у наведенні електронної адреси рекомендовано подавати її в один рядок.

Приклад

Підрядкове посилання

12 Біланюк О. П. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в українсько- польських відносинах // Економіка. Управління. Інновація : електрон. наук. фахове вид. 2012. № 2. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2012_2/pdf/12borupv.pdf (дата звернення: 17.06.2013).

7.4.4.3.4 Дозволено подавати відомості про інше місцезнаходження чи форму електронного ресурсу, використовуючи слова «Також доступний» (наприклад, «Також доступний у PDF:...») чи подібні еквівалентні фрази (наприклад, «Відомості доступні також в Інтернеті:...»).

7.4.4.4 Після електронної адреси подають відомості про дату звернення до електронного ресурсу віддаленого доступу: число, місяць і рік (в круглих дужках) після слів «дата звернення».

Приклад

Позатекстове посилання

4. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.02.2012).

7.4.4.5 У бібліографічному посиланні на електронні ресурси локального та віддаленого доступу в примітці можна не подавати відомостей про джерело назви («Назва з етикетки диска», «Назва з екрана» тощо).

8 ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОСИЛАННЯ НА АРХІВНИЙ ДОКУМЕНТ

8.1 Бібліографічне посилання на архівний документ дає можливість ідентифікувати його та визначати місцезнаходження в архіві, музеї, бібліотеці тощо.

8.2 Бібліографічне посилання на архівний документ складають за загальними правилами, викладеними в цьому стандарті, з урахуванням зазначених далі особливостей.

8.2.1 У бібліографічному посиланні на архівний документ відомості про об'єкт посилання відокремлюють від пошукових даних знаком «дві навскісні риски» (« // «) з проміжками до та після нього.

Приклад

Підрядкове посилання

3 Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки // ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія ; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3.

8.2.2 Для позначення пошукових даних архівного документа використовують такі скорочення слів: «Ф.» («Фонд»), «Оп.» («Опис»), «К.» («Картон»), «Спр.» («Справа»), «Од. зб.» («Одиниця зберігання»), «Арк.» («Аркуш»).

Між елементами пошукових даних ставлять знак «крапка».

Приклад

Внутрішньотекстове посилання

(ЦДІАК України. Ф. 4703. Оп. 3. Спр. 23. Арк. 45-49).

8.3 Бібліографічне посилання на архівний документ може містити такі елементи:

- заголовок бібліографічного запису (ім'я автора);
- основну назву документа;
- відомості, що належать до назви (пояснюють і доповнюють її);
- відомості про відповідальність (містять інформацію про осіб і/або організації, які брали участь у створенні документа);
- пошукові дані архівного документа;
- примітки.

8.3.1 Пошукові дані архівного документа містять такі відомості:

- назву архіву;
- номер архівного фонду;
- номер опису;
- номер справи (одиниці зберігання) за описом;
- місцезнаходження об'єкта посилання (кількість аркушів загалом чи аркуш, на якому подано об'єкт посилання).

Приклад

Позатекстове посилання

8. ЦДНТА України. Ф. Р-72. Оп. 2. К. 1 - 272. Од. зб. 1. 10 арк.

8.3.1.1 Назву архіву подають у вигляді аббревіатури чи скорочення, які прийнято в архівній галузі. Розшифрування аббревіатури наводять у списку скорочень, який додають до тексту. Якщо списку скорочень немає, назву архіву подають повністю або скорочують окремі слова та словосполучення згідно з ДСТУ 3582, ДСТУ 7093, ГОСТ 7.12. Повну або скорочену назву архіву можна подавати після аббревіатури.

Приклади

ЦДІАК України (Центральний державний історичний архів України, м. Київ);

ДА СБ України (Держ. архів Служби безпеки України);

ЦДНТА України (Центр. держ. наук.-техн. архів України);

Держархів м. Києва.

У повторному бібліографічному посиланні назву архіву наводять у вигляді аббревіатури або в скороченій формі.

8.3.1.2 Номер архівного фонду наводять після назви архіву, зазначаючи ті необхідні елементи пошукових даних, які прийнято подавати саме в цьому архіві. Після номера архівного фонду в круглих дужках може бути зазначено його назву.

Приклад

ЦДАВО України. Ф. 14 (Фонд «Товариство отців Василіан» у Львові).

Якщо номера архівного фонду немає, після назви архіву подають, зазвичай у називному відмінку, назву цього архівного фонду.

Приклад

Держархів Донецької обл. Фонд Донецького обкому КП(б)У.

8.4 Внутрішньотекстове бібліографічне посилання на архівний документ зазвичай містить тільки пошукові дані цього документа.

Приклад

Внутрішньотекстове посилання

(ЦДАЛІ України. Ф. 183. Оп. 4. Спр. 2. Арк. 10).

За потреби можна наводити його повний опис.

Приклад

Внутрішньотекстове посилання

(Наукове товариство ім. Шевченка // Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1-7).

8.5 У підрядкових і позатекстових бібліографічних посиланнях рекомендовано наводити відомості про архівний документ — об'єкт посилання (його заголовки та основну назву або тільки його основну назву; відомості, що належать до назви тощо) та пошукові дані.

Приклад

Позатекстове посилання

5. Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ Академії в 1929-1930 рр. // Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Ф. X (Всеукраїнська Академія Наук). Спр. 1686. 30 арк.

Проте можна наводити у підрядкових і позатекстових посиланнях на архівний документ тільки пошукові дані цього документа за умови, якщо основні відомості про нього є в тексті.

8.6 Якщо справа (одиниця зберігання) чи певний архівний документ, який зберігають у цій справі, не має назви, її формулює дослідник. У цьому разі назву справи подають у квадратних дужках до або після пошукових даних про документ.

Приклад

Позатекстове посилання

17. [Праці П. К. Грімстед] // ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 7. Спр. 19. 284 арк. або:

17. ЦДАВО України. Ф. 14. Оп. 7. Спр. 19. 284 арк. [Праці П. К. Грімстед].

8.7 Якщо потрібно зазначити автора та назву або тільки назву справи, в якій зберігають архівний документ — об'єкт посилання, ці відомості подають після пошукових даних у круглих дужках.

Приклад

Підрядкове посилання

3 Науковий архів Інституту історії України НАН України. Ф. 2. Оп. 3. Спр. 170. № 1. Арк. 5. (План праці НДКІУ на 1924 р.).

8.8 У примітках можна наводити відомості про автентичність, автографічність, мову, спосіб відтворення, відомості про особливості зовнішнього вигляду архівного документа, про його опублікування тощо. Примітки подають після пошукових даних.

Приклади

Підрядкові посилання

* ЦДАВО України. Ф. 3866. Оп. 3. Спр. 3. Арк. 1-37. Копія.

2 ЦДІАК України. Ф. 127. Оп. 3. Спр. 38. Арк. 45. Оригінал. Рукопис.

8.9 Якщо текст архівного документа розміщено на зворотному боці аркуша, у пошукових даних бібліографічного посилання зазначають слово «зворот» у скороченій формі — «зв.».

Приклад

Позатекстове посилання

21. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. // ЦДАГО України. Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64, 64 зв., 71.

8.10 Бібліографічні посилання на архівні документи із зарубіжних архівів подають мовою певної країни згідно з прийнятими в цій країні та в цьому архіві правилами описування та складання посилань (зі скороченнями).

Приклади

Внутрішньотекстове посилання

(ARw Lublinie. Zespol 95. Sygn.125. K. 6-7).

Підрядкове посилання

11 Sygn.126. Wisyta Generalna dekanatu Patenskiego w roku 1793. 1793 r. 57 k.

Позатекстове посилання

13. Государственный архив Российской Федерации. Ф. Р-7008. Украинская библиотека им. С. Петлюры в Париже. 1922 - 1940. Оп. 1. Д. 65. Каталог книг по истории Украины и другим вопросам на украинском языке, 1908-1940. 80 л.¹

¹ ДСТУ 8302:2015. БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ В СПИСКУ ДЖЕРЕЛ, ЯКИЙ НАВОДЯТЬ У НАУКОВІЙ РОБОТІ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: моногр. Харків: Право, 2009. 600 с. 2. Шемшученко Ю. С. Проблеми теорії конституційного права України. Київ: Парламентське вид-во, 2013. 616 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наливайко Л. Р., Грицай І. О. Неурядові правозахисні організації України: навч. посіб. (2-ге вид., перероб. та допов.). Київ: Хай-Тек Прес, 2016. 245 с. 2. Совгиря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В., Щербина Є. М. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. Дніпропетровськ: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2014. 152 с. 2. Наливайко Л. Р., Костицький В. В., Грицай І. О. Науково-практичний коментар до Закону України «Про громадські об'єднання». Київ: АртЕк, 2015. 228 с. 3. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 524 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лазор Л. І., Михайлюк В. П., Рашидов С. Ф., Дроговоз В. А. Конституційне право України: словник-довідник. Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2008. 215 с. 2. Філонов О. В., Субботін В. М., Пашутін В. В., Тодоров І. Я. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін: навч. посіб. 2-ге вид., випр. Київ: Знання, 2008. 215 с.
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наливайко Л. Р., Касяненко Є. В., Обушко В. В., Сеньків О. М., Чепік-Трегубенко О. С. Конституційне право України в тестових завданнях: навч. посіб. Дніпропетровськ: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 432 с. 2. Наливайко Л. Р., Голобутовський Р. З., Звягіна Е. В., Кузьміна І. С., Наливайко О. І., Чепік-Трегубенко О. С. Теорія та практика правозастосування у тестових завданнях: навч. посіб. / за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ: Хай-Тек Прес, 2017. 316 с.

**Бібліографічний покажчик для написання курсових та наукових робіт
з навчальної дисципліни «Теорія держави і права»**

Без автора (на початку джерела)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституційне право України: посіб. для підгот. до іспитів / [Ю. Г. Барабаш та ін.]. 4-те вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2017. 369 с. 2. Конституційні засади сучасного державотворення: навч. посіб. у питаннях і відповідях / Т. Є. Кагановська та ін.; за ред. Т. Є. Кагановської. Харків: Право, 2017. 303 с.
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наливайко Л. Р., Грицай І. О. Забезпечення принципу гендерної рівності на місцевому рівні в Україні: проблеми теорії та практики / Основи теорії гендеру: юридичні, політологічні, філософські, лінгвістичні та культурологічні засади: кол. моногр. Київ: Хай-Тек Прес, 2018. С. 72-113. 2. Тимченко І. А. Механізм конституційної юрисдикції у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина / Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Харків: Право, 2008. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / за заг. ред. Ю. П. Битяка. С. 103-130. 3. Nalyvayko L. The principle of state sovereignty in terms of globalization processes. <i>International Journal of Experimental Education</i>. 2012. № 12. С. 33-35. 4. Наливайко Л., Чепік-Трегубенко О. Децентралізація влади в Україні в умовах розбудови демократичного громадянського суспільства. <i>Підприємництво, господарство і право</i>. 2015. № 10. С. 44-47.
Матеріали конференцій, з'їздів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наливайко Л. Принцип відкритості та прозорості діяльності Національної поліції України як чинник демократичного розвитку. <i>Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні</i>: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 27 січня 2017 р. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 74-76. 2. Nalyvayko L., Korshun A. Concept of «Electronic Judiciary» in Ukraine: Theoretical and Legal Aspects. <i>Jurisprudenta – componenta fundamentala a proceselor integratiionale si a comportamentului legal contemporan conferinta internationala stiintifico-practica</i>, Chisinau, Republica Moldova, 3-4 noiembrie 2017. Chisinau: S.n. (Tipogr. «Tipocart Print»), 2017. P. 36-39.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наливайко Л. Р. Державний лад України: поняття, система, гарантії: дис. ... д-ра юрид. наук. Запоріжжя, 2010. 535 с.

Бібліографічний покажчик для написання курсових та наукових робіт
з навчальної дисципліни «Теорія держави і права»

	2. Наливайко Л. Р. Конституційно-правова відповідальність: питання теорії та практики: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 180 с.
Автореферати дисертацій	1. Наливайко Л. Р. Державний лад України: поняття, система, гарантії: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Запоріжжя, 2010. 40 с. 2. Наливайко Л. Р. Конституційно-правова відповідальність: питання теорії та практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 16 с.
Багатотомний документ	1. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах / редкол.: О. В. Петришин (гол.) та ін. Харків: Право, 2017. Том 3: Загальна теорія права. 952 с. 2. Юридична енциклопедія: в 6-ти томах / редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. Київ: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 2001. Том 3: К-М. 792 с.
Словники	1. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional law) / Кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ: Хай-Тек Прес, 2016. 628 с. 2. Шемшученко Ю. С. Великий енциклопедичний юридичний словник. А-Я. Київ: Юридична думка, 2012. 1017 с. 3. Словник юридичних термінів і понять: навч. посіб. / [В. Г. Гончаренко та ін.]; за ред. В. Г. Гончаренка та З. В. Ромовської. Київ: Юстініан, 2013. 597 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України від 28 червня 1996 року. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02 червня 2016 року. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2016. № 28. Ст. 532). 2. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10 лютого 1998 року (зі змінами і допов.). <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 1998. № 29. Ст. 191.
Електронні ресурси	1. Конвенція про статус біженців від 28 липня 1951 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_011 2. Даниленко Л. І. Забезпечення легітимності конституційних змін в Україні: історичний аспект. <i>Державно-управлінські студії</i> . 2017. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/deruprs_2017_2_4

Навчальне видання

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

**для написання курсових та наукових робіт
з навчальної дисципліни
«Теорія держави і права»
(для студентів юридичного факультету та
Навчально-наукового інституту заочного навчання
та підвищення кваліфікації)**

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора,
Заслуженого юриста України
Наливайко Л.Р.*

Редактор, оригінал-макет, дизайн –
А.В. Самотуга

Підп. до друку 21.10.2020. Формат 60x84/16. Друк – RISO.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 24,00. Обл.-вид. арк. 24,25. Тираж – 50 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, rvv_vonr@dduvs.in.ua
Свідоцтво про внесення до державного реєстру КВ № 6054 від 28.02.2018